

Δ
206



ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ



Γ 4 αρ. 265
3115

ΜΟΛΙΕΡΟΥ

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

ΕΞΕΛΛΗΝΙΣΘΕΙΣ

ΥΠΟ

Ι. ΙΣΙΔΩΡΙΔΟΥ ΣΚΥΔΙΣΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΩΜΑΣΙ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὁ Μολιέρος, (*Jean-Baptiste Poquelin*) ὁ μέγιστος πάντων τῶν Γάλλων κωμῳδοποιῶν, ἐγεννήθη ἐν Παρισίοις ἐν ἔτει 16.0 ἐκ πατρὸς Ἰωάννου Ποκελίνου (*Poquelin*) στρωματοποιοῦ (*tapissier*) τὸ ἐπάγγελμα καὶ μητρὸς Μαρίας Κρεσσὲ (*Cressé*). Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν γυμνασιακῶν σπουδῶν του εἰσήχθη ὡς θαλαμηπόλος εἰς τὴν θεραπείαν τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου ΙΓ'. Εἶτα ἐγκαταλιπὼν τὴν θέσιν ταύτην ἐσχημάτισε σκηνικὴν Ἑταιρίαν καὶ κατέστη ἐξ ἐπαγγέλματος ἠθοποιός. Συνέγραψε πολλὰς κωμῳδίας, αἵτινες διακρίνονται διὰ τὴν καλλίστην αὐτῶν γλῶσσαν, τὸ εὐχερὲς τῶν διαλόγων καὶ τὴν τελειοτάτην στιχουργίαν. Ἀπέθανε δὲ τῇ 5 Φεβρουαρίου 1673 προσβληθεὶς ὑπὸ σφοδρᾶς αἱμορραγίας καθ' ἣν στιγμὴν ἐπρόφερε τὴν λέξιν *juro*, ὑποκρινόμενος τὸν *Argan* ἐν τῇ παραστάσει του "Κατὰ φαντασίαν Ἀσθενοῦς„.

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ, μήτηρ Λεσβίκη.
ΛΕΣΒΙΚΗΣ, σύζυγος Καλλιόπης, ἐκ δευτέρων γάμων.
ΚΑΛΛΙΟΠΗ, σύζυγος τοῦ Λεσβίκη.
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, υἱὸς τοῦ Λεσβίκη
ΕΛΕΝΗ, θυγάτηρ τοῦ Λεσβίκη } ἐκ τῶν πρώτων γάμων
ΣΤΕΦΑΝΟΣ, μνηστὴρ τῆς Ἑλένης.
ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ἀδελφὸς τῆς Καλλιόπης.
ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, ὑποκριτής.
ΔΡΟΣΗ, ψυχοκόρη τοῦ Λεσβίκη.
ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ, μουχτάρης (ἐπιτηρητὴς) τῆς συνοικίας.
ΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῶν Πατριαρχείων.
ΛΟΞΗ, θεραπαινὶς τῆς Κοκόνας Σουλτανιῶς.

Ἡ σκηνὴ ὑποτίθεται ἐν Φαναρίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Λεσβίκη.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α΄.

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΕΛΕΝΗ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΔΡΟΣΗ, ΛΟΞΗ

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Πᾶμε, Λοξή· πᾶμ', ἀπ' αὐτοὺς νὰ φύγω νὰ γλυττώσω.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Σταθῆτε· τὸ φακιόλι σας . . . Νὰ σᾶς τὸ διορθώσω.

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Εὐχαριστῶ σας, νύμφη μου· ἀρκεῖ, ἀρκεῖ, νὰ ζῆτε·
Εἶναι, ψυχή μου, περιττὸν νὰ κατακουρασθῆτε.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ἐξ ἐναντίας, χρέος μας. Ἀλλ' ὅμως τὴν αἰτίαν
δὲν βλέπω τοῦ νὰ φεύγετε μὲ τόσην πάλιν βίαν.

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Ψυχή μου, διὰ χάσιμον ἐγὼ δὲν ἔχω φρένας.
Ἐδῶ τὸν μεγαλήτερον δὲν τὸν ψηφᾷ κανένας·
καὶ ποῦ φωνή, ἀπόκρισιν νὰ δίδ' εἰς τόσας γλώσσας!
Ἐ- ὼ δὲν εἶδα σπητικὸ ὡσὰν τὸ σπητικό σας·
Βαβυλωνία· ἀρχινᾷς τοὺς δείχνεις τὴν ἡμέρα, —
καλήτερα κοπάνιζε εἰς τὸ γουδὶ ἀέρα.

ΔΡΟΣΗ

Ἐν τούτοις . . .

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Σὺ νὰ σιωπᾷς· σὺ εἶσαι ψυχοκόρη·
χ' ἐνῷ σ' ἐπῆραν ὀρφανή, παντοῦ μοῦ βάλλεις πλώρη·
εἰς ὅλα θ' ἀνακατωθῇς νὰ 'πῇς καὶ τὰ 'δικά σου.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

'Αλλὰ . . .

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Σιώπαινε καὶ σύ· ἀκού'ς; καὶ εἶμαι γ ι α γ ι ά σου·
ἀνόητε! ποῦ μοῦ πετᾷς 'σὰν ἕνα σαμιαμοῦθι.
Νὰ ἡ καλὴ ἀνατροφή! Νὰ τοῦ συρμοῦ τὰ ἤθη!
Καλὰ ἐγὼ τὰ 'πρόλεγα ἐκείνου τοῦ πατρός σου·
—«Παιδί μου, δρόμον ἄσχημον ἐπῆρεν ὁ υἱός σου,
»καὶ θὰ σοῦ φέρῃ ταραχὰς πολλὰς εἰς τὸ κεφάλι».

ΕΛΕΝΗ

'Ακούσετε, γ ι α γ ι ά κ α μου· νομίζω . . .

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Νὰ κ' ἡ ἄλλη·
ἀμή! ἡ ἀδελφίτσα του! Τ' ἀθῶο θὰ μοῦ κάμῃ!
Τί δαίμονας καὶ σὺ κρυφός! Τὸ σιγανὸ ποτάμι
φοβοῦ ὡς φοβερώτερο μᾶς λέγ' ἡ παροιμία.
Σὲ 'ξεύρομεν, σὲ 'ξεύρομεν, ὁσία μου Μαρία!

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

"Οχι, μητέρα· δηλαδὴ . . .

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Νύμφη μου, μὴ πρὸς βάρος,
σὲ ὅμως βλέπουν ὅλοι τους, κ.ὶ 'παίνουν τόσον θάρρος·
ἐνῷ καθεὶς των ἔπρεπε παράδειγμα νὰ σ' ἔχῃ·
ὄχ', ἤβρε μάνδρα ἀνοικτή, καὶ τρέχει ὅπως τρέχει.
"Εξοδα μόνον· ὅλη σου φροντὶς εἶν' ἐδῶ μέσα,
νὰ 'ξεύρῃς νὰ ἐνδύνεσαι ὡς μία π ρ ι γ κ η π έ σ σ α.
Ποῦ εἶν' ἐκεῖν' ἡ μάνα των, ν' ἀγιάσῃ ἡ ψυχή της!
Τί ἄνθρωπος στοργαστικὸς ἐκεῖν' ἡ μακαρίτις! —
Γυναῖκα ποῦ 'ς τὸν ἄνδρα της μόνον ζητεῖ ν' ἀρέσῃ,
δὲν ἔχει χρείαν τόσ' αὐτὰ . . . καὶ μ ό δ α ι ς νὰ φορέσῃ

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

'Αλλά, κυρά μου, σὰς ζητῶ . . .

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Ὦ! ἄρχον ἀδελφέ της
κ' ἐγώ, κ' ἡ σκούφια μου σχεδόν, ἂν πιάνουν αἱ εὐχαί της,
σᾶς ἀγαποῦμεν, κορωνὶς χρυσῆ τοῦ κεφαλιοῦ μου,
ὅμως, ἂν ἤμουν ἄνδρας της εἰς τόπον τοῦ υἱοῦ μου,
πολύ, πολύ, νὰ 'ξεύρετε, θὰ σᾶς παρακαλοῦσα,
ποτὲ 'ς τὴν πατητήρα μου νὰ μὴ σᾶς ἀπαντοῦσα.
Τὰ ὅσα τοὺς διδάσκετε, αὐτὰ τὰ 'ξεσχισμένα,
δὲν πρέπουν, λογιώτατε, εἰς σπήτια τιμημένα.
Σᾶς ὁμιλῶ ἐλεύθερα, ἀλλ' ἔχω σύστημά μου
νὰ ἦναι κ' εἰς τὰ χείλη μου ὅ,τ' εἶναι 'ς τὴν καρδιά μου.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Α! ναί· ὁ κὺρ Ταρτοῦφός σας εἶναι ὁ μόνος πλέον!
Ὁ κὺρ Μανίκας.

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Μάτια μου, τὸ στόμα σου τ' ὡραῖον!
Ναί, 'ςὰν νὰ τὸ ἠξεύρετε· ἄνθρωπος εἶν' ἐκεῖνος·
θεοσεβής, ἐνάρετος, σωστός.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Αὐτὸ τὸ κτῆνος;

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Ὁ κὺρ Ταρτοῦφος; ἄθλιε, θὰ ἦτον εὐτυχία,
ἂν ἐδῶ μέσ' ἀκούουνταν ὅσα σᾶς λέγει θεῖα.
Ἂν ἤξευρες, παληόπαιδο καὶ σύ, πῶς μὲ θυμόνεις,
νὰ κάθεσαι τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖ νὰ τὸν σταυρώνῃς
μὲ τὰς ἀντιλογίας σου!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Αἴ, αἴ, μὴ περαιτέρω!
Ὄχι, ν' ἀκούω θέλετε, καὶ νὰ τὸν ὑποφέρω,
ἕνα ἐκεῖ ὑποκριτήν, καθὼς ἀνεθρονίσθη
ἐδῶ ὡς ἄλλος κύριος, καὶ πλέον ἐθεσπίσθη,
ἂν ἡ παναγριότης του τὴν ἄδειαν δὲν δώσῃ,
ποτὲ νὰ μὴ γελάσωμεν, ποτέ.

ΔΡΟΣΗ

Ἂς μὴν τὸ σώσῃ!
Ἐκείνου τὴν διάθεσιν ἂν ἤκουε κανένας.

πρέπει νὰ ἔχῃ πάντοτε τὰς χεῖράς του δεμένας,
διότι, ἀναπόφευκτα, εὐθὺς καθὼς τὰς λύσῃ,
ὅ,τι ἂν κάμ' εἶναι κακόν· — τὸ πονηρὸν ποιήσει!
Ἀφοῦ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος τὰ πάντα κατακρίνει.

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Τὰ ἀξιοκατάκριτα.

ΔΡΟΣΗ

Τίποτε δὲν ἀφίνει.

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Ποθεῖ τὴν σωτηρίαν σας τὴν ψυχικὴν ἐκεῖνος.
Σᾶς νουθετεῖ ποῦ ὅλοι σας εἶσθ' ἐδῶ μέσα θρῆνος.
Ἂν δὲν τὸν ἠγαπήσετε, θὰ ὄψεται ὁ υἱός μου,
ποῦ τόσον τὸ ἠμέλησε.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Πατήρ, οὐδὲ θεός μου,
νὰ σᾶς εἰπῶ, γιαγιάκα μου, δὲν θὰ τὸ κατορθώσῃ,
μίαν ἀγάπην μέσα μου δυναστικῶς νὰ χώσῃ.

ΔΡΟΣΗ, γελῶσα.

Χά! χά! χά! χά!

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ, ἐμπαίζουσα τὴν Δροσήν

Χά! χά! χά! χά!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Εἰλικρινῶς σᾶς λέγω·
πρὸς τὸ παρὸν μὲν σιωπῶ, παρατηρῶ, συλλέγω·
ὅμως φουσκόνω πρὸ πολλοῦ· προβλέπω μίαν ῥῆξιν
κατὰ τοῦ κὺρ Ταρτούφου σας, καὶ ἰδοὺ σᾶς δίδω νύξιν.

ΔΡΟΣΗ

Πραγματικῶς· ἤγουν αὐτό, τωόντι, σκανδαλίζει·
ἕνας ἀγνώριστος ἐκεῖ, νὰ 'βγῇ νὰ μᾶς ὁρίζῃ.
Ψωριάρης, ποῦ σὰν ἦλθ' ἐδῶ 'βρωμοῦσαν ἡ ποδιαίς του·
ποῦ δυὸ παράδαις ἤξιζε, δὲν ἤξιζ' ὁ τσουμπές του·—
ταὶς τρύπιαις ταὶς κουντούραις του ταὶς ἔχω 'στὸ ταβάνι
νὰ γίνῃ τώρ' αὐθέντης μας, καὶ μ' ὅλους νὰ τὰ βάνῃ!

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Πτωχή χαρὰ 'ς τὴν μοῖρά σας αὐτὸς ἂν ἠμποροῦσε
ἐδῶ νὰ εἰσακούετο, καὶ νὰ σᾶς 'κυβερνοῦσε!

ΔΡΟΣΗ

Σεῖς τὸν θαρρεῖτε ἅγιον, κ' εἶν' ὅλος ἁμαρτία
ἐκεῖνος ὅπου βλέπετε, ἀλλ' ἡ ὑποκρισία . . .

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Γλωσσοῦ!

ΔΡΟΣΗ

Ἂν 'πῆτε μάλιστα διὰ τὸν 'Ιακουμή του·
αὐτὸν τὸν ὑπηρέτη του, αὐτὸν τὸν μαθητή του!

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Διὰ τὸν ὑπηρέτη του, τί εἶναι δὲν γνωρίζω·
ἐγὼ διὰ τὸν ἴδιον ἐκεῖνον σᾶς ὁρίζω,
ποῦ ὅλοι τὸν ἐχθρεύεσθε, καὶ ὅλοι τὸν μισεῖτε,
διότι ταὶς ἀλήθειαις σας ν' ἀκοῦτε δὲν 'μπορεῖτε.
Ὁ ἄνθρωπος ὀργίζεται κατὰ τῆς ἁμαρτίας.
Σᾶς ὁδηγεῖ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἄνω βασιλείας.

ΔΡΟΣΗ

Ναί· πῶς λοιπόν, ὅταν ἐδῶ ἰδῇ κἀνένα ξένον,
γίνεται πρό τινος καιροῦ 'ςὰν τὸν δαιμονισμένον;
Τί ἤγουν; μία ἔντιμος ἐπίσκεψις τί ἔχει;
Ἐδῶ ὅπου τὰ λέγομεν, νὰ σᾶς εἰπῶ τί τρέχει;
Ἐγὼ θαρρῶ, — ὄχι θαρρῶ, ἀλλ' εἶναι καὶ τωόντι· —
Δεικνύουσα τὴν Καλιόπην.
διὰ τὴν εὐγενίαν της πῶς τοῦ πονεῖ τ' ὀδόντι,
καὶ δι' αὐτὸ ὅποιον ἰδῇ, ὁ φίλος, τὸν ζηλεύει.

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Μέτρα καλά . . .

ΔΡΟΣΗ.

Ζηλεύει, ναί.

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Λὲς ὅ,τι σοῦ κατέβῃ.
Μήγαρ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος σᾶς κατακρίνει μόνος;

ὁ κόσμος, ἔξω, δὲν ἀκούς τί λέγει ὁμοφώνως;
Τί εἶν' αὐτός; Ἐπίσκεψις — Τί εἶν' ἐκεῖνος; Σχέσις. —
Ὁ ἄλλος τ' εἶναι; Τρίβολος — ὁ κύριος Ψωρέσης,
ὁντὲ μονσιοὺ Περίγελως . . . Καὶ ποῦ! καὶ ποῦ ἀκόμη!
Καλύκια ἀδιάκοπα ἀπὸ τὸ Σταυροδρόμι,
χορευτικαὶς ὑπόκλισαις μὲ δεκαπέντε κάτια . . .
καὶ βέβαια, οἱ γειτονες ἔχουν αὐτιὰ καὶ 'μάτια.
Ἐγὼ πιστεύω, τίποτε δὲν τρέχει κατὰ βάθος·
τὸν κόσμον ὅμως πεῖσέ τον ὅτι θὰ ἔχῃ λάθος.
Εἶναι κακὸν νὰ ὁμιλοῦν.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Ἀλλά, μὲ συγχωρῆτε
ἂν, δυστυχῶς, νὰ φλυαρῇ, καθεὶς εὐαρεστῆται,
μήπως ἡμεῖς θὰ δέσωμεν τὰς γλώσσας τῶν ἀνθρώπων;
Θὰ ἦτο πλέον, μὰ τὸ ναί, τὸ ἄκρον τῶν ἀτόπων,
κυρά μου, ἂν τοὺς φίλους του καθεὶς τοὺς καλλιτέρους
παρήτει, χαριζόμενος εἰς δέκα ἀδελτέρους.
Ἀλλ' ἂν καὶ ἀπεφάσιζε νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃ,
φρονεῖτε ὅτι ἤθελαν κἂν τότε σιωπήσει;
Οἱ φιλολοίδοροι ποτὲ θὰ παύσουν τοῦ νὰ λέγουν;
Ποῖος προσέχει εἰς αὐτούς; — Μᾶς ψέγουν. Ἂς μᾶς; ψέγουν.
Ἡμεις μὲ ἀθωότητα νὰ ζῶμεν κ' εὐκοσμίαν,
κ' ἐχέτωσαν οἱ λέγοντες καλὴν ἐλευθερίαν.

ΔΡΟΣΗ

Καὶ ποῖος βλέπει τι κακὸν εἰς τὴν διαγωγήν μας;
Κἀμμία μας γειτόνισσα; Θαῤῥῶ, τὴν πλαγινήν μας
μὲ τὸν κοντοροβίθη της τὸν ἄνδρα ἐννοεῖτε.
Ἂν ἦν' αὐτοί, ἀλλοίμονον! ἐλᾶτε καὶ νὰ δ.ῆτε!
Οἱ μᾶλλον ἐπονειδιστοι καταλαλοῦν οἱ πρῶτοι·
προσέχουν βῆμα νὰ ἰδοῦν τοῦ Κώστα ἢ τοῦ Φώτη,
διὰ νὰ τρέξουν μὲ χαρὰς νὰ τὸ δ αλαλήσουν.
καὶ ἄφες πλέον εἰς αὐτοὺς να σὲ τὸ χρωματίσουν.
— « Τοῦτο κ' ἐκεῖνο εἴδαμεν! Αὐτὸς κ' ἐκείνη ἦτον,
»καὶ ἔκαμαν, καὶ ἔδειξαν, νὰ φρίξῃ τις μαζῆ των! » —
Ἐλπίζουν, ἴσως εὑρεθῇ κἀμμία ὁμοιότης
μὲ ταὶς 'δικαίς των ταὶς πομπαίς, — ματαία ἀθλιότης! —
καί, τὴν κοινὴν κατάκρισιν οἱ καταφορτωμένοι,
θ.ῤῥοῦν πῶς ἐλαφρόνονται, ἂν πέσῃ μοιρασμένη.

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Τί τώρα κάθεσαι καὶ λὲς τ' ἀνέμου κολοκύθια!
Ποτὲ δὲν θὰ δικαιωθῇς μ' αὐτὰ τὰ παραμύθια.
Ἡ Σεβαστίτσα τοῦ Ἰαννιοῦ, γυναῖκα σεβασμία·
μία γυναῖκα τοῦ Θεοῦ, τὸ ξεύρετε· ἁγία· —
ἀπὸ ἀνθρώπους ἤκουσα, διόλου οὔτ' ἐκείνη
αὐτὰ τὰ σύρτα φέρτα σας, κυρά μου δὲν ἐγκρίνει.

ΔΡΟΣΗ

Ὦ! εὔμορφον παράδειγμα· ἡ Σεβαστίτσα! Εἶδες!
ἀφοῦ αἱ τῆς νεότητος ἐπέτρεξαν ἐλπίδες.
Ναί, δὲν ἀρνοῦμαι, εὐλαβὴς καὶ ἐναρετωτάτη·
πλὴν πότε; ἀφοῦ γήρασε· τότε λοιπὸν ἁπολλᾶτη.
Ἐνόσῳ λάτρας εὕρισκε, καὶ εἶχε κἄποια χάρι,
πολὺ κλὰ τὰ κάλλη της κι' αὐτὴ τὰ κατεχάρη·
πλὴν βλέπουσα τὴν λάμψιν της σιμὰ νὰ τὰ πρωμνίσῃ,
τὸν κόσμον ποῦ τὴν παραιτεῖ βιάζεται ν' ἀφήσῃ,
καί, ἤγουν ἀπὸ ἀρετήν, νὰ σπάσῃ πλέον θέλει
τῆς παλαιᾶς φαρέτρας της τὰ ἠμβλυμμένα βέλη.
Πολὺ καλὰ γνωρίζομεν αὐτὰς τὰς μετανοίας.
Μικρὸν θὰ ἦναι, βέβαια, εἰς μερικὰς κυρίας,
νὰ βλέπουν πῶς λειποτακτοῦν οἱ λάτραι, ἕνας, ἕνας
πουλιὰ τὸ χιόνι φεύγοντα πρὸς χώρας ἀνθισμένας,
καί, εἰς τὴν ἐγκατάλειψιν αὐτήν, παρηγοροῦνται,
σεμνὴν πρὸς τὰ ἐγκόσμια ὀργὴν ἂν προσποιοῦνται.
Τὰ μέμφονται, πλὴν μέμφονται μὲ λύσσαν κρατημένην.
Ἐκείνην λέγουν ἀναιδῆ, αὐτὴν ξετσιπωμένην,
ὄχι ἀπὸ συναίσθησιν αἰδοῦς, ἀλλ' ἀπὸ φθόνον·
— ἄχ! πῶς νὰ λάμπῃ, πῶς ν' ἀνθῇ αὐτὴ κ' ἐκείνη μόνον
ἐνῷ τῆς εὐγενίας των ἐμάρανε τὴν φύσιν
τῆς ἡλικίας ἡ πνοή, φεῦ! μετὰ τόσην χρῆσιν!

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ, πρὸς τὴν Καλλιόπην

Σὺ ἄκουέ τα, νύμφη μου, καὶ παῖρνε σημειώσεις·
ἐπάνω τώρα εἰς αὐτὰ τὸ πεῦκί σου νὰ στρώσῃς.
Αὐτὰ σ' ἀρέσουν, βέβαια, ἀφοῦ ἐδῶ, ἐμπρός σου,
μᾶς τὰ διαβάζει κ' ἡ, Δροσή. Τοὺς σταλαγμοὺς τῆς δρόσου
αὐτῆς ἂς καταπίνωμεν λοιπόν, κι' ἂς σιωπῶμεν.

Πρὸς τὴν Δροσήν.

Εἰπὲ ἀκόμη κάμποσα· εἰπέ μας νὰ ἰδοῦμεν,
θ' ἀφήσῃς κ' εἰς ἡμᾶς καιρόν;

ΔΡΟΣΗ

Ὁρίστε· λέτε, λέτε.

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Ἂς ἔχῃ δόξαν ὁ Θεός!

ΔΡΟΣΗ

Τῳόντι· νὰ μᾶς κλαῖτε!

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Ἐκεῖνο ποῦ θὰ σᾶς εἰπῶ ὁλοῖ, πῶς ὁ υἱός μου
ἔχαμε τὸν ὀρθότερον συλλογισμὸν τοῦ κόσμου·
ἐξ οὐρανοῦ ἐφωτίσθηκε, καὶ εἶδε πῶς συμφέρει
τοιοῦτον ἕνα ἄνθρωπον ’ς τὸ σπῆτι του νὰ φέρῃ.
Αὐτὸς εἶν’ ἕνας ἄγγελος· εὐχὴ Θεοῦ τὸν στέλλει.
Πλὴν, λέτε, ἂν κολάζεσθε, ἐκεῖνον τί τὸν μέλει;
Ποσῶς δὲν θὰ τὸν ἔμελεν, ἂν δὲν σᾶς ἀγαποῦσε
Σᾶς ἀγαπᾷ, καὶ ἤθελε νὰ σᾶς οἰκοδομοῦσε.
Αὐτοὶ οἱ φράγκικοι χοροί, τὰ φλάουτα, αἱ σχέσεις,
φῶς φανερόν, τοῦ πειρασμοῦ εἶν’ ὅλα ἐφευρέσεις.
Κἀνένα λόγον δὲν ἀκούς περὶ θεογνωσίας·
τί μόνον; κάκκανα πολλά, τραγούδια, φλυαρίας
κ’ ἐν τούτοις ὁ πλησίον σου μαζεύει ἐξοπίσω
ὅσα σαρόν’ ἡ φροκαλιά... Ἔχω νὰ σᾶς ὁρίσω·—
κἀνένας ἤγουν τίμιος αὐτὰ δὲν τὰ σηκόνει.
Βάλσι, ἀκούς, νὰ γίνωνται γυναῖκες, ἄνδρες, σκόνη·
τὴν τυφλομυῖα, τὸν κρυφτό, μπερλίναις, δακτυλίδια,
πιασίματα, σκουντήματα, κουρέμματα, ψαλίδια!
Ντροπή· πά! — Μ’ ἔλεγε προχθὲς κι’ ὁ Ἅγιος Λυδίας,
— δὲν ’ξεύρω πῶς τὸ ἔφερε σειρὰ τῆς ὁμιλίας...

Δεικνύουσα τὸν Νίκανδρον.

Ἡ εὐγενία του γελᾷ — Γελοῦν εἰς τὸ σπητάλι·
ἐκεῖ γελοῦν. — Πλὴν καθημαι νὰ σπάνω τὸ κεφάλι!

Πρὸς τὴν Καλλιόπην.

Τὴν ἄδειάν σας, νύμφη μου, τοῦ νὰ σᾶς προσκυνήσω,
καὶ πλέον τὸ κατῶφλί σας ἂν ἄλλοτε πατήσω,
ἴσως θὰ ἦν’ ὁ αὔγουστος ποῦ θὰ φορέσουν γούναις.

Ῥαπίζουσα τὴν Λοξήν.

Ἔμπρός, μωρή! βρώμα καὶ σύ, ποῦ χάσκεις ταῖς κουρούναις!
Τώρα σοῦ πιάνω τὸ αὐτὶ καὶ σοῦ το ξερριζόνω!
Ἔμπρός· νὰ φύγω ἀπ’ ἐδῶ!

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΔΡΟΣΗ

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Ἐγώ, σέ βεβαιόνω,
δὲν τὴν πομπέμπω, μήποτε χονδροτέρα μὲ λούσῃ.
Ὢ τὴν καλὴν γερόντισσαν!

ΔΡΟΣΗ

Πῶς εἴπετε; Ν' ἀκούσῃ
ὅτι, σπουδαίως δηλαδή, τὴν ἔχετε ὡς γραῖαν,
πώ! πώ!...

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Ἀλλὰ περίεργον 'ς αὐτὴν λοιπὸν τὴν νέαν
πόσον ἐξάπτετ' εὔκολα, ἡ δυστυχής, καὶ πόσον
διὰ τὸν κὺρ-Ταρτοῦφόν της...

ΔΡΟΣΗ

Αὐτὴ δὲν εἶναι τόσον
σεῖς τὸν υἱόν της; ἔπρεπε νὰ τύχῃ νὰ ἰδῆτε.
Αὐτὰ τί εἶνε; τίποτε. Μ' ἐκεῖνον θ' ἀπορῆτε.
Νὰ βλέπετ' ἕνα ἄνθρωπον μὲ σώας ἐκεῖ φρένας,
ὅστις ἐφάν' εἰς τὰ κοινὰ ἀπὸ τοὺς πρώτους ἕνας,
νὰ κουρουνιάσῃ! — Ἔγινε μωρὸς σχεδόν, ἀφότου
αὐτὸς ὁ τρισκατάρατος ἐμβῆκε 'ς τὸ μυαλό του.
Τὸν ὀνομάζει ἀδελφόν· τὸν λαχταρ' ἡ ψυχή του
ὡς πλέον παρὰ σύζυγον, μητέρα ἢ παιδί του.
Φρονῶν αὐτὸν ὡς ἄνθρωπον ἁγνὸν καὶ δίχως δόλον,
τὸν ἔχει χλειδοχράτορα τῶν μυστικῶν του ὅλων,
Τὸν ἀγκαλιάζει, τὸν φιλεῖ! — Τοὺς ἔβλεπα γελῶσα·
πρὸς ἐρωμένην, μὰ τὸ ναί, πολλὰ θὰ ἦταν τόσα.
Εἰς τὸ φαγὶ καθήμεθα· — χωρὶς ἀμφιβολίαν,
θὰ δώσ' εἰς τὸν Ταρτοῦφόν του τὴν πρωτοκαθεδρίαν.
Θὰ βλέπῃ τὸ πινάκι του καὶ θὰ παραφυλάττῃ·
— πρέπ' εἰς ἐκεῖνον νὰ δοθῇ τὸ ἐκλεκτὸ κομμάτι.
Ἂν τὸ νομίσῃ μέτριον, εὐθὺς τὸν λέγει, — « Στέκα·
» στέκα, καλέ μου,! » — Καὶ χαρά, πῶς τρώγ' ἴσα μὲ δίκα!
Σᾶς λέγω, κάτι πράγματα! Κατήντησε μανία
ἡ πρὸς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον σπουδή του καὶ φιλία.

Τὸν ἔκαμεν εἰς ὅλα του τὸ δεξιόν του χέρι· —
τί ὁ Ταρτοῦφο; θὰ εἰπῇ. Παντοῦ τὸν ἀναφέρει·
τὰς ἐλαχίστας πράξεις του ἐξαίρει καὶ θαυμάζει,
καὶ θεωρεῖ τοὺς λόγους του χρησμούς, καὶ τοὺς δοξάζει.
Κ' ἐκεῖνος, ὁ παμπόνηρος, γνωρίζων ποῖον βάρος
ἀπέκτησεν ἐπάνω του, λαμβάνει κάθε θάρρος.
Προσέχει μόνον πάντοτε αὐτὸν νὰ πασαλείφῃ,
— διότι καὶ ποσότητας χρηματικὰς τοῦ γλύφει,
μὲ πρόφασιν ὅτι χωλούς, τυφλοὺς θὰ ἐλεήσῃ, —
κ' ἡμᾶς τοὺς ἄλλους, καὶ καλὰ νὰ μᾶς ἐξουθενίσῃ.
Ἀφοῦ καὶ ἕνα κνώδαλον, ποῦ ἔχει ὑπηρέτην,
πολλάκις ὡς ἂν ἄλογον μὲ ὠρθωμένην χαίτην,
μὲ σκοῦφον ὡς τὰ φρύδια του, τὰ εὐφλογιοκομμένα,
ἐμβαίν' εἰς τοὺς κοιτῶνάς μας μὲ 'μάτια γουρλωμένα.
ἁρπάζει ταὶς πομμάδαις μας, κουτάκι δὲν ἀφίνει,
νερὸν εἰς τ' ἀμουλάκια μας, πᾶν ὅ,τ' ἰδῇ, τὸ χύνει
καί, φαντασθῆτε! — τὴν προχθές, εὑρίσκει δυὸ κορῶναις
ἀπὸ λουλούδια τεχνητὰ ἐπάνω ς ταὶς εἰκόναις· —
ταὶς εἶχαν βάλ' εἰς τὸν χορὸ τοῦ Ῥώσσου, ταὶς προάλλαις·
ταὶς 'παίρνει, ταὶς σουρομαδεῖ. Κακό! βρυσιαὶς μεγάλαις
πῶς, καὶ κολά, δὲν ἔχομεν φόβον Θεοῦ διόλου,
κ' εἰς τ' ἅγια κρεμάζομεν στολίδια τοῦ διαβόλου.
Εἴδετε σεῖς!

ΣΚΗΝΗ Γ'

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΕΛΕΝΗ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΔΡΟΣΗ

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ἄ! Νίκανδρε, κατὰ καλήν σου μοῖραν
δὲν τὴν συνώδευσες καὶ σὺ ἕως τὴν ἔξω θύραν.
Ὁλόκληρον ἐξάψαλμον ἀκόμη διεξῆλθε. —
Ν., ὁ Λεσβίκης.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Τί μὲ λές! ὁ σύζυγός σου; ἦλθε;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Καὶ ὁ Ταρτοῦφος;

ΔΡΟΣΗ

Ἡ γαρὰ τὸν ἐπανῆλθε τοση,
ὥστ' ὁ καϋμένος καὶ αὐτός, διὰ ν' ἀναπληρώσῃ
τὸ αἷμα ὅσον ἔχασεν ἡ οἰκοδέσποινά του,
μισὴ ὀκὰ ἐστράγγισε χρασὶ 'ς τὸ πρόγευμά του

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ὁ Καϋμένος!

ΔΡΟΣΗ

Μάλιστα· — θὰ σᾶς εἰπῶ, κ' οἱ δυό των
εἶναι λοιπὸν πολὺ καλά, καὶ τρέχω ἐγὼ πρῶτον
εἰς τὴν κυρίαν νὰ εἰπῶ, πρὸς ἀγαλλίασίν της
πόσην χαρὰν ἐλάβετε διὰ τὴν ἴασίν της.

ΣΚΗΝΗ Ζ'

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ,

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Ἀλλ' ἀδελφέ! ἄτσελεπῆ Λεσβίκη!
τὸ πρᾶγμ' αὐτὸ κατήντησε τωόντι καταδίκη
Δὲν ἔχω βεβαιότατα, σκοπὸν νὰ σὲ ὀργίσω·
ἀλλὰ τολμῶ, ὡς ἀδελφός, νὰ σὲ παρατηρήσω
ὅτι ἐμπρός σου σὲ γελᾷ καὶ ἡ Δροσὴ ἀκόμη.
Καὶ δὲν τὴν δίδω ἄδικον, Τί ἐσφαλμένη γνώμη!
Ἂν γίνετ' ἕνας ἄνθρωπος εἰς τόσον νὰ σ' ἐλκύσῃ,
ὥστε πᾶν ἄλλο αἴσθημα εἰς σὲ νὰ μηδενίσῃ!
Κ' ἐνῷ ἐπρωτοφόρεσε 'ς τὸ σπῆτί σου γελέκι
νὰ δίδῃς τόσην εἰς αὐτόν . . .

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Αὐτοῦ καὶ μὴ παρέκτεινε.
Ἄ! Νίκανδρε, τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν σὺ δὲν γνωρίζεις.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Ἀφοῦ ἡ εὐγενία σου τὸ θέλεις καὶ τ' ὁρίζεις,
δὲν τὸν γνωρίζω, πιθανόν· ἐξ ὧν πλὴν ἔως τώρα . . .

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἀφοῦ τὸν μάθῃς θὰ εἰπῇς, — εὐλογημέν' ἡ ὥρα!
Αὐτὸς εἶν' ἕνας ἄνθρωπος . . . τί ἄνθρωπος! φαντάσου· —
ἂν βάλῃς εἰς τὰ ἴχνη του τὰ διαβήματά σου,
θὰ αἰσθανθῇς ἀπόλαυσιν, γαλήνην βαθυτάτην,
καὶ τὰ τοῦ κόσμου, σκύβαλα θὰ σὲ φανοῦν, κ' εἰς μάτην.
Ἀφ' ἧς στιγμῆς τὸν ἤκουσα, ἐγ' ὅλος μετετράπην·
Δὲν ἔχω δὲν αἰσθάνομαι πρὸς τίποτε ἀγάπην·
ναί, τόσον τὴν ἀπέσπασεν ἀπ' ὅλα τὴν ψυχήν μου,
ὥστε γυναῖκα, τέκνα μου, μητέρα, ἀδελφήν μου,
νεκρὰ καὶ ἂν τὰ ἔβλεπα, ἐμπρός μου ἁπλωμένα,
τὴν σήμερον δὲν ἤθελα θλιβῇ διὰ κἀνένα.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Φιλάνθρωπα αἰσθήματα σ' ἐνέπνευσε, καὶ ὄντως!
Βεβαίως τῶν δυνάμεων δὲν εἶναι τοῦ τυχόντος.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Τί; — πλὴν νὰ ἤσουν ἤθελα ὅταν τὸν εἶδα πρῶτον·
καὶ σὺ θὰ τὸν διέκρινες ἐκ τῶν περιεστώτων,
καὶ θὰ τὸν κατησπάζεσο εὐθὺς ἀπὸ καρδίας.
Τὸν πρωτοεῖδα, φίλε μου, ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας·
— συνέπεσε νὰ ἔχωμεν στασίδι ἕνα πλάγι· —
τὸν εἶδα, καὶ τὸ πνεῦμά μου τφόντι ἐξεπλάγη,
ὅταν ἐμβῆκεν ἥσυχα, καὶ βλέψας πρὸς τὸ πλῆθος
μὲ μισοκάκου εὐλαβοῦς ἀγριωπόν τι ἦθος,
προσεῖπεν, « Εἰσελεύσομαι! » κ' ἔκαμε τὸν σταυρόν του,—
ἕνα σταυρόν ποῦ ἤγγισεν εἰς τ' ἄκρα τῶν ποδῶν του!
Ἐλθὼν εἰς τὸ στασίδι του, μὲ εἶχε χαιρετίσει,
χωρὶς ποσῶς τὸ στόμα του τὴν προσευχὴν ν' ἀφήσῃ·
ἀλλὰ τὸ κομβολόγι του ἀνέτως ἐκτυλίξας,
καὶ πρὸς τὰ ἄνω, ὄμματα καὶ χεῖλη του ἀνοίξας,
τοῦ ψάλτου ἠκολούθησε τοὺς λόγους καὶ τὸ μέλος,
καὶ ὅλοι αὐτὸν ἔβλεπαν, κ' ἠρώτων εἰς τὸ τέλος. —
Τὸν εἶδα μίαν, δύο, τρεῖς. Μετὰ τὴν λειτουργίαν,
μ' ἐπρόσφερεν ἀντίδωρον μὲ μίαν θυμηδίαν!
Εἶχε καὶ ἕνα παραϋιόν· — ἔστεκ' ἐκεῖ σιμά του,
καθ' ὅλα μιμητὴς αὐτοῦ, καὶ ἤθους σεμνοτάτου· —
κρυφίως, ὁ αὐθέντης του, τὸν ἐρωτῶ, τίς ἦτο,
καὶ ἐννοῶ ὁ ἄνθρωπος ὅτι θὰ ἐστερεῖτο.

Νὰ σὲ εἰπῶ, τὸν ἔδιδα, ἀλλ' ὄχι ἐλευθέρως·
νὰ μ' ἐπιστρέψῃ πάντοτε ἐπέμενε ἓν μέρος·
« Πολὺ μὲ εἶναι, » μ' ἔλεγε· « τὸ ἥμισυ, νὰ ζῆτε!
» ἐγὼ δὲν εἶμαι ἄξιος αὐτοῦ τοῦ οἴκτου μήτε. »
ἀλλ' εἰς τὸ ἀμετάτρεπτον τῆς διαθέσεώς μου,
ἐστρέφετο κ' ἐμοίραζεν εἰς τοὺς πτωχούς, ἐμπρός μου.
Νὲ μὴ σὲ τὰ πολυλογῶ. 'ς τὸ σπῆτι τὸν ἐπῆρα,
κ' ἔκτοτε, φίλε μου, θαῤῥεῖς χρυσῆ μὲ ἦλθε μοῖρα·
μαλόν' εἰς κάθε ἄτοπον, προσέχ' εἰς τὴν τιμήν μου,
ἐπέχ' εἰς τὴν γυναῖκά μου τὴν ἐπιτήρησίν μου,
ἀμέσως μὲ εἰδοποιεῖ, ἐὰν κάνεις τὴν νεύῃ,
καὶ τριπλασίως παρ' ἐμέ, σὲ βεβαιῶ, ζηλεύει.
Πλὴν πόσον εἶναι ἄκακος, κατάλαβε ἐκ τούτου·
αὐτὸς ὡς ἁμαρτήματα μετρᾷ ἐντὸς τοῦ νοῦ του
καὶ τινας πράξεις μας ἁπλᾶς, αὐτὰς τὰς κοινοτέρας· —
ἤγουν, προχθές, ἐθλίβετο δι' ὅλης τῆς ἡμέρας,
διότι προσευχόμενος, εἶχε συλλάβει ψύλλον,
καὶ τὸν τσακίσει μὲ θυμόν. — Τοιοῦτον ἔχω φίλον!

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Ἀλλ' ἀδελφέ, 'τρελάθηκες, καθὼς καταλαμβάνω.
Τί ἄραις, μάραις, πράγματα ἀνήκουστα μανθάνω!
Ἢ μήπως ἀστείζεσαι; Καλέ, μὲ τὰ σωστά σου . . .

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Μὲ τὰ σωστά μου· ὄχι τί; τὰ φιλοσοφικά σου;
Ἐγὼ σὲ λέγω, Νίκανδρε, αὐταῖς ταῖς ἀθεΐαις
αὐτά σου τὰ καϊρικὰ καὶ ταῖς φαρμασονίαις,
νὰ τὰ ἀφήσῃς· εἰδεμή, ἐκεραυνοβολήθης!

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Ἰδοὺ καὶ τῶν ὁμοίων σου οἱ λόγοι οἱ συνήθεις·
ὡσὰν αὐτοὺς πᾶς ἄνθρωπος τυφλὸς νὰ ἦναι πρέπει,
καὶ ἄθεος νηρύττεται καλῶς ἂν διαβλέπῃ.
Ἂν τὰ κενὰ προσχήματα μέμφεται ὡς γελοῖα,
δὲν ἔχει πίστιν· ἔχασε τὸ σέβας πρὸς τὰ θεῖα.
Οἱ λόγοι οὗτοι δὲν πτοοῦν ἐμέ, ἂν τὰ ἐντός μου
καλῶς γινώσκῃ ὁ Θεός, κ' ἰδοὺ ὁ στοχασμός μου· —
Καθὼς ὑπάρχουν παρ' ἡμῖν ψευδεῖς τινες ἄνδρειοι,
ὑπάρχουν καὶ ψευδευλαβεῖς, ὑποκριταὶ ἀχρεῖοι,

καί, ὡς συνήθως τὸν πολὺν ἐπὶ τῆς μάχης κρότον
τὸν κάμνουν ὄχ' οἱ ἀληθῶς ἀνδρεῖοι ἐκ τῶν πρώτων
ὁμοίως καὶ οἱ εὐλαβεῖς οἱ γνήσιοι δὲν εἶναι
οἱ φέροντες τὸ πρόσχημα διὰ τὸ θεαθῆναι.
Ἤγουν δὲν κάμνεις, ἀδελφέ, διάκρισιν κἀμμίαν
σύ, βλέπων τὴν εὐλάβειαν καὶ τὴν ὑποκρισίαν;
Πρὸς ἀμφοτέρας τὴν αὐτὴν προσφέρεις ἁλουργίδα;
Καθὼς τιμᾶς τὸ πρόσωπον τιμᾷς τὴν προσωπίδα;
Συγχέεις τὴν ἐπίδειξιν μετὰ τῆς ἀληθείας,
καὶ τὴν ἀκεραιότητα μετὰ τῆς πονηρίας;
Ἴσα τιμᾷς μίαν σκιὰν μ' ἓν ὂν ἐμψυχωμένον,
κ' ἴσα μ' ἓν νόμισμα καλὸν τὸ παραχαραγμένον;
Γίνωσκε τοῦτο, φίλε μου· οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπω
κατὰ παράδοξόν τινα εἶναι πλασμένοι τρόπον·
κἀνεὶς ἐντὸς τῆς φύσεως τῆς ἀληθοῦς δὲν μένει·
— στενὴ αὐτὴ τοὺς φαίνεται καὶ περιωρισμένη· —
ὑπερπηδοῦν λοιπὸν αὐτὴν εἰς πάντα χαρακτῆρα,
προβαίνουν εἰς ὑπερβολάς, καί, ὀλεθρίᾳ μοίρᾳ,
αὐτὰ τὰ εὐγενέστατα πολλάκις τῶν πραγμάτων
φθείρουν, ἐλαύνοντες αὐτὰ ὑπὲρ τὰ ὅριά των. —
Τοῦτο σὲ λέγω· πρόσεξε, καὶ πρᾶξε ἐσκεμμένως.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ὦ! εἶσαι μέγας· τί θὰ 'πῇ! δάσκαλος! προκομμένος!
Ὅλ' ἡ σοφία τοῦ παντὸς εἰς σὲ κατέβη πλέον.
Εἶσαι ὁ Σόλων· πῶς τὸν λέν; ἢ ὁ σοφὸς ὁ Λέων.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Σοφὸς δὲν εἶμαι ἀδελφέ· διδάσκαλος δὲν εἶμαι,
οὐδ' ἀπορρέουν ἐξ ἐμοῦ αἱ γνώσεις κ' ἐπιστῆμαι,
ἀλλ' ἔχω τὸν ἀρχοῦντα νοῦν νὰ βλέπω τ' εἶν' ἐκεῖνο,
καὶ τὸ ψευδὲς τοῦ ἀληθοῦς σαφῶς νὰ διακρίνω.
Ἂν μ' ἐρωτᾷς, τοὺς εὐλαβεῖς κ' ἐγὼ τιμῶ μεγάλως·
γνησία ἡ εὐλάβεια μὲ φαίνεται ὡς ἄλλος
ἡρωϊσμός, ἀνώτερος ἐκείνου τῶν ἡρώων·
εἶν' εὐγενὴς καὶ ὑψηλός, ἀλλὰ τὸν θέλω σῶον·
εἰ δ' ἄλλως ἀπεχθέστερον οὐδὲν τοῦ τεχνασμένου
θείου σου ζήλου, τοῦ ψευδοῦς κι' ἐψιμυθιωμένου·
ὡς οὔτε μυσαρότερον οὐδὲν αὐτῶν τῶν ὄντων,
τῶν φανερῶς μὲν εὐλαβῶν, κρυφίως δ' ἐμπαίζόντων

πᾶν ἱερὸν καὶ ὅσιον. Ψυχαὶ πεπωρωμέναι,
εἰς τὴν ἰδιοτέλειαν καθυποτεταγμέναι,
κατέστησαν ἐμπόρευμα καὶ βιομηχανίαν
τὸ σέβας καὶ τὰ χρέη μας, τὰ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν.
Μὲ ζῆλον ὄχι τὸν κοινόν, τὴν τύχην κυνηγοῦντες
διὰ τοῦ δρόμου τ' οὐρανοῦ, καὶ τέλος δὲ πλουτοῦντες
τρυφοῦν αὐτοί, κροτοῦν, βροντοῦν, ὑποσκελίζουν ἄλλους,
ῥαδιουργοῦν ὡς δαίμονες διὰ βαθμοὺς μεγάλους,
τοὺς φθάνουν, ἐναβρύνονται, τὸν Μαμωνᾶ δοξάζουν,
κ' εὐκόλως μὲ τὰ τέλη των τὰ θεῖα συμβιβάζ υν.
Παμπόνηροι, φιλέκδικοι οὐδ' ἐλεοῦν οὐδόλως·
ἂν θ' ἀφανίσουν ἄνθρωπον, σκεπάζουν ἀσυστόλως
μὲ τὸ συμφέρον τοῦ Θεοῦ πᾶσαν ἐχθρότητά των·
τοσοῦτον φοβερώτεροι ἐν τῇ καταφορᾷ των,
καθ' ὅσον ὅπλα καθ' ἡμῶν κρατοῦν ἡγιασμένα,
ἐγκεκριμένα πάντοτε καὶ δεδικαιωμένα.
Διὰ τὰ πάθη των κτυποῦν καὶ κατακερματίζουν,
καὶ τοὺς ἐχθρούς των ὡς ἐχθροὺς τῆς Πίστεως φημίζουν.
Τοιούτων γέμ' ὑποκριτῶν Ἀνατολὴ καὶ Δύσις. —
Ἔχομεν ὅμως κ' εὐλαβεῖς ἀληθινοὺς ἐπίσης·
ἰδὲ τὸν Θεοφύλακτον· ἰδὲ τὸν Πλατωνίδην,
τὸν Δῆμον, τὸν Πολύδωρον, τὸν Σώστην, τὸν Κρηνίδην·
ναί, οὗτοι δικαιότατα παρ' ἅπασι τιμῶνται,
ὡς πράττοντες τὴν ἀρετήν, ὄχ' ἵνα τὸ καυχῶνται.
Καὶ οὐδ' ἐλαύνουσιν αὐτοὶ πρὸς τοῦ Θεοῦ τὰ τέλη
μὲ ζῆλον περισσότερον παρ' ὅσον αὐτὸς θέλει.
Ἀπέχουν ῥαδιουργιῶν, ἐκ τῶν ἐκτὸς δὲν κρίνουν,
καὶ πρὸς τὴν ἐπιείκειαν καλοκἀγάθως κλίνουν.
Ἀντὶ τοὺς ἁμαρτάνοντας νὰ βλέπουν μὲ κακίαν,
αὐτοὺς οἰκτείροντες, μισοῦν ἁπλῶς τὴν ἁμαρτίαν.
Πᾶν ἔργον, πᾶσαν πρᾶξίν μας ἐν γένει δὲν κακίζουν· —
μάλιστα τοῦτο ἐπειδὴ ὡς τῦφον τὸ νομίζουν,
οὐδόλως ἐπαγγέλλονται αὐτοὶ τοὺς διδασκάλους·
καὶ τὴν τῶν λόγων ἔπαρσιν ἀφίνοντες εἰς ἄλλους,
φεῦ! οἵτινες διδάσκουν μέν, ἀλλ' εἰς τὴν πρᾶξιν ῥέγχουν,
αὐτοὶ διὰ τῶν ἔργων των τὰ ἔργα μας ἐλέγχουν.
Ἰδοὺ οἱ ἄνδρες μου· ἰδοὺ οἱ ζωντανοὶ κανόνες
τῆς ἀρετῆς· αἱ ἄξιαι μιμήσεως εἰκόνες
Τοιοῦτος ὁμολόγησε, ὁ φίλος σου δὲν εἶναι.
Σὲ φαίνετ' ἐξωτερικῶς, τὸ βάθος ὅμως κρίνε.

Φυλάξου· κρύπτει ἔγκατα, φοβοῦμαι, ἰοβόλα.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Λοιπόν, κὺρ γυναικάδελφε, τὰ εἶπες ὅλα;

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Ὅλα.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, ἀπερχόμενος.

Σᾶς εἶμαι δοῦλος ταπεινός.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Σὲ φέρω ὀχληρίαν.
Ἂς ἦναι· ἂς ἀφήσωμεν αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν. —
Γνωρίζεις ὅτι ἔλαβε τὸν λόγον τῆς τιμῆς σου,
νὰ νυμφευθῇ ὁ Στέφανος, νομίζω, τὸ παιδί σου.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ναί.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Καὶ προσδιορίσετε ἡμέραν πρὸς τοῖς ἄλλοις.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Αἴ, ναῖσχε.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Διατί λοιπὸν τὸν γάμον ἀναβάλλεις;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Τίς οἶδε!

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Λέγω, μὴ τυχὸν μετήλλαξεν ἡ κλίσις;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἴσως.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Καὶ τὴν ὑπόσχεσιν; πῶς! θὰ τὴν ἀθετήσῃς;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Δὲν λέγω τοῦτο.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Πρόσχομμα κἀνὲν δὲν ἐμποδίζει.

ΛΕΒΣΙΚΗΣ

Καθεὶς πρὸς τὸ καλλίτερον τοῦ τέκνου του φροντίζει.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Να μὴ τὰ τριγυρίζωμεν· ὁ Στέφανος μὲ στέλλει,
καὶ γνώμην ἂν μετέβαλες ῥητῶς ν' ἀκούσῃ θέλει.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἂς ἔχῃ δόξαν ὁ Θεός!

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Τί νὰ τὸν λέγω τώρα;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Γὸν λέγεις ὅ,τι ἀγαπᾷς.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Ἀλλὰ ἰδοὺ ἡ ὥρα
νὰ μὲ εἰπῇς τὸ τί φρονεῖς. Τί μελετᾷς,

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Νὰ πράξω

ὅ,τ' εἶναι θέλημα Θεοῦ.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Θὰ σκάσω! Θὰ φωνάξω!
Ἔταξες εἰς τὸν Στέφανον τὴν κόρην σου νὰ δώσῃς·
θὰ μείνῃς εἰς τὸν λόγον σου, ἢ θὰ τὸν ἀκυρώσῃς;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Πολλὰ τὰ ἔτη.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, μόνος.

Θὰ δοθῇ ὁ ἀρραβὼν ὀπίσω. —
Ἂς τρέξω εἰς τὸν Στέφανον, νὰ τὸν εἰδοποιήσω.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ Α΄.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, ΕΛΕΝΗ

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἐλέγχω!

ΕΛΕΝΗ

Τί, πατέρα μου;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἔλα καὶ κάτι ἔχω
ἰδιαιτέρως νὰ σὲ 'πῶ.

ΕΛΕΝΗ

Πρὸς τὸν Λεσβίκην παρατηροῦντα ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς δωματίου.

Τί εἶν' ἐκεῖ;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Προσέχω,
μὴ τύχη μέσα ἔξαφνα κανεὶς καὶ ἀκροᾶται.
Αὐτὸ τὸ δῶμ' ἀσφάλειαν πολλὴν δὲν ἐγγυᾶται,
ἀλλὰ . . . ἡ ὥρα ἡ καλή.—Νὰ ἔχῃς τὴν εὐχήν μου,
Ἐλέγχω, εἶδα πάντοτε μὲ εὐχαρίστησίν μου
τὴν ἄκραν σου εὐπείθειαν, τὸν πρᾶον σου τὸν τρόπον,
διὸ καὶ εἰς τὰ σπλάγχνα μου κατέχεις μέγαν τόπον.

ΕΛΕΝΗ

Πατέρα, σᾶς εὐχαριστῶ· τὸ βλέπω· τὸ γνωρίζω.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Εὖγέ σου, κόρη μου· καλά. Ὅμως καθὼς πασχίζω
διὰ τὴν εὐτυχίαν σου, ὁμοίως ἔχεις χρέος
καὶ σὺ νὰ μὲ εὐχαριστῇς καθ ὅλα, — ἀμοιβαίως.

ΕΛΕΝΗ

Τὴν πᾶσάν μου προσπάθειαν εἰς τοῦτο καταβάλλω.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Πολὺ καλά· ἐξαίρετα! Κ' ἐγὼ δὲ ἀμφιβάλλω. —
Τί λὲς διὰ τὸν ξένον μας, τὸν κὺρ Ταρτοῦφον;

ΕΛΕΝΗ

Ποῖος;
γώ;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ναί· — πρόσεξε καλά, ν' ἀποκριθῇς ἀξίως.

ΕΛΕΝΗ

Ἐγὼ . . . ἐγώ, πατέρα μου, ἀκούω σεῖς τί λέτε,
καί, βέβαια, τί θὰ εἰπῶ; λέγω πᾶν ὅ,τι θέτε.

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, ΕΛΕΝΗ, ΔΡΟΣΗ

Ἡ Δροσὴ εἰσέρχεται λαθραίως καὶ ἵσταται ὄπισθεν τοῦ Λεσβίκη ἀπαρατήρητος.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ὥραῖα! — Λοιπόν, κόρη μου, εἰπε με ταὐτοχρόνως,
ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὁ σπάνιος ὁ μόνος,
καὶ σὲ ἀρέσει, κ' ἐνταὐτῷ εἶναι τῆς κλίσεώς σου,
ἀφοῦ ἐγὼ τὸν ἔκλεξα, νὰ γίνῃ σύζυγός σου.

ΕΛΕΝΗ

Ἄ!

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Τ' εἶναι;

ΕΛΕΝΗ

Τί ὡρίσετε;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Θὰ ἦτ' εὐτυχεστέρα.

ΕΛΕΝΗ

Μὲ ποῖον;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Πῶς;

ΕΛΕΝΗ

Τίς, θέλετε νὰ σᾶς εἰπῶ, πατέρα,
ὅτι μ' ἀρέσει, κ' ἐνταὐτῷ εἶναι τῆς κλίσεώς μου,
ἀφοῦ σεῖς τὸν ἐκλέξετε, νὰ γίνῃ σύζυγός μου;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ὁ κὺρ Ταρτοῦφος.

ΕΛΕΝΗ

Ψεύματα, πατέρα! σᾶς ὀμνύω,
οὔτε ζεστὸ ὁ ἄνθρωπος μὲ κάμνει, οὔτε κρύο.
Μὲ εἶναί τι ἀνύπαρκτον.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Δὲν μὲ καταλαμβάνεις. —
Ἐγὼ τὸ θέλω τάχατε. — πῶς ὡς ἐκεῖ δὲν φθάνεις!
Τ' ἀνύπαρκτα, ὑπαρκτικὰ ἐγὼ νὰ γίνουν θέλω.

ΕΛΕΝΗ

Σεῖς θέλετε, πατέρα μου . . .;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ναί, ναί, σὲ παραγγέλλω,
Ἐλέγκω μου, νὰ θεωρῇς τὸν κὺρ Ταρτοῦφον πλέον
ὡς ἄξιον μνηστῆρά σου, διότι, τελευταῖον,
ἐγώ . . .

Παρατηρήσας τὴν Δροσήν.

Τί κάμνεις σὺ ἐκεῖ; Πολλή, τῇ ἀληθείᾳ,
ἡ τόση περιέργεια καὶ ἀδιακρισία!

ΔΡΟΣΗ

Τί! — καλ' ἐγὼ τὸ ἤξευρα αὐτό, καὶ σᾶς προσθέτω
ὅτ' εἶναι ἔξω πάγκοινον σχεδόν· ἀλλ' ὑποθέτω.
κάμμια θὰ τὸ ἔβγαλε, ποῦ ἔπιασε μετάξι.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Πῶς! τόσον εἶν' ἀπίστευτον ἤγουν;

ΔΡΟΣΗ

Θεὸς φυλάξοι!
Ἀφοῦ καὶ σᾶς τὸν ἴδιον κ'νεὶς δὲν θὰ πιστεύσῃ.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ὅταν ἐμπράκτως τὸ ἰδῇς, κυρά μου ν' ἀληθεύσῃ.
τί θὰ εἰπῇς;

ΔΡΟΣΗ

Ναί, κόκκινα.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Τὸ βλέπεις.

ΔΡΟΣΗ

Παραμύθια.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, πρὸς τὴν Ἑλένην.

Ὅ,τι σὲ εἶπα, κόρη μου, πίστευσε, εἶν' ἀλήθεια.

ΔΡΟΣΗ

Ἐλέγχω, ἀστείζεται.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Σὲ λέγω . . .

ΔΡΟΣΗ

Ὦ, νὰ ζῆτε!
κἀνένα δὲν θὰ πείσετε, καὶ ματαιοπονεῖτε.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Πλήν, τέλος πάντων, διάβολε . . .

ΔΡΟΣΗ

Λοιπὸν ἂς σᾶς πιστεύσω.
Λοιπὸν νοσοῦν αἱ φρένες σας, καὶ ἂ; τὰς ἰατρεύσω. —
Ἀκούεις! νὰ συνέλαβε παραλογίαν τόσην,
τοιοῦτος ἕνας ἄνθρωπος ἐκεῖ! Πὲ ποίαν γνῶσιν.
ζητεῖτε . . .

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἄκουσε, νὰ ζῇς! παρακολὺν ἀέρα
βλέπω καὶ πρό τινος καιροῦ λαμβάνεις ἐδῶ πέρα

ΔΡΟΣΗ

Ἀλλ' ὄχι, μὴ θυμόνετε· συλλογισθῆτε μᾶλλον,
ἂν εἰς αὐτὸ δὲν θὰ λυθοῦν κ' αἱ γλῶσσαι τῶν ἀλάλων.
Δὲν εἶναι ἡ Ἐλέγκω μας ποσῶς, — μὲ συγχωρεῖτε, —
ὀια νὰ γίνῃ παπαδιά. Ὡς ποίαν τὴν φρονεῖτε;
Καὶ τέλος, ποῖον ὄφελος θὰ ἔχετε ἐκ τούτου,
εἰς πεῖσμα τῶν χαρίτων της καὶ τοῦ καλοῦ της πλούτου,
νὰ κάμετ' ἕνα ζήτουλα γαμβρόν;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Πτωχὸς ἂν ἦναι, —

Πρὸς τὴν Ἑλένην.

εκ ταύτου μᾶλλον, κόρη μου, τὴν ἀρετήν του κρίνε.
Εἶχε λαμπρὰν κατάστασιν· ἀλλ' ὁ εὐλογημένος,
εἰς τὰ οὐράνια καλὰ καθὸ προσηλωμένος,
ἠμέλησε τὰ γήϊνα· δὲν ἔλαβε φροντίδα,
κ' οἱ ξένοι τὸν κατέφαγαν. Ἀλλ' ἔχω τὴν ἐλπίδα,
ἂν τώρα μὲ τὸ μέσον μου τοὺς ἅρπαγας ἐνάξῃ,
πολλὰ ἐκ τῶν πραγμάτων του ἐκ νέου νὰ συνάξῃ.
Σημείωσ', ἔχει κτήματα πολὺ προσοδοφόρα,
κ' εἶν' ἀπὸ γένος ἄνθρωπος, αὐτὸς ποῦ βλέπεις τώρα.

ΔΡΟΣΗ

Τὸ λέγει· καί, νὰ σᾶς εἰπῶ, εἰς εὐλαβεῖς ἀνθρώπους,
αὐτὰς τὰς ματαιότητας τὰς βλέπω 'ςαν ἀτόπους.
Πᾶς ὅστις βίον ἅγιον ποθεῖ νὰ διαιτᾶται,
τελείως εἰς τὸ γένος του δὲν πρέπει νὰ καυχᾶται·
τῆς εὐλαβείας ἀδελφὴ ἡ ταπεινοφροσυνη,
αὐτὴν τὴν λάμψιν ἀπαθῶς εἰς ἄλλους τὴν ἀφίνει.
Ἀλλ' εἶναι ἀδιαφορον· ἂς λείπῃ καὶ τὸ γένος·
ἂς ἴδωμεν καθ' ἑαυτὸν τί εἶν' αὐτὸς ὁ ξένος.
Καλέ, ἐσυλλογίσθητε ποσῶς τὰς συνεπείας,
τὰς ἀπὸ τὸ ἀνάρμοστον τοιαύτης ὑπανδρείας,
Ἐσκέφθητε, ἂν μ. ἔρωτα ν' ἀντασπασθῇ ἠμπόρει
τοιοῦτον ἕνα ἄνθρωπον τοιαύτη μία κόρη;
Τὸ ἐφαντάσθητε αὐτὸ χωρὶς, — εἰς τὴν ζωήν σας!
ἀνιαρόν τι αἴσθημα νὰ πλήξῃ τὴν ψυχήν σας;
Προσέχετε, προσέχετε· ἐάν ποτε συνέβη
τὰ χρέη της φιλότιμος γυνή τις νὰ παρέβη,
καὶ ἐξετάσθη ἀκριβῶς, προῆλθεν ὁ χρημνός της
ἀπὸ τὰ ἐλαττώματα κυρίως τοῦ ἀνδρός της.

Ναί, οὔτε εἰς τὴν ἠθικήν, θὰ σᾶς εἰπῶ, συμφέρει,
ἕνας πατὴρ τὴν κόρην του εἰς ἄνδρα νὰ προσφέρῃ,
ὅπου αὐτὴ βδελύττεται. Αὐτὸς ὁ παρὰ φύσιν
πατὴρ θὰ ἦν' ὑπεύθυνος εἰς τὴν ἐπάνω κρίσιν,
καὶ ὄχι ἄλλος.

ΛΕΒΣΙΚΗΣ

Τὴν ἀκούς; εἶδες ἐκεῖ τί γλῶσσα;
Μᾶς δίδει καὶ μαθήματα.

ΔΡΟΣΗ

Νὰ 'παίρνετε κἀμπόσα,
καλὰ ποῦ θὰ ἐκάμνετε!

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, πρὸς τὴν Ἑλένην.

Παιδί μου ὡς πατέρα σου,
σὲ εἶπα ποῖος τοῦ λοιποῦ θὰ ἦναι ὁ μνηστήρ σου.
Ναί. εἶχα εἰς τὸν Στέφανον τὸν λόγον μου δοσμένον
ἀλλὰ τὸν λέγουν, κόρη μου, πολὺ προσκολλημένον
εἰς τὰ χαρτιά, κ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ, εἰς ἄλλας ἀσωτείας· —
οὔτε πατεῖ τὸ ἔδαφος ποτὲ τῆς ἐκκλησίας.

ΔΡΟΣΗ

Σ τὸ μέρος ὅπου στέκεσθε τὸν θέλετε νὰ στέκῃ.
ἢ πρέπει ὅταν ἔρχεται, νὰ σᾶς τραβᾷ τοῦφέκι.
διὰ να τὸν κυτταξετε, καθὼς πολλοὶ 'παγαίνουν
ἁπλῶς διὰ νὰ φαίνωνται: Ἐκεῖνοι σας τρελαίνουν.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Δὲν ἔχω χρείαν ἀπὸ σὲ νὰ μάθω ὅ,τι τρέχει.

Πρὸς τὴν Ἑλένην.

Ὁ ἄλλος ὅμως, κόρη μου, ὁ ἄλλος, — καθὼς ἔχει
τὴν εὐλογίαν τ' οὐρανοῦ, σὲ φέρει ἕνα πλοῦτον,
σὲ βεβαιῶ, δυσεύρετον εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτον.
Ὦ, θὰ ἰδῇς πλησίον του πόσον καλὰ θὰ ζήσῃς!
πόσας θὰ εὕρῃς χάριτας, ὡς κα τρυφὰς ἐπίσης!
Θὰ ἦσθε ἀδιάκοπα 'σὰν δύο περιστέρια·
'σὰν δύο ἄκακα παιδιά, ποῦ ἤλθαν εἰς τὰ χέρια.
Ποτὲ σπουδαίας ἔριδας· βροντὴ δὲν θὰ τὸν κόψῃ,
καὶ θὰ τὸν κάμνῃς ὅ,τι θές.

ΔΡΟΣΗ

Ναί, ναί, θὰ τὸν προκόψῃ.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Τί ἀναισχύντως ὁμιλεῖς;

ΔΡΟΣΗ

Τί εἶπα;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Νὰ ζαρώνῃς,
καὶ ὅπου δὲν σὲ ἔσπειραν, ἐκεῖ νὰ μὴ φυτρώνῃς,

ΔΡΟΣΗ

Διότι τὸ συμφέρον σας ἐγὼ σᾶς λέγω, σφάλλω;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Δὲν θέλω τὸ συμφέρον μου· κοντὸς ψαλμός· — τί ἄλλο,

ΔΡΟΣΗ

Ἂν δὲν σᾶς ἀγαποῦσέ τις . . .

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Νὰ μ' ἀγαποῦν δὲν θέλω·
'σπολλᾶτη· τὴν ἀγάπη σου εἰς κόρακας τὴν στέλλω.

ΔΡΟΣΗ

'Εγ' ὅμως θὰ σᾶς ἀγαπῶ, καὶ σεῖς ἂν δὲν τὸ θέτε.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Πά!

ΔΡΟΣΗ

Ὄχι, τί! θὰ γίνωμεν τοῦ καθενὸς ἱκέται;
'Εγὼ νὰ ταπεινώνεσθε πονῶ.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Θὰ σιωπήσῃς;

ΔΡΟΣΗ

Θὰ σιωπήσω, ἀλλ' αὐτὰς τὰς λέγουν συνειδήσεις.
Δὲν 'παίρνει τὴν 'Ελέγκω μας ὁ κὺρ κανδηλανάφτης·
θὰ γίνω μέγα πρόσκομμα μιᾶς σφαγῆς τοιαύτης.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Σιώπαινε, βρὲ ὄχενδρα, ποῦ ἔχεις μία γλῶσσα . . .

ΔΡΟΣΗ

Θυμόνετε, κ' εἶσθ' εὐλαβής. Καὶ ποῦ λοιπὸν τὰ τόσα! . .

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

'Αφοῦ μοῦ φέρεις τὴν γολήν, διαβόλισσ', ἄνω, κάτω!
Σιώπαινε! σιώπαινε! ἐγὼ σὲ διατάττω.

ΔΡΟΣΗ

Αἴ, ἔστω· ἐπιώπησα· ἀλλ' ὅμως τ' εἶν' ἡ γλῶσσα,
ἀφοῦ ἐγὼ θὰ σκέπτωμαι τ' αὐτὰ καὶ σιωπῶσα;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Νὰ σκέπτεσ' ἕως νὰ σοῦ 'βγῇ ἀπ' τὰ μυαλὰ τρυπάνι,
πλὴν πρόσεξε μὴν ὁμιλεῖς, διότι . . . Τόσον φθάνει. —
Πρὸς τὴν Ἑλένην.
'Ωρίμως ἀπεφάσισα καὶ θέλω νὰ μὴ χάσω
τὴν εὐκαιρίαν, κόρη μου αὐτήν.

ΔΡΟΣΗ, κατ' ἰδίαν.

'Εγὼ θὰ σκάσω,
ποῦ δὲν 'μπορῶ νὰ ὁμιλῶ.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Χωρίς, τῇ ἀληθείᾳ,
νὰ ὁμοιάζῃ τοὺς κομψούς ἐκείνους, τὰ νιννία,
ποῦ σειοῦνται, καὶ λιγύζονται, καὶ γίνονται κουλοῦρι,
ὁ κὺρ Ταρτοῦφος ἔχει τι . . .

ΔΡΟΣΗ, κατ' ἰδίαν.

"Ω! ναί, ὡραία μούρη!

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

"Ωστ' ἂν θελήσῃς ἔπειτα ν' ἀφήσῃ τοὺς τσουμπέδαις
καὶ νὰ φορέσῃ φράγκικα . . .

ΔΡΟΣΗ, κατ' ἰδίαν,

Θὰ διοῦν οἱ σουαρέδες!!!

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Τέλος, κἀμμίαν εἰς αὐτὸν καὶ ἂν δὲν εὕρῃς χάριν
διὰ τὰ προτερήματα τ' ἄλλα του . . .

ΔΡΟΣΗ, κατ' ἰδίαν.

Τὸν ψωριάρην!

Ὁ Λεσβίκης στρέφεται πρὸς τὴν Δροσήν, καί, ἐσταυρωμένας ἔχων τὰς χεῖρας, τὴν ἀκούει καὶ βλέπει λέγουσαν.

Ἂν ἤμην εἰς τὴν θέσιν της, νὰ μὲ ὑποχρεώσουν,
τοιοῦτον ἕνα ἄθλιον ὡς ἄνδρα νὰ μὲ δώσουν,
καὶ τί δὲν θὰ τὸν ἔπαιζα μετὰ τὸ πανηγῦρι,
αὐτόν μου τὸν ταλαίπωρο, τὸν μαῦρο 'νοικοκύρη!

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Δροσή, σὲ 'παίρν' ὁ διάβολος!

ΔΡΟΣΗ

Καὶ ποῖος σᾶς πειράζει;
Σᾶς λέγω τίποτε;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Λοιπόν, τὸ στόμα σου τί βράζει;

ΔΡΟΣΗ

Αἴ! μοναχή μου ὁμιλῶ.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Καλά. —
Καθ' ἑαυτόν.
Θὰ προσπαθήσω
ἕν ῥάπισμα 'ξανάστροφον νὰ τὴν ἐκσφενδονήσω,
νὰ τὴν φανῇ ὁ οὐρανὸς σφονδύλι.

Λαμβάνει θέσιν ὅπως ῥαπίσῃ τὴν Δροσήν· ἀποτεινόμενος δὲ πρὸς τὴν θυγατέρα, στρέφεται ἐν τῷ μεταξὺ πρὸς τὴν ψυχοκόρην, ἥτις ἵσταται παρέκει ἄφωνος.

Ναί· σὲ λέγω,
παιδί μου... ὅτι σύζυγος... καθὼς σὲ τὸν... ἐλέγω..
Πρὸς τὴν Δροσήν.
Πῶς μοναχὴ δὲν ὁμιλεῖς;

ΔΡΟΣΗ

Δὲν ἔχω ἄλλο πλέον.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Εἰπὲ ἀκόμη τίποτε.

ΔΡΟΣΗ

Σᾶς εἶπα τελευταῖον.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Καὶ βέβαια· ἐννόησες ὅτι θὰ σὲ τὴν φέξω.

ΔΡΟΣΗ

Ναί, ηὗρετε!

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, πρὸς τὴν Ἑλένην.

Σύ, κόρη μου, μὴ βλέπῃς τοὺς ἀπ' ἔξω.
Κἀνεὶς των δὲν σὲ ἀγαπᾷ, καθὼ ἐγώ, μὲ πόνον·
εἰς τὴν καλήν σου ἐκλογὴν νὰ ὑπακούσῃς μόνον.

ΔΡΟΣΗ, φεύγουσα δρομαίως.

Καὶ δὲν θὰ σᾶς τὸν ἔπαιρνα τὸν κὺρ Ψωρομανώλην!

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, ῥαπίσας εἰς τὸν ἀέρα

Σιμά σου ἔχεις, κόρη μου, μίαν κακὴν πανώλην,
μὲ τὴν ὁποίαν, μὰ τὸ ναί, εἰς τὸ ἑξῆς νὰ ζήσω
μὲ φαίνεται ἀδύνατον, χωρὶς νὰ ἁμαρτήσω. —
Μ' ἐσύγχισεν, ὁ διάβολος εἰς τὴν σειρὰν ἐπάνω
τοῦ λόγου μου, κ' ἐξέρχομαι ὀλίγον ν' ἀνασάνω.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΕΛΕΝΗ, ΔΡΟΣΗ

ΔΡΟΣΗ

Ἀλλὰ σ' ἐκόπη ἡ φωνὴ λοιπόν, θὰ σ' ἐρωτήσω,
καὶ ἄφησες τὸ μέρος σου ἐγὼ νὰ παραστήσω;
Σὲ ῥίπτουν εἰς τὰ σκύβαλα καὶ σὺ τὸ ὑποφέρεις,
χωρὶς κἂν παρατήρησιν μικρὰν νὰ ἐπιφέρῃς;

ΕΛΕΝΗ

Ἀπέναντι ἑνὸς πατρὸς δεσπότου, τί νὰ γίνῃ;

ΔΡΟΣΗ

Ο,τ' εἶναι χρεία Φρόνιμα ἡ κόρη ἀντιτείνει.

ΕΛΕΝΗ

Πῶς!

ΔΡΟΣΗ

Εἶναι πρᾶγμ' ἀτίθασον, εἰπέ τον, ἡ καρδία,
καὶ δὲν τὴν κλίνει προσταγή, ἀλλ' οὔτε ἐξουσία.

Δὲν στέργει ὅποιον ἀγαποῦν, ἀλλ' ὅποιον ἀγαπήσῃ.
— Τὰ λέγεις ὁλοστρόγγυλα, διὰ νὰ σ' ἐννοήσῃ. —
Τοῦ βίου σου τὸν σύντροφον, τὸν θέλεις ἀρεστόν σου,
διότι σύ νυμφεύεσαι διὰ τὸν ἑαυτόν σου.
Ἂν βρίθῃ ὁ Ταρτοῦφός του χαρίτων δυσευρέτων,
ἐκεῖνος νὰ τὸν νυμφευθῇ, φιλτάτη μου, εἰπέ τον.

ΕΛΕΝΗ

Γνωρίζεις εἶναι πάντοτε πατήρ, καὶ δὲν 'παγαίνει
τὸ στόμα νὰ τὸν λέγῃ τις . . .

ΔΡΟΣΗ

Ἀλλά, εὐλογημένη,
μνηστήρ σου εἶν' ὁ Στέφανος; Τὸν ἀγαπᾷς, νομίζω;
Ἢ μήπως δὲν τὸν ἀγαπᾷς; Εἰπέ με, νὰ γνωρίζω.

ΕΛΕΝΗ

Τί λόγος!

ΔΡΟΣΗ

Ὄχι, σ' ἐρωτῶ.

ΕΛΕΝΗ

Ἀστεία καὶ σὺ εἶσαι!
Σήμερον πρῶτον δι' αὐτὸ ὡς νὰ πληροφορῆσαι.

ΔΡΟΣΗ

τὸ νὰ τὸ λέγῃς δὲν ἀρκεῖ, ἀγαπητή μου φίλη·
διαφωνοῦν ἐνίοτε μὲ τὴν ψυχὴν τὰ χείλη. —
Τὸν ἀγαπᾷς λοιπόν;

ΕΛΕΝΗ

Ναί! ναί! ναί!

ΔΡΟΣΗ

Θέλω νὰ μὲ πείσῃς. —
Καὶ κατὰ τὰ φαινόμενα σὲ ἀγαπᾷ ἐπίσης.

ΕΛΕΝΗ

Πιστεύω.

ΔΡΟΣΗ

Καὶ ἀμφότεροι διακαῶς ποθεῖτε
νὰ ἑνωθῆτε, βέβαια, εἰς τέλος;

ΕΛΕΝΗ

Ἐννοεῖται.

ΔΡΟΣΗ

Αἴ, ἐννοεῖται. — Ἂν λοιπὸν σὲ ἐῶσουν εἰς τὸν ἄλλον;

ΕΛΕΝΗ

Διὰ τῆς βίας; Θάνατον θὰ προτιμήσω μᾶλλον.

ΔΡΟΣΗ

Ὦ! εὖγέ σου! καταφυγὴ λαμπρά, τῇ ἀληθείᾳ!
Ἐγὼ δὲν εἶχα τὴν σκεφθῇ. Ὡραία σωτηρία
Θάνατον! — Γίνομαι σκυλί, ν' ἀκούω τὰ τοιαῦτα.

ΕΛΕΝΗ

Ὅλον θυμόνεις. Ὤφειλες εἰς τὰ δεινά μου ταῦτα
ψυχῆς νὰ ἦσαι συμπαθοῦς, καὶ ὄχι ὀξυχόλου.

ΔΡΟΣΗ

Τοὺς ὅσους λέγουν ἄνοστα δὲν συμπαθῶ καθόλου.
Δὲν ἀγαπῶ τὸν ἄνθρωπον νὰ κάμπτεται ἀκαίρως.

ΕΛΕΝΗ

Ἀλλ' ἀφοῦ εἶμ' ἐκ φύσεως δειλή;

ΔΡΟΣΗ

Ναί, ἀλλ' ὁ ἔρως
θέλει ψυχὴν ἀδίστακτον.

ΕΛΕΝΗ

Καὶ μήπως, ἀδελφή μου,
στιγμὴν διὰ τὸν Στέφανον διστάζ' ἡ ἰδική μου;
Νὰ εὕρῃ τὸν πατέρα μου ἐκεῖνος ἔχει χρέος.

ΔΡΟΣΗ

Ἀλλ' εἶναι καὶ φιλότιμος, σημείωσε, ὁ νέος.
Ἂν ἔχ' εἰς τὸν Ταρτοῦφόν του μανίαν ὁ πατήρ σου,
ἂν ἀθετῇ τὸν λόγον του, τί πταίει ὁ μνηστήρ σου;

ΕΛΕΝΗ

Πλὴν θέλεις πάλιν, φίλη μου, νὰ ἐπαναστατήσω,
κ' οἱ βλέποντές με ἔπειτα νὰ λέγουν ἐξοπίσω,

ὅτι παρέβην δι' αὐτὸν τὰ υἱϊκά μου χρέη,
καὶ ὅτι ἐκ παρακοῆς ὁ γάμος μᾶς συνδέει;
Τοιαῦτα θέλεις σχόλια οἰκτρὰ νὰ ὑποφέρω;

ΔΡΟΣΗ

Ὄχι δὲν θέλω τίποτε· τίποτε· — σὲ συγχαίρω.
Τὸν κὺρ Ταρτοῦφον, φίλη μου, τὸν θέλεις, καθὼς βλέπω,
καὶ εἶχα μέγα ἄδικον ἐγὼ νὰ σ' ἀποτρέπω.
Τί λόγος! ἡ καρδία σου πρὸ πάντων τί σὲ λέγει;
Εἶναι γαμβρὸς τριχούβερτος, καὶ ἡ ματιά του φλέγει.
Ἄρχων Ταρτοῦφος εἶν' αὐτός· δὲν εἶναι παῖξε, γέλα. —
Κράτει τὸν νοῦν σου δυνατά, ὡραία μου κοπέλλα,
διότι ἐνὸς ἄρχοντος Ταρτούφου κ' ἡ γυναῖκα
πρέπει νὰ 'ξεύρῃ νὰ μετρᾷ παράνω ἀπὸ δέκα.
Δὲν ἀξιόνετ' εὔκολα ἡ κάθε κουρεμένη,
μαδὰμ Ταρτοὺφ νὰ λέγεται 'ς τὴν γῆ τὴν οἰκουμένη.
Ὤ! νὰ τὸν 'πάρῃς· πάρε τον· κανεὶς δὲν σ' ἐμποδίζει·
εἶν' εὐγενής, εἶναι γλυκύς, Βού, Γά, ὅταν γαρίζῃ,
εἶν' ἕρπετός, εὐκίνητος ὡς μία σαλαμάνδρα, —
θὰ ζήσῃς εὐτυχέστατα μ' ἕνα τοιοῦτον ἄνδρα.

ΕΛΕΝΗ

Θεέ μου!

ΔΡΟΣΗ

Πόσην ἄνεσιν θὰ αἰσθανθῇς σιμά του,
ὅταν ἰδῇς πῶς ἔγινες πλέον ἀρχόντισσά του!

ΕΛΕΝΗ

Ὤ! παῦσε, σὲ παρακαλῶ, αὐτὴν τὴν εἰρωνείαν.
Κατὰ τοιαύτης συμφορᾶς εὑρίσκεις θεραπείαν;
Εἰπέ με, καὶ τὴν δέχομαι· ἀρκεῖ νὰ μὴ προσκρούῃ
εἰς τὴν τιμὴν τοῦ οἴκου μας.

ΔΡΟΣΗ

Ὄχι· νὰ ὑπακούῃ
ἡ κόρ' εἰς τὸν πατέρα της ὀφείλει τοὐναντίον,
καὶ ἂν ἀκόμη πίθηκον τὴν δίδει ὡς νυμφίον.
Εἶναι λαμπρὰ ἡ τύχη σου· εἰς τί παραπονεῖσαι;
Σ' τὸ κατσιβελοχῶρί του βασίλισσα θὰ ἦσαι.
Αὐτὸς εἰς τὴν πατρίδα του ἀφεύκτως θὰ σὲ 'πάρῃ.
Σ' τὸν τόπον ὅπου ἔκοπτε τὸ ἴσο τὸ πριγάρι,

καὶ μόνος ἔγδερνε τ' ἀρνί, διὰ νὰ τὸ σουβλίσῃ,
ἐκεῖ ἀπαύστως εὔχεται τὰ κόκκαλα ν' ἀφήσῃ.
Κ' ἰδοὺ λοιπόν, κυρία μου, θὰ σὲ συμπαραλάβῃ,
εἰς ἓν Ἁγιορίτικο νὰ ἔμβετε καράβι,
νὰ πᾶτε κατευόδιον. Ἐκεῖ, 'ς τὰ κοχλιδάκια,
θὰ σὲ δεχθῇ ἡ πηθηρός σ' μὲ τὰ γυμνὰ πατζάκα.
Θὰ τρέχῃς ἐξοπίσω του, νὰ διῇς τοὺς συγγενεῖς του·
τὸν ἕνα, τὸν κεραμιδᾶ, υἱὸν τῆς ἀδελφῆς του,
τὸν ἄλλον δὰ... τὸν ἀμπατζῆ, τὸν ἄλλον τὸν μπακάλη·
— ἀπὸ τὴν μία τὴν χαρά, θὰ μεταβαίνῃς 'ς ἄλλη. —
Συγγενολόγι ὅσον θές· ἀνήψια τῶν γαμβρῶν του,
κουμπάροι τῶν κουμπάρων του καὶ τῶν βαπτισιμιῶν του,
μὲ τὸ κοντὸ τσιμπούχι των θὰ σὲ περικυκλώσουν,
τὴν νύμφη τὴν Πολίτισσα νὰ κατακαμαρώσουν! —
Πόσα ῥακιά! Τί γεύματα, ὅπου, κοινὴ ποτίστρα,
ἡ πλώσκα περιφέρεται! — Ἐκεῖ καὶ ἡ ὀρχήστρα,
ἡ λύρα μὲ τὸν ταμπουρᾶ καὶ μὲ τὴν κολοκυθα·
καὶ δέχου καβαλιέρο σου τὸν καπετὰν Ῥεβίθα!
Ἀλλ' ὅμως ἂν ὁ ἄνδρας σου . . .

ΕΛΕΝΗ

Τί ἄσπλαγχνα παιδεύεις!
Εἰπέ με μᾶλλον, ἀδελφή, σὺ τί μὲ συμβουλεύεις;

ΔΡΟΣΗ

Ἐγώ, σᾶς προσκυνῶ.

ΕΛΕΝΗ

Δροσή! ποῦ φεύγεις! Ἄκουσέ με.

ΔΡΟΣΗ

Πρὸς τιμωρίαν σου αὐτὸ νὰ γίνῃ — Ἄφησέ με.

ΕΛΕΝΗ

Ὦ, ἀδελφή!

ΔΡΟΣΗ

Ἄ!

ΕΛΕΝΗ

Τώρ' αὐτό. καὶ ὁ τυφλὸς τὸ βλέπει.

ΔΡΟΣΗ

Τ[illegible] πολὺ καλὰ σὲ πρέπει.

ΕΛΕΝΗ

Δὲν σὲ ἠνοίχθη πάντοτε ἡ ὅλη μου καρδία;
Καὶ τώρα; . . .

ΔΡΟΣΗ

Νὰ ταρτουφωθῇς νὰ μάθῃς!

ΕΛΕΝΗ

Δυστυχία!
Ἂν οἴκτον δὲν αἰσθάνεσαι λοιπὸν πρὸ τῶν δεινῶν μου
ἀδιαφόρει· ἄφες με εἰς τὸν ἀπελπισμόν μου.
Αὐτὸν ἂν λάβω σύμβουλον, μὲ λέγει ποῖον εἶναι
τὸ μόνον, μόνον φάρμακον — καὶ παύουν αἱ ὀδύναι.

Κινεῖται πρὸς ἀναχώρησιν.

ΔΡΟΣΗ

Ποῦ τρέχεις; . . . Ἔλα· γύρισε, καὶ ὁ θυμός μ' ἀφίνει. —
Ἀνάγκη νὰ σὲ σπλαγχνισθῶ. Λυποῦμαι· τί νὰ γίνῃ!

ΕΛΕΝΗ

Αὐτ' ὅμως τὸ μαρτύριον, ἂν ἐξακολουθήσῃ,
ὤ! θ' ἀποθάνω, γνώρισε, Δροσή.

ΔΡΟΣΗ

Τὸ πᾶν θὰ ζήσῃ.
Ἡσύχασε· θὰ εὑρεθῇ, καὶ ἴσως ἄνευ κόπου,
ὁ τρόπος τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ κακοτρόπου. —
Ἰδού, ἰδοὺ κι' ὁ Στέφανος.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, ΕΛΕΝΗ, ΔΡΟΣΗ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Τί ὡρίμη τρέχει ἔξω
διόλου ἀπροσδόκητος; Ἀρά γε νὰ προσέξω;

ΕΛΕΝΗ

Τί·

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Τὸ Ταρτοῦφον, ἤκουσα, νυμφεύεσαι, Ἑλένη;

ΕΛΕΝΗ

Τῳόντ', εἰς τοῦ πατρὸς τὸν νοῦν τοιοῦτό τι συμβαίνει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Πῶς! ὁ πατήρ σου . . .

ΕΛΕΝΗ

Ἤλλαξεν ἰδέαν αἰφνιδίως,
καὶ μέχρι τοῦδε φαίνεται ἀκλόνητος.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Τιμίως; —
Ἀλλὰ σπουδαίως δηλαδή;

ΕΛΕΝΗ

Σπουδαίως· κατ' ἰδίαν
μ' ἐπῆρε, καὶ μ' ἐπρότεινε τὴν νέαν συζυγίαν.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Καὶ σὺ τί λέγεις, εἰς αὐτὴν τὴν πρότασιν, φιλτάτη;

ΕΛΕΝΗ

Τί 'ξεύρω!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ἡ ἀπόκρισις αὕτ' εἶναι λαμπροτάτη!
Δὲν 'ξεύρεις;

ΕΛΕΝΗ

Ὄχι.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ὄχι; — ὤ!

ΕΛΕΝΗ

Σὺ τί μὲ συμβουλεύεις;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ἂν μ' ἐρωτᾷς, νυμφεύσου τον.

ΕΛΕΝΗ

Λοιπὸν συγχατανεύεις;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ναί.

ΕΛΕΝΗ

Ἀληθῶς;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Καὶ βέβαια· τοιαύτη εὐκαιρία
ἐὲν ἀποβλλετ' εὔκολα.

ΕΛΕΝΗ

Ὦ! κύριε!...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Κυρία!...

ΕΛΕΝΗ

Ἡ συμβουλή σας νὰ πραχθῇ λοιπὸν τοιουτοτρόπως;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Νομίζω, νὰ τὴν πράξετε δὲν θὰ σᾶς ἦναι κόπος.

ΕΛΕΝΗ

Κ' εἰς σᾶς νὰ μὲ τὴν δίδετε, ἐπίσης· ἐννοεῖται.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Τὴν δίδω, μὴ ἐπιθυμῶν νὰ δυσαρεστηθῆτε.

ΕΛΕΝΗ

Λοιπόν, κ' ἐγὼ τὴν ἐκτελῶ, νὰ σᾶς εὐαρεστήσω

ΔΡΟΣΗ

Ἀποχωροῦσα πρὸς τὸ βάθος τοῦ θεάτρου
Περίεργον τί θ' ἀποβῇ. Ἂς τραβηχθῶ ὀπίσω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Τοιουτοτρόπως ἀγαποῦν λοιπόν· καὶ μετὰ τόσας
ὁρκωμοσίας ἔρωτος φρικτάς...

ΕΛΕΝΗ

Παρακαλῶ σας· —
ἀνενδοιάστως, ἄλλο τι δὲν εἴπετε νὰ πράξω,
εἰμὴ τὸν προτεινόμενον κύτὸν γαμβρόν νὰ δεχθῶ·

λοιπόν, νὰ ἦσθε βέβαιος καὶ ὅτι, ἐν τῷ ἅμα,
ἡ φρόνιμός σας συμβουλὴ θὰ γίνῃ κατὰ γράμμα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ἀλλά, παρεξηγοῦσά με, δὲν δικαιολογεῖσθε.
Τοιαύτης διαθέσεως ἐκ τοῦ προτέρου ἦσθε,
πλὴν δράττεσθε προφάσεως κενῆς καὶ παραλόγου, —
διὰ νὰ δικαιώσετε τὴν ἄρνησιν τοῦ λόγου.

ΕΛΕΝΗ

Ἔστω· καλὰ τὸ εἴπετε.

ΣΤΕΦΑΝΟΝ

Ὡς φαίνετ', ἐνδομύχως,
ἠσθάνεσθέ τι πρὸς ἐμὲ ὑπολανθάνον ψῦχος.

ΕΛΕΝΗ

Ἄ! ἂς γελάσω· φρόνημα διόλου ἐσφαλμένον,
συγχωρημένον πλὴν εἰς σᾶς.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ναί, ναί· συγχωρημένον. —
Ἀλλά, καὶ ἂν μᾶς παραιτοῦν, ὁ κόσμος δὲν ἐχάθη.
Εἰς τῶν ἐρήμων, βέβαια, δὲν εἴμεθα τὰ βάθη.
Θὰ εὑρεθῇ καὶ δι' ἡμᾶς ὑμέναιος καὶ ἔρως,
καὶ ἴσως πρὸ τῶν γάμων μας θ' ἀκούσετε τὸ μέρος.

ΕΛΕΝΗ

Δὲν ἀμφιβάλλω. Βέβαια, τὰ προτερήματά σας . . .

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Δὲν λέγω προτερήματα· — μετὰ τὸ κίνημά σας,
προκύπτει μάλιστα εἰς φῶς ὅτι οὐδόλως ἔχω· —
ἀλλ' εἰς καλήν τινα ψυχὴν τοὐλάχιστον προστρέχω,
κ' ὑπάρχει δὲ τοιαύτη τις μὲ ἕτοιμον τὸ πνεῦμα,
ἥτις τοῦ πρόσφυγος ἐμοῦ ὅταν ἰδῇ ἓν νεῦμα,
θὰ κλίνῃ ὅ,τι ἔχασα σχεδὸν ν' ἀναπληρώσῃ,
ἀμεριμνῶσα ἂν αὐτὸ πολὺ τὴν ταπεινώσῃ.

ΕΛΕΝΗ

Ἀλλὰ δὲν χάνετε πολύ, κ' εὐκόλως εἰμπορεῖτε
διὰ τὴν ἀλλαγὴν αὐτὴν νὰ παρηγορηθῆτε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Θὰ προσπαθήσω. Βέβαια, ὁπόταν ἐρασμία
καρδία τις μᾶς κλείεται, φιλοτιμίας γρεία.
Πρέπει αὐτὴν ἐξάπαντος κ' ἡμεῖς νὰ λησμονῶμεν·
ἤ, ἂν αὐτὸ δὲν γίνεται, νὰ τὸ προσποιηθῶμεν.
Θὰ ἐφαινόμεθ' ἄνανδροι καὶ ἀληθῶς γελοῖοι,
ἐπιδιώκοντες ψυχὴν ἥτις μᾶς ἀπολύει.

ΕΛΕΝΗ

Αἴσθημα ὄντως εὐγενές, ἐξαίρετον.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ἐλπίζω·
καὶ τὸ ἐγκρίνει ἄριστα πᾶς ἄνθρωπος, νομίζω.
Ἤ πῶς! νὰ τρέφω, θέλετε, καθ' ὅλην τὴν ζωήν μου,
τὸν μέχρι τοῦδε ἔρωτα, τὴν ἀφοσίωσίν μου,
καὶ νὰ σᾶς βλέπω χαίρουσαν εἰς ἄλλου τὴν ἀγκάλην,
χωρὶς κ' ἐγὼ μετάστασιν ψυχῆς νὰ κάμω ἄλλην, —
μία καρδία ἄχρηστος πρὸς σᾶς;

ΕΛΕΝΗ

Ἐξ ἐναντίας,
τὸ θέλω· τὸ ἐπιθυμῶ ἐξ ὅλης μου καρδίας
νὰ γίνῃ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ναί; — Τὸ κάμνω.

ΕΛΕΝΗ

Πά! καὶ βλέπετε ὀπίσω;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ἐσκλήρυνες τὴν προσβολήν, καὶ θὰ σ' εὐχαριστήσω.
Εὐθὺς ἐκεῖ θὰ μεταβῶ.

Κινεῖται ὡς ἀναχωρῶν

ΕΛΕΝΗ

Καλά.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, ἐπανερχόμενος.

Νὰ ἐνθυμῆσαι,
αὐτοῦ μου τοῦ κινήματος αἰτία σὺ ὅτ' εἶσαι.
Σύ, θέλοντα, μὴ θέλοντα, εἰς τοῦτο μὲ βιάζεις.

ΕΛΕΝΗ

Ναί.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, πάλιν ἐρχόμενος.

Ὅ,τι κάμω, ἔπειτα μή με καταδικάζῃς.
Μὲ δίδεις τὸ παράδειγμα, κ' ἐγὼ τὸ θέλημά σου.

ΕΛΕΝΗ

Τὸ θέλημά μου, ναί.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, ἐξερχόμενος.

Λοιπόν, κατὰ τὰς προσταγάς σου.

ΕΛΕΝΗ

Σωστόν!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ. πάλιν ἐρχόμενος

Μὲ βλέπεις; . . . ἡ φορὰ αὐτ' εἶν' ἡ τελευταία.

ΕΛΕΝΗ

Ἔστω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, ἀπὸ τοῦ κατωφλίου.

Λί;

ΕΛΕΝΗ

Τ' εἶναι;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Μ' ἔκραξες;

ΕΛΕΝΗ

Ἐγώ; — Λαμπρὰ ἰδέα!
Θὰ ὠνειρεύθητε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Λοιπόν, νὰ ἐξακολουθήσω
τὸν δρόμον μου. . . . Σᾶς προσκυνῶ.
Ἀναχωρεῖ βραδέως.

ΕΛΕΝΗ

Σᾶς προσκυνῶ.

ΔΡΟΣΗ, πρὸς τὴν Ἑλένην.

Ν' ἀφήσω.
ἠθέλησα τοὺς δύο σας, νὰ τὰ εἰπῆτε μόνοι·
βλέπ' ὅμως ὅτ' ἡ ἔρις σας ἀνάπτει καὶ χορόνει.

Τὴν ἰδιοτροπίαν σου δὲν ἐννοῶ. Τρελ' εἶσαι;
Διὰ τὰ ἐπακόλουθα λοιπὸν σὺ δὲν φοβεῖσαι; —
Κύριε Στέφανε;

Ἐμποδίζει τὸν Στέφανον, λαβοῦσα αὐτὸν ἀπὸ τῆς χειρός.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, προσποιούμενος ἀντίστασιν.

Δροσή, τί θέλεις; Ἄφησέ με.

ΔΡΟΣΗ

Ἐλᾶτ' ἐδῶ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Τί θέλεις;... Τί;... Νὰ ζῇς! παραίτησέ με.
Παγαίνω, εἰς τὸ πεῖσμά της, νὰ κάμω καθὼς θέλει.

ΔΡΟΣΗ, συλλαμβάνουσα τὸν Στέφανον.

Σταθῆτε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ὄχι, ἄφες με· ἄφες με· μή σε μέλῃ.

ΔΡΟΣΗ, εἰρωνικῶς.

Ὦ!

ΕΛΕΝΗ, καθ' ἑαυτήν, ἀναχωροῦσα.

Μένουσα, τὸν ἐνοχλῶ. Ἂν ἀνεχώρουν πάλιν...
Ἂς φύγω, ν' ἀπολυτρωθῇ.

ΔΡΟΣΗ, τρέχουσα πρὸς τὴν Ἑλένην.

Πά! τώρα καὶ τὴν ἄλλην.
Ἄκουσ', Ἐλέγχω! ποῦ μοῦ πᾶ'ς;

ΕΛΕΝΗ

Ἄφες.

ΔΡΟΣΗ, συλλαβοῦσα αὐτήν.

Ἐδῶ θὰ μείνῃς.

ΕΛΕΝΗ, ἀνθισταμένη.

Ὄχι, Δροσή, ἀδύνατον· ματαίως δὲν μ' ἀφίνεις.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, καθ' ἑαυτόν, ἀναχωρῶν.

Τὸ πρᾶγμα καθὼς ἔγινεν, ἴσως καλὰ θὰ πράξω,
ἀπὸ τῆς παρουσίας μου [illegible]

ΔΡΟΣΗ, τρέχουσα πρὸς τὸν Στέφανον.

Ὁ ἄλλος. — Σατανάδες! ὤ! σᾶς δέρνω, σᾶς ὀμνύω.
Ἀφήσ' τε τοὺς ἀστεϊσμούς. Ἔλᾶτ' ἐδῶ κ' οἱ δύο.

Λαμβάνει ἑκάτερον ἐξ ἑτέρας χειρός, καὶ τοὺς ἐπαναφέρει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, πρὸς τὴν Δροσήν

Αἴ, ἦλθα· τί;

ΕΛΕΝΗ, πρὸς τὴν Δροσήν.

Αἴ, ἔπειτα;

ΔΡΟΣΗ

Νὰ συμφιλιωθῆτε,
καὶ διὰ τ' ἄλλα, βλέπομεν ἂν κατ' οἰκονομῆται.

Πρὸς τὸν Στέφανον.

Συγχίζεσθε μὲ τὸ μηδέν; Δὲν μᾶς ἀρκοῦν αἱ λύπαι;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Δὲν εἶδες πῶς μὲ ὁμιλεῖ; Δὲν ἤκουσες τί εἶπε;

ΔΡΟΣΗ, πρὸς τὴν Ἑλένην

Τρελή, νὰ συνερίζεσαι καὶ σύ!

ΕΛΕΝΗ

Ἀλλὰ δὲν εἶδες
πῶς προσηνέχθη εἰς ἐμέ;

ΔΡΟΣΗ

Εἶσθε κ' οἱ δυὸ τσικνίδαις.

Πρὸς τὸν Στέφανον.

Αὐτή, — ἐμὲ πιστεύσετε, — διατελεῖ πιστή σας,
καὶ μόνον ἔχει μέλημα νὰ ἑνωθῇ μαζῇ σας,

Πρὸς τὴν Ἑλένην.

Αὐτός; — αὐτὸς σὲ ἀγαπᾷ ὑπὲρ τὸν ἑαυτόν του,
καὶ σ' ἐγγυῶμ' Ἐλέγχω μου, εἶσαι τὸ εἰδωλόν του.

ΕΛΕΝΗ

Ἡ συμβουλή του τί λοιπὸν ἐσήμαινεν ἐκείνη;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, πρὸς τὴν Δροσήν

Ἀφοῦ μ' ἐζήτεις συμβουλήν! — Ἦτο ποτὲ νὰ γίνῃ;

ΔΡΟΣΗ

Εἶσθε κ' οἱ δυὸ θεότρελοι.

Ζητοῦσα νὰ συνάψῃ τὰς χεῖράς των.

Τὰ χέρια σας· — ἐλᾶτε.

Κύριε!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, δίδων τὴν χεῖρα ὡς ἄκων.

Τί; . . . τὸ χέρι, τί; — Αἴ, τί;

ΔΡΟΣΗ, νεύουσα πρὸς τὴν Ἑλένην.

. . . Ἂν ἀγαπᾶτε.

ΕΛΕΝΗ, δίδουσα ὡσαύτως τὴν χεῖρα.

Τί χρησιμεύουν ὅλ' αὐτά;

ΔΡΟΣΗ, ἀγωνιζομένη νὰ τοὺς συνάψῃ.

Ὦ! κάμετε! σταθῆτε! —

Κ' οἱ δύο σεῖς λατρεύεσθε πλέον παρ' ὡς φρονεῖτε.

Ὁ Στέφανος καὶ ἡ Ἑλένη ἵστανται πρὸς στιγμὴν ἐν σιωπῇ, κρατούμενοι μὲν διὰ χειρός, ἀλλ' ἔτι μὴ βλέποντες πρὸς ἀλλήλους.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, στρεφόμενος πρὸς τὴν Ἑλένην·

Ἀλλ' ἂς μὴ γίνωνται λοιπὸν τὰ πράγματα μὲ βίαν.
Ἰδῆτέ μας τοὐλάχιστον χωρὶς μνησικακίαν.
Ἡ Ἑλένη στρέφεται μειδιῶσα πρὸς τὸν Στέφανον.

ΔΡΟΣΗ

Τῷόντ' εἶναι θεότρελον τῶν ἐραστῶν τὸ γένος!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, πρὸς τὴν Ἑλένην.

Ἄδικον εἶχα νὰ φανῶ πρὸς σὲ ἐκπικραμένος;
Εἰπέ με τὴν ἀλήθειαν, καὶ σὺ κακὴ δὲν εἶσαι,
νὰ λέγῃς ὅ,τι ἔλεγες, χωρὶς νὰ μὲ λυπῆσαι;

ΕΛΕΝΗ

Δὲν εἶσαι πλὴν ἀχάριστος καὶ σὺ ὑπὲρ τὸ δέον;

ΔΡΟΣΗ

Αὐτά, δι' ἄλλην ἐποχὴν ἀφήσετέ τα πλέον.
Τὰ ἄλλα νὰ προλάβωμεν τώρ' ἂς ἀσχοληθῶμεν.

ΕΛΕΝΗ

Λοιπόν, τί μέσα σὺ φρονεῖς νὰ μεταχειρισθῶμεν;

ΔΡΟΣΗ

Μέσα πολλά.

Δεικνύουσα τὸ μέτωπόν της.

Ἡ Ἀθηνᾶ ἐδῶθεν ἐγεννήθη.

Πρὸς τὴν Ἑλένην.

Σύ, ἄφες νὸν πατέρα σου νὰ λέγῃ. —

Πρὸς τὸν Στέφανον.

Παραμῦθι.

Πρὸς τὴν Ἑλένην.

Συμφέρον εἶναι νὰ φανῇς πῶς θὰ τὸν ὑπακούσῃς.
Μὴ τὴν οἰκτρὰν ἰδέαν του ἐμέσως ἀντικρούσῃς·
μόνον, ὁσάκις ἔρχεται ὁ κόμβος εἰς τὸ κτένι.
ὁ γάμος ὁ προκείμενος εἰς μάκρος νὰ 'παγαίνῃ.
Καιρὸν ἐὰν κερδίζῃ τις, μεγάλα κατορθόνει.
Πότε κρυφὴ ἀσθένεια ἢ πόνον σὲ ζαρόνει,
καὶ πρέπει νὰ ἀναβληθῇ ὁ γάμος· ἐννοεῖται·
πότ' ἔξαφνός τις οἰωνὸς κακὸς παρατηρεῖται· —
ἕνας καθρέπτης ἔσπασε· 'ς τὸν δρόμον αἰφνιδίως,
εἶδες νεκρὸν ἀσκέπαστον, καὶ σ' ἦλθε φόβος κρύος·
ἔπεσε τὸ παπούτσι σου, κ' εὑρέθη ἄνω, κάτω·
ὁ πετεινὸς ἐφώναξε 'σὰν ἄλογο βαρβάτο· —
τὸ οὐσιῶδες εἶν' αὐτό, — καθόλου νὰ μὴ σπεύσουν,
μ' ἐκεῖνον τὸν ὀλέθριον γαμβρὸν νὰ σὲ νυμφεύσουν,
Πλήν, πρὸς ἐπιτυχίαν μας ἀκόμη καλλιτέραν,

Πρὸς τὸν Στέφανον.

Σεῖς φύγετε· — ἂν μείνετε ἐδῶ περισσοτέραν
ὥραν, θὰ ἔλθουν νὰ ἰδοῦν ὁμοῦ πῶς ὁμιλεῖτε,
καὶ δὲν συμφέρει. Τρέξετε, τοὺς φίλους σας νὰ ἰδῆτε,
νὰ εὕρουν τὸν πατέρα της καὶ νὰ τὸν μεταπείσουν.
Σᾶς ἔδωσε τὸν λόγον του· ἂς τὸν φιλοτιμήσουν.

Μὲ τὸν Ἀλέκο δὲ ἡμεῖς, καὶ ἴσω; . . . Ἂς ἰδοῦμεν
εὐθὺς καὶ τὴν μητέρα της, καὶ κἄτι σκευωροῦμεν.
Παγαίνετε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, πρὸς τὴν Ἑλένην.

Εἰλικρινῶς· — θ' ἀγωνισθῶμεν, — τρέχω,
ἀλλ' ὅμως τὴν ἐλπίδα μου εἰς σὲ τὴν πλείστην ἔχω.

ΕΛΕΝΗ

Γίνωσκε, — ὅ,τι ὁ πατὴρ καὶ ἂν ἀποφασίσῃ,
τὴν δεξιάν μου, ἐκτὸς σοῦ, κάνεὶς δὲν θ' ἀποκτήσῃ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ναί;—Πόσης μὲ πληροῖς χαρᾶς! Μεθ' ὅσα σκευωροῦνται...

ΔΡΟΣΗ

Οἱ ἐρασταὶ νὰ ὁμιλοῦν αἰῶνας δὲν βαρηοῦνται.
Σᾶς λέγω, φύγετε!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, ἐπιστρέφων.

Ἐγώ . . .

ΔΡΟΣΗ, πρὸς τὸν Στέφανον.

Μὲ βίαν θὰ σᾶς; Ἐβγάλω.—
Σύρετ' ἀπὸ τὸ μέρος σας!

Πρὸς τὴν Ἑλένην.

Καὶ σὺ ἀπὸ τὸ ἄλλο!

Ἡ Δροσὴ ἀπωθεῖ ἑκάτερον ἀπὸ τοῦ ὤμου, καὶ οὕτω
τοὺς ἀναγκάζει νὰ χωρισθῶσι.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΔΡΟΣΗ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ.

Νὰ πέσῃ πῦρ ἐξ οὐρανοῦ καὶ νὰ μ' ἐξαφανίσῃ·
νὰ μὲ εἰποῦν ἀνδράποδον· ὁ κόσμος νὰ μὲ πτύσῃ,
ἂν κἀνενὸς ἐπιταγὴ ἢ σέβας, τὴν ὁρμήν μου
κρατήσῃ τοῦ νὰ κάμω τι κατὰ τὴν κεφαλήν μου!

ΔΡΟΣΗ.

Ἀλέκο! μὴ παραφορὰς ἀνθρώπων παραλόγων.
Ἀκόμη ὁ πατέρας σου ἁπλῶς εἶπ' ἕνα λόγον.
Πολλὰ μὲν σχεδιάζονται καὶ λέγονται, ἀλλ' ὅμως
ἕως εἰς τὴν ἐκτελέσιν εἶναι πολὺς ὁ δρόμος.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ὁ θεομπαίκτης! Εἶδες σὺ τί σχέδια χαλκεύει!
Νὰ μὴν ἀρχῆτ' ἕως ἐδῶ, ἀλλὰ καὶ νὰ γυρεύῃ . . .
Ὦ! πρέπει, πρέπ' εἰς τὸ αὐτὶ νὰ τὸν εἰπῶ δύω λέξεις.

ΔΡΟΣΗ

Ὄχι, Ἀλέκο· πρόσεξε, νὰ μὴ τὰ περιπλέξῃς.
Σὺ τίποτε· ἡσύχασε, καὶ οὔτε εἰς ἐκεῖνον
οὐδὲ εἰς τὸν πατέρα σου μὴν ὁμιλεῖς, ἀφίνων
νὰ κάμῃ μόν' ἡ μήτηρ σου, κ' ἐκείνη κἄτι ξεύρει·—
ἐλπίζω τοῦ Ταρτούφου σου τὰ ἀσθενῆ νὰ εὕρῃ.
Αὐτὸς τὴν βλέπει σὰν καλά· σὰν κἄτι νὰ τὸν φλέγῃ.
Μὲ φαίνεται ἡ μαύρη του καρδοῦλα νὰ τὸ λέγῃ·
κι' ἂν ἦν' αὐτὸ Ἀλέκο μου, 'ς τὸν σάκκον σοῦ τὸν ἔβαζω.—
Νὰ τὸν φωνάξω μ' ἔστειλε, κ' ἐγὼ τὸν ἀπαντέχω.

διότι, καλῶς ἔμαθα ἀπὸ τὸν παραϋιόν του,
τώρα αὐτὸς προσεύχεται εἰς τὸ δωμάτιόν του.
Ἔχει σκοπὸν ἡ μήτηρ σου νὰ τὸν ἐξερευνήσῃ·
νὰ μάθῃ τὰς ἰδέας του, καὶ νὰ τὸν παραστήσῃ,
διὰ τὸ συνοικέσιον αὐτὸ ποῦ τὸν προτείνουν,
— μὲ τὴν Ἐλέγχω δηλαδή, — ὅτι αὐτὰ νὰ γίνουν
δὲν εἶναι πρᾶγμα δυνατόν, καὶ νὰ τραβήξῃ χέρι
διότι ἐπακόλουθα δυσάρεστα θὰ φέρῃ. —
Θὰ καταβῇ πλήν γρήγορα, ὁ δοῦλός του ὡς μ' εἶπε,
καὶ φῦγε, σὲ παρακαλῶ. Καλλίτερα σὺ λεῖπε

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ἂς εὑρεθῶ κ' ἐγὼ παρὼν εἰς τὴν συνομιλίαν.

ΔΡΟΣΗ

Ὄχι· νὰ ἦναι μόνοι των· μὴ πράγματα μὲ βίαν.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Διόλου δὲν τὸν ὁμιλῶ· θὰ κάθημαι 'ς τὴν κώχη.

ΔΡΟΣΗ

Ὄχι· σ' ἐπαίρνει ὁ θυμός· ὄχι, σὲ λέγω, ὄχι.
Φῦγε

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Δὲν φεύγω· θὰ κρυφθῶ, ν' ἀκούω ἀοράτως.

ΔΡΟΣΗ

Εὐλογημένε! — Ἔρχεται. Φῦγε, σὲ λέγω! — Να τος.
Ὁ Ἀλέξανδρος κρύπτεται εἰς δωμάτιον, πρὸς τὸ βάθος τοῦ θεάτρου.

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, ΔΡΟΣΗ

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Κράζων, ἅμα ὡς εἶδε τὴν Δρόσην, πρὸς τὸν ὑπηρέτην του, εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς οἰκίας.

Εἰς τὴν κανδήλα, Ἰακουμῆ, τὸ λάδι μὴ ξεχάσῃς
καὶ βάλε μοσχολίβανον, κ' ἐλὰ νὰ θυμιάσῃς.

Ἂν μὲ ζητήσουν, πάγησα εἰς τὰ φυλακωμένα,
νὰ δώσω ὅσα ψυχικά του; ἔχω συναγμένα.

ΔΡΟΣΗ, καθ' ἑαυτήν.

Τῆς κομπορρημοσύνης σου καὶ τῆς ὑποκρισίας!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Μ' ἐζήτησες;

ΔΡΟΣΗ

Νὰ σᾶς εἰπῶ . . .

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ἐξάγων τὸ μανδύλιόν του καὶ ἀποστρέφων τὸ πρόσωπον.

Οὐαί, τῆς ἁμαρτίος!
Παρακαλῶ . . . νὰ μὴν ἰδῶ! Ἔπαρε τὸ μανδῦλι.

ΔΡΟΣΗ

Πῶς! τί;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Τὰ στήθη . . . σκέπασε, καὶ ἔπειτα ὁμίλει.
Ἐκ τῶν τοιούτων αἱ ψυγαὶ ἀσθένειαν παθαίνουν,
καὶ εἰς τὸ πνεῦμα στοχασμοὶ σατανικοὶ ἐμβαίνουν.

ΔΡΟΣΗ

Ἂς σταυρωθῶ! — Τόσον λοιπὸν τὸν πειρασμὸν φοβεῖσθε;
Πολὺ σᾶς βλέπω εὐπαθῆ· πυρῖτις ὅλος εἶσθε.
Ἀλλ' ὅμως ἡσυχάσετε· μ' αὐτὸν τὸν χαρακτῆρα,
ἀδύνατον νὰ εὕρετε ἐκ μέρους μου σπινθῆρα.
Ἐγώ, καὶ ἂν σᾶς ἔβλεπα — δὲν ἐξεύρω μὲ τί τρόπον,
θὰ ἤμην ὁ ψυχρότατος τῶν ζωντανῶν ἀνθρώπων.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Κύτταξε, μὲ σεμνότητα καὶ μὲ αἰδὼ εἰπέ με
ὅ,τ' ἤθελες νὰ μὲ εἰπῇς· εἰ δ' ἄλλως ἄφησέ με.

ΔΡΟΣΗ

Ὄχι, ἐγὼ δὲν πρόκειται ποσῶς νὰ σᾶς βαρύνω·
ἔχω αὐτὸ νὰ σᾶς εἰπῶ ἁπλῶς, καὶ σᾶς ἀφίνω.
Ἐπιθυμεῖ νὰ σᾶς ἰδῇ ἡ οἰκοδέσποινά σας,
καὶ να τὴν περιμείνετε, ἂν ἦναι θέλημά σας.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Αὐτὸ ἂν ἦναι, μάλιστα· καλά.

ΔΡΟΣΗ, καθ' ἑαυτήν.

Ὁ καϋμένος,
πῶς ἐγλυκάνθη πάραυτα! Δὲν εἶναι λανθασμένος,
νομίζ', ὁ ἰδικός μου νοῦς.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ἀρά γε θὰ βραδύνῃ;

ΔΡΟΣΗ

Ἄ, ὄχι. — Νά την, ἔρχεται. — Τώρα, εἶν' ἐκείνη.

ΣΚΗΝΗ Γ.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου μας νὰ σᾶς διαφυλάττῃ
σωματικῶς καὶ ψυχικῶς, καὶ νὰ σᾶς ἀπαλλάττῃ
ἀπὸ παντοίων θλίψεων, κατὰ τὰς παρακλήσεις
τοῦ ταπεινοῦ εὐχέτου σας, καὶ τὰς θερμὰς δεήσεις.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Σᾶς εἶμαι διὰ τὰς εὐχὰς καθυποχρεωμένη.
Καθήσετε, νὰ ἤμεθα συνάμ' ἀναπαυμένοι.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, καθήμενος.

Καὶ πῶς δὰ ἐπεράσετε μὲ τὴν κεφαλαλγίαν;

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, καθημένη.

Εὐχαριστῶ· αἰσθάνομαι ἀνάρρωσιν τελείαν.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Δὲν ἔχουν αἱ δεήσεις μου παράστασιν τοσαύτην,
ὥστε τὴν χάριν ἄνωθεν νὰ ἐπισύρουν ταύτην,
πλὴν δὲν ἀνέπεμψα εὐχήν, χωρὶς τὴν ἴασίν σας
θερμῶς νὰ ἐπικαλεσθῶ, καὶ τὴν ἀνάρρωσίν σας.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ὁ ζῆλός σας ὑπὲρ ἐμοῦ εἶναι πολύς.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Φιλτάτη,
τί λόγος! ἡ ὑγεία σας αὕτ' ἡ τιμαλφεστάτη! —
Τὴν ἰδικήν μου ἀντ' αὐτῆς θὰ ἔδιδα ἀσμένως.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Πῶς! ἡ φιλανθρωπία σας τοσοῦτον ἔχει σθένος;;
Διὰ τὴν καλωσύνην σας εὐγνωμονῶ μεγάλως.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ἀξίζετε πλειότερον, κοκόνα, πλήν, — πῶς ἄλλως!

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

λοιπόν, ἄς ἦναι. — Πρόκειται κρυφή τις ὁμιλία,
καὶ χαίρω ὅτι εἴμεθα ἐδῶ ἐν ἀσφαλείᾳ.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Εἶναι χαρὰ ἀμύθητος καὶ εἰς ἐμὲ συγχρόνως,
ὅτι μὲ σᾶς, κυρία μου, βλέπω νὰ ἦμαι μόνος·
ἐγώ, ζητῶν ἐξ οὐρανοῦ τοιαύτην εὐκαιρίαν,
διεκαιόμην πρὸ πολλοῦ ὑπὸ τὴν προσδοκίαν.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Τὸ κατ' ἐμέ, ἐπιθυμῶ ἓν πρᾶγμα νὰ μ' εἰπῆτε
εἰλικρινῶς. Εἶσθε καλὸς ἐκ βάθους ν' ἀνοιχθῆτε;

Ὁ Ἀλέξανδρος ὑπανοίγει τὴν θύραν τοῦ δωματίου, ὅπου ἐκρύβη, καὶ φαίνεται δίδων ἀκρόασιν.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ἐγώ; — ἐγὼ δὲ μάλιστα θὰ σᾶς παρακαλέσω,
νὰ στέρξετε τὴν ὅλην μου ψυχὴν νὰ σᾶς ἐκθέσω.
καὶ ἐνταῦτῳ νὰ σᾶς εἰπῶ ἐν βάρει συνειδότος, —
ἂν βλέπετε νὰ φέρωμαι πολλάκις ἀλλοκότως
δι' ὅσους ἐδῶ ἔρχονται νὰ τοὺς δεξιωθῆτε,
δὲν εἶν' ἀπὸ κακίαν μου πρὸς σᾶς βεβαιωθῆτε·
ἀλλ' ἀγνοῶ πῶς μ' ἔρχεται καὶ οὕτω δυσχεραίνω,
ἐκ τινος ζήλου καθαροῦ . . .

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Αὐτὸ καὶ συμπεραίνω.
Φοβεῖσθε μήπως κολασθῶ, μὲ τὰς πολλάς μας σχέσεις.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Λαμβάνων τὴν χεῖρα τῆς Καλλιόπης, καὶ σφίγγων τοὺς δακτύλους της.

Ναί, βέβαια, κοκόνα μου· καὶ ἡ πολλή μου ζέσις...

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ὦ! ὦ! πολὺ μὲ σφίγγετε.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ὡς ἐκ τοῦ ἄκρου ζήλου.
Τὸ θάρρος συγχωρήσετε ἑνὸς θερμοῦ σας φίλου.
Τωόντι, ἐπονέσετε; Μυρία μᾶλλον βέλη,
θὰ τὰ ὑπέμενα...

Θέτει χεῖρα ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς Καλλιόπης.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ἐκεῖ, τὸ χέρι σας τί θέλει;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Τὸ ὕφασμα παρατηρῶ. Τί μαλακόν! ἰδῆτε...

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Μή, μή, καὶ γαργαλίζομαι. Ἀφήσετε, νὰ ζῆτε!

Ἡ Καλλιόπη ὀπισθοχωρεῖ μετὰ τῆς καθέδρας, ὁ δὲ Ταρτοῦφος πάλιν πλησιάζει πρὸς αὐτήν.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, ἁπτόμενος τοῦ περιστηθίου της.

Τί θαυμαστὰ κεντήματα! Εἶν' ἔργον τῶν χειρῶν σας
αὐτό, ἂν δὲν λανθάνωμαι, τὸ περιστήθιόν σας;
Τὸ πᾶν εἰς τὴν ἐντέλειαν κατώρθωσαν νὰ φέρουν.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον, καὶ ὅλ' αὐτὰ ἂς χαίρουν. —
Ὁ σύζυγός μου, φήμη τις καθ' ἃ μᾶς παραστήνει,
πραγματικῶς τὴν κόρην του εἰς γάμον σᾶς προτείνει,
καὶ να χαλάσ' εἶν' ἕτοιμος τὸν πρῶτον ἀρραβῶνα.
Ἔχουν αὐτὰ τὸν τόπον των; Εἰπῆτέ με.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Κοκόνα, —
μὲ εἶπέ τι παρόμοιον, τωόντι, πλὴν διστάζω· ..
Δὲν εἶν' αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν δι' ὃ ἐγὼ στενάζω.

Τὸ τῆς ψυχῆς μου μέλημα, πρὸς ὃ καὶ καταβάλλω
τοὺς θερμοτάτους π θους μου, ὑπάρχει ἄλλο, ἄλλο.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Γνωρίζω· σεῖς ἀπέχετε τῶν ἐπὶ τῆς γῆς πραγμάτων,
ποθῶν τὸν ἐπουράνιον χορὸν τῶν ἀσωμάτων.

ΤΑΡΤΟΥΡΟΣ

Δὲν εἶμαι καὶ εἰς τὰ τῆς γῆς. βεβαιωθῆτε, λίθος.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Σᾶς θλίβει τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ δυστυχῶν τὸ πλῆθος
ἀλλ' ὅμως, τὴν καρδίαν σας ἑλκύουν μόν' ἐκεῖναι
τοῦ οὐρανοῦ αἱ καλλοναί.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ναί, ἀλλ' ἰδοὺ τί εἶναι. —
Ὁ ἔρως πρὸς τὰς καλλονὰς τοῦ οὐρανοῦ ἐκείνας,
δὲν ἐξαλείφει ἐν ἡμῖν καὶ τὸν πρὸς τὰς γηΐνας.
Λαμπρόν τι δημιούργημα τοῦ Πλάστου ὅτ[illegible]ν βλέπουν
εὐκόλως αἱ αἰσθήσεις μας θέλγομεν' ἐπιρρέπουν.
Λαμπρὰ τοιαῦτα πλάσματα πολλάκις ἀπαντῶνται
εἰς τὸ ὡραῖον φῦλόν σας, ἐν ᾧ ἀνταναλῶνται,
τῳόντι, τ' ἀπαυγάσματα τῶν θείων του χαρίτων,
καὶ εἶσθε σεῖς ἓν ἐξ αὐτῶν· — τί λέγω; — κορυφή των!
Εἰς σᾶς ἐπεδαψίλευσε τὴν καλλονὴν τελείαν,
μαγεύουσαν τὴν ὅρασιν, πτοοῦσαν τὴν καρδίαν.
Ἐγὼ τὰς ἐντελείας σας ὁπόταν ἐξετάζω,
τὸν Πλάστην εἰς τὸ πλάσμα του, ἀληθινά, θαυμάζω,
καὶ ἔρως, ἔρως ἄπλετος μοῦ πυρπολεῖ τὸ στῆθος,
ὡς πρὸς τὸ ὡραιότατον αὐτοῦ ἐκείνου ἦθος.
Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐτρόμαξα, μὴ αὕτη μου ἡ ζέσις
σατανικὰς ὑπέκρυπτε τοῦ πονηροῦ προθέσεις,
κ' εἶπα νὰ φύγω μάλιστα ἐντεῦθεν τὰς προαλλας,
πέτραν σκανδάλου τῆς ψυχῆς φρονῶν ὑμᾶς. ὁ τάλας.
Ἀλλ' ἀκολούθως σύνοιδα, ὅτ' εἶχα μέγα λάθος·
ὅτ' εἰμπορεῖ νὰ κρατηθῇ ἁγνὸν αὐτὸ τὸ πάθος·
ὅτ' εἰμπορεῖ ἀνόσιον τελείως νὰ μὴν ἦναι,
καὶ τὴν ψυχὴν παρέδωσα, εἰπών, — ψυχή μου, χλῖνε.
Γινώσκω ὅτ' ἡ προσφορὰ μιᾶς πτωχῆς καρδίας,
ὡς ἡ ἐμή, εἶν' εὐτελὴς· ὅτ' εἶμαι τολμητίας·

ἀλλ' εἶν' ἡ ἀγαθότης σας, ἐξ ἧς τὸ πᾶν ἐλπίζω,
διότ' εἰς τὰς δυνάμεις μου οὐδὲν σχεδὸν στηρίζω.
Εἰς σᾶς ἐναπετέθησαν ζωή, χαρά, ἐλπίς μου.
Ὁ θάνατός μου ἐξ ὑμῶν, κ' ἡ νεκρανάστασίς μου.
Θελήσετε, κοκόνα μου, κ' ἰδοὺ ἐγὼ εὐδαίμων·
καὶ πάλιν, σεῖς προστάξετε, καὶ — περιμένω τρέμων.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Τῳόντι, ἡ ἐξήγησις αὕτ' εἶν' ἐμπαθεστάτη·
ἀλλ' ἐνταυτῷ παράδοξος μὲ φαίνεται κατά τι.
Σᾶς βλέπω κἄμποσον τρωτόν, καὶ νὰ θωρακισθῆτε.
Νομίζω ὅτι ἔπρεπεν ὀλίγον νὰ σκεφθῆτε· —
πῶς, σεῖς, ὁ τόσον εὐλαβής, αἱ τοῦ ὁποίου φῆμαι . . .

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Μήπως διότ' εἶμ' εὐλαβής, καὶ ἄνθρωπος δὲν εἶμαι;
Ἄ! ὅταν τὰ ὑπέρλαμπρα ἰδῇ τις θέλγητρά σας,
δὲν σκέπτεται, δουλοῦτ' εὐθύς· ἀσπαίρ' εἰς τὰ δεσμά σας.
Παράδοξ' αὐτὰ φαίνονται, ὡς ἐξ ἐμοῦ· — ἀγγέλους
σεῖς θέλετε· ἀλλ' ἄγγελος δὲν εἶμαι ἐπὶ τέλους.
Ὥστε, ἐὰν οἱ λόγοι μου σᾶς φαίνωνται μεμπτέοι,
τὸ κάλλος σας ἐλέγξετε, αὐτὸ διότι πταίει.
Ἀφ' ἧς στιγμῆς τὴν ἐκλαμψιν αὐτοῦ τοῦ κάλλους εἶδα,
εὐθὺς καὶ τῆς καρδίας μου σᾶς εἶδα βασιλίδα.
Τῶν ἱλαρῶν ὀμμάτων σας ἡ ἄρρητος γλυκύτης
τὴν πᾶσαν κατεπόνεσεν ἰσχύν μου ἀντικρύ της.
Τὰ πάντα ἐματαίωσε· νηστείας, παρακλήσεις,
δάκρυα ὄντως πύρινα, ἐνίκησεν ἐπίσης.
Πολλάκις ἐκ βλεμμάτων μου κ' ἐξ ἀναστεναγμῶν μου
σχεδὸν θὰ ἐμαντεύσετε τί τὸ μυστήριόν μου·
πλήν, θὰ δεχθῆτε ἆρά γε μὲ συμπαθῆ καρδίαν
τοῦ ἀναξίου δούλου σας τὴν ἐκτενῆ λατρείαν;
Μὲ πόσην ἀφοσίωσιν, ἂν συγκατατεθῆτε
μέχρις ἐμοῦ, τ' οὐτιδανοῦ ἐμοῦ, νὰ καταδῆτε,
μαγεία τῆς ὁράσεως καὶ χάρμα τῆς ψυχῆς μου,
θὰ σᾶς λατρεύ', ὁ ἄθλιος, ἐφ' ὅρου τῆς ζωῆς μου!
μ' ἐμέ, δὲν τρέχει κίνδυνον κἀνένα ἡ τιμή σας.
Πρός με, ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ εἶν' ἡ ὑπόληψίς σας.
Ὅλοι αὐτοὶ οἱ μάταιοι καὶ κοῦφοι νεανίσκοι,
εἰς τοὺς ὁποίους χάριτας τὸ ῥοῦχόν σας εὐρίσκει,

καυχηματίαι, ἕτοιμοι νὰ διακωδωνίσουν
τὴν ἐλαχίστην εὔνοιαν, καὶ μόνον ἂν ἐλπίσουν,
τὴν γλῶσσάν των τὴν φλύαρον ἀδιακρίτως λύουν,
καὶ ἀτιμάζουν τὸν βωμὸν εἰς τὸν ὁποῖον θύουν.
Ἀλλ' ἄνθρωποι ὁποῖ' ἡμεῖς, τοιαῦτα μυστικά των
τὰ θάπτουν, κ' εἶσθε ἥσυχος διὰ παντὸς σιμά των.
Παρέχει πᾶν ἐχέγγυον ἡ ἄκρα προσοχή μας,
μὴ πάθῃ τι ἡ φήμη μας· κ' εὑρίσκει τις μαζῆ μας,
— τὸ σπάνιον ἐντός τινος φυλῆς ἀθυροστόμου, —
ἄνευ σκανδάλου ἔρωτα, καὶ τέρψιν ἄνευ τρόμου.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Σᾶς ἀκροῶμαι λέγοντα, καὶ ἡ ῥητορική σας
ἐκφαίνει ζωηρότητα τὴν φλόγα τῆς ψυχῆς σας
πλὴν δὲν μὲ ὑποπτεύεσθε ὡς ἱκανὴν ἐπίσης
νὰ εἴπω εἰς τὸν ἄνδρα μου αὐτάς σας τὰς προκλήσεις,
καί, ὅσον ἐπιστήθιος τὸν εἶσθε καὶ οἰκεῖος,
νὰ τρέψω τὴν φιλίαν του εἰς μῖσος αἰφνιδίως;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Γνωρίζω ὅτι ἔχετε πολλὴν ἀγαθωσύνην,
καὶ τὴν ἀδυναμίαν μου αὐτήν, τὴν ἀνθρωπίνην,
τὴν τόλμην δι' ἣν φαίνεσθε ὡς δυσηρεστημένη,
θὰ συγχωρήσετε, ἀφοῦ, — ἰδού, χαριτωμένη,
καθρέπτας ἐδῶ ἔχετε· τὰ κάλλη σας ἰδῆτε.
καὶ ἂν ἀντέχῃ τις θνητός, σάρκα φορῶν, εἰπῆτε

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Θὰ ἐφερόμην ἄλλως πως, ἴσως ἂν ἤμην ἄλλη,
ἀλλ' ἡ ἐχεμυθία μου θὰ σᾶς φανῇ μεγάλη.
Δὲν λέγω εἰς τὸν ἄνδρα μου τίποτ' ἐξ ὅλων τούτων·
ἀλλ' ὅμως ἀπαιτῶ κ' ἐγώ, ἀντὶ τοῦ μυστικοῦ των,
ἓν πρᾶγμα· — νὰ συντείνετε, χωρὶς ῥαδιουργίαν,
εἰλικρινῶς καὶ πάραυτα, πρὸς ἕνωσιν ταχεῖαν
τῆς κόρης τοῦ συζύγου μου μὲ τὸν μελλόνυμφόν της.
Ἀφήσετε· δὲν εἶσθε σεῖς ἀνὴρ τῶν ἰδεῶν της.
Προσέτι δέ, νὰ παύσετε καὶ τὴν ἐπιδρασίν σας
τὴν ἄλλην . . .

ΣΚΗΝΗ Δ'

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, φανερούμενος

Ὄχι μητέρ μου. Χωρὶς τὴν εἴδησίν σας,
ἤμην ἐκεῖ, καὶ ἤκουσα τὰ πάντα καλῇ τύχῃ·
ὥσ' ἐπληρώθη τὸ ῥητόν, — « ἔχουν αὐτιὰ κ' οἱ τοῖχοι. »
Οἱ ὅροι τῶν συμφωνιῶν ἂς μείνουν κατὰ μέρος.
Πρέπε νὰ μάθῃ ὁ πατὴρ τὰ πράγματα ἐγκαίρως·
να λάβῃ γνῶσιν τῆς ψυχῆς ἑνὸς ἐπονειδίστου
ὑποκριτοῦ· ἑνὸς ἐχθροῦ τοιούτου τῆς τιμῆς του.
— Ἀχρεῖον ὑποκείμενον! — Ἰδὲ ἀναισχυντίαν!
Τοῦ παμπονήρου ἤκουσες τὴν ἐρωτομανίαν; —
Ἐστέναζα, — ἐκδίκησιν! τὴν ἔχω τελευταῖον.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ὄχι, Ἀλέκο μου· ἀρκεῖ νὰ βάλῃ γνῶσιν πλέον
Εἰς τὸ ἐξῆς θὰ τὸν ἰδῇς· θὰ τὸν φιλοτιμήσω.
Τὸν ἔδωσα ὑπόσχεσιν· ἄφες νὰ τὴν κρατήσω.
Δὲν εἶμαι τοῦ συστήματος νὰ κάμνω ὁμιλίας
διὰ τοιαύτης φύσεως ἐγὼ ἀνοησίας.
Γελῶσα στρέφει πρὸς αὐτὰς πᾶσα γυνὴ τὰ νῶτα,
καὶ τοῦ συζύγου της ποτὲ δὲν ἐνοχλεῖ τὰ ὦτα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ἂν ἔχετε τοὺς λόγους σας νὰ φέρεσθε σεῖς οὕτω,
ἔχω κ' ἐγὼ λόγους πολλοὺς νὰ μὴ τό θέλω τοῦτο.
Τοιούτου ὄντος νὰ φεισθῶ; Καὶ δὲν θὰ ἤμην γέλως,
καθὼς αὐτὴν περίστασιν νὰ ἐπιτύχω, τέλος,
καὶ νὰ μὴ θραύσω τὴν ὀφρὺν ἑνὸς ἀσυνειδήτου,
καταταράξαντος ἡμᾶς ἐδῶ, μὲ τ' ἀναιδῆ του
πρὸς τὸν πατέρα σκάνδαλα; Νὰ τὸν ἐξουσιάσῃ,
τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὕπουλος, μέχρι τοῦ νὰ χαλάσῃ
ἓν' ἀρραβῶνα τέλειον, μὲ τὸν ὁποῖον μένει
καὶ ἡ τοῦ ἀρραβῶνός μου ἐλπὶς συνδεδεμένη,
Μεγάλην, ἂν τὸν ἄφηνα, μωρίαν θὰ τὴν εἶχα.

Πρὸς τὸν Ταρτοῦφον μυκτηριστικῶς.

Ἡ γάρις τοῦ Κυρίου μας... Ἄ! σ' ἔκοψα τὸν βῆχα

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ἀλέκο . . .

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Εἶν' ἀδύνατον. — Ἀλλ' ἄφετε νὰ ζῆτε!
Ὁ τῆς χαρᾶς μου χείμαρρος εἰς ὅρους δὲν κρατεῖται.
Δὲν δίδετ' ἐκδικήσεως ὁρμὴ δικαιοτέρα,
κ' ἰδού, ἰδοὺ καὶ ὁ πατὴρ ἐγκαίρως. —

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ἄ! πατέρα·
θὰ σᾶς φιλοδωρήσωμεν μὲ πρόσφατόν τι νέον,
ἀνήκουστον, ἀπίστευτον, καὶ ὄντως ἐνιαῖον.
Ἰδού· — ἡ εὐγενεία του μεγάλως ηὐγνωμόνει
δι' ὅλας τὰς θωπείας σας, καὶ τὰς ἀντιπληρόνει.
Ὁ μέγας ζῆλός του πρὸς σᾶς, πατέρα, εἶχε φθάσει,
ὡς θὰ ἰδῆτε, εἰς βαθμὸν τοῦ νὰ σᾶς ἀτιμάσῃ.
Συνέλαβα τὸν κύριον νὰ ἐξομολογῆται
πρὸς τὴν μητέρα ἔρωτα φριχτόν. Θὰ ἐκπλαγῆτε· —
φλόγας, καμίνους, λάβας, — οὔ!!! ὡσὰν ἀπὸ κρατῆρος. —
Ἡ μήτηρ εἶν' ἐκ φύσεως ἠπίου χαρακτῆρος,
καὶ ἤθελεν ἐξάπαντος νὰ σᾶς τὰ σιωπήσῃ· —
νὰ μοῦ φεισθῇ τῆς μούρης του! Ἀλλ' ἂς μὲ συγχωρήσῃ,
κ' ἕνα τοιοῦτον ὕβριστὴν δὲν σέβομαι τελείως·
σιγῶν, θὰ σᾶς προσέβαλλα οὐχ ἧττον ἀνοικείως.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ναί· εἶμαι γνώμης πάντοτε, ὅτ' ἡ γυνὴ δὲν πρέπει
ν' ἀνησυχῇ τὸν ἄνδρα της δι' ὅ,τι κοῦφον βλέπει.
ὅτ' ἡ γνησία ἡ τιμὴ δὲν ἐξαρτᾶτ' ἐκ τούτου·
ἀρκεῖ καλὸς νὰ ἦναί τις φρουρὸς τοῦ ἑαυτοῦ του.
Τοιοῦτο ἔχω φρόνημα καὶ θὰ ἐσιωποῦσες,
Ἀλέκο, ἂν τοὺς λόγους μου ὀλίγον ἐμετροῦσες.

ΣΚΗΝΗ Ϛ'.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Νὰ τὰ πιστεύσῃ τις αὐτά; Νὰ ἔχωντ' ἀληθείας;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ναί, ἀδελφέ, εἶμ' ἔνοχος· ναί, εἶμ' ἐγκληματίας·
ὁ ἐναγὴς καὶ μοχθηρός· ὁ χείριστος τοῦ κόσμου·
οὔτε ὑπάρχει ἄνθρωπος ἁμαρτωλότερός μου.
Ὁ βίος μου εἶν' ἔμπλεως ἀνομιῶν καὶ ῥύπων,
Ναί, νὰ πιστεύσῃς. ἀδελφέ, εἰς ὅ,τι ἂν σὲ εἶπον.
Ἡ θεία δίκη, βέβαια νὰ μὲ παιδεύσῃ θέλει,
κ' ἰδοὺ εἰς τί περίστασιν τὴν μαστιγά της στέλλει
Τὰ τραύματα δεχόμενος τῶν βαρυτάτων ψόγων,
ἀπέχω τῆς ἐπάρσεως τοῦ ν' ἀντιτάξω λόγον.
Ναί, νὰ πιστεύσῃς, ἀδελφέ. Ὀργίσου, ἔλεγξέ με
μὲ φρίκην ἐκ τοῦ οἴκου σου εὐθὺς ἀπόβαλέ με·
ἂν μ' ἔλεγες τὰ χείριστα, τὰ αἴσχιστα ὀνείδη,
θὰ ἦσαν μετριώτερα τῶν ἔργων μου.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον.

Ἄ! φίδι·
τολμᾷς τὴν καθαρότητα λοιπὸν τῆς ἀρετῆς του
καὶ ν' ἀμαυρώσῃς δι' αὐτοῦ τοῦ ψεύδους, τοῦ αἰσχίστου!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Πῶς! ἔχουν ἄρα τὴν ἰσχὺν αἱ πεπονηρευμέναι
ἐκφράσεις τοῦ ὑποκριτοῦ! . . .

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Σιώπ', ἀφωρισμένε!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Αλλ' ἄφες τον νὰ σὲ εἰπῇ. Ἀτόπως τὸν κακίζεις.
Ἂς σὲ εἰπῇ, καὶ πίστευσε· διότι, — τί γνωρίζεις;
Δὲν πρόκειται περὶ ψιλῶν πραγμάτων· ἐπομένως
ὡς εἶσαι εὔνους πρὸς ἐμὲ καὶ προκατειλημμένος,
τὸ μέλαν εἰς τὸ πνεῦμά σου λευκὸν τὸ παραστήνεις·
μὲ βλέπεις, καὶ — ἀλλοιμονον! — ἐκ τῶν ἐκτὸς μὲ κρίνεις.

Ναὶ μέν, ὡς ἄνθρωπον ἁγνὸν ὁ κόσμος μ' ἐκλαμβάνει,
τὸν κόσμον ὅμως, ἀδελφέ, πολλάκις ἀγ' ἡ πλάνη. —

Πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον.

Ναὶ τέκνον μου, ὁμίλησε· εἰπέ με ἐφθαρμένον,
λῃστήν, φονέα ἄτιμον, ἐκδεδιῃτημένον,
καὶ τούτων στυγερώτερα ἐπίθετ' ἂν μὲ δώσῃς,
τ' ἀξίζω· ὤ! ναί, δύνασαι νὰ μὲ ἐξουδενώσῃς.
Ἐγὼ ἀνυπολόγητος, τὸ γόνυ μου θὰ κλίνω,
ν' ἀκούω, φεῦ! τὰ αἴσχη μου, καὶ νὰ τὰ καπίνω.
Λέγε, παιδί μου. —

Κλίνει τὸ γόνυ καὶ τὴν κεφαλήν.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ πρὸς τὸν Ταρτοῦφον.

Ἀδελφέ, τί κάμνεις!

Πρὸς τὸν υἱόν.

Ἄ! θηρίον
ανήμερον· τί σπλάχνα σὺ τὰ ἔχεις;

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Διὰ ποῖον; —
Πατέρα μου, οἱ λόγοι του αὐτοί, πιστεύσατέ μου . . .

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Σιώπα ἐπονείδιστε!

Ἐγείρων τὸν Ταρτοῦφον.

Ἐγείρου, Ἀδελφέ μου.
Ἰιαραχαλῶ σε.

Πρὸς τὸν υἱόν.

Ἔκτρωμα!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Σᾶς λέγω, προσποιεῖται.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Βουβάσου, βρέ!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ἄ θὰ πνιγῶ. — Πατέρα μου, φρονεῖτε . . . ;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Νὰ μὴν ἀκούσω λέξιν σου, τὰ κόκκαλα σοῦ σπάνω.

ΤΑΡΤΟΠΦΟΣ

Μή, πρὸς Θεοῦ, ὀργίζεσαι.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, πρὸς τὸν υἱόν.

Ἐγώ, ἐγὼ σὲ φθιάνω. —

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Νὰ πάθω τὰ ἀνίατα καλλίτερον τὸ εἶχα,
καὶ ὄχι ἐξ' αἰτίας μου νὰ τοῦ πονέσῃ τρίχα.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, πρὸς τὸν υἱόν.

Ἀχάριστε!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Μ' — ἄφες τον ἄφες, συγχώρησέ τον.
Γονυκλινῶς σὲ τὸ ζητῶ . . .

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Γονυπετῶν ὡσαύτως κ' ἐναγκάλιζόμενος τὸν Ταρτοῦφον.

Παίζεις, καλέ! —

Πρὸς τὸν υἱόν.

Ἰδέ τον.

Ἰδὲ τὴν καλωσύνην του, παγκάκιστε!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Πατέρα . .

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Σούτ!

Λοιπὸν ὅλα . . .

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Σιωπή! Κρημνίσου! Σύρε πέρα!
Γνωρίζω τί πασχίζετε μ' αἰσχρὰ τοιαῦτα μέσα.
Σεῖς ὅλ' εἰς τὸ στομάχι σας τὸν ἔχετ' ἐδῶ μέσα.
Τὸ βλέπω· βλέπω σήμερον, τῳόντι, ὅτι ὅλοι, —
γυναῖκα, τέκνα, δοῦλοί μου, ἕνας σωρὸς διαβόλοι

τὸν ἅγιον μου ἄνθρωπον συμφώνως σεῖς μισεῖτε,
καὶ νὰ τὸν ἀποβάλετε τοῦ οἴκου μου ζητεῖτε.
Ἀλλ' ὅσον σεῖς κακότροποι, ἐβάλθητε πρὸς τοῦτο,
ἐγὼ θὰ τὸν περιπτυχθῶ· καὶ τρέχω ἔντοσούτῳ,
εὐθὺς τὴν θυγατέρα μου εἰς γάμον θὰ τὸν δώσω,
τετυφωμένοι, ὅλους σας νὰ σᾶς ἀποστομώσω.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Μὲ τὰ σωστά σας; κάμνετε τοιαύτας ἀποφάσεις;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ναί, καὶ ἀπόψε ἐνταυτῷ· εἰς πεῖσμά σου, νὰ σκάσῃς,
Τί εἶσθε, μωρέ, σεῖς ἐδῶ; Τί βγαίνεις 'ξὰν λεβέντης;
Ἐδῶ, νὰ καταλάβετε ὅτ' εἶμ' ἐγὼ αὐθέτης.
Καθένας τὴν σημαίαν του μοῦ στήνουν, τὰ ζιζάνια!
Γρήγορα, 'πέ τον ἥμαρτον! Βάλ' τον καὶ μιὰ μετάνοια!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Αὐτὸν τὸν ἀναιδέστατον; Ποῖος; ἐγώ;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἀκόμη;
Καὶ νέας ὕβρεις ἐνταυτῷ;— Διεστραμμένη γνώμη . . .
Ἕνα ραβδί! . . . ἕνα ραβδί! . . .

Πρὸς τὸν Ταρτοῦφον.

Ἄφες, μὴ μ' ἐμποδίζεις. —

Πρὸς τὸν υἱόν.

Ἔξω ἀπὸ τὸ 'σπῆτί μου, νὰ μάθῃς νὰ γαυγίζῃς.
Ἔξω, καὶ πλέον κύτταξε, ποτέ σου μὴ τολμήσῃς,
χρεμάλα, τὸ κατῶφλί μου νὰ τὸ μεταπατήσῃς,
σὲ κάμνω ποῦ νὰ σύρεσαι!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Πολύ καλά· θὰ φύγω,
πλὴν . . .

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἔξω γρήγορα, σκυλί! Σὲ πιάνω, καὶ σὲ πνίγω.
Δὲν σὲ γνωρίζω ὡς υἱόν. Ἀπόκληρος μακράν μου
ἀφωρισμένος, ἄτιμος, νὰ ἔχῃς τὴν ἀράν μου!

ΣΚΗΝΗ Ζ΄.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Τοιοῦτον ἕνα ἄνθρωπον, νὰ τὸν ὑβρίζουν οὕτω!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Θεέ, καθὼς τὸν συγχωρῶ, ἄφες αὐτῷ.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Καὶ τοῦτο
μὲ ἦτον ἀπὸ τ' ἄγραφα.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ἂν ἤξευρες ὁποίαν
πληγὴν εἰς τὰ ἐνδόμυχα αἰσθάνομαι χαρὰν!
Νὰ βλέπω ὅτι προσπαθοῦν καὶ πρὸς τὸν ἀδελφόν μου
νὰ μ' ἀμαυρώσουν οὕτω πως . . .

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἄχ! ἐξ ἁμαρτιῶν μου.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Καὶ μόνον ἂν τὴν φαντασθῶ, ἀχαριστία τόση,
μυρίους εἶναι ἱκανὴ θανάτους νὰ μὲ δώσῃ.
Ὤ, τὸ εὐλογημένον μου παιδί! Ἄ! θ' ἀρρωστήσω.
Αἰσθάνομαι . . . Δὲν εἰμπορῶ σχεδὸν νὰ ὁμιλήσω . . .
Ἐκπνέω . . .

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Τρέχων ἔνδακρυς πρὸς τὴν θύραν, δι' ἧς ἐξῆλθεν ὁ υἱός.

Σκῦλε ἄπιστε! ὄνειδος τῶν ἀνθρώπων!
Λυποῦμαι ποῦ, κακότροπε, δὲν σ' ἄφησα 'ς τὸν τόπον.

Πρὸς τὸν Ταρτοῦφον.

Μή, ἀδελφέ μου, θλίβεσαι· ἡσύχει μή σε μέλῃ.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Πρέπει νὰ φύγω ἀπ' ἐδῶ· τετέλεσται· τὸ θέλει
ἡ ἡσυχία, φίλε μου, τοῦ οἴκου σου. Νὰ ζήσῃς!

Νὰ παύσουν αἱ δυσάρεστοι αὐταὶ παρενοχλήσεις.
Βλέπεις, ἐνόσῳ εἶμ' ἐδῶ, τί ταραχὰς σὲ φέρω.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Τί λέγεις! Παίζεις, ἀδελφέ;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Νὰ μείνω περαιτέρω,
ὡς ὅλοι τους μ' ἐχθρεύονται, ὁμοῦ θὰ προσπαθήσουν,
τὴν ἀγωγήν μου ὕποπτον εἰς σὲ νὰ παραστήσουν.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Καὶ τί πρὸς σέ, καλότυχε; Εἶδες ἐγὼ νὰ δίδω
παραμικρὰν ἀκρόασιν;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Καὶ τοῦτο ἴσως ἴδω.
Ἄνθρωποι εἴμεθ', ἀδελφέ· χωρὶς ἀμφιβολίαν,
αὐτὰ θὰ ἐπαναληφθοῦν. Αὐτοὶ ζητοῦν αἰτίαν.
Σήμερον δὲν ἐπίστευσες, ἀλλ' αὔριον, τὸ μῖσος
ἂν τοὺς ἐμπνεύσῃ νέον τι θὰ δώσῃς πίστιν ἴσως.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἐγώ; ποτέ.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ὦ! ἔχομεν παραδειγμάτων πλήθη,
ὅτ' ἡ γυνὴ τὸν ἄνδρα της εὐκόλως μεταπείθει.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ποτέ

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Νὰ φύγω ἄφες με, καί, σφάλλουν ἢ δὲν σφάλλουν,
ἂς τοὺς κοπῇ πᾶσ' ἀφορμὴ τοῦ νὰ μὲ διαβάλλουν.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ὄχι, θὰ μείνῃς. Γίνωσκε, ἂν φύγῃς, ἀποθαίνω.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Πρέπει λοιπὸν ν' ἀνέχωμαι τοιαῦτα, καὶ νὰ μένω;
Ἂν ἤθελες τοὐλάχιστον . . .

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἄ! . . .

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ἔστω λοιπὸν πλέον.
Τοῦτ' ὅμως σὲ παρακαλῶ, κ' εἶναι πολὺ σπουδαῖον. —
Γνωρίζεις ὅτι τὴν τιμὴν μικρόν τι ἀμαυρόνει,
καὶ τὴν κηλίδα ἔπειτα δὲν ἐξαλείφουν χρόνοι.
Τὰς λάλους ὑπονοίας των λοιπὸν ἀποστομόνων,
θὰ φεύγω τὴν γυναῖκά σου, καὶ θὰ μὲ βλέπῃ μόνον . . .

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ὄχ' εἰς τὸ πεῖσμα ὅλων των, θέλω νὰ τὴν συχνάζῃς.
Ἀφοῦ μ' αὐτὸ τὰ 'μάτια τους, ὡς φαίνεται, τοὺς βγάζεις,
μάλιστα ὥρα καὶ στιγμὴ δὲν θέλω νὰ περάσῃ,
χωρὶς ὁ κόσμος μὲ αὐτὴν νὰ σὲ ἰδῇ, νὰ σκάσῃ.
Καὶ τοῦτο μόνον δὲν ἀρκεῖ, ἄλλ' ὅπως; μείνουν ὅλοι
οἱ φθονεροὶ ἐμβρόντητοι ἐν Κωνσταντινουπόλει,
σὲ καταστήνω τέλειον καὶ μόνον κληρονόμον·
καὶ τρέχω τώρα, πάραυτα, νὰ γράψω κατὰ νόμον,
σουρούϊλαν, μουρούϊλαν, ἐπάνω 'ς τ' ὄνομά σου,
ἀκίνητά μου κτήματα, καὶ κινητά μου. — Στάσου!
Εἶς φίλος ἐπιστήθιος, ποῦ ἔκαμα γαμβρόν μου,
μὲ εἶναι προσφιλέστερος συζύγου καὶ παιδιῶν μου. —
τὸ στέργεις κ' εἰς τὸν Μεχχεμέ, ἂν οὕτως ἀπαιτεῖτο;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Τὸ τοῦ Κυρίου θέλημα ἐν πᾶσι γενηθήτω.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ὁ καϋμένος! — Ἄγωμεν τὰ ἔγγραφα νὰ γίνουν·
'σὰν τοὺς κωφοὺς τοὺς ἀστακοὺς οἱ φθονεροὶ νὰ μείνουν.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Ναί, ἄλλο δὲν ἀκούεται παντοῦ, πλὴν τούτου μόνου·
κ' ἐν γένει ὅλοι, πίστευσε, σὲ μέμφοντ' ἐκ συμφώνου.
Ἐγκαίρως λοιπὸν σ' ἔτυχα, κ' εἰς δύο μόνον λέξεις,
σὲ λέγω τὴν ἰδέαν μου, καὶ ἂς τὴν περιπαίξῃς.
Δὲν θέλω εἰς τ' ἀδόμενα ποσῶς νὰ ἐμβαθύνω· —
κλείω τὰ ὦτα εἰς αὐτά, κ' ἐκ τῶν πραγμάτων κρίνω.
Δεδόσθω, ὁ Ἀλέξανδρος κακῶς ὅτ' ἠπατήθη.
— Ὁ χαρακτήρ σου ὑπ' αὐτοῦ ἀδίκως διεβλήθη. —
Σύ, ὡς καλὸς χριστιανός, μὴ θέλων ἐκδικήσεις,
τὴν ὕβριν ταύτην ἔπρεπε, φρονῶ, νὰ συγχωρήσῃς·
καὶ ὄχι ἐξ αἰτίας σου νὰ ἀπολήξ' ἡ ἔρις
εἰς διωγμὸν ἑνὸς υἱοῦ, καὶ νὰ τὸ ὑποφέρῃς.
Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, φίλε μου, δὲν ἔχει τ' ὅμοιόν του.
Ἀκούει ἔξω ἕκαστος καὶ κάμνει τὸν σταυρόν του.
Ἐγὼ σὲ λέγω, φρόντισε τὸ πᾶν νὰ εἰρηνεύσῃς,
καὶ μὴ ὠθῇς κἀ πράγματα. Θὰ τὰ χειροτερεύσῃς.
Ἂς γίνῃ εἰς τὸν Ὕψιστον θυσία ἡ ὀργή σου,
κ' εἰς τὸν πατέρα τὸν υἱὸν νὰ ἐπιστρέψῃς πείσου.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ἐγώ; ἐγώ, — τί μοῦ περνᾷ; Τὸ θέλω, κατὰ βάθος,
διότι, μάρτυς ὁ Θεός, δὲν τὸν φυλάττω πάθος.
Τὸν συγχωρῶ ἀπὸ ψυχῆς, καὶ ἤθελα, ἐντίμως,
νὰ μεσιτεύσω μάλιστα ὑπὲρ αὐτοῦ προθύμως.

Πλὴν τὸ συμφέρον τοῦ Θεοῦ δὲν μὲ τὸ ἐπιτρέπει.
Αὐτὸς ἂν ἐπανήρχετο, ἐγὼ νὰ φύγω πρέπει.
Ἤγουν μετὰ τὸ ἄθλόν του ἐκεῖνο τὸ φρικῶδες,
ἂν πάλιν συνηρχόμεθα, θὰ ἦτο σκανδαλῶδες.
Καταλαμβάνεις ἕκαστος τί μέλλει νὰ εἰκάσῃ· —
θὰ τὸ εἰπῇ πολιτικήν, καὶ θὰ τὸ σχολιάσῃ,
ὅτ' ἤγουν, αἰσθανόμενος ἐγὼ τὸ ἄδικόν μου,
ἐφάνην ἀνεξίκακος πρὸς τὸν κατηγορόν μου·
καὶ προσποιοῦμ' ἐπιεικὲς αἴσθημ' ἀπέναντί του,
διὰ νὰ βάλω φυλακὴν ἤγουν τῷ στόματί του.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Τί ἤγουν, ἤγουν περιττά! Εἶν' ὅλ' αὐτὰ προφάσεις,
καὶ βιασμένης, φίλε μου, ἀπολογίας φράσεις.
Σύμφερον, λέγεις, τοῦ Θεοῦ· — ἐκεῖνο μή σε μέλῃ.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Πῶς!!!

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Ὅταν ὁ Θεός τινα νὰ τιμωρήσῃ θέλῃ,
ἀνάγκην ἔχει ἀπὸ σέ, καλότυχε, πρὸς τοῦτο,
ὡς ἡ ὀργή του ἄλλως πως νὰ μὴ ἐξεδηλοῦτο;
Ἄφες ἐκεῖνον τιμωρόν, ἡμεῖς δὲ ἂς σκεφθῶμεν.
ὅτι ῥητῶς παρήγγειλε παντοῦ νὰ συγχωρῶμεν. —
Πλήν, τί θὰ λέγουν;—Βράσε τας, τὰς κρίσεις τῶν ἀνθρώπων,
ποθῶν κατὰ θεάρεστον σὺ νὰ διάγῃς τρόπον.
Ὁ φόβος τοῦ τί δύναται ὁ κόσμος νὰ νομίσῃ,
τὴν δόξαν μιᾶς πράξεως καλῆς θὰ ἐμποδίσῃ;
Τί λέγ' ἡ θεία ἐντολή; αὐτὸ σὺ παρατήρει·
τὰ δ' ἄλλα ὅλα μάταια, καὶ τοῦ ἀνέμου γῦροι.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Σὲ εἶπα, ναί· τὸν συγχωρῶ, καὶ μῖσος δὲν φυλάττω.
Αὐτὸ προστάζει ὁ Θεός, αὐτὸ λοιπὸν καὶ πράττω·
πλὴν δὲν προστάζει ὁ Θεὸς νὰ ζήσω καὶ μαζῇ του
μετὰ τὸ μέγα σκάνδαλον, καὶ τ' ἄλλα τ' ἀπρεπῆ του.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΝ

Καὶ σὲ προστάζει ὁ Θεός, — εἰλικρινῶς ὁμίλει, —
εὐθὺς νὰ δέσῃς, κύριε, εἰς τὸ ψιλὸν μανδῦλι

ἑνός πατρὸς μιᾶς στιγμῆς φαντασιοπληξίαν,
καὶ τοῦ υἱοῦ του νὰ δεχθῇς σὺ τὴν κληρονομίαν;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ἐδέχθην ἀφιλοκερδῶς· καὶ ὅσοι θὰ γνωρίσουν
ὁποίαν χρῆσιν ἔκαμα αὐτῆς, θὰ μ' εὐλογήσουν.
Οὐδέποτ' ἐπεθύμησα τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου.
Δὲν μὲ θαμβόν' ἡ λάμψις των, καθὸ ψευδὴς ἔμπρος μου·
ἀλλ' ὅσα ὁ πατὴρ αὐτός, οἰκείᾳ του θελήσει,
εἰς τ' ὄνομά μου ἔκρινε συμφέρον νὰ γυρίσῃ,
πολὺ καλὰ τὰ ἔλαβα, λυπούμενος νὰ πέσουν
εἰς χεῖρας, αἵτινες, — σαφὲς σχεδόν, — θὰ τ' ἀπολέσουν.
Ἐσκέφθην ὅτι ἔμελλαν κακὴν κακῶς νὰ 'πάγουν.
οἱ ἄδικοι καὶ ἄσωτοι νὰ τὰ χαραμοφάγουν,
καὶ εἶπα, ὅτι κάλλιον, κύρ Νίκανδρέ μου, φῶς μου,
νὰ χρησιμεύσουν ἀσφαλῶς, ὡ εἶναι ὁ σκοπός μου,
εἰς ἐνδεῶν περίθαλψιν καὶ δόξαν τοῦ Ὑψίστου.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Ναί· φῶς μου· τῆς προνοίας σου αὐτῆς τῆς ἀνελπίστου
εἶν' ὁ σκοπὸς ἐξαίρετος. Ὁ φόβος σου, τωόντι,
εἶν' ἕνας φόβος ἅγιος. — Ἀλλὰ κτυπᾷ 'ς τὸ 'δόντι
τοῦ κληρονόμου, δυστυχῶς, καὶ πλέον, τί νὰ γίνῃ:
τὸ ἰδικόν του εἰς αὐτόν, καλόν, κακόν, ἂς μείνῃ
Σκέψου ὅτ' εἶναι κάλλιον καὶ νὰ τὸ σπαταλήσῃ,
ἢ σὺ νὰ κατηγορηθῇς ἐπὶ καταβροχθίσει.
Τὸ κατ' ἐμέ, βρὲ ἀδελφέ, ἐξίσταμαι συγχρόνως,
πῶς ἠδυνήθης κ' ἔδραξες τὴν πρότασιν ἀπόνως!
Ὁ θεῖος ζῆλος, ἆρά γε ἔχει κἀνένα νόμον,
ν' ἀπογυμνοῖ τις νόμιμον υἱὸν καὶ κληρονόμον;
Ἀλλ' ἂν ἐναντιόνωνται οὐράνιαι θελήσεις,
μὲ τὸν Ἀλέχον τοῦ λοιποῦ ἐδῶ νὰ κατοικήσῃς,
ὡς ἄνθρωπος διάκρισιν γινώσκων τί σημαίνει,
ἂς ἀνεχώρεις μᾶλλον σύ, καὶ ὁ υἱὸς νὰ μένῃ.
Πῶς εἶναι τρόπος ν' ἀνεχθῇς, ἄδικα τῶν ἀδίκων,
νὰ χάσῃ ἐξ αἰτίας σου τὸν πατρικόν του οἶκον!
Αὐτή σου ἡ ἀξίωσις, — καταλαμβάνεις τώρα, —
προδίδει...

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Εἶναι, κύριε, ὀκτώ 'μισυ ἡ ὥρα.

Μὲ προσκαλεῖ νὰ ἀναβῶ πνευματικόν τι χρέος,
καὶ σὲ ζητῶ συγχώρησιν ἀφίνων σε ταχέως.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Ἄχ! —

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΕΛΕΝΗ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΔΡΟΣΗ

ΔΡΟΣΗ

Ἄχ! κύριε Νίκανδρε, μαζῆ μας ἐνωθῆτε,
νὰ σώσωμεν τὴν δυστυχῆ, ποῦ δὲν παρηγορεῖται.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Τί μοῖρα, τὸ ταλαίπωρον, ὑπῆγε νὰ τὸ εὕρῃ!

ΔΡΟΣΗ

Καὶ ὁ πατήρ της, καὶ καλὰ δὲν θέλει νὰ εἰξεύρῃ·
ἀλλὰ τὸ προικοσύμφωνον ζητεῖ νὰ ὑπογράψῃ,
σκοπεύων εὐθὺς αὔριον τὸν γάμον νὰ συνάψῃ.
Τώρα θὰ ἔλθῃ· — ὅλοι μας, εὐθὺς εἰς τὸν λαιμόν του
νὰ πέσωμεν νὰ ῥίψωμεν αὐτὸ τὸ σχέδιόν του·
αὐτὸ τὸ μαῦρον σχέδιον . . . Προσέξετε· ἐμβαίνει.

ΣΚΗΝΗ Γ'

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΕΛΕΝΗ
ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΔΡΟΣΗ

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἄ! χαίρω ποῦ εὑρίσκεσθε ἐδ' ὅλοι συνηγμένοι.

Πρὸς τὴν Ἑλένην.

Ἰδού· — αὐτὸ τὸ ἔγγραφον τί εἶναι θὰ μαντεύσῃς.
Ἄκουσ', Ἐλέγχω, κόρη μου, διὰ νὰ θριαμβεύσῃς.

ΕΛΕΝΗ, γονυπετοῦσα.

Πατέρα, διὰ τὸν Θεόν, ὅστις γινώσκει πόση
ἀκόμη λύπη ἐξαρκεῖ ὥστε νὰ μὲ σκοτώσῃ

λυπήσου με, πατέρα μου, καὶ εἰς τὸ ἔλεός σου,
μὴ τὴν τυφλὴν ὑποταγὴν ζητῇς τῆς θυγατρός σου.
Μή με βιάσῃς γοερὰν εἰς τὸν Θεὸν νὰ στείλω
ἀδημονίας οἰμωγὴν δι' ὅ,τι σὲ ὀφείλω.
Μή, τὴν ὁποίαν μ' ἔδωσες ζωὴν αὐτήν, θελήσῃς;
ζωὴν δακρύων, στεναγμῶν ζωὴν νὰ καταστήσῃς.
Τοὐλάχιστον, ἂν σήμερον μ' ἀπαγορεύῃς ὅ,τι
σὺ πρῶτος ηὗρες ὡς καλόν, καὶ ὄχι ἐγὼ πρώτη.
μή, — μὴ μὲ δώσῃς ἄκουσαν εἰς ὅ,τι ἀπεστράφην,
καὶ βλέπῃς ὅτι ζωντανή, ἡ κόρη σου, ἐτάφην.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, ἐλεῶν τὴν θυγατέρα.

Ἀνδρίζου, ὦ καρδία μου, καὶ μὴ ἀδυναμίας.

ΕΛΕΝΗ

Ὀλιγωρῶ δι' ὅλας σου τὰς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας.
Ἂς τὸν δοθοῦν καὶ χρήματα, καὶ σκεύη σου, καὶ οἶκοι,
Ἂν δὲν ἀρκοῦν, ἂς προστεθῇ καὶ ὅ,τι μὲ ἀνήκει.
Ἀλύπως τὸν παραχωρῶ πᾶν ὅ,τι ἰδικόν μου·
μὴ ὅμως κ' ἕως εἰς αὐτὸν προδῇς τὸν ἑαυτόν μου.
Εἰς μίαν μονὴν στεῖλέ με, ἐκεῖ νὰ δώσω πέρας,
ἐν προσευχῇ εἰς τὰς λοιπὰς τοῦ βίου μου ἡμέρας.

ΛΕΒΣΙΚΗΣ

Νά, κ' ἡ συνήθης πρότασις τῶν νέων Μυροφόρων,
ὁσάκις ἀποτρέπωνται ἐρώτων ἀσυμφόρων.
Σήκω ἐπάνω, καὶ κάνεις ἀγανακτεῖ νὰ βλέπῃ!
Ἀφοῦ τὸν ἀποστρέφεσαι αὐτὸς λοιπὸν σὲ πρέπει.
Αὐτὸν θὰ λάβῃς ἄνδρα σου, καὶ ἄλλο μὴν ἐλπίζῃς.
Δαμάζεις τὰς ὀρέξεις σου μ' αὐτόν. — Μὴ μ' ἐρεθίζῃς.

ΔΡΟΣΗ

Πλὴν πῶς, χωρὶς νὰ θέλῃ, πῶς! ...

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Σὺ βλέπε τὴν δουλειά σου.
Σὲ εἶναι συμφερώτερον νὰ σιωπᾷς. Βουβάσου!

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Ἂν εἶχέ τινα πέρασιν εἷς λόγος ἰδικός μου . . .

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Οἱ λόγοι σου μὲ φαίνονται οἱ κάλιστοι τοῦ κόσμου
σπουδαῖοι λόγοι, εὔμορφοι, καὶ τοὺς τιμῶ μεγάλως,
ἀλλ' ἂς τοὺς πράττῃ, φίλτατε, ἐκτὸς ἐμοῦ, πᾶς ἄλλος.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, πρὸς τὸν Λεσβίκην.

Ἀλλ' ἡ τυφλὴ ἀπάτη σας, ἀληθινά, μ' ἐκπλήττει.
Ἐγὼ ἐσίγων ἄλλοτε· σήμερον ὅμως φρίττει
ὁ νοῦς μου. Τόση πρόληψις ὑπὲρ τῶν ἀρετῶν του! —
Ὅλοι λοιπὸν ψευδόμεθα κ' εἰς τὸ σημερινόν του;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Μὲ τὸν υἱόν μου σύμφωνος σὺ πάντοτε ἐφάνης.
Γνωρίζω, τὸν παγκάκιστον, πρός τί τὸν καλοπιάνεις. —
Τὸν θέλεις φίλον, βέβαια καί πῶς ν' ἀποτολμήσῃς,
νὰ ψεύσῃς ὅ,τι ἔλεγεν ἐκεῖ, καὶ νὰ τὸν πτύσῃς;
Ὅταν σᾶς ηὗρα καὶ τοὺς τρεῖς, ἂν ἦσο θυμωμένη,
σὺ θὰ ὁμίλεις ἄλλως πως, φρονῶ, ἐρεθισμένη.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Πρέπ' ἡ τιμή μας τὰς φωνὰς λοιπὸν εὐθὺς νὰ βάλλῃ,
ἐάν τις κούφους ἔρωτας θελήσῃ νὰ μᾶς ψάλῃ;
Δὲν δίδει τις ἀπόκρισιν, φρονεῖτε, ἀποχρῶσαν,
εἰμὴ μὲ ὄμμα ἄγριον καὶ λοιδοροῦσαν γλῶσσαν;
Τὸ κατ' ἐμὲ, ἁπλῶς γελῶ, τοιοῦτ' ὁσάκις τύχῃ.
Δὲν μὲ ἀρέσκει εἰς αὐτὰ ὁ θόρυβος. — Ἠτύχει·
τὴν φρόνησίν της ἡ γυνὴ ἐξαίρετα δεικνύει,
καὶ δίχως νὰ ἐξάπτεται, τὰς ὕβρεις ν' ἀπολύῃ,
καὶ ν' ἀντιτάττ' εἰς τοὺς νυγμοὺς τῶν αὐθαδῶν ἀνθρώπων
τὰ 'δόντια καὶ τὰ 'νύχια της. Τί χρεία τόσων κόπων!
Τοιαύτην ἐγὼ φρόνησιν δὲν τὴν τιμῶ διόλου.
Δὲν ἀγαπῶ τὴν ἀρετὴν εἰς σχῆμα διαβόλου.
Ψυχρός τις τρόπος εὐγενὴς, καὶ μᾶλλον τὴν ὑφόνει,
κ' ἐπίσης ἔχει δύναμιν αὐτοὺς ν' ἀποστομώνῃ!

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Μ' αὐτὰ ἐγὼ δὲν πείθομαι.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ἰδὲ ἀδυναμίαν!
Ἀλλ' ἂν σᾶς βάλω ἔξαφνα εἰς θέσιν ἁρμοδίαν,

κ' ἰδῆτε καὶ ὁ ἴδιος αὐτὰ ὅτ' εἶν' ἀλήθεια,
τί θὰ εἰπῆτε ;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Νὰ ἰδῶ ;

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Βεβαίως.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Κολοκύθια.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Τί ἄνθρωπος ! τί ἄνθρωπος ! Διότι δυσπιστεῖτε,
σᾶς λέγω, μὲ τὰ ὦτά σας τὰ ἴδια πεισθῆτε.
Σταθῆτ' ἐδῶ· κρυφθῆτ' ἐδῶ, εἰς ἀφανές τι μέρος,
ὥστε νὰ καταλάβετε ἂν ἦναι τοῦ ἀέρος
ὅσα σᾶς λέγομεν. Ἀλλ' ἂν ἰδῆτε ἐπὶ τέλους
τὸν φίλον οὐδὲν ἔχοντα κοινὸν μὲ τοὺς ἀγγέλους,
τί θὰ εἰπῆτε ;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Τίποτε δὲν θὰ εἰπῶ, διότι —
διότι εἶν' ἀδύνατον αὐτό.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Εἴσθ' ἐν τῷ σκότει·
ἀλλ' ὅμως, ἀφοῦ ἔφθασα τὰ χείλη μου ν' ἀνοίξω,
οὐδὲ τὸ καταδέχομαι νὰ μὴ τὸ ἀποδείξω,
καὶ θὰ σᾶς κάμω μάρτυρα αὐτόπτην τῶν πραγμάτων.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἐλα λοιπόν, καὶ νὰ ἰδῶ τὸ θαῦμα τῶν θαυμάτων
αὐτό σου.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, πρὸς τὴν Δρόσην.

Φώναξέ μέ τον.

ΔΡΟΣΗ, πρὸς τὴν Καλλιόπην

Παμπόνηρος εἶν' ὅλος,
καὶ ἴσως, ὁ κατάρατος, δὲν θὰ πιασθῆ.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Εὐκόλως.
ἐξαπατᾶται ὁ ἐρῶν ὑπὸ τοῦ ἐρωμένου.
Ἡ φιλαυτία βοηθεῖ ἐπὶ τοῦ προκειμένου.
Εἰπέ τον σὺ νὰ καταβῇ.

Πρὸς τὸν Νίκανδρον καὶ τὴν Ἑλένην.

Καὶ σεῖς ἀναχωρεῖτε.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΛΕΣΒΙΚΗΣ

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ἐδῶ αὐτὴν τὴν τράπεζαν, καὶ ὑπ' αὐτὴν ἐμβῆτε.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Πῶς!

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Νὰ κρυφθῆτε, βέβαια· πῶς!

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ὑπο τὸ τραπέζι;

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Διὰ νὰ μὴ σᾶς στοχασθῇ. Τὸ πρᾶγμ' αὐτὸ δὲν παίζει.
Ἐλᾶτ', ἐλᾶτε. Κάμετε καθὼς σᾶς λέγω τώρα,
χριστιανέ!

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Τί διάβολον! — Ἔστω, κυρὰ Μαριώρα·
ἂς γίνῃ ὅπως ἀγαπᾷς· πλήν, βλέπεις; κύτταξέ με· —
ἂν ὕστερον ἀπ' ὅλ' αὐτὰ . . .

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Καλά· κρεμάσετέ με.

Πρὸς τὸν Λεσβίκην, ὄντα ὑπὸ τὴν τράπεζαν.

Μόνον αὐτὸ παρακαλῶ· νὰ μὴ σκανδαλισθῆτε
εἰς ὅ,τι καὶ ἂν τὸν εἰπῶ. Καθὼς παρατηρεῖτε,

τὸ ἀπαιτ' ἡ περίστασις. Θ' ἀνοίξω ὁμιλίαν
παράδοξον, καὶ εἰς ἐμὲ ὄχι ποσῶς ἰδίαν·
ἀλλ' ἔχω τὴν συγγνώμην σας· τὸ κάμνω, νὰ σᾶς πείσω.
Λοιπόν, μὲ λόγους γλυκεροὺς ἀφοῦ τὸν ὁμιλήσω,
θ' ἀκροασθῶ τοὺς πόθους του μὲ συμπαθούσης τρόπον,
καὶ εἰς τὰς αὐθαδείας του θὰ δώσω τινὰ τόπον,
εἰς τὴν αἰσχράν του ἕως οὗ νὰ θαρρυνθῇ ἐλπίδα,
καὶ ρίψῃ, ὁ ὑποκριτής, χαμαὶ τὴν προσωπίδα.
Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ τέχνασμα αὐτὸ ἁπλῶς θὰ γίνῃ,
πρὸς σᾶς ἀναπολόγητος ὁ φίλος ὅπως μείνῃ,
τὰς τόλμας του ν' ἀνέχωμαι θὰ ἐξακολουθήσω,
ἐνόσῳ πῶς ἐπείσθητε καλὰ δὲν ἐννοήσω.
Εἰς σᾶς ἀπόκειται λοιπόν, ὅταν ἰδῆτε πλέον,
ὅτι τὸ πρᾶγμα εἰς βαθμὸν κατήντησε σπουδαῖον,
κ' ἕως ἐκεῖ εἶν' ἀρκετόν, καὶ οὔτε διφορεῖται,
τῆς γυναικός σας, τῆς πτωχῆς, ἀμέσως νὰ φεισθῆτε.
Ἰδῆτε, μὴ μ' ἐκθέσετε πλέον παρ' ὅσον φθάνει,
ὥστε νὰ πέσῃ πρόρριζος ἡ ἔμμονός σας πλάνη. —
Ἄλλως τε, εἶσθε κύριος εἰς τὰ συμφέροντά σας,
καὶ . . . Ἔρχεται· — μαζεύσετε καλὰ τὸ φόρεμά σας.

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ὁ Λεσβίκης κεκρυμμένος ὑπὸ τὴν τράπεζαν.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Μὲ εἶπαν ὅτι ἔχετε ἐδῶ νὰ μὲ εἰπῆτε.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ναί, κἄτι μυστικώτατον· ἀλλὰ προτοῦ, ἰδῆτε
μὴ τὸ αὐτί του πουθενὰ ἦναι κἀνεὶς νὰ στήσῃ·
κ' ἐκείνην ἐκεῖ σύρετε τὴν θύραν νὰ 'σφαλίσῃ.

Ὁ Ταρτοῦφος κλείει τὴν θύραν καὶ ἐπανέρχεται.

Δὲν ἤθελα νὰ μᾶς συμβῇ καὶ ἄλλη ἱστορία,
καθὼς ἐκείν' ἡ πρωινή· θὰ ἦτον ὀλεθρία.

Ἐγὼ κυρίως διὰ σᾶς ἐτρόμαξα· ἀφίνω
τὸν ἑαυτόν μου. Τί κακὸν ἦτο, καλέ, ἐκεῖνο ;
Φρικτὸς Ἀλέκος; Πῶς κάνεις νὰ τὸν κατασιγάσῃ!
Τὸν νοῦν μου, σᾶς ὁμολογῶ τόσον τὸν εἶχα χάσει,
ὥστε, ἐντὸς τῆς ζάλης μου εἰς τὴν στιγμὴν ἐκείνην,
κἂν οὔτε τοῦ ἀνήκεσα τοὺς λόγους. Τὴν εὐθύνη,
ἐν τούτοις τὸ παιδάριον μόνον αὐτὸ πληρόνει.
καὶ τώρα μᾶλλον εἴμεθα καὶ ἀσφαλεῖς, καὶ μόνοι.
Σᾶς ἔχει εἰς ὑπόληψιν ὁ ἄνδρας μου μεγάλην
τῶν ἀδυνάτων διὰ σᾶς νὰ λάβ' ἰδέαν ἄλλην.
Ἀφοῦ σᾶς κρίνουν μάλιστα καὶ τόσον ἀναξίως,
θέλει νὰ ἤμεθα ὁμοῦ ὡς εἶπεν, αἰωνίως.
Ἀφόβως λοιπὸν δύναται, μὲ σᾶς ἐδῶ κλεισμένη,
ν' ἀνοίξω τὴν καρδίαν μου . . .

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ὦ κεχαριτωμένη!

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Καρδίαν ἴσως σπεύδουσαν λίαν πολύ, νὰ δώσῃ
ἀκρόασιν εἰς ὅτι πρὶν μὲ εἴχετε δηλώσει.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ναί, ἀλλ' ὁ νοῦς μου δὲν τολμᾷ καλῶς νὰ ἐννοήσῃ . . .
Κατ' ἄλλον τρόπον τὸ πρωΐ μὲ εἴχετε λαλήσει.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Καὶ θὰ δυσηρεστήθητε. — Ὦ, πόσον τὴν καρδίαν,
ὡς φαίνεται, γνωρίζετε κακῶς τὴν γυναικείαν!
Καὶ πόσον ὀλιγώτατα μαντεύετε ποῦ κλίνει,
ὁπόταν τόσον ἀσθενῶς ἐμπρός σας ἀντιτείνῃ!
Νὰ ἐνθυμῆσθε, — εἰς αὐτὰς τὰς ὥρας ἡ αἰδώς μας
πάντοτε ἐξεγείρεται κατὰ τῆς κλίσεώς μας,
καί, μ' ὅσην περιπάθειαν ἐάν τις ἀγαπήσῃ,
αἰσθάνεταί πως συστολὴν νὰ τὸ ὁμολογήσῃ.
Ἐναντιοῦται κατ' ἀρχὰς· πλὴν μ' ἕνα τινὰ τρόπον,
ὡς νὰ προσμένῃ, ν' ἀπαιτῇ μικρὸν ἀκόμη κόπον.
Τὸ ὄχι μας μαντεύεται, ὅτ' εἶναι ὄχι νόθον,
καὶ ὅτι ἀντιφάσκουσι τὰ χείλη πρὸς τὸν πόθον,

ἂν καὶ εἰς ὅλα ἕτοιμον. — Σᾶς ἐξομολογοῦμαι
μ' ἐλευθερίαν ἀληθῶς πολλήν· δὲν τὸ ἀρνοῦμαι· —
ἀλλ' ἅπαξ ἀφοῦ ἔτρεξεν ἕως ἐδῶ ἡ γλῶσσα,
θὰ βάλλω σᾶς αὐτὸν κριτήν· — ἤθελα κάμει τόσα;
ἤθελα τὴν προσπάθειαν ἐκείνην καταβάλει,
νὰ πείσω τὸν Ἀλέξανδρον νὰ μὴ σᾶς διαβάλῃ;
Ἤθελα μὲ πραότητα, παρακαλῶ, τοσαύτην
ἀκροασθῇ ἐκ μέρους σας φανέρωσιν τοιαύτην;
Ἀκούουσα νὰ λέγετε, ὠργίσθην; ἐξηγέρθην;
Καί, τέλος πάντων, ἤθελα φερθῇ καθὼς ἐφέρθην,
τὸ ἔνθερμόν σας αἴσθημα ἂν δὲν μὲ ηὐχαρίστει;
Ἰδοὺ καὶ ἄλλη, κύριε, ἀπόδειξις μεγίστη· —
Ἅμα μαθοῦσα πρότασιν ὅτι σᾶς κάμνουν γάμου,
μὲ ὅλα σᾶς ἀπέτρεψα εὐθὺς τὰ δυνατά μου.
Τί ἄλλο ἄρα ἔπρεπεν ἐκ τούτου νὰ σκεφθῆτε,
ἢ ὅτ' ὑπάρχει τις ψυχή, ὡς τώρα ἐννοεῖτε,
παντάπασι μὴ στέργουσα καὶ ἄλλος νὰ μετέχῃ
καρδίαν ἣν ἀκέραιον θέλει αὐτὴ νὰ ἔχῃ;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Τῇ ἀληθείᾳ, χάνεται εἰς ἡδονῆς ἐκστάσεις,
ὡσὰν αὐτάς, κυρία μου, ν' ἀκούῃ τις ἐκφράσεις
ἀπὸ τοιοῦτο γλυκερόν, πεφιλημένον στόμα.
Ὡς νέκταρ τι εἰς ὅλον μου κυκλοφορεῖ τὸ σῶμα.
Ἡ ὑπερτάτη, μάθετε, σπουδή μου εἶναι τοῦτο· —
πῶς νὰ φανῶ ἐράσμιος πρὸς σᾶς. Ἀλλ' ἐν τοσούτῳ,
ἐνῷ εἰς τὸν παράδεισον οἱ λόγοι σας μὲ φέρουν,
κ' οἱ οὐρανοὶ διαγελοῦν, ὡσὰν νὰ μὲ συγχαίρουν,
συγγνώμην, φῶς μου, σᾶς ζητῶ, ἂν πάλιν θὰ τολμήσω
διὰ τὴν εὐτυχίαν μου αὐτὴν νὰ δυσπιστήσω.
Φοβοῦμαι μήπως θέλετε, μὲ λέξεις γλυκυτάτας,
νὰ μὲ ἀποκοιμίσετε εἰς τὰς χρυσᾶς ἀπάτας,
χωρὶς διόλου τίποτε πραγματικὸν νὰ δρέψω,
τὸν γάμον τὸν προκείμενον διὰ νὰ ἀνατρέψω.
Ἰδοὺ τί ὑποπτεύομαι. Σᾶς λέγω ἐλευθέρως,
δὲν θὰ πεισθῶ ἐκ μέρους σας ὅτι ὑπάρχει ἔρως,
ἂν πρῶτον δὲν βεβαιωθῶ δι' ἔργων, ὅτι ὄντως
πᾶν πόθημα τοῦ δούλου σας πληροῦτε ἀποχρώντως,
καὶ ἂν δὲν βάλω στερεὰν εἰς τὴν ψυχήν μου πίστιν.
ὅτι μὲ καταδέχεσθε τῶν καλλονῶν σας μύστην.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, βήξασα ἵνα ἀκούῃ ὁ σύζυγος.

Εὐθὺς λοιπὸν καὶ θέλετε τὰ πάντα; — Μὴ ζητεῖτε,
μή, τῆς καρδίας τὴν τρυφὴν εὐθὺς νὰ ἐξαντλῆτε.
Ὡς ἐξεφράσθην σήμερον ὑπέφερα . . . ὤ! τόμοι
θὰ ἐπληροῦντο δισταγμῶν· καὶ δὲν ἀρκεῖ ἀκόμη,
ἀλλ' εἶναι χρεία νὰ ἀρθοῦν κ' οἱ τελευταῖοι ὅροι;
Δὲν ἔλεγα ὁ ἔρως σας ἐκεῖ νὰ ἐπροχώρει.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ἀλλ' ὅσον τις, κυρία μου, καλόν τι δὲν ἀξίζει,
τόσον καὶ δὲν ἀποτολμᾷ οὐδὲ νὰ τὸ ἐλπίζῃ.
Εἰς λόγους μόνον, δύσκολα ἐφησυχοῦν οἱ πόθοι.
Ὁσάκις διὰ πράγματα χρηστὴ ἐλπὶς μ' ἐδόθη,
συνήθως ἐπεθύμησα, προτοῦ νὰ τὴν πιστεύσω,
νὰ τὰ ἰδῶ, νὰ τὰ χαρῶ, καὶ νὰ τὰ κατασπεύσω.
Ὡς ἔχω περὶ ἐμαυτοῦ μετριωτάτην γνώμην,
καὶ δόξα πρόκειται πολλή, — πολλὴν ζητῶ συγγνώμην,
νὰ μὴ πιστεύσω τίποτε, ἐὰν διὰ πραγμάτων
τὴν φλόγα τῶν βαθέων μου δὲν σβέσετε τραυμάτων.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Καλέ, τί ἔρως τύραννος αὐτὸς ὁ ἰδικός σας!
Ἐσκότισε τὰς φρένας μου, τὸ πᾶν ἀναστατώσας,
Καὶ ποίαν ἐπὶ τῆς ψυχῆς λαμβάνει ἐξουσίαν,
προστακτικήν, ἀκράδαντον, ἀφεύκτως ὁλεθρίαν!
Λοιπὸν ὡς θέλει, θέλει· — πῶς; Κ' εὐθύς, ἰδοὺ κ' οἱ βρόχοι;
Καὶ οὔτε ν' ἀνασάνω κἄν καιρὸν μὲ δίδει; — ὄχι;
Ὤ! εἶναι ὅμως καὶ σκληρόν, εὐθὺς κἀνεὶς νὰ θέλῃ
τὰ τῶν ἐλπίδων πράγματα, τὰ τῶν πραγμάτων τέλη
νὰ καταχρᾶται οὕτω πως, βιάζων τὴν ὁποίαν
βλέπει νὰ ἔχουν πρὸν αὐτὸν φρικτὴν ἀδυναμίαν.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ἀλλ' ἂν τὴν φλόγα μου καὶ σὺ αἰσθάνεσαι νὰ ἔχῃς,
πρὸς ἄμεσον ἀπόδειξιν λοιπὸν αὐτῆς . . .

Λαμβάνει τὴν χεῖρα τῆς Καλλιόπης.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ἀποσπῶσα τὴν χεῖρα

Μὴ τρέχῃς.
Πῶς εἰς αὐτὸν τὸν πειρασμὸν ζητεῖς νὰ ὑποπέσω,

ἀναποφεύκτως μέλλουσα εἰς τὸν Θεὸν νὰ πταίσω, —
σὺ ὅστις τόσον μάλιστα συχνὰ τὸν ἀναφέρεις;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ἂν μόνον ὡς ἐμπόδιον τὸ τοῦ Θεοῦ μὲ φέρῃς,
ὦ! δι' αὐτὸ μὴ θλίβεσαι· ἐγὼ σὲ ἀπαλλάττω.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ἤξεύρω κ' ἐγὼ . . . μᾶς παριστοῦν κολάσεις, ἄνω, κάτω!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Χά! χά! γελοῖα φόβητρα καὶ νήπιοι προλήψεις.
Ἐγὼ λοιπὸν νὰ σὲ εἰπῶ, καὶ νὰ τὰ ἐξαλείψῃς,
ἂν τὰς ὀρέξεις σου αὐτὰ τὰ πράγματα δεσμεύουν.
Τινὰς τῶν ἀπολαύσεων, ναὶ μὲν ἀπαγορεύουν
ῥητῶς αἱ θεῖαι ἐντολαί, ὡς ἁμαρτίας· — ὅμως
ἐνδέχεται συμβιβασμοὺς καὶ τοῦ Θεοῦ ὁ νόμος.
Ὦ, ναί· κατὰ τὰς χρείας του καθεὶς τὰς διαφόρους,
τοῦ συνειδότος δύναται ν' ἀποκινῇ τοὺς ὅρους,
ἀγνίζων τὸ ἀνόσιον τοῦ ἁμαρτήματός του
διὰ τῆς ὁσιότητος τῆς προαιρέσεώς του.
Αὐτὴ εἶναι ἡ μέθοδος. Πολλὰ θὰ σὲ διδάξω
ὡσὰν αὐτὰ ἀπόρρητα, ἀλλ' ἄφες με νὰ πράξω,
καὶ τὴν εὐθύνην δέχομαι. Τόσον δειλὴ μὴν εἶσαι·
ἐγὼ τὴν ἁμαρτίαν σου ἂς ἔχω, ἂν φοβῆσαι.

Ἡ Καλλιόπη βήχει δυνατώτερον.

Πολὺ μοῦ βήχεις, φῶς μου.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ναί, φρικτά.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Δὲν δοκιμάζεις
αὐτό; — Εἶναι γλυκόρριζα μαλακτικό· τὴν βάζεις . . .

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Εὐχαριστῶ· ἐφώλευσε τὸ κρύωμα ἐντός μου,
καὶ ὅλα τὰ μαλακτικὰ δὲν ὠφελοῦν τοῦ κόσμου.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Αὐτὸ εἶναι δυσάρεστον.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ὦ, δὲν εἰξεύρεις πόσον!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Λοιπόν, τὰ νομιζόμενα μή σε τρομάζουν τόσον,
ἀφοῦ θὰ μείν ἡ σχέσις μας διὰ παντὸς κρυφία.
Μόνον ὁπόταν κηρυχθῇ κολάζ' ἡ ἁμαρτία.
Τὸ πᾶν εἶναι τὸ σκάνδαλον, τὰ δ' ἄλλα ὅλα πλάνη.
Δὲν ἁμαρτάνει τις, ἐὰν κρυφίως ἁμάρτάνῃ.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Πάλιν βήξασα καὶ ἐπικρούσασα τὴν τράπεζαν.

Δὲν ἁμαρτάνει; ἀληθῶς; — Λοιπόν, ν' ἀποφασίσω
τὰ πάντα πλέον, δύσπιστε, νὰ σὲ παραχωρήσω,
ἀφοῦ κακῶς ἐνόμιζα ὅτι, καὶ ἄνευ τούτου,
ἠδύνατό τις νὰ πληροῖ τοὺς πόθους τοῦ πιστοῦ του.
Εἶναι τῳόντι λυπηρὸν ἕως ἐκεῖ νὰ φθάσῳ,
καὶ εὐτυχεῖς θὰ ἤμεθα ἂν σὺ δὲν κατεχρᾶσο·
ἀλλ' εἶσαι τόσον θετικός, καὶ τόσον κατεπείγων!
Τῶν λόγων ἡ βεβαίωσις σὲ φαίνεται ὀλίγον
ζητεῖς καὶ ἀποδείξεις μου ἀξιοχρεωτέρας· —
ἔστω λοιπόν, ὁ πόθος σου ἂς ἔλθῃ εἰς τὸ πέρας,
καὶ ἂν προστρίβῃ ὄνειδος κἀνὲν ἡ πλήρωσίς του,
εἰς σὲ τὸν ἐκβιάσαντα ἐξ ἔρωτος ἀπλήστου,
εἰς τὸν λαιμόν σου ὅλον μου τὸ χρῖμα. —

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Μή σε μέλῃ·
ὦ! ναί, τὸ ἀναδέχομαι ὅλον· αὐτὸ δὲν θέλει . . .

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ὀλίγον, σὲ παρακαλῶ, ἄνοιξ' ἐκεῖ τὴν θύραν,
κ' ἰδὲ μὴν εἶν' ὁ ἄνδρας μου.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ναί, εἶδες! μ' ἐξεπῆραν
αἱ προφυλάξεις δι' αὐτόν. Ἐδ' ὅπου ὁμιλοῦμεν,
ξεύρεις ὅτ' εἶναι ἄνθρωπος — νὰ τὸν περιπατοῦμεν
ἀπὸ τὴν μύτην· δηλαδή, τὸν ἔχαμα νὰ βλέπῃ
τὸ πᾶν, καί, ὁ καλότυχος, νὰ μὴ πιστεύῃ λέπι.

Ἠσύχασε, ἡσύχασε καὶ ἐξεύρω νὰ τὸν παίξω.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ἂς ἦναι· παρατήρησε, μίαν στιγμήν, καὶ ἔξω.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, ἐξερχόμενος ἀπὸ τῆς τραπέζης.

Ὦ, τὸν ἀχρεῖον ἄνθρωπον! Αὐτὸς δὰ εἶναι φρίκη!
Τὸν εἶδες, τὸν οὐτιδανόν!

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Πῶς, τσελεπῆ Λεσβίκη!
εὐθὺς καὶ φανερόνεσθε; Ἀκόμη δά, σταθῆτε
νὰ τελεσθοῦν τὰ πράγματα, καὶ νὰ βεβαιωθῆτε.
Μὴ δίδετε τὴν πίστιν σας εἰς μόνας εἰκασίας.
Προσμείνετε, νὰ λάβετε σωστὰς πληροφορίας.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Τοιοῦτο τέρας, μὰ τὸ ναί, ἡ κόλασις δὲν ἔχει!

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Τέρας! καλέ, δαγκάσετε τὴν γλῶσσάν σας· προτρέχει.
Ἀφήσετε καλήτερα τὸ τέλος νὰ ἰδῆτε,
μὴ πρόωρα δικάσετε, καὶ μεταμεληθῆτε.

Κρύπτει τὸν Λεσβίκην ὀπίσω της.

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΛΕΣΒΙΚΗΣ

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, μὴ βλέπων τὸν Λεσβίκην

Ὅλα, θαρρεῖς, συνώμοσαν ὑπὲρ τῆς τέρψεώς μου.
Ἐξέτασα τὰ δώματα παντοῦ· — ἡσύχει, φῶς μου
κἀνεὶς δὲν εἶναι ποῦ ποτε, καὶ ἔνθους ἡ ψυχή μου . . .

Ἐνῷ ὁ Ταρτοῦφος ἀνοίγει τὰς ἀγκάλας πρὸς τὴν Καλλιόπην, αὕτη ἀποχωρεῖ, καὶ παρουσιάζεται ὁ Λεσβίκης.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἀγάλια! — κἄπως φλογερός μοῦ τρέχεις, ἐραστή μου.
Ὦ, νὰ κουρεύεσαι! Χά! χά! ἡ τύφλα μου ἡ τόση!
Τί ὁ καλός μου ἄνθρωπος εἶχε νὰ μὲ φορτώσῃ! —
Μωρὲ θεοκατάρατε! μωρέ, μὲ καταπλήττεις!
Ἐλάμβανες τὴν κόρην μου, καὶ ἐνταὐτῷ ἐζήτεις
τῆς γυναικός μου τὴν τιμήν! Ἀκούων σου τὰ πρῶτα
κουδούνια, δὲν ἐπίστευα τὰ ἴδιά μου ὦτα.
Ὥραν πολλὴν ἐδίστασα, ἀγωνιῶν, ἱδρώνων·
ἔλεγα μήπως ἔπαιζες μήπως θ' ἀλλάξῃς τόνον· —
τὸ πρᾶγμα πλὴν κατήντησε σαφὲς ὡς ἡ ἡμέρα,
καὶ οὔτε μὲ χρειάζεται ἡμέρα πληρεστέρα.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, πρὸς τὸν Ταρτοῦφον.

Ποσῶς τοῦ χαρακτῆρός μου ὅλον αὐτὸ δὲν ἦτο,
πλὴν ἄλλως ἡ περίστασις δὲν ἐξοικονομεῖτο.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, πρὸς τὸν Λεσβίκην.

Κ' ἐπίστευσες...;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Τί ἔκαμε; μὴ σὲ εἰπῶ — κρημνίσου,
εὐσχήμως, χωρὶς θόρυβον, σέ λέγω — ξεκουμπίσου.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ἡ πρόθεσίς μου...

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἐννοῶ· ἀμέσως μάζευέ τα,
καὶ τρέξε εἰς τὸν κλειδωνα, κ' ἐκεῖ παράστησέ τα.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Πόθεν μὲ διώχνεις; Ὁμιλεῖς ἐδῶ, ὡς νὰ ὁρίζῃς,
ἐνῷ τὸ σπῆτι εἰς ἐμὲ ἀνήκει, ὡς γνωρίζεις.
Καταλαμβάνει, κύριε; κ' εἰς μάτην μὲ προσβάλλεις,
φρονῶν πῶς κἄτι δύνασαι μ' αὐτὰ νὰ μεταβάλῃς.
Εἶναι προφάσεις ποταπαί, καὶ θὰ σὲ ἀποδείξω,
τὰ δίκαιά μου ἓν πρὸς ἓν ἀφοῦ ὑποστηρίξω,
ὅτι, ἂν θέλω, τιμωρῶ, καὶ εἰς τὸν νῦν αἰῶνα,
καὶ εἰς αὐτὸν τὸν μέλλοντα, ὡς σὲ ἀπατεῶνα.
ὅστις τὰ ἱερώτατα συκοφαντῶν ὑβρίζει,
καὶ νὰ μ' ἐλθάλῃ ἀπ' ἐδῶ τολμᾷ νὰ φοβερίζῃ.

ΣΚΗΝΗ Η'.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΛΕΣΒΙΚΗΣ

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Τί λέγει; τί ὀηλοῦν οὐτά;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Γελᾷς, κ' εἶμαι νὰ σκάσω.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Πῶς!

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἄφες, κ' ἔσπαλα φριχτά. Ἐπιασα νὰ περάσω
εἰς τ' ὄνομά του ὅλα μου τὰ κτήματα.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Καὶ τώρα;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Καὶ τώρα, — ἐτελείωτε. Ἀνάθεμα τὴν ὥρα!
ἀνάθεμα τὸν διαβολον! — Ἕν ἄλλο μὲ ταράττει·
αὐτὸ θὰ ἦτο χείριστον.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Τί πρᾶγμα;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἄ, φιλτάτη! —
Σὲ λέγω. Πρῶτον, ἂς ἰδῶ, χωρὶς χειρὸν νὰ χάνω,
ἂν κἄποιον χιβώτιον ἀκόμη εἶν' ἐπάνω.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΛΕΣΒΙΚΗΣ

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Τώρα, πού τρέχεις;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἀδελφέ, ξεύρω κ' ἐγὼ πού τρέχω;
Μή γαρ εἰς τὸ κεφάλι μου τὸν νοῦν μου πλέον ἔχω!

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Νομίζω ὡς ἐπάναγκες, ἐν πρώτοις νὰ σκεφθῶμεν,
τί ἔχομεν νὰ πράξωμεν, ἢ πού ν' ἀναφερθῶμεν.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ὑπὸ πάντων, τὸ κιβώτιον μὲ φέρει ἄνω, κάτω.
Ἐάν, ὁ τρισκατάρατος, κ' εἰς τοῦτο κατεχρᾶτο!

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Καὶ τ' εἶναι τὸ κιβώτιον αὐτό;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Στενός μου φίλος,
λάθρα φυγών, — πολιτικὸς δραπέτης, — ὁ Μυρτίλος,
νὰ τὸ προσλάβῃ μετ' αὐτοῦ ἀφοῦ εὐδοκολεύθη,
ὡς πρᾶγμα σπουδαιότατον μὲ τὸ ἐπιστεύθη.
Ἦσαν μέ εἶπεν, ἔγραφα, ἐξ ὧν ἐπαπειλεῖτο
καὶ ἡ περιουσία του, καὶ ἡ ζωή του.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Φρίττω!

Καὶ πῶς ἀπὸ τὰς χεῖράς σου τὸ ἄφησες;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Μωρία! —

Κατετρωγόμην καὶ αὐτὸ μὴν ἦτον ἁμαρτία,
κ' ὑπῆγα 'ς τὸν προδότην μου νὰ τὸ διακοινώσω,
Τί θέλεις; μὲ κατέπεισε νὰ τοῦ τὸ παραδώσω,
εἰπὼν ὅτι μ' ἐσύμφερεν αὐτὸς νὰ τὸ φυλάξῃ,
ὥστε, ἂν τύχῃ ἡ ἀρχὴ τοῦ τόπου νὰ μὲ κράξῃ,
καὶ ἐρωτήσῃ δι' αὐτό, να ἀρνηθῶ μεθ' ὅρκου,
χωρὶς νὰ πράξω τὸ βαρὺ ἁμάρτημα ψευδόρκου.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Κακὰ σὲ βλέπω. ἀδελφέ, κακὰ περιπλεγμένον
μὲ τὸν παμπόνηρον αὐτὸν καὶ κακοήθη ξένον. —
Νὰ κάμῃς μίαν πώλησιν ἐπάνω του ἐν τάξει,
καὶ νὰ τὸν δώσῃς κ' ἔγγραφα τοιαῦτα νὰ φυλάξῃ!
Τί πλάνη σ' ἐκυρίευσε πραγματικῶς ἐσχάτη!
Ἀφοῦ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος οὕτω λοιπὸν σ' ἐκράτει,
οὐδόλως ἦτο φρόνιμον καὶ νὰ τὸν ἐρεθίσῃς·
ἀλλ' ἔπρεπε πρωΐτερον ἓν μέσον νὰ ζητήσῃς.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Εἶδες τί ὕπουλον ψυχήν, τί μοχθηρὰν καρδίαν
ὑπὸ τὴν θρῆσκον ἔκρυπτε σεμνήν του θεωρίαν;
Νὰ τὸν δεχθῶ, ὁ δύστυχης, γυμνὸν καὶ πεινασμένον . . .!
Τετέλεσται· εἰς τὸ ἑξῆς, νὰ μὴν ἀκούσω πλέον
ὅτι ὑπάρχει ἀρετή. Ἐπῆρεν ἡ κατάρα.
Θὰ βλέπω τὸν ἐνάρετον μ' ἑπτὰ λογιῶν τρομάρα.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Αἴ, νά το! νά το ὁ θυμός σ' ἐπαίρνει ἐν τῷ ἅμα.
Σὲ λέγουν ὑπερβολικόν, ἀλλ' εἶσαι κατὰ γράμμα.
Δὲν βλέπεις ποία ἡ ὁδὸς ἡ μέση καὶ εὐθεῖα·
τὰ δύο ἄκρα πάντοτε ζητεῖς τὰ ἐναντία.
Ἐγνώρισες τοῦ φίλου σου ὁ θεῖος ζῆλος ὅλος
ὅτ' ἦτο, παρ' ἐλπίδα σου, ὑπόνοις καὶ δόλος·
ἀλλ' ἐπειδὴ διέκρινες τὴν πλάνην σου, ὀφείλεις

εἰς ἄλλην τώρα χέρονα λοπὸν νὰ ἐξοχείλῃς;
Καὶ βάλλεις τὴν συνείδησιν παντὸς ἀνδρὸς τιμίου
ὁμοῦ μὲ τὴν συνείδησιν ἑνὸς ἀλιτηρίου;
Διότι εἷς ὑποκριτὴς εὑρέθη νὰ τολμήσῃ
μὲ τοὺς σεμνούς του μορασμούς, νὰ σὲ ἐξαπατήσῃ,
ἐξάγεις ὅτι φέρεται πᾶς ἄνθρωπος ὁμοίως,
καὶ οὐδ' ὑπάρχουν εὐλαβεῖς ἀληθινοὶ τελείως;
Τοῦτο φρονοῦν οἱ ἄθρησκοι, ὡς τέχνα τῆς ἀπάτης. —
Διάκρινε τὴν ἀρετὴν παρὰ τὸ πρόσχημά της,
Εὐθὺς πρὸς ἕνα ἕκαστον τὸ σέβας σου μὴ δίδῃς,
ἀλλὰ καὶ δίδων, πρόσεχε τὸ μέτρον μὴ παρίδῃς,
Μὴ πλέον πρόσφερε τιμὴν εἰς τὴν ὑποκρισίαν,
ἀλλὰ καὶ τὴν εὐλάβειαν μὴ μέμφου τὴν γνησίαν.
Ἂν μάλιστα σ' ἐβίαζαν ἓν ἄκρον νὰ προκρίνῃς,
τὴν πρώτην μᾶλλον τίμησε, παρ' ἄδικος νὰ γίνῃς.

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Τί ἤκουσα πατέρα μου; τί ὅτι φοβερίζει
ἐκεῖνος ὁ παμμίαρος, χωρὶς κἂν νὰ φροντίζῃ
διὰ τας εὐποιΐας σας; Τωόντι ὁ ἀχρεῖος,
εἰς ὅπλα ἐναντίον σας τας ἔστρεψ' αἰφνιδίως;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Παιδί μου, εἶναι ἀληθές, καὶ εἶμ' ἕως θανάτου.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ἀφήσετέ με σύρριζα, πατέρα μου τ' αὐτιά του
νὰ τοῦ τὰ κόψω καὶ τὰ δυό. Τώρα νὰ τὸν λαλήσω.
Ἐγώ, τὸν ἐξωλέστατον, θὰ σᾶς τὸν σωφρονίσω.
Μιά, νὰ τοῦ πιάσω τὸν λαιμόν!

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Ἀλλ' ὁμιλεῖς ὡς νέος.
Τὰ πράγματα δὲν γίνονται, καθὼς φρονεῖς, βιαίως.
Τὰς τόσον καταστρεπτικὰς μετρίασε ὁρμάς σου,
νὰ μὴ χειροτερεύσωμεν τὴν θέσιν μας. Στοχάσου,
ὅτι μ' αὐτὰ θὰ ἔκαμνες εἰς τὸ νερὸν μιὰν τρύπαν.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ. ΛΕΣΒΙΚΗΣ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ. ΕΛΕΝΗ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΔΡΟΣΗ.

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Καλέ, τί τρέχει; τί φρικτὰ μυστήρια μὲ εἶπαν;

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἔλα, ν' ἀκούσῃς πράγματα. — Καθὼς ἐβεβαιώθην,
διὰ τὰς καλωσύνας μου ὡραῖα ἐπληρώθην.
Εὑρίσκω ἕνα ἄνθρωπον, πτωχὸν καὶ ἄγνωστόν μου·
τὸν φέρω εἰς τὸ σπῆτί μου, τὸν κάμνω ἀδελφόν μου.
παντοίως τὸν εὐεργετῶ, τὸν θάλπω, τὸν συντρέχω·
τὸν δίδω καὶ τὴν κόρην μου, καὶ ὅλα ὅσα ἔχω·—
καὶ ταὐτοχρόνως δὲ αὐτός, ὁ ἄτιμος ὁ σκύλος,
τῆς γυναικός μου τρυφερὸς ζητεῖ νὰ γίνῃ φίλος
Οὔτε ἀρκοῦν αἱ βδελυραὶ αὐταὶ ἀπόπειραί του·
ἀλλὰ διψῶν τὴν παντελῆ φθορὰν τοῦ εὐεργέτου,
πᾶν ὅ,τι τὸν ἀπένειμε μωρά μου καλωσύνη,
ὡς ὅπλον ἐναντίον μου ἀνάνδρως κατευθύνει.
Γυμνὸν ἀπὸ τοῦ οἴκου μου ζητεῖ νὰ μὲ ἐξώσῃ,
ἐνῷ αὐτὸν ἐγὼ γυμνὸν ἐδῶ τὸν εἶχα σώσει.

ΔΡΟΣΗ

Ὁ καϋμένος!

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Πά! πά! πά! Δὲν θὰ πεισθῶ ποτέ μου,
αὐτὸς τοιοῦτος; ἄνθρωπος ὅτ' εἶναι. Μή, υἱέ μου!

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Πῶς;

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Πάντοτε οἱ ἄνθρωποι, οἱ ἀγαθοί, φθονοῦνται.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Κ' οἱ λόγοι σου, μητέρα μου, αὐτοὶ πῶς ἐξηγοῦνται;

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Πῶς βλέπουν ἐξανάστροφα ς' τὸ σπῆτί σου, παιδί μου
Γνωρίζω καὶ τὸ μῖσός των καὶ ὅλα των, ψυχή μου!

ΛΕΣΒΙΚΙΣ

Καλά! τί ἔχει μὲ αὐτὰ τὸ μῖσός των νὰ κάμῃ;

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Ναί, ναί· ἐγὼ σὲ βεβαιῶ, νὰ μὴ πιστεύσῃς ὁράμι.
Σὲ εἶπα ἄπειραις φοραίς, μικράκι ὅταν ἦσουν·
δὲν γίνεται ἐνάρετον ποτὲ νὰ μὴ θονήσουν.
Οἱ φλονεροὶ καὶ ἂν ψοφοῦν, ὁ φθόνος πάντα μένει.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἀλλὰ μὲ τὰ σημερινὰ αὐτά, εὐλογημένη,
Τί σχέσιν ἔχουν ὅ,τα λές;

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Θὰ σ' ἔπλασαν χιλίους,
τίς οἶδε, μύθους.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Αἴ καλά! ἀφοῦ μὲ τοὺς ἰδίους
τοὺς ὀφθαλμούς μου . . .

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Τῶν κακῶν ἡ πονηρία ὅμως,
καὶ μάλιστα τὴν σήμερον, εἶναι, παιδί μου, τρόμος.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Μητέρα, ξεύρεις πῶς μὲ σκᾶς; Σὲ λέγω, με τ' αὐτιά μου
τὰ ἴδια τὸν συνέλαβα, καὶ μὲ τὰ ὄμματά μου.

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Αἱ γλῶσσαι πάντοτ' αἱ κακαὶ τὸ φαρμακάκι χύνουν.
Δὲν εἶναι πρᾶγμα εἰς τὴν γῆν, νὰ μὴ τὸ καταχρίνουν.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ.

Πλὴν δὲν συνεννοούμεθα, ἂ τοῦ Θεοῦ γυναῖκα!
Τὸν εἶδα μὲ 'μάτια μου· κατάλαβε ῥωμαῖκα.

Τὸν εἶδα,— νά! . . . ὁ ἴδιος τὸν εἶδα. Νὰ ζητήσω
τρομπέττα θέλεις, φαίνεται, καὶ νὰ σὲ τὸ σαλπίσω!

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΩ.

Τὰ 'μάτια ἀπατοῦν συχνά. Ποτέ του νὰ μὴ κρίνῃ
ἀπὸ τὸ ὅ,τι βλέπει τις

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἰδού δικαιοσύνη.
Σκᾷς, ἢ δὲν σκᾷς;

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Ὁ νοῦς πολὺ κλίν' εἰς τὴν ὑποψίαν.
Πολλαὶς φοραὶς καὶ τὸ καλὸν τὸ 'παίρνει ὡς κακίαν.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἄ! βέβαια, ἠθέλησε νὰ μὲ εὐεργετήσῃ
ὁ φίλος, τὴν γυναῖκά μου ποθήσας νὰ φιλήσῃ·
ὁρίστε;

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Ἕναν ἄνθρωπον διὰ νὰ κατακρίνῃ,
πρέπει κάνεὶς προτήτερα, παιδί μου, νὰ προσμείνῃ
τὸ πρᾶγμα νὰ βεβαιωθῇ καλά.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Εὐχαριστῶ σας.
Τὸ πρᾶγμα νὰ βεβαιωθῇ 'ὡς ποῦ, παρακαλῶ σας;
Ἢ νὰ προσμείνω ἤθελες ἐμπρός μου . . . Μὲ βιάζεις
καὶ ἀπρεπές τι νὰ εἰπῶ. —

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Ἔλα, καὶ μη φωνάζεις!
Μ' αὐτὰ ποῦ τώρα ἔβγαλαν, ἐμένα δὲν θὰ πείσουν.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Δὲν 'ξεύρω τί θὰ σ' ἔλεγα, ἂν μήτηρ μου δὲν ἦσουν·
τόσον αὐτοὶ οἱ λόγοι σου, οἱ κοῦφοι, μ' ἐρεθίζουν.

ΔΡΟΣΗ, πρὸς τὸν Λεσβίκην.

Ἰδῆτε τὰ ἀνθρώπινα, 'ὡς τόσον, πῶς γυρίζουν!
Ἡμᾶς δὲν ἐπιστεύετε, σᾶς τώρα δὲν πιστεύουν.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Μὴ χάνωμεν τὴν ὥραν μας· αὐτὰ δὲν χρησιμεύουν.
Ἀνάγκη μέτρα σύντονα νὰ λάβωμεν, πρὶν δράξῃ
ὁ ἀλιτήριος καιρὸν, κ' ἐν ἀληθείᾳ πράξῃ
πᾶν ὅ,τι μᾶς ἠπείλησε.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Λέγεις ἐκεῖ νὰ φθάσῃ,

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ἄ ! δὲν πιστεύω παντελῶς ὁ κόσμος ἂν χαλάσῃ,
ὅτ' εἰς τὰ δικαστήρια θὰ κατορθώσῃ κἄτι.
Ἡ ἄκρ' ἀχαριστία του βοᾷ προφανεστάτη.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, πρὸς τὸν Λεσβίκην.

Πίστευσε ὅτι δύναται τὸ πᾶν ν' ἀνακατώσῃ
αὐτὸς, τὰς ἀπαιτήσεις του διὰ νὰ δικαιώσῃ.
Μ' ἐνδόσιμα μικρότερα ἀπέβη ὀλεθρία
πολλάκις ἡ ἐπιβουλὴ καὶ ἡ ῥᾳδιουγία·
ὄχι μὲ ὅσα ἔπιασες μωρῶς νὰ τὸν ὁπλίσῃς.
Τοὐλάχιστον, δὲν ἔπρεπε τότε νὰ τὸν ὠθήσῃς . . .
Ἄχ ! —

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἔχεις δίκαιον· ἀλλὰ — ἐὰν ἐκρατήθην πλέον,
ἤταν τὸν εἶδα ἔξαρνα τοιοῦτον Φαρισαῖον.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Μὲ φαίνετ' εὐχῆς ἄξιον νὰ συνδιαλλαχθῆτε·
κ' ἰδὲ νὰ τὸν πολιτευθῇς, ἂν ἔλθῃ

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Φαντασθῆτε !
Τοιαῦτα ὅπλ' ἂν ἤξευρα ὅτ' εἶχεν ἀποκτήσει,
δὲν θὰ τὸν ἔβλεπ' ἀφορμὴν αὐτὰ ν' ἀποτολμήσῃ
τώρα, ὁ φαῦλος.

Εἰσέρχεται ὁ κὺρ Καλόγνωμος.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, πρὸς τὴν Δροσην.

Τ' εἶν' αὐτός; Πέ τον, καιρὸν δὲν ἔχω.
Ἰδοὺ στιγμὴ κατάλληλος κ' εἰς ξένα νὰ προσέχω !

ΣΚΗΝΗ Δ΄.

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ, ΔΡΟΣΗ, ΛΕΣΒΙΚΗΣ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΕΛΕΝΗ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ, πρὸς τὴν Δροσὴν εἰς τὸ βάθος

Εἰπὲ, νὰ ζῇς, τὸν τσελεπῆ, πῶς, δι' ὀλίγην ὥρα,
νὰ τὸν λαλήσω ἤθελα.

ΔΡΟΣΗ

Ἔχει ἀνθρώπους τώρα,
καὶ δὲν θαρρῶ νὰ εἰμπορῇ.

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ

Τοῦ λόγου σου εἰπέ τον. —
Τὸν θέλω δι' ὑπόθεσιν, ἐσὺ παράστησέ τον,
ὁποῦ, καθὼς στοχάζομαι, θὰ τὸν εὐχαριστήσῃ.

ΔΡΟΣΗ

Τὸ ὄνομά σου ;

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ

Τί τὸ θές ; Τὸν λὲς, ἂν σ' ἐρωτήσῃ,
ἡ κὺρ Ταρτοῦφος μ' ἔστειλεν ἐδῶ, διὰ καλόν του

ΔΡΟΣΗ, πρὸς τὸν Λεσβίκην.

Εἶν' ἕνας, ὅστις φαίνεται ἀπὸ τὸ φέρσιμόν του
νὰ ἔχῃ τι εὐχάριστον νὰ σᾶς εἰπῇ, ἐκ μέρους
τοῦ κὺρ Ταρτούφου.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, πρὸς τὸν Λεσβίκην.

Δέξου τον, καὶ μὴ θυμοὺς ἀκαίρους.
Ἄκουσε τί θὰ σὲ εἰπῇ. Γλυκεῖς ἂν ἦν' οἱ λόγοι,
ἐκεῖνα, καθὼς ἔγιναν, βλασφήμει τα, κ' εὐλόγει.

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ, πρὸς τὸν Λεσβίκην.

Σᾶς εἶμαι δοῦλος. ἄρχοντα μὲ τὸ ἀρχοντικό σας,
καὶ προκοπὴ νὰ μὴν ἰδῇ ποῦ θέλει τὸ κακό σας.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, κατ' ἰδίαν πρὸς τὸν Νίκανδρον

Κἄπως καλὰ προοίμια· συμβιβασμὸς μυρίζει.

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ, πρὸς τὸν Λεσβίκην

Θαρρῶ, ἡ εὐγενία σας οὔτε θὰ μὲ γνωρίζῃ.
Ὑπῆρξα δοῦλος παλαιὸς τοῦ ἄρχοντος πατρός σας.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Τῳόντι;— Ὀνομάζεσαι;

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΥΜΟΣ

Εἰς τὸ μνημονικό σας
θὰ ἦν' ἕνας Καλόγνωμος, ἀπὸ τὸ Κοντοσκάλι.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Μικρὸς θὰ ἤμουν· δι' αὐτὸ ὁ νοῦς μου δὲν σε βάλλει.
Χαίρω. Τί θές;

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ.

Μ'ἐπρόσταξαν νὰ ἔλθω ἀταράχως,
νὰ σᾶς εἰπῶ ν'ἀδειάσετε τὸ σπῆτι ὅσον τάχος.
Καινούργιος διωρίσθηκα τῆς γειτονιᾶς μ ο υ χ τ ά ρ η ς,
κ'ἐγὼ θὰ 'πάρω τὰ κλειδιά.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ.

Ποῖα κλειδιὰ θά πάρῃς;

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ.

Τοῦ—οἴκου σας.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ.

Τοῦ οἴκου μου;

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ.

Ὡς 'ξεύρετε, ἀνήκει
εἰς κἄποιον ἄλλον 'ς τὸ ἑξῆς.

ΔΡΟΣΗ

'Ιδῆτε καταδίκη!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, πρὸς τὸν Καλόγνωμον

Τί λέγεις; ὀνειρεύεσαι; Χαμένα θὰ τὰ ἔχῃς.

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ

Μὲ συγχωρεῖς. βεϊζαδέ· παρακαλῶ, μὴν τρέχῃς.
Ἐρώτα τὸν πατέρα σου, ἂν ὄνειρα σᾶς λέγω.
Ἂν ἔχαμε τὴν πούλησι φθηνά, ἐγὼ τί φταίγω; —
μίαν ψυχὴν ἔχει κἀνείς· αὐτὴν διὰ νὰ σώσῃ,
ἠθέλησε καὶ μπετγαβὰ τὸ ἔχει του νὰ δώσῃ
Ἐρώτα τον· — εἰς τὸν καλὸν τὸν κὺρ Ταρτοῦφον ὅλα
καταλεπτῶς δὲν τἄραψε; — Εἶδα, κρατοῦν μιὰ κόλλα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Πήγαινε γρήγορ' ἀπ' ἐδῶ, μὴ κἄποιος σὲ κρημνίσῃ.

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ, πρὸς τὸν Λεσβίκην.

Ἢ τὸν υἱόν σου, ἄρχοντα, εἰπὲ νὰ σιωπήσῃ,
ἢ δέξου ἕ α κ ε χ α γ ι ᾶ ἀπ' τὰ πατριαρχεῖα.
Μ' ἐφαίνουνταν καλλίτερο νὰ μὴ σᾶς γίνῃ βία.
Εἶσαι μὲ γνῶσιν ἄνθρωπος· — θέλεις νὰ μείνῃς; μεῖνε.

ΔΡΟΣΗ, καθ' ἑαυτήν

Αὐτὸς ὁ κὺρ Καλόγνωμος κακόγνωμος ποῦ εἶναι!

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ

Ἐγώ, ὡς φίλος τῶν καλῶν, κατάλαβες, ἀνθρώπων,
προθύμως ἀναδέχθηκα ὅλον αὐτὸν τὸν κόπον,
καὶ ἄφησα τὴν σκλάβα σας, τὴν Φρόσω μου, 's τὸ σπητι,
μὲ πόνους, ὅπου τὴν κρατοῦν ἀπὸ προχθές, τὴν τρίτη.
— Θαρρῶ, θὰ κάμῃ δίδυμα· μοῦ ἔχει ἄλλα δύο,
κ' εἶν' καὶ τὰ δύο θηλυκά· — τὰ στέλλ' εἰς τὸ σχολεῖο. —
Θὰ σᾶς εἰπῶ — ἐθάρρεψα θὰ σᾶς ὑποχρεώσω,
κ' ἦλθ', ἀπὸ τὰ χειρότερα διὰ νὰ σᾶς γλυτώσω

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Καὶ γίνεται χειρότερον ἀπὸ τὸ νὰ μὲ λέγῃς,
νὰ φύγω ἐκ τοῦ οἴκου μου, ἐκ τῆς καλῆς μου στέγης;

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ

Ἀλλ' ἔχετ', εὐγενέστατε, καιρὸν, καὶ εἰμπορεῖτε
ἀκόμη ἕως αὔριον νὰ 'μπῆτε καὶ νὰ 'βγῆτε.

Αὐτὴ τὴν νύκτα, — 'ξέχασα, — τὴν ἔχετε 'δική σας·
ποῦ μόλις θὰ φροντίσετε πρὸς μετακόμισί σας
αὔριο τὸ πρωΐ, πρωΐ. 'Ρουφᾶτε τὸν καφέ σας,
τραβᾶτε τὸ τσιμπούκι σας, καὶ μὲ τὸν σελελε σας
κάμνετε γκιότσι.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, κατ' ἰδίαν πρὸς τὸν Νίκανδρον.

Μ' ἔρχεται, μέσα 'ς τὰ δυό του 'μάτια
νὰ καταιβάσω μιὰ γροθιά, κ' ἂς μ' ἔκαμναν κομμάτια!

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, κατ' ἰδίαν πρὸς τὸν Λεσβίκην.

Ἄφες, νὰ μὴ δεινώσωμεν τὸ πρᾶγμα.

ΑΛΕΞΑΡΔΡΟΣ

Πῶς μὲ τρώγει
τό χέρι μου! Ὁ προπετής! εἶδες ἐκεῖ τί λόγοι·

ΔΡΟΣΗ

Μὲ τέτοιαις, κὺρ Καλόγνωμε, πλάταις 'γιεραῖς ποῦ ἔχεις,
στοχάζομαι, καλότυχε, ἀθάνατα θ' ἀντέχῃς
εἰς κἄμποσαις ῥαβδιαίς.

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ

Κόπιασε, ἂν ὁρίζῃς.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, πρὸς τὸν Καλόγνωμον.

Αὐτὰ εἶν' ὅλα περιττά. Πολὺ καλὰ γνωρίζεις,
ὅτι δὲν εἴμεθ' ἄνθρωποι διὰ τοιαύτας πράξεις.
Πάγαινε, καὶ θὰ κάμωμεν ὡς ἀπαιτεῖ ἡ τάξις.

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ

Νά· εἶδες; 'γειὰ 'ς τὸ στόμα σου. Τώρα καλὰ τὸ εἶπες.
Ἀμὴ τὰ λόγια τὰ βαρυὰ μᾶς φέρουν μόνον λύπαις. —
Λοιπόν, καλὸ 'ξημέρωμα, καὶ ὕπνο 'ς ἄν τὸ μέλι.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Νὰ μὴ 'ξημερωθῇς κα σύ, κ' ἐκεῖνος ποῦ σὲ στέλλει!

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΕΛΕΝΗ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΔΡΟΣΗ.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Λέγε λοιπόν, μητέρα μου· τὸν εἶδες τὸν προδότην;
Ἢ ἐπιμένεις καὶ μ' αὐτὰ 'ς τὴν γνώμην σου τὴν πρώτην;
Ἐκ τούτου πλέον μόνη σου καὶ δια τ' ἄλλα κρίνε.—

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

Ἄ! μνησθητι μου, Κύριε, αὐτὸς ὁ κόσμος τ' εἶναι!

ΔΡΟΣΗ, πρὸς τὸν Λεσβίκην.

Δὲν πρέπει νὰ τὸν μέμφεσθε καὶ νὰ παραπονῆσθε.
Κάμνει καθὼς ἐδίδασκε. Αὐτόν, ἂν ἐνθυμῆσθε,
ἀγάπη τὸν κατέφλεγε θερμὴ πρὸς τὸν πλησίον.
Ἔλεγεν, ὅτι γίνονται παραίτια μυρίων
σκανδάλων εἰς τὸν ἄνθρωπον τὰ πλούτη, τὰ ἀχρεῖα·
ἁπλῆ τὸν παρεκίνησε λοιπὸν φιλανθρωπία
νὰ τ' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ σᾶς, κ' ἰδοὺ σᾶς ἀναγγέλλει,
ὅτ' ἴσα ς' τὸν παράδεισον ἀπὸ τοῦ νῦν σᾶς στέλλει.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Σιώπα, καὶ τὰς ὥρας σὺ τὰς ἔχεις ὅλας ἕνα.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ πρὸς τὸν Λεσβίκην

Ἂς τρέξωμεν, καταφυγῆς νὰ εὕρωμεν λιμένα.

ΚΑΛΛΙΠΗ

Τὰ ἆθλα ἂν ἐκθέσετε τοῦ ἀχαρακτηρίστου,
καὶ προφανῶς ἀποδειχθῇ ἐκ τῆς διαγωγῆς του
ὅτ' εἶναι δυσωδέστερος ἀνεωγμένου τάφου,
ἐγὼ φρονῶ ὅτ' ἡ ἰσχὺς θὰ πέσῃ τοῦ ἐγγράφου.

ΣΚΗΝΗ Ϛ'.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, ΛΕΣΒΙΚΗΣ, ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΕΛΕΝΗ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΔΡΟΣΗ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Μὲ ἄκραν λύπην, κύριε, παρίσταμαι ἐμπρός σας,
ἀλλ' εἰς αὐτὸ μ' ἐβίασεν ὁ μέγας κίνδυνός σας.
Φίλος μου τίς στενώτατος, καλῶς γινώσκων ποίας
πρὸς σᾶς καὶ πρὸς τὸν οἶκόν σας ἐκτρέφω συμπαθείας,
τὴν αὐστηρὰν πολιτικὴν ἐγεμυθίαν λύων,
κ' ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμὲ πολὴν ἀποδεικνύων,
κρυφίως μὲ εἰδοποιεῖ, ὅτι εἰς τὸ παλάτι
κατηγορία καθ' ὑμῶν ἐδόθη βαρυτάτη.
Ἐκεῖνος ὁ ἐπίβουλος, ὁ κατὰ δυστυχίαν
λαβὼν ἐν τῇ οἰκίᾳ σας τὴν τόσην ἐξουσίαν,
ὑπῆγε καὶ κατέθεσεν, ὁ ἄξιος θανάτου,
κιβώτιόν τι μ' ἔγγραφα ἐνὸς ἐπαναστάτου,
εἰπὼν ὅτι τὸ εἴχετε πλησίον σας κρυμμένον,
ὡς συνωμότης μετ' αὐτοῦ, παρόμοια τεκταίνων.
Δὲν ἔμαθα τὸ ἔγκλημα αὐτὸ ἂν ἐπιστώθη·
ἀλλ' εἶναι βεβαιότατον ὅτι ῥητὴ ἐδόθη
κ' ἐντονωτάτη προσταγή, εὐθὺς νὰ προσκληθῆτε,
συνωδευμένος ὑπ' αὐτοῦ, διὰ ν' ἀνακριθῆτε. —
Ἐντὸς ὀλίγου θὰ φανοῦν.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Ἰδὲ πρὸς τὸν σκοπόν του,
— πρὸς μείζονα ἐνίσχυσιν τῶν ἀπαιτήσεών του, —
τὶ μέσον, ὁ παγκάκιστος, ἐπινοεῖ ἀχρεῖον!

ΛΕΣΒΙΚΗΣ·

Σὲ βεβαιῶ. ὁ ἄνθρωπος εἶναι κακὸν θηρίον!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Μ' ἕνα κλητῆρα ἔρχεται ὀθωμανὸν ἐν βιᾷ,
πλὴν καθ' ὁδόν, ἀνέβησαν εἰς τὰ πατριαρχεῖα.

Μὴ χάνετε οὐδὲ στιγμήν, κ' ἡ θύρα θὰ κτυπήσῃ.
Εἶν' ἕτοιμον ἓν πλοῖον μας ὅπως ἀναχωρήσῃ.
Ἐκ μέρους τοῦ αἰγιαλοῦ ἀμέσως καταβῆτε
μ' ἐμέ, εἰς τὸ κατάρτι μου, καὶ ἄλλο μὴ σκεφθῆτε.
Αὐτὴν μου τὴν ἐπιστολήν, ἐκβὰς εἰς Μασσαλίαν,
εἰδετ' εὐθύς, ἂν λάβετε χρημάτων ἐκεῖ χρείαν.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Υἱέ μου, σὲ εὐχαριστῶ· — ἀλλ' ἔπρεπε, παιδί μου,
ν' ἀπαλλαχθῶ τῆς θέσεως αὐτῆς μου, τῆς χρισίμου,
ὥστε κ' ἐγὼ νὰ δυνηθῶ, νὰ σ' ἀποδείξω πόσον
αὐτὴν τὴν γενναιότητα, δι' ἧς ὑψοῦσαι τόσον,
ἀπὸ καρδίας ἐκτιμῶ, διὰ παντὸς εὐγνώμων! —
Ἀναχωρῶ λοιπόν. = Εἰς σᾶς συστύνω . . .

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Δρόμον, δρόμον!
Ἡμεῖς, ἡμεῖς φροντίζομεν ἡσύχει.

ΣΚΗΝΗ Ζ'

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, ΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩΝ, ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ, ΛΕΣΒΙΚΗΣ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΕΛΕΝΗ, ΣΤΕΦΑΝΟΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΔΡΟΣΗ.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, συλλαμβάνων τὸν Λεσβίκην.

Συγχωρεῖτε. —
Παρὰ πολὺ βιάζεσθε. Θέλετε νὰ κρυφθῆτε;
Σᾶς ἑτοιμάσθη ἄσυλον εἰς ἄλλην συνοικίαν· —
ἕνας ὀνδᾶς ἐξαίρετος εἰς τὴν ἀστυνομίαν.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Προδότα! ἔλειπεν αὐτὴ ἡ μοχθηρία πλέον,
ἰδοὺ τὴν πράττεις καὶ αὐτήν. Μὲ σβύνεις τελευταῖον.
Εὖγε, Ἰούδα ἄνομε! Εἰς πλήρωμα τῆς τόσης
ἐπιβουλῆς σου, ἔμελλες καὶ νὰ μὲ παραδώσῃς!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Πάλιν τὰς ὕβρεις. — Ὕβριζε, καὶ οὔτε χαλεπαίνω.
Τὸ πᾶν διὰ τὴν τοῦ Θεοῦ ἀγάπην ὑπομένω.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Τί ἄνθρωπος μακρόθυμος! Πραότης εἶσαι ὅλος.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Πῶς τὸν Θεόν, ὁ μιαρός, ἐμπαίζει ἀσυστόλως!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Δὲν ἔχω λογχριασμὸν κἀνένα νὰ σᾶς δώσω.
Τὸ χρέος μου ἐφρόντισα ἁπλῶς νὰ ἐκπληρώσω.

ΕΛΕΝΗ

Ὡραῖον χρέος, μὰ τὸ ναί! Λαμπρὰ ὑπηρεσία!
ἐντιμοτάτη!

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, κατ' ἰδίαν.

Κάθαρμα!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, πρὸς τὴν Ἑλένην.

Ναί, μάλιστα, κυρία,
εἶναι λαμπρὰ καὶ ἔνδοξος, καθὸ ἐπιτραπεῖσα
ἐκ τῆς ἀρχῆς, ἥτις ἐδῶ μὲ στέλλει φωτισθεῖσα.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ἀχάριστ', ἐλησμόνησες ὅτι, εὐσπλαγχνισθεὶς σε,
ἀπὸ τὸν δρόμον σ' ἔσωσα· αἴ; δὲν τὸ ἐνθυμεῖσαι;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ναί, ὅτι μ' εὐηργέτησες ὁμολογῶ, γνωρίζω·
ἀλλ' ἔχω χρέος ἱερόν, πρὸ πάντων νὰ φροντίζω
ὑπὲρ τοῦ βασιλέως μου. Εἶναι εὐγνωμοσύνη,
ἥτις εἰς τὴν καρδίαν μου τὴν πᾶσαν ἄλλην σβύνει,
κ' εἰς ἣν θὰ ἐθυσίαζα, ὡς ἀπαιτοῦν οἱ νόμοι,
καὶ ἀδελφόν, καὶ τέκνον μου, καὶ ἐμαυτὸν ἀκόμη.

ΔΡΟΣΗ

Φοικτὸς ἀπατεών!

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ἰδὲ τὰς χεῖράς του πῶς νίπτει !
Μὲ τί μανδύαν εὔσχημον τὰ ἕλκη του καλύπτει !

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Ἀλλ' ἂν ἡ ἀφοσίωσις αὐτή σου ἦτο τόση,
— τῶν ὅσα κατεμήνυσες ἦσο καὶ πρὶν ἐν γνώσει, —
πρὸς τί λοιπὸν ἐδράδυνες τὸν ζῆλόν σου νὰ δείξῃς ;
Πῶς ἕως τώρ' ἀπέφυγες τὸ στόμα σου ν' ἀνοίξῃς,
καὶ μόνον ἀφοῦ σ' ἔπιασε, καλότυχε, ἐμπρός του
νὰ τὸν ἐπιβουλεύεσαι ἐπὶ τῆς γυναικός του,
καὶ σ' εἶπε τὴν οἰκίαν του ἀμέσως νὰ κενώσῃς,
τότε σὲ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν νὰ τρέξῃς, νὰ προδώσῃς ;
Δὲν θέλω τι νὰ σὲ εἰπῶ καὶ διὰ τὰ ὁποῖα
ὑπῆγε καὶ σ' ἐχάρισεν· — εἶν' ἄλλη θεωρία· —
ἀλλ' ἂν ἐσκόπεις σήμερον νὰ τὸν καταμηνύσῃς,
πῶς ἔστερξες νὰ τὰ δεχθῇς ; καὶ πῶς νὰ τὰ κρατήσῃς ;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, πρὸς τὸν Γραμματέα

Νὰ ζήσῃς ! μ' ἐξεκούφαναν· θὰ μὲ ὑποχρεώσῃς
τὸ πρόσταγμά σου ἐκπληρῶν, νὰ μὲ ἀπολυτρώσῃς

Παρουσιάζων τὸν Γραμματέα.

Τσελεπῆ Ἰάγκος, γραμματεὺς τῆς πρωτοσυγκελίας.
κ' ἔξω προσμένει καὶ κλητὴρ ἐκ τῆς ἀστυνομίας.

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ, πρὸς τὸν Ταρτοῦφον.

Πολύ, τφόντι, ἤργησα· αὐτὸ διανοοῦμαι,
ἀλλ' ἀπὸ σὲ τὸν ἴδιον ἐγκαίρως προσκαλοῦμαι· —
καὶ, ἀκριβῶς τὸ πρόσταγμα διὰ νὰ ἐκπληρώσω,
τὴν φυλακὴν κατάλυμα ὁρίστε νὰ σὲ δώσω.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Ποῖος ! — ἐγώ ;

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Ναί, σύ.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

Καὶ πῶς ἐμὲ θὰ φυλακίσῃς,

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Ὡς πρὸς αὐτό, δὲν χρεωστῶ εἰς σὲ τὰς ἐξηγήσεις.

Πρὸς τὸν Λεσβίκην.

Ναὶ, κύριε, συνέλθετε ἐκ τῆς ἀνησυχίας.
Μᾶς κυβερνᾷ κυρίαρχος ἐχθρὸς τῆς ἀδικίας.
Ὁ κύριος ἐξέλαβεν, ὅτ' ἦσαν ἔτ' οἱ ἄλλοι
καιροὶ, καθ' οὓς ἠδύνατο καθεὶς νὰ διαβάλλῃ
πρὸς εὐτελές τι ἴδιον συμφέρον τὸν ἐχθρόν του,
ὥστ' ἀνεξέταστον αὐτὸν νὰ στείλῃ ἐκποδών του·
καὶ, δῆθεν, ὡς πιστὸς ρ α γ ι ᾶ ς, εὑρὼν τὸν ἀστυνόμον,
— αὐτὸς ὁ τέκτων πράξεων μυρίων παρανόμων,
δι' ἃς ἐπέστη ἡ στιγμὴ τὰς δίκας νὰ ὀφλήσῃ, —
ὡς ἀποστάτην ἔτρεξε νὰ σᾶς καταμηνύσῃ.
Τὸν ἔδειξ' ἔγγραφά τινα, ὁλέθρια μὲν ὄντως,
ἀλλ' ὅλα εἰς τὸ ὄνομα ἄλλου τινὸς, φυγόντος,
καὶ τοῦ ὁποίου πρὸ πολλοῦ ἐδήμευσε τὸν πλοῦτον
τὸ Κράτος εὑρὸν ἔνοχον αὐτὸν καὶ ἄνευ τούτων. —
Ἐξέταζε τὰ ἔγγραφα ὁ ἀστυνόμος ἔτι,
καὶ κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν τὰ διηυθέτει
ὅτ' ἔπαρχός τις νέηλυς, ὡς ἐκ Θεοῦ σταλμένος,
ἦλθε νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ. Παρατηρεῖ ὁ ξένος
ἐκεῖ τὴν εὐγενείαν του, τὸ πρῶτον ἀπορήσας.
Ἀκούει, βλέπει, — τέλος δὲ αὐτὸν ἀναγνωρίσας,
ὡς ἕνα ὅστις, πρὸ καιροῦ, μὲ σχῆμα καλογήρου,
διῆλθε λυμαινόμενος τὰς κώμας τῆς Ἠπείρου,
τὸν ἀστυνόμον μυστικῶς πληροφορεῖ. — Ἐκεῖθεν
λοιπὸν ἐστάλη εἰς ἡμᾶς μ' ἕνα κλητῆρα, δῆθεν
λαβόντα πρόσταγμα ῥητὸν νὰ σᾶς προφυλακίσῃ.
ἀφοῦ περάσῃ ἐξ ἡμῶν καὶ μᾶς εἰδοποιήσῃ·
ἀλλὰ κρυφίως, ὁ κλητὴρ ὑπῆρχ' ἐντεταλμένος
νὰ μάθ' ἡ ἐντιμότης του ἂν ἦν' ἱερωμένος·
καὶ ἂν δὲν ἦναι, ὡς ποτὲ δὲν ἦτο, ν' ἀπαγάγῃ
αὐτὸν ἀπόψε, ἀνθ' ὑμῶν 'ς τὸν Ζαπτιὲ νὰ φάγῃ. —
Λάβετε τώρα, κύριε, αὐτὰ τὰ ἔγγραφά σας,
δι' ὧν ἀπεξενόνεσθε ἀπὸ τὰ κτήματά σας·
ἡ πρᾶξις μένει ἄκυρος, ἀφοῦ διετρανώθη
εἰς ποῖον καταχθόνιον τὸ δῶρόν σας ἐδόθη.

'Ιδῆτε ὅλ' ἂν ἦν' ἐκεῖ. Τὰ εἴχομεν κρατήσει.
μὴ τύχη κ' εἰς τὴν λύσσαν του σᾶς τὰ ἐξαφανίσῃ.

ΔΡΟΣΗ

"Ας ἔχῃ δόξαν ὁ Θεός!

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ

'Ηβοῖ, πῶς ἀνασαίνω!

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Τί ἔκβασις χαρμόσυνος!

ΕΛΕΝΗ

"Εκθαμβος ἔτι μένω.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Πρὸς τὸν Ταρτοῦφον, ὃν ἀπάγει ἐκ τοῦ τραχήλου ὁ Γραμ.
Τσελεπῆ 'Ιάγκος, γραμματεὺς τῆς πρωτοσυγκελίας.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Κ' ἔξω προσμένει καὶ κλητὴρ ἐκ τῆς ἀστυνομίας.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ, πρὸς τὸν Ταρτοῦφον, ἀπαγόμενον.

Τὰ βλέπεις τώρα, μιαρὲ προδότα;

ΣΚΗΝΗ Η'.

ΚΟΚΟΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ, ΛΕΣΒΙΚΗΣ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΕΛΕΝΗ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΣΤΕΦΑΝΟΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΔΡΟΣΗ.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, πρὸς τὸν Λεσβίκην.

Μὴ θελήσῃς
νὰ καταβῇς εἰς ταπεινὰς τοιαύτας ἐκδικήσεις·

τὸν φθάνει, τὸν τρισάθλιον, ἡ θλιβερά του τύχη,
κ' ἡ τύψις, ἥτις ἐνταὐτῷ θὰ σοῦ τὸν κατατρύχῃ.
Εὐχόμενος, τὸ πάθημα αὐτὸ νὰ τὸν διδάξῃ
τὴν ἀρετὴν νὰ ἀσπασθῇ, ἀπὸ τοῦ νῦν ν' ἀλλάξῃ,
νὰ κλίνῃς τώρα ὕπαγε τὸ γόνυ πρὸς Ἐκεῖνον,
ὅστις ἐφ' ὅλων ἐφορᾷ, τὰς δίκας παρατείνων.

ΛΕΣΒΙΚΗΣ

Ναί· καὶ ἀφοῦ ἐκπληρωθῇ τὸ πρῶτον τοῦτο χρέος,
τί μένει νὰ φροντίσωμεν, μαντεύετε βεβαίως. —
Γενναῖον τέκνον Στέφανε! — Ἑλένη μου, παιδί μου!
νὰ σᾶς φιλήσω . . . Ἔχετε, παιδιά μου, τὴν εὐχή μου.

ΛΕΞΙΚΟΝ
ΓΑΛΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ

ΜΕΤΑ ΤΡΙΩΝ ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

Περιεχόντων Α' Ἀνωμαλίας τῆς Γαλλικῆς Γλώσσης, Β' Φράσεις Λατινικὰς καὶ ἄλλας καθιερωθείσας ὑπὸ τῆς συνηθείας, Γ' Κατάλογον κυρίων ὀνομάτων.

ΥΠΟ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Καθηγητοῦ τῆς Γαλλικῆς ἐν τοῖς ἐν Ἀθήναις Γυμνασίοις

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΩΝ 10.

ΛΕΞΙΚΟΝ
ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟΝ

ΠΕΠΛΟΥΤΙΣΜΕΝΟΝ

Διὰ παντοίων λέξεων, τεχνικῶν, ἐπιστημονικῶν κλπ., διὰ καταλόγου ἀνωμαλιῶν καὶ καταλόγου πληρεστέρου τῶν κυρίων ὀνομάτων χρονολογικῶς καὶ γεωγραφικῶς ἐν πολλοῖς σαφηνιζομένων

ΥΠΟ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Καθηγητοῦ τῆς Γαλλικῆς ἐν τοῖς ἐν Ἀθήναις Γυμνασίοις

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΩΝ 10.

Ἡ ἔλλειψις τερπνῶν ἅμα καὶ διδακτικῶν βιβλίων πρὸς χρῆσιν τοῦ λαοῦ παρώρμησεν ἡμᾶς πρὸς ἔκδοσιν τῆς παρούσης Βιβλιοθήκης σκοπὸν ἐχούσης ν' ἀναπληρώσῃ τὸ ὑπάρχον ἤδη κενόν. Ἀρχόμενοι ἀπὸ τῶν Λυρικῶν τοῦ Ἀθανασίου Χριστοπούλου θὰ ἐξακολουθήσωμεν δημοσιεύοντες ἄνευ διακοπῆς τὰ κάλλιστα ἔργα οὐχὶ μόνον τῆς ἡμετέρας ἀλλὰ καὶ τῆς ξένης φιλολογίας, ἐκλέγοντες ἰδίᾳ ἐκεῖνα, ὧν ἡ ἀνάγνωσις ἀναμφιβόλως θὰ ἐξεγείρῃ τὸ αἴσθημα τοῦ καλοῦ καὶ θὰ ἐθίσῃ τὸ πολὺ πλῆθος νὰ ἐπιζητῇ τὴν καλήν, ὠφέλιμον καὶ τερπνὴν πνευματικὴν τροφήν. Ταῦτα προτιθέμενοι ἐπεχειρήσαμεν τῷ ἔργῳ τούτῳ. Ὅπως δὲ καταστήσωμεν τὰ βιβλία ταῦτα ἔτι μᾶλλον προσιτὰ τῷ λαῷ, χάριν τοῦ ὁποίου ἐκδίδονται, ὡρίσαμεν τιμὴν ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν τοιαύτην, ἣν πᾶς τις ἄνευ ἐνδοιασμοῦ τινος δύνατα νὰ προσφέρῃ.

Ὁ ἄρτι ἐκδοθεὶς 1 ἀριθμὸς τῆς ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ περιλαμβάνων ἅπαντα τὰ Λυρικὰ τοῦ Ἀθανασίου Χριστοπούλου τιμᾶται λεπτῶν πεντήκοντα καὶ πωλεῖται παρ' ἅπασι τοῖς ἐν Ἑλλάδι καὶ Τουρκίᾳ βιβλιοπώλαις. Ἐπὶ ἀποστολῇ λεπτῶν πεντήκοντα πέντε εἰς γραμματόσημα πρὸς τὸ βιβλιοπωλεῖον Π. Δ. Σακελλαρίου ἐν Ἀθήναις πέμπεται εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ παγκοσμίου ταχυδρομικοῦ συνδέσμου.

60

ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ" ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΒΥΡΩΝΟΣ

Ο ΓΚΙΑΟΥΡ

ΤΕΜΑΧΙΟΝ

ΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ Κ. ΔΟΣΙΟΥ

Σ' αγαπώ μωρή "Βενιαμίν"
Θ' όμοιος θα γίνω σου

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΩΜΑΣΙ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὁ *George Noel Gordon Byron*, ὁ μέγιστος Ἄγγλος ποιητὴς τοῦ 19 αἰῶνος ἐγεννήθη ἐν Λονδίνῳ τῇ 22 Ἰανουαρίου 1788. Τὰ πρῶτα ποιητικὰ αὐτοῦ ἔργα (*Hours of idleness*) ἐδημοσίευσεν ἐν ἔτει 1806· εἶτα ἐπηκολούθησαν *Childe Harold*, *The Giaur*, *The bride of Abydos*, *The Corsair*, *Lara*, *The siege of Corinth*, *Parisina*, *Manfred*, *The prisoner of Chillon*, *The Lament of Tasso*, *Beppo*, *Ode on Venice*, *Mazeppa*, *Don Juan*, *Prophecy of Dante*, *Marino Falieri*, *The two Foscari*, *Sardanapalus*, *Cain*, καὶ ἄλλα μικρότερα ποιήματα. Πλήρης ἐνθουσιασμοῦ διὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων κατῆλθε περὶ τὰ τέλη Ἰουνίου τοῦ 1823 ἐξ Ἰταλίας εἰς Ἑλλάδα κομίζων χρήματα, ὅπλα καὶ ἰατρικὰ καὶ χειρουργικὰ ἐργαλεῖα. Ἀλλὰ μὴ εἰθισμένος εἰς τὰς κακουχίας τοῦ ἀτάκτου πολέμου ἠσθένησε, μετὰ ὀλιγόμηνον ἐν Ἑλλάδι διατριβήν, προσβληθεὶς ὑπὸ κακοήθους πυρετοῦ καὶ ἀπέθανεν ἐν Μεσολογγίῳ τῇ 19 Ἀπριλίου 1824.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ὁ Βύρων κατατάσσεται δικαίως μεταξὺ τῶν μάλιστα ἐνδόξων ποιητῶν τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, οἵτινες ἥνωσαν εἰς ἑαυτοὺς τὰ ὑψηλότερα αἰσθήματα μὲ τὰ σφοδρότερα πάθη, καὶ ἐτελειοποίησαν τοσοῦτον τὴν γλῶσσαν τῆς πατρίδος των ὥστε νὰ ἐκφράζῃ, ὡς καθαρὰ ἠχώ, τῆς καρδίας τὰς τρυφερωτέρας συγκινήσεις καὶ τῆς ψυχῆς τὰς ἀγριωτέρας κραυγάς. Ἡ δύναμις τῆς ποιήσεώς του ὑπῆρξε τόσῳ μεγάλη, ὥστε μία τῶν μᾶλλον ἀναγινωσκομένων καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην γαλλικῶν ἐφημερίδων, ἡ «Ἐφημερὶς τῶν Συζητήσεων», δὲν ἔσφαλε πολὺ εἰποῦσα πρὸ ἐτῶν, ὅτι ὁ δέκατος ἔνατος αἰὼν δύο μεγάλους ἀνέδειξεν ἄνδρας, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν ὑπέταξε τὰ σώματα, ὁ δὲ τὸν νοῦν τῶν συγχρόνων του, — τὸν Ναπολέοντα καὶ τὸν Βύρωνα.

Δὲν ὑπάρχει ἔθνος πολιτισμένον κατὰ τὴν Εὐρώπην, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει ὄχι μίαν, ἀλλὰ πλειο-

τέρας μεταφράσεις τῶν συγγραμμάτων του. Μόνον ἡ Ἑλλὰς τὴν ὁποίαν ἀνύμνει ζῶν, καὶ ὑπὲρ τῆς ὁποίας τέλος ἀπέθανεν, αὐτὴ μόνη δὲν ἀπήλαυσεν ἄχρι τοῦδε οὔτε κἂν τῶν κυριωτέρων αὐτοῦ ποιημάτων μετάφρασίν τινα, καὶ εἶναι πολὺ ἄπορον, διότι ζῶμεν εἰς καιρούς, καθ' οὓς ὁ ἔρως πρὸς τὸ μεταφράζειν δὲν λείπει, καὶ πολλὰ τῆς φαντασίας καθαρὰ γεννήματα μεταφέρονται ἐκ τῶν ξένων γλωσσῶν εἰς τὴν Ἑλληνικήν. Ἡ αἰτία εἶναι, φαίνεται, αἱ πολλαὶ δυσκολίαι τὰς ὁποίας παρέχει ἡ τοιαύτη ἐπιχείρησις, διότι ἂν ἡ ἔμμετρος μετάφρασις τῶν ποιητῶν ἐν γένει εἶναι δύσκολος, πολὺ δυσκολωτέρα εἶναι ἡ τῶν ἄγγλων ποιητῶν, καὶ μεταξὺ τούτων δυσκολώτερος εἶναι ὁ Βύρων, διότι καί τοι βρίθων αἰσθημάτων καὶ στοχασμῶν, εἶναι πολὺ φειδωλὸς τὰς λέξεις, ἐνίοτε δὲ καὶ μόλις ὑπαινίττεται τὴν ἰδέαν, τὸ ὁποῖον τὸν καθιστᾷ πολλάκις ἀσαφῆ καὶ αἰνιγματώδη.

Ἡ παροῦσα μετάφρασις ἐγένετο πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὑπὸ τῆς μακαρίτιδος γυναικός μου. Φίλη τῆς ἀγγλικῆς φιλολογίας καὶ ἐξόχως τὸν Βύρωνα θαυμάζουσα, ἐπεχείρησεν αὐτὴν εἰς ὥρας ἐλευθέρας τῶν συνήθων ἀσχολιῶν της καὶ πρὸς ἰδίαν τέρψιν καὶ εὐχαρίστησιν. Μόνον ἡ εὐγενὴς γνώμη συγκαταβατικῶν φίλων, ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀποστερήσῃ τοὺς ἀγνοοῦντας τὴν ἀγγλικὴν καὶ ἄλλας ξένας γλώσσας τῆς ἡδονῆς, τὴν ὁποίαν παρέχει ἡ ἀνάγνωσις τοῦ μικροῦ καὶ θαυμαστοῦ τούτου ποιήμα-

τος, καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ δώσῃ εἰς τοὺς τοιούτους ἀναγνώστας ἰδέαν τινὰ τῶν ἐξόχων ποιητικῶν προτερημάτων τοῦ ἐν Μεσολογγίῳ κοιμωμένου μεγάλου φιλέλληνος, τὴν συνῳκοίωσαν ἐσχάτως μὲ τὴν ἰδέαν τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ἔργου της. Ὁ θάνατος ὅμως ἀνήρπασεν αὐτὴν ἐν ᾧ κατεγίνετο εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν, διὰ τῆς ὁποίας ἤλπιζε νὰ τὸ καταστήσῃ ἀξιώτερον τῆς ὑποδοχῆς τοῦ κοινοῦ.

Ἐκδίδεται ὅπως εὑρέθη. Καὶ ὅμως ὅστις παραβάλει τὴν παροῦσαν μετάφρασιν πρὸς ἄλλας εἰς ξένας γλώσσας ἐμμέτρους μεταφράσεις, θέλει εὕρει ὅτι δὲν εἶναι ὑποδεεστέρα τῶν καλητέρων ἐξ αὐτῶν, οὔτε κατὰ τὴν καλλονήν, οὔτε κατὰ τὴν ἀκρίβειαν. Καὶ ἡ παραβολὴ πρὸς τὸ πρωτότυπον αὐτὸ θέλει ἀποδείξει, νομίζομεν, ὅτι ἡ προσπάθεια, ἥτις κατεβλήθη εἰς τὸ νὰ μεταφυτευθῇ τὸ λαμπρὸν καὶ εὐῶδες τοῦτο ποιητικὸν ἄνθος ἀπὸ τὸ μητρῷον αὐτοῦ ἔδαφος εἰς ἑλληνικὴν γῆν, δὲν ἀπέτυχεν ἐντελῶς. Ἂν ὄχι εἰς ὅλα, τοὐλάχιστον εἰς τὰ πλεῖστα ἔχει τὴν αὐτὴν εὐωδίαν καὶ τὰ αὐτὰ χρώματα, ὅσα καὶ ἐκεῖ ὅπου κατὰ πρῶτον ἐβλάστησε καὶ ἤνθησεν.

Διὰ νὰ ἑνώσῃ τὴν καλλονὴν μὲ τὴν ἀκρίβειαν, δύο ἰδιότητας ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ μετάφρασις καλή, ἀλλ' αἱ ὁποῖαι φαίνονται ζηλοτυποῦσαι καὶ ἀσυμβίβαστοι πρὸς ἀλλήλας, διότι ὅσον τις περισσότεραν θηρεύει τὴν

μίαν, τοσούτῳ περισσότερον ἀναγκάζεται ν' ἀπομακρυνθῇ τῆς ἄλλης, ἡ μακαρίτις ἠκολούθησε τὴν μέσην ὁδόν, ὁδὸν δύσκολον ἀλλὰ μόνην ὀρθὴν καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν ἄγουσαν. Ἀπέφυγε τὸ σύστημα τῆς ἐντελοῦς ἐλευθερίας, διὰ τῆς ὁποίας ἡ μετάφρασις παύει τοῦ νὰ ἦναι μετάφρασις καὶ καταντᾷ ἀπομίμημα καὶ καθαρὸς ὑπομνηματισμός, ἐπροσπάθησε δὲ ἀπ' ἄλλου νὰ μὴ περιπέσῃ εἰς τὸ ἀντίθετον σύστημα τῆς κατὰ λέξιν μεταφράσεως, τὸ ὁποῖον καθιστᾷ αὐτὴν δουλικήν, βεβιασμένην, δυσκατάληπτον καὶ ἄχαριν, μεταχειρισθεῖσα τόσην ἐλευθερίαν, ὅση εἶναι ἀναγκαία διὰ νὰ γείνῃ ἡ μὲν γλῶσσα ὁμαλὴ καὶ φυσική, ἡ δὲ στιχουργία εὔκολος καὶ ἀβίαστος, καὶ προσκολληθεῖσα εἰς τὸ πρωτότυπον ὅσον τὸ δυνατόν, ὄχι ὅμως καὶ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ θυσιάσῃ τὸ πνεῦμα τῆς γλώσσης μας εἰς τὴν λέξιν, ἢ καὶ νὰ μεταφέρῃ εἰς τὴν μετάφρασιν τὰς ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐλλείψεις τοῦ κειμένου, διότι ὁ Βύρων, ὡς γνωστόν, ἂν καὶ ἔξοχος ποιητής, κακίζεται καὶ ἀπὸ τοὺς συμπατριώτας του αὐτοὺς ὡς σκοτεινὸς καὶ μὴ καθαρεύων πολὺ περὶ τὴν γλῶσσαν. Δὲν εἶναι παράδοξον, ἐν ᾧ εἰς τὸν πεζὸν λόγον κακίζομεν τὴν κατὰ λέξιν μετάφρασιν, τὸ νὰ θέλωμεν εἰς τὴν ποίησιν τὸν Ἕλληνα νὰ λαλῇ τὴν Ἑλληνικὴν ὡς Ἄγγλος, Γάλλος ἢ Γερμανός; Ἡ μετάφρασις ἐφύλαξε τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν στίχων καὶ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν τῶν ὁμοιοκαταληκτούντων τοῦ πρωτοτύπου· ὅταν δὲ φυ-

λάσσωνται τὰ δύο ταῦτα, πᾶς τις μὴ ἀγνοῶν ὅτι αἱ πλεῖσται λέξεις τῆς ἀγγλικῆς εἶναι μονοσύλλαβοι, ἐννοεῖ ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ φυλαχθῇ ἐνταυτῷ καὶ τὸ αὐτὸ μέτρον. Ἄλλως τε ὁ στίχος τοῦ ὁποίου ἐγένετο χρῆσις εἰς τὴν μετάφρασιν, εἶναι λυρικώτατος, αὐτὸς ἐκεῖνος τοῦ κειμένου, διότι εἶναι ὁ διπλοῦς ὀκτασύλλαβος, καὶ τὸ πρωτότυπον εἶναι ὅλον γεγραμμένον εἰς ἰαμβικοὺς στίχους τεσσάρων ποδῶν, ἐξαιρουμένων ὀλιγίστων χωρίων, τὰ ὁποῖα ἔχουσι διάφορον μέτρον.

Καὶ εἰς τὸν Γκιαοὺρ ἐπικρατεῖ ἡ σοβαρὰ μελαγχολία, ἡ σκιρρώδης μισανθρωπία, τὸ σκοτεινὸν ἐκεῖνο καὶ διάπυρον καὶ διὰ τῆς ἐναντιότητος τῆς τύχης μέχρι μανίας ἐξαγριούμενον αἴσθημα, ἡ ἰδιογνώμων ἐκείνη καὶ σατανικὴ ἀλαζονεία, ἡ περιφρόνησις καὶ ὁ κόρος ἐκεῖνος τῆς ζωῆς, τὰ ὁποῖα ἀπαντῶμεν εἰς τὰ πλεῖστα τῶν ποιημάτων τοῦ Βύρωνος, καὶ τὰ ὁποῖα φαίνονται ν' ἀρέσκωσιν εἰς ἐκείνους πρὸ πάντων, οἵτινες εὑρίσκονται εἰς πόλεμον πρὸς τὸν κόσμον καὶ πρὸς ἑαυτούς, ὅπως εὑρίσκετο ὁ ἀτυχὴς ποιητής. Ἀλλ' ὅλα ταῦτα εἶναι τοιουτοτρόπως ἐκτεθειμένα, ὥστε συναρπάζουσι καὶ συμπαρασύρουσι καὶ τὴν μᾶλλον ἀντιδιατεθειμένην ψυχὴν καὶ τὴν περιφέρουσιν εἰς στρόβιλον ἐντὸς τῆς πυρίνης στήλης τῶν παθῶν τοῦ ποιητοῦ. Παρὰ τὰς φοβερὰς καὶ φρικώδεις ὅμως εἰκόνας ἀπαντᾷ τις καὶ εἰκόνας τερπνάς, ἂν καὶ ὀλιγίστας, ὥστε ἐξ ὅλων τῶν μικρῶν ποιημάτων τοῦ Βύρωνος

ὁ Γκιαοὺρ ἴσως εἶναι τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἀναγνώστην ἰδέαν τινὰ τῶν πολυειδῶν καὶ μεγάλων ποιητικῶν αὐτοῦ προτερημάτων.

Τὸ πρωτότυπον εἶδε τὸ φῶς κατὰ πρῶτον τὸ 1813, τὸ δὲ ἑπόμενον ἔτος ἐξεδόθη τὸ ἑνδέκατον· καὶ ἐν ᾧ ἡ πρώτη ἔκδοσις εἶχε μόνον 870, κατὰ δὲ τὴν μαρτυρίαν ἄλλων περὶ τοὺς 400 στίχους, ἡ ἑνδεκάτη περιεῖχε 1334. Αἱ ἔκτοτε μυρίαι μετατυπώσεις καὶ μεταφράσεις ἀπέδειξαν ὅτι ἡ εὐδοκίμησις τοῦ ποιήματος δὲν ἦτο παροδική.

Περὶ τῆς ὑποθέσεως, τῆς ὑφῆς καὶ τῆς ἀξίας του μεταφέρομεν ἐνταῦθα τὴν γνώμην διασήμου ἄγγλου κριτικοῦ, τὴν ὁποίαν εὐθὺς μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ποιήματος ἐδημοσίευσεν εἰς ἓν τῶν τότε καὶ σήμερον περιφημοτέρων περιοδικῶν συγγραμμάτων τῆς πατρίδος του, μὲ μικρὰς μεταβολὰς καὶ παραλείποντες τὰ μόνον εἰς ἀναγνώστην ἄγγλον ἁρμόζοντα (*).

Ὁ Γκιαούρ, λέγει ὁ εἰρημένος κριτικός, εἶναι τεμάχιον πλῆρες καλλονῶν, καὶ ἀναντιρρήτως εὐφυέστατον, χαρακτηριστικώτατον καὶ πάντη ἴδιον. Δὲν ἔχομεν δὲ καὶ λόγον νὰ φθονήσωμεν τοὺς ἀκούσαντας τὴν ὅλην ἱστορίαν Ὀθωμανούς, διότι τὸ

(*) Ἡ ἐπίκρισις αὕτη τοῦ Γκιαοὺρ εὑρίσκεται εἰς τὸ περιοδικὸν σύγγραμμα Edinburgh Review. Vol.XXI. Jul. 1813. p. 299—309. Ὡς συγγραφεὺς τῆς ἐπικρίσεως ἐφανερώθη μετὰ ταῦτα ὁ περίφημος Jeffrey.

τεμάχιον μᾶς παρουσιάζεται ἀπὸ τὸν λόρδον Βύρωνα, ἀριστοτέχνην τόσον ἐπιτήδειον καὶ τόσον φιλόκαλον. Ἀφ' ὅτου ἡ νεωστὶ αὐξήσασα ῥᾳθυμία ἔκαμε τοὺς καθ' ἡμᾶς νὰ μὴν ἔχωσιν ὑπομονὴν εἰς τὰ μακρὰ διηγήματα, τὰ ὁποῖα ἔθελγον τοὺς πρὸ ἡμῶν, ἔκτοτε, φαίνεται, ἡ ἐπιθυμία τῶν τεμαχίων ἔγεινε κοινοτάτη· οἱ πλεῖστοι τῶν πεπαιδευμένων ἔχουσι σήμερον τόσην ὀλίγην ὄρεξιν ν' ἀναγινώσκωσιν ὅλον ποίημα ἡρωϊκόν, ὅσην εὐχαρίστησιν ἤθελον ἔχει νὰ καθήσωσιν εἰς δεῖπνον, εἰς τὸ ὁποῖον ἤθελε προτεθῇ εἰς αὐτοὺς εἷς ὅλος ἐψημένος ταῦρος. Καὶ τῷ ὄντι ὅταν ἀναλογισθῶμεν πόσον ὀλίγα εἶναι τὰ μακρὰ ποιήματα, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν εὕχεταί τις τὴν παράλειψιν χωρίων ὁλοκλήρων, τότε κλίνομεν εἰς τὸ νὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν πρὸς τὰ τεμάχια ῥοπήν, ἂν καὶ ὁ τρόπος οὗτος τῆς ποιήσεως συνεπάγῃ μεθ' ἑαυτοῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἀσαφείας. Ἡ ἀληθὴς αἰτία, ὡς φαίνεται, εἶναι ὅτι κανὲν τῶν μακρῶν ποιημάτων, ὅταν ἅπαξ μάθωμεν τὸ περιεχόμενον, δὲν ἀναγινώσκεται ἄλλως, εἰ μὴ κατὰ τεμάχια, τὰ δὲ εἰς ἁπλοῦν σύνδεσμον χρησιμεύοντα, πολλάκις δὲ καὶ ψυχρότατα χωρία, τὰ ὁποῖα μετὰ τὴν πρώτην ἀνάγνωσιν συνήθως παραλείπομεν, μᾶς ἀποτρέπουσι τοῦ ν' ἀναγνώσωμεν καὶ πάλιν τὸ ποίημα.

Πολλάκις τὸ νῆμα τῆς ὑποθέσεως συμπλέκεται τόσον ἀνεπιτηδείως, ὥστε εἶνε μυριάκις ὀλιγώτερον δύσκολον νὰ μαντεύσωμεν τὴν μέθοδον καθ'

ἦν ὁ συγγραφεὺς προέβη εἰς τὴν σύγκλωσιν, παρὰ νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν πρόοδον αὐτῆς. Εἰς τὸ προκείμενον ὅμως ποίημα οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ἄλλο ἔχει χώραν. Ἠκούσαμεν μὲν ὅτι τινὲς τῶν ἀναγνωστῶν, μικρὸν τὸ δῶρον τῆς ὀξυνοίας λαβόντες ἢ μικρὰν ποιητικὴν πεῖραν ἔχοντες, ἦλθον εἰς ἀπορίαν θέλοντες νὰ εὕρωσι τὸ νῆμα τῆς ὑποθέσεως. Καὶ ὅμως ἡ ἱστορία αὕτη μᾶς φαίνεται τόσον ὀλίγον ἀσαφὴς ὅσον πᾶν ἄλλο γνωστὸν εἰς ἡμᾶς ποιητικὸν διήγημα, καὶ τολμῶμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι εἶναι εἰς τὸν ὕπατον βαθμὸν καθαρὰ καὶ ἁπλῆ, παραβαλλομένη πρὸς τὰς λυρικὰς ποιήσεις τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀσιανῶν. Ἐν τούτοις εἰς τοιούτους ἀφυεῖς ἀναγνώστας, οἵτινες διὰ μίαν ἔλλειψιν κινδυνεύουσι νὰ γείνωσιν ἔξω ἑαυτῶν, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βοήθημα ἡ ἀκόλουθος σύντομος σκιαγραφία· θέλει τοὺς εὐκολύνει νὰ συνδέσωσι τὰ ἀπεσπασμένα τεμάχια τῶν ὁποίων αὐτὴ εἶναι τὸ ἀκριβὲς ἐξαγόμενον.

Ὁ Γκιαοὺρ εἰς τὸ παρὸν ποίημα, εἶναι τολμηρὸς καὶ ἐρωτόληπτος νέος, ὅστις ὁδοιπορῶν εἰς τὴν Τουρκίαν, ἐτρώθη τὴν καρδίαν ἀπὸ τὰ θέλγητρα ἐρωμένης πλουσίου τινὸς Ἐμίρου καὶ ὅστις κατώρθωσεν ὄχι μόνον νὰ ἑλκύσῃ τὴν εὔνοιαν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ εὕρῃ καιρὸν εἰς συνεντεύξεις καὶ δήλωσιν τοῦ πάθους των. Κατ' ὀλίγον ὅμως ὁ Χασὰν ἀνακαλύπτει τὰς κρυφίας αὐτῶν σχέσεις, καὶ εἰς τὸν παροξυσμὸν μανιώδους ζηλοτυπίας, ῥάπτει

τὴν ὡραίαν Λεϊλὰν ἐντὸς σακκίου, τὴν φέρει ἐν καιρῷ εὐδίου ἑσπέρας εἰς τὴν παραλίαν, καὶ εἰσβιβάσας αὐτὴν εἰς πλοιάριον, τὴν μεταφέρει διὰ τῆς κώπης εἴς τι ἥσυχον καὶ βαθὺ μέρος τῆς θαλάσσης, ὅπου τὴν βυθίζει εἰς τὴν σκοτεινὴν καὶ φρικώδη ἄβυσσον τῶν κυμάτων. Τὴν ἀπάνθρωπον ταύτην ἐκδίκησιν μανθάνει εὐθὺς ὁ Γκιαούρ, καὶ σχεδὸν ὅλος ἔξω ἑαυτοῦ ἐκ τῆς λύπης καὶ μνησικακίας, ἐνοῦται μὲ σπεῖραν ληστῶν καὶ ἐνεδρεύει τὰ διαβήματα τοῦ σκληροῦ Χασάν, ὅστις ἀφοῦ διέδωκεν ὅτι ἡ Λεϊλὰ ἔφυγεν ἀπὸ τὴν οἰκίαν του, ἀπέρχεται μετὰ πολυτελῶς ὡπλισμένης θεραπείας διὰ νὰ μνηστευθῇ πλουσιωτέραν τινὰ καὶ καλητέρου γένους γυναῖκα. Ὁ Γκιαοὺρ ἐπιπίπτει εἰς αὐτὸν ἐξερχόμενον ἀπὸ στενὴν χαράδραν· μετὰ συμπλοκὴν αἱματηρὰν τὸν θυσιάζει εἰς τὴν σκιὰν τῆς φονευθείσης Λεϊλᾶς. Μετὰ ταῦτα παράφορος καὶ πάντοτε ἀπὸ τὸ φάντασμα τῆς σφαγιασθείσης ἐρωμένης του καταδιωκόμενος, ἐπιστρέφει εἰς τὴν πατρίδα του καὶ καταφεύγει εἰς μοναστήριον ἀναχωρητῶν, ὄχι ἐκ μετανοίας καὶ διὰ προσευχάς, ἀλλὰ πρὸ πάντων διὰ τὴν ἐρημίαν καὶ διὰ τὴν συνάδουσαν πρὸς τὴν λύπην του σκυθρωπότητα τοῦ μακρὰν τῆς τύρβης τῶν ἀνθρώπων κειμένου ἡσυχαστηρίου. Ἀπομαρανθεὶς ἀπὸ τὰς ἀλγεινὰς ἀναμνήσεις, καὶ ἀπαύστως ταραττόμενος ὑπὸ τῶν σφοδρῶν καὶ βιαίων αὐτοῦ παθῶν, ἀποθνήσκει ἐκεῖ μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων, ἀλλ' ὀδυνηρῶν ἐτῶν, ἀποκαλύπτων εἰς τὸν εὐσεβῆ

ἱερέα, τὸν ὁποῖον ὁ οἶκτος καὶ τὸ καθῆκον ἔφερον πλησίον τῆς κλίνης τοῦ θνήσκοντος, τόσα ἐκ τῆς ψυχικῆς αὐτοῦ καταστάσεως καὶ ἐκ τῶν παθημάτων τοῦ βίου του, ὅσα ὁ ποιητὴς ἔκρινε καλὸν νὰ φανερώσῃ εἰς τὸν ἀναγνώστην.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἁπλῆ τοῦ διηγήματος τούτου σκιαγραφία. Καὶ Τοῦρκοι καὶ Χριστιανοὶ ἠδύναντο πολλὰ εὐκόλως νὰ σκιαγραφήσωσι τοιοῦτο διήγημα, οὐδεὶς ἄλλος ὅμως παρὰ τὸν Βύρωνα ἠδύνατο νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸ ἐκείνην τὴν δύναμιν καὶ ἐκείνην τὴν ἰδιότητα, τὰς ὁποίας βλέπομεν εἰς τὰ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας τεμάχια. Παθητικώτατον πρὸ πάντων ἐπενόησε, καὶ πολλὰ ἐπιτυχῶς ὑπετύπωσεν ὁ συγγραφεὺς τὸν χαρακτῆρα τοῦ Γκιαούρ, τοῦ ὁποίου ἡ φυσιογνωμία, ἂν καὶ ἐξ ἄλλων τινῶν ποιημάτων δὲν μᾶς εἶναι ἐντελῶς ἄγνωστος, εἰς τὴν ἐνταῦθα ὅμως ζωγραφηθεῖσαν εἰκόνα φαίνεται εἰς ἄκρον καθαρὰ καὶ πρωτότυπος.

Ψυχὴ διάπυρος, ῥοπὴ πρὸς μεγάλα τολμήματα, περιφρόνησις μαλθακῶν σκέψεων ἢ μικροπρεπῶν ἡδονῶν, ἀπείθεια ὑπερήφανος εἰς τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα, ὅλα ταῦτα εὑρίσκονται ἐνταῦθα ἡνωμένα, ἀλλὰ καὶ ἐχρωματισμένα ὑπὸ πνεύματος σκυθρωποῦ, ὑπ' ἐκείνης τῆς ὑπεροψίας, ἐκείνου τοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους οἴκτου, τὰ ὁποῖα φαίνονται ἐπινοηθέντα διὰ τὸν Ἀρόλδον (*). Τὴν σκυθρωπο-

(*) Ἄλλο ποίημα τοῦ Βύρωνος.

τάτην ὅμως φύσιν τοῦ προσώπου τῆς εἰκόνος ταύτης, ἥτις διορᾶται εἰς λυκαυγὲς καὶ εἰς ὁμιχλώδη ἀπόστασιν, τώρα μὲν καθιστᾷ ἡμερωτέραν τὸ ὑπερβάλλον φλογερὸν πάθος τοῦ ἔρωτος πρὸς τὸ ἐρασμιώτερον πλάσμα τῆς οἰκουμένης, τώρα δὲ κατασκιάζει ἡ σφοδρὰ λύπη διὰ τὴν ἀπώλειαν αὐτοῦ. Ἡ ποιητικὴ δύναμις τῆς εἰκόνος δὲν ἐλαττοῦται διὰ προσθήκης μικρῶν καὶ ταπεινῶν πραγμάτων, διὰ τῆς ὁποίας νομίζουσί τινες, ὅτι ἡ ποίησίς των ἀποβαίνει φυσικωτέρα καὶ ἀληθεστέρα. Ὁ Γκιαοὺρ δὲν ἀρέσκεται εἰς τὸν ληστρικὸν βίον, δὲν ἀγαπᾷ τὴν ἀνδραποδώδη ἀκολασίαν. Ναὶ μὲν θεωρεῖ τὰς ἀγρίας ἀρετὰς τῆς ἀδαμάστου τόλμης καὶ τοῦ φοβεροῦ ὄγκου ὡς τὰς πρωτίστας ἀνάγκας τῆς τιμῆς, γνωρίζει ὅμως, καὶ καλῶς, ὅτι ἡ ψυχὴ συγκινεῖται σφοδρότερον καὶ τερπνότερον προσηλουμένη στενῶς καὶ θερμῶς εἰς ἓν μόνον προσφιλὲς ὄν. Δύναται μὲν νὰ ἐκλάβῃ τις ὅλον τὸ ποίημα ὡς ἀπόδειξιν τῆς γνώμης, ὅτι αἱ μεγάλαι ψυχαὶ ἠδύνονται μόνον εἰς τὴν ἀχαλίνωτον βίαν καὶ εἰς τὸν πολὺν θόρυβον τῶν αἰσθημάτων, καὶ καταφρονοῦσιν ὅλα τὰ ἡσυχότερα πάθη ὡς ἄνανδρα καὶ νωθρὰ καὶ ἀνάξια νὰ συγκινήσωσι ψυχὴν δυναμένην νὰ ὑποφέρῃ τὴν ὁρμὴν μεγαλητέρων παθῶν, δὲν εἶναι ὅμως παντάπασιν ἡ ἐσφαλμένη αὕτη γνώμη, εἶναι ἡ δύναμις καὶ ἡ σπουδὴ διὰ τῶν ὁποίων τὰ αἰσθήματα ἐκφράζονται καὶ ἑρμηνεύονται, αἵτινες δίδουσιν εἰς τὸ παρὸν πόνημα τὴν μεγίστην ἀξίαν, καὶ

καθιστῶσι τὸν Βύρωνα ἱκανὸν νὰ μεταβάλῃ κοινοτάτην φονικὴν ἱστορίαν εἰς ᾆσμα παθητικωτάτης ποιήσεως.

Τὰ ἰδιώματα τῶν ἀνατολικῶν χωρῶν ἐτηρήθησαν, ὡς ἦτο ἐπόμενον μὲ ἀκρίβειαν ἀξιοθαύμαστον εἰς ὅλον τὸ ποίημα.

Αἱ εἰκόνες εἶναι ἐνίοτε βεβιασμέναι καὶ ὄχι φυσικαί, ἡ γλῶσσα πολλάκις τραχεῖα καὶ ἀνεπιμέλητος, ἢ ἡμιτελὴς καὶ ἄτακτος, ἀλλ' ἡ δύναμις τοῦ ὅλου μεγάλη καὶ ἐκπληκτική.

Ἐν γένει τὸ ποίημα τοῦτο δύναται ν' ἀντιπαραβληθῇ πρὸς τὰ παθητικώτερα τεμάχια καὶ πρὸς τὰ καλήτερα χωρία τῶν καλητέρων λυρικῶν διηγημάτων τῆς ἀγγλικῆς ποιήσεως. Εἰς τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις ὑπάρχει πλειότερος ἔπαινος εἰς σύστασιν τοῦ πονηματίου, ἢ ἐὰν ἐδίδετο εἰς τὴν ἐπίκρισιν καὶ ἀνάλυσιν ἔκτασις μεγαλητέρα τῆς τοῦ ὅλου ποιήματος.

Εἰς ἀπόδειξιν τῆς ὀρθότητος καὶ ἀκριβείας τῶν ἀνωτέρω, ὁ ἄγγλος κριτικὸς ἀναφέρει χωρία τινὰ τοῦ ποιήματος, συνοδεύων αὐτὰ μὲ συντόμους παρατηρήσεις, ὑποστηριζούσας τὴν περὶ τοῦ ὅλου παρ' αὐτοῦ ἐκφρασθεῖσαν γνώμην. Τὰς ὀλίγας ταύτας παρατηρήσεις ἐνυφάναμεν εἰς τὴν περιληπτικὴ ἀνάλυσιν, τὴν ὁποίαν ἐκρίναμεν ἀναγκαῖον νὰ ἐπιτάξωμεν εἰς τὸ ποίημα, διότι ἡ τοῦ ἄγγλου κριτικοῦ, οὖσα πολλὰ συνεπτυγμένη, μᾶς ἐφάνη ἱκανὴ ν' ἀπαλλάξῃ τῆς ἀμηχανίας ἀναγνώστας ἄγγλους,

συνειθισμένους εἰς τοιαῦτα ποιήματα, τῶν ὁποίων βρίθει ἡ νέα φιλολογία των, ἀνεπαρκὴς ὅμως νὰ ἐκσώσῃ ἐκ τῆς ἀπορίας ἀναγνώστας Ἕλληνας, ἀγεύστους καὶ ἀπείρους εἰσέτι τῆς τοιαύτης ποιήσεως. Νομίζομεν δὲ τοσούτῳ μᾶλλον ὅτι δὲν περιεπέσαμεν εἰς φιλολογικὸν ἁμάρτημα ἐπιτάξαντες τὴν περιληπτικὴν ἀνάλυσιν, καθόσον ὅσοι νομίζουσιν αὐτὴν περιττήν, δύνανται νὰ παραλείψωσι τὴν ἀνάγνωσιν, καὶ μάλιστα τοὺς προτρέπομεν εἰς τοῦτο, διότι τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἴδιον εἶναι νὰ εὐχαριστῆται μᾶλλον, ὅταν ἀφ' ἑαυτοῦ ἀνακαλύπτῃ τὰς ἀφανεῖς σχέσεις καὶ τὰς κεκρυμμένας ἐννοίας, ἢ ὅταν ἐμβατεύῃ εἰς αὐτὰς ὁδηγούμενον.

Κ. Ν. ΔΟΣΙΟΣ

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ

Τὸ εἰς τὰ ἀσυνάρτητα ταῦτα τεμάχια περιεχόμενον διήγημα στηρίζεται εἰς συμβάντα, τὰ ὁποῖα τώρα εἶναι σπανιώτερα εἰς τὴν Ἀνατολὴν παρ' ἄλλοτε· ἴσως διότι αἱ γυναῖκες προφυλάττονται περισσότερον παρὰ τὸ πάλαι, ἢ διότι οἱ χριστιανοὶ εἶναι εὐτυχέστεροι ἢ ὀλιγώτερον τολμηροί. Ἡ ὅλη ἱστορία δὲν περιεῖχεν εἰ μὴ τὰ παθήματα δούλης τινός, ἥτις ἀποδειχθεῖσα ἄπιστος, ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Τούρκων, καὶ τῆς ὁποίας ὁ ἐραστής, νέος τις Ἐνετός, ἐτιμώρησε τὸν φονέα. Τοῦτο συνέβη καθ' ὃν καιρὸν ἡ δημοκρατία τῆς Ἐνετίας κατεῖχε τὴν Ἐπτάνησον, μικρόν τι πρὸ τῆς ἐκδιώξεως τῶν Ἀλβανῶν ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου, τὴν ὁποίαν οὗτοι μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Ῥώσσων εἶχον καταπορθήσει. Ἡ λειποταξία τῶν Μανιατῶν, εἰς τοὺς ὁποίους δὲν ἐπετράπη ἡ λεηλασία τοῦ Μιστρᾶ, ἐπέφερε τὴν παῦσιν τούτου τοῦ ἐπιχειρήματος καὶ τὴν ἐρήμωσιν τῆς Πελοποννήσου, γενομένης παντοχοῦ θέατρον τοσούτων καὶ τοιούτων σκληρῶν πράξεων, ὥστε ὅμοιον παράδειγμα δὲν εὑρίσκεται οὔτ' εἰς αὐτὰ τῶν πιστῶν τὰ χρονικά.

Ο ΓΚΙΑΟΥΡ

Κανὲν φύσημα ἀέρος δὲν κυλίει κανὲν κῦμα
ἐκεῖ ὅπου κεῖτ' ὁ ἥρως Ἀθηναῖος εἰς τὸ μνῆμα,
μνῆμ' ἀστράπτον εἰς τὴν ἄκραν ἑνὸς βράχου, τὸ ὁποῖον
πρῶτον χαιρετᾷ τὴν πρώραν τῶν ἐπιστρεφόντων πλοίων
εἰς τὴν χώραν, τὴν ὁποίαν ἠλευθέρωσε ματαίως.—
Πότε ὅμοιος μ' ἐκεῖνον θὰ φανῇ τις ἥρως νέος ; (*)

. . . . . .

Πάντοτε διαγελῶντα κ' εὔδιον, ὦ χώρα θεία,

(*) Ἡ Ἑλλὰς ἀπήντησεν εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην τοῦ ποιητοῦ μετὰ ὀκτὼ ἔτη, ἀναδείξασα κατὰ θάλασσαν ἐφάμιλλον τοῦ Θεμιστοκλέους ἥρωα τὸν Ἀνδρέαν Μιαούλην, τοὺ ὁποίου τὸ εὐτελὲς μνημεῖον κεῖται εἰς τὸ αὐτὸ ἀκρωτήριον τοῦ Πειραιῶς, ὅπου καὶ ὁ νομιζόμενος τοῦ ἀρχαίου συναδέλφου του παράλιος τάφος. Ὅτε ὁ Βύρων ἐποίει τοὺς ἀνωτέρω στίχους, ἐνεφιλοχώρει βεβαίως εἰς τὴν μνήμην του τὸ τετράστιχον Πλάτωνος τοῦ κωμικοῦ, τὸ ὁποῖον ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος εἰς τὸν βίον τοῦ Θεμιστοκλέους, λέγων περὶ τοῦ τάφου τοῦ στρατηγοῦ Ἀθηναίου τὰ ἑξῆς· «Θεόδωρος δ' ὁ περιηγητὴς ἐν τοῖς περὶ μνημάτων εἴρηκεν, ὡς ὑπονοῶν μᾶλλον ἢ γινώσκων, ὅτι περὶ τὸν μέγαν λιμένα τοῦ Πειραιῶς ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸν Ἄλκιμον ἀκρωτηρίου πρόκειταί τις οἷον ἀγκών, καὶ κάμψαντι τοῦτον ἐντὸς ἔτι τὸ ὑπεύδιον τῆς θαλάττης κρηπὶς ἐστιν εὐμεγέθης καὶ τὸ περὶ αὐτὴν βωμοειδὲς τάφος τοῦ Θεμιστοκλέους. Οἴεται δὲ καὶ Πλάτωνα τὸν κωμικὸν αὐτῷ μαρτυρεῖν ἐν τούτοις·

ὁ σὸς δὲ τύμβος ἐν καλῷ κεχωσμένος
τοῖς ἐμπόροις πρόσρησις ἔσται πανταχοῦ
τοὺς τ' ἐκπλέοντας εἰσπλέοντάς τ' ὄψεται
χὠπόταν ἅμιλλα τῶν νεῶν θεάσεται».

βλέπουσι τὸν οὐρανόν σου τὰ ὡραῖά σου νησία.
Ὅστις ἀπὸ τοῦ Σουνίου τὴν λοφώδη παραλίαν
τὰ παρατηρεῖ, τοσαύτην ἀπολαύει εὐτυχίαν,
ὥστε θέλγητρα εὑρίσκει κ' εἰς αὐτὴν τὴν ἐρημίαν.
Ἄπειροι ἐδὼ καθρέπται τῆς θαλάσσης κατοπτρίζουν
τῶν βουνῶν τὰ πέριξ ὕψη, καὶ μὲ τούτων χρωματίζουν
τὰς βαφὰς τὴν μειδιῶσαν πεδιάδα τῶν ὑδάτων,
ὅσα τὴν Ἐδὲμ τῆς Ἕω βρέχουν μὲ τὰ κύματά των·
ἂν δὲ ζέφυρός τις φεύγων θάλασσαν ἢ γῆν περάσῃ,
κ' ἢ τὸν κρύσταλλον τοῦ πόντου τὸν κυάνεον συνθλάσῃ,
ἢ ἐξ εὐανθέμων δένδρων τινὰ ἄνθη ἀναρπάσῃ,
τότε πόσον γλυκὺς εἶναι! ἔφυδρος καὶ ἀνθοσμίας,
πανταχοῦ τὴν δρόσον φέρει πανταχοῦ τὰς εὐωδίας!
Ἐδὼ φύεται τὸ ῥόδον μέσον βράχου καὶ αὐλῶνος,
εἶναι τοῦ πολυκελάδου ἀοιδοῦ,—τῆς ἀηδόνος,—
σεμνὴ νύμφη ἡ ὁποία, ὅταν ὕμνους οὗτος ψάλλῃ
ἐπαινῶν ἀπὸ τὰ ὕψη τὰ ἐξαίσιά της κάλλη,
εἰς τοῦ ἐραστοῦ τοὺς λόγους ἐρυθρόχρους ἀναθάλλει
Εἶναι ἄνασσα τῶν κήπων· ποτὲ φύσημα τυφῶνος
δὲν τὴν κάμπτει, οὔτε ψύχη τὴν παγόνουσι χιόνος·
ἐντελῶς ἀπηλλαγμένη τῶν τῆς δύσεως χειμώνων,
ἀπὸ τοὺς ζεφύρους ὅλον περιπνέεται τὸν χρόνον·
ὅσα δὲ ἀπὸ τὴν φύσιν ἔλαβεν αὐτὴ ὡς δῶρον
τὰ ἀντεπιστρέφει πάλιν ὡς εὐγνωμοσύνης φόρον,
τοὺς λαμπροὺς χρωματισμούς της εἰς τὸν ἱλαρὸν αἰθέρα,
τοὺς εὐώδεις στεναγμούς της εἰς τὸν εὐμενῆ ἀέρα.
Ἄνθη ἔαρος τὸν τόπον πανταχοῦ κατακοσμοῦσι,
πανταχοῦ τοὺς ἐρωμένους σκιαὶ δένδρων προσκαλοῦσι,
πανταχοῦ εὑρίσκεις πλῆθος ἄντρων ἀναπαυτηρίων·
τώρα ὅμως κατοικοῦνται ὑπὸ πειρατῶν ἀγρίων.
Μὲ τὸ σκάφος των εἰς κόλπους κεκρυμμένοι ἐνεδρεύουν,

καὶ τὰ ποντοπόρα πλοῖα μὲ τὰ βλέμματα θηρεύουν,
ἕως εὔθυμός τις ναύτης τὴν κιθάραν του τονίσῃ
καὶ ὁ ἕσπερος νὰ φέγγῃ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀρχίσῃ·
μὲ περιδεμένην κώπην τότ' αὐτοὶ κωπηλατοῦντες,
κ' ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν βράχων ἄνευ κρότου προχωροῦντες,
ἐφορμῶσιν οἱ κακοῦργοι τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν λείαν,
κ' αἴφνης εἰς θανάτου ῥόγχον τρέπουσι τὴν μελῳδίαν.
Ἄπορον! ἐν ᾧ ἡ φύσις, ὡς κατὰ παραγγελίαν
Θεοῦ, ἔπλασεν ἐνταῦθα δι' ἀγγέλους κατοικίαν,
ἐκκενώσασα εἰς ὅλον τὸν ὡραῖον τόπον τοῦτον
τὰς ἀφθόνους χάριτάς της, τῶν θελγήτρων της τὸν πλοῦτον,
ὁ θνητός, τῆς φθορᾶς φίλος, ὡς ἐν μέθῃ καὶ κραιπάλῃ
εἰς φρικώδη ἐρημίαν θέλει νὰ τὸν μεταβάλῃ,
πατῶν ἐξ ἀναισθησίας μὲ τὸν πόδα τὸν κτηνώδη
ὅλα τὰ ποικίλα ἄνθη, ὅλα τ' ἄνθη τὰ εὐώδη,
τὰ ὁποῖα τῶν χειρῶν του δὲν ζητοῦσι τὴν φροντίδα,
ἀλλ' αὐτόφυτα στολίζουν τὴν ὡραίαν του πατρίδα,
καὶ μ' ἠπίαν γλῶσσαν λέγουν «Ἄνθρωποι μὴ μᾶς πατῆτε,—
ἄλλο τι δὲν σᾶς ζητοῦμεν,—τὴν ζωήν μας λυπηθῆτε!»
Ἄπορον! ἐν ᾧ τὰ πάντα ἄλλως πνέουν ἡσυχίαν,
ἀναπτύσσουσι τὰ πάθη ὑπερήφανον μανίαν·
ἀσωτία βασιλεύει, ἁρπαγῆς ἐπιθυμία,
κ' ἐξαπλόνουν μαῦρον σκότος εἰς τὰ πάγκαλα πεδία.
Ἀπαράλλακτος ἡ χώρα, ὡς ἂν ἑωσφόρων στίφη
ἀπεδίωξαν ἐντεῦθεν τοὺς ἀγγέλους μὲ τὰ ξίφη,
καὶ πᾶν ἔκτρωμα τοῦ Ἅδου, φάλαγγες κακῶν δαιμόνων
ἐπεκάθησαν θρασέως εἰς τοῦ οὐρανοῦ τὸν θρόνον.
Τόσον ἡ Ἑλλὰς ὡραία, τόσον ἡ Ἑλλὰς ἑλκύει,
τόσον καὶ οἱ ὀλετῆρες τύραννοί της εἶν' ἀχρεῖοι (*)

(*) Ἡ λυπηρὰ σκέψις περὶ τῶν πανολέθρων ἀποτελε-

Ὅστις εἰς θανόντος κλίνην ἔτυχέ ποτε νὰ ἔλθῃ
πρὶν ἀκόμη ἡ ἡμέρα τοῦ θανάτου του παρέλθῃ,
ἡ πανώλεθρος ἐκείνη, πρώτη τῆς ἀνυπαρξίας,
ἀλλ' ἐσχάτη τῶν κινδύνων, τῶν παθῶν, τῆς ἀγωνίας,
(πρὶν τὸ πρόσωπον ὁ ὄνυξ παραφθείρῃ τοῦ θανάτου
καὶ τὸ ἐπιμένον κάλλος σβέσῃ μὲ τὰ δάκτυλά του,)
θὰ ἐθαύμασε βεβαίως τὴν ἀγγελικὴν γαλήνην,
τῆς ἐκστάσεως τὸ ἦθος, τὴν ἀτάραχον εἰρήνην,
τὴν ὠχρὰν ἐκείνην ὄψιν, στερεάν, ἀλλ' ἀνειμένην,
τὴν ὑπὸ τῆς ἀτονίας τρυφερῶς ὡραϊσμένην·
ἂν δὲν ἔβλεπε τὸ ὄμμα τὸ στερρὸν καὶ φρικαλέον,
ὅπου δὲν γελᾷ, δὲν λάμπει, οὔτε δάκρυ χύνει πλέον,
καὶ τὸ μέτωπον ἐκεῖνο τὸ ξηρὸν καὶ παγωμένον,
ὅπου ἡ τῶν τάφων νάρκη τῶν ἐκεῖ παρισταμένων
τὴν ψυχὴν καταταράττει, ὡς ἂν ἔμελλον ὁμοίαν
καὶ αὐτοὶ νὰ λάβουν τύχην μετ' ὀλίγον, τὴν ὁποίαν
τρέμουν βλέποντες καὶ φρίττουν, ἀτενίζουν μολοντοῦτο·
ἂν τὸ μέτωπον καὶ τ' ὄμμα ἔμπροσθεν δὲν εἶχε τοῦτο,
στιγμάς,—ὄχι,—ὥρας ὅλας αὐτὸς ἤθελε διστάζει,

σμάτων τῆς τυραννίας, ἥτις ἠδυνήθη νὰ νεκρώσῃ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ ἐξαλείψῃ τὰ φυσικὰ κάλλη της, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ ἑπόμενον ἀμίμητον χωρίον, ὅπου ἡ περιεχομένη εἰς αὐτὸ ἰδέα, ἤτοι ἡ παραβολὴ τοῦ τί εἶναι ἡ Ἑλλὰς πρὸς τὸ τί ἄλλοτε ἦτο, ἔπρεπε κατὰ φυσικὸν λόγον νὰ ἐμπλήσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ ποιητοῦ ἀγανακτήσεως κατὰ τῶν αἰτίων ὅλων τῶν δεινῶν, καὶ νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς τὸ ἄλλο χωρίον, ὅπου προτρέπει τοὺς Ἕλληνας εἰς ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας των, μεχρισοῦ βλέπων αὐτοὺς ἀναισθητοῦντας, στρέφει, ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ τοὺς ἴδῃ ἀνεξαρτήτους καὶ αὐτονόμους, τὴν ἀγανάκτησίν του καὶ κατ' αὐτῶν διὰ τὴν ἀναλγησίαν των. Τοιουτοτρόπως ἂν καὶ τὰ τεμάχια ταῦτα φαίνωνται ἀσυνάρτητα, ἔχουσι φυσικὴν καὶ στενὴν τὴν πρὸς ἄλληλα σχέσιν.

ἂν ὁ θάνατος τῷ ὄντι τὸν νεκρὸν ἐξουσιάζῃ·
τόση χάρις καὶ γαλήνη, τόση καλλονὴ μεγάλη
κατὰ τὰς στιγμὰς τὰς πρώτας τοῦ θανάτου ἐπιθάλλει!
Καὶ αὐτῆς τῆς παραλίας ἡ εἰκὼν εἶναι ὁμοία·
εἶναι ἡ Ἑλλάς, ἀλλ' ὅμως ἡ Ἑλλὰς νεκρὰ καὶ κρύα!
ναὶ νεκρά, ἀλλὰ ὡραία· ναὶ ψυχρά, ἀλλὰ γλυκεῖα·
ὅμως φρικιᾷς μὴ βλέπων οὐδαμοῦ ζωῆς σημεῖα.
Καλλονὴν τοιαύτην ἔχουν μόνον οἱ ἀποθαμμένοι,
ἥτις, και ψυχῆς ἀπούσης, εἰς τὸ πρόσωπόν των μένει·
ἥτις, ἑωσοῦ ὁ τάφος σκεπασθῇ ἀπὸ τὸ χῶμα,
μᾶς πλανᾷ ἐν ᾧ μᾶς δείχνει ψευδῆ χάριν, ψευδὲς χρῶμα.
Αἴγλη τῆς ψυχῆς εἶν' αὕτη εἰς τὸ τέρμα τοῦ σταδίου,
εἶν' ἀστὴρ περιαυγάζων τὰ ἐρείπια τοῦ βίου,
ἐκπνευσάντων αἰσθημάτων ζώπυρον τὸ τελευταῖον,
σπινθήρ,—ἴσως ἀπὸ φλόγα οὐρανίαν ἀποῤῥέων,—
ὅστις τὸν νεκρὸν φωτίζει, ἀλλὰ δὲν θερμαίνει πλέον.

Τῶν μεγάλων ἀνδρῶν μῆτερ, κλεινὴ χώρα τῶν ἀνδρείων!
ἀπὸ τῶν βουνῶν τὰ ἄντρα ἦσο μέχρι τῶν πεδίων
προμαχὼν ἐλευθερίας εἴτε δόξης μαυσωλεῖον!
Νεκροθήκη ἡμιθέων! *Αὕτη* ἡ κατάστασίς σου;
ταῦτα λείψανα τὰ μόνα ἐκ τῆς ἄλλοτε ζωῆς σου;
Πρόσελθε δειλὲ σὺ δοῦλε, τῶν ἁλύσεών σου φίλε,
καὶ εἰπέ, δὲν εἶν' ἐκεῖναι αἱ ἀρχαῖαι Θερμοπύλαι;
καὶ τὸ κυανοῦν δε ὕδωρ τὸ τὴν γῆν σου πέριξ πλῆττον,
γόνε χαῦνε προπατόρων αὐτονόμων, ἀνικήτων,
λέγε, τίς ἡ παραλία, τίς ὁ σκόπελος ἐκεῖνος;
Εἶν' ἡ θάλασσα, ὁ βράχος, ὁ λιμὴν τῆς Σαλαμῖνος!
Ἐγερθῆτε! ἐγερθῆτε! ἀνακτήσατε γενναίως
τὴν γῆν ταύτην τῆς ὁποίας εἶναι ἄφθαρτον τὸ κλέος·
εἰς τὴν τέφραν τῶν προγόνων εὕρατέ τινας σπινθῆρας

καὶ ἀνάψατ' εἰς τὰ στήθη ἐνθουσιασμοῦ κρατῆρας·
ὁ φιλόπατρις ἂν πέσῃ εἰς τὴν μάχην τῶν αἱμάτων,
ὄνομα θὰ ἀποκτήσῃ φοβερὸν ὡς τ' ὄνομά των,
αἰωνίως τῶν τυράννων τὰς ψυχὰς κατασπαράττον·
εἰς τὰ τέκνα του θ' ἀφήσῃ δόξαν καὶ ἐλπίδα τόσην,
ὥστε ἀντὶ τῆς δουλείας θάνατον νὰ προτιμῶσιν.
Ἀφοῦ ἡ ἐλευθερία ἅπαξ πόλεμον κινήσῃ,
μάχονται τὰ τέκνα ὅταν ὁ πατήρ των τελευτήσῃ,
ὥστ' ἀργὰ εἴτε ταχέως αὐτὴ πρέπει νὰ νικήσῃ.
Σύ, Ἑλλάς, τοῦ λόγου μάρτυς· τῆς λαμπρᾶς σου ἱστορίας
αἱ σελίδες ἀναγγέλλουν τὰς τοιαύτας ἀληθείας!
Βασιλεῖς ἐν ᾧ ἀγνώστους πυραμίδας ἔχουν μόνον,
βυθισμένοι εἰς τὸ σκότος κ' εἰς τὴν κόνιν τῶν αἰώνων,
οἱ μεγάλοι ἥρωές σου,—ἂν καὶ τὸ ἐκ λίθου μνῆμα,
ἡ ἀνιδρυθεῖσα στήλη, ἔγινε τοῦ χρόνου τρίμμα,—
διαρκέστερον μνημεῖον ἔχουσιν οἱ δαφνηφόροι,
τύμβον ἔνδοξον, μεγάλον,—τῆς πατρίδος των τὰ ὄρη!
Εἰς τὸν ξένον λέγ' ἡ Μοῦσα, αἱ ἀκρώρειαι ἐκεῖναι
ὅτι ἄφθαρτον μνημεῖον ἀθανάτων ἀνδρῶν εἶναι!
Μακρὸν εἶναι νὰ ἐκθέσῃ, λυπηρόν τις νὰ δηλώσῃ,
πῶς μετὰ τοσαύτην δόξαν ἦλθεν ἀθλιότης τόση·
ἀρκεῖ ὅτι κανεὶς ξένος δὲν σοῦ ἔκαμψε τὸ γόνυ
εἰ μὴ ὅτε διεφθάρης. Ναί! Ἐταπεινώθης μόνη.
Ναί! Ἀφ' οὗ ἐξηχρειώθης, ἔφερες εἰς φῶς προδότας
κ' ἤνοιξας ὁδὸν καὶ πύλας εἰς τοὺς ἔξωθεν δεσπότας.

Τί νὰ εἴπῃ ὅστις ἐλθῃ εἰς αὐτὰς τὰς παραλίας;
τῶν ἀρχαίων ἡμερῶν σου δὲν εὑρίσκει ἱστορίας,
οὔτε θέμα ὡς τὸ πάλαι ἀνυψοῦν τὴν φαντασίαν
καὶ τὴν Μοῦσαν περιφέρον εἰς ὁδὸν τὴν οὐρανίαν,
ὅτε γενεὰν σὺ εἶχες τοῦ ἐδάφους σου ἀξίαν.

Καὶ τὴν σήμερον θὰ τρέφουν αἱ κοιλάδες σου καρδίας
καὶ ψυχὰς ἐνθουσιώδεις, πάλιν εἰς μεγαλουργίας
τοὺς υἱούς σου δυναμένας νὰ κινήσουν· ὅμως τώρα
αὐτοὶ ζοῦν καὶ ἀποθνήσκουν ὡς ἀνδράποδ' ἀχθοφόρα·
εἶναι δοῦλοι,—καὶ τί λέγω; δοῦλοι δούλων τῶν ἐσχάτων,
καὶ ἀναίσθητοι εἰς ὅλα, φίλοι τῶν κακουργημάτων.
Πᾶσα σήμερον κακία τὴν καρδίαν των μολύνει
ἱκανὴ ν' ἀφομοιώσῃ τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὰ κτήνη·
καὶ τῆς ἀρετῆς ἀκόμη στερημένοι τῶν ἀγρίων,
κανὲν αἴσθημα δὲν ἔχουν ἢ γενναῖον ἢ ἀνδρεῖον·
εἰς τοὺς γείτονας λιμένας πανουργία εἶναι ὅλος,
κ' ἔγεινε παροιμιώδης τοῦ Γραικοῦ παντοῦ ὁ δόλος.
Κατὰ τοῦτο εἶν' ὀξύνους, τοὺς ἀρχαίους ὁμοιάζει,
ἀλλ' εἰς τοῦτο, τοῦτο μόνον, πρέπει τώρα νὰ κομπάζῃ.
Ἡ φωνὴ ἐπὶ ματαίῳ θέλει τῆς ἐλευθερίας
νὰ ἐγείρῃ πνεῦμα φέρον πρὸ πολλοῦ δεσμὰ δουλείας·
φεῦ! οἱ δοῦλοι φέρουν ὅλοι τὸν ζυγὸν μετ' ἀπαθείας.
Παύω τὸ ἑξῆς νὰ χύνω δι' αὐτοὺς τὰ δάκρυά μου,
λυπηρὸν ὥστόσον εἶναι τοῦτο τὸ διήγημά μου,
ὥστε, ὅστις τὸ ἀκούσει, θέλει συνομολογήσει
ὅτι ὁ ἀκούσας πρῶτος εἶχε λόγους νὰ θρηνήσῃ.
. . . . . .

Σκιὰ μαύρη καὶ ἀγρία βράχων ἀποτομωτάτων
ἐπὶ τῶν κυανοχρόων ἐπεκτείνεται ὑδάτων·
ὁ ἁλιευτὴς μὲ φόβον τὴν κυττάζει, ὑποπτεύων
πειρατοῦ ἢ Μανιάτου μή 'ναι σκάφος ἐνεδρεῦον (*).

(*) Περὶ τοῦ ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐπικινδύνου τῶν ἑλληνικῶν παραλίων, κρυπτόντων πειρατὰς ὑπὸ τοὺς βράχους, τῶν ὁποίων ἡ σκιὰ καθιστᾷ τὸ ληστρικὸν σκάφος ἀφανὲς εἰς τοὺς

Θέλων τὸ πλοιάριόν του νὰ σωθῇ ἐκ τῶν κινδύνων,
φεύγει τὸν πλησίον ὅρμον, τὸν ἐπίφοβον ἐκεῖνον·
καίτοι ἐξησθενημένος ὅλος ἐκ τῆς ἐργασίας
καὶ βαρὺ τὸ σκάφος ἔλκων ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ἰχθύας,
δυνατὰ κινεῖ τὴν κώπην, καὶ τοῦ Πειραιῶς πλησίον
προσπαθεῖ νὰ φθάσῃ, ὅπου ἀσφαλέστερον τὸ πλοῖον,
ἐν ᾧ τὴν ὁδόν του φέγγει ἡ χαρίεσσα σελήνη,
ἥτις τὰς τῆς Ἕω νύκτας μὲ τὸ φέγγος της λαμπρύνει.
. . . . . .

Μὲ τῆς ἀστραπῆς τὸ τάχος καὶ μὲ τὸν βροντώδη κτύπον
τίς μ' ἡνίας ἀφειμένας καὶ εἰς μαῦρον τρέχει ἵππον;
Πάταγον φρικτὸν ἀκούω, κτύπον ἄγριον πετάλων,
μετὰ κρότον ἄλλον κρότον, μετὰ γδοῦπον γδοῦπον ἄλλον,
καὶ τὰ πέριξ ἄντρα ἦχον ἀναπέμπουσι μεγάλον·
ὁ ἀφρὸς ἀπὸ τοῦ ἵππου τὰ πλευρὰ ὅστις σταλάζει
τῶν ὑδάτων τῆς θαλάσσης τὸν ἀφρὸν παρομοιάζει·
εἰς τὴν θάλασσαν πλὴν τώρα κανὲν κῦμα δὲν ἀφρίζει,
τοῦ Γκιαοὺρ τὸ στῆθος μόνον ἡσυχίαν δὲν γνωρίζει·
μᾶλλον τις νὰ κατευνάσῃ δύναται τὴν τρικυμίαν
παρὰ σοῦ, Γκιαούρ, τοῦ νέου τὴν ἀνήσυχον καρδίαν.
Δὲν γνωρίζω ποῖος εἶσαι· ἡ φυλή σου καταισχύνη,
καὶ ἡ ὄψις παθῶν πλήρης· ἀντὶ ὅμως νὰ τὰ σβύνῃ
ὁ καιρὸς ὁ πανδαμάτωρ, αὐτὸς μᾶλλον τὰ βαθύνει!
Τόσον νέος καὶ τί χρῶμα! τὸ νοσῶδες μέτωπόν σου
μαρτυρεῖ ὅτι τὸ στῆθος βορὰ εἶναι τῶν φλογῶν σου·
ἂν καὶ τὸ κακόν σου ὅμμα εἶχες πρὸς τὰ κάτω νεῦον,
κ' ὡς μετέωρον διῆλθες φοβερόν, ταχὺς ἱππεύων,

παραπλέοντας. πρβλ. στίχ. 36—45, οἵτινες εἶναι ὡς προπαρασκευὴ καὶ ἐξήγησις τοῦ χωρίου τούτου.

καλὰ σ' εἶδα· ἐξ ἐκείνων ὅτι εἶσαι μοὶ ἐφάνη
τῶν ἀπίστων, ὅπου φεύγουν ἢ φονεύουν Μουσουλμάνοι.

Τρέχει, τρέχει κατὰ κράτος· ἐν ᾧ φεύγει δὲ ἐμπρός μου,
τὸν ἀκολουθεῖ μακρόθεν ἔκθαμβος ὁ ὀφθαλμός μου.
Ἂν καὶ ἐπαρουσιάσθη ὡς νυκτιπλανής τις δαίμων,
ὅστις ἦλθε κ' ἠφανίσθη μὲ τὴν βίαν τῶν ἀνέμων,
ἡ μορφή του ἐτυπώθη εἰς τὴν μνήμην μου, καὶ μένει
εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου ὡς εἰκὼν συγκεχυμένη,
καὶ περιβομβεῖ, ἀφ' ὅτου ὁ ταχὺς διῆλθεν ἵππος,
εἰς τὰ ὦτά μου ἀκόμη τῶν πετάλων του ὁ κτύπος.
Ἄ, κεντᾷ τὸν ἵππον πάλιν· ἰδοὺ τώρα πλησιάζει
τὸν κρημνόν, ὅστις τοῦ πόντου τὰς ἀβύσσους συσκιάζει.
Ἐπισπεύδει τὴν φυγήν του,—περιστρέφεται μὲ τάχος,—
καὶ ἀπὸ τὰ βλέμματά μου τὸν ἀπέκρυψεν ὁ βράχος·
βέβαια ὁ εἰς τοιαύτην φεύγων ὥραν ἐσπευσμένως
δὲν εὐχαριστεῖται ὅταν τὸν παρατηρῇ τις ξένος,
καὶ μισεῖ τὸ φῶς τῶν ἄστρων, ὑποπτεύων μήπως δείχνῃ
εἰς τοὺς ἄλλους τῆς φυγῆς του τὰ μυστηριώδη ἴχνη.
Πρὶν προβῇ, στραφεὶς ὀπίσω μὲ ἠτένισεν ὡς λέων·
μὲ ἓν βλέμμα—ὡς ἂν ἦτο βλέμμα του τὸ τελευταῖον.
Ἀνασύρει τὰς ἡνίας, τὴν ὁρμὴν τοῦ ἵππου παύει,
στιγμὴν μίαν τὸν ἀφίνει τὴν ἀναπνοὴν νὰ λάβῃ,
αὐτὸς δὲ τὴν κεφαλήν του περιέργως ἀνυψόνει.—
Ὑπερθεν τοῦ ἐλαιῶνος πρὸς τί βλέμμα προσηλόνει; (*)

(*) Ὁ λαλῶν Ὀθωμανὸς ἀγνοεῖ τίς ὁ μυστηριώδης φυγὰς καὶ τίς ὁ σκοπὸς τοῦ δρόμου του· περιγράφει ὅ,τι βλέπει. Διὰ νὰ ἐννοήσῃ τις ὅλα τὰ κινήματα καὶ ὅλας τὰς εἰς τὸ πρόσωπον ἐκ διαφόρων αἰσθημάτων αἴφνης ἐπιφαινομένας διακρίσεις τοῦ ταχὺ τὸν ἵππον ἐλαύνοντος Γκιαούρ, πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὅτι σπεύδει νὰ διασώσῃ τὴν κατ' ἐκείνην τὴν ἑσπέραν περὶ

Εἰς τὸν λόφον ἐπιλάμπει ἡ ἡμίκυκλος σελήνη,
καὶ πᾶς λύχνος τῶν τζαμίων τρέμοντα τὰ φῶτα χύνει,
καὶ μακρὰν πυροβολοῦσιν εὔθυμοι οἱ Μουσουλμάνοι·
ἐὰν δὲ νὰ ἀντηχήσῃ ἡ βροντὴ ἐδῶ δὲν φθάνῃ,
αἱ πολλαὶ καὶ πανταχόθεν ἀστραπαὶ τῶν πυροβόλων
τὴν εὐλάβειαν δηλοῦσι τῶν ἑορταζόντων ὅλων.
Ἡ ἑσπέρα αὕτη εἶναι—τέλος τοῦ Ῥαμαζανίου·
ἡ ἑσπέρα αὕτη εἶναι—πρώτη τοῦ Βαϊραμίου·
ἡ ἑσπέρα... Πλὴν τίς εἶσαι; καὶ τὸ ἔγκλημά σου ποῖον;
σὺ ὁ ἔχων στολὴν ξένην καὶ τὸ βλέμμα τῶν θηρίων;
τί κακὸν δηλοῦσι ταῦτα ὡς πρὸς σὲ ἢ τὴν φυλήν σου,
καὶ διστάζεις νὰ βραδύνῃς ἢ νὰ σπεύσῃς τὴν φυγήν σου;—
Ἐσταμάτησεν... ὁ φόβος εἰς τὴν ὄψιν του ἑδρεύει·
ἀλλ' εὐθὺς ὁρμᾷ τὸ μῖσος καὶ τὸν φόβον φυγαδεύει.
Δὲν εἶν' ὅμως ἡ πυρώδης λεπτὴ ἔξαψις ἐκείνη,
τὴν ὁποίαν στιγμιαία ὀργὴ αἵφνης ἐπιχύνει,
ἀλλὰ χρῶμα τοῦ μαρμάρου, ἡ λευκότης τοῦ ὁποίου
τὸ πυκνὸν αὐξάνει σκότος εἰς τὸ βάθος τοῦ μνημείου.
Πρὸς τὴν γῆν τὸ ὄμμα κλίνει· ἄψυχον τὸ προσηλόνει·
φιλοπόλεμον, λυσσώδη τὸν βραχίονα ὑψόνει,
καὶ χειρονομεῖ ἀγρίως· σκέπτετ' ἴσως τὶ νὰ κάμῃ,
ἂν νὰ ἐπιστρέψῃ πρέπῃ ἢ εἰς τὰ ἔμπροσθ νὰ δράμῃ·
ἀλλ' ὁ ἵππος του ὁ μαῦρος δὲν προσμένει καὶ ἀφρίζει,
καὶ ἐκ τῆς στενοχωρίας ὁλοφώνως χρεμετίζει·
μ' ὁρμὴν τότε πίπτ' ἡ χείρ του καὶ τὴν σπάθην εὐθὺς δράσσει·
ἡ φωνὴ ἐκ τοῦ ληθάργου τὸν Γκιαοὺρ ἀνατινάσσει,

ἁπάντων κινδυνεύουσαν Λεϊλάν. Μὴ ἰδὼν τοὺς δημίους αὐτῆς πρὸς τὴν ὁποίαν τρέχει παραλίαν, οὔτ' ἐντεῦθεν τοῦ ἐλαιῶνος, ἀνορθοῦται ἐπὶ τῶν ἀναβολέων καὶ ῥίπτει ὕπερθεν αὐτοῦ τὰ βλέμματά του, ἐξετάζων μήπως ἀνακαλύψῃ αὐτοὺς ἐκεῖ ἐξ Ἀθηνῶν κατερχομένους.

ὅπως τῆς γλαυκὸς ὁ γόος τοὺς ἐν ὕπνῳ ἐκταράσσει.
Τὰ πλευρὰ κεντᾷ τοῦ ἵππου, πηγὰς αἵματος ἀνοίγει,
καὶ πετᾷ . . . ζητεῖ κινδύνους τῆς ζωῆς νὰ ἀποφύγῃ.
Ὡς τζερίτι ἀπὸ χεῖρα ῥωμαλέαν τιναγμένον
ἀνεσκίρτησε τὸ ζῶον κ' ἔφυγεν ἠγριωμένον.
Περιέτρεξε τὸν βράχον . . . κ' ἔπαυσεν ὑπὸ τοῦ κτύπου
ὁ αἰγιαλὸς νὰ τρέμῃ τοῦ ταχυδρομοῦντος ἵππου·
ἠφανίσθη τώρα πλέον ἡ αὐθάδης κεφαλή του
καὶ ἡ περικεφαλαία καὶ ἡ ἀλαζὼν μορφή του.
Ἀνασύρων τὰς ἡνίας, στιγμὴν εἶχε μόνον μίαν
τοῦ πυρίπνοός του ἵππου ἀναστείλει τὴν πορείαν,
κ' ἐσταμάτησεν· ἀλλ' ὅμως πάλιν ἔσπευσε νὰ φύγῃ,
ὡς ἂν δαίμων τις θανάτου ὄπισθεν τὸν ἐκυνήγει.
Ἀλλ' εἰς τὴν στιγμὴν ἐκείνην τόσαι τῆς ψυχῆς κινήσεις
καὶ τοσαῦται τῆς ζωῆς του ταραχώδεις ἀναμνήσεις,—
ὥστε αἴφνης συνηθροίσθη ἐντὸς τῆς στιγμῆς ἐκείνης
βίος ὅλος ἐγκλημάτων καὶ ὠκεανὸς ὀδύνης.
Εἰς στιγμὰς τοιαύτας ὅστις ἀγαπᾷ, μισεῖ, φοβεῖται,
ὑπὸ τῶν βασάνων ὅλων τῆς ζωῆς πολιορκεῖται.
Τί ἠσθάνθη ἄρ' *ἐκεῖνος*, εἰς τοῦ στήθους του τὰ βάθη,
σπαραχθεὶς συγχρόνως τότε καὶ ἀπὸ τὰ τρία πάθη;
Ὤ, ποτὲ ἡ στιγμὴ αὕτη ἡ φρικώδης δὲν μετρεῖται,
ὅπου ὅλη τοῦ ἀνθρώπου ἡ ζωὴ κ' ἡ τύχη κεῖται!
Ἂν καὶ ἦν' ἀκαριαία εἰς τὸν χειμαῤῥον τῶν χρόνων,
εἰς τὴν σκέψιν πλὴν ἐκείνου εἶχεν ἔκτασιν αἰώνων·
ἐπειδὴ εἶν' ὡς τὸ χάος ἡ διάνοια ἐκείνη,
τὴν ὁποίαν ἄνευ μέτρου ἡ συνείδησις ἐκτείνει,
ἥτις δύναται ὀδύνας νὰ γεννᾷ ἀτελευτήτους,
ἀπεράντους, ἀνελπίστους, θλίψεις ἀνεκδιηγήτους.

Ὁ καιρὸς προέβη ἤδη· τοῦ Γκιαοὺρ οὐδ' ἴχνος πλέον·

τί ἀπέγεινεν; ἐσώθη; ἐφονεύθη τελευταῖον;
Ὢ ἀνάθεμα τὴν ὥραν καθ' ἣν ὁ κακοῦργος ἦλθεν!
Ὁ Χασὰν εἶχ' ἁμαρτίας, τιμωρὸς δ' αὐτὸς ἐπῆλθεν,
καὶ μετέβαλεν εἰς τάφον λαμπροτάτας κατοικίας·
ὡς Λὶψ ἦλθε καὶ ἀπῆλθεν, ὁ φυσῶν εἰς ἐρημίας,
ὅστις, πρόδρομος θανάτου, ἄγγελος τῆς δυστυχίας,
μὲ τὸ δηλητήριόν του πᾶν τὸ προστυχὸν φονεύει,
καὶ αὐτὰς τὰς κυπαρίσσους φθείρει καὶ ἐξολοθρεύει,—
πιστὰ δένδρα, ὅπου μόνα εἰς τὰ μνήματα πενθοῦσιν,
ἐν ᾧ τοὺς ἐκεῖ νεκρούς των ὅσοι ζῶσι λησμονοῦσιν.
. . . . . .

Τοῦ Χασὰν οὐδὲ εἷς ἵππος ἔμεινεν εἰς τοὺς ἱππῶνας,
οὔτε φαίνεταί τις δοῦλος εἰς αἰθούσας καὶ κοιτῶνας (*).

(*) Πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν θέλουσιν ἀπορήσει, ἀφ' οὗ ἀναγνώσωσι τὴν περιγραφὴν τῆς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Χασὰν ἐρημωθείσης οἰκίας, ν' ἀπαντήσωσι κατωτέρω αὐτὸν τοῦτον τὸν Χασὰν δδοιποροῦντα καὶ εἰς μάχην μετὰ τοῦ Γκιαοὺρ ἐμπλεκόμενον, καὶ ἴσως ἐκλάβωσι τὸ πρωθύστερον τοῦτο ὡς προφανῆ ἀναχρονισμόν. Τινὲς μάλιστα ἠπατήθησαν ἐκ τούτου καὶ ὑπέλαβον ὅτι σκοπὸς τοῦ ἱππηλατοῦντος Γκιαοὺρ ἦτο τὸ νὰ ἑνωθῇ μετὰ τῆς ληστρικῆς συμμορίας καὶ ἐνεδρεύσῃ τὸν ἀντεραστήν του, ἐν ᾧ ἡ περίστασις ὅτι ὁ Γκιαοὺρ ἐφάνη ἐλαύνων τὸν ἵππον κατὰ τὴν τελευταίαν ἑσπέραν τοῦ ῥαμαζανίου, καθ' ἣν ὥραν καὶ ἡ Λεϊλὰ ἐῤῥίπτετο εἰς τὴν θάλασσαν, ὅτι ἔτρεχε κατὰ τὴν παραλίαν τῆς Ἀττικῆς, ἐν ᾧ ἡ ἔνεδρα καὶ ἡ συμπλοκὴ ἔλαβον χώραν κατὰ τὸν Παρνασσόν, ἡ ὁμολογία αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Γκιαούρ, θνήσκοντος, ὅτι ἔσπευσεν εἰς σωτηρίαν τῆς ἐρωμένης του, ἀλλ' ἔφθασεν ἀργά, καὶ τὰ λοιπὰ τὴν ἱππηλασίαν συνοδεύοντα περιστατικά, φανερόνουσιν ἀρκούντως τὸν σκοπὸν τοῦ μυστηριώδους δρόμου του. Δὲν πρέπει νὰ λησμονήσῃ τις ὅτι ὁ Βύρων δὲν διηγεῖται τὴν ἱστορίαν ὡς αὐτόπτης, ἀλλ' ἐκθέτει συμβάντα τὰ ὁποῖα ἔλαβον χώραν πρὸ αὐτοῦ καὶ ἤκουσε παρ' ἄλλων περιηγούμενος εἰς τὴν Τουρκίαν, ὅπου

εἰς τὸν ἔρημόν του οἶκον μόνη ἡ ἀράχνη μένει,
κ' εἰς τοὺς τοίχους τὸ τεφρίζον ὕφασμά της ἐνυφαίνει.
Νυκτερίδες κατοικοῦσι τώρα τὸ χαρέμιόν του
καὶ νυκτοφωνοῦσαι γλαῦκες ἔλαβον τὸ φρούριόν του,
κυριεύσασαι τὸν πύργον, ἔδραν τῶν δυνάμεών του·
ἐγγὺς δὲ τῆς μαρμαρίνης καὶ ἐξηραμμένης κρήνης
κύνες ἄγρια γαυγίζουν ἐκ τῆς δίψης καὶ τῆς πείνης·
ἡ δεξαμενή της τώρα εἶναι ἔρημος ὑδάτων,
ἐκαλύφθη ὑπὸ λόχμης, ἐνεπλήσθη συντριμμάτων.
Ἄλλοτε ἐδῶ τὸ ὕδωρ ἔβλεπες νὰ ἀναβλύζῃ,
καὶ τὰς ὥρας τὰς φλογώδεις τῆς ἡμέρας νὰ δροσίζῃ,
ὅτε ὡς ἀργύρου ῥεῦμα πρὸς τὰ ὕψη ἀνεπήδα,
κ' ἔβλεπες ἀδαμαντίνην πᾶσαν πίπτουσαν ῥανίδα,
καὶ τὴν δρόσον εἰς τὴν πέριξ ἀτμοσφαῖραν νὰ σκορπίζῃ
καὶ τὸ ἔδαφος μὲ χλόην λαμπροτάτην νὰ στολίζῃ.
Ἄλλοτ' ἔβλεπες ἐνταῦθα εἰς νυκτερινὴν εὐδίαν
τῶν ἀστέρων εἰς τὸ ὕδωρ τὴν λαμπρὰν φωτοχυσίαν
καὶ τοῦ φλοίσβου του γλυκεῖαν ἤκουες τὴν μελῳδίαν.
Ὦ ποσάκις, ὅτε ἦτον ὁ Χασὰν μικρὸν παιδίον,
εἰς τοῦ καταῤῥάκτου τ' ἄκρα ἔπαιζεν ἐκεῖ πλησίον!
Ὦ ποσάκις, κεκλιμένος εἰς τὰ τῆς μητρός του στήθη,
εἰς τὸν κρότον τῶν ὑδάτων ἥδιστα ἀπεκοιμήθη!
Ὦ ποσάκις, νεανίαν ἕτερψ' εἰς αὐτὸν τὸν τόπον
τὸν Χασὰν φωνὴ γλυκεῖα νεανίδων εὐπροσώπων,
ἥτις μελῳδικωτέρα εἰς τὰ ὦτά του ἀντήχει

εἶδεν, ὑποτίθεται, τὴν ἔρημον οἰκίαν τοῦ Χασάν, καὶ ἐξ αὐτῆς ἔλαβε τὴν ἀφορμὴν νὰ ἐξετάσῃ καὶ μάθῃ τὰ συμβάντα. Παρεμβάλλει δ' ἐπίτηδες τὴν περιγραφὴν αὐτῆς εἰς τὴν διήγησιν μεταξὺ τῆς ἱππηλασίας τοῦ Γκιαοὺρ καὶ τοῦ καταποντισμοῦ τῆς Λεϊλᾶς, καὶ εἰς τοῦτο ὁ τρόπος τῆς κατὰ τεμάχια ἐκθέσεως παρεῖχεν εἰς αὐτὸν μεγάλην εὐκολίαν.

ὅταν οἱ τοῦ καταρράκτου μετ' αὐτῆς ἠνοῦντο ἦχοι.—
Ὁ Χασὰν ὅμως ὡς γέρων περὶ δείλην τοὺς κροτάφους
πώποτε δὲν θ' ἀναπαύσῃ ἐπὶ τούτου τοῦ ἐδάφους,
ἐπειδὴ ἡ κρήνη εἶναι ἐντελῶς ἐξηραμμένη,
τὸ δὲ αἷμά του τὰς φλέβας τώρα πλέον δὲν θερμαίνει.
Τοῦ λοιποῦ φωνὴν ἀνθρώπου δὲν θ' ἀκούσῃ τις καμμίαν
νὰ ἐκφράσῃ ἐδὼ λύπην ἢ ὀργὴν ἢ εὐθυμίαν.
Ἡ ἐσχάτη κραυγὴ ἥτις ἀλγεινῶς ἐξεφωνήθη,
ἀπὸ γυναικὸς ἐξῆλθεν ὀλοφυρομένης στήθη (*)·
ἀφ' οὗ ἔπαυσε δὲ αὕτη, ἔκτοτ' ὅλα σιωπῶσιν,
κτυποῦν μόνον αἱ θυρίδες ὅταν ἄνεμοι φυσῶσιν·
καὶ βροχὴ ὅμως ἂν πέσῃ καὶ ἂν ἄνεμος φυσήσῃ,
χεὶρ ἀνθρώπου δὲν ὑπάρχει τὰ παράθυρα νὰ κλείσῃ.
Ἂν ἐν μέσῳ τῆς ἀμμώδους ἐρημίας εὑρεθῶμεν,
χαιρομεν ἂν ὁδοιπόρου ἄλλου ἴχνος τι ἰδῶμεν·
κ' ἐδὼ οὕτω φωνὴ μία, καὶ ἂν ἦσαν θρήνων ἦχοι,
ὡς φωνὴ παρηγορίας εἰς τὰ ὦτά μας θ' ἀντήχει·
θὰ ἐφαίνετο νὰ λέγῃ· «Μὴ ταράττεσθε, ὦ ξένοι!
σεῖς δὲν εἶσθε ἐδὼ μόνοι, καὶ εἷς ἄλλος διαμένει.»
Ἐπειδὴ χρυσῶν θαλάμων πλῆθος εἰς αὐτὸν τὸν οἶκον
λάμπουν, οἵτινες δὲν θέλουν νὰ ἦν' ἔρημοι κατοίκων,
ἡ φθορὰ ἥτις τὰ πάντα ὑποσκάπτει καὶ κρημνίζει,
εἰς τὰ ἔνδον βραδυτάτη καὶ μὲ σέβας βηματίζει·
ἀλλ' ἡ πύλη κατεφθάρη καὶ τοσοῦτον σκυθρωπάζει,
ὥστε οὔτε ὁ φακίρης εἰς αὐτὴν δὲν πλησιάζει,
καὶ δερβίσης ὁ ἀλήτης εἰς τὰ ἔσω δὲν ἐμβαίνει,
ἐπειδὴ φιλοξενίαν δὲν εὑρίσκουσιν οἱ ξένοι.
Κανεὶς πλέον ὁδοιπόρος κεκμηκὼς δὲν θὰ ὑπάγῃ

(*) Οἱ ὀλοφυρμοὶ οὗτοι ἦσαν τῆς μητρὸς τοῦ Χασὰν, τελευταίου κατοίκου τῆς ἐρήμου νῦν οἰκίας, ὅτε ἔμαθε τὸν φόνον τοῦ υἱοῦ της. Πρβλ. στίχ. 689—722.

τὸ ψωμίον καὶ τὸ ἅλας ν' εὐλογήσῃ καὶ συμφάγῃ·
διαβαίνουσιν ἐκεῖθεν καὶ ὁ πλοῦτος κ' ἡ πενία,
καὶ δὲν βλέπουσι κανένα· τόση εἶναι ἐρημία!
Τὰ ἐλέη καὶ τὴν χάριν ἔχασαν οἱ ὁδοιπόροι,
ἀφοῦ ὁ Χασὰν ἐχάθη πολεμήσας εἰς τὰ ὄρη!
Ἡ οἰκία αὕτη, πρώην καταφύγιον ἀνθρώπων,
ὁμοιάζει τώρα πείνης καὶ ἀπελπισίας τόπον.
Τὰς αἰθούσας φεύγ' ὁ ξένος καὶ ὁ γεωργὸς τὸ κτῆμα
ἀφοῦ ὁ Χασὰν τῆς σπάθης τοῦ Γκιαοὺρ ἔπεσε θῦμα!
. . . . . .

Βήματα ποδῶν ἀκούω προσερχόμενα ἡσύχως,
πλὴν τὰ ὦτά μου δὲν πλήττει ἀνθρωπίνης φωνῆς ἦχος.
Ἐπλησίασεν ὁ κρότος . . . βλέπω τὰ καβούκιά των,
καὶ εἰς θήκας ὁλαργύρους τὰ γιαταγάνιά των.
Προηγεῖται πρασινόχρουν φέρων τις ἐνδυμασίαν·
δεῖγμα ὅτι εἷς ἐμίρης ὁδηγεῖ τὴν συμμορίαν.
«Αἴ! τίς εἶσαι; ἀποκρίσου!»—«Ἀπὸ τὸ σελάμ μου κρίνε,
»τὸν βαθὺν χαιρετισμόν μου, ἡ θρησκεία μου τίς εἶναι.»—
«Τὸ προσεκτικῶς ἐπ' ὤμων κομιζόμενον σακκίον
»τῶν φροντίδων σας βεβαίως εἶναι ἄξιον φορτίον,
»καὶ ἀφεύκτως περιέχει πρᾶγμά τι πολλῆς ἀξίας·
»τὸ λαμβάνω εἰς τὸ σκάφος μετὰ πάσης προθυμίας.»

«Καλὰ λέγεις· πλὴν νὰ λύσῃς τὸ μικρόν σου σκάφος σπεῦσε,
»καὶ μακρὰν τῆς σιωπώσης παραλίας ταύτης πλεῦσε·
»μὴ ὑψόνῃς τὰ ἱστία· περιττοὶ αὐτοὶ οἱ κόποι·
»εἰς τὸν πλοῦν ἀρκεῖ ἡ πρώτη καὶ προχειροτέρα κώπη.
»Φέρε μας δὲ ἐν τῷ μέσῳ τῶν σκοπέλων ἐκεῖ πέρα,
»ἐκεῖ ἡ θάλασσα μαυρίζει, καὶ κοιμᾶται βαθυτέρα.
»Ἀναπαύσου·—εὖγε,—εἶσαι κωπηλάτης ῥωμαλέος·

»ὅσον δυνατὸν ὁ πλοῦς μου ἐτελείωσε ταχέως·
»πλὴν νομίζω ὅτι εἶναι ἡ ὁδὸς ἡ μακροτέρα
»διὰ ἓν—»

. . . . . .

Κατερρίφθη, κ' εἰς τὰ βάθη καταβαίνει μ' ἡσυχίαν,
τῶν ὑδάτων δὲ οἱ κύκλοι φεύγουν πρὸς τὴν παραλίαν.
Ἀτενῶς τὸ παρετήρουν καὶ μ' ἐφάνη καταδῦον,
ὡς ἂν ῥεύματα ἐκλόνουν ἔτι μᾶλλον τὸ σακκίον·
ὀπτικὴ ἦτο ἀπάτη· τῆς σελήνης ἀκτὶς ἦτο,
ἥτις μὲ τὰ ταραγμένα ὕδατα συνεκινεῖτο (*).
Παρετήρουν ἕως ὅτου, μακρυνθὲν ἀπὸ τὸ ὄμμα,
ὡς βυθιζομένης πέτρας ἐπαρουσιάσθη σῶμα,
σμικρυνόμενον καθόσον ἐπροχώρει πρὸς τὰ βάθη·
ἔλαμψεν ἐκεῖ ὀλίγον, καὶ μετέπειτα ἐχάθη.
Τὸ μυστήριον τοῦ σάκκου εἰς τὴν θάλασσαν ἐκρύφθη,
μόνον δ' εἰς τοὺς τοῦ πυθμένος δαίμονας ἀπεκαλύφθη,
εἰς κοράλλινα πλὴν ἄντρα φρίκη τοὺς κατέχει τόση,
ὥστε οὔτε εἰς τὸ κῦμα θέλουν νὰ ἐξηγηθῶσι.

. . . . . .

Τῶν ἐντόμων τῆς Ἀσίας ἡ βασίλισσα τὰ πτίλα
πορφυρᾶ ἀναπετάζει καὶ μὲ γρώματα ποικίλα,
κ' ἐπὶ τῶν τῆς Κασεμίρης σμαραγδίνων λιβαδίων
τὸ κατόπιν της ἑλκύει ἓν παιδίον, τὸ ὁποῖον
ἀπὸ ἄνθος τρέχ' εἰς ἄνθος, ὅμως δὲν τὴν συλλαμβάνει,
καὶ ἐν τούτοις πάλιν τρέχει καὶ τὰς ὥρας ὅλας χάνει,
μεχρισοῦ ὑψοῦτ' ἐκείνη καὶ ἀφίνει τὸ παιδίον

(*) Οὕτως ἐφάνη εἰς τὸν παρατηροῦντα ἁλιέα· ἀλλὰ δὲν ἦτο τοῦτο· ἦτο τὸ σπασμωδικὸν κίνημα τῆς βυθιζομένης Λείλᾶς.

μὲ σφοδρῶς ἀσθμαῖνον στῆθος, μ᾽ ὄμμα ἔμπλεων δακρύων.
καὶ τὸ κάλλος παρομοίως ἀπατᾷ τὸν νεανίαν
μὲ λαμπρότητα χρωμάτων καὶ μὲ πτέρυγα ταχεῖαν.
Κυνηγοῦντες, χαίρουν,—τρέμουν· κατ᾽ ἀρχὰς ἐν ᾧ μεθύουν,
καταντῶσιν εἰς τὸ τέλος καὶ οἱ δύο νὰ δακρύουν·
ἂν δὲ πάλιν ἐπιτύχουν, ὁ μὲν τυραννεῖ τὴν νέαν,
τὸ δὲ καταβασανίζει πεταλοῦδαν τὴν ὡραίαν·
τὸ παιδίον, παίζον, φέρει εἰς τὸ ἔντομον ὀδύνην·
ἄστατος ἀνὴρ τῆς κόρης καταστρέφει τὴν εἰρήνην·
τὸ ὁποῖον ζητοῦν πλάσμα μὲ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν,
ζωγρηθέν, ἀμέσως χάνει τὴν προτέραν του ἀξίαν·
ἡ χεὶρ ἥτις φερομένη ἀπὸ πόθον τὸ ἐγγίζει,
τῶν χρωμάτων του τὴν στίλψιν παρευθὺς ἐξαφανίζει,
ὥστε τέλος καὶ τὴν λάμψιν καὶ τὰ θέλγητρά του χάνει,
καὶ παρερριμμένον πρέπει ἢ νὰ φύγ᾽ ἢ ν᾽ ἀποθάνῃ.
Μὲ πτερὰ τραυμάτων πλήρη, μὲ αἱμοσταγῆ καρδίαν,
ποῦ τὸ ἓν καὶ τ᾽ ἄλλο θῦμα νὰ ζητήσῃ ἡσυχίαν;
Δύναται ἡ πεταλοῦδα μὲ πτερὰ ἠφανισμένα
νὰ πετᾷ ἀπὸ τὰ ῥόδα εἰς τὰ κρίνα τ᾽ ἀνθισμένα;
Ἢ ἡ κόρη ἀφ᾽ οὗ χάσῃ τὴν λαμπράν της εὐμορφίαν,
τῶν ἀθώων ἡμερῶν της νὰ εὕρῃ τὴν εὐθυμίαν;
Ἐν ᾧ θνήσκ᾽ ἡ πεταλοῦδα, γύρω της πετῶσι σμήνη,
πλὴν καμμία συμπαθείας πτέρυγα δὲν κατακλίνει·
καὶ λαμπρότερα δὲ ὄντα,—αἱ γυναῖκες,—ἁμαρτίας
συγχωροῦν πολλὰ προθύμως, πλὴν ποτὲ τὰς γυναικείας·
μὲ τὰ δάκρυα θρηνοῦσι παντὸς πλάσματος ὀδύνην,
πλὴν ποτὲ ἀπατηθείσης ἀδελφῆς τὴν καταισχύνην.
. . . . . .

Ἡ ψυχὴ πιεζομένη ὑπὸ ἔργων ἀνοσίων,
εἶν᾽ ὡς ὁ σκορπίος, ὅστις γύρωθεν κ᾽ ἐκ τοῦ πλησίον

ἀπὸ πῦρ πολιορκεῖται, καὶ δὲν δύναται νὰ φύγῃ,
ἐν ᾧ τῶν φλογῶν ὁ κύκλος συστελλόμενος τὸν πνίγει,
ἕως οὗ τῆς σωτηρίας παντελῶς ἀπηλπισμένος
καὶ ὑπὸ μυρίων πόνων φρικωδῶς ἠγριωμένος,
καταφεύγει εἰς ἓν μέσον, ὡς βοήθειαν ἐσχάτην,—
εἰς τὸ ἰοβόλον κέντρον, τὴν αἰχμὴν τὴν φρικτοτάτην,
ἥτις δὲν ἐξηκοντίσθη κατ' ἐχθρῶν ποτὲ εἰς μάτην.
Ταύτην εἰς τὴν κεφαλήν του ἐκτοξεύων, τελειόνει
τὴν ζωήν του, καὶ μὲ ταύτην παύουν ὅλοι του οἱ πόνοι,.
Καὶ οἱ σκοτεινοὶ κακοῦργοι ἀποθνήσκουν παρομοίως,
εἴτε ζῶσιν ἐν τῷ μέσῳ τῶν φλογῶν ὡς ὁ σκορπίος.
Ἀπ' ἐλέγχους ἡ ψυχή των πλήττεται ὡς ἀπὸ βέλη·
οὔτε γῆ τοὺς ὑποφέρει, οὔτε οὐρανὸς τοὺς θέλει,
ἄνωθεν τοὺς νεύει σκότος, κάτωθεν ἀπελπισία,
φλόγες πέριξ, καὶ ἐντός των τοῦ θανάτου ἀγωνία.
. . . . . .

Κατηφὴς ὁ Χασὰν τώρα φεύγει τὸ χαρέμιόν του,
καὶ δὲν στρέφει πρὸς γυναῖκα πώποτε τὸν ὀφθαλμόν του·
κυνηγῶν ἀδιακόπως τὸν καιρόν του κατατρίβει,
κυνηγοῦ ὅμως καμμία τέρψις δὲν τὸν ἀνταμείβει·
ἄλλοτε ηὐχαριστεῖτο εἰς τὸν οἶκόν του νὰ μένῃ,
ὅτε εἰς αὐτὸν κατῴκει Λεϊλὰ ἡ ἐρωμένη.
Πῶς! ἡ Λεϊλὰ εἰς ταύτην δὲν ζῇ πλέον τὴν οἰκίαν;
Μόνος ὁ Χασὰν νὰ λύσῃ δύναται τὴν ἀπορίαν·
πολλ' ἀλλόκοτα θρυλλοῦνται μεταξὺ τῶν ἐγκατοίκων·
οἱ μὲν λέγουν, τὴν ἑσπέραν ἔφυγεν ἀπὸ τὸν οἶκον,
ὅτε τοῦ Ῥαμαζανίου τελειόνει ἡ νηστεία,
καὶ ἀπὸ τῶν μιναρέδων ἡ λαμπρὰ λυχνοκαΐα
εἰς τῆς ἀπεράντου Ἕω τοὺς πιστοὺς εὐαγγελίζει
ὅτι τὸ εὐφρόσυνόν των Βαϊράμιον ἀρχίζει.

Τότε νὰ λουσθῇ ἐξῆλθεν, ἀλλ' εἰς τὸ λουτρὸν δρομαῖος
τρέξας ὁ Χασὰν κατόπιν, τὴν ἐζήτησε ματαίως·
αὐτὴ εἶχε διαφύγει τὴν ὀργήν του καὶ μανίαν,
Γεωργιανοῦ λαβοῦσα νέου τὴν ἐνδυμασίαν·
ἀπὸ δὲ τοῦ Μουσουλμάνου τὸν ζυγὸν ἀφοῦ ἐσώθη,
εἰς τὴν τοῦ Γκιαοὺρ ἀγκάλην τοῦ δολίου παρεδόθη.
Ὁ Χασὰν εἶχε συλλάβει προδοσίας ὑποψίαν,
πλὴν τὴν ἔβλεπε τοσοῦτον καὶ σεμνὴν καὶ ἐρασμίαν,
ὥστε τέλος κατεπείσθη πίστιν εἰς αὐτὴν νὰ δώσῃ,
τὴν ὁποίαν ὡς πανοῦργον ἔπρεπε νὰ θανατώσῃ,
κ' ἄφροντις εἰς τὸ τζαμίον ἔτρεξε νὰ προσκυνήσῃ,
καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ κιόσκι μ' ἄλλους νὰ συνευθυμήσῃ.
Οὕτως ἀγαποῦν οἱ Μαῦροι τὸ συμβὰν νὰ διηγῶνται,
οἱ ὁποῖοι ἐντοσούτῳ ἔπρεπε νὰ μὴ κοιμῶνται.
Ἄλλοι ὅμως λέγουν ὅτι τὴν αὐτὴν νύκτα ἐκείνην,
ἀμυδρῶς φωτιζομένην ἀπὸ τὴν ὠχρὰν σελήνην,
τινὲς εἶδον εἰς τὸν μαῦρον καὶ θυμοειδῆ του ἵππον,
πρὸς τὴν παραθαλασσίαν καὶ μὲ κρότον καὶ μὲ κτύπον
καὶ μ' αἱματωμένα κέντρα μόνον τὸν Γκιαοὺρ δρομαῖον,
καὶ μὴ ἔχοντα ὀπίσω οὔτε νέαν, οὔτε νέον (*).
. . . . . .

Εἰς τοὺς μαύρους ὀφθαλμούς της πλῆθος ἔλαμπε χαρίτων
ἴδε τ' ὄμμα τῆς δορκάδος, κ' ἴσως τῶν χαριτοβρύτων
ὀφθαλμῶν ἰδέαν λάβῃς· τόσον εὐμεγέθεις ἦτον,

(*) Ὅτι ὁ τελευταῖος οὗτος ἀπὸ αὐτόπτας μάρτυρας διασπαρεὶς λόγος εἶναι ὁ μόνος ἀληθής, ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν προηγουμένων· ἐξελέγχει δὲ ψευδῆ τὴν ἄλλην περὶ τῆς φυγῆς τῆς νέας φήμην, διαδοθεῖσαν ἐπίτηδες ὑπὸ τοῦ Χασὰν διὰ τῶν φυλάκων τοῦ χαρεμίου του.

καλλονῆς ἀδιηγήτου, τακεροὶ καὶ φωτοβόλοι·
δι' αὐτῶν καθαροτάτη ἔφεγγ' ἡ ψυχή της ὅλη,
κ' ἤστραπτον τὰ βλέμματά της, κάτωθεν τῶν βλεφαρίδων,
ὡς ὁ λίθος ὁ κοσμήσας τὸν σουλτάνον Γιαμσίδον.
Ναί, *ψυχή*! καὶ ἂν ὁ μέγας ἤθελεν εἰπεῖ προφήτης,
ὅτι ζωντανός τις μόνον πηλὸς ἦτο ἡ μορφή της,
ναί, μὰ τὸν Ἀλλὰχ σοὶ λέγω, δὲν θ' ἐπίστευα κ' ἐκεῖνον,
οὔτε καὶ ἂν ἐστεκόμην εἰς τὴν ἔμπλεων κινδύνων
γέφυραν, ἥτις κλονεῖται ἐπὶ ποταμῶν πυρίνων,
ἀνοικτὰς ἐμπρός μου ἔχων τὰς τοῦ παραδείσου θύρας,
τὰς Χουρὶ δ' ἐντός του βλέπων νὰ μὲ νεύουν μὲ τὰς χεῖρας.
Τίς ἠδύνατο τὸ βλέμμα νὰ ἰδῇ τοῦ κορασίου
καὶ συγχρόνως νὰ πιστεύῃ τὸ ῥητὸν τοῦ Κορανίου,
ὅτι ἡ γυνὴ δὲν εἶναι εἰμὴ ἄψυχόν τι χῶμα,
πρὸς ἁπλῆν τοῦ ἀνδρὸς τέρψιν δημιουργημένον σῶμα;
Οἱ μουφτίδες βλέποντές την θὰ συνωμολόγουν ὅλοι,
ὅτι εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της θεῖον πῦρ ἐφεγγοβόλει.
Εἰς τὰς δύο παρειάς της πάντοτ' ἔβλεπες ἀθρόας
καὶ λαμπρῶς ἐσκορπισμένας τὰς ὡραιοτέρας χρόας,
τὰς ἀκαταπαύστως νέας, τῆς πορφυρανθέμου ῥόας.
Ἂν κ' εἰς τὴν στοάν, ὁπότε ἵστατο ἐν μέσῳ ἄλλων,
τὸ ἀνάστημα ἐξεῖχε τὸ κομψόν της καὶ μεγάλον,
ἡ ὑακινθίνη κόμη, εἰς τοὺς ὤμους ἐῤῥιμμένη,
ἤγγιζε τὸ ἐκ μαρμάρου ἔδαφος κυματουμένη,
ὅπου ἔλαμπε τὸ δέρμα τῶν ποδῶν της τῶν ὡραίων,
καθὼς τὸ λευκὸν ἐκεῖνο τῆς χιόνος τῶν ὀρέων,
πρὶν ἀκόμη καταπέσῃ ἀπὸ τῶν νεφῶν τὰ ὕψη
καὶ ἡ γῆ τινα κηλῖδα εἰς τὸ χρῶμά της προστρίψῃ.
Ὡς εἰς λίμνην κύκνος δρόμον μεγαλοπρεπῆ χαράττει,
οὕτω καὶ ἐκείνη, ὄρνις Κιρκασίας λαμπροτάτη,
μὲ ὑπερηφάνους τρόπους εἰς τὴν γῆν περιεπάτει·

καὶ καθώς, ὁπόταν ξένος εἰς τὴν ὄχθην πλησιάζῃ,
ὅπου διαυγὲς τὸ ὕδωρ τὸ λιμναῖον ἡσυχάζει,
αἴφνης ἀνυψόν' ὁ κύκνος τὸν αὐχένα του καὶ φρίττει
κ' ὑπερήφανος τὸ κῦμα μὲ τὰς πτέρυγάς του πλήττει,
οὕτω καὶ τῆς νέας κόρης ὁ λευκὸς αὐχὴν ὠρθοῦτο·
μὲ τοῦ κάλλους της τὰ ὅπλα καὶ αὐτὴ ἀπώθει οὕτω
τὰς αὐθάδεις ἀντιβλέψεις, ὥστε πᾶς τις τολμητίας
μὲ αἰσθήματ' ἀπεχώρει θαυμασμοῦ καὶ εὐλαβείας.
Τί θεοπρεπὴς σεμνότης! ποία πλησμονὴ χαρίτων!
κ' εἰς τὸν ἐραστὴν ἐντούτοις αὐτὴ πόσον πιστὴ ἦτον!
Ποῖος δὲ ὁ ἐραστής της; . . . Μήπως, ὦ Χασάν, σὺ εἶσαι;
Φεῦ! τῆς τύχης σου δὲν ἦτο ἐραστής της νὰ καλῆσαι.
. . . . . .

Ὁ σκληρὸς Χασὰν ἐξῆλθεν ἤδη εἰς ὁδοιπορίαν,
συμπαραλαβὼν ἀνθρώπους εἴκοσιν ὡς συνοδίαν·
ἅπαντες καθωπλισμένοι ὡς ἀνδρεῖοι Μουσουλμάνοι,
φέρουσι καὶ καραβίναν, φέρουσι καὶ γιαταγάνι.
Προϊππεύει ὁ ἐμίρης, ὅστις ὡς εἰς ἐκστρατείαν
φέρει εἰς τὸν τελαμῶνα λαμπρὰν σπάθην, τὴν ὁποίαν
μὲ τῶν Ἀλβανῶν τὸ αἷμα κατερράντισεν ὁπότε
εἰς τῆς Πάρνηθος τὴν μάχην ἔπεσαν οἱ στασιῶται
σωρηδὸν εἰς τὴν κοιλάδα, κ' ἔφυγαν ὀλίγοι μόνον
διὰ νὰ διηγηθῶσι τῶν συντρόφων των τὸν φόνον·
τὰ πιστόλιά του λάμπουν, ἀποπέμπουσι σπινθῆρα,—
ἄλλοτε αὐτὰ σατράπου κατεκόσμουν τὸν ζωστῆρα·
ὁ χρυσός των καὶ οἱ λίθοι ἐφελκύουσι πᾶν βλέμμα,
ἀλλ' ἡ ὄψις των παγόνει τῶν λῃστῶν αὐτῶν τὸ αἷμα.
Ἐκδημεῖ δέ, καθὼς λέγουν, νύμφην ἄλλην νὰ ζητήσῃ,
πιστοτέραν παρ' ἐκείνην ἥτις εἶχε τὸν ἀφήσει,
ἥτις ἔφυγε κρυφίως ἀπ' αὐτόν, καί—τί αἰσχύνη!—

δι' ἑνὸς Γκιαοὺρ ἀγάπην τὸν κοιτῶνά της ἀφίνει.
. . . . . .

Ἐπικάθητ' εἰς τὸν λόφον φῶς τοῦ δύοντος ἡλίου,
καὶ ἀκτῖνες μὲ τὸ ῥεῦμα παίζουσι τοῦ ῥυακίου·
ὕδωρ διαυγὲς καὶ κρῦον καὶ χαρίεν καταῤῥέον,
εὐλογούμενον ἀφ' ὅλους τοὺς κατοίκους τῶν ὀρέων.
Ὁ πραγματευτὴς ὁ Ἕλλην ἐδῶ ἔχει τὴν ὁποίαν
εἶν' ἀδύνατον νὰ εὕρῃ εἰς τὰς πόλεις ἡσυχίαν,
ἐπειδὴ οἱ τύραννοί του ἐντὸς πόλεων ἐδρεύουν,
κ' εἰς αὐτὰς οἱ κεκρυμμένοι θησαυροί του κινδυνεύουν.
Ἂς ἀναπαυθῇ ἐνταῦθα· δοῦλος ὢν εἰς τὴν οἰκίαν,
τὸν ἐλεύθερον ἀέρα πνέει εἰς τὴν ἐρημίαν·
ἀπηγορευμένον οἶνον ἐδῶ δύναται νὰ πίνῃ,
ὅστις θρήσκου Μουσουλμάνου ποτὲ χεῖλη δὲν μολύνει.
. . . . . .

Εἰς τὸ τέλος τῆς κοιλάδος τάταρίς τις πρῶτος φθάνει·
ἐκ τοῦ πίλου τοῦ κιτρίνου πᾶς τις τὸν καταλαμβάνει.
Εἰς σειρὰν μακρὰν οἱ ἄλλοι ὄπισθεν ἀκολουθοῦσιν,
καὶ διὰ τῆς μεσαγκείας μ' ἀργὸν βῆμα προχωροῦσιν.
Ὑπεράνω εἶναι ὄρος, κ' ἐκεῖ βράχοι ἐκπηδῶσιν,
κ' ἐπ' αὐτῶν οἱ γύπες ῥάμφος διψαλέον ἀκονῶσιν·
σφαγὴν ἴσως περιμένουν φονικὴν ἀφ' οὗ νυκτώσῃ,
καὶ ζητοῦν πρὸ τοῦ νὰ φέγξῃ εἰς βορὰν νὰ καταβῶσι·
κοίτη δὲ κενὴ χειμάῤῥου φαίνετ' εἰς τὸ κάτω μέρος
ἐντελῶς ἐξηραμμένου ἀπὸ τὸ φλογῶδες θέρος·
τὴν χαράδραν του σκεπάζει αὐγμηρὰ τώρα κονία,
ὅπου πενιχρὰ βλαστάνει καὶ παροδικὴ φυτεία.
Ἑκατέρωθεν τοῦ δρόμου κεῖνται κάτω ἐσπαρμέναι
τινὲς πέτραι ἐκ γρανίτου, μελαναί, ἀπεσπασμέναι

ὑπὸ κτύπων κεραυνίων εἴτε ὑπὸ τῆς θυέλλης
ἀπὸ ἄκρας κρυπτομένας εἰς τοὺς κόλπους τῆς νεφέλης·
ἐπειδὴ τίς ἔῤῥιψ' ὄμμα πρὸς τοῦ Παρνασσοῦ τὰ ὕψη
χωρὶς εἰς τὴν κορυφήν του σύννεφα ν' ἀνακαλύψῃ;
. . . . . .

Τῶν πευκῶν τὸ δάσος φθάνει ὁ ἐμίρης τελευταῖον.
«Πισμιλλάχ! ἐκτὸς κινδύνου εἴμεθα ἐνταῦθα πλέον·
»πεδιὰς εἶναι ἐμπρός μας· ἰδοὺ φαίνετ' ἐκεῖ ἔξω·
»ἅμα φθάσω, ἀμερίμνως μὲ τὸν ἵππον μου θὰ τρέξω.»
Ταῦτα εἶπεν ὁ Τσαούσης, κ' εὐθὺς μόλυβδος συρίζει,
ὕπερθεν τῆς κεφαλῆς του τὸν ἀέρα διασχίζει,
καὶ τὸν τάταριν τὸν πρῶτον εἰς τὴν γῆν κατακρημνίζει.
Σταματοῦν εὐθὺς τοὺς ἵππους, καὶ χωρὶς νὰ περιμένουν
οἱ ἱππεῖς συγκεχυμένοι κάτω ὅλοι καταβαίνουν,
ἀλλὰ τρεῖς ἐκ τούτων ἵππον ἄλλοτε δὲν ἀναβαίνουν.
Οὐδαμοῦ ἐχθρός τις πέριξ! Ἀφανεῖς πυροβολοῦσιν,
ὥστ' ἐκδίκησιν ματαίως οἱ ἐκπνέοντες ζητοῦσιν.
Θέλοντες ἀπὸ τὰς σφαίρας νὰ σωθοῦν τὰς μολυβδίνας,
ἄλλοι μὲ γυμνὰ σπαθία, ἄλλοι μὲ τὰς καραβίνας
προσκολλῶνται εἰς τοὺς ἵππους ὄπισθεν τῶν ἐφιππίων·
ἄλλοι πάλιν εἰς τοὺς βράχους καταφεύγουν τοὺς πλησίον
καὶ ἐκεῖθεν περιμένουν τοὺς λῃστὰς ὠχυρωμένοι·
θεωροῦν μωρὸν νὰ μένουν εἰς τὸ πῦρ ἐκτεθειμένοι
ἀοράτων ἀντιπάλων, οἱ ὁποῖοι δὲν τολμῶσιν
τὰς ἐνέδρας των ν' ἀφήσουν καὶ ν' ἀντιπαραταχθῶσιν.
Μόνος ὁ Χασὰν ἱππεύει, ὁ Χασὰν ὁ τολμητίας,
προχωρῶν ὑπερηφάνως διὰ τῆς στενοπορίας,
μέχρις ὅτου ἔμπροσθέν του πυροβόλων πυκνοὶ κρότοι,
οἱ καπνοὶ καὶ αἱ ἐκλάμψεις φανερὰ τῷ λέγουν ὅτι
τὴν ὁδὸν καταλαβόντες οἱ λῃσταὶ τὸν εἶχον κλείσει,

ὥστε πλέον δὲν ἠμπόρει σωτηρίαν νὰ ἐλπίσῃ.
Τοῦ γενείου του αἱ τρίχες φρίσσουν τότε ἐκ μανίας,
καὶ τὸ ὄμμα του ἐκπέμπει ἀστραπὰς θυμοῦ ἀγρίας·
«Κἂν ἀκούω συριζούσας γύρω μου μολύβδου σφαίρας,
»δὲν μὲ μέλει· ἐγὼ εἶδα ὥρας αἱματωδεστέρας.»
Οἱ λῃσταί, εἰς τὴν φωνήν του, τὰς ἐνέδρας των ἀφίνουν,
καὶ θρασεῖς εἰς τοὺς ὁδίτας νὰ παραδοθοῦν προτείνουν·
τοῦ Χασὰν τὸ βλέμμα ὅμως καὶ τὰς ἀπειλάς του μᾶλλον
τρέμουν οὗτοι, ἢ τὴν σπάθην τῶν ὁρμώντων ἀντιπάλων·
οὔτε εἷς τὴν καραβίναν ῥίπτει ἐκ τῆς συνοδίας,
οὔτε εἷς τὸ γιαταγάνι παραδίδει ἐκ δειλίας,
οὔτε εἷς *Ἀμάν*! φωνάζει,—φώνημα τῆς ἀνανδρίας.
Τῶν λῃστῶν ἡ συμμορία, πρὸ ὀλίγου κεκρυμμένη,
φαίνετ' ὅλη, πλησιάζει, ἀκατάπαυστα προβαίνει·
ἐκπηδᾷ δὲ ἐκ τοῦ δάσους τῶν πευκῶν καὶ ἄλλο στίφος
μὲ καλπάζοντας τοὺς ἵππους καὶ μ' ἀγέρωχον τὸ ὕφος.
Ποῖος ὅμως προϊππεύει ἀναπάλλων σπάθην ξένην,
ἥτις εἰς τὴν δεξιάν του λάμπει τὴν αἱματωμένην;
«Αὐτὸς εἶναι! αὐτὸς εἶναι! τὸν γνωρίζω τὸν ἀχρεῖον
»ἐκ τοῦ πελιδνοῦ μετώπου, ἐκ τῶν σοβαρῶν ὀφρύων·
»ἀπὸ τοὺς κακοὺς ἐκείνους τὸν γνωρίζω ὀφθαλμούς του
»τοὺς συντείνοντας τοσοῦτον εἰς τοὺς ἀσεβεῖς σκοπούς του·
»τὸν γνωρίζω ἐκ τοῦ μαύρου ἵππου του, τὸν στιγματίαν.
»Ἂν καὶ τώρα ἐνεδύθη Ἀλβανοῦ ἐνδυμασίαν
»καὶ τὴν βδελυρὰν θρησκείαν ἀπηρνήθη τοῦ πατρός του,
»ταῦτα δὲν τὸν ὠφελοῦσιν, ἄφευκτος ὁ θάνατός του.
»Αὐτὸς εἶναι! καλῶς ἦλθε! δέξου τώρα τὰς πληγάς μου,
»ὦ Γκιαοὺρ κατηραμένε! ὦ λῃστὰ τῆς Λείλᾶς μου!»
. . . . . .

Καθὼς χειμαρρός τις ῥέων μετὰ μαύρων καὶ πηδώντων

καὶ ὁρμητικῶν κυμάτων, γαῦρος χύνετ' εἰς τὸν πόντον,
ὁ δὲ πόντος ἀντιτάττει ὕδατα παρωργισμένα,
εἰς κυανοχρόους στήλας φοβερῶς ἐξωγκωμένα,
καὶ τὸν χείμαῤῥον βιάζει εἰς ἀπόστασιν μεγάλην·
μὲ ἀφροὺς καὶ μὲ πατάγους νὰ στραφῇ ὀπίσω πάλιν,
μεταξὺ δὲ τοῦ θορύβου ἐκνεφίας καταιγίζει,
καὶ τὰ κύματα συνθραύει, τὰ πυργόνει, τὰ σκορπίζει,
καὶ διὰ στιλπνῶν ψεκάδων, ἄνω κάτω φερομένων,
τὸ μὲν πέλαγος ἀστράπτει καὶ βροντᾷ τεταραγμένον,
οἱ αἰγιαλοὶ δέ, ὅπου κλύδωνες ὁρμοῦν καὶ βρέμουν,
λάμπουν μὲ φρικώδη λάμψιν καὶ ὑπὸ τὸν κτύπον τρέμουν·—
καθὼς χείμαῤῥος καὶ πόντος ἀπαντῶνται μετὰ σάλων,
καὶ μὲ λύσσαν μανιώδη ὁ εἷς χύνετ' εἰς τὸν ἄλλον,
οὕτω τώρα συμμορία ἀπαντᾷ τὴν συμμορίαν,
καὶ θεήλατοι ὠθοῦνται μ' ἴσην ἔχθραν καὶ μανίαν.
Ἡ κλαγγὴ συντριβομένων εἰς τὴν σύγκρουσιν σπαθίων,
τὰ βροντῶντα πυροβόλα ἢ μακρὰν εἴτε πλησίον,
καὶ τὸ σύριγμα ἐκεῖνο τοῦ μολύβδου τὸ ὁποῖον
λυπηρῶς τὰ ὦτα πλήττει, καὶ κραυγαὶ τῶν μαχομένων
καὶ κτυπήματα, καὶ στόνοι καὶ φωναὶ τῶν πληγωμένων,
ὅλα ταῦτα ἀνὰ πᾶσαν τὴν κοιλάδα ἀντηχοῦσι,
ἥτις ᾄσματα ποιμένων μᾶλλον ἔπρεπε ν' ἀκούσῃ.
Οἱ μαχόμενοι ὀλίγοι,—μάγονται πλὴν ὡς θηρία,
ἀγνοοῦντες τί σημαίνει εὐσπλαγχνία καὶ δειλία.
Ἄ, θερμαὶ αἱ περιπτύξεις καὶ τῆς νέας καὶ τοῦ νέου,
ὅταν σφίγγωντ' ἡνωμένοι ὑπὸ πάθους ἀμοιβαίου!
πλὴν ποτὲ ὁ νέος, ὅστις διὰ εὔνοιαν σφαδάζει
τὴν ὁποίαν δίδ' ἡ νέα μετ' αἰδοῦς ἐν ᾧ στενάζει,
δὲν αἰσθάνεται πῦρ τόσον, ὅσον μίση ἐμφυσῶσιν
εἰς ἐχθρούς, ὅταν εἰς μάχην καὶ οἱ δύο συμπλακῶσιν,
καὶ ἁρπάζωνται μὲ βίαν εἰς τῆς ἔχθρας των τὴν ζάλην,

καὶ ὁ εἷς τὸν ἄλλον σφίγγῃ εἰς λυσσομανῆ ἀγκάλην·
φίλοι παραιτοῦν τοὺς φίλους, ἐρασταὶ διώκουν ἄλλας,
ἀλλ' ἐχθροὶ ἀνδρεῖοι μένουν καὶ νεκροὶ εἰς τὰς ἀγκάλας!
. . . . . .

Τοῦ νεκροῦ Χασὰν ἡ σπάθη μέχρι κώπης συντριβεῖσα,
κοκκινίζει εἰς τὸ αἷμα τῶν ἐχθρῶν του ἐμβαφεῖσα,
καὶ ταράσσεται σπασμώδης ὁ κοπεὶς αὐτοῦ βραχίων,
καὶ τὸ ἄπιστον ἐκεῖνο νὰ κρατῇ ζητεῖ σπαθίον.
Ἡ τιάρα ἥτις ὅλη ὡς τι ῥάκος κατεσχίσθη,
εἰς πτυχὰς τὰς πυκνοτέρας, ὄπισθέν του ἐκυλίσθη·
κατεκόπη δὲ ὡσαύτως ἡ ἐσθής του ἡ πλατεῖα,
καὶ ἐκ τῶν πολλῶν αἱμάτων πορφυρίζει παρομοία
μὲ τὰ νέφη τὰ πυρώδη τῆς πρωΐας, τὰ ὁποῖα
δηλοῦν ὅτι τὴν ἑσπέραν ἔρχεται ἡ τρικυμία.
Ἕκαστος τῶν πέριξ θάμνων ἐρυθρᾶς κηλῖδας φέρει,
καὶ συγχρόνως τοῦ σαλίου κατεξεσχισμένα μέρη.
Μὲ πληγὰς ἀναριθμήτους εἰς τὸ στῆθος σκεπασμένος,
πρὸς τὸν οὐρανὸν τὴν ὄψιν, εἰς τὴν γῆν ἐξαπλωμένος,
ὁ ἐκπνεύσας Χασὰν κεῖται,—τὸ δὲ ὅμμα ἀνοιγμένον
ἐπὶ τοῦ ἐχθροῦ ἀκόμη τὸ κρατεῖ προσηλωμένον,
ὡς ἂν τ' ἄσβεστόν του μῖσος τὸ πρὸς τὸν ἀντίπαλόν του
ἔζη φλογερὸν ἀκόμη καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του·
ὁ ἐχθρὸς δὲ οὗτος κλίνει πρὸς αὐτὸν τὸ πρόσωπόν του,
ἄγριον καθὼς ἐκείνου ὅστις κεῖται πρὸ ποδῶν του.
. . . . . .

«Ναί! ἡ Λεϊλὰ κοιμᾶται εἰς τὸ βάθος τῶν ὑδάτων·
»αὐτὸς ὅμως θέλει ἔχει τάφον ἔμπλεων αἱμάτων!
»Ἀπὸ τὴν σκιὰν ἐκείνης τὸ σπαθίον ὡδηγήθη,
»τὸ ὁποῖον τοῦ βαρβάρου διεπέρασε τὰ στήθη.

»Τὸν προφήτην, ἀλλ' εἰς μάτην, ἀῤῥωγὸν ἐπεκαλέσθη·
»τὸ φιλέκδικόν μου μῖσος εἰς τὸ αἷμά του ἐσβέσθη.
»Τὸν 'Αλλὰχ ἐπεκαλέσθη,—πλὴν ματαία ἡ βοή του!
»ἀπερῥίφθη ἢ διόλου δὲν ἠκούσθη ἡ εὐχή του.
»Ὦ μωρὲ υἱὲ τῆς Ἄγαρ! Ὁ θεὸς πῶς νὰ σ' ἀκούσῃ,
»ἀφ' οὗ σὺ τῆς νέας εἶχες τὰς δεήσεις ἀποκρούσει;
»Συνεμάχησα μὲ τούτους, ἅμα εὗρον εὐκαιρίαν,
»διὰ ν' ἀντιτιμωρήσω τὴν αἰσχράν του προδοσίαν·
»ἐξετέλεσα τὸ ἔργον· ἐμετρίασεν ὁ πόνος·
»τώρ' ἀναχωρῶ καὶ φεύγω,—ὅμως φεύγω πάντη μόνος.»
. . . . . .
. . . . . .

Βοσκουσῶν καμήλων κώδων εἰς τὰ πέριξ κωδωνίζει,
διὰ δὲ τῶν παραθύρων εἰς τὰ ἔξω ἀτενίζει
τοῦ Χασὰν ἡ μήτηρ· κάτω, εἰς ἀνθοβαφεῖς λειμῶνας
βλέπει δρόσου ἑσπερίας ἀστραπτούσας τὰς σταγόνας,
καὶ ἐπάνω ἐπιτέλλον πλῆθος ἄστρων οὐρανίων.
«Ἡ νὺξ ἔρχεται· βεβαίως καὶ αὐτοὶ εἶναι πλησίον.»
Εἰς τὸν κῆπον καταβαίνει, πλὴν κ' ἐκεῖ δὲν ἡσυχάζει·
εἰς τὸν πύργον ἀναβαίνει καὶ περιδεὴς κυττάζει·
«Πῶς δὲν φαίνεται ἀκόμη; ἵππους ἔχει ταχυπτέρους
»καὶ ἀντέγοντας γενναίως εἰς τὸν καύσωνα τοῦ θέρους.
»Πῶς δὲν στέλλει ὁ νυμφίος τὰ ὁποῖα εἶπε δῶρα;
»Ἐψυχράνθη ἡ ψυχή του; Πῶς! δὲν τρέχ' ὁ ἵππος τώρα;
»Ἄδικος κατηγορία! τάταρίς τις ταχυπόρος
»ἰδοὺ φαίνεται ἐπάνω ἐκεῖ πέρα εἰς τὸ ὄρος·
»μετὰ προσοχῆς τὴν ῥάχιν τὴν κρημνώδη καταβαίνει,
»ἔφθασε τὰς ὑπωρείας, εἰς τὴν φάραγγα ἐμβαίνει,
»καὶ ἐπὶ τοῦ ἐφιππίου βλέπω κρεμαστὸν τὸ δῶρον·
»γίνεται αὐτὸ τὸ ζῶον νὰ ἐκλάβω βραδυπόρον;

»Τὰ δωρήματά μου ὅμως θ' ἀνταμείψωσι γενναίως
»τὴν μεγάλην προθυμίαν καὶ τοὺς μόχθους τοῦ ἱππέως.»

Καὶ ὁ τάταρις πεζεύσας εἰς τὴν πύλην τῆς οἰκίας,
μόλις νὰ ὀρθοστατήσῃ δύναται ἐκ τῆς πορείας·
ἐπὶ τοῦ ἡλιοκαύστου καταφαίνεται προσώπου
δυσθυμία,—πλὴν θὰ ἦναι ἀποτέλεσμα τοῦ κόπου·
ἡ ἐσθής του ἔνθεν κ' ἔνθεν εἶναι μ' αἵματα βαμμένη,—
πλὴν θὰ ἦν' ἀπὸ τοῦ ἵππου τὰ πλευρὰ αἱματωμένη·
τὸ κρυπτὸν ὑπὸ τὸν κάνδυν δῶρον δείχνει... ὢ τί φρίκη!
ἓν καβούκι ἐσχισμένον! ἆ, εἰς τὸν Χασὰν ἀνήκει!
τὸ καλπάκι του κομμένον! ἡμαγμένον τὸ καφτάνι!
«Φεῦ! τὸ τέκνον σου, ὦ γύναι, νύμφην φοβερὰν λαμβάνει!
»Ἂν ἐμὲ ἀφῆκαν σῶον, μὲ ἀφῆκαν τὰ θηρία
»διὰ νὰ σοὶ φέρω ταῦτα τὰ αἱμόφυρτα σημεῖα.
»Εἰς τὸ τέκνον σου εἰρήνη! ἐπολέμησε γενναῖα·
»ἀλλ' εἰς τὸν Γκιαοὺρ κατάρα! τὸν κακοῦργον καὶ φονέα.»
. . . . . .

Ἓν καβούκιον ἐκ πέτρας κατασκευασθὲν τραχείας,
μία στήλη κρυπτομένη εἰς τὰς βάτους τὰς ἀγρίας,
μία ῥῆσις Κορανίου ἐπ' αὐτῆς κεχαραγμένη,
δυσανάγνωστος ὡς τόσον ἐκ τοῦ χρόνου γενομένη,
εἰς τὴν ἔρημον κοιλάδα μαρτυροῦν τὸν τόπον τώρα,
ὅπου ὁ Χασὰν ἐδέχθη τραύματα θανατηφόρα.
Κεῖτ' ἐκεῖ ὁ πλέον θρῆσκος κ' εὐσεβὴς τῶν Ὀσμανλίδων,
ὅλων ὅσοι εἰς τὴν Μέκκαν τοῦ προφήτου τὴν γῆν εἶδον,
ὅστις πώποτε μὲ οἶνον δὲν ἐμίανε τὸ στόμα,
ὅστις ἔστρεφεν ἀπαύστως πρὸς ἀνατολὰς τὸ ὄμμα,
καὶ ἀνέπεμπεν ἐνθέρμους τὰς λιτὰς καὶ προσευχάς του
ἅμα ἔπληττεν ὁ ἦχος «Ἀλλαχ-χοὺ» τὰς ἀκοάς του.

Ὑφ' ἑνὸς αὐτὸς ἐντούτοις ξένου σφάζεται κοπίδος,
καὶ τὸ χείριστον ἐν μέσῳ τῆς ἰδίας του πατρίδος·
εὔτολμος καὶ μὲ τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας κατεβλήθη,
πλὴν τὸ αἷμα τοῦ γενναίου ἀνεκδίκητον ἐχύθη.
Αἱ τοῦ παραδείσου ὅμως ἀγλαόμορφοι παρθένοι
τὸν ἐπιθυμοῦν, τὸν κράζουν εἰς τὰ θεῖά των τεμένη,
ν' ἀπολαύῃ αἰωνίως τὸ γλυκὺ μειδίαμά των
καὶ νὰ λούετ' εἰς τὴν λάμψιν τῶν ὡραίων των ὀμμάτων.
Ἰδοὺ ἔρχονται,—τὸν νεύουν μὲ τὸ πράσινον μανδῆλι,
καὶ τὸν δέχονται κολλῶσαι εἰς τὰ χείλη του τὰ χείλη!
Ὅστις πολεμῶν ἀπίστους εἰς τὴν μάχην ἀποθνήσκει,
ἡδονὰς ἀτελευτήτους μετὰ θάνατον εὑρίσκει.
. . . . . .

Ἀλλὰ σύ, Γκιαοὺρ κακοῦργε, φοβερὰ θελεις φωνάξει,
ὁ Μονκὶρ τὸ δρέπανόν του ὅταν κατὰ σοῦ τινάξῃ,
καὶ τὴν τιμωρίαν τούτου δὲν θὰ φύγῃς εἰ μὴ μόνον
διὰ νὰ περιπλανᾶσαι περὶ τοῦ Ἐβλὶ τὸν θρόνον,
ὅπου ἄσβεστον πῦρ ᾅδου θέλει καίει μὲ μανίαν
ἔσωθεν καὶ ἀπὸ ἔξω τὴν ἀχρείαν σου καρδίαν·
πόσους τοῦτο εἰς τὸ στῆθος πόνους θὰ σοὶ περιάψῃ
οὐδεὶς δύναται ν' ἀκούσῃ καὶ οὐδεὶς νὰ περιγράψῃ.
Πρῶτον ὅμως θὰ ἐξέλθῃς ἀπὸ τῆς ταφῆς τὸν λάκκον,
καὶ τὴν γῆν θὰ περιτρέχῃς μορφὴν ἔχων βρυκολάκκων·
εἰς τὰ δώματα θὰ ἔμβῃς τῆς πατρῴας σου οἰκίας,
θέλων, τέρας, νὰ ῥοφήσῃς αἷμα τῆς οἰκογενείας.
Περὶ μέσας νύκτας πίνεις τὴν ζωὴν τῆς θυγατρός σου,
τὴν ζωὴν τῆς ἀδελφῆς σου καὶ αὐτῆς τῆς γυναικός σου·
τὴν τροφὴν ἀηδιάζεις καὶ τὸ πρόσωπόν σου στρέφεις,
τὸ ἡμισαπὲς πλὴν σῶμα πρέπει ἐξ αὐτῆς νὰ τρέφῃς.
Ἐν ᾧ δὲ τὰ θύματά σου τελευταῖον βλέμμα ῥίπτουν

καὶ κυττάζουν τόν φονέα, τὸν πατέρ' ἀνακαλύπτουν·
φοβερὰς τότε κατάρας καὶ σὲ δίδουν καὶ τὰ δίδεις,
μεχρισοῦ τὴν γενεάν σου ἄψυχον ἐμπρός σου ἴδῃς.
Μία ὅμως, ἥτις θῦμα πρέπει καὶ αὐτὴ νὰ γένῃ,
νεωτέρα μὲν τὰ ἔτη, πλέον δὲ ἠγαπημένη,
θνήσκουσα θὰ κράζῃ, *Πάτερ*! κ' ἐνταυτῷ θὰ σ' εὐλογήσῃ·
θὰ σὲ καύσ' αὐτὴ ἡ λέξις καὶ τὰ σπλάγχνα σου θὰ σχίσῃ.
Πλὴν τί ὄφελος; νὰ πίῃς πρέπει καὶ αὐτῆς τὸ αἷμα,
νὰ ἰδῇς ἀπεσβεσμένον τὸ ἀκτινοβόλον βλέμμα,
βαθμηδὸν τῶν παρειῶν της μαραινόμενον τὸ χρῶμα,
κρυσταλλούμενον ἐκεῖνο τὸ λαμπρόν, γλαυκόν της ὄμμα.
Πρὸς τὴν κεφαλήν της τότε χεῖρα βέβηλον ἁπλόνεις,
καὶ τὴν κόμην τὴν ξανθήν της μανιώδης ἐκριζόνεις·
ἐξ αὐτῆς, ὁπόταν ἔζῃς, εἶχες πλοκαμίδα μίαν,
μαρτυροῦσαν πρὸς τὸ τέκνον ἔνθερμον φιλοστοργίαν·
τώρα τὴν λαμβάνεις ὅλην εἰς τοῦ τάφου σου τὸ βάθος,
μαρτυροῦσαν τὰς βασάνους καὶ τὸ φονικόν σου πάθος!
Οἱ ὀδόντες σου θὰ τρίζουν· ἀπὸ τ' ἄσαρκά σου χείλη
τῶν αἱμάτων σου θὰ στάζῃ ἡ καθαρωτέρα ὕλη.
Τέλος ὕπαγε καὶ κλείσου εἰς τὸν σκοτεινόν σου λάκκον,
φύγε,—καὶ μετὰ δαιμόνων χοροπήδα τῶν παγκάκων·
πλὴν καὶ οὗτοι, βλέποντές σε, φεύγουσι τὸν μιαιφόνον,
ἐπειδὴ σὺ τέρας εἶσαι βδελυρότερον δαιμόνων!

. . . . . .

—«Τίς ὁ μοναχὸς ἐκεῖνος; εἴπατέ μοι τίνος τόπου;
»Πολὺ γνώριμος ἡ ὄψις μ' εἶναι τούτου τοῦ ἀνθρώπου·
»πρὸ ἐτῶν μίαν ἑσπέραν, ἐνδημῶν εἰς τὴν πατρίδα,
»ἤμην εἰς ἀκτὰς ἐρήμους κ' αἴφνης ἔφιππον τὸ εἶδα,
»ἤλαυνε δὲ κατὰ κράτος μετὰ κρότων, μετὰ κτύπων,
»ὥστε πώποτε τοιοῦτον δὲν ἀνέβη ἄλλος ἵππον.

»Τότε εἶδα τὴν μορφήν του, καὶ τὴν εἶδα ἅπαξ μόνον·
»ὅμως ἔφερε σημεῖα ψυχικῶν τοιούτων πόνων,
»ὥστε τὴν ἀναγνωρίζω πάλιν μετὰ τόσον χρόνον.
»Ἐπ' αὐτῆς καὶ τώρα λύπη ἐπικάθηται βαρεῖα,
»καὶ τοῦ προσεχοῦς θανάτου σχεδὸν βλέπω τὰ σημεῖα.»

—«Εἰς τὸ προσεγγίζον θέρος τελειόνει ἕκτος χρόνος
»μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν μας ἀφοῦ ἦλθεν ἐδῶ μόνος·
»ἦλθε δὲ νὰ λησμονήσῃ εἰς αὐτὰς τὰς κατοικίας
»μαύρας κ' εἰς ἡμᾶς ἀγνώστους ὡς νομίζω κακουργίας.
»Πλὴν τὰς προσευχὰς ἐκεῖνος ἀποφεύγει τῆς ἑσπέρας,
»οὔτε ἐξομολογεῖται εἰς πνευματικοὺς πατέρας,
»οὔτ' ἂν ψάλλωμεν φροντίζει ὕμνους καὶ δοξολογίας,
»οὔτ' ἂν καίωμεν τὸν μέλει θυμιάματα λατρείας.
»Μελετᾷ εἰς τὸ κελλίον κατηφής, μεμονωμένος,
»καὶ οὐδεὶς ἡμῶν γνωρίζει τὴν θρησκείαν του, τὸ γένος.
»Ἀπὸ τὴν Τουρκίαν ἦλθεν, ἅμα δὲ αὐτὸς ἀπέβη
»εἰς τὴν κάτω παραλίαν, εἰς ἡμᾶς ἐδῶ ἀνέβη·
»δὲν μοὶ φαίνεται νὰ ἦναι ὅμως Τοῦρκος γεννημένος,
»ἡ μορφή του τὸν δεικνύει ὡς χριστιανὸν τὸ γένος·
»ἴσως δυστυχής τις εἶναι ἀποστάτης τῆς θρησκείας,
»θέλων πάλιν εἰς τοὺς κόλπους νὰ ἐλθῇ τῆς Ἐκκλησίας·
»ἀλλ'ἐν τούτοις μακρὰν φεύγει τῶν βωμῶν μας τῶν ἁγίων,
»οὔτε κοινωνεῖ τῶν θείων καὶ ἀχράντων μυστηρίων.
»Διὰ τῶν πολλῶν του δώρων ἡ μονή μας ὠφελήθη,
»καὶ μὲ ταῦτα τὸν Ἀββᾶν μας νὰ κερδίσῃ ἠδυνήθη·
»ἀλλ' ἡγούμενος ἂν ἦμην εἰς αὐτὰ ἐγὼ τὰ μέρη,
»οὔτε κἂν μίαν ἡμέραν ἤθελα τὸν ὑποφέρει,
»ἢ εἰς τῆς εἱρκτῆς τὸ σκότος ἤθελα καλὰ τὸν κλείσει,
»τὴν λοιπὴν ἐκεῖ ζωήν του ὡς κατάδικος νὰ ζήσῃ.
»Φλυαρεῖ, ὁπόταν ἔχῃ ὀπτασίας καὶ ἐκστάσεις,

»διὰ νέας βυθισμένας εἰς τὸν πόντον τῆς θαλάσσης·
»ἀναφέρει ξιφῶν κτύπους, Τούρκους ὀπισθοδρομοῦντας,
»ἀσεβεῖς τιμωρουμένους, καὶ ἐχθροὺς ψυχορραγοῦντας.
»Ἔξω ἑαυτοῦ τὸν εἶδαν ἐπὶ βράχων παραλίων
»νὰ λαλῇ, νὰ κράζῃ ὅτι ἠμαγμένος τις βραχίων (*),
»ἐκκοπεὶς πολλὰ προσφάτως ἀπὸ ἀντιπάλου σῶμα,
»μὴ φαινόμενος εἰς ἄλλο ἢ τὸ ἰδικόν του ὅμμα,
»ἔδειχνεν ἐντὸς τοῦ πόντου μὲ τὸν δάκτυλον ἓν μνῆμα
»καὶ τὸν ἔνευε νὰ πέσῃ εὐθὺς κάτω εἰς τὸ κῦμα.»
. . . . . .
. . . . . .

Τὴν μορφὴν αὐτοῦ κουκούλα μελανὴ κατακαλύπτει,
κάτωθεν δ' αὐτὸς ὡς δαίμων ζοφερὸν τὸ βλέμμα ῥίπτει.
Φοβερῶς τὸ ὅμμ' ἀνοίγει, ἄγρια δ' αὐτὸ κυττάζει,
καὶ τῶν παρελθόντων χρόνων πάθη ἄπειρα ἐκφράζει·
ἂν καὶ ἄστατον πλανᾶται καὶ τὴν ἔκφρασιν ἀλλάσσῃ,
τὸν παρατηροῦντα ξένον συνεχῶς καταταράσσει.
Ἴδε,—καί τινα μαγείαν αἴφνης θὰ παρατηρήσῃς,
καὶ κατάδηλον εἰς ὅλους καὶ ἀνέκφραστον ἐπίσης,
πολυδύναμόν τι πνεῦμα, ἀχαλίνωτον, γενναῖον,
πάσχον δίψαν ἐξουσίας καὶ ὑπακοὴν ἐμπνέον,
Ὡς ἡ ὄρνις τρέμει ὅταν ὄφις τὴν ἐνατενίζῃ,
καὶ δὲν δύναται νὰ φύγῃ, ἀλλὰ μόνον πτερυγίζει,
οὕτω καὶ ὁ ὀφθαλμός του, ὅταν βλέμμα προσηλόνῃ,
τὸν τολμῶντα ν' ἀντιβλέψῃ παρευθὺς ἀπονεκρόνει.
Ὅστις ἐκ τῶν καλογήρων καθ' ὁδὸν τὸν ἀπαντήσει
ἔντρομος ὑπὸ τοῦ φόβου θέλει νὰ παλινδρομήσῃ,
ὡς ἂν ὁ πικρός του γέλως κ' ἡ κακία τῶν ὀμμάτων

(*) Βλέπε στίχ. 657—658.

τῷ ἐνέπνεον καὶ φρίκην καὶ ἰδέας ἐγκλημάτων.
Σπανιώτατα ὁ γελως συγκινεῖ αὐτοῦ τὸ χεῖλος,
πλὴν καὶ τότ' ὁ γέλως εἶναι, ὅλοι βλέπουσι προδήλως,
τῶν ἰδίων συμφορῶν του εἷς περίγελως ὀργίλος.
Ἴδε τὰ ὠχρά του χείλη τρέμοντα πῶς ἀναχαίνουν,
ἔπειτα πῶς συνενοῦνται κ' ἀπολιθωμένα μένουν,
ὡς ἂν ἡ ἀλαζονεία ἡ ὀδύνη ὀξυτάτη
εἰς ἀκινησίαν πλέον αἰωνίαν τὰ ἐκράτει.
Καὶ καλήτερα! διότι αὐτὸς ὅταν ἐμειδία,
καθαρὰ χαρὰ δὲν ἦτο,—ἦτο Ἅδου εὐθυμία.
Λυπηρότερον δὲ εἶναι ἂν ζητήσῃ τις νὰ μάθῃ
ἄλλοτε τὸ πρόσωπόν του ποῖα συνεκίνουν πάθη·
δὲν ἀπέσβεσεν ὁ χρόνος ὅλους του τοὺς χαρακτῆρας,
καί τοι εἰς τοὺς πολυτίμους παγκακίστους παρενείρας·
ναί, γενναίων αἰσθημάτων ἔκφρασίς τις διεσώθη
μαρτυροῦσα ὅτι ὅλη ἡ ψυχὴ δὲν ἠγρειώθη,
ἂν καὶ ὅλη εἰς φρικώδεις κακουργίας ἐπεδόθη.
Ἐν ᾧ ὁ χυδαῖος βλέπει εἰς τὸ μέτωπόν του σκότος
ἀθεμίτων ἔργων μόνον καὶ ἐλέγχους συνειδότος,
ὁ σοφὸς ἀνακαλύπτει, ἐξετάζων ἐσκεμμένως,
καὶ φρονήματα γενναῖα καὶ λαμπρότατόν τι γένος.
Ἂν δ' ἀνωφελῆ ὑπῆρξαν,—ἂν ἡ ψυχικὴ ὀδύνη
σχεδὸν ἔφθειρεν ἐκεῖνα, τοῦτο δ' ἔγκλημα μολύνῃ,
ποτὲ τόσον λαμπρὰ δῶρα δὲν χαρίζονται τυχαίως,
δὲν στολίζεται μὲ ταῦτα πώποτε ἀνὴρ χυδαῖος·
καὶ ἡ μόνη αὐτῶν ὄψις πάντα ξένον ἀναγκάζει,
ἂν καὶ βλέπῃ ἴχνη μόνον, ἔντρομος νὰ τὰ θαυμάζῃ·
Ἡ καλύβη τὴν ὁποίαν ὁ καιρὸς κατακρημνίζει,
τὸ τοῦ ὁδοιπόρου βῆμα παντελῶς δὲν ἐμποδίζει·
ἀλλ' ὁ πύργος ὁ ὁποῖος πίπτει ἀπὸ τρικυμίαν
ἢ πολεμικὰς ἐφόδους, ἔχει φοβερὰν μαγείαν,—

καὶ ἑλκύει καὶ ἐκπλήττει ἔπαλξιν ἂν σώζῃ μίαν·
ἡ κισσοσκεπὴς ἄψίς του ἢ καὶ μία στήλη μόνη
ὑπερήφανος τὴν δόξαν τὴν ἀρχαίαν φανερόνει.

«Εἰς πολύπτυχον μανδύαν ὅλος περιτυλιγμένος,
»εἰς τοῦ νάρθηκος τὰς στήλας βηματίζει λυπημένος·
»ἔντρομοι τὸν βλέπουν ὅλοι, καὶ αὐτὸς μετ' ἀθυμίας
»βλέπει τὰς τῆς ἐκκλησίας τελουμένας λειτουργίας·
»ἀποσύρεται δὲ αἴφνης εὐθὺς ὅτε ἀντηχήσουν
»τοῦ χοροῦ αἱ ψαλμῳδίαι κ' οἱ πατέρες γονατίσουν·
»καὶ παρὰ τὴν πύλην μένει μ' ὄψιν καταπεπληγμένην,
»ἀπὸ φῶς ὠχρὸν λαμπάδος ἀμυδρῶς φωτιζομένην·
»ἐκεῖ μένει μέχρις ὅτου παύσουν τοὺς ψαλμοὺς οἱ ἄλλοι,
»καὶ τὰς προσευχὰς ἀκούων, προσευχὴν ποτὲ δὲν ψάλλει.
«Ἴδ' ἐκεῖ,—παρὰ τὸν τοῖχον αὐτὸς ἵσταται ἀκόμη·
»πίπτ' ὀπίσω ἡ κουκούλα, καὶ ἡ μέλαινά του κόμη
»ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ μετώπου χύνεται μὲ ἀταξίαν,
»ὡς ἂν τοὺς μελανωτέρους ὄφεις ἀπὸ τὴν ἀγρίαν
»καὶ φονώδη κεφαλήν της ἡ Γοργὼ εἶχ' ἐκριζώσει,
»κ' εἰς τὴν κεφαλὴν ἐκείνου ἔσπευσε νὰ προσαρμόσῃ.
»Ναὶ μὲν φέρει παρομοίαν μὲ ἡμᾶς ἐνδυμασίαν,
»ἐπειδὴ ὅμως ἠρνήθη τὴν τακτὴν ὁρκωμοσίαν,
»ἡ ἀνιερός του κόμη εἰς κουρὰν δὲν ὑπεβλήθη·
»ὄχι ὑπὸ εὐσεβείας,—ὑπὸ τύφου ἐκινήθη
»νὰ προσφέρ' εἰς τὴν μονήν μας τόσα πλούτη, τόσα δῶρα·
»οὔτ' εὐχὴν αὐτὸς οὐδ' ὅρκον δὲν ἐπρόφερεν ὡς τώρα·
«Ἴδε,—τώρα ὅτε ὕμνοι εἰς τὸν ἦχον τῶν κωδώνων
»ζωηρότεροι ὑψοῦνται πρὸς τὸν τοῦ ὑψίστου θρόνον,
»τὰς κατώχρους παρειάς του καὶ τὴν φυσιογνωμίαν
»τὴν ψυχράν, ἥτις ἐνόνει τύφον μὲ ἀπελπισίαν!
»Μακράν, ἅγιε Φραγκίσκε, τοῦ βωμοῦ μας τοῦ ἁγίου

»Ἄπαγε τὸν ἄνδρα τοῦτον! ἄλλως ἡ ὀργὴ κυρίου
»θ' ἀποκαλυφθῇ ἐνταῦθα διὰ φοβεροῦ σημείου.
»Ἂν ποτὲ ὁ δαίμων ὄψιν ἐνεδύθη ἀνθρωπίνην,
»εἶμαι πάντη πεπεισμένος ὅτι ἔλαβεν ἐκείνην.
»Μὰ τὸ ἔλεος τὸ θεῖον! αὐτὸς ὅταν μᾶς κυττάζῃ,
»ὄχι, ὄχι! οὔτ' ἀγγέλους οὔτ' ἀνθρώπους ὁμοιάζει!»

Πᾶσα τρυφερὰ καρδία ἐρωτεύεται εὐκόλως,
εἰς τὸν ἔρωτα πλὴν ὅλη παραδίδεται δυσκόλως.
Ἀσθενής, δὲν ὑποφέρει τὰ ὀδυνηρά του βέλη,
καὶ δειλή, νὰ διατρέχῃ τοὺς κινδύνους του δὲν θέλει.
Μόνον εἰς σκληρὰς καρδίας σφοδρὸς ἔρως ἐμφωλεύει,
αὐταὶ φέρουν πληγὰς ὅπου ὁ καιρὸς δὲν θεραπεύει.
Τ' ὀρυκτὸν ἀνάγκη πρῶτον εἰς τὸ πῦρ νὰ κοκκινίσῃ
διὰ νὰ προσλάβῃ στίλψιν, διὰ ν' ἀκτινοβολήσῃ·
εἰς τὰς φλόγας τῆς καμίνου κάμπτεται καὶ τακεροῦται,
ἀλλ' ἡ φύσις τοῦ σιδήρου οὔτε τότε ἀλλοιοῦται·
δεκτικὸς κατεργασίας γίνεται εὐκόλου μόνον,
καλὸν ὄργανον ἀμύνης, καλὸν ὅπλον διὰ φόνον·
θώραξ, κατὰ τῶν κινδύνων τὴν ζωὴν ὑπερασπίζει·
σπάθη, εἰς τὰ αἵματά του τὸν ἐχθρὸν κατακρημνίζει·—
ἂν δ' ἐκ τούτου τοῦ μετάλλου ἐγχειρίδιόν τι γείνῃ,
δυστυχία εἰς ἐκεῖνον ὅστις τὴν ἀκὴν ὀξύνει.
Οὕτω τήκεται, μορφοῦται καὶ ἡ σιδηρᾶ καρδία
ἀπὸ τῶν παθῶν τὰς φλόγας, ἀπὸ κάλλη γυναικεία·
παρ' αὐτῶν δὲ ἀφοῦ ἅπαξ καὶ σκοπὸν καὶ σχῆμα λάβῃ,
τοῦ νὰ ἦναι ὅ τι εἶναι πλέον τίποτε δὲν παύει,
κανεὶς πλέον δὲν τὴν κάμπτει,—εὐκολώτερα τὴν θραύει.

. . . . . .

. . . . . .

Ἂν μετὰ τὰς δυστυχίας ἐγκαταλειφθῶμεν μόνοι,
πολὺ τοῦτο τῆς ψυχῆς μας τὰ δεινὰ δὲν ἐλαττόνει·
ἔρημος, κενὴ καὶ μόνη κ' εἰς ἀπραγμοσύνην ὅλη,
θ' ἐπροτίμα νέον πόνον, ὅστις θὰ τὴν ἐνησχόλει.
Ἀηδία εἶναι ὅλα, καὶ αὐτὴ ἡ ὕπαρξίς μας,
ἂν δὲν ἔχωμεν κανένα κοινωνὸν τῆς ἡδονῆς μας.
Ὅταν τις τῆς συμπαθείας τὴν ψυχὴν ἀποστερήσῃ,
μίαν ἔχ' αὐτὴ ἀνάγκην, μίαν μόνην,—νὰ μισήσῃ·
Ὁμοιάζει νεκρὸν ὅστις εἰς τὸ σκότος τῶν μνημάτων
συνερχόμενος ἐξαίφνης, θὰ ᾐσθάνετο φρυάττων
σκώληκας περὶ τὰ μέλη παγετώδεις νὰ ἑρπύζουν,
νὰ ἀθροίζωνται ἐπάνω καὶ τὰς σάρκας νὰ βροχθίζουν,
αὐτὸς ὅμως μὴ ἰσχύων τοὺς ἐχθροὺς νὰ ἀπομακρύνῃ,
νὰ τὸν τρώγωσιν ἡσύχως ἐξ ἀνάγκης τοὺς ἀφίνει.
Ὁμοιάζει τῆς ἐρήμου τὸ πτηνόν, ὅπου ἐμπήγει
εἰς τὸ στηθός του τὸ ῥύγχος κ' αἵματος πηγὴν ἀνοίγει,
θέλον ἐκ φιλοστοργίας τὴν ζωὴν νὰ θυσιάσῃ
καὶ τὴν πεῖναν τῶν κρωζόντων νεοττῶν του νὰ χορτάσῃ·
ἀλλ' ἐν ᾧ ἀπὸ τὸ στῆθος ῥέουσι τὰ αἵματά του,
βλέπει αἴφνης ὅτι εἶναι—ἔρημος ἡ φωλεά του.
Αἱ δριμύτεραι ὀδύναι ἄωτον εἶν' εὐτυχίας
ὡς πρὸς τὸ κενὸν ἐκεῖνο, τὸ φρικῶδες τῆς καρδίας,
ὡς πρὸς τὴν γυμνήν, ἀμμώδη τοῦ νοός μας ἐρημίαν,
ὅτε ἡ ψυχὴ δὲν ἔχει ἐνασχόλησιν καμμίαν.
Ποῖος οὐρανὸν νὰ βλέπῃ ἔρημον θ' ἠὐχαριστεῖτο;
ποῖος, ἂν νεφῶν κ' ἡλίου αἰωνίως γυμνὸς ἦτο;
Κάλλιόν τις νὰ παλαίῃ μὲ τοῦ πόντου τοὺς πατάγους,
ἢ σωθείς, μακρὰν νὰ κεῖται τῶν κλυδώνων τοῦ πελάγους,
ἐῤῥιμμένος, ἀφ' οὗ παύσῃ ἡ μανία τοῦ τυφῶνος,
εἰς αἰγιαλοὺς ἐρήμους ναυαγὸς οἰκτρὸς καὶ μόνος,
καὶ ἐν μέσῳ τῆς γαλήνης, εἰς μυχὸν ἄνευ κυμάτων,

ν'ἀποθνήσκῃ κατ' ὀλίγον μακρὰν ὅλων τῶν βλεμμάτων·—
ἀπὸ κεραυνίους φλόγας κάλλιον νὰ γείνῃ κόνις,
ἢ νὰ σήπηται βραδέως μόνος ἐπὶ πέτρας μόνης.
. . . . . .

—«Πάτερ! ἔζησας ἡσύχως, περὶ προσευχῶν φροντίζων
»κ' εἰς τὸ κομβοσχοίνιόν σου νέας πάντοτ' ὁρμαθίζων·
»εἰς ἁμαρτωλῶν καρδίας φέρων βάλσαμον ἐλπίδων,
»σὺ αὐτὸς ἄνευ κακίας καὶ χωρὶς ἄλλων φροντίδων,
»παθῶν μόνον τὰς συνήθεις εἰς ἀνθρώπους δυστυχίας,
»ἰδοὺ πῶς εἰς γῆρας ἦλθες ἐκ τῆς νέας ἡλικίας,
»καὶ τὸν ὕψιστον δοξάζεις ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὰ βάθη,
»ἐπειδὴ σὲ ηὐσπλαγχνίσθη καὶ δὲν σ' ἔστειλε τὰ πάθη
»τῶν ἁμαρτωλῶν ἐκείνων, οἵτινες ἐκ μετανοίας
»ἐμπιστεύονται τὰς θλίψεις καὶ τ' ἀπόκρυφά των λάθη
»εἰς τὸ καθαρόν σου στῆθος, στῆθος πλῆρες εὐσπλαγχνίας.
»Ἐγὼ ἔζησα ὀλίγον· τοὺς ὀλίγους δ' αὐτοὺς χρόνους
»πολλὰς εἶχα ἀπολαύσεις πλειοτέρους ὅμως πόνους·
»μὲ τὸν ἔρωτα ἐν τούτοις καὶ μὲ τὰς μονομαχίας
»ἠδυνήθην ν' ἀποφύγω τῆς ζωῆς τὰς ἀηδίας.
»Εὐθυμῶν μετὰ τῶν φίλων, πολεμῶν κατὰ τῶν ἄλλων,
»ἔφευγα τὸν χαῦνον βίον, κ' ἔζων ἐν τῷ μέσῳ σάλων.
»Τώρα ὅτε οὔτε ἔρως οὔτε μῖσος δὲν μὲ μένει,
»ὅτε πλέον οὔτε τύφος οὔτ' ἐλπὶς δὲν μὲ θερμαίνει,
»προτιμῶ νὰ ἦμαι μᾶλλον εἷς τῶν ἀηδῶν σκωλήκων
»ὅπου ἕρπουν εἰς τοὺς τοίχους τῶν εἱρκτῶν τῶν καταδίκων,
»ἢ νὰ ζῶ,—καθὼς ζῶ τώρα,—ἔχων τὴν ψυχὴν εἰς φθίσιν,
»βυθισμένος εἰς τὴν σκέψιν εἴτε χάσκων πρὸς τὴν φύσιν.
»Ἡσυχίαν τώρα θέλω,—τόσον ὅμως γαληναίαν,
»ὥστε τῆς ὑπάρξεώς μου νὰ μὴν ἔχω τὴν ἰδέαν.
»Ὅ τι εὔχομαι θὰ γείνῃ· ναί, τὸ τέλος μου ἐγγίζει,

»καὶ θ' ἀναπαυθῶ εἰς ὕπνον, ὅστις δὲν θὰ μ' ἐνθυμίζῃ
»τὸ τί ἤμην, τί καὶ τώρα ἤθελα νὰ ἤμην πάλιν.
»Ἂν καὶ θεωρῇς μὲ φρίκην σὺ τὰ ἔργα μου μεγάλην,
»δὲν εἶν' ἄλλο εἰμὴ τάφος τώρα ἡ ἐνθύμησίς μου
»ἡδονῶν ἀποθαμμένων, ὁ δὲ τάφος μου—ἐλπίς μου.
»ὦ, καλήτερα ἂν τότε συναπέθνησκα μ' ἐκείνας
»καὶ νὰ μὴ κατεσηπόμην ἀπὸ τὰς μακρὰς ὀδύνας·
»οὐδὲν ἧττον τὰς ὑπέστην ὅλας μετὰ καρτερίας,
»τοὺς δριμεῖς ὑπέστην πόνους ἀπεράντου ἀγωνίας·
»δὲν ἠθέλησα νὰ στρέψω κατ' ἐμοῦ χεῖρ' αὐτοκτόνον,
»μιμητὴς μωρῶν ἀρχαίων ἢ ψοφοδεῶν συγχρόνων·
»καὶ ὁ θάνατος ἐν τούτοις δὲν μ' ἐπτόει· τοὐναντίον,
»μὲ χαρὰν θὰ τὸν ἀπήντων εἰς τῆς μάχης τὸ πεδίον,
»ἂν ὡς λάτριν του ὁ Ἔρως δὲν μὲ ἤθελε δεσμεύσει,
»κ' ἤθελα, τῆς δόξης φίλος, ὑπὲρ ταύτης κινδυνεύσει·
»Ἐκινδύνευσα,—ἀλλ' ὄχι δάφνας διὰ νὰ θερίζω·
»καταγέλαστος θὰ ἤμην περὶ δάφνης νὰ φροντίζω·
»τὴν ἀφίνω εἰς τοὺς ἄλλους, εἰς ματαίους θιασώτας
»τῶν μεγάλων ὀνομάτων κ' εἰς ἐμμίσθους στρατιώτας.
»Βάλλε πλὴν καταντικρύ μου κανὲν πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον
»ἄξιον νὰ τὸ νομίζω τῶν ἀγώνων μου βραβεῖον,—
»τὴν ἠγαπημένην νέαν ἢ τὸν στυγερὸν ἐκεῖνον,—
»καὶ εὐθὺς τὸν δρόμον τρέχω τῶν αἱμάτων καὶ κινδύνων,
»διασχίζω πυρὸς φλόγας, δάσος ὅλον ἀκοντίων,
»κ' εἴτε σώζω τὴν φιλτάτην εἴτε σφάζω τὸν ἀχρεῖον.
»Πίστευε εἰς τὸν λαλοῦντα· δὲν σοὶ λέγει εἰ μὴ μόνον
»πράξεις κ' ἔργα, τὰ ὁποῖα αὐτὸς ἔπραξε πρὸ χρόνων.
»Καὶ ὁ θάνατος τί εἶναι; Τὸν ἀνδρεῖον δὲν τὸν μέλει,
»ὁ δειλὸς τὸν ὑποφέρει, καὶ ὁ δυστυχὴς τὸν θέλει·
»λοιπὸν φύγε πρὸς ἐκεῖνον, ὦ ζωή, ὅστις σὲ στέλλει!
»Ἄλλοτ' εὐτυχὴς καὶ μέγας, εἶχα ἄκραν ἀφοβίαν

»ἐν τῷ μέσῳ τῶν κινδύνων,—τ ώ ρ α φόβον καὶ δειλίαν;
. . . . . .

»Τὴν ἠγάπων,—ὄχι ὄχι,—πάτερ! τὴν ἐθεοποίουν·
»πλὴν καὶ στόματα χυδαῖα λέξεων τοιούτων βρύουν·
»ὄχι λέξεις, ἔχω ἔργα τῆς ἀγάπης μου σφραγῖδα,—
»κύτταξε ἐκεῖ τὴν σπάθην, φέρει αἵματος κηλῖδα·
»ἀναπότριπτος θὰ μένῃ εἰς τὴν κοπτερὰν κοπίδα.
»Δι' ἐμ ὲ αὐτὴ ἐγάθη, δι' α ὐ τ ὴ ν αὐτὸ ἐχύθη
»ἀφ' ἑνὸς ἀλιτηρίου ἀντιπάλου μου τὰ στήθη.
»Τί μὲ ἀγριοκυττάζεις; ὄχι, μὴ τὸ γόνυ κλίνε,
»ναὶ μὲν φόνος εἶν' ἡ πρᾶξις, ἁμαρτία πλὴν δὲν εἶναι·
»μάλιστα ὡς φόνος Τούρκου πρέπει νὰ σ' εὐχαριστήσῃ,
»ἐπειδὴ αὐτὸς ἀσπόνδως τὴν θρησκείαν σου ἐμίσει·
»τ' ὄνομα τοῦ Ναζωραίου εἰς τὴν ἄπιστον καρδίαν
»πλειοτέραν ἢ ὁ οἶνος ἐπροξένει ἀηδίαν.
»Ὁ ἀγνώμων! ἂν δὲν ἦτο στιβαρώτατος βραχίων,
»ἱκανὸς νὰ διευθύνῃ φονικώτατον σπαθίον,
»Γαλιλαῖοι, ἀπὸ χεῖρας τῶν ὁποίων κατεσφάγη,
»(εἰς τὸν οὐρανὸν τῶν Τούρκων καλὸν δρόμον ἂς ὑπάγῃ),
»τίς ἠξεύρει πόσα ἔτη αἱ ὁρμητικαὶ Χουρί του
»ἤθελον τὸν περιμένει εἰς τὴν πύλην τοῦ προφήτου!
»Τὴν ἠγάπων,—ἡ ἀγάπη νὰ ὁρμήσῃ δὲν διστάζει
»ὅπου λύκος ἐκ τοῦ φόβου καὶ πεινῶν δὲν πλησιάζει·
»ὅταν δὲ τολμᾷ τοσοῦτον, ὦ θὰ ἦτον ἀδικία,
»ἂν τὸ κέρδος της τὸ μόνον ἦτο ἡ ἀποτυχία.
»Διατί, ποῦ, πῶς καὶ πότε, δι' αὐτὰ ἀδιαφόρει·
»τοῦτο μόνον μάθε, ὅτι μ' ἀντηγάπα καὶ ἡ κόρη.
»Πλὴν πολλάκις ὅταν τώρα τὴν ἀθλίαν ἐνθυμῶμαι,
»τῆς ἀγάπης της τὴν ὥραν ὁλοψύχως καταρῶμαι.
»Ἐτελεύτησε κ' ἐχάθη, ὅμως πῶς μὴ μ' ἐρωτήσῃς·

»εἰς τὸ μέτωπον ἰδέ με, καὶ εὐθὺς θὰ ἐννοήσῃς!
»εἰς τὸ μέτωπόν μου φέρω ἀνεξάλειπτον ἓν στίγμα
»ὡς ἐκεῖνο τὸ τοῦ Κάϊν, τοῦ ἐγκλήματός μου δεῖγμα.
»Πρὶν δὲ μὲ καταδικάσῃς, ἄκουσόν με· ἐγὼ μόνον
»ἀφορμὴ κ' αἰτία εἶμαι, ἄλλος ἔπραξε τὸν φόνον·
»καὶ ἐγὼ ἀναντιρρήτως ἤθελα τὴν θανατώσει,
»ἂν αὐτὴ καθὼς ἐκεῖνον ἤθελε κ' ἐμὲ προδώσει,
»ἀλλ' αὐτὴ αὐτὸν προδίδει—καὶ αὐτὸς τὴν θυσιάζει·
»ἀλλ' αὐτὴ ἐμὲ ἠγάπα—καὶ ἡ σπάθη μου τὸν σφάζει.
»Ναὶ μὲν ἦτο τοῦ θανάτου καθὸ ἄπιστος ἀξία,
»ὅμως πίστις πρός με ἦτο ἡ τοιαύτη ἀπιστία.
»Αὐτὴ μ' ἔδωκε τὸ μόνον τὸ ὁποῖον τυραννίαν
»πώποτε ν' ἀναγνωρίσῃ δὲν ἐνδίδει,—τὴν καρδίαν·
»ἐγὼ δ' ὅστις νὰ τὴν σώσω ἀργὰ ἔφθασα,—ἆ κρίμα!—
»δίδω ὅ τι ἠδυνάμην νὰ τῇ δώσω εἰς τὸ κῦμα,—
»δίδω τί;—καλὸν καὶ τοῦτο!—εἰς τὸν ἔχθιστον ἓν μνῆμα.
»Ὄχι οὗτος, ἀλλ' ἐκείνη μὲ καταλυπεῖ ἡ νέα,
»αὐτὴ μ' ἤλλαξε τοσοῦτον κ' ἔγεινα φρικώδης θέα.
»Δι' αὐτὸν ἦτο γραμμένον· καὶ τὸ ἤξευρε, διότι
»ὁ βαρὺς Ταχίρης εἶχε τὸν εἰδοποιήσει ὅτι
»εἰς τὰ ὦτα ἐνεβόμβουν τὰ προφητικά του κρότοι,
»βαθεῖς κρότοι πυροβόλων ὡς βρονταὶ θανατηφόροι,
»ὅτε τὸ στενὸν ἐπάτουν διαβαίνοντες τὰ ὄρη.
»Εἰς τῶν μαχομένων ὅμως αὐτὸς ἔπεσε τὸν κλόνον.
»ὅπου πίπτων τις δὲν ἔχει ἀγωνίαν οὔτε πόνον!
»εἰς τὸν Μωαμὲθ ὑψώθη μόνον ἅπαξ ἡ φωνή του,
»καὶ πρὸς τὸν Ἀλλὰχ ὁ νοῦς του,—καὶ ἐξῆλθεν ἡ ψυχή
[του (*)
»Μ' ἀνεγνώρισε κ' ἐχύθη,—ὥρμησα κ' ἠναντιώθη·—

(*) Βλ. στίχ. 679—682.

»μετ' ὀλίγον πίπτ' ἐμπρός μου, εἰς τὴν γῆν δ' ἀφ' οὗ ἐστρώθη,
»τὸν κυττάζω μέχρις ὅτου εἶδα ὅτι ἐνεκρώθη (*)·
»ἐν ᾧ ὡς ἀπὸ σιγύνην πληγωμένος πάνθηρ ἦτον,
»τῶν σημερινῶν μου πόνων δὲν ἠσθάνετο τὸ τρίτον!
»περιέργως παρετήρουν τὰς στιγμάς του τὰς λοισθίας,
»κ' εἰς τὸ βλέμμα του ἐζήτουν ἴχνος τι ἀδημονίας·
»εἰς τὴν πελιδνήν του ὄψιν, τὴν νεκράν, ἀλλὰ ἀγρίαν,
»ἀνεκάλυψα τὴν λύσσαν, — μεταμέλειαν καμμίαν.
»Ὦ, τῆς ἐκδικήσεώς μου τί δὲν ἔδιδ' ἡ μανία,
»ἐὰν τῆς ἀπελπισίας ἀνεκάλυπτε σημεῖα,
»μεταμέλειαν βραδεῖαν εἰς τὴν ὥραν τὴν ὑστάτην,
»ὅτε ἡ μετάνοιά μας ὅλη καταντᾷ εἰς μάτην,
»δὲν ἰσχύει τὰ τοῦ τάφου φόβητρα ν' ἀποσοβήσῃ,
»οὔτε τὴν ψυχὴν νὰ σώσῃ, οὔτε νὰ παρηγορήσῃ!
. . . . . .

»Καὶ τὸ αἷμα κρῦον εἶναι εἰς τὰ κλίματα τὰ κρῦα,
»κ' ἡ ἀγάπη μόλις εἶναι τοῦ ὀνόματος ἀξία·
»ἀλλ' ἡ ἰδική μου ἦτο ὡς ἡ λάβα ἥτις βράζει
»εἰς τὰ ἔγκατα τῆς Αἴτνης καὶ ἐκρήξεις ἑτοιμάζει.
»Ἐγώ, πάτερ, δὲν ἠξεύρω μ' εὐγλωττίαν, καθὼς ἄλλοι,
»γυναικῶν νὰ περιγράφω ἤτοι ἔρωτας ἢ κάλλη·
»ἂν αἱ φλέβες ὅλαι βράζουν, ἂν ἡ ὄψις χρῶμ' ἀλλάσσῃ,
»ἂν τὰ χείλη δὲν γογγύζουν, ἐν ᾧ πόνος τὰ σπαράσσει,
»ἂν ἐγκέφαλος παράφρων, καὶ καρδίας σφοδρὰ πάθη,

(*) Τὴν σκηνὴν ὅπου ὁ Χασὰν ἀναγνωρίζει μεταξὺ τῆς ληστρικῆς συμμορίας τὸν Γκιαοὺρ ἀλβανικὴν ἐνδυμασίαν φέροντα, βλέπ. εἰς στίχ. 610—619, τῆς δὲ ἄλλης ὅπου ὁ Γκιαοὺρ ἐμπήγει ἐξεταστικὸν βλέμμα ἐπὶ τοῦ νεκροῦ Χασάν, βλέπε τὴν εἰκόνα εἰς στίχ. 669—674.

»καὶ τολμήματα μεγάλα καὶ ἡματωμένη σπάθη,
»καὶ ἂν ὅ τι ἢ ἠσθάνθη ἢ αἰσθάνετ' ἡ ψυχή μου,
»εἶν' ἀγάπη,—ἡ ἀγάπη αὐτὴ ἦτο ἰδική μου!
»λυπηρὸς δὲ τούτου μάρτυς εἶναι ὅλη ἡ ζωή μου.
»Δὲν ἠμπόρουν νὰ στενάζω, νὰ παρακαλῶ, νὰ κλαίω·
»ἔπρεπεν ἢ νὰ τὴν ἔχω ἢ νὰ παύσω ν' ἀναπνέω.
»'Αποθνήσκω πλέον· ὅμως εἰς τὴν γῆν ὅπου ἀφίνω
»εὐτυχὴς ὑπῆρξα· τώρα ἂς γενῶ, ὅ τι ἂν γίνω·
»Ἔπαθα ὅ τι ἐζήτουν,—λοιπὸν δὲν παραπονοῦμαι·
»ἂν καὶ ἔχασα τὰ πάντα, καρτερίας δὲν στεροῦμαι·
»καὶ τὴν Λεϊλὰν ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ λησμονήσω,
«ἕτοιμος θὰ ἤμην πάλιν τὴν αὐτὴν ζωὴν νὰ ζήσω,
»μ' ἴσας ἡδονὰς καὶ λύπας ἐκ δευτέρου ν' ἀγαπήσω.
»'Αποθνήσκοντα, ὦ πάτερ, μὲ κατέχει πικρὰ λύπη,
»ἀφορᾷ δ' ἐκείνην ἥτις ἐκ τοῦ κόσμου ἤδη λείπει·
»ἄταφος κοιμᾶται κάτω εἰς τὸ ποντοπόρον κῦμα...
»Ἄ, εἰς τὴν ξηρὰν ἂν εἶχεν ἡ ταλαίπωρος τὸ μνῆμα,
»πῶς θὰ ἔσπευδα νὰ παύσω εἰς τὸν ἴδιόν της τάφον
»τῆς καρδίας μου τὸν πόνον καὶ τοὺς κτύπους τῶν κροτάφων!
»Ἦτο πλάσμα ζωογόνον, φῶς καὶ θάλπος διαχέον·
»ἂν τὴν ἐβλεπέ τις ἅπαξ, δὲν τὴν ἐλησμόνει πλέον·
»ὥστε τώρ' ὁ ὀφθαλμός μου ἂς στραφῇ ὅπου ἂν θέλῃ,!
»αὐτὴ λάμπουσα ὡς ἄστρον ἔμπροσθέν μου ἀνατέλλει

»Ναί, φῶς εἶναι ἡ ἀγάπη, φῶς πηγῆς ἐπουρανίου,
»καθαρὸς σπινθὴρ ἐκείνου τοῦ πυρὸς τοῦ ἀϊδίου,
»τοῦ ὁποίου κοινωνοῦμεν μετ' ἀγγέλων τῶν ἀΰλων
»διὰ νὰ μᾶς ἀπαλλάττῃ τῶν παθῶν τῶν χαμαιζήλων.
»Εἰς τὸν οὐρανὸν ὑψοῦται ἡ ψυχὴ προσευχομένη,
»ἀλλ' ὁ ἔρως τὴν βιάζει εἰς τὴν γῆν νὰ καταβαίνῃ.
»Ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ ὑψίστου εἶναι αἴσθημ' ἀναβλύζον,

»ἀπὸ λογισμῶν φιλαύτων τὴν καρδίαν καθαρίζον·
»αἴγλη τις κατερχομένη ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων,
»περιστέφουσα μὲ κύκλον τὴν ψυχὴν ἀκτινοβόλον.
»Ἡ ἀγάπη μου δὲν ἦτο ἁγνὴ τόσον καὶ τελεία·
»ἴσως ἦτο μὲ τῶν ἄλλων τὴν ἀγάπην παρομοία·
»νόμιζέ την ὅ τι θέλεις, βάπτισέ την ἁμαρτίαν·
»πλὴν τὴν Λεϊλὰν μὴ λέγε, ὦ μὴ λέγε ἀνοσίαν!
»ὄχι, ὄχι, τῆς ζωῆς μου ἀστὴρ ἦτο φωτοβόλος·
»ἀπεσβέσθη, φεῦ! καὶ τώρα εἰς τὸ σκότος κεῖμαι ὅλος.
»Ὦ, ἂς ἔβλεπα τοῦ ἄστρου τὸ φῶς πάλιν τοῦ φιλτάτου,
»κ'εἰς τὸν Ἅδην ἂς μ'ὡδήγει κ' εἰς βασάνους τοῦ θανάτου.
»Πρέπει ν' ἀπορῇς ἂν ὅστις χάσῃ πᾶσαν εὐτυχίαν,
»κ' εἰς τὸ μέλλον του δὲν ἔχῃ οὔτε κἂν ἐλπίδα μίαν,
»ἀπαθῶς δὲν ὑποφέρῃ τὰ παθήματά του πλέον,
»καὶ τὴν τύχην ὡς παράφρων αἰτιᾶται τελευταῖον;
»ἂν ἐξ ἀπονοίας τότε τὴν κακὴν ὁδὸν βαδίσῃ,
»ὥστε ἀπὸ ταλαιπώρου καὶ κακοῦργος καταντήσῃ;
»Ὅστις ἐνδομύχως ἔχει πληγωμένην τὴν καρδίαν,
»ὦ, ἐκεῖνος δὲν φοβεῖται ἔξωθεν πληγὴν καμμίαν·
»καὶ ὁπόταν καταπίπτῃ ἀπὸ ὕψος παραδείσου,
»δὲν κυττάζει εἰς τί βάθος θ' ἀποθάνῃ τῆς ἀβύσσου!
»Ἄγριον θὰ μὲ νομίζῃς καὶ σκληρόν, ὦ γέρων, τώρα,
»πολὺ ὅμοιον τοὺς τρόπους μ' ὄρνεα τὰ σαρκοβόρα·
»τ' ὄμμα σου μοὶ λέγει ὅτι σοὶ ἐμπνέω ἀηδίαν·
»ἔπρεπε νὰ ὑποφέρω καὶ αὐτὴν τὴν τιμωρίαν!
»Ἔχεις δίκαιον· τῷ ὄντι ὁμοιάζω μὲ τοὺς γύπας,
»πανταχοῦ ὅθεν διέβην φόνον ἔφερα καὶ λύπας·
»ὅμως ἀπὸ τὴν τρυγόνα ἔλαβα ὡς μάθημά μου—
»ν' ἀποθνήσκω πιστὸς μένων εἰς τὸν πρῶτον ἔρωτά μου.
»Ἄνθρωποι! ἰδοὺ καὶ ἄλλο μάθημα νὰ διδαχθῆτε
»ἀπὸ ὄντα τὰ ὁποῖα αὐθαδῶς περιφρονεῖτε·

»καὶ οἱ ὄρνεις οἱ ὁποῖοι εἰς τὰ σύννεφα πετῶσιν,
»καὶ οἱ κύκνοι οἱ ὁποῖοι εἰς τὴν λίμνην κολυμβῶσιν,
»μίαν σύντροφον λαμβάνουν,—μίαν μόνην ἀγαπῶσιν.
»Εἰς μεταβολὰς οἱ κοῦφοι τὰς ἀπαύστους ἂς κομπάζουν,
»ἂς περιγελῶσιν ὅλους ὅσοι δὲν τοὺς ὁμοιάζουν,
»ἂς καυχῶνται ἐπὶ τούτῳ ὡς τ' ἀνόητα παιδία,—
»δι' ἐμὲ κανὲν δὲν ἔχει θέλγητρον ἡ ποικιλία·
»καὶ παρὰ τοὺς ἄνδρας τούτους, τὰ διεφθαρμένα ὄντα,
»πλέον σέβομαι τὸν κύκνον τὸν ἐν ἐρημίᾳ ζῶντα,
»καὶ τὰς μωροπίστους νέας πλέον ἢ τοὺς ἐπιόρκους
»οἵτινες τὰς ἀπατῶσι μ' ὑποσχέσεις καὶ μὲ ὅρκους.
»Πρᾶξις ἄτιμος τοιαύτη, ὄχι, δὲν μὲ κηλιδόνει.—
»Λεϊλά! τὸν νοῦν μου ὅλον σὺ διεύθυνας, σὺ μόνη!
»Σὺ κακία, ἀρετή μου· σὺ χαρά μου, πόνος, φῶς μου·
»σὺ ἐλπίς μου ἐκεῖ ἄνω,—σὺ τὸ πᾶν ἐπὶ τοῦ κόσμου!
»Ὡς σὺ ἄλλη δὲν ὑπάρχει ἐπ' αὐτοῦ τοῦ κόσμου ὅλου·
»πλὴν καὶ ἂν τυχὸν ὑπάρχῃ, ἀδιαφορῶ διόλου·
»οὐδὲ βλέμμα μου ἑλκύει τὸ ἐξῆς γυνὴ καμμία,
»ὅσον ἂν σὲ ὁμοιάζῃ, ἂν δὲν εἶσαι ἡ ἰδία.
»Τῆς νεότητος τὰ λάθη, τ' ἄπειρα ἐγκλήματά μου,
»ὁ ἐγγίζων θάνατός μου,—μαρτυροῦν τὸν ἔρωτά μου!
»ὅλα μάταια! σὺ ἦσο τῆς ψυχῆς μου ἡ κυρία,
»σὺ καὶ τώρα αὐτῆς εἶσαι ἡ εὐάρεστος μανία!

»Αὐτὴ εἶχεν ἀποθάνει, καὶ ἐγὼ ἔζων! ἀλλ' ἐκείνη
»μὴ νομίσῃς ὅτι ἦτο ζωὴ πλέον ἀνθρωπίνη·
»ἔτρεφον ἐντὸς τοῦ στήθους ἕνα ὄφιν ἰοβόλον,
»ὅστις σφίγγων τὴν καρδίαν μ' ἐξηγρίωνε καθ' ὅλων.
»Ἀδιάκριτος ὁ χρόνος,—μισητὴ ἡ οἰκουμένη,—
»καὶ τοῦ σύμπαντος ἡ κτίσις ἀηδίαν μ' ἐπροξένει·
»συνεπνίγοντο ἀθρόα εἰς τὸ σκότος τὸ ἐντός μου,

»ὅσα χρώματα τὸ πάλαι μ' ἔθελγον τοῦ ἐξω κόσμου.
Σὲ τὰ εἶπα—τὰ γνωρίζεις τὰ ἐπίλοιπα συμβάντα,
»τὰς βασάνους μου ἐν μέρει, τὰ ἐγκλήματά μου πάντα.
»Παῦσε νὰ λαλῇς ἐν τούτοις περὶ μετανοίας τώρα·
»ἡ ὑστάτη μου, ὡς βλέπεις, πλησιάζει πλέον ὥρα.
»Ἔπειτα τοὺς εὐσεβεῖς σου λόγους ὅπως καὶ ἂν στρέψῃς,
»τὰ γενόμενα, σὺ γέρων, δύνασαι νὰ καταστρέψῃς;
»Δὲν ἀγνωμονῶ· ἀλλ' ὅμως εἰς αὐτήν μου τὴν καρδίαν,
»εἶν' ἀδύνατον νὰ φέρῃ ἱερεὺς παρηγορίαν.
Διερεύνησον τὶ πάσχω ὁμιλῶν πλέον ὀλίγα·
»μάλιστα, ἂν μὲ λυπῆσαι,—κάλλιον διόλου σίγα.
»Ἐκ νεκρῶν τὴν Λεϊλάν μου μόνον ὅταν ἀναστήσῃς,
»τότε δι' ἐμὲ νὰ κάμῃς θὰ ζητήσω παρακλήσεις·
»τότε τὸν Θεὸν ἐκεῖνον παρακάλει ἐκ καρδίας,
»ὅστις δίδει τὰς ἀφέσεις ἄν τις δώσῃ λειτουργίας.
»Τώρα εἰς τὸ δάσος τρέξε ὅπου κυνηγοῦ γενναίου
»χεὶρ ἀφήρπασε τοὺς σκύμνους ἐκ τοῦ βάθους τοῦ σπηλαίου,
»καὶ κατεύνασον τὸν πόνον τῆς λεαίνης τῆς ἀγρίας,—
»ἐμὲ ὅμως μὴν ἐμπαίζῃς μὲ κενὰς παρηγορίας!
»Εἰς τὸ ἔαρ τῆς ζωῆς μου, εἰς ἡμέρας εὐτυχίας,
»ὅτε αἱ ψυχαὶ ἀσμένως δέχονται δεσμοὺς φιλίας,
»ὅπου τῆς πατρίδος θάλλουν χώματα τὰ ἀνθοφόρα
»εἶχα φίλον,—πλὴν τίς οἶδεν—ἄρα ζῇ ἐκεῖνος τώρα;
»Πρὸς αὐτόν, σὲ ἱκετεύω, στεῖλε τοῦτο τὸ ὁποῖον
»τῆς νεότητός μας εἶναι ὑποσχέσεως σημεῖον
»νὰ τὸν φέρω διὰ μνήμης ἐν τῇ τελευταίᾳ ὥρᾳ.
»Ἂν κ' εἰς ἄλλα βυθισμένη ἡ ψυχή μου εἶναι τώρα,
»καὶ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ πρὸς ἀπόντας πολὺν ζῆλον,
»αὐτὸς θ' ἀγαπᾷ ἀκόμη τὸν ταλαίπωρόν του φίλον.
»Τί παράξενον! τὸ τέλος μοῦ προεῖπ' αὐτὸς ὁ φίλος·
»ἀλλ' ἐγὼ ἐγέλων.... τότε εἶχε γέλωτα τὸ χεῖλος!..

»Προορατικὴ σοφία τὴν φωνὴν αὐτοῦ λαβοῦσα,
»μ᾽ ἔδειξε τὸ χάσμα τότε, . . . ἀλλ᾽ ὁ ἄφρων ἐγελοῦσα!
»Τώρ᾽ ἡ μνήμη μοῦ συρίζει σιγαλὰ τοὺς λόγους πάλιν,
»ὅσους μ᾽ ἀδιαφορίαν τότε ἤκουα μεγάλην.
»Ὢ εἰπέ τον,—ὡς προφήτης προεμάντευσε τὰ πάντα·
»θὰ θαυμάσῃ καὶ θὰ φρίξῃ ὅταν μάθῃ τὰ συμβάντα,
»θὰ καταρασθῇ τὴν ὥραν τῆς πικρᾶς του προφητείας.
»Ὢ εἰπέ τον,—ἂν ἐν μέσῳ ταραχῶν καὶ δυστυχίας
»ἂς ὑπέστην μετὰ ταῦτα, σχεδὸν εἶχα λησμονήσει
»τὰς χρυσᾶς ἐκείνας ὥρας ὅσας εἴχαμεν συζήσει,
»μὲ παραλυμένην γλῶσσαν εἰς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου
»θὰ ἐζήτουν νὰ προφέρω εὐλογῶν τὸ ὄνομά του,
»ἀλλ᾽ ὁ οὐρανὸς θ᾽ ἀπώθει μὲ ὀργὴν τὰς ἱκεσίας,
»ἐπειδὴ ὑπὲρ ἀθώου θ᾽ ἠὔχετο ἐγκληματίας.
»Δὲν ζητῶ τὰ σφάλματά μου εἰς τοὺς ἄλλους ν᾽ ἀποκρύψῃ,
»ἐπειδὴ καθὸ γενναῖος μῶμον δὲν θὰ μοὶ προστρίψῃ·
»ἔπειτα δὲ τί μὲ μέλει καὶ ἡ φήμη ἂν μοῦ λείψῃ;
»Οὔτε θέλω νὰ μηνύσω κανὲν δάκρυ νὰ μὴ χύσῃ,
»ἡ ψυχρὰ παραγγελία ἠμπορεῖ νὰ τὸν λυπήσῃ·
»ἔπειτα τί πρᾶγμα ἄλλο τὸν θανόντα τιμᾷ πλέον
»εἰ μὴ δάκρυ εἰς τὸν τάφον ἀπὸ φίλον του γενναῖον;
»Εἰς αὐτόν,—ἦτο δικόν του,—δὸς αὐτὸ τὸ δακτυλίδι,
»καὶ περίγραψε—πᾶν ὅ τι ἔμπροσθέν σου βλέπεις ἤδη!
»τὸ ἐξηντλημένον σῶμα, πνεῦμα τὸ ἠφανισμένον,
»λείψανον παθῶν πυρίνων, τώρα δὲ ἀπεσβεσμένων,
»σύντριμμα φυγόντων χρόνων, φύλλον τι παρερριμμένον,
»ἀπὸ τὸ ψυχρὸν τῆς λύπης φύσημα ἐξηραμμένον!
. . . . . .

»Παῦσε πλέον νὰ μοὶ λέγῃς ὅτι ἦτο φαντασία!
»ὄχι, πάτερ μου, δὲν ἦτο ὄνειρον ἢ ὀπτασία!

»ὀνειρεύονται ἄχ! ὅσοι ἔχουν ὕπνον· ἐγὼ δ' ἤμουν
»ἄϋπνος καὶ μόνος τότε, καὶ νὰ κλαύσω ἐπεθύμουν·
»ἀλλ' εἰς μάτην. . . Καθὼς τώρα, ἔκαιε τὸ μέτωπόν μου
»καὶ φρικτοὶ ἐκλόνουν κτύποι ὅλον τὸν ἐγκέφαλόν μου·
»ὡς εὐτύχημά μου μέγα πρὸς μετριασμὸν τῶν πόνων
»ἐπεθύμουν, πλὴν ματαίως, δάκρυ ἓν νὰ χύσω μόνον·
»ναί, καὶ τώρα, καθὼς τότε, θέλω—θέλω νὰ δακρύσω·
»ἡ ἀπελπισία σπρώχνει πλὴν τὸ δάκρυ μου ὀπίσω.
»Τί προσεύχεσαι καὶ γάνεις δι' ἐμὲ τὰ λόγιά σου;
»ἡ ἀπελπισία, γέρων, μηδενίζει τὰς εὐχάς σου.
»Καὶ κατορθωτὸν ἂν ἦτο, δὲν ζητῶ τὴν σωτηρίαν·
»τὸν παράδεισον δὲν θέλω,—θέλω μόνον ἡσυχίαν.
»Τότε, τὸ λοιπὸν σὲ λέγω,—τότε, πάτερ μου, τὴν εἶδα·
»εἶχε πάλιν ἀναζήσει,—ἀνεστήθη παρ' ἐλπίδα·—
»ἔλαμπεν εἰς τῆς ταφῆς της τὴν σινδόνην τυλιγμένη,
»ὡς ἐκεῖ τὸ ἄστρον ὅπου ἀπὸ σύννεφον ἐκβαίνει·
»καθὼς ἔβλεπα ἐκείνην, βλέπω τοῦτον τὸν ἀστέρα,
»ἀλλ' ἐκείνη, πάτερ, ἦτο μυριάκις λαμπροτέρα·
»ἀμυδρῶς τὸ τρέμον φῶς του βλέπω εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν·
»σκοτεινότερον θὰ φέγγῃ τὴν ἐπαύριον ἑσπέραν·
»ἐγὼ δέ, πρὶν ἐκ δευτέρου ἡ ἀκτίς του ἀνατείλῃ,
»θέλω γείνει ὅ τι τρέμει ὁ ζῶν κόσμος,—νεκρὰ ὕλη.
»Ἄ, παραλαλῶ, διότι ἀπὸ τοῦ ἐνταῦθα βίου
»ἡ ψυχή μου τρέχει, πάτερ, πρὸς τὸ τέρμα τοῦ σταδίου.
»Ναί, καλόγηρε! τὴν εἶδα, καὶ εὐθὺς ἀναπηδήσας,
»καὶ τὰς παρελθούσας ὅλας δυστυχίας λησμονήσας,
»ῥίπτομαι ἀπὸ τῆς κλίνης, πρὸς αὐτὴν ὁρμῶ μὲ βίαν,
»τὴν ἁρπάζω καὶ τὴν σφίγγω εἰς αὐτήν μου τὴν καρδίαν,
»καὶ τὴν σφίγγω...πλὴν τί σφίγγω ὁ παράφρων τελευταῖον;
»φεῦ! αὐτὸ δὲν εἶναι πλάσμα αἰσθανόμενον καὶ πνέον,
»οὐδὲ στῆθος ἀνταμεῖβον μ' ἔρωτα τὸν ἐρωτά μου·

»ὅμως... ὅμως αὐτὴ εἶναι ἡ μορφή σου Λεϊλά μου!...
»Εἶναι δυνατὸν τοσοῦτον νὰ παρήλλαξες, ὦ φῶς μου,
»ὥστε νὰ μὲ ἀποφεύγῃς ἐν ᾧ ἵστασαι ἐμπρός μου;
»Καὶ ἂν ὅμως ἐνεκρώθης, καὶ ἂν ἔχῃς κάλλη κρῦα,
»δὲν μὲ μέλει!... ἀρκεῖ μόνον σὲ νὰ σφίγγω, ἡ ὁποία
»τῶν συλλογισμῶν μου εἶσαι ἀκατάπαυστος λατρεία.
»Δυστυχής! πρὸς σκιὰν μόνον τοὺς βραγίονας ἁπλόνω,
»καὶ κενοὺς ἐπὶ τοῦ στήθους πάλιν τοὺς διασταυρόνω.
»Ἀλλ' ἰδέ την... ἐκεῖ εἶναι... σιωπᾷ.... ἰδοὺ μὲ νεύει!...
»Ὢ ἰδὲ πῶς μὲ κυττάζει!... μὲ τὰς χεῖρας μ' ἱκετεύει!...
»Ἰδοὺ τ' ὄμμα της τὸ μαῦρον! ἰδοὺ ἡ λαμπρά της κόμη!...
»Καλὰ εἶπα, ἦτο ψεῦμα.... ἰδοὺ ζῇ αὐτὴ ἀκόμη!...
»Ἀλλ' ἐκεῖνος ἐφονεύθη.... ναί, ἐκεῖνος ἐσκοτώθη
»εἰς τὸ βάθος τῆς κοιλάδος, ὅπου καὶ ἐπαραχώθη.
»Εἰς τὴν γῆν καλὰ χωσμένος, αὐτὸς πλέον ἐκεῖ μένει....
»ἐκεῖ μένει.... σὺ πῶς ἦλθες ὅμως ἡ ἀποθαμμένη;
»μ' ἔλεγον ὅτι κυμάτων πλῆθος ἄγριον ποντίων
»ἔπληττον τὴν φίλην ὄψιν καὶ τὸ σῶμά σου τὸ θεῖον·
»μ' ἐλεγον ἀκόμη ὅτι.... τί διήγημα, τί φρίκη!....
»ἐπεθύμουν νὰ τὸ εἴπω, ἀλλ' ἡ γλῶσσα δὲν ὑπείκει.
»Ἐὰν ὅμως ἀληθεύῃ,... ἐὰν ἄφησες τὸ κῦμα
»κ' ἐδῶ ἦλθες νὰ ζητήσῃς ἡσυχότερόν τι μνῆμα,
»τὴν ὑγράν σου χεῖρα βάλε εἰς τὸ καῖον μέτωπόν μου,
»ἴσως λείψωσιν αἱ φλόγες ἀπὸ τὸν ἐγκέφαλόν μου·
»βάλε την ἐπὶ τοῦ στήθους, τῆς ἑστίας τῶν δεινῶν μου.
»Ὅμως ὅ τι καὶ ἂν ἦσαι, Λεϊλὰ ἡ ὀπτασία,
»μὴ μ' ἀφίνῃς πλέον μόνον· εὐσπλαγχνία! εὐσπλαγχνία!
»ἢ καὶ τὴν ψυχήν μου λάβε μετὰ σοῦ νὰ ἡσυχάσῃ,
»ὅπου ἄνεμος καὶ κῦμα εἶν' ἀδύνατον νὰ φθάσῃ.
. . . . . .

»Αὐτὴ ἦτο ἡ ζωή μου, τοῦτο εἶναι τ' ὄνομά μου.
»Ὦ πνευματικέ μου πάτερ! εἰς σὲ μόνον τὰ δεινά μου
»κατεπείσθην νὰ δηλώσω ὅλα ἐξ ἐμπιστοσύνης,
»σὲ εὐγαριστῶ δὲ βλέπων ὅτι λύπης δάκρυ χύνεις.
»Ποτὲ δάκρυ δὲν ἐχύθη ἀπὸ τὸ ψυχρόν μου ὄμμα.
»Μεταξὺ νεκρῶν ἀσήμων ἐνταφίασον τὸ σῶμα,
»ἁπλοῦν μόνον σταῦρον στῆσε ἐκεῖ ὅπου θὰ μὲ θάψῃς,
»ὅμως ἔμβλημα δὲν θέλω,—οὔτε ὄνομα νὰ γράψῃς,
»ὥστε ξένος νὰ μὴ μάθῃ τίνος εἶν' αὐτὸ τὸ μνῆμα,
»οὔτε πλὰξ νὰ ἐμποδίζῃ τῶν προσκυνητῶν τὸ βῆμα».

Ἀνεπαύθη,—δὲν ἀφῆκε κανὲν ἴχνος φανερόνον
τ' ὄνομά του καὶ τὸ γένος· ὅλα σκότος, ἐκτὸς μόνον
ὅσα ἔστερξεν ὁ γέρων φανερὰ νὰ καταστήσῃ,
ὅστις τὸν ψυχορράγοῦντα εἶχεν ἐξομολογήσει.
Ἀτελὴς ἡ ἱστορία, ἱκανὴ πλὴν νὰ δηλώσῃ
ποίαν εἶχεν ἀγαπήσει, ποῖον εἶχε θανατώσει.

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ.

Στίχ. 1—179. Περιγραφὴ τῆς τουρκοκρατουμένης Ἑλλάδος, καὶ ἰδίως τῶν παραλίων τῆς Ἀττικῆς· χωρία ἐξόχου, ἀλλὰ διαφόρου κάλλους· ὅλων ὅμως πολὺ ὑπέρτερον εἶναι τὸ ἀξιοθαύμαστον ἐκεῖνο, ὅπου ἡ Ἑλλὰς ἀφομοιοῦται μὲ νεκρόν· χωρίον κάλλους ἀπείρου, ἀλλ' ὀδυνηροῦ καὶ σχεδὸν πνιγηροῦ. Ὁ ποιητὴς καθιστᾷ περίβλεπτον τὴν ὡραίαν, νῦν δὲ ἥσυχον καὶ λυπηρὰν ὄψιν τῶν ἄλλοτε βιομηχανίας καὶ δόξης πλουτούντων παραλίων τῆς Ἑλλάδος δι' εἰκόνος τοσοῦτον ἀληθοῦς, μελαγχολικῆς καὶ ἐξαιρέτου τελειότητος, ὥστε ἀδύνατον σχεδὸν εἶναι ν' ἀπαντήσῃ τις ὁμοίαν εἰς τὰ τῆς ποιήσεως

Στίχ. 180—287. Φωνὴ Ὀθωμανοῦ, ὅστις κατὰ τὴν παραλίαν τῆς Ἀττικῆς εὑρισκόμενος, ἀκούει ὄπισθέν του περὶ λύχνων ἀφὰς κατὰ κράτος ἐλαύνοντα ἱππέα, τὸν βλέπει διερχόμενον ἐνώπιόν του, ἀπομακρυνόμενον καὶ ἐξαφανιζόμενον. Ὁ μυστηριώδης οὗτος ἱππεὺς εἶναι ὁ Γκιαούρ, ὅστις πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ Χασὰν ἐξῆλθε νὰ βυθίσῃ εἰς τὴν θάλασσαν τὴν ἐρωμένην του Λεϊλάν, σπεύδει νὰ τὴν διασώσῃ.

Στίχ. 288—352. Περιγραφὴ τῆς ἐρήμου ἐγκαταλειφθείσης οἰκίας τοῦ Χασὰν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ.

Στίχ. 353—387. Φωνὴ ἁλιέως ὀθωμανοῦ, ὅστις εἰς ἑσπέραν φωτιζομένην ἀπὸ τὴν σελήνην ἀκούει κρότον ποδῶν ἡσύχως προσερχομένων· εἶναι ὁ Χασὰν ἐρχόμενος σιωπηλὸς μετὰ τῆς σιωπώσης συνοδίας του, φερούσης ἐπὶ τῶν ὤμων λευκὸν σάκκον, περιέχοντα πρᾶγμα τι ἐλαφρῶς ἀναπνέον· ἀφ' οὗ ἀντήλλαξαν μὲ τὸν ἁλιέα ὀλίγας λέξεις, κωπηλατοῦσιν ἀπὸ τοὺς βράχους τοῦ αἰγιαλοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκεῖ ῥίπτουσιν ἄνευ θορύβου τὸν σάκκον εἰς τὰ βάθη τῶν ὑδάτων. Ἐντὸς αὐτοῦ ἦτο ἐῤῥαμμένη ἡ ἀτυχὴς Λεϊλά. Ὁ βυθισμὸς περιεγράφη μὲ πολλὴν δύναμιν καὶ τέχνην καὶ εὐαισθησίαν.

Στίχ. 388—421. Ὁμοίωσις τῶν νέων τῶν θηρευόντων τὴν εὔνοιαν τῶν καλῶν νεανίδων μὲ τὰ παιδία τὰ κυνηγοῦντα τὰς πεταλούδας. Ἂν καὶ ἡ ἰδέα δὲν ἦναι πάντη νέα, ἡ δ' ὁμοίωσις προβαίνῃ καὶ εἰς τὰ μικρότατα, μολοντοῦτο ἡ περιγραφὴ δὲν εἶναι μόνον κομψοτάτη καὶ φυσικωτάτη, ἀλλὰ καὶ μὲ τόσον αἴσθημα, ὅσον σπανίως ἀπαντᾶται εἰς τὰ τοιαῦτα παίγνια τῆς φαντασίας.

Στίχ. 422—438. Κακοῦργος ψυχή, περίτρομος καὶ ζῶσα μετ' ἐλπίδος κακῆς, παραβάλλεται πρὸς σκορπίον πολιορκημένον ἀπὸ φλόγας

πυρός. Ἂν καὶ ὑπάρχῃ πολλὴ δύναμις καὶ εἰς τὴν διάνοιαν καὶ εἰς τὴν διεξαγωγήν, ἡ ῥοπὴ πρὸς τὴν ἰδιοτροπίαν ἔδωκεν εἰς μὲν τὴν γλῶσσαν τραχύτητά τινα, εἰς δὲ τὴν διάνοιαν χροιὰν βεβιασμένης ἀφελείας, αἵτινες διαφέρουσι πολὺ ἀπὸ τὸ ἐν γένει ὕφος καὶ τοῦ ποιήματος καὶ τοῦ ποιητοῦ.

Στίχ. 439—472. Ψυχικὴ κατάστασις τοῦ Χασὰν μετὰ τὸν θάνατον τῆς Λεϊλᾶς καὶ φῆμαι διασπαρεῖσαι εἰς τὸν λαὸν περὶ αὐτῆς, ἀφάντου γενομένης.

Στίχ. 473—518. Εἰκὼν τῆς Λεϊλᾶς· περιγραφὴ ἐξαισίου κάλλους γυναικὸς τῶν ἀνατολικῶν χωρῶν.

Στίχ. 519—674. Ὁ Χασὰν καλῶς ὡπλισμένος, ὁδοιπορεῖ μετὰ συνοδίας ἐνόπλου διὰ νὰ μνηστευθῇ ἄλλην γυναῖκα. Κατὰ τὴν ἔξοδον χαράδρας τινὸς πολιορκεῖται ὑπὸ ληστρικῆς συμμορίας, ὅπου μάχης αἱματηρᾶς γενομένης, φονεύεται ὑπὸ τοῦ Γκιαούρ, ὅστις ἠνώθη μετὰ τῶν ληστῶν μόνον διὰ νὰ τιμωρήσῃ διὰ φόνου τὸν φονέα τῆς ἐρωμένης του. Καὶ ἡ μάχη καὶ ὁ θάνατος τοῦ Χασὰν ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς περιγραφὰς ἐπίσης θαυμασίας.

Στίχ. 675—688. Ἀναβόησις τοῦ Γκιαοὺρ μετὰ τὴν μάχην, ἀπολείποντος τοὺς ληστὰς καὶ ἀναχωροῦντος μόνου.

Στίχ. 689—722. Ἡ μήτηρ τοῦ Χασὰν περιμένει ἀνήσυχος τὴν ἐπάνοδον τοῦ υἱοῦ της νυμ-

φευμένου, καὶ Τάταρις φέρει τὴν ἀγγελίαν τῆς σφαγῆς του.

Στίχ. 723—746. Περιγραφὴ τοῦ μνήματος τοῦ Χασὰν καὶ τουρκικὸν ἐγκώμιον τῶν ἀρετῶν του· ἰδέα εὐφυὴς εὐφυῶς ὑποτυπωθεῖσα.

Στίχ. 747—786. Κατάρα Ὀθωμανοῦ κατὰ τοῦ φονέως Γκιαούρ· χωρίον πολλὰ πρωτότυπον καὶ πλῆρες ἐμφάσεως.

Στίχ. 787—797. Φωνὴ κατοίκου τῆς Ἀττικῆς, ὅστις ἀπὸ παραλίας τινὸς τῆς Ἰταλίας, ὅπου μετέβη δι' ἐμπόριον, ἀναβὰς εἴς τινα παρακειμένην μονὴν καὶ ἰδὼν εἴς τινα φιλέρημον μοναχὸν πρόσωπον γνωστόν, ἐρωτᾷ ἄλλους καλογήρους τὰ περὶ αὐτοῦ.

Στίχ. 798—831. Φωνὴ καλογήρου λέγοντος ὅσα γνωρίζει περὶ τοῦ μυστηριώδους ἐκείνου μοναχοῦ τοῦ διάγοντος εἰς τὴν μονὴν βίον παράδοξον.

Στίχ. 832—882. Περιγραφὴ τῆς ἐκφράσεως τοῦ προσώπου αὐτοῦ τοῦ μοναχοῦ·—ἡ ὄψις τοῦ Γκιαοὺρ παρηλλαγμένη ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὴν θλῖψιν.

Στίχ. 883—915. Φωνὴ ἄλλου καλογήρου, περιγράφοντος τὴν διαγωγὴν τοῦ αὐτοῦ μοναχοῦ καθ' ἣν ὥραν οἱ λοιποὶ ἀδελφοὶ ἐκκλησιάζονται καὶ προσεύχονται.

Στίχ. 916—936. Ἔρως καρδίας τρυφερᾶς παραβαλλόμενος πρὸς τὸν ἔρωτα καρδίας σκληρᾶς

καὶ τραχείας. Τὸ ἐπικρατοῦν εἰς τὴν παραβολὴν ταύτην αἴσθημα εἶναι συγκινητικὸν καὶ πρωτότυπον· ἀλλ' ἡ εἰκὼν τὴν ὁποίαν καθωραΐζει, δὲν ἔχει ἀξίαν ποιητικήν, οὔτε ἡ λέξις ἀρκετὴν συστροφήν.

Στίχ. 937—970. Ἡ παντελὴς μόνωσις μετὰ τὴν παῦσιν τῶν δυστυχημάτων καὶ τῶν πόνων εἶναι δυστύχημα μᾶλλον ἀφόρητον· ἰδέα ποιητικώτατα ἐκφρασθεῖσα, ἀληθεστάτη δὲ ὡς πρὸς τὴν ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ Γκιαούρ, καὶ πολὺ κατάλληλος ὡς εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἐξομολόγησιν αὐτοῦ ἀποθνήσκοντος.

Στίχ. 971—1328. Ὁ Γκιαούρ, εἰς τὴν κλίνην τοῦ θανάτου, ἐξομολογεῖται εἰς τὸν πνευματικὸν τὰ τοῦ βίου του. Εἰς τὰ τεμάχια ταῦτα πρὸ πάντων καταφαίνεται ὅλη ἡ δύναμις τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Γκιαοὺρ καὶ ὅλη ἡ εὐφυΐα τοῦ ποιητοῦ. Εἴτε τὰ παρελθόντα αὐτοῦ παθήματα διηγούμενος, εἴτε τὴν παροῦσαν ὀδύνην του περιγράφων, εἴτε φίλον τῆς νεότητος ἐνθυμούμενος, εἴτε εἰς τὴν παραφορὰν τῆν φευγούσης ψυχῆς του τὸ ἴνδαλμα τῆς καταποντισθείσης ἐρωμένης του ἐμπρός του βλέπων,—ὁ Γκιαοὺρ λαλεῖ μὲ τόσην δύναμιν διανοίας καὶ μὲ τόσον σφρῖγος αἰσθημάτων, ὥστε καὶ μᾶς ἑλκύει καὶ μᾶς ἐκπλήττει· καὶ ἂν εἰς τὰ χωρία ταῦτα, καθὼς καὶ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα, πρὸ πάντων ὅμως εἰς ταῦτα ἡ ποίησις ἦναι σοβαρὰ καὶ φοβερὰ ὡς ἐξεικονίζουσα τὸ ἁμάρτημα καὶ

τὴν ποινηλασίαν, ἡ δὲ ἐξ αὐτῆς ἡδονὴ δὲν ἦναι ἐντελῶς καθαρὰ καὶ ἀθόλωτος, καὶ διὰ τῶν βαθέων μάλιστα ἐντυπώσεων φέρῃ καί τινα ζάλην, μολονοτοῦτο καὶ ἡ τοιαύτη ποίησις ἔχει τὴν ὠφέλειάν της, διότι καθαρίζει καὶ κρατύνει τὴν ψυχήν, ἐν ᾧ τὴν ὑψόνει ὑπὲρ τὰ κοινὰ καὶ τετριμμένα. Πολλὰ τῶν χωρίων τούτων ἔχουσι τοσαύτας καὶ τοιαύτας καλλονάς, ὥστε δὲν εἶναι εὔκολον νὰ ἐπισκιασθῶσιν ἀπὸ ὁποιαδήποτε τεμάχια ὁποιασδήποτε γλώσσης.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Στίχ. 1.

Κανὲν φύσημα ἀέρος δὲν κυλίει κανὲν κῦμα
ἐκεῖ ὅπου κεῖτ' ὁ ἥρως Ἀθηναῖος εἰς τὸ μνῆμα,

Μνῆμα κάτωθεν τῶν βράχων τοῦ ἀκρωτηρίου, ὑπολαμβανόμενον παρά τινων ὡς ὁ τάφος τοῦ Θεμιστοκλέους.

Στίχ. 21.

Ἐδὼ φύεται τὸ ῥόδον μέσον βράχου καὶ αὐλῶνος,
εἶναι τοῦ πολυκελάδου ἀοιδοῦ,—τῆς ἀηδόνος,—
σεμνὴ νύμφη,

Ὁ ἔρως τῆς ἀηδόνος πρὸς τὸ ῥόδον εἶναι πασίγνωστος περσικὸς μῦθος. Ὁ πολυκέλαδος ἐραστὴς τοῦ ῥόδου φέρει, μεταξὺ ἄλλων πολλῶν, καὶ τὸ ἐπίθετον μυριοΐστωρ.

Στίχ. 40.

Ἕως εὔθυμός τις ναύτης τὴν κιθάραν του τονίσῃ,
καὶ ὁ ἕσπερος νὰ φέγγῃ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀρχίσῃ·

Ἡ κιθάρα (ταμπουρᾶς) εἶναι τὸ σύνηθες τῆς διασκεδάσεως μουσικὸν ὄργανον τοῦ Ἕλληνος

ναύτου· ὅταν τὴν νύκτα πνέῃ οὔριος ἄνεμος διαρκὴς ἢ ἐπικρατῇ νηνεμία, συνοδεύεται πάντοτε ὑπὸ φωνῆς, ἐνίοτε δὲ καὶ ὑπὸ χοροῦ.

Στίχ. 88.

Τόση χάρις καὶ γαλήνη, τόση καλλονὴ μεγάλη
κατὰ τὰς στιγμὰς τὰς πρώτας τοῦ θανάτου ἐπιθάλλει!

Ὀλίγοι ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν μου, νομίζω, εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἴδωσιν ὅ τι ἐπάσχισα νὰ περιγράψω ἐνταῦθα. Ὅσοι ὅμως ὑπῆρξαν αὐτόπται τοιαύτης σκηνῆς, διαφυλάττουσι βεβαίως ἀλγεινήν τινα ἀνάμνησιν τῆς ἐξόχου καλλονῆς, ἥτις ἐπιλάμπει εἰς τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου τῶν ἀποθανόντων, ἀλλὰ μόνον ἐπ' ὀλίγας ὥρας ἀφ' οὗ «τὸ πνεῦμα ἀπέλθῃ» ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Παρετηρήθη ὅτι εἰς θάνατον βίαιον, προερχόμενον ἐκ πυροβόλου, τὸ πρόσωπον ἐκφράζει πάντοτε χαλαράν τινα ἀτονίαν, ὅσην φυσικὴν ἐνέργειαν καὶ ἂν εἶχεν ὁ χαρακτὴρ τοῦ φονευθέντος. Ἂν ὅμως ἀποθάνῃ τις ἀπὸ πληγὰς ἐγχειριδίου, τὸ πρόσωπον διαφυλάττει μέχρι τέλους τὴν ἔκφρασιν τῶν πόνων ἢ τῆς ἀγριότητος, καὶ κατοπτρίζει ὅλην τὴν διάθεσιν τῆς ψυχῆς.

Στίχ. 151.

Εἶναι δοῦλοι, καὶ τί λέγω;—δοῦλοι δούλων τῶν ἐσχάτων,
καὶ ἀναίσθητοι εἰς ὅλα, φίλοι τῶν κακουργημάτων.

Αἱ Ἀθῆναι εἶναι ἰδιοκτησία τοῦ Κισλὰρ-Ἀγᾶ,

δούλου τῶν ἀνακτόρων τοῦ Σουλτάνου καὶ φύλακος τῶν γυναικῶν του. Αὐτὸς διορίζει τὸν Βοϊβόδαν, καὶ ἑπομένως αὐτὸς σήμερον διοικεῖ τὸν διοικητὴν τῶν Ἀθηνῶν.

Στίχ. 224.

Καὶ μακρὰν πυροβολοῦσιν εὔθυμοι οἱ Μουσουλμάνοι·
ἐὰν δὲ νὰ ἀντηχήσῃ ἡ βροντὴ ἐδῶ δὲν φθάνῃ,

Τὸ Βαϊράμιον ἀναγγέλλεται διὰ κανονοβολισμῶν εἰς τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ἡ φωτοχυσία τῶν τζαμίων καὶ αἱ ἐκπυρσοκροτήσεις παντὸς εἴδους ὅπλων πυροβόλων μὲ βολίδας, κοινοποιοῦσι τὴν ἑορτὴν κατὰ τὴν νύκτα.

Στίχ. 251.

Ὡς τζερίτι ἀπὸ χεῖρα ῥωμαλέαν τιναγμένον
ἀνεσκίρτησε τὸ ζῶον κ' ἔφυγεν ἠγριωμένον.

Τζερίτι, ἀμβλὺ ἀκόντιον τὸ ὁποῖον οἱ Τοῦρκοι ῥίπτουσιν ἔφιπποι μὲ μεγίστην δύναμιν καὶ ἐπιδεξιότητα, εἶναι δὲ τὸ προσφιλέστατον αὐτῶν γύμνασμα. Δὲν ἠξεύρω ἂν πρέπῃ νὰ τὸ ὀνομάσῃ τις ἀνδροπρεπές, διότι οἱ ἐπιτηδειότεροι εἰς ταύτην τὴν τέχνην εἶναι οἱ Μαῦροι εὐνοῦχοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Νομίζω ὅτι μετ' αὐτοὺς Μαμελοῦκός τις εἰς τὴν Σμύρνην ἦτο ὁ ἐπιτηδειότερος τῶν ὅσων ἐγὼ εἶδον.

Στίχ. 282.

Ὡς Λίψ ἦλθε καὶ ἀπῆλθεν, ὁ φυσῶν εἰς ἐρημίας.

Ὁ λεγόμενος Σαμούμ, θερμὸς ἄνεμος τῆς ἐρήμου, θανατηφόρος εἰς πᾶν ἔμψυχον ὄν, καὶ πολλάκις εἰς τὴν Ἀσιατικὴν ποίησιν μνημονευόμενος.

Στίχ. 342.

Κανεὶς πλέον ὁδοιπόρος κεκμηκὼς δὲν θὰ ὑπάγῃ
τὸ ψωμίον καὶ τὸ ἅλας ν' εὐλογήσῃ καὶ συμφάγῃ.

Συνεμέθεξας τῆς τραπέζης τοῦ οἰκοδεσπότου; ἔφαγες ψωμίον καὶ ἅλας μετ' αὐτοῦ; ἡ ἀσφάλειά σου τελεία, καὶ ἂν ἤθελες ἀνακαλυφθῇ ὅτι εἶσαι ἐχθρός του. Τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας εἶναι δι' αὐτὸν ἱερόν.

Στίχ. 350.

Τὰς αἰθούσας φεύγ' ὁ ξένος καὶ ὁ γεωργὸς τὸ κτῆμα,
ἀφ' οὗ ὁ Χασὰν τῆς σπάθης τοῦ Γκιαοὺρ ἔπεσε θῦμα!

Ἡ ἐλεημοσύνη καὶ ἡ φιλοξενία εἶναι τὰ πρῶτα καθήκοντα τὰ ὁποῖα παραγγέλλει ὁ Μωάμεθ, καὶ πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ τις ὅτι οἱ ὀπαδοί του ἐν γένει φυλάττουσι πιστῶς τὰς ἐντολὰς ταύτας. Ὁ πρῶτος ἔπαινος ὁ ἀποδιδόμενος εἴς τινα ἀρχηγὸν εἶναι ὁ πανυγηρικὸς τῆς μεγαλοδωρίας του, ἔπειτα ἐγκωμιάζεται ἡ ἀνδρία του.

Στίχ. 354.

Ἐπλησίασεν ὁ κρότος . . . . βλέπω τὰ καβούκιά των καὶ εἰς θήκας ὁλαργύρους τὰ γιαταγάνιά των.

Τὸ γιαταγάνιον εἶναι μάχαιρα μακρά, τὴν ὁποίαν φέρουσιν εἰς τὴν ζώνην μετὰ τῶν πιστολίων· ἡ θήκη του εἶναι συνήθως ἐκ μετάλλου, πολλάκις δὲ καὶ ἀργυρᾶ· οἱ πλουσιώτεροι ἔχουσι θήκην ἐπίχρυσον ἢ καὶ ὁλόχρυσον.

Στίχ. 356.

Προηγεῖται πρασινόχρουν φέρων τις ἐνδυμασίαν· δεῖγμα ὅτι εἷς ἐμίρης ὁδηγεῖ τὴν συμμορίαν.

Τὸ πράσινον εἶναι τὸ προνομιοῦχον χρῶμα τῶν πολυαρίθμων ἐκείνων Ὀθωμανῶν, οἵτινες ἔχουσι τὴν ἀξίωσιν ὅτι ἔλκουσι τὸ γένος ἀπὸ τὸν Προφήτην. Οὗτοι φρονοῦσιν ὅτι ἡ πίστις (τὴν ὁποίαν θεωροῦσι κληρονόμημα τῆς οἰκογενείας των) τοὺς ἀπαλλάττει τῆς ἀνάγκης τῶν καλῶν ἔργων· ἑπομένως εἶναι οἱ χειρότεροι μεταξὺ ταύτης τῆς ἀξιοκαταφρονήτου φυλῆς.

Στίχ. 358.

"—Ἀπὸ τὸ σελάμ μου κρίνε,
„τὸν βαθὺν χαιρετισμόν μου, ἡ θρησκεία μου τίς εἶναι.„—

«Σελὰμ ἀλεϊκούμ! Ἀλεϊκοὺμ σελάμ!» Εἰρήνη μεθ' ὑμῶν, μεθ' ὑμῶν εἰρήνη. Τοιουτοτρό-

πως χαιρετῶσιν οἱ πιστοὶ τοὺς πιστούς. Πρὸς δὲ τοὺς χριστιανοὺς μεταχειρίζονται συνήθως τοὺς ἑξῆς ἀσπασμοὺς « Οὐρλαρουλά », Κατευόδιον· ἢ «Σαμπὰν χερεσίμ, Σαμπὰν σερουλά», Καλὴ ἡμέρα, Καλὴ ἑσπέρα, καὶ ἐνίοτε τὸ Εἴθε νὰ ἔχῃς καλὸν τέλος.

Στίχ. 388.

Τῶν ἐντόμων τῆς Ἀσίας ἡ βασίλισσα τὰ πτίλα πορφυρᾶ ἀναπετάζει καὶ μὲ χρώματα ποικίλα,

Ἡ κυανόπτερος τῆς Κασεμίρης πεταλοῦδα εἶναι ἡ σπανιωτέρα καὶ ἡ ὡραιοτέρα ὅλων.

Στίχ. 433.

Καὶ οἱ σκοτεινοὶ κακοῦργοι ἀποθνήσκουν παρομοίως, εἴτε ζῶσιν ἐν τῷ μέσῳ τῶν φλογῶν ὡς ὁ σκορπίος.

Τὸ τεμάχιον τοῦτο ὑπαινίττεται τὴν ἀμφίβολον αὐτοχειρίαν τοῦ σκορπίου, ὅταν εὐαίσθητοι φυσιολόγοι πρὸς χάριν τῶν πειραμάτων των φέρωσιν αὐτὸν εἰς τοιαύτην ἀνάγκην. Οἱ μὲν διϊσχυρίζονται ὅτι ἡ αὐτοχειρία αὕτη προέρχεται ἀπὸ σπασμώδη τινὰ κίνησιν· οἱ δὲ θέλουν ὅτι αὐτοκτονεῖται αὐτοπροαιρέτως. Ὅλοι οἱ σκορπίοι ἔχουσι βεβαίως συμφέρον νὰ λυθῇ ταχέως τοῦτο τὸ ζήτημα· διότι ἂν ἐξακριβωθῇ τέλος πάντων ὅτι αὐτοὶ εἶναι οἱ Κάτωνες τῶν ἐντόμων, πιθανὸν νὰ τοῖς συγχωρηθῇ νὰ ζῶσιν ὅσον θέλουσι, καὶ νὰ μὴ ἀποθνήσκωσι μάρτυρες ἁπλῆς ὑποθέσεως.

Στίχ. 449.

Ὅτε τοῦ Ῥαμαζανίου τελειόνει ἡ νηστεία.

Κανονοβολισμοὶ εἰς τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἀναγγέλλουσι τὸ τέλος τοῦ Ῥαμαζανίου.

Στίχ. 478.

Κ' ἤστραπτον τὰ βλέμματά της, κάτωθεν τῶν βλεφαρίδων, ὡς ὁ λίθος ὁ κοσμήσας τὸν Σουλτάνον Γιαμσίδον.

Ὁ περιβόητος καὶ μυθώδης λυχνίτης τοῦ Σουλτάνου Γιαμσίδου τοῦ καλλωπίσαντος τὴν πόλιν Ἰσταχὰρ (Περσέπολιν). Διὰ τὴν λαμπρότητά του ὠνομάσθη ὁ λίθος οὗτος «σεπγεράγ», λαμπὰς τῆς νυκτός, προσέτι δὲ καὶ «φιάλη τοῦ ἡλίου» κτλ.

Στίχ. 483.

Οὔτε καὶ ἂν ἐστεκόμην εἰς τὴν ἔμπλεων κινδύνων γέφυραν, ἥτις κλονεῖται ἐπὶ ποταμῶν πυρίνων,

Ἡ γέφυρα ἡ ὀνομαζομένη Σιράτ, στενωτέρα παρὰ τὴν κλωστὴν λιμοκτονούσης ἀράχνης, τὴν ὁποίαν ἀνάγκη νὰ διέλθωσιν ὅλοι οἱ Ὀθωμανοὶ διὰ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸν παράδεισον, διότι αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη εἰς αὐτὸν ἄγουσα ὁδός. Τὸ δεινότερον ὅμως εἶναι ὅτι ὁ ποταμὸς ὁ ῥέων κάτωθεν τῆς γεφύρας, εἶναι ὁ Ἅδης αὐτός, ἐντὸς τοῦ ὁποίου,— σκηνὴ φυσικωτάτη, — κατακυλίονται ὅσοι ἔχουσι πόδα ἀνεπιδέξιον καὶ ἀκροσφαλῆ, δικαιολογοῦντες

τοιουτοτρόπως τὸ «facilis descensus Averni» τοῦ Οὐϊργιλίου, καὶ παρέχοντες εἰς τοὺς κατόπιν αὐτῶν βαδίζοντας θέαμα ὄχι πολὺ εὐάρεστον. Βαθύτερα πρὸς τὰ κάτω εὑρίσκεται δευτέρα γέφυρα, ἔτι στενωτέρα, διὰ τοὺς Ἰουδαίους καὶ τοὺς Χριστιανούς.

Στίχ. 488.

Καὶ συγχρόνως νὰ πιστεύῃ τὸ ῥητὸν τοῦ Κορανίου.
ὅτι ἡ γυνὴ δὲν εἶναι εἰ μὴ ἄψυχόν τι χῶμα,

Χυδαία ἀπάτη· τὸ Κοράνιον ὑπόσχεται τοὐλάχιστον ἓν τρίτον τοῦ Παραδείσου εἰς τὰς γυναῖκας ὅσαι ἔζησαν ἐναρέτως· ἀλλ' οἱ πλειότεροι τῶν Ὀθωμανῶν ἑρμηνεύοντες τὸ κείμενον κατ' ἀρέσκειάν των, ἀποκλείουσι τοῦ Παραδείσου τὰς γυναῖκάς των. Ἐχθροὶ τῶν Πλατωνικῶν, δὲν ἀποδίδουσι χρήσιμόν τινα ἰδιότητα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν γυναικῶν, καὶ φρονοῦσιν ὅτι αἱ Χουρὶ ἀναπληροῦσι ταύτας ἀρκούντως.

Στίχ. 493.

Εἰς τὰς δύο παρειάς της πάντοτ' ἔβλεπες ἀθρόας
καὶ λαμπρῶς ἐσκορπισμένας τὰς ὡραιοτέρας χρόας,
τὰς ἀκαταπαύστως νέας, τῆς πορφυρανθέμου ῥόας.

Παραβολὴ Ἀσιατική, ἥτις ἂν καὶ φέρῃ ἐντελῶς τὸ τοπικὸν χρῶμα, ἐνδεχόμενον νὰ φανῇ «plus Arabe qu'en Arabie».

Στίχ. 498.

Ἡ ὑακινθίνη κόμη, εἰς τοὺς ὤμους ἐῤῥιμμένη,
ἤγγιζε τὸ ἐκ μαρμάρου ἔδαφος κυματουμένη.

Ὁ ὑάκινθος, Ἀραβιστὶ «ζουνπούλ»· παραβολὴ τὴν ὁποίαν οἱ ποιηταὶ τῆς Ἀσίας μεταχειρίζονται τόσον συχνὰ ὅσον τὸ πάλαι οἱ Ἕλληνες.

Στίχ. 568.

Πισμιλλάχ! ἐκτὸς κινδύνου εἴμεθα ἐνταῦθα πλέον.

Πισμιλλάχ, «Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ»· λέξεις ἀρχικαὶ ὅλων τῶν κεφαλαίων τοῦ Κορανίου, πλὴν ἑνός. Δι' αὐτῶν καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ ἀρχίζουσι τὰς προσευχὰς καὶ εὐχαριστίας.

Στίχ. 593.

Τοῦ γενείου του αἱ τρίχες φρίσσουν τότε ἐκ μανίας
καὶ τὸ ὄμμα του ἐκπέμπει ἀστραπὰς θυμοῦ ἀγρίας·

Φαινόμενον ὄχι σπάνιον εἰς Ὀθωμανὸν κατεχόμενον ὑπὸ ὀργῆς. Τὸ 1809, εἰς διπλωματικήν τινα συνέντευξιν, τὰ γένεια τοῦ Καπετὰν Πασᾶ ἐτινάχθησαν τόσον ὀρθὰ ὑπὸ τοῦ θυμοῦ, ὥστε ὡμοίαζε τιγροειδῆ αἴλουρον, καὶ κατετάραξεν ὅλους τοὺς διερμηνεῖς. Ὁ φοβερός του μύσταξ ἀνεστράφη ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος μὲ ἀνωρθωμένας τρίχας καὶ ἠπείλει πᾶσαν στιγμὴν νὰ ἀλλάξῃ τὸ χρῶμά του. Κατευνάσθη ὅμως τέλος πάντων, καὶ

τοῦτο ἔσωσεν ἴσως πλειοτέρας κεφαλὰς ἀφ' ὅσας περιεῖχε τρίχας.

Στίχ. 612.

Ἀπὸ τοὺς κακοὺς ἐκείνους τὸν γνωρίζω ὀφθαλμούς του

Τὸ «κακὸν ὄμμα» εἶναι πρόληψις κοινὴ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Ἀνατολῆς, ἔχουσα ἐπιῤῥοὴν παράδοξον εἰς τὴν φαντασίαν ἐκείνων, οἵτινες νομίζουσιν ἑαυτοὺς προσβεβλημένους.

Στίχ. 717.

Τὸ καλπάκι του κομμένον, ἠμαγμένον τὸ καφτάνι!

Τὸ καλπάκι εἶναι ὁ στερεὸς πῖλος καὶ τὸ μέσον μέρος τοῦ καλύμματος τῆς κεφαλῆς· τὸ σάλιον περιελισσόμενον εἰς αὐτὸ σχηματίζει τὸ καβοῦκι.

Στίχ. 723.

Ἓν καβούκιον ἐκ πέτρας κατασκευασθὲν τραχείας,
μία στήλη κρυπτομένη εἰς τὰς βάτους τὰς ἀγρίας, κτλ.

Τὸ καβούκιον, ἡ στήλη καὶ στίχοι τινὲς τοῦ Κορανίου στολίζουσι τοὺς τάφους τῶν Ὀθωμανῶν καὶ εἰς τὰ κοινοταφεῖα καὶ εἰς τὰς ἐρήμους. Εἰς τὰ ὄρη συνεχῶς ἀπαντῶνται τοιαῦτα μνημεῖα, τὰ ὁποῖα εἶναι συνήθως κοιμητήρια θυμάτων τῆς ἀποστασίας, τῆς ληστείας, ἢ τῆς ἐκδικήσεως.

Στίχ. 733.

Καὶ ἀνέπεμπεν ἐνθέρμους τὰς λιτὰς καὶ προσευχάς του,
ἅμα ἔπληττεν ὁ ἦχος "Ἀλλὰχ-χοὺ„ τὰς ἀκοάς του.

«Ἀλλὰχ-χού!» εἶναι αἱ τελευταῖαι λέξεις τοῦ ᾄσματος τοῦ Ἰμάμου, διὰ τοῦ ὁποίου οὗτος ἀπὸ τὸν ὑψηλότερον ἐξωτερικὸν περίδρομον τοῦ τζαμίου προσκαλεῖ τοὺς πιστοὺς εἰς προσευχήν. Εἰς εὔδιον ἑσπέραν ὅταν ὁ Ἰμάμης ἔχῃ καλὴν φωνήν, πρᾶγμα ὄχι σπάνιον, τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι μεγαλοπρεπέστερον καὶ λαμπρότερον παρὰ τὸ τῶν κωδώνων τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν.

Στίχ. 743.

Ἰδοὺ ἔρχονται,—τὸν νεύουν μὲ τὸ πράσινον μανδῆλι,
καὶ τὸν δέχονται κολλῶσαι εἰς τὰ χείλη του τὰ χείλη!

Οἱ στίχοι οὗτοι εἶναι πιστὴ μίμησις παιᾶνός τινος τῶν Ὀθωμανῶν. «Βλέπω, βλέπω μελανόφθαλμόν τινα τοῦ Παραδείσου κόρην· κινεῖ εἰς τὸν ἀέρα πράσινον μανδήλιον, καὶ φωνάζει· Ἐλθέ, φίλησόν με, διότι σὲ ἀγαπῶ», κτλ.

Στίχ. 747.

Ἀλλὰ σύ, Γκιαοὺρ κακοῦργε, φοβερὰ θέλεις φωνάξει,
ὁ Μονκὶρ τὸ δρέπανόν του ὅταν κατὰ σοῦ τινάξῃ,

Ὁ Μονκὶρ καὶ ὁ Νεκὶρ εἶναι οἱ δικασταὶ τῶν νεκρῶν· οἱ νεκροὶ ὑπομένουν ἐνώπιον αὐτῶν μικράν τινα δοκιμασίαν, καὶ γεύονται ἐκ προοιμίου τῶν πόνων τῆς κολάσεως. Ἂν αἱ ἀποκρίσεις δὲν ἀποβῶσιν ὡς αὐτοὶ τὰς ζητοῦσιν, ὁ νεκρὸς ἁναρπάζεται διά τινος δρεπάνης, καὶ πάλιν καταβυθίζεται εἰς τὴν ἄβυσσον διά τινος ἐπὶ τούτῳ ἰδίως κατα-

σκευασθέντος σιδηροῦ ῥοπάλου· ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι πολλαὶ τοιαῦται δοκιμασίαι. Τὸ ὑπούργημα τῶν ἀγγέλων τούτων δὲν εἶναι θέσις ἀεργίας· εἶναι δύο μόνον, καὶ ἐπειδὴ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποθνησκόντων ὀρθοδόξων εἶναι πολὺ μικρότερος παρὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν μὴ ὀρθοδόξως ἀποβιούντων, αἱ χεῖρές των ἔχουσιν ἀδιάκοπον ἐργασίαν.

Στίχ. 750.

Διὰ νὰ περιπλανᾶσαι περὶ τοῦ Ἐβλὶ τὸν θρόνον,

Ὁ Ἐβλὶ εἶναι ὁ ἡγεμὼν τοῦ σκότους, ἤτοι ὁ ἑωσφόρος τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας.

Στίχ. 755.

Πρῶτον ὅμως θὰ ἐξέλθῃς ἀπὸ τῆς ταφῆς τὸν λάκκον,
καὶ τὴν γῆν θὰ περιτρέχῃς μορφὴν ἔχων βρυκολάκκων.

Ἡ περὶ τῶν αἱμορρόφων τούτων τεράτων πρόληψις εἶναι μέχρι τῆς σήμερον γενικὴ εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ὁ καλὸς Τουρνεφόρτος διηγεῖται περὶ τῶν βρυκολάκκων τούτων, ὡς τοὺς ὀνομάζει, ἱστορίαν ἐκτεταμένην, τὴν ὁποίαν ὁ Southey εἰς τὰς σημειώσεις τοῦ ποιήματός του Thalaba ἀναφέρει. Ἐνθυμοῦμαι οἰκογένειαν ὁλόκληρον καταταραχθεῖσαν ἀπὸ τὰς φωνὰς παιδίου, διότι τὰς ἀπέδιδεν εἰς τὴν παρουσίαν βρυκολάκκων. Οἱ Γραικοὶ προφέρουσι τὴν λέξιν πάντοτε μετὰ φρίκης. Ἐγὼ δὲ εὑρίσκω ὅτι εἶναι ἀρχαία ἑλληνική, τοὐλάχιστον ἐφηρμόσθη εἰς τὸν Ἀρσένιον, ὅστις, κατὰ τοὺς Ἕλ-

ληνας, μετὰ τὸν θάνατόν του ἐνεψυχώθη ἀπὸ τὸν διάβολον. Οἱ νέοι μεταχειρίζονται εἴς τινα μέρη καὶ τὴν λέξιν Βουρδούλακας.

Στίχ. 781.

Οἱ ὀδόντες σου θὰ τρίζουν· ὑπὸ τ' ἄσαρκά σου χείλη
τῶν αἱμάτων σου θὰ στάζῃ ἡ καθαρωτέρα ὕλη.

Προσώπου χρῶμα θαλερὸν καὶ χείλη αἱμοσταγῆ εἶναι τοῦ βρυκόλακκος τὰ ἀλάνθαστα γνωρίσματα. Τὰ ὅσα διηγοῦνται εἰς τὴν Οὐγγαρίαν καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα περὶ τῶν ἀδηφάγων τούτων δαιμόνων εἶναι παραδοξώτατα, καί τινα ἐξ αὐτῶν πιστοποιοῦνται μὲ τρόπον ἀπίστευτον.

Στίχ. 951.

Ὁμοιάζει τῆς ἐρήμου τὸ πτηνόν,—

Ὁ πελεκὰν εἶναι, ἂν δὲν λανθάνωμαι, τὸ πτηνὸν τὸ φέρον τοῦτο τὸ ὄνομα, διότι τὸν ὑποπτεύονται ὅτι τρέφει τοὺς νεοττούς του μὲ τὸ αἷμά του.

Στίχ. 1076.

Ὁ βαρὺς Ταχίρης εἶχε τὸν εἰδοποιήσει ὅτι
εἰς τὰ ὦτα ἐνεβόμβουν τὰ προφητικά του κρότοι,
βαθεῖς κρότοι πυροβόλων ὡς βρονταὶ θανατηφόροι,

Ἐγὼ αὐτὸς ὑπῆρξα ἄπαξ μάρτυς αὐτόπτης τοιαύτης προακουστικῆς δυνάμεως, (διότι τὴν προορατικὴν δὲν ἀπήντησα ποτὲ εἰς τὴν Ἀνα-

τολήν). Κατὰ τὴν τρίτην περιήγησίν μου εἰς τὸ Σούνιον, τὸ ἔαρ τοῦ 1811, διαβαίνων στενόν τι μεταξὺ Κερατίας καὶ Σουνίου, παρετήρησα ὅτι ὁ Δερβίσης Ταχίρης ἀπεμακρύνετο ἐπίτηδες τῆς ὁδοῦ, καὶ μὲ φανερὰν ἀνησυχίαν ἐπεστήριζε τὴν κεφαλήν του ἐπὶ τῆς χειρός του. Ἐντείνας τὸν ἵππον εἰς αὐτόν, τὸν ἠρώτησα τί φοβεῖται.—«Τρέχομεν κίνδυνον» ἀπεκρίθη.—«Ὁποῖον κίνδυνον; ἡμεῖς τώρα δὲν εἴμεθα εἰς τὴν Ἀλβανίαν, οὔτε εἰς τὰ στενὰ τῆς Ἐφέσου, τοῦ Μεσολογγίου ἢ τῆς Ναυπάκτου· εἴμεθα πολλοί, καλῶς ὡπλισμένοι, καὶ οἱ χωρικοὶ δὲν ἔχουν ἀρκετὴν τόλμην καὶ δὲν γίνονται λῃσταί».—«Ὅλα ἀληθινά, ἀφέντη· ὅμως τὸ βόλι ἀντηχεῖ εἰς τὴν ἀκοήν μου».—«Τὸ βόλι! κανὲν τουφέκι δὲν ἐρρίφθη σήμερον».—«Τὸ ἀκούω μολοντοῦτο, Μπάμ, Μπούμ, τὸ ἀκούω καθαρά, καθὼς ἀκούω τὴν φωνήν σου».—«Ἀνοησία!»—«Ὅπως προστάζετε, ἀφέντη· ἂν ἦναι γραμμένον θὰ γείνῃ».—Ἀφήσας τὸν προφήτην τοῦτον ἔχοντα τόσον ὀξεῖαν ἀκοήν, ἐπλησίασα εἰς τὸν Βασίλην, συμπατριώτην αὐτοῦ, ἀλλὰ χριστιανόν, ὁ ὁποῖος ἂν καὶ δὲν εἶχε προφητικὴν ἀκοήν, δὲν ἤκουσεν εὐχαρίστως τὴν εἴδησιν. Ἀφ' οὗ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Σούνιον, διεμείναμεν ὀλίγας ὥρας, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπεστρέψαμεν πάλιν μετὰ πολλῶν ἀστεϊσμῶν καὶ χλευασμῶν κατὰ τοῦ ἀπατηθέντος προφήτου, μεταχειριζόμενοι εἰς τοῦτο πλειοτέρας γλώσσας παρὰ τὰς λαληθείσας εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου τῆς

Βαβυλῶνος. Τὰ Γραικικά, τὰ 'Αλβανικά, τὰ Τουρκικά, τὰ 'Ιταλικά, τὰ 'Αγγλικά, ὅλα μᾶς ἐχρησίμευσαν κατὰ διαφόρους τρόπους, διὰ νὰ φέρωμεν εἰς ἀπελπισίαν τὸν δυστυχῆ 'Οθωμανόν. 'Εν ᾧ ἡμεῖς ἐθεωροῦμεν τὸ ὡραῖον θέαμα, ὁ Δερβίσης ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν στηλῶν. 'Ενόμισα ὅτι τὸν κατέλαβε τὸ πάθος τῆς ἀρχαιολογίας, καὶ τὸν ἠρώτησα ἐὰν ἔγεινεν ἄνθρωπος «τῶν παλαιῶν κάστρων». «Ὄχι, μοὶ εἶπεν· ἀλλ' αὐταὶ αἱ στῆλαι δύνανται νὰ χρησιμεύσουν ὡς ὀχύρωμα». 'Επρόσθεσε δὲ καὶ ἄλλα τινὰ ἀποδεικνύοντα πόσην μεγάλην πεποίθησιν εἶχεν εἰς τὴν προφητικήν του χάριν. 'Αφ' οὗ ἐπανήλθομεν εἰς 'Αθήνας, ἐμάθομεν ἀπὸ τὸν Λεόνην (αἰχμάλωτον ἀπολυθέντα μετ' ὀλίγας ἡμέρας) ὅτι οἱ Μανιάται ἦσαν ἕτοιμοι νὰ μᾶς προσβάλωσιν· (ἴδε περὶ τούτου τὰς σημειώσεις τοῦ δευτέρου ᾄσματος τοῦ Χιλδαρόλδου). Διὰ νὰ βεβαιωθῶ ἔτι μᾶλλον, ἐξέτασα τὸν Λεόνην λεπτομερέστερον, καὶ μοὶ περιέγραψε τὴν ἐνδυμασίαν μας, τὰ ὅπλα μας, καὶ τοὺς ἵππους μας τόσον ἀκριβῶς, ὥστε συνδυάζοντες ὅλα ταῦτα μὲ τὰ ἄλλα περιστατικά, δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ἔχωμεν πλέον καμμίαν ἀμφιβολίαν, ὅτι αὐτὸς μὲν εὑρέθη ἐν τῷ μέσῳ κακούργων, ἡμεῖς δὲ πλησίον κακῶν γειτόνων. 'Ο Δερβίσης ἐκηρύχθη προφήτης ὅλην του τὴν ζωήν, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι τώρα ἀκούει πλειότερα βόλια ἀντηχοῦντα εἰς τὰ ὦτά του, παρ' ὅσα ἐνδέχεται ἄλλοτε νὰ βροντήσωσι, πρὸς μεγάλην τέρψιν

τῶν Ἀλβανῶν τοῦ Βερατίου καὶ τῶν ὀρέων τῆς πατρίδος του. — Ἀναφέρω ἀκόμη ἓν παράδειγμα χαρακτηριστικὸν τῆς παραδόξου ταύτης φυλῆς. Τὸν Μάρτιον 1811, Ἀλβανός τις εὔρωστος καὶ δραστήριος ἦλθεν ὅπως πρὸ αὐτοῦ ἄλλοι (αὐτὸς νομίζω ἦτο ὁ πεντηκοστός), καὶ μοὶ ἐπρότεινε νὰ τὸν δεχθῶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου· ἐγὼ ἀπέῤῥιψα τὴν πρότασιν. «Δὲν πειράζει, ἀφέντη, μὲ εἶπε· ζωὴν νὰ σᾶς χαρίσῃ ὁ Θεός! ἠθέλατε μὲ εὕρει ὠφέλιμον· αὔριον ἀφίνω τὴν χώραν καὶ ἀναχωρῶ διὰ τὰ βουνά· τὸν χειμῶνα ἐπιστρέφω πάλιν· ἴσως τότε μὲ δεχθῆτε». Ὁ Δερβίσης ὅστις ἦτο παρών, παρετήρησεν, ὡς πρᾶγμα σύνηθες καὶ φυσικώτατον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀπέρχεται διὰ νὰ ἑνωθῇ μὲ τοὺς Κλέπτας, καὶ εἶπεν ἁπλῆν ἀλήθειαν. Ἐὰν δὲν φονευθῶσι, καταβαίνουσιν ἀπὸ τὰ ὄρη τὸν χειμῶνα, καὶ διαχειμάζουσιν ἀκωλύτως εἴς τινα πόλιν, ὅπου πολλάκις εἶναι τόσον γνωστοὶ ὅσον καὶ τὰ κατορθώματά των.

Στίχ. 1206.

Δὲν ἀγνωμονῶ· ἀλλ ὅμως εἰς αὐτήν μου τὴν καρδίαν εἶν' ἀδύνατον νὰ φέρῃ ἱερεὺς παρηγορίαν.

Ὁ παραινετικὸς τοῦ μοναχοῦ λόγος παραλείπεται. Φαίνεται ὅτι ὀλίγον συνεκίνησε τὸν ἐξομολογούμενον, καὶ βεβαίως δὲν ἤθελε προξενήσει εἰς τὸν ἀναγνώστην μεγαλητέραν ἐντύπωσιν. Ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἦτο σχοινοτενὴς κατὰ τὸ σύνηθες (ὡς

ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰς διακοπὰς καὶ τὴν στενοχωρίαν τοῦ ἐξομολογουμένου), καὶ ὅτι ἀπηγγέλλετο διὰ τῆς ρινὸς κατὰ τὸν ἀφ' ὅλους τοὺς ὀρθοδόξους ἱεροκήρυκας παραδεδεγμένον περὶ προφορᾶς κανόνα.

Στίχ. 1333.

Ἀτελὴς ἡ ἱστορία, ἱκανὴ πλὴν νὰ δηλώσῃ
ποίαν εἶχεν ἀγαπήσει, ποῖον εἶχε θανατώσει.

Τὸ ἀποτελοῦν τὴν ὑπόθεσιν τοῦ παρόντος ποιήματος συμβὰν δὲν εἶναι σπάνιον εἰς τὴν Τουρκίαν. Πρό τινων ἐτῶν ἡ σύζυγος τοῦ Μουχτὰρ Πασᾶ, ὑποπτευθεῖσα αὐτὸν ἄπιστον, παρεπονέθη εἰς τὸν πενθερόν της Ἀλῆ Πασᾶν. Οὗτος τὴν ἠρώτησε ποίαν νομίζει συνένοχον, αὐτὴ δὲ εἶχε τὴν ἀπανθρωπίαν νὰ τῷ δώσῃ κατάλογον περιέχοντα τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα ὡραιοτέρων γυναικῶν τῶν Ἰωαννίνων. Ἀμέσως συνελήφθησαν, ἐτέθησαν εἰς σακκία, καὶ ἐρρίφθησαν ἐντὸς τῆς λίμνης τὴν αὐτὴν νύκτα. Εἷς τῶν παρευρεθέντων φυλάκων μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι οὐδεμία ἀνεβόησεν ἢ ἔδειξε σημεῖόν τι φόβου εἰς τὸν τόσον αἰφνίδιον «ἀποχωρισμὸν ἀπὸ ὅσους γνωρίζομεν καὶ ὅσους ἀγαπῶμεν». Ὁ θάνατος τῆς Εὐφροσύνης, τῆς ὡραιοτέρας ὅλων, εἶναι ἀντικείμενον πολλῶν Γραικικῶν καὶ Ἀλβανικῶν ᾀσμάτων. Τοῦ δὲ παρόντος ποιήματος ἥρως εἶναι Ἐνετός τις, τοῦ ὁποίου τὰ παθήματα ἔλαβον χώραν πολὺ πρότερον, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἱστορία παρεδόθη σήμερον εἰς παντελῆ σχεδὸν λήθην. Τὴν

ἤκουσα κατὰ τύχην ἀπομνημονευομένην ἀπό τινα τῶν πολυϊστόρων τῶν καφφενείων, τοὺς ὁποίους ἀπαντᾷ τις συνεχῶς εἰς τὴν Ἀνατολήν, καὶ οἵτινες ψάλλουσιν ἢ διηγοῦνται τὰς ἱστορίας των. Αἱ προσθῆκαι καὶ αἱ μεταβολαὶ τοῦ ποιητοῦ διακρίνονται εὐκόλως ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῶν Ἀσιατικῶν εἰκόνων, καὶ λυποῦμαι ὅτι ἡ μνήμη μου διεφύλαξε τόσον ὀλίγα τεμάχια τοῦ πρωτοτύπου.

Τινὰς ἐκ τῶν σημειώσεων ὀφείλω εἰς τὸν Δερβελότον, καὶ ἄλλας εἰς τὸ γνήσιον ἐκεῖνο Ἀσιατικὸν καί, ὡς ὁ κύριος Weber τὸ ὀνομάζει, μεγαλοπρεπὲς διήγημα, τὸν «Καλίφην Βαθέκ». Ἀγνοῶ ἐκ τίνος ἤντλησεν ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἐξαιρέτου τούτου συγγράμματος τὴν ὕλην. Τινὰ τῶν ἐπεισοδίων εὑρίσκονται εἰς τὴν Bibliothèque orientale· ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἠθῶν, καί τὸ κάλλος τῆς περιγραφῆς, καὶ τὴν δύναμιν τῆς φαντασίας, ὑπερβαίνει πολὺ ὅλα τὰ Εὐρωπαϊκὰ ἀπομιμήματα, καὶ φέρει τόσα σημεῖα πρωτοτύπου συγγράμματος, ὥστε ὅσοι περιῆλθον τὴν Ἀνατολὴν δυσκόλως θέλουν πεισθῆ ὅτι δὲν εἶναι μετάφρασις. Ὡς διήγημα ἀφορῶν τὴν Ἀνατολὴν καὶ αὐτὸς ὁ Rasselas εἶναι πολὺ ὑποδεέστερος· ἡ Εὐτυχὴς Κοιλὰς τούτου δὲν δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς «τὴν αἴθουσαν τοῦ Ἐβλί».

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΜΛΕΤΟΣ

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Ἐν Ἐλσινόρῃ. Ἔπαλξις πρὸ τοῦ φρουρίου.

Ο ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ φρουρῶν. Εἰσέρχεται ὁ ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ.

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ. Ποιὸς εἶσαι;

ΦΡΑΓΚ. Σὺ θ' ἀποκριθῇς! Στάσου καὶ φανερώσου!
Ποιὸς εἶσαι;

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ. Ζήτω ὁ βασιλεύς!

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Ἐσύ, Βερνάρδε, εἶσαι;

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ. Ὅλος καὶ ὅλος.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Ἀκριβῶς 'ς τὴν ὥραν σου μοῦ ἦλθες.

ΒΕΡ. Ἐσήμαναν μεσάνυκτα. Καιρός σου νὰ πλαγιάσῃς.

ΦΡΑΓΚ. Μὲ καταϋπεχρέωσες ὅπου μ' ἐλευθερόνεις.
Τὸ κρύο εἶναι τσουχτερό. Ἐπιάσθηκ' ἡ καρδιά μου.

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ. Ἐδῶ τὰ πάντα ἥσυχα ;

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Δὲν 'σάλευσε ποντίκι.

ΒΕΡΝ. Καλή σου νύκτα. Ἂν ἰδῇς τοὺς δυό μου συναδέλ-
[φους
Τὸν Μάρκελλον κι' Ὀράτιον, 'πέ τους νὰ μὴν ἀργήσουν.

ΦΡΑ. Νομίζω ἔρχονται.—Αἴ σεῖς! Σταθῆτ' ἐκεῖ! Ποιὸς
[εἶναι ;

Εἰσέρχονται ὁ ΟΡΑΤΙΟΣ καὶ ὁ ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

ΟΡΑΤΙΟΣ. Φίλοι !

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ. Κ' ὑπήκοοι πιστοί !

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Καλῶς τους ! Καλὴ 'σπέρα.

ΜΑΡ. Καλή σου 'σπέρα κι' ἀγαθή, καλό μου παλληκάρι.
Ποιὸν ἄφησες 'ς τὴν θέσιν σου ;

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Τὴν ἔχει ὁ Βερνάρδος.
Καλή σας νύκτα.

('Εξέρχεται).

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ. Ἄκουσε, Βερνάρδε ! Αἴ !

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ. Ποιὸς εἶναι ;
Εἶν' ὁ 'Οράτιος ἐκεῖ ;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Τοῦ 'Ορατίου μέρος.

ΒΕΡΝ. Καλῶς τον τὸν 'Οράτιον ! Καλῶς τὸν Μάρκελ-
[λόν μου.

ΜΑΡΚ. Εἰπέ μου, εἶδες νὰ φανῇ κι' αὐτὴν τὴν νύκτα
[πάλιν
τὸ πρᾶγμα 'κεῖνο ;

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ. Τίποτε δὲν εἶδα ὡς τὴν ὥραν.

αὐτὸς ὁ κράκτης τῆς αὐγῆς τὴν νύκτα ὅλην ψάλλει.
Καὶ τότε, λέγουν, δὲν τολμοῦν στοιχειὰ νὰ ἔβγουν ἔξω,
ἡ νύκτα εἶναι ἥμερη, τ' ἄστρα κακὸ δὲν κάμνουν,
δὲν φαίνεται Νεράϊδα, δὲν πιάνουν στρίγλας μάγια·
τόσον ἐκεῖνος ὁ καιρὸς φαίνεται εὐλογημένος!

ΟΡΑΤΙΟΣ. Κ' ἐγὼ αὐτὰ τὰ ἤκουσα κ' ἐν μέρει τὰ
[πιστεύω.
Ἀλλά, ἰδέτε, ἡ Αὐγή, κοκκινοφορεμένη,
μέσ' 'ς τὴν δροσιὰ εἰς τοῦ βουνοῦ τὴν κορυφὴν προβάλλει.
Ὥρα ν' ἀφήσωμεν καὶ 'μεῖς τὴν νυκτοφυλακήν μας.
Κι' ἂν θέλετε τὴν γνώμην μου, 'ς τὸν νέον μας Ἁμλέτον
τὰ ὅσ' ἀπόψε εἴδαμεν νὰ τὰ εἰποῦμεν ὅλα.
Διότι, μὰ τὸ εἶναί μου, αὐτὸ ἐδῶ τὸ φάσμα
ἂν κ' εἰς ἡμᾶς ἦτο βουβόν, 'ς ἐκεῖνον θὰ λαλήσῃ.
Λοιπὸν συγκατανεύετε, ὅτι εἶναι καὶ καθῆκον
καὶ ἡ φιλία τ' ἀπαιτεῖ, νὰ τοῦ τὰ 'ποῦμεν ὅλα;

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ. Ναί· χωρὶς ἄλλο! Τὸ πρωΐ γνωρίζω
[ποῦ θὰ εἶναι,
ὥστε τὸν ἐνταμόνομεν χωρὶς ἀργοπορίαν.

(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Β'.

Αἴθουσα ἐν τῷ μεγάρῳ

Εἰσέρχονται ὁ ΚΛΑΥΔΙΟΣ, ἡ ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ, ὁ ΑΜΛΕΤΟΣ, ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ, ὁ ΒΟΛΤΙΜΑΝΔΟΣ, ὁ ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ, ΑΡΧΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΤΑΙ

ΚΛ. Ἂν καὶ ἀκόμη εἶναι νωπὴ ἡ μνήμη τοῦ θανάτου
τοῦ ἀκριβοῦ μας ἀδελφοῦ Ἀμλέτου, ἂν κι' ἀκόμη
ἁρμόζει κ' ἡ καρδία μας τὸ πένθος του νὰ φέρῃ,
κι' ὅλον τὸ κράτος μας μαζῆ μιὰν λύπην νὰ ἐκφράζῃ
ὅμως ἰδοὺ, ἡ φρόνησις ἐνίκησε τὴν φύσιν,
ὥστε μὲ θλίψιν γνωστικὴν λυπούμεθα ἐκεῖνον
χωρὶς νὰ λησμονήσωμεν καὶ 'μεῖς τὸν ἑαυτόν μας.
Λοιπόν, τὴν πρώην ἀδελφήν, τώρα βασίλισσάν μας
καὶ σύνθρονην 'ς τὸ ἔνδοξον βασίλειόν μας τοῦτο,
ἀπεφασίσθη—μὲ χαρὰν τρόπον τινὰ θλιμμένην,
μὲ τόνα 'μάτι εὔθυμον καὶ τἄλλο λυπημένον,
μὲ γέλοια 'ς τὰ μνημόσυνα, 'ς τοὺς γάμους μοιρολόγια,
γυναῖκα νὰ τὴν πάρωμεν. Εἰς τὴν ἀπόφασίν μας
δὲν ἦτο ἐναντίον μας καὶ ἡ 'δική σας γνώμη
κ' ἦλθ' ἐλευθέρα ἐξ ἀρχῆς ἡ συγκατάθεσίς σας.
Εὐχαριστοῦμεν ὅλους σας!—Ἂς ἔλθωμεν εἰς ἄλλα.
Καθὼς σᾶς ἔγεινε γνωστόν, ὁ Φορτιμβρᾶς ὁ νέος,
(εἴτ' ἀναξίους καὶ μικροὺς μᾶς θεωρεῖ ἐμπρός του,
εἴτ' ἐπειδὴ ὁ ἀκριβὸς ἀπέθαν' ἀδελφός μας
θαρρεῖ ὅτι παρέλυσε κ' ἐξέπεσε τὸ κράτος

Μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως ἀναδημοσιεύομεν ἐν τῇ *Ἑλληνικῇ Βιβλιοθήκῃ* τὸν **Ἀμλέτον**, τὸ ἔξοχον ἔργον τοῦ Σαικσπείρου, κατὰ τὴν ὡραίαν καὶ κλασικὴν πλέον ἐξελλήνισιν τοῦ κ. Δ. Βικέλα. Ὁ λόγιος μεταφραστής, τῇ ἀδείᾳ τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ ἀναδημοσίευσις εἰς εὐθηνὴν ἔκδοσιν, ἐπήνεγκε πολλὰς μεταβολὰς καὶ ἐπιδιορθώσεις αἵτινες ἐν πολλοῖς δίδουσι νέαν μορφὴν εἰς τὸ ἔργον του.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΚΛΑΥΔΙΟΣ, βασιλεὺς τῆς Δανίας.
ΑΜΛΕΤΟΣ, ἀνεψιός του καὶ υἱὸς τοῦ πρώην βασιλέως.
ΠΟΛΩΝΙΟΣ, αὐλάρχης.
ΟΡΑΤΙΟΣ, φίλος τοῦ Ἀμλέτου.
ΛΑΕΡΤΗΣ, υἱὸς τοῦ Πολωνίου.
ΒΟΛΤΙΜΑΝΔΟΣ,
ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ,
ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ,
ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ,
ΟΣΡΙΚΟΣ
} αὐλικοί.
ΕΙΣ ΑΡΧΩΝ.
ΙΕΡΕΥΣ,
ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ,
ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ,
} ἀξιωματικοί.
ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ, στρατιώτης.
ΡΕΝΑΛΔΟΣ, ὑπηρέτης τοῦ Πολωνίου.
ΜΟΥΣΙΚΟΙ.
ΔΥΟ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΑΙ.
ΦΟΡΤΙΜΒΡΑΣ, πρίγκηψ τῆς Νορβηγίας.
ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΣ ΝΟΡΒΗΓΟΣ.
ΠΡΕΣΒΕΙΣ ΕΞ ΑΓΓΛΙΑΣ.
ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ, βασίλισσα τῆς Δανίας καὶ μήτηρ τοῦ Ἀμλέτου.
ΟΦΗΛΙΑ, θυγάτηρ τοῦ Πολωνίου.
ΑΡΧΟΝΤΕΣ. ΑΡΧΟΝΤΙΣΣΑΙ, ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ, ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ, ΝΑΥΤΑΙ, ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΤΕΡΟΙ ΥΠΗΡΕΤΑΙ.
Ἡ ΣΚΙΑ τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀμλέτου.

Ἡ Σκηνὴ ἐν Δανίᾳ.

'Σ τὴν λαμπροτέραν ἐποχὴν κ' εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς Ρώμης
ὀλίγον πρὶν νὰ κρημνισθῇ 'Ιούλιος ὁ Καῖσαρ,
οἱ τάφοι ἐκενώθησαν, καὶ μὲ τὰ σάβανά των
'γύριζαν ἔξω οἱ νεκροὶ κ' ἐγόγγυζαν 'ς τοὺς δρόμους·
τὰ ἄστρα αἷμα ἔσταζαν, κ' ἡ πύρινη οὐρά των
ἐχλώμιασε τὸν ἥλιον, ὁ δὲ ὑγρὸς πλανήτης
ποῦ δίδει 'ς τὰ βασίλεια τοῦ Ποσειδῶνος νόμον,
εἰς ἔκλειψιν ἐφαίνετο νὰ σβύνῃ, 'σὰν νὰ ἦλθε
τοῦ κόσμου ἡ συντέλεια! Πάλιν τὰ ἴδια τώρα,
παρόμοια προοίμια τρομακτικῶν συμβάντων,
τῆς Μοίρας προμηνύματα, καταστροφῆς σημεῖα,
τὰ ἴδια Γῆ καὶ Οὐρανὸς καὶ πάλιν φανερόνουν
εἰς τοὺς συμπατριώτας μας καὶ εἰς τὰ κλίματά μας!

Εἰσέρχεται ἐκ νέου τὸ ΦΑΣΜΑ.

'Αλλά, σιγά! 'Ιδέτ' ἐκεῖ! 'Ιδέτε! Ξαναῆλθε!
Θὰ κόψω 'γὼ τὸν δρόμον του καὶ τρίμματ' ἂς μὲ κάμῃ!—
Σταμάτησε, ὦ φάντασμα! 'Ανίσως ἔχῃς ἦχον,
φωνὴν ἂν ἔχῃς, λάλησε!—'Ανίσως εἶναι τρόπος
νὰ γείνῃ τίποτε καλόν, ἐσὲ νά σ' ἀναπαύσῃ,
'ς ἐμὲ νὰ φέρῃ ἄφεσιν, εἰπέ το!—"Αν γνωρίζῃς
τὴν τύχην τῆς πατρίδος σου, καὶ κίνδυνον προβλέπῃς
ποῦ ἂν τὸν μάθῃ σώζεται, εἰπέ τον! "Η ἂν ἔχῃς
παραχωμένον θησαυρὸν μέσα 'ς τῆς γῆς τὰ σπλάγχα,—
ποῦ εἶν' αἰτία οἱ νεκροὶ νὰ 'βγαίνουν ἀπ' τοὺς τάφους,—
ὦ! λάλησέ μου,—λάλησε! Στάσου καὶ ἀποκρίσου!

(Κράζει ὁ πετεινός).

Σαταμάτησέ το, Μάρκελλε!

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ. Νὰ τὸ κτυπήσω;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Κτύπα,
ἂν δὲν σταθῇ!

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ. Νά το ἐδῶ!

ΟΡΑΤΙΟΣ. Νά! ἐδῶ εἶναι!

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ. Πάγει!—
Δὲν ἔπρεπ' ἐναντίον του μὲ βίαν νὰ φερθῶμεν,
ἐνῷ παρουσιάζεται μὲ τόσον μεγαλεῖον.
Δὲν τὸ ἐγγίζει τίποτε· σὰν τὸν ἀέρα εἶναι
κι' ἀναγελᾷ τὰ μάταια λογχοκτυπήματά μας!

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ. Ν' ἀποκριθῇ ἐπήγαινεν ἐκεῖ ὅπου ἠκούσθη ὁ πετεινός.

ΟΡΑΤΙΟΣ. Κ' ἐτρόμαξε ἀμέσως κ' ἐτινάχθη,
καθὼς ἡ ἔνοχος ψυχὴ 'ς τῆς κρίσεως τὴν ὥραν!
Τὸ ἔχω τοῦτο ἀκουστόν, πῶς τῆς αὐγῆς ὁ κράκτης,
ὁ πετεινός, μὲ τὸν τραχὺν βροντώδη λάρυγγά του
'ξυπνᾷ τῆς 'μέρας τὸν Θεόν· εἰς δὲ τὸ λάλημά του,
ἀπ' τὴν φωτιά, τὴν θάλασσα, τὴν γῆν ἢ τὸν ἀέρα
γυρίζουν τὰ ἐξωτικὰ τὰ νυκτοπλανημένα
'ς τὰ σύνορά των νὰ κρυφθοῦν. Τὸ ἀληθὲς τοῦ λόγου
τὸ μαρτυρεῖ αὐτὴ ἐδῶ ἡ ὀπτασία τώρα.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ. 'Σ τοῦ πετεινοῦ τὸ λάλημα ἐχάθη ἀπ' [ἐμπρός μας.—
Λέγεται, ὅτι πάντοτε 'ς τὴν ἐποχὴν τοῦ χρόνου
ὅτ' ἑορτάζει τοῦ Χριστοῦ τὴν γέννησιν ὁ κόσμος,

καὶ ὠνειρεύθηκε καλὴν τὴν εὐκαιρίαν τώρα),
δὲν παύει νὰ μᾶς ἐνοχλῇ μὲ τὴν ἀπαίτησίν του
νὰ ἐπιστρέψωμεν 'ς αὐτὸν ὅλην τὴν χώραν, ὅσην
ὁ ἔνδοξός μας ἀδελφὸς ἐκέρδισε νομίμως
ἀπ' τὸν πατέρα του. Ἀρκοῦν αὐτὰ περὶ ἐκείνου.
Ἔρχομαι τώρα 'ς τὸν σκοπὸν τῆς συνελεύσεώς μας.
Τὸ περὶ τίνος πρόκειται, ἰδού : Τὸ γράμμα τοῦτο
ἐγράψαμεν 'ς τὸν Νορβεγόν, τοῦ Φορτιμβρᾶ τὸν θεῖον,
(ποῦ, γέρος καὶ κατάκοιτος, εἴδησιν μόλις ἔχει
τί σχεδιάζει ὁ καλὸς ἀνεψιὸς αὐτός του),
διὰ νὰ βάλῃ πρόσκομμα εἰς τὰ κινήματά του·
διότι ἡ προπαρασκευὴ καὶ ἡ στρατολογία
ἀπὸ τοὺς ὑπηκόους του προέρχονται τὰ πάντα.
Καὶ σᾶς τοὺς δύο στέλνομεν ἐκεῖ, 'ς τὸν βασιλέα
ἐσέ, καλὲ Κορνήλιε, καὶ 'σένα Βολτιμάνδε,
νὰ φέρετε τὸ γράμμα μας μὲ τοὺς χαιρετισμούς μας.
Ἀλλὰ περιορίζεται ἡ ἐντολὴ αὐτή σας
εἰς ὅσα μὲ ἀκρίβειαν τὸ γράμμα περιέχει,
κι' οὐδ' ἔχετε νὰ ἔλθετε εἰς ἄλλας ἐξηγήσεις.
Πηγαίνετε! Τὸν ζῆλόν σας τὸ τάχος σας θὰ δείξῃ!

ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ καὶ ΒΟΛΤΙΜΑΝΔΟΣ.

Θὰ δείξωμεν τὸν ζῆλόν μας κ' εἰς τοῦτο καὶ εἰς ὅλα.

ΚΛ. Δέν τ' ἀμφιβάλλομεν ποσῶς. Ὥρα καλὴ κ' οἱ δυό
[σας!

Ἐξέρχονται ὁ ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ καὶ ὁ ΒΟΛΤΙΜΑΝΔΟΣ

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Τώρα, Λαέρτη, λέγε μας καὶ σὺ τὰ ἰδικά σου.

Χάριν, μοῦ εἶπες, ἤθελες. Ὁμίλησε, Λαέρτη !
Ἂν ἔχῃς πρᾶγμα φρόνιμον νὰ 'πῇς 'ς τὸν βασιλέα,
δὲν θὰ λαλήσῃς τοῦ κακοῦ. Τί ἤθελες, Λαέρτη,
ὁποῦ νὰ μὴ σοῦ χαρισθῇ προτοῦ νὰ τὸ ζητήσῃς :
Δὲν ἔχει ὁ νοῦς πρὸς τὴν καρδιὰν περισσοτέραν σχέσιν
οὔτ' εἶναι χρησιμώτερον τὸ χέρι πρὸς τὸ στόμα,
παρ' ὅσον ὁ πατέρας σου 'ς τὸν θρόνον τῆς Δανίας !
Λαέρτη, τί ἐπιθυμεῖς ;

ΛΑΕΡΤΗΣ. Αὐθέντα σεβαστέ μου,
τὴν χάριν καὶ τὴν ἄδειαν, ὀπίσω νὰ γυρίσω
εἰς τὴν Γαλλίαν. Μὲ χαρὰν εἰς τὴν Δανίαν ἦλθα
νὰ δείξω εἰς τὴν στέψιν σου τὴν ἀφοσίωσίν μου·
ἀλλ' ὅμως, ἀφοῦ ἔγεινε αὐτό μου τὸ καθῆκον,
εἰς τὴν Γαλλίαν στρέφονται κ' οἱ πόθοι μου κι' ὁ νοῦς μου.
Τ' ὁμολογῶ, καὶ ταπεινῶς ζητῶ τὴν ἄδειάν σου.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Πλὴν συμφωνεῖ κ' ἡ θέλησις. Λαέρτη,
[τοῦ πατρός σου ;
Τί λέγει ὁ Πολώνιος ;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Μὲ συχνοπαρακλήσεις
μοῦ ἥρπασε τὴν ἄδειαν, αὐθέντα, κ' ἐπὶ τέλους
'ς τὸ θέλημά του ἔδωκα τὴν συγκατάθεσίν μου.
Παρακαλῶ σε, δῶσέ του τὴν ἄδειαν νὰ φύγῃ.

ΚΛ. Ὁπόταν θέλῃς πήγαινε μὲ τὸ καλόν, Λαέρτη,
κ' ἐξόδευε μὲ ἀρετὴν καὶ γνῶσιν τὸν καιρόν σου.—
Καὶ τώρ', Ἁμλέτε, 'πέ μου σύ, ἀνεψιὲ καὶ υἱέ μου....

ΑΜΛΕΤΟΣ (καθ' ἑαυτόν). Κἄπως τὸ δεύτερον λειψό,
[καὶ περισσὸ τὸ πρῶτον !
ΚΛ. Τὸ μέτωπόν σου σύννεφα ὡς πότε θὰ σκεπάζουν.
ΑΜΛ. Λάθος, αὐθέντα. Μάλιστα, εἶμαι πολὺ 'στὸν ἥλιον!
ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Ἄφησ', Ἀμλέτε μου καλέ, τὴν σκυ-
[θρωπήν σου ὄψιν
καὶ φιλικὰ τὸ βλέμμα σου 'ς τὸν βασιλέα στρέψε.
Μὴ μὲ τὰ βλέφαρα 'ς τὴν γῆν αἰώνια γυρμένα
τὸν εὐγενῆ πατέρα σου ἀναζητῆς 'ς τὸ χῶμα !
Εἶναι κοινόν, δέν τ' ἀγνοεῖς, πᾶν ὅ,τι ζῇ πεθαίνει
κ' εἰς τὴν αἰωνιότητα περνᾷ διὰ τοῦ βίου !
ΑΜΛΕΤΟΣ. Εἶναι κοινόν, δέν τ' ἀγνοῶ.
ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Λοιπόν, κοινὸν ἂν εἶναι,
πῶς τόσον ἀσυνήθιστον, Ἀμλέτε μου, 'ς ἐσένα
φαίνεται τοῦτο ;
ΑΜΛΕΤΟΣ. Φαίνεται! Ὄχι, μητέρα,—εἶναι !
Ἐγὼ δὲν 'ξεύρω «φαίνεται»! Δὲν εἶναι οὔτ' ἡ σκέπη
αὐτή μου ἡ ὁλόμαυρη, καλὴ μητέρα, μόνη,
οὔτ' ἡ θλιμμένη φορεσιὰ τοῦ τυπικοῦ μου πένθους,
οὔτ' οἱ συχνοὶ ἀνασασμοὶ ἀναπνοῆς πνιγμένης,
οὔτ' ἡ πλημμύρα τῶν 'ματιῶν ποῦ δὲν στειρεύει, ὄχι,
δὲν εἶν' οὔτ' αἱ περίλυποι ἐκφράσεις τοῦ προσώπου,
οὔτε οἱ τρόποι καὶ μορφαὶ καὶ σχήματα τῆς λύπης,
ποῦ ὅ,τι ἔχω μέσα μου 'μποροῦν νὰ μαρτυρήσουν.
Αὐτὰ τῷ ὄντι «φαίνονται»· διότι ὅλα εἶναι
προσχήματα ποῦ δύναται καθένας νὰ τὰ δείξῃ.

Ἐκεῖνο πῶχω ξεπερνᾷ τὸ δείξιμον! Τὰ ἄλλα
δὲν εἶναι παρὰ φάλαρα καὶ στολισμοὶ τῆς λύπης!
ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Εἶναι γλυκὺ κ' ἐπαινετόν, Ἀμλέτε, νὰ
[προσφέρῃς
τὸν φόρον σου τὸν πένθιμον 'ς τὴν μνήμην τοῦ πατρός σου.
Ἀλλὰ καὶ ὁ πατέρας σου πατέρα εἶχε χάσει,
κ' ἐκεῖνος πάλιν ἔχασε πατέρα ἰδικόν του.
Εἶναι καθῆκον υἱϊκὸν ἐκείνου ὁποῦ μένει
δι' ἕνα κάποιον καιρὸν νὰ κλαύσῃ τοὺς γονεῖς του,
ἀλλὰ εἰς θρῆνον διαρκῆ κανεὶς νὰ ἐπιμένῃ
εἶν' ἀσεβὴς ἐπιμονή, ἀνδρὸς δὲν εἶναι λύπη,
ὑποταγὴν δὲν μαρτυρεῖ 'ς τὸ θέλημα ἐξ ὕψους,
οὔτε ψυχῆς ὑπομονήν, ἢ συντριβὴν καρδίας,
κι' οὔτε διάνοιαν σωστὴν ἢ πνεῦμα φωτισμένον.
Διότι, ἀφοῦ 'ξεύρομεν ὅτι θὰ γείνῃ,—ὅτι
εἶναι κοινόν, τόσον κοινόν, ὅσον πᾶν ἄλλο πρᾶγμα,
δὲν πρέπει νὰ τὸ παίρνωμεν μ' ἀνυπομονησίαν
καὶ τόσον νὰ γογγύζωμεν! Εἶν' ἐντροπὴ καὶ κρῖμα,—
κ' εἰς τὸν Θεὸν κ' εἰς τὸν νεκρὸν καὶ εἰς τὴν φύσιν κρῖμα,
ἄτοπον δὲ καὶ εἰς τὸν νοῦν τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου
ὁποῦ τὸ ἔχει ὡς κοινὸν πατέρες ν' ἀποθνήσκουν,
κι' οὐδὲ νὰ κράζῃ ἔπαυσε ἀπὸ τὸ πρῶτον πτῶμα
ἕως τὸ λείψανον τῆς χθές: Δὲν γίνεται ἀλλέως!
Παρακαλῶ σε, ἄφησε τὸν μάταιόν σου θρῆνον
καὶ ἔχε με εἰς τὸ ἑξῆς ἀντὶ πατρός· διότι—
'ς τὸν κόσμον ὅλον ἂς γνωσθῇ,—τοῦ θρόνου μας σὺ εἶσαι

ὁ ἄμεσος διάδοχος, κ' ἡ δι' ἐσὲ στοργή μου
εἶναι ἀγάπη πατρική, ἴση μὲ ὅσην τρέφει
πρὸς τέκνον περιπόθητον φιλόστοργος πατέρας!
Ὁ δὲ σκοπὸς νὰ μακρυνθῇς καὶ νὰ γυρίσῃς πάλιν
'ς τῆς Βιτεμβέργης τὴν σχολήν, δὲν συμφωνεῖ διόλου
μὲ τὴν ἐπιθυμίαν μας, καὶ σὲ παρακαλοῦμεν
ἐδῶ νὰ μείνῃς, ἡ χαρὰ νὰ ἦσαι τῶν 'ματιῶν μας,
κοντά μας πρωτοκάθεδρος, ἀνεψιὸς καὶ υἱός μας!

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Μὴ 'πᾶν χαμένα, Ἀμλέτε μου, τὰ λό-
[για τῆς μητρός σου!
Παρακαλῶ σε, μεῖν' ἐδῶ, μὴ 'πᾷς 'ς τὴν Βιτεμβέργην!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Θὰ κάμω ὅ,τι δυνατὸν διὰ νὰ σ' ὑπακούσω.

ΚΛ. Ἰδού, ἰδοὺ ἀπόκρισις φιλόστοργη κι' ὡραία!
Ἄλλος ἐγὼ νὰ ἦσ' ἐδῶ!—Πηγαίνωμεν, Γερτρούδη.
Ἡ προθυμία του αὐτὴ νὰ μᾶς εὐχαριστήσῃ
εὐφραίνει τὴν καρδίαν μου! Πρὸς πανηγυρισμόν της
δὲν πίνομεν τὴν σήμερον χαρμόσυνον ποτῆρι,
χωρὶς ὁ κρότος κανονιῶν νὰ μὴ τὸ 'πῇ 'ς τὰ νέφη,
ν' ἀντιβούζουν καὶ αὐτὰ 'ς τὴν κάθε πρόποσίν μας
τὸ βρόντημα τῶν κεραυνῶν τῶν ἐπιγείων!—Ἄλα!

Ἐξέρχονται πάντες ἐκτὸς τοῦ ΑΜΛΕΤΟΥ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὦ! Ἂς τὸ ἔβλεπα αὐτὸ τὸ στερεό μου
[σῶμα
νὰ ἔλυνε, νὰ 'σκόρπιζε κ' ἕνας ἀτμὸς νὰ γείνῃ!
Ἢ νόμον ἂς μὴ ὥριζε ὁ Πλάστης νὰ παιδεύῃ
τὸν αὐτοκτόνον!—Ὦ Θεέ, Θεέ μου, πόσον κούφια

κι' ἀνωφελῆ καὶ μάταια κι' ἀνούσια καὶ σάπια
μοῦ φαίνονται τὰ πράγματα τοῦ κόσμου τούτου ὅλα!
Τὸν κόσμον τὸν 'σιχάθηκα! Χωράφι χέρσο εἶναι,
ξεσποριασμένο! 'Γέμισε ἀγκάθια καὶ τριβόλους
κι' οὐδ' ἔχει ἄλλο τίποτε!—'Σ αὐτὸ νὰ καταντήσῃ!
Μόλις νεκρὸς πρὸ δυὸ μηνῶν.... οὔτε κἂν δύο! Ὄχι!
Τί βασιλεύς! Ὡμοίαζε μὲ τοῦτον ὅσον 'μοιάζει
ὁ Ὑπερίων ὁ Θεὸς μὲ Σάτυρον! Καὶ τόσον
γλυκὸς πρὸς τὴν μητέρα μου, ποῦ ὡς καὶ τὸν ἀέρα
δὲν θἄφινε 'ς τὸ πρόσωπον σκληρὰ νὰ τῆς φυσήσῃ!
Γῆ κι' Οὐρανέ! Μοῦ ἔρχονται ὅλα μαζῆ 'ς τὸν νοῦν μου!
Δὲν ἦτο τρόπος ἀπ' αὐτὸν ν' ἀποσπασθῇ ἐκείνη,
κι' ὁ χορτασμὸς ἐφαίνετο τὴν ὄρεξιν ν' αὐξάνῃ!
Καὶ ἕνα μῆνα ὕστερα..... Ἂς μὴ τὰ συλλογοῦμαι!...
'Αστάθεια, σοῦ ἔπρεπε Γυναῖκα νὰ σὲ λέγουν!
Εἰς ἕνα μῆνα! Πρὶν φθαροῦν τὰ ὑποδήματά της
ἐκεῖνα ποῦ ἐπήγαινε 'ς τὸ λείψανο κατόπιν
τοῦ δυστυχοῦς μου τοῦ πατρός, 'ς τὸ δάκρυ βουτημένη,
ἄλλη Νιόβη! Καὶ αὐτή... ἡ ἴδια... Ὦ Θεέ μου!
Καὶ κτῆνος χώρις λογικὸν ἢ χρίσιν, θὰ 'κρατοῦσε
ὀλίγον περισσότερον τὸ πένθος του! Κ' ἐκείνη
νὰ 'πανδρευθῇ—τὸν ἀδελφὸν νὰ πάρῃ τοῦ πατρός μου,
ἀλλὰ ποῦ τὸν πατέρα μου τὸν ὁμοιάζει τόσον,
ὅσον ἐγὼ τὸν Ἡρακλῆ! Εἰς ἕνα μῆνα μέσα!
Πρὶν ξεπρησθοῦν τὰ 'μάτια της καὶ πρὶν νὰ ξεβουρ-
[κώσουν

ἀπ' τῶν κριματισμένων της δακρύων τὴν πλημμύρα !
Ὦ ! Τί θεοκατάρατη ἀνυπομονησία
νὰ τρέξῃ τόσον βιαστικὰ εἰς ἄνομα σενδόνια !
Καλὸν δὲν ἦτο, κ' εἰς καλὸν δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἔβγῃ.
Ἀλλά, καρδιά μου ράγισε καὶ γλῶσσά μου βουβάσου !

Εἰσέρχονται ὁ ΟΡΑΤΙΟΣ. ὁ ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ
καὶ ὁ ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

ΟΡΑΤΙΟΣ. Αὐθέντα, καλῶς σ' ηὕραμεν !

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καλῶς τους !—Ἐσὺ εἶσαι,
Ὁράτιε ; ἢ ὡς κ' ἐγὼ ἐξέχασα ποιὸς εἶμαι ;

ΟΡ. Ὁ ἴδιος,—δοῦλος σου πιστός, αὐθέντα, διὰ βίου!

ΑΜΛ. Ὁ φίλος λέγε μου, καθὼς κ' ἐγὼ σὲ λέγω φίλον.
Τί σ' ἔφερεν, Ὁράτιε, ἀπὸ τὴν Βιτεμβέργην ;—
Σύ, Μάρκελλε !

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ. Αὐθέντα μου !

ΑΜΛΕΤΟΣ. Μετὰ χαρᾶς σὲ βλέπω !

(Πρὸς τὸν Βερνάρδον)

Καλὴ ἑσπέρα, κύριε.—Ἀλλά, μὰ τὴν ἀλήθειαν,
τί σ' ἔκαμε καὶ ἄφησες τὴν Βιτεμβέργην, φίλε ;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Τάσις τυχοδιωκτική, ἀγαπητὲ αὐθέντα.

ΑΜΛ. Αὐτὸ δὲν θὰ μοῦ ἤρεσκε κ' ἐχθρός σου νὰ τὸ λέγῃ,
καὶ μὴ βιάζῃς οὔτε σὺ τ' αὐτιά μου νά σ' ἀκούουν
νὰ καταμαρτυρῇς ἐσὺ κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ σου.
Τὸ 'ξεύρω 'γώ, δὲν εἶσαι σὺ τυχοδιώκτης. Ὄχι !
Ἀλλὰ 'ς τὴν Ἐλσινόρην μας τί σ' ἔκαμε νὰ ἔλθῃς ;
Πρὶν φύγεις θὰ σὲ μάθωμεν νὰ πίνῃς ὡς τὸν πάτο !

ΟΡ. Ἦλθα νὰ ἰδῶ τὴν ἐκφοράν, αὐθέντα, τοῦ πατρός σου.

ΑΜΑ. Παρακαλῶ, συμμαθητά, νὰ μὴ μὲ περιπαίζῃς· Ἦλθες νομίζω νὰ ἰδῇς τοὺς γάμους τῆς μητρός μου.

ΟΡ. Ὀλίγον καταποδιαστὰ ἦσαν τὰ δυὸ τῷ ὄντι.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Οἰκονομίας, φίλε μου, οἰκονομίας χάριν! Σ' τοῦ γάμου τὸ συμπόσιον κόλλυβα εἶχαν κρύα. Καλλίτερα νὰ 'πήγαινα 'ς τοὺς Οὐρανοὺς νὰ εὕρω, Ὁράτιέ μου, τὸν ἐχθρὸν τὸν ἀσπονδότερόν μου, παρὰ ποτέ μου νὰ ἰδῶ ἐκείνην τὴν ἡμέραν! Πατέρα μου, πατέρα μου!— Νομίζω πῶς τὸν βλέπω!

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ὦ! Ποῦ καλέ!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Μὲ τῆς ψυχῆς, Ὁράτιε, τὰ 'μάτια.

ΟΡ. Κ' ἐγὼ τὸν εἶδα μιὰ φορά. Τί βασιλεὺς γενναῖος!

ΑΜΛ. Ὦ! ἦτο ἄνδρας... Πάρε τον εἰς ὅλα του ἐν γένει, δὲν θὰ ἰδῶ ἐπὶ τῆς γῆς ποτὲ τὸν ὅμοιόν του!

ΟΡΑΤΙΟΣ. Αὐθέντα μου, μοῦ φαίνεται τὸν εἶδα χθὲς τὴν νύκτα.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Εἶδες; Ποιόν;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Τὸν πατέρα σου, τὸν βασιλέα λέγω, τὸν εἶδα!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τὸν πατέρα μου! Τὸν βασιλέα!

ΟΡΑΤΙΟΣ. Στάσου, χαλίνωσε τὸν θαυμασμὸν μὲ προσοχὴν ὀλίγην, νὰ σοῦ εἰπῶ, μὲ μάρτυρας αὐτοὺς τοὺς δύο φίλους, τὸ θαῦμα τοῦτο.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Λέγε μου, δι' ὄνομα Κυρίου!

ΟΡΑΤΙΟΣ. Δύο νυκτιαὶς κατὰ σειρὰν οἱ δυό των,—
[ὁ Βερνάρδος
κι' ὁ Μάρκελλος,- εἰς τὴν φρουράν, εἰς τῆς νυκτὸς τὰ βάθη,
τὸ εἶδαν μὲ τὰ 'μάτια των : Τὸ σχῆμα τοῦ πατρός σου,
μὲ πανοπλίαν ἐντελῆ σιδεροφορεμένον,
ἐμπρός των ἐμφανίζεται, καὶ μὲ πομπῶδες βῆμα
ἀργὰ καὶ μεγαλοπρεπῶς περνᾷ ἐνώπιόν των.
'Σ τὰ 'μάτια των τὰ ἔκθαμβα ἐμπρός, τὰ φοβισμένα,
ἐπῆγε κ' ἦλθε τρεῖς φοραίς, τόσον πλησίον, ὥστε
τούς ἤγγιζε τὸ σκῆπτρόν του σχεδόν, ἐνῷ ἐκεῖνοι
ἀκίνητοι καὶ ἄλαλοι, λυωμένοι ἀπ' τὸν φόβον,
δὲν τοῦ ὡμίλησαν. Αὐτὰ τὰ εἶπαν εἰς ἐμένα
μὲ ἄκραν μυστικότητα, κ' ἐγὼ τὴν τρίτην νύκτα
μαζῆ των ἐξενύκτησα, καὶ ὅπως μοῦ τὸ εἶπαν,
τὴν ἴδιαν ὥραν τῆς νυκτὸς καὶ μὲ τὸ ἴδιον σχῆμα,
λέξιν πρὸς λέξιν κάθε τί, τὸ φάντασμα ἐφάνη !
Τὸν ξεύρω τὸν πατέρα σου· τόνα μου χέρι τἄλλο
δὲν 'μοιάζει περισσότερον !

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πλὴν ποῦ συνέβη τοῦτο ;

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ. 'Εκεῖ ποῦ εἴχαμεν φρουράν, 'ς τὸν προ-
[μαχῶν', αὐθέντα.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καὶ πῶς ; δὲν τοῦ ὡμίλησες ;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Τοῦ 'μίλησα, ἀλλ' ὅμως
ἀπόκρισιν δὲν ἔδωκε. Μίαν φορὰν μ' ἐφάνη
ὅτι κινεῖ τὴν κεφαλὴν καὶ ὅτι κάμνει νεῦμα
ὡσὰν νὰ ἑτοιμάζεται νὰ ὁμιλήσῃ,—ὅταν

νὰ κράζῃ μεγαλόφωνα ὁ πετεινὸς ἠκούσθη,
κ' εἰς τὴν φωνήν του ἔξαφνα μὲ βίαν ἀπεσύρθη
κ' ἐχάθη ἀπ' τὰ 'μάτια μας.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Παράδοξον !

ΟΡΑΤΙΟΣ. Αὐθέντα,
ἂν ἀληθεύῃ ὅτι ζῶ, καὶ τοῦτο ἀληθεύει !
Καθῆκον ἐνομίσαμεν αὐτὰ νὰ σοῦ τὰ 'ποῦμεν.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καὶ βέβαια, καὶ βέβαια ! Πλὴν τοῦτο μὲ
[ταράζει.—
Εἶσθε κι' ἀπόψε 'ς τὴν φρουράν ;

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ καὶ ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ. Θὰ εἴμεθα, αὐθέντα.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καὶ ἔνοπλον μοῦ εἴπατε ;

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ καὶ ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ. Ναί, ἔνοπλον, αὐθέντα.

ΑΜΛΕΤΟΣ. 'Από τὰ νύχια 'ς τὴν κορφήν ;

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ καὶ ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ. 'Από ἐπάν' ὡς κάτω !

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τότε λοιπὸν τὸ πρόσωπον δὲν εἶδες ;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ναί, τὸ εἶδα.
Τὴν περικεφαλαίαν του τὴν εἶχε σηκωμένην.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πῶς ἦτο ; ἦτο σκυθρωπόν ;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ἡ ἔκφρασίς του ἦτο
ἡ λύπη μᾶλλον ἢ ὀργή.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Χλωμὸ ἢ ἀναμμένο ;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Κατάχλωμο !

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἐπάνω σας ἐστύλονε τὰ 'μάτια ;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ὅλην τὴν ὥραν !

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἤθελα παρὼν ἐκεῖ νὰ ἦμην !

ΟΡΑΤΙΟΣ. Θὰ ἔμενες ἐμβρόντητος !
ΑΜΛΕΤΟΣ. Πιστεύω. Ναί, πιστεύω !—
Ὡς πόσην ὥραν ἔμεινε ;
ΟΡΑΤΙΟΣ. Περίπου ὅσον θέλει
νὰ ἀριθμήσῃς ἑκατὸν χωρὶς μεγάλην βίαν.
ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ καὶ ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ. Πλειότερον, πλειότερον!
ΟΡΑΤΙΟΣ. Ὅταν τὸ εἶδα, ὄχι.
ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἦσαν τὰ γένεια του ψαρά, ἢ μαῦρα ;
ΟΡΑΤΙΟΣ. Ὅπως ἦσαν
ὅταν τὸν εἶδα ζωντανόν : ἀλευρωμένα μαῦρα.
ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἔρχομ' ἀπόψε 'ς τὴν φρουράν. Ἴσως φα-
[νῇ καὶ πάλιν.
ΟΡΑΤΙΟΣ. Τὸ ἐγγυοῦμαι, θὰ φανῇ !
ΑΜΛΕΤΟΣ. Τοῦ εὐγενοῦς πατρός μου
ἐὰν θὰ ἔχῃ τὴν μορφήν, ἐγὼ θὰ τοῦ λαλήσω,
ἀκόμη κι' ἂν μ' ὀρθάνοικτο τὸ στόμα του ὁ Ἅδης
μοῦ ἐπιβάλῃ σιωπήν !—Αὐτὴν τὴν ὀπτασίαν
ἐὰν τὴν εἴχετε κρυφὴν κ' οἱ τρεῖς σας ἕως τώρα,
παρακαλῶ, κρατήσετε τὴν σιωπὴν ἀκόμη.
Καὶ ὅ,τι ἄλλο ἂν συμβῇ τὴν ἐρχομένην νύκτα,
'ς τὸν νοῦν σας νὰ τὸ ἔχετε, ἀλλὰ 'ς τὴν γλῶσσαν ὄχι!
Ἡ φιλική ἀγάπη σας θὰ λάβῃ τὸν μισθόν της.
Ἀνάμεσα 'ς τὰς ἕνδεκα καὶ δώδεκα θὰ ἔλθω
'ς τὸν προμαχῶνα. Χαίρετε !
ΠΑΝΤΕΣ. Τὸ ταπεινόν μας σέβας,
αὐθέντα.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τὴν ἀγάπην σας,-καὶ σεῖς τὴν ἰδικήν μου!
Ὥρα καλή σας!

Ἐξέρχονται πάντες ἐκτὸς τοῦ ΑΜΛΕΤΟΥ

Ἔνοπλον τὸ φάσμα τοῦ πατρός μου!
Δὲν εἶν' τὰ πράγματα καλά! Ἐπιβουλὴ μυρίζει!
Ὦ, ἀπὸ τώρ' ἂς 'νύκτονε! Ὡς τότε, ὦ ψυχή μου,
ἡσύχασε, ἡσύχασε!—Κ' ἡ γῆ ἂν τὸ πλακώσῃ,
θὰ ἔλθῃ ὥρα τὸ κακὸν 'ς τὸ φῶς νὰ ξεφυτρώσῃ!

(Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Αἴθουσα ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Πολωνίου.

Εἰσέρχονται ὁ ΛΑΕΡΤΗΣ καὶ ἡ ΟΦΗΛΙΑ.

ΛΑΕΡΤΗΣ. Ὑγίαινε! Μοῦ ἔβαλαν τὰ πράγματα 'ς τὸ πλοῖον.
Ὅταν ἀέρας βοηθῇ κ' εὑρίσκῃς εὐκαιρίαν,
νὰ μὴ κοιμᾶσαι, ἀδελφή, νὰ γράφῃς.

ΟΦΗΛΙΑ. Τ' ἀμφιβάλλεις;

ΛΑΕΡΤ. Ἀνίσως δὲ τὸν ἔρωτα σοῦ κάμνῃ ὁ Ἀμλέτος,
νὰ 'ξεύρῃς ὅτ' εἶν' ἔξαψις, ὅτ' εἶναι φαντασία,
εἶν' ἄνθος ἀνοιξιάτικον 'ς τῆς φύσεως τὰ νειᾶτα,
πρωΐμον — ὄχι διαρκές, γλυκὺ — δὲν θὰ βαστάξῃ,
εἶν' ἄρωμα μιᾶς στιγμῆς καὶ μόνον.

ΟΦΗΛΙΑ. Τόσον μόνον;

ΛΑΕΡΤΗΣ. Μὴ τόχης περισσότερον. Ὅταν τὸ σῶμ' [αὐξάνῃ,
ἡ αὔξησις δὲν γίνεται εἰς νεῦρα μόνον κι' ὄγκον·
ἀλλ' ὅσον τοῦτος ὁ ναὸς πλαταίνει, ἄλλο τόσον
ἡ λειτουργία τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοὸς ἐντός του
κι' αὐτὴ λαμβάνει ἔκτασιν. Ἴσως ἐκεῖνος τώρα
σὲ ἀγαπᾷ κ' ἡ ἀρετὴ τοῦ πόθου του ἀκόμη
εἶν' ἕως τώρ' ἀλέρωτη ἀπὸ κηλίδ' ἀπάτης.
Ἀλλὰ τὰ μεγαλεῖά του λογάριασε, καὶ σκέψου
ὅτι 'δική του δὲν 'μπορεῖ νὰ εἶν' ἡ θέλησίς του.
Ἡ γέννησίς του ὡς κι' αὐτὸν ὑπόδουλον τὸν κάμνει,
καὶ δὲν τοῦ ἐπιτρέπεται, καθὼς εἰς κάθε ἄλλον,
νὰ κόψῃ ὅ,τι ὀρεχθῇ. 'Απὸ τὴν ἐκλογήν του
ἡ σωτηρία κρέμεται καὶ τὸ καλὸν τοῦ Κράτους·
καὶ δι' αὐτὸ τὴν ἐκλογὴν τοῦ τὴν περιορίζει
ἡ ψῆφος κ' ἡ συναίνεσις τοῦ σώματος ἐκείνου
ὁποῦ τὸν ἔχει κεφαλήν. Λοιπὸν ἐὰν σοῦ λέγῃ
πῶς σ' ἀγαπᾷ, σὺ πρόσεχε νὰ τὸν πιστεύῃς τόσον,
ὅσον ἡ ἐξουσία του καὶ τὸ ἀξίωμά του
τοῦ συγχωροῦν τὰ λόγια του εἰς ἔργα νὰ τὰ στρέψῃ,
ὅσον τουτέστι συγχωρεῖ ἡ ψῆφος τῆς Δανίας.
Ζύγισε δὲ τί δύναται νὰ πάθῃ κ' ἡ τιμή σου
ἂν ἔδιδες ἀκρόασιν εἰς ὅσα κι' ἂν σοῦ ψάλλῃ,
κ' ἢ τὴν καρδιά σου ἔχανες, ἢ τῆς σεμνότητός σου
τὸν θησαυρὸν τὸν ἤνοιγες εἰς τὰ θελήματά του.
Φυλάξου, 'Οφηλία μου, φυλάξου, ἀδελφή μου,

καὶ τὴν καρδιά σου πρόσεχε νὰ τὴν κρατῇς ὀπίσω,
νὰ μὴ τὴν φθάνῃ τόξευμα καὶ κίνδυνος τοῦ πόθου.
Ὅσον κι' ἂν φειδωλεύεται μιὰ κόρη, ἀσωτεύει
ἀνίσως καὶ τὰ κάλλη της τὰ δείξῃ 'ς τὴν Σελήνην.
Ἕως κι' αὐτὴν τὴν ἀρετὴν προσβάλλ' ἡ κακὴ γλῶσσα,
καὶ τἄνθη τῆς ἀνοίξεως προτοῦ ἀκόμη ἀνοίξουν
τὰ τρώγει ἡ κάμπια κάποτε! Ἐνόσῳ ἡ νεότης
εἶναι νωπὴ καὶ δροσερά, πλειότερον πειράζουν
τὰ βλαβερὰ μιάσματα. Ἔχε λοιπὸν τὸν νοῦν σου.
Εἶναι καλὴ προφύλαξις ὁ φόβος. Ἡ νεότης
ἐνίοτε ἐπαναστατεῖ καὶ πειρασμὸς ἂν λείπῃ.

ΟΦΗΛΙΑ. Τὸ μάθημά σου τὸ καλὸν ἐγὼ θὰ τὸ κρατήσω
'σὰν τῆς καρδιᾶς μου φύλακα. Ἀλλ' ἀδελφὲ καλέ μου,
'σὰν τὸν κακὸν διδάσκαλον καὶ σὺ νὰ μὴ τὸ κάμῃς,
ποῦ δείχνει πῶς ν' ἀναίβωμεν ἀνάμεσ' ἀπ' τ' ἀγκάθια
τὸν δρόμον πρὸς τὸν οὐρανόν, ἐνῷ αὐτὸς χορτάτος
'ς τῆς ἀσωτείας τ' ἀνθηρὸ βαδίζει μονοπάτι
καὶ ξεφαντόνει, καὶ γελᾷ μ' ἐκεῖνα ποῦ διδάσκει.

ΛΑΕΡΤ. Μὴ ἔχῃς φόβον δι' ἐμέ. Ἀλλὰ περνᾷ ἡ ὥρα.
Ἰδοὺ καὶ ὁ πατέρας μου.

Εἰσέρχεται ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ.

ΛΑΕΡΤΗΣ. Ἔχει διπλῆν τὴν χάριν
διπλῆ εὐχή. Τῆς τύχης μου νά σ' ἀσπασθῶ καὶ πάλιν!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Ἐδῶ ἀκόμη; Ἐντροπή! 'ς τὸ πλοῖόν σου,
['ς τὸ πλοῖον!
Ὁ ἄνεμος ἐκάθισε 'ς ταὶς πλάταις τοῦ πανιοῦ σου

κι' ἀργοποροῦν πρὸς χάριν σου. Νά, ἔχε τὴν εὐχήν μου
κι' αὐτὰ τὰ 'λίγα γνωμικὰ 'ς τὸν νοῦν σου χάραξέ τα :
Γλῶσσαν νὰ δίδῃς περιττὸν εἰς τοὺς συλλογισμούς σου,
εἰς δὲ ἀτόπους στοχασμοὺς ἐκτέλεσιν μὴ δίδῃς.
Νὰ εἶσαι εὐπροσήγορος, ὄχι ποτὲ χυδαῖος.
Ἂν ἔτυχε κι' ἀπέκτησες δοκιμασμένον φίλον,
εἰς τὴν καρδιά σου δυνατὰ σιδεροκάρφωσέ τον,
πλὴν μὴ χεροσφιξίματα τὴν φοῦχτά σου ν' ἀδραίνουν
'ς τὸν κάθε νέον σύντροφον ποῦ πρωτοξεφυτρώσῃ.
Ἀπόφευγε μαλλώματα, ἀλλ' ἂν ποτὲ μαλλώσῃς,
νὰ κάμῃς ὥστε ὁ ἐχθρὸς τὸν φόβον σου νὰ ἔχῃ.
Εἰς ὅλους δίδε τὸ αὐτί, 'ς ὀλίγους τὴν φωνήν σου.
Παῖρνε τὴν γνώμην καθενός, ἀλλὰ σὺ κρῖνε μόνος.
Πλουσία ὅσον δύνασαι νὰ εἶν' ἡ φορεσιά σου,
ἀλλὰ σεμνή· ἀρχοντικὴ καὶ ὄχι 'ξιπασμένη·
φαίνετ' ὁ ἄνθρωπος συχνὰ ἀπ' τὰ ἐνδύματά του.
Ὡς πρὸς αὐτὸ οἱ εὐγενεῖς κ' οἱ ἄρχοντες οἱ Γάλλοι
κατέχουν εἰς κομψότητα κ' εἰς χάριν τὰ πρωτεῖα.
Ποτὲ νὰ μὴ δανείζεσαι, ἀλλ' οὔτε νὰ δανείζῃς·
ἐδάνεισες,—καὶ δάνειον καὶ φίλον ξέγραψέ τα·
δανείζεσαι,—ἐξέμαθες νὰ εἶσαι οἰκονόμος.
Πρὸ πάντων δὲ μένε πιστὸς ἐσὺ 'ς τὸν ἑαυτόν σου
καὶ ἔπεται, ὡς ἔπεται ἡ νύκτα 'ς τὴν ἡμέραν,
ὅτι ποτέ σου ἄπιστος εἰς ἄλλον δὲν θὰ γείνῃς.
Στερέωσέ τα μέσα σου αὐτὰ μὲ τὴν εὐχήν μου.
Ὥρα καλή σου !

ΛΑΕΡΤΗΣ. Ταπεινῶς σὲ προσκυνῶ, αὐθέντα.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Καιρὸς νὰ φεύγῃς. Πήγαινε! Οἱ δοῦλοί [σου προσμένουν.

ΛΑΕΡΤ. Ὑγίαιν', Ὀφηλία μου, κ' ἐκεῖνα ποῦ σοῦ εἶπα μὴ τὰ ξεχνᾷς.

ΟΦΗΛΙΑ. Τὰ 'κλείδωσα εἰς τὴν ἐνθόμησίν μου καὶ τὸ κλειδὶ τὸ ἔχεις σύ.

ΛΑΕΡΤΗΣ. Ὑγείαν σᾶς ἀφίνω.

(Ἐξέρχεται).

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Τί, Ὀφηλία, εἶν' αὐτὰ ὁποῦ σοῦ εἶπε;

ΟΦΗΛΙΑ. Κάτι περὶ Ἀμλέτου μ' ἔλεγε, μὲ ἄδειάν σου.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Εὖγε! Καλὰ τὸ ἐστοχάσθηκε. — Πληροφοροῦμαι ὅτι κρυφομιλήματα πολλὰ ἔχει συχνὰ μαζῆ σου, καὶ ὅτι σὺ ἀκρόασιν τοῦ δίδεις μ' εὐκολίαν. Ἂν εἶν' ἀλήθεια ὅλ' αὐτά, — καθὼς ποῦ μοῦ τὰ εἶπαν πρὸς γνῶσιν κι' ὁδηγίαν μου, -σοῦ λέγω πῶς δὲν νοιόθεις τί πρέπει εἰς τὴν κόρην μου κ' εἰς τὴν ὑπόληψίν σου. Ἐπέ μου τὰ ὅλα παστρικά. Τί τρέχει μεταξύ σας;

ΟΦΗΛΙΑ. Συχνὰ ἐσχάτως μ' ἔκαμε ταξίματα ἀγάπης.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Ἀγάπης λέγει! Ὁμιλεῖς 'σὰν κόρη χωρὶς [γνῶσιν, ποῦ δὲν ἐπέρασ' ἀπ' αὐτὰ τὰ πράγματα! — Πιστεύεις αὐτά του τὰ ταξίματα καθὼς τὰ ὀνομάζεις;

ΟΦ. Δὲν 'ξεύρω τί νὰ στοχασθῶ ὡς πρὸς αὐτό, πατέρα.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Ἐγὼ λοιπὸν νὰ σοῦ τὸ 'πῶ: Νὰ στοχάσθῃς
[ὅτ' εἶσαι
μωρὸ παιδί, ὡς μετρητὰ τῷ ὄντι ἂν τὰ παίρνῃς
αὐτά του τὰ ταξίματα, ποῦ πέρασιν δὲν ἔχουν.
Τόσον μὴ τάζεσ' εὐθηνά, καὶ ἂν τὸ παρακάμῃς
μ' αὐτά σου τὰ ταξίματα, εἶσαι τρελλὴ σοῦ τάζω!

ΟΦΗΛΙΑ. Μοῦ δμιλεῖ, πατέρα μου, διὰ τὸν ἔρωτά του
μ' ἐντιμον τρόπον.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Μάλιστα! Ἔντιμον τρόπον λέγει!
Ὡραῖα!

ΟΦΗΛΙΑ. Καὶ τὰ λόγια του μοῦ τὰ ἐπικυρόνει
μ' ὅρκους τοὺς πλέον ἱερούς.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Καὶ βέβαια! Παγίδες
νὰ πιάνωνται ξυλόκοτταις! Γνωρίζω, ὅταν εἶναι
τὸ αἷμα εἰς τὴν βράσιν του, μὲ πόσην εὐκολίαν
δανείζει ὅρκους ἡ ψυχὴ 'ς τὴν γλῶσσαν,-Τέτοιαις φλόγες
φῶς ἔχουν περισσότερον παρὰ ποῦ ἔχουν ζέστην
καὶ σβύνουν μόλις ἔλαμψαν. Μή, κόρη μου, ταὶς παίρνεις
διὰ φωτιὰν ἀληθινήν. Ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα
φιλαργυρεύου τὸ σεμνὸν τὸ πρόσωπόν σου κάπως·
ἐκτίμα περισσότερον τὴν συναναστροφήν σου
παρὰ ν' ἀρχῇ νὰ τὴν ζητοῦν διὰ νὰ τὴν χαρίζῃς.
Ὁ δὲ Ἀμλέτος, μὴ ξεχνᾶς ποτὲ ὅτ' εἶναι νέος,
κι' ὡς νέος εἶν' ἐλεύθερος μακρύτερα ἐκεῖνος
νὰ τὸ τραβήξῃ τὸ σχοινὶ παρ' ὅ,τι σοῦ ἁρμόζει.
Ὥστε τοὺς ὅρκους του αὐτοὺς ἐσὺ μὴ τοὺς πιστεύῃς,

διότι ἄλλο τίποτε δὲν εἶναι ἡ μεσῖται,
ὄχι καθὼς τοὺς μαρτυρεῖ τὸ χρῶμά των ἀπ' ἔξω,
ἀλλ' ἀνοσίων στοχασμῶν καὶ πόθων προξενῆται,
ποῦ λόγια ἔχουν εὐσεβῆ καὶ ἅγια 'ς τὰ χείλη,
νὰ μᾶς γελοῦν κκλλίτερα! Τῆς δὲ γραφῆς τὸ κάτω
δὲν θέλω, — νά, ὀρθὰ κοπτά, — ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα
ἐγὼ δὲν θέλω 'ς τὰ ἄδικα νὰ χάνῃς τὸν καιρόν σου
καὶ μὲ 'Αμλέτους 'ς τὸ ἐξῆς νὰ παιρνοδίδῃς λόγια!
Νὰ ποῦ τὸ εἶπα! Προσοχή! — Πήγαινε 'ς τὴν δουλειά σου!

ΟΦΗΛ. Θὰ κάμω ὅπως ἀγαπᾷς, αὐθέντα σεβαστέ μου.

('Εξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Δ'

'Η πρὸ τοῦ φρουρίου ἔπαλξις.

Εἰσέρχονται ΑΜΛΕΤΟΣ, ΟΡΑΤΙΟΣ καὶ ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τί κρύο κάμνει φοβερό! 'Ο ἄνεμος θερίζει!

ΟΡΑΤΙΟΣ. Εἶν' ὁ ἀέρας τσουχτερός!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τί ὥρα εἶναι τώρα;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Δὲν εἶν' ἀκόμη δώδεκα νομιζω.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Λάθος, λάθος!
'Εσήμαναν.

ΟΡΑΤΙΟΣ. Δὲν ἤκουσα. Λοιπὸν κοντεύ' ἡ ὥρα
ποῦ ἔχει τὴν συνήθειαν νὰ ἔρχεται τὸ φάσμα.

('Ακούονται σάλπιγγες καὶ πυροβολισμοὶ ἔσωθεν).

Τί εἶν' αὐτό, αὐθέντα μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὁ βασιλεὺς ἀπόψε
ἔχει νυκτοξεφάντωμα, χορούς καὶ χαροκόπια,
καὶ κάθε νέα ποτηριὰ τοῦ Ρήνου ποῦ ἀδειάση
διαλαλεῖται μὲ βοὴν τυμπάνων καὶ σαλπίγγων.

ΟΡΑΤΙΟΣ. Εἶναι συνήθεια;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὤ, ναί! Συνήθεια τοῦ τόπου,
ἀλλ' ἂν καὶ εἶμαι θρέμμα του κ' ἐγὼ καὶ γέννημά του,
ἄξιος ὅποιος τὴν πατεῖ ἀντὶ νὰ τὴν κρατήσῃ,
Μ' αὐτὰ τὰ μεθοκόπια μας 'ς ὅλα τὰ ξένα ἔθνη
ἔχομεν ὄνομα κακόν, — 'ς ἀνατολὴν καὶ δύσιν·
παντοῦ μᾶς ἔχουν παίγνιον, μεθύστακας μᾶς λέγουν,
τοῦ χοίρου τὸ ἐπίθετον κολνοῦν εἰς τ' ὄνομά μας·
καὶ γίνετ' ἄδικον μ' αὐτὸ 'ς τὰ προτερήματά μας,
ἡ δὲ οὐσία χάνεται τῆς ὑπολήψεώς μας.
Τὸ ἴδιο κ' εἰς τὸ ἄτομον πολὺ συχνὰ συμβαίνει:
ἂν τύχῃ κ' εἶν' ἐκ γενετῆς κανεὶς σημειωμένος,
χωρὶς νὰ πταίῃ βέβαια ὡς πρὸς αὐτό, (διότι
τὸ πῶς θὰ γείνῃ, δὲν 'μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ ἐκλέξῃ),
εἴτε καμμιὰ ὑπερβολὴ ἰδιοσυγκρασίας
τοῦ νοῦ του τὰ προπύργια τ' ἀναποδογυρίζῃ,
εἴτε συνήθεια κακή, 'σὰν δυνατὸ προζύμι,
χαλνᾷ εἰς τὸ ἀναίβασμα τοὺς τρόπους τοὺς καλούς του,—
αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος λοιπόν, σημειωμένος λέγω
εἴτ' ἀπὸ στίγμα φυσικὸν εἴτ' ἀπὸ τύχης σφάλμα,
μὲ ὅσα προτερήματα καὶ ἂν στολίζετ' ἄλλα,
κι' ἂς εἶν' ἁγίου ἀρεταί, ἂς εἶναι τόσα ὅσα

νὰ ἔχῃ δύνατ' ἄνθρωπος, θὰ τὰ χαλάσῃ ὅλα
ἐκείνη του ἡ ἔλλειψις 'ς τὴν δημοσίαν γνώμην!
Ἀρκεῖ ὁ κόκκος τοῦ κακοῦ μέσ' 'ς τὴν καλὴν οὐσίαν
διὰ νὰ ἐξευτελισθῇ κι' ἀξίαν νὰ μὴν ἔχῃ!

Εἰσέρχεται τὸ ΦΑΣΜΑ.

ΟΡ. Ἰδέ, αὐθέντα, ἔρχεται τὸ φάντασμα, ἰδέ το!

ΑΜΛ. Βοήθειά μου, Ἄγγελοι κι' οὐράνιαι Δυνάμεις!
Ἢ πνεῦμα εἶσαι ἀγαθόν, ἢ φάσμα κολασμένον,
ἢ αὔρα σ' ἔφερ' οὐρανοῦ ἢ καταιγὶς τοῦ ᾅδου,
ἢ ἔχεις πρόθεσιν καλήν, ἢ τὸ κακὸν μᾶς φέρεις,
ὅ,τι κι' ἂν ἦσαι, ἡ μορφὴ μὲ τὴν ὁποίαν ἦλθες
φαίνετ' ὡσὰν νὰ ἐρωτᾷ, ὥστε θὰ σοῦ λαλήσω.
Ὀνομαστὶ σὲ προσφωνῶ: Ἀμλέτε, βασιλέα,
πατέρα μου! Ὦ, δῶσέ μου ἀπόκρισιν! Μὴ θέλῃς
νὰ μοῦ σπαράζῃ τὴν ψυχὴν ἡ ἀπορία! Πέ μου
πῶς τ' ἁγιά σου τὰ ὀστᾶ τὰ νεκροτυλιγμένα
πῶς ἔξω ἐπετάχθηκαν ἀπὸ τὰ σάβανά των;
Κι' ὁ τάφος ὅπου σ' εἴδαμεν κλεισμένον ἐν εἰρήνῃ,
πῶς τὰ βαρειά του ἤνοιξε μαρμάρινα σαγόνια
νὰ σὲ τινάξῃ ἐπὶ γῆς καὶ πάλιν; Τί σημαίνει,
ὅτι ἐσύ, πτῶμα νεκρόν, σιδεροφορεμένος
ἐκ νέου ἐπισκέπτεσαι τὴν λάμψιν τῆς Σελήνης,
πρὸς ἀσχημίαν τῆς νυκτός; Κ' ἡμεῖς, ἡμεῖς ἐμπρός σου,
τῆς φύσεως τὰ παίγνια,—τὸν νοῦν μας τὸν σαλεύεις
μὲ στοχασμοὺς ποῦ ἡ ψυχὴ δὲν τοὺς χωρεῖ; Εἰπέ μου,
πῶς εἶναι τοῦτο; Διατί; Τί θέλεις ἀπ' ἐμένα;

ΟΡ. Σὲ νεύει μὲ τὸ χέρι του νὰ τὸ ἀκολουθήσῃς,
ὡσὰν νὰ ἤθελε νὰ 'πῇ εἰς σὲ καὶ μόνον κἄτι.

ΜΑΡΚ. Μὲ τί μεγαλοπρέπειαν σοῦ κάμνει τὸ σημεῖον
εἰς μέρος ἐρημότερον νὰ τὸ ἀκολουθήσῃς!
Ἀλλὰ μὴ πᾷς!

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ὄχι, μὴ πᾷς!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ν' ἀποκριθῇ δὲν θέλει.
Λοιπὸν ἀφοῦ δὲν ὁμιλῇ, θὰ τὸ ἀκολουθήσω!

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ὄχι, αὐθέντα!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Διατί; Νὰ φοβηθῶ τί ἔχω;
Ἂν εἶναι διὰ τὴν ζωήν, οὔτε καρφὶ μὲ μέλει!
Τὴν δὲ ψυχήν μου,—εἰς αὐτὴν τί δύναται νὰ κάμῃ
ἀφοῦ κι' αὐτὴ ἀθάνατη καθὼς ἐκεῖνο εἶναι;
Τὸ χέρι πάλιν μοῦ κινεῖ· θὰ τὸ ἀκολουθήσω!

ΟΡ. Ἂν ὅμως πρὸς τὴν θάλασσαν, αὐθέντα μου, σὲ σύρῃ,
ἂν 'ς τοῦ χρημνοῦ τὴν κορυφὴν τοῦ φοβεροῦ σὲ φέρῃ
ποῦ γέρνει πρὸς τὸ πέλαγος ἀπ' τὰ θεμέλιά του,
καὶ λάβῃ ἔξαφνα ἐκεῖ μορφὴν φρικτὴν ἐμπρός σου,
ὥστε τοῦ νοῦ νὰ στερηθῇς τὴν παντοδυναμίαν
καὶ τρελλαθῇς; Σκέψου καλά. Χωρὶς αἰτίαν ἄλλην
ἀρκεῖ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ μέρος νὰ σαλεύσῃ
ἑνὸς ἀνθρώπου τὰ μυαλά, ὅταν γυρνᾷ καὶ βλέπῃ
κάτω βαθειὰ τὸ πέλαγος ἀπὸ τὸ τόσον ὕψος
καὶ τὸ ἀκούῃ νὰ βογκᾷ!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Μοῦ κάμνει πάλιν νεῦμα.—
Πήγαιν' ἐμπρός! Σ' ἀκολουθῶ!

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ. Μή! Δὲν θὰ πᾷς, αὐθέντα!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Κάτω τὰ χέρια σου!

ΟΡΑΤΙΟΣ. Μὴ πᾷς! Ἄκουε λόγον. Στάσου!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Μὲ κράζ' ἡ Μοῖρά μου, κι' αὐτὴ τὴν κάθε
[ἀρτηρίαν
μέσα εἰς τοῦτο τὸ κορμὶ ἀχμαίαν μοῦ τὴν κάμνει,
'σὰν τοῦ Νεμαίου λέοντος τὰ νεῦρα!—Πάλιν νεύει.—
Τὰ χέρια κάτω, Κύριοι! Μὰ τὸν Θεόν, τὸν κάμνω
φάντασμα ὅποιον μὲ κρατεῖ! Ἀφῆτέ με, σᾶς εἶπα!—
Πήγαιν' ἐμπρός, σ' ἀκολουθῶ!

Ἐξέρχονται τὸ ΦΑΝΤΑΣΜΑ καὶ ὁ ΑΜΛΕΤΟΣ.

ΟΡΑΤΙΟΣ. Τὸν κάμνει ἡ φαντασία
ἔξω φρενῶν!

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ. Κατόπιν του πηγαίνωμεν κ' οἱ δύο!
Τὸ νὰ τὸν παρακούσωμεν εἰς τοῦτο, εἶναι χρέος.

ΟΡ. Πηγαίνωμεν.—Ἀπ' ὅλ' αὐτὰ τί ἆρά γε θὰ ἔβγῃ;

ΜΑΡ. Κάτ' εἶναι σάπιον, φίλε μου, 'ς τὸ κράτος τῆς
[Δανίας.

ΟΡΑΤΙΟΣ. Νὰ μᾶς τὸ σώσῃ ὁ Θεός!

(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Ε'

Ἕτερον μέρος τοῦ προμαχῶνος.

Εἰσέρχονται τὸ ΦΑΣΜΑ καὶ ὁ ΑΜΛΕΤΟΣ

ΑΜΑ. Ποῦ μὲ πηγαίνεις; Λάλησε! Μακρύτερα δὲν
[πάγω.

ΤΟ ΦΑΣΜΑ. Πρόσεχε τί θὰ σοῦ εἰπῶ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Σ' ἀκούω.

ΤΟ ΦΑΣΜΑ. Ἄκουέ με.
Σχεδὸν ἐγγίζει ἡ ὥρα μου ὀπίσω νὰ γυρίσω
'ς ταὶς φλόγαις ὅπου καίομαι εἰς τὸ θειάφι μέσα
καὶ ὅπου βασανίζομαι.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Σκιὰ δυστυχισμένη!

ΤΟ ΦΑΣ. Μὴ μ' εὐσπλαχνίζεσαι, ἀλλὰ τὴν προσοχήν
[σου δῶσε
εἰς ὅ,τι ἔχω μυστικὸν νὰ σοῦ δηλώσω.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Λέγε.
Ν' ἀκούσω εἶναι χρέος μου.

ΤΟ ΦΑΣΜΑ. Καὶ χρέος σου ἐπισης
θὰ εἶναι νὰ ἐκδικηθῇς ἀφοῦ θὰ μὲ ἀκούσῃς.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τί;

ΤΟ ΦΑ. Ἐγὼ εἶμαι ἡ σκιά, Ἀμλέτε, τοῦ πατρός σου.
Μοῖρά μου εἶναι πρὸς καιρὸν τὴν νύκτα νὰ γυρίζω,
τὴν δὲ ἡμέραν 'ς τὴν φωτιὰν κλεισμένος νὰ νηστεύω,
ὡς ὅτου τ' ἀνομήματα τῆς ἐπὶ γῆς ζωῆς μου
ν' ἀποκαοῦν καὶ ν' ἁγνισθοῦν. Μοῦ εἶν' ἐμποδισμένον
τῆς φυλακῆς μου τὰ κρυφὰ νὰ τὰ ξεμυστερεύσω,
εἰδὲ θὰ εἶχα πράγματα νὰ σοῦ ἀποκαλύψω,
ποῦ κάθε λέξις τὴν καρδιὰν νὰ σοῦ κατασπαράξῃ,
νὰ πήξῃ μέσ' 'ς ταὶς φλέβαις σου τὸ νεαρόν σου αἷμα,
νὰ κάμῃ καὶ τὰ 'μάτια σου νὰ πεταχθοῦν 'σὰν ἄστρα
καθέν' ἀπὸ τὸν κύκλον του, καὶ τ' ἁπλωτὰ μαλλιά σου

νὰ χωρισθοῦν, καὶ νὰ σταθῇ ὁλόρθη κάθε τρίχα
ὡσὰν τ' ἀγκάθια τὰ ὀρθὰ ἀγρίου σκαντζοχοίρου.
Ἀλλὰ τοῦ Ἅδου τὰ κρυφὰ δὲν εἶναι νὰ τ' ἀκούσουν
αὐτιὰ σαρκὸς καὶ αἵματος.—Ἄκουε!—Ἂν ποτέ σου
τὸν ἀκριβὸν πατέρα σου ἠγάπησες . . .

ΑΜΛΕΤΟΣ. Θεέ μου!

ΤΟ ΦΑΣ. Νὰ ἐκδικήσῃς τὸν φρικτὸν κι' ἀνόσιόν του
[φόνον!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Φόνον!

ΤΟ ΦΑΣ. Ναί, φόνον. Πάντοτε φρικτὸς ὁ φόνος εἶναι,
ὅμως αὐτὸς ἀνήκουστος καὶ παρὰ φύσιν ἦτο.

ΑΜΛ. Πέ μου εὐθύς, καὶ μὲ πτερὰ γοργὰ ὡσὰν τὴν
[σκέψιν,
ἢ 'σὰν τοὺς πόθους ἔρωτος, πετῶ νὰ σ' ἐκδικήσω!

ΤΟ ΦΑΣ. Σὲ βλέπω πρόθυμον. Ἀλλὰ ὀκνότερος θὰ ἦσο
ἀπὸ τὸ χόρτο τὸ παχύ, ποῦ 'ς τὰ νερὰ τῆς Λήθης
σαπίζει ξέννοιαστο, ἐὰν δὲν σ' ἐκινοῦσε τοῦτο!
Ἀλλ' ἄκουε!—Διέδωσαν 'ς ὅλον τὸν κόσμον, ὅτι
'ς τὸν κῆπόν μου, 'ς τὸν ὕπνον μου, μ' ἐδάγκασ' ἕνα
[φείδι,
καὶ τῆς Δανίας τὸν λαὸν ἐξαπατοῦν μὲ φήμην
δολίαν τοῦ θανάτου μου. Πλήν μάθε το, Ἀμλέτε:
τὸ φείδι ὁποῦ τὴν ζωὴν ἐπῆρε τοῦ πατρός σου,
τώρα φορεῖ τὸ στέμμα του.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἐμάντευ' ἡ ψυχή μου!
Ὁ θεῖός μου;

ΤΟ ΦΑΣ. Ναί, ὁ μοιχός, τὸ μικρὸν τὸ τέρας,
μὲ πνεῦμα διαβολικόν, μὲ δόλια του δῶρα,
κατώρθωσε...—ἀνάθεμα τὸ πνεῦμα καὶ τὰ δῶρα,
ἂν ἔχουν δύναμιν αὐτὰ νὰ διαφθείρουν τόσον!—
κατώρθωσε εἰς τὸ αἰσχρὸν νὰ κλίνῃ θέλημά του
ἡ τόσον 'ς τὸ φαινόμενον καλὴ βασίλισσά μου.
Ὦ, τί κατάπτωσις αὐτή, Ἁμλέτε! Ἀπ' ἐμένα,
ἐμένα, ποῦ ὁ ἔρως μου κ' οἱ νυμφικοί μου ὅρκοι
πάντοτ' ἐβάδισαν μαζῆ, πιστὰ χεροπιασμένοι,
ἐξέπεσε 'ς τὸν ἄθλιον ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου
τὰ φυσικὰ χαρίσματα κοντὰ 'ς τὰ ἰδικά μου
εἶναι πτωχά! Ἀλλὰ καθὼς δὲν δύνατ' ἡ Αἰσχρότης,
κι' ἂν λάβῃ σχῆμ' ἀγγελικόν, τὴν Ἀρετὴν νὰ θέλξῃ,
οὐδ' ἡ Λαγνεία ἠμπορεῖ,—καὶ ἂν τὴν ζευγαρώσῃς
μὲ φωτοβόλον ἄγγελον,—τὸν χορτασμὸν νὰ εὕρῃ
'ς τὴν οὐρανίαν κλίνην της, καὶ θὰ στραφῇ 'ς τὴν βρῶμαν!
Ἀλλά, σιγά! Μυρίζομαι τὸν πρωϊνὸν ἀέρα.
Πρέπει νὰ ἦμαι σύντομος. Ἐκεῖ ποῦ ἐκοιμούμην
καθὼς τὸ ἐσυνείθιζα τ' ἀπόγευμα 'ς τὸν κῆπον,
μὲ ηὗρεν ἀπροφύλακτον ὁ θεῖός σου κ' ἐχώθη
μ' ὑοσκυάμου βδελυροῦ φιάλην εἰς τὸ χέρι,
καὶ μ' ἔσταξε 'ς τὰ πρόθυρα τ' αὐτιοῦ μου τὸ φαρμάκι.
Τόσον δ' ἐχθρεύεται αὐτὸ τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου,
ὥστε γοργά, μὲ τὴν ὁρμὴν τοῦ ὑδραργύρου, τρέχει,
ἁπλόνεται 'ς τοῦ σώματος τοὺς δρόμους καὶ τὰς θύρας,
κ' ἐξαφνικά, καθὼς ξυνὸν ὅταν 'ς τὸ γάλα στάξῃ,

εὐθὺς τὸ καθαρώτερον τὸ αἷμα τὸ παγόνει.
Αὐτὸ συνέβη κ' εἰς ἐμέ, καὶ μιὰ Λαζάρου λέπρα
διὰ μιᾶς μὲ βρωμεράν, μ' ἀπεχθεστάτην σκέπην
ἐκάλυψεν ὁλόκληρον τὸ ἁπαλόν μου δέρμα.
Ἰδοὺ πῶς χέρι ἀδελφοῦ 'ς τὸν ὕπνον μου μ' ἐπῆρε
καὶ ὕπαρξιν καὶ θρόνον μου καὶ τὴν βασίλισσάν μου!
Κομμένος 'ς τῶν κριμάτων μου τὸ ἄνθισμα ἐπάνω,
χωρὶς ἐξομολόγησιν, χωρὶς εὐχὴν καὶ μύρον,
ἀνέτοιμος 'ς τὴν κρίσιν μου ἐπῆγα, μὲ τὸ βάρος
τῶν τόσων μου ἁμαρτιῶν!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὦ! φρίκη, φρίκη! φρίκη!

ΤΟ ΦΑΣ. Ἐὰν δὲν ἦσαι ἄστοργος, νὰ μὴ τὸ ὑποφέρῃς!
Νὰ μὴ ἀφήσῃς 'ς τὴν ἀγνὴν πορφύραν τῆς Δανίας
νὰ κοίτετ' ἡ ἀσέλγεια καὶ ἡ αἱμομιξία!
Ἀλλ' ὅμως, ὅπως κι' ἂν φερθῇς καὶ ὅ,τι καὶ ἂν κάμῃς,
κακὸν μὴ βάλῃς εἰς τὸν νοῦν νὰ κάμῃς τῆς μητρός σου!
Μὴ τὴν ψυχήν σου μὲ αὐτὸ κολάσῃς! Ἄφησέ την
εἰς τὸν Θεὸν κ' εἰς τὰ κρυφὰ τοῦ στήθους της ἀγκάθια!
Ἄφησ' αὐτὰ νὰ τὴν κεντοῦν καὶ νὰ τὴν φαρμακεύουν!
Νὰ φύγω ἦλθ' ἡ ὥρα μου! Τὴν λαμπυρίδα βλέπω
νὰ σημαδεύῃ τὴν αὐγὴν μὲ τὴν θαμπήν της λάμψιν·
Ὑγίαινε, ὑγίαινε! Νὰ μὴ μὲ λησμονήσῃς!

Ἐξέρχεται τὸ ΦΑΣΜΑ

ΑΜΛ. Ὦ στρατιαὶ τῶν Οὐρανῶν! ὦ Γῆ!... Καὶ τί
[ἀκόμη;
Νὰ ζευγαρώσω μὲ τὴν Γῆν τὸν Ἅδην;—Αἶσχος, αἶσχος!

Βάστα, καρδιά μου, μὴ σχισθῇς! Καὶ σεῖς, πτωχά μου
[νεῦρα,
μὴ ἔξαφνα γηράσετε, ἀλλ' ἐξακολουθῆτε
νὰ μὲ κρατῆτε στερεόν!—Νὰ μὴ σὲ λησμονήσω!
Ὄχι, ὦ ἄτυχη σκιά, ὄχι, ποτέ, ἐνόσῳ
ἡ μνήμη μένει εἰς αὐτὴν τὴν ταραγμένην σφαῖραν!
Νὰ μὴ σὲ λησμονήσω! Ὦ! 'ς τὸν πίνακα τῆς μνήμης
κάθ' ἄλλην μου ἐνθύμησιν ἀγαπητὴν θὰ σβύσω,
πᾶσαν ἐντύπωσιν, μορφήν, κάθε ρητὸν βιβλίου
ποῦ μέσα 'κεῖ ἀντέγραψεν ἡ σκέψις κ' ἡ νεότης,
καὶ εἰς τοῦ ἐγκεφάλου μου τὸ κάθε φύλλον, μόνον
τὸ ἰδικόν σου πρόσταγμα θὰ ζῇ, χωρὶς νὰ ἔχῃ
τίποτε ἄλλο εὐτελὲς πλησίον του! Τ' ὁρκίζομαι!—
Ὦ ἄπιστη, ἐπίβουλη γυναῖκα!—Ὦ κακοῦργε,
ἐσύ, κακοῦργε πρόσχαρε, κακοῦργε κολασμένε!—
Τὸ σημειωματάριον ποῦ εἶναι; Θὰ τὸ γράψω
ὅτ' ἠμπορεῖ μαζῇ κανεὶς νὰ εἶναι καὶ κακοῦργος
καὶ πρόσχαρος! Τοὐλάχιστον τὸ εἶδα 'ς τὴν Δανίαν.—
Ἰδού, ὦ θεῖε, σ' ἔγραψα.—Καὶ τώρα, σύνθημά μου
τὰ λόγια του: «Ὑγίαινε, νὰ μὴ μὲ λησμονήσῃς.»
Τ' ὁρκίζομαι!

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ καὶ ΟΡΑΤΙΟΣ ἔσωθεν.

Αὐθέντα μου, αὐθέντα μου!

ΜΑΡΚΕΛΟΣ ἔσωθεν. Ἀμλέτε!

ΟΡΑΤΙΟΣ ἔσωθεν. Νὰ τὸν φυλάγῃ ὁ Θεός!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἀμήν!

ΟΡΑΤΙΟΣ ἔσωθεν. Ὦ, ὦ! Αὐθέντα!

ΑΜΛ. Ὦ,ὦ! Ποῦ εἶσθε; Αἴ! Ἐδῶ,ἐδῶ τὰ παλληκάρια!

Εἰσέρχονται ὁ ΟΡΑΤΙΟΣ καὶ ὁ ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ. Τί ἔγεινες, αὐθέντα μου;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Αὐθέντα μου, τί νέα;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τεράστια!

ΟΡΑΤΙΟΣ. Εἰπέ μας τα, καλὲ αὐθέντα.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὄχι!
Θὰ μοῦ τὰ φανερώσετε.

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ὄχι ἐγὼ αὐθέντα.
Μὰ τὸν Θεόν!

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ. Καὶ οὔτε ἐγώ!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἂς εἶναι! — Τί θὰ 'πῆτε;
Ἀνθρώπου γοῦς ἠδύνατο ποτὲ νὰ τὸ χωρέσῃ; —
Ἀλλὰ θὰ τὸ 'χετε κρυφόν;

ΟΡΑΤΙΟΣ καὶ ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ. Μὰ τὸν Θεόν, αὐθέντα!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Κακοῦργος δὲν εὑρίσκεται εἰς ὅλην τὴν Δανίαν...
ποῦ νὰ μὴ θέλῃ κρέμασμα!

ΟΡΑΤΙΟΣ. Αὐθέντα μου καλέ μου,
δὲν ἦτο χρεία φάντασμα νὰ ἔβγῃ ἀπ' τὸν τάφον
νὰ μᾶς εἰπῇ αὐτό.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Σωστά, πολὺ σωστὰ τὸ εἶπες.
Λοιπόν, χωρὶς προοίμια καὶ ἄλλας περιφράσεις,
νομίζω, φίλοι μου, καλὸν ν' ἀποχαιρετισθῶμεν.
Σεῖς, ὅπου ἔχετε δουλειὰν ἢ ὄρεξιν νὰ πᾶτε,

διότι ὄρεξιν καθεὶς εἴτε δουλειὰν θὰ ἔχῃ. —
Κι' ὡς πρὸς ἐμένα τὸν πτωχόν, ἐγώ, μὲ ἄδειάν σας,
πηγαίνω νὰ προσευχηθῶ.

ΟΡΑΤΙΟΣ. Αὐτὰ τὰ λόγια εἶναι,
αὐθέντα μου, ἀλλόκοτα καὶ παραζαλισμένα!

ΑΜ. Ἂν, φίλοι, σᾶς ἐπείραξαν, λυποῦμ' ἀπὸ καρδίας,
ἀπὸ καρδίας ἀληθῶς λυποῦμαι.

ΟΡΑΤΙΟΣ. Δὲν πειράζει!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πειράζει, μὰ τὸν ἅγιον Πατρίκιον· πειράζει,
Ὁράτιέ μου, καὶ πολύ! — Ὡς πρὸς τὴν ὀπτασίαν,
τὸ φάντασμα εἶν' ἀγαθόν. Τοῦτο σᾶς λέγω μόνον.
Ἂν θέλετε νὰ μάθετε καὶ τ' ἀναμεταξύ μας,
νικήσετ' ὅπως ἐξεύρετε τὴν περιέργειάν σας.
Καὶ τώρα, φίλοι μου καλοί, ἐὰν ἀλήθεια εἶσθε
συμμαθηταί μου παλαιοί, συστρατιῶται, φίλοι,
μιὰν χάριν νὰ μοῦ κάμετε.

ΟΡΑΤΙΟΣ. Τί θέλεις; πρόσταξέ μας!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τὰ ὅσ' ἀπόψε εἴδατε, κανεὶς νὰ μὴ τὰ μάθῃ!

ΟΡΑΤΙΟΣ καὶ ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ. Δὲν θὰ τὰ 'ποῦμεν κανενός!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Νὰ μοῦ τὸ ὁρκισθῆτε!

ΟΡΑΤΙΟΣ. Τ' ὁρκίζομαι!

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ. Τ' ὁρκίζομαι!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἐπάνω 'ς τὸ σπαθί μου.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ. Τὸν ὅρκον μας, αὐθέντα μου, τὸν ἔχεις.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὄχι, ὄχι·
ἐδῶ, ἐπάνω 'ς τὸ σπαθί! Ἐλᾶτε!

ΤΟ ΦΑΣΜΑ κάτωθεν. Ὀρκισθῆτε!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἄ, ἄ! παλληκαράκι μου, σὺ εἶσαι ποῦ [φωνάζεις;
Καλῶς τον! — Τὸν ἀκούετε ἀπ' τὰ ὑπόγειά του;
Ἐλᾶτε, ὁρκισθῆτέ μου!

ΟΡΑΤΙΟΣ. Τί ὅρκον θέλεις; Λέγε.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ποτὲ τὰ ὅσα εἴδετε, ποτὲ νὰ μὴ τὰ 'πῆτε.
Κάμετ' ἐπάνω 'ς τὸ σπαθὶ τὸν ὅρκον!

ΤΟ ΦΑΣΜΑ κάτωθεν. Ὀρκισθῆτε!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Παντοῦ παρών! Ἀλλάζομεν λοιπὸν καὶ [μεῖς τὸν τόπον.
Ἐλᾶτ' ἐδῶ καὶ βάλετε τὰ χέρια 'ς τὸ σπαθί μου. —
Αὐτὰ ὁποῦ ἠκούσατε, ποτὲ νὰ μὴ τὰ 'πῆτε.
Εἰς τὸ σπαθί μου κάμετε τὸν ὅρκον.

ΤΟ ΦΑΣΜΑ κάτωθεν. Ὀρκισθῆτε!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὡραῖα, τυφλοπόντικε! Τὸν δρόμον σου [ἀνοίγεις
γρήγορα γρήγορα 'ς τὴν γῆν. Σκαφτιᾶς λαμπρὸς τῷ [ὄντι! —
Ἐλᾶτε. Ἂς ἀλλάξωμεν τὴν θέσιν μας καὶ πάλιν.

ΟΡ. Ὦ Φῶς καὶ Σκότος! φοβερὸν εἶναι αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ ὑπὲρ φύσιν!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Δέξου το καὶ σὺ ὡς ὑπὲρ φύσιν.
Σ' τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τὴν γῆν τόσα καὶ τόσα ἔχει,
ποῦ ἡ φιλοσοφία σου δὲν εἶδε 'ς τ' ὄνειρό της,
Ὁράτιέ μου ἀγαθέ! — Ἐλᾶτε, ὁρκισθῆτε

καθὼς καὶ πρίν, καὶ ὁ Θεὸς νὰ εἶναι βοηθός σας!
Ὅσον ἀλλόκοτα ἐγὼ καὶ ἂν φερθῶ, — διότι
ἴσως κατόπιν μοῦ φανῇ ἁρμόδιον καὶ πρέπον
νὰ φαίνωμαι παράδοξος εἰς τὰ φερσίματά μου, —
σεῖς ὅμως, ὅπως κι' ἂν φερθῶ, ὅπως καὶ ἂν μ' ἰδῆτε,
ποτέ σας, ἢ σταυρόνοντες τὰ χέρια καθὼς κάμνω,
ἢ μὲ αὐτὸ τῆς κεφαλῆς τὸ νεῦμα, ἢ μὲ φράσεις
μ' ἀμφίβολον τὸ νόημα, καθώς: Ἐγὼ τὸ 'ξεύρω,
ἤ: Φθάνει νὰ τὸ ἤθελα, ἤ: Ν' ἄνοιγα τὸ στόμα,
ἤ: Κάποιος θὰ τὸ ἔλεγε, ἂν ἤθελε, ἢ ἄλλα
ὕποπτα λόγια σας, ποτέ, ποτὲ νὰ μὴ φανῆτε
σὰν κἄτι νὰ γνωρίζετε ἀπ' ὅ,τι μ' ἀποβλέπει!
Ἐλᾶτε, ὁρκισθῆτέ μου, καὶ τοῦ Θεοῦ ἡ χάρις
βοήθειά σας πάντοτε νὰ εἶναι!

ΤΟ ΦΑΣΜΑ κάτωθεν. Ὁρκισθῆτε!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἡσύχασε, ἡσύχασε, σκιὰ βασανισμένη!

(Ὁρκίζονται).

Φίλοι, καθὼς σᾶς ἀγαπῶ καὶ σεῖς νὰ μ' ἀγαπᾶτε.
Ὅ,τι δὲ εἶναι δυνατὸν εἰς τὸν πτωχὸν Ἀμλέτον
νὰ κάμῃ, τὴν ἀγάπην του νὰ δείξῃ, θὰ τὸ κάμῃ
ἐὰν τὸ θέλῃ ὁ Θεός! — Ἐλᾶτε τώρα μέσα
καὶ πάντοτε τὸ δάκτυλον παρακαλῶ 'ς τὰ χείλη!
Ὁ κόσμος παρεστράτησε! Ὦ! Δὲν ἀπέμεινε ἄλλο
παρὰ 'ς τὸν δρόμον του ἐγὼ νὰ ἔχω νὰ τὸν βάλω!

(Ἐξέρχεται).

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Αἴθουσα ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ΠΟΛΩΝΙΟΥ

Εἰσέρχονται ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ καὶ ὁ ΡΕΝΑΛΔΟΣ.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Δός του αὐτὰ τὰ χρήματα καὶ τὰ χαρτιά,
[Ῥενάλδε.

ΡΕΝΑΛΔΟΣ. Θὰ τοῦ δοθοῦν, αὐθέντα μου.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Θὰ ἔκαμνες, Ῥενάλδε,
θαυμάσια καὶ φρόνιμα, ἂν πρὶν τὸν ἐνταμώσῃς
ἐξέταζες κ' ἐμάνθανες διὰ τὸ φέρσιμό του.

ΡΕΝΑΛΔΟΣ. Τὸ εἶχ' αὐθέντα μου σκοπόν.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Πολὺ καλά! ὡραῖα!
Ἐξαίρετα! Πρῶτα κι' ἀρχή, λάβε πληροφορίας
κ' ἐξέτασε ποῖοι Δανοὶ μένουν εἰς τὰ Παρίσια,
πῶς ζοῦν καὶ ποῦ, τὰ μέσα των, τὰς σχέσεις των, τί κάμνουν,
τί ἐξοδεύουν, κάθε τί· — κι' ἀφοῦ τοὺς πλησιάσῃς
καὶ πάρῃς λόγια, καὶ ἰδῇς πῶς 'ξεύρουν τὸν Λαέρτην,
τότε νὰ μάθῃς προσποιθεῖς πλειότερα πλαγίως,
χωρὶς νὰ κάμῃς δι' αὐτὸν ἐρεύνας ἀπ' εὐθείας.
Καμώσου, ἤγουν δηλαδή, ὅτ' εἶναι γνώριμός σου·

Τοὺς λέγεις: «Τὸν πατέρα του, τοὺς φίλους του γνωρίζω,-
ὀλίγον τι κ' ἐκεῖνον.» Αἴ; Κατάλαβες, Ῥενάλδε;

ΡΕΝΑΛΔΟΣ. Μάλιστ' αὐθέντα, μάλιστα.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. «Ὀλίγον τι κ' ἐκεῖνον·
προσθέτεις δέ, «ὄχι πολύ. Ἂν εἶν' αὐτὸς ποῦ λέγω,
ἦτο παράλυτος πολὺ κ' εἰς τό κ' εἰς τό δοσμένος.»
Καὶ ὅσα ἐλαττώματα κι' ἂν θέλῃς τοῦ φορτόνεις,
ἀλλ' ὄχι κ' ἐλαττώματα ποῦ φέρουν ἀτιμίαν·
ἔχε τὸν νοῦν σου εἰς αὐτό· ἀπὸ ἐκεῖνα μόνον
τὰ πάθη τὰ πατίγνωστα καὶ τὰ συνειθισμένα,
ποῦ ἡ νεότης τὰ γεννᾷ κ' ἡ ἀνεξαρτησία.

ΡΕΝΑΛΔΟΣ. Ὡς λόγου χάριν τὰ χαρτιά;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Ναί· ὅτι παίζει, πίνει,
μεθοκοπᾷ, φωνοκοπᾷ, μαλλόνει, ξεσπαθόνει,
ἢ ξενυκτᾷ, — ἕως ἐκεῖ 'μπορεῖς νὰ 'πᾷς.

ΡΕΝΑΛΔΟΣ. Πλὴν τοῦτο
δὲν θὰ τοῦ ἔφερε τιμήν, αὐθέντα.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Ὄχι, ὄχι·
ἀρκεῖ νὰ 'ξεύρῃς τὸ κακὸν πῶς νὰ τὸ συγκεράσῃς.
Δὲν εἶν' ἀνάγκη καὶ κἀλὰ νὰ τὸν κατηγορήσῃς
ὅτ' εἶναι φύσει ἄσωτος. Δὲν εἶν' αὐτὸ ποῦ λέγω.
Ἀλλὰ παράστησ' ἐλαφρὰ τὰ σφάλματά του, ὥστε
νὰ φαίνωνται γεννήματα τῆς ἀνεξαρτησίας,
ἀναλαμπὴ καὶ ἔξαψις ψυχῆς γεμάτης φλόγα,
ἀναβρασμὸς τοῦ αἵματος 'ς τὸ ἀναγρίωμά του . . .

ΡΕΝΑΛΔΟΣ. Ἀλλά, αὐθέντα μου . . .

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Πρὸς τί νὰ κάμῃς ὅσα λέγω;
ΡΕΝΑΛΔΟΣ. Αὐτὸ νὰ μάθω ἤθελα.
ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Ἰδοὺ ποῦ θὰ σὲ φέρω,
καὶ σοῦ τὰ ἐσχεδίασα περίφημα νομίζω :
Ἐνῷ τὸν υἱόν μου ἐλαφρὰ ἐσὺ θὰ πασσαλείφῃς,
ὡσὰν νὰ τὸν ἐλέρωσε τὸ τρίψιμον τοῦ κόσμου,
ὁ ἄλλος, — ἐκατάλαβες; — ἐκεῖνος ποῦ σ' ἀκούει
κι' ἀπ' τὸν ὁποῖον προσπαθεῖς ἐσὺ νὰ πάρῃς λόγια,
ἐὰν τὸν νέον ἔτυχε τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος
νὰ τὸν γνωρίζῃ ἔνοχον εἰς ὅσα τοῦ προσάπτεις,
τότε βεβαίως τὰ ἑξῆς θ' ἀποκριθῇ ἐκεῖνος :
«Αὐθέντα μου,» θὰ σοῦ εἰπῇ, ἢ «Κύριε», ἢ «Φίλε,»
κατὰ τὸ ὑποκείμενον καὶ κατὰ τὴν πατρίδα.
ΡΕΝΑΛΔΟΣ. Πολὺ καλά.
ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Καὶ ὕστερα θὰ κάμῃ...Ναί, θὰ κάμῃ...
Τί ἔλεγα; Μὰ τὸν Σταυρόν, τί ἔλεγα;... Ποῦ ἤμουν;
ΡΕΝ. Εἰς τό «βεβαίως τὰ ἑξῆς, αὐθέντα μου, ἢ φίλε.»
ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Ἄ, ναί! Βεβαίως τὰ ἑξῆς θὰ σοῦ εἰπῇ
[ἐκεῖνος:
«Γνωστὸς μοῦ εἶν' ὁ νέος σου· χθές, ἢ προχθὲς τὸν εἶδα,
ἢ ἄλλοτε· κ' ἦτο μαζῆ ὁ δεῖνας καὶ ὁ τάδες,
καὶ ὅπως τώρα ἔλεγες ἦτο χαρτοφορία·»
ἢ «ἐξεφάντοναν μαζῆ·» ἢ «ἔπαιζαν παιγνίδια
κ' ἐμάλλωναν.» Ἢ ἴσως 'πῇ, «τὸν εἶδα μίαν νύκτα
νὰ ἔμβῃ εἰς μέρος ὕποπτον!» — Ἐννόησες τί λέγω;
Μὲ τῆς ψευτιᾶς τὸ δόλωμα ψαρεύεις τὴν ἀλήθειαν!

Ἰδοὺ πῶς ἕνας φρόνιμος, ὁποῦ ὁ νοῦς του κόπτει,
μὲ τὰ κλωθογυρίσματα καὶ μὲ λοξοδρομίαν
εἶναι καλὸς ’ς τὰ σκοτεινὰ τὸν δρόμον του νὰ εὕρῃ.
Ἰδοὺ καὶ σὺ πῶς ἠμπορεῖς νὰ μάθῃς τὰ τοῦ υἱοῦ μου,
ἂν κάμῃς ὅπως σ’ ἔδειξα.—’Σ τὸ νόημα ἐμβῆκες;

ΡΕΝΑΛΔΟΣ. Μάλιστ’, αὐθέντα.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Πήγαινε, καὶ ὁ Θεὸς μαζῆ σου!

ΡΕΝΑΛΔΟΣ Σὲ προσκυνῶ, αὐθέντα μου.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Ἀλλὰ νὰ ἐξετάσῃς
καὶ μόνος σου τὰς κλίσεις του.

ΡΕΝΑΛΔΟΣ. Πολὺ καλά, αὐθέντα.

ΠΟΛ. Καὶ ἄφες τον ἐλεύθερον νὰ παίζῃ τὸν σκοπόν του.

ΡΕΝΑΛΔΟΣ. Ναί!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Πήγαινε!

Ἐξέρχεται ὁ ΡΕΝΑΛΔΟΣ. Εἰσέρχεται ἡ ΟΦΗΛΙΑ.

ΠΟΛ. Τί ἔπαθες· Τί ἔχεις, Ὀφηλία;

ΟΦ. Πατέρα μου, πατέρα μου, πῶς ’τρόμαξα!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Τί τρέχει;
Λέγε, δι’ ὄνομα Θεοῦ!

ΟΦΗΛΙΑ. Εἰς τὸ δωμάτιον μου,
πατέρα, ἐνῷ ἔρραπτα, ἐμβαίνει ὁ Ἀμλέτος,
μ’ ἀκούμβωτο τὸ φόρεμα, μ’ ἀσκέπαστο κεφάλι,
μὲ ἄδεταις ταὶς κάλτσαις του καὶ καταζαρωμέναις,
πεσμέναις ’ς τὸν ἀστράγαλο, τὸ πρόσωπό του ἄσπρο
σὰν τὸ πανί,—τὰ γόνατα νὰ τρέμουν, νὰ κτυπιοῦνται,—
μὲ βλέμμα τόσον θλιβερὸν καὶ παραπονεμένον

ὡσὰν νὰ τὸν ἀπόλυσεν ὁ Ἄδης καὶ νὰ ἔχῃ
νὰ 'πῇ φρικώδη πράγματα, καὶ στέκεται ἐμπρός μου....

ΠΟΛ. Τρελλὸς ἀπὸ τὸν ἔρωτα ποῦ σ' ἔχει;

ΟΦΗΛΙΑ. Δὲν ἠξεύρω,
ἀλλὰ τὸ ὑποπτεύομαι, ἀλήθεια!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Τί σοῦ εἶπε;

ΟΦ. Μοῦ πιάνει ἀπὸ τὸν ἁρμὸν τὸ χέρι, μοῦ τὸ σφίγγει,
τραβιέται 'πίσω ἔπειτα χωρὶς νὰ μὲ ἀφήσῃ,
καὶ μὲ τὸ ἄλλο χέρι του τὰ φρύδια του σκεπάζει
κ' ἐπάνω μου τὰ 'μάτια του στηλόνει, 'σὰν νὰ θέλῃ
νὰ πάρῃ τὴν εἰκόνα μου. Ὥραν πολλὴν ἐμπρός μου
ἐστάθη καί μ' ἐκύτταζε 'ς τὰ 'μάτια. Ἐπὶ τέλους
τὸ χέρι 'λίγο μοῦ κουνεῖ, τὴν κεφαλὴν σαλεύει
μ' αὐτὸν τὸν τρόπον τρεῖς φοραίς, κι' ἀπ' τῆς καρδιᾶς
[τὰ βάθη
τοῦ 'βγαίνει ἕνας στεναγμὸς μὲ τόσον τόσον πόνον,
ὡσὰν νὰ τοῦ ἐρράγιζε τὸ στῆθος, — 'σὰν νὰ ἦτο
τὸ τέλος του! Καὶ ὕστερα μοῦ ἄφησε τὸ χέρι,
καὶ μὲ γυρτὴν τὴν κεφαλὴν ἐπάνω ἀπ' τὸν ὦμον,
ἐφαίνετο τὸν δρόμον του νὰ βλέπῃ χωρὶς 'μάτια,
διότι δὲν τὰ ἔστρεψε, κ' ἐβγῆκε ἀπ' τὴν θύραν
μ' ἀκίνητον ἐπάνω μου τὸ φῶς των μέχρι τέλους!

ΠΟΛ. Ἔλα μαζῆ μου! Νὰ ἰδῶ τὸν βασιλέα πρέπει.—
Τὸ πρᾶγμα εἶναι καθ' αὐτὸ τοῦ ἔρωτος μανία
ποῦ φέρει τὴν καταστροφὴν ἀπ' τὴν πολλὴν ὁρμήν της
καὶ ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀπελπισίαν

συχνότερ' ἀπὸ τὰ λοιπὰ τοῦ κόσμου τούτου πάθη
ἀπ' ὅσα βασανίζεται ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου.—
Πολὺ μὲ κακοφαίνεται!—Μὴ ἔτυχεν ἐσχάτως
νὰ τοῦ εἰπῇς λόγια σκληρά;

ΟΦΗΛΙΑ. Ὄχι, καλὲ πατέρα,
ἀλλά, καθὼς μ' ἐπρόσταξες, τοῦ ἔστειλα ὀπίσω
τὰ γράμματά του κ' ἔπαυσα νὰ δέχωμαι κ' ἐκεῖνον.

ΠΟΛ. Αὐτὸ θὰ τὸν ἐτρέλλανε! Τί κρῖμα νὰ μὴ βάλλω
περισσοτέραν προσοχὴν νὰ τὸν παρατηρήσω!
Φοβήθηκα ὅτ' ἤθελε νὰ τὸ διασκεδάζῃ
κι' ὅτι δὲν εἶχε εἰς τὸν νοῦν παρὰ νὰ σ' ἀφανίσῃ.
Ἀνάθεμα τοὺς φόβους μου! Ἀλλὰ οἱ γέροι τὄχουν
μὲ τὴν πολλὴν περίσκεψιν νὰ τὸ παραξηλόνουν,
καθὼς κ' οἱ νέοι τὸ γυρνοῦν 'ς τὴν ἀπερισκεψίαν.—
Ἔλα μαζῆ μου! Θὰ τὰ 'πῶ 'ς τὸν βασιλέα ὅλα!
Καλλίτερα νὰ λυπηθῇ ἂν τοῦ τ' ἀποκαλύψω,
παρ' ἔξαφνα νὰ ὀργισθῇ ἀνίσως τοῦ τὰ κρύψω.

(Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ Β'.

Αἴθουσα ἐν τοῖς ἀνακτόροις.

Εἰσέρχονται ΚΛΑΥΔΙΟΣ. ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ, ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ, ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ καὶ ἡ βασιλικὴ συνοδεία.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Καλῶς τὸν φίλον Ροζενκράνς, καλῶς τὸν
[Γιλδενστέρνην!

Ἐκτὸς ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς ἰδῶ καὶ πάλιν,
ἔχω ἀνάγκην σήμερον τῶν ἐκδουλεύσεών σας
καὶ δι' αὐτὸ σᾶς ἔφερα ἐδῶ μὲ τόσην βίαν.
Θὰ ἐπληροφορήθητε κ' οἱ δύο τοῦ Ἀμλέτου
τὴν μεταμόρφωσιν·—καὶ πῶς νὰ τὸ εἰπῶ ἀλλέως,
ἀφοῦ κι' ὁ ἔξω ἄνθρωπος κι' ὁ μέσα ἔγειν' ἄλλος;
Τί, παρεκτὸς ὁ θάνατος τοῦ δυστυχοῦς πατρός του,
τὸν κάμνει ἔξω ἑαυτοῦ, δὲν τὸ χωρεῖ ὁ νοῦς μου.
Ἐσεῖς, ποῦ 'μεγαλώσατε μαζῆ του παιδιόθεν
καὶ συμφωνεῖτε μὲ αὐτὸν εἰς κλίσεις κ' ἡλικίαν,
παρακαλῶ κ' οἱ δύο σας τὴν χάριν κάμετέ μας
'λίγον νὰ μείνετε καιρὸν ἐδῶ εἰς τὴν αὐλήν μας.
Ἡ συντροφιά σας ἡ καλὴ θὰ τὸν διασκεδάσῃ,
καὶ μὲ τὴν διασκέδασιν εὑρίσκετ' εὐκαιρίαν
νὰ μάθετε τὸ αἴτιον τῆς λύπης του τῆς τόσης,
ὥστε νὰ γείνῃ φανερὸν καὶ ναῦρῃ θεραπείαν.

ΓΕΡ. Τὸ ὄνομά σας τὸ καλὸν συχνὰ τὸ ἀναφέρει,
κ', εἶμαι βεβαία, ἐπὶ γῆς δὲν ἔχει δύο ἄλλους
τόσον πολὺ ἀγαπητούς. Ἂν εὐαρεστηθῆτε
τὴν χάριν νὰ μᾶς κάμετε καὶ τὴν φιλοφροσύνην,
ὀλίγον νὰ περάσετε καιρὸν ἐδῶ μαζῆ μας,
πρὸς κέρδος τῶν ἐλπίδων μας καὶ πρὸς ἐκπλήρωσίν των,
θὰ μᾶς ὑποχρεώσετε μὲ τὴν ἐπίσκεψίν σας
καὶ ὅπως πρέπει εἰς βασιλεῖς θὰ σᾶς εὐγνωμονοῦμεν.

ΡΟΖ. Ὑποτελεῖς μᾶς ἔχετε, κ' εἶναι δικαίωμά σας
νὰ μᾶς προστάζετε ἀντὶ νὰ μᾶς παρακαλῆτε!

ΓΙΛ. Προθύμως ὑπακούομεν, καὶ ταπεινῶς κ' οἱ δύο προσφέρομεν 'ς τοὺς πόδας σας τὴν ἀφοσίωσίν μας!

ΚΛ. Εὐχαριστοῦμεν, Ροζενκράνς· ὁμοίως, Γιλδενσέρνη·

ΓΕΡ. Εὐχαριστοῦμεν καὶ τοὺς δυό. Πηγαίνετ' εὕρετέ τον τώρα εὐθύς, παρακαλῶ. Πῶς ἤλλαξε θὰ ἰδῆτε!

Πρὸς τοὺς ΥΠΗΡΕΤΑΣ

'Εσεῖς, τοὺς ἄρχοντας ἐδῶ τὸν δρόμον δείξετέ τους!

ΓΙΛ. Εἴθε ἡ παρουσία μας κ' ἡ συναναστροφή μας νὰ φέρουν εὐχαρίστησιν κ' ὑγείαν 'ς τὸν 'Αμλέτον.

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. 'Αμήν, 'Αμήν!

'Εξέρχονται ὁ ΡΟΖΕΝΑΡΑΝΣ, ὁ ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ καί τινες τῶν τῆς συνοδείας.

Εἰσέρχεται δὲ ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. 'Επέστρεψαν ἀπὸ τὴν Νερβεγίαν οἱ πρέσβεις μας, αὐθέντα μου, κατευχαριστημένοι.

ΚΛ. Σὺ πάντοτε, Πολώνιε, φέρεις καλὰς εἰδήσεις!

ΠΟΛ. Δὲν εἶν' ἀλήθεια;—Βέβαιος ἂς εἶν' ὁ βασιλεύς μου

πῶς τόσον τὸ καθῆκον μου καθὼς καὶ ἡ ψυχή μου
εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς αὐτὸν ἐπίσης μὲ δεσμεύουν.
'Αλλὰ νομίζω (παρεκτὸς ἐὰν ἡ κεφαλή μου
ἐξέμαθε τὰ πράγματα νὰ τὰ ἐξιχνιάζῃ
καθὼς τὸ ἐσυνείθιζε), νομίζω ὅτι ηὗρα
Καθ' ἑαυτὸ τὸ αἴτιον τῆς τρέλλας τοῦ 'Αμλέτου.

ΚΛ. "Ω! 'πέ μου! "Αλλο παρ' αὐτὸ δὲν ἤθελα νὰ μάθω!

ΠΟΛ. Τοὺς πρέσβεις πρῶτα νὰ δεχθῇς! Τὰ νέα μου
[θὰ ἔλθουν
κατόπιν, ὡς ὁπωρικὸν εἰς τὸ συμπόσιόν σου.

ΚΛ. Ἐσὺ χαιρέτισέ μου τους λοιπὸν καὶ φέρε μού τους.

Ἐξέρχεται ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ.

ΚΛ. Μοῦ ἔλεγε, Γερτρούδη μου ἀγαπητή, ὅτ' ηὗρε
τὸ αἴτιον καὶ τὴν πηγὴν τῆς ταραχῆς τοῦ υἱοῦ σου.

ΓΕΡ. Τὸ 'ξεύρω 'γὼ τὸ αἴτιον τὸ μόνον: τοῦ πατρός
[του
ὁ θάνατος ὁ ἔξαφνος, κι' ὁ βιαστικός μας γάμος.

ΚΛ. Καλά! Ἂς τὸν ἀκούσωμεν καὶ βλέπομεν κατόπιν.

Εἰσέρχονται ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ, ὁ ΒΟΛΤΙΜΑΝΔΟΣ
καὶ ὁ ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ.

ΚΛ. Καλῶς μᾶς ἤλθετε κι' οἱ δυό, φίλοι καλοί. Τί
[λέγει
ὁ Νορβεγός μας ἀδελφός; Εἰπέ μας, Βολτιμάνδε.

ΒΟΛΤΙΜΑΝΔΟΣ. Σοῦ στέλλει τὴν ἀγάπην του καὶ τοὺς
[χαιρετισμούς του.
Σ' τὴν πρώτην μας ἀκρόασιν διέταξεν ἀμέσως
νὰ παύσουν οἱ ἐξοπλισμοὶ εὐθὺς τοῦ ἀνεψιοῦ του.
Ἐνόμιζ' ὅτι γίνονται κατὰ τῆς Πολωνίας,
ἀλλὰ ἀφοῦ ἐξέτασε καλλίτερα, ἐπείσθη
ὅτι ἀπέβλεπαν αὐτοὶ τὴν ὑψηλότητά σου,
καὶ ἀπὸ ἀγανάκτησιν διότι ὠφελοῦνται
ἀπ' τὴν ἀδυναμίαν του καὶ τὰ γηράματά του,
ἐπρόσταξ' ὑπὸ κράτησιν τὸν Φορτιμβρᾶν νὰ βάλουν.

Ἐκεῖνος μὲ ὑποταγὴν ὑπήκουσε, κι' ὡρκίσθη
ποτὲ κατὰ τοῦ θρόνου σου νὰ μὴ σηκώσῃ ὅπλα.
Τότε ὁ γέρων Νορβεγός, περιχαρής, ὁρίζει
χρῆμα πολὺ νὰ τοῦ δοθῇ κ' εὐθὺς νὰ ἐκστρατεύσῃ,
μ' ὅσον στρατὸν ἑτοίμασε, κατὰ τῆς Πολωνίας.
Συγχρόνως δὲ παρακαλεῖ ν' ἀφήσῃς νὰ περάσῃ
ἐλεύθερον τὸ στράτευμα ἀπ' τὸ βασίλειόν σου,
ὑπὸ τοὺς ὅρους ποῦ ἐδῶ λεπτομερῶς σοῦ γράφει.

(Παρουσιάζει ἐπιστολήν).

ΚΛ. Τὴν αἴτησίν του δέχομαι. Εἰς ὥραν ἁρμοδίαν
θά τ' ἀναγνώσω, θὰ σκεφθῶ κι' ἀπόκρισιν θὰ δώσω.
Ἐν τούτοις σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν δούλευσίν σας.
Πηγαίνετ' ἡσυχάσετε, — ἀπόψε δὲ κ' οἱ δύο
παρακαλῶ νὰ ἔλθετε εἰς τὸ συμπόσιόν μου.
Καὶ πάλιν καλῶς ἤλθετε!

Ἐξέρχονται ὁ ΒΟΛΤΙΜΑΝΔΟΣ καὶ ὁ ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ ΠΟΛΩΝΙΟΣ.

Μὲ τὴν καλὴν τὴν ὥραν
αὐτὸ ἰδοὺ 'τελείωσε.—Αὐθέντα σεβαστέ μου,
Κυρία μου, ἂν ἤθελα νὰ τὰ μακρολογήσω
διὰ νὰ ἐξετάσωμεν τί εἶν' ἡ βασιλεία,
τί εἶναι χρέος, διατί ἡ 'μέρα εἶν' ἡμέρα,
ἡ νύκτα νύκτα, διατί ὁ χρόνος εἶναι χρόνος,
θὰ 'δαπανοῦσα τοῦ κακοῦ ἡμέραν, νύκτα, χρόνον.
Ὥστ' ἐπειδὴ τὸ σύντομον εἶν' ἡ ψυχὴ τοῦ λόγου,
τὰ δὲ πολλὰ κοσμήματα κ' αἱ φράσεις εἶναι πλῆξις,
θὰ εἶμαι σύντομος κι' ἐγώ. Ὁ εὐγενὴς υἱός σας

εἶναι τρελλός· λέγω τρελλός, διότι πῶς 'ς τὴν τρέλλαν
νὰ δώσω ἄλλον ὁρισμόν, παρὰ ὅτ' εἶναι τρέλλα;
'Αλλ' ἂς τ' ἀφήσωμεν αὐτά!

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. 'Λιγόστευσε τὴν τέχνην
καὶ τὴν οὐσίαν δῶσέ μας.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Κυρία σεβαστή μου,
δὲν ἔχει, σοῦ ὁρκίζομαι, τέχνην ἐδῶ διόλου.
Εἶναι, τὸ εἴπαμεν, τρελλός· αὐτὸ εἶν' ἡ ἀλήθεια·
ἀλήθεια κρῖμα, κ' ἐνταὐτῷ κρῖμα ὅτ' εἶν' ἀλήθεια. —
Τὸ σχῆμ' αὐτὸ κακόζηλον· τὸ παραιτῶ, διότι
δὲν θέλω τέχνην·—Ὡς τρελλὸν ἂς τὸν παραδεχθῶμεν.
'Αλλὰ ν' ἀνακαλύψωμεν μένει ἀκόμη τώρα
αὐτῆς του τῆς ἐλλείψεως τὸ αἴτιον τί εἶναι,
ἢ μᾶλλον τῆς ἐκλείψεως τὸ αἴτιον, διότι
εἶν' αἴτιον ἐκλείψεως ἡ ἔλλειψις αὐτή μας.
Τοῦτο μᾶς μένει, καὶ ἰδοὺ ποῦ μένει:—'Εξηγοῦμαι.—
Ἔχω μιὰν κόρην,—δηλαδὴ ἔχω, ὅσον τὴν ἔχω·
κι' αὐτὴ κατὰ τὸ χρέος της καὶ κατὰ τὸ καθῆκον,
μοῦ ἔδωκε τοῦτο ἐδῶ. 'Ιδέτε καὶ σκεφθῆτε.

'Αναγινώσκει.

»Πρὸς τὴν οὐρανίαν, τῆς ψυχῆς μου τὸ εἴδωλον,
»τὴν καθωραϊσμένην 'Οφηλίαν,»

Κακὴ ἔκφρασις αὐτή, χυδαία ἔκφρασις! Τὸ «καθωραϊσμένη» εἶναι χυδαία ἔκφρασις. 'Αλλ' ἀκούσατε. 'Ιδού: «Αὐτὰ διὰ τὸ εὔμορφον τὸ κάτασπρόν της σῶμα.»

ΓΕΡ. Τὸ ἔλαβεν ἡ κόρη σου αὐτὸ ἀπ' τὸν 'Αμλέτον;

ΠΟΛ. Στάσου, Κυρία, νὰ ἰδῇς τὰ πάντα κατὰ γράμμα:
Ἀναγινώσκει· «Μπορεῖς 'ς ἀμφιβολίαν νὰ τὸ βάλῃς
»ἂν τ' ἄστρα λάμπουν ἢ ὁ ἥλιος καίῃ,
»ἢ μήπως ψεῦμα ἡ ἀλήθεια λέγῃ,
»ἀλλ' ὅτι σ' ἀγαπῶ μή τ' ἀμφιβάλλῃς.
»Ὦ ἀγαπητὴ Ὀφηλία, δὲν εἶμαι καλὸς διὰ στίχους·
»δὲν ἔχω τὴν τέχνην νὰ βάλω εἰς μέτρα τοὺς στεναγ-
»μούς μου. Ἀλλ' ὅτι σὲ ἀγαπῶ πιστὰ πίστευσέ το, ὦ
»ἀγάπη μου. Ἔχε ὑγείαν!
»ὁ σὸς διὰ παντός, φιλτάτη Ὀφηλία,
»ἐνόσῳ εἶναι ἰδική του ἡ μηχανὴ αὐτή,
«Ἀμλέτος.»
Ἡ κόρη μου μοῦ ἔδειξεν αὐτὸ κατὰ καθῆκον,
ἐκτὸς δὲ τούτου ὅλα του μοῦ ἐξεμυστερεύθη
τὰ γλυκοπιάσματα,—τὸ ποῦ, τὸ πῶς, τὸ πότε,—ὅλα!

ΚΛ. Πλὴν πῶς ἀνταπεκρίνετο αὐτὴ 'ς τὸν ἔρωτά του;

ΠΟΛ. Εἰπέ μου, ὡς τί ἄνθρωπον μὲ θεωρεῖτ' ἐμένα;

ΚΛ. Ὡς ἄνθρωπον καὶ τίμιον καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης.

ΠΟΛ. Οὕτω νὰ ἦμαι πάντοτε! Τί θὰ ἐλέγετ' ὅμως,
ἂν ἅμ' αὐτὸν τὸν ἔρωτα τὸν εἶδα νὰ σαλεύῃ,—
(καὶ χρεωστῶ νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι ἐγὼ τὸ εἶδα
προτοῦ ἡ κόρη μου τὸ 'πῇ,)—τί θἄλεγες κι' ὁ ἴδιος
καὶ ἡ βασίλισσα ἐδῶ, ἂν ἤθελα τοὺς γείνει
σκαμνί των ἢ γραφεῖόν των, ἂν ἔκλεια τὰ 'μάτια,
ἂν ἔχανα τὴν γλῶσσάν μου, ἂν ἔφραζα τ' αὐτιά μου,
ἂν ἔβλεπ' ἀδιάφορος νὰ κάμνουν τὴν ἀγάπην:

Τί τάχα θὰ ἐλέγετε ;—'Αλλ' ὄχι ! Τὸ ἐπῆρα
κατάκαρδα, κι' ὀρθὰ κοπτὰ καὶ στρογγυλὰ τὰ εἶπα
εἰς τὴν ἀρχοντοπούλαν μου. Τῆς εἶπα, ὁ 'Αμλέτος
τοῦ βασιλέως εἶναι υἱός· δὲν εἶναι δι' ἐσένα·
τὸ πρᾶγμ' αὐτὸ δὲν γίνεται !—Κ' ἐδόθη προσταγή μου
'ς τὰ ἴδιά της νὰ κλειστῇ, ὥστε νὰ μὴ τὸν βλέπῃ
καὶ δῶρα νὰ μὴ δέχεται οὔτε μηνύματά του.
Αὐτὰ τῆς εἶπα, κ' ἔφερε καρπὸν ἡ συμβουλή μου.
Κ' ἐκεῖνος ὕστερ' ἀπ' αὐτό,—νὰ τὰ κοντολογήσω,—
'ς τὴν λύπην πρῶτα ἔπεσε, 'ς ἀνορεξιὰν κατόπιν,
εἰς ἀϋπνίαν ἔπειτα καὶ εἰς ἀδυναμίαν,
κατόπ' εἰς παραλόγιασμα, κι' ἀπὸ τὸ ἕνα 'ς τ' ἄλλο
'ς τὴν τρέλλαν ἐκατήντησε ὁποῦ τὸν κάμνει τώρα
ἔξω φρενῶν, καὶ ὅλους μας τόσον πολὺ μᾶς θλίβει !

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Γερτρούδη, πῶς σοῦ φαίνεται;

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. 'Απίθανον δὲν εἶναι.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Μοῦ ἔτυχ' ἀρά γε ποτέ, — εἰπῆτε νὰ τὸ
['ξεύρω, —
ἐγὼ μὲ βεβαιότητα νὰ 'πῶ : αὐτὸ εἶν' ἔτσι,
κι' ὅμως νὰ ἦτο ἄλλως πως ;

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Καθ' ὅσον 'ξεύρω, ὄχι.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ δεικνύων τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους του.
Τοῦτο ἀπ' ἐδῶ ἂς μοῦ κοπῇ, ἂν δὲν εἶν' ὅπως λέγω !
'Ολίγη ἀπ' τὰ πράγματα βοήθεια μοῦ φθάνει
'κ' εὑρίσκω τὴν ἀλήθειαν, ἀκόμη κι' ἂν ἐπῆγε
ς τῆς γῆς τὸ κέντρον νὰ κρυφθῇ !

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Πῶς εἶναι τάχα τρόπος
νὰ μάθωμεν καλλίτερα;
ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Συχνά, καθὼς γνωρίζεις,
ἐδῶ εἰς τὸ προαύλιον ἐκεῖνος συνηθίζει
νὰ κάμνῃ ὥραις τέσσαραις περίπατον.
ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Τῷ ὄντι!
ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Λοιπὸν φέρνω τὴν κόρην μου νὰ εὑρεθῇ
[ἐμπρός του,
κ' εἰς τὰ παραπετάσματα ἐγὼ καὶ σὺ κρυμμένοι
παραμονεύομεν μαζῆ τὴν συναπάντησίν των.
Ἂν δὲν εἶν' ἔρως, σύμβουλον μή μ' ἔχετε τοῦ Κράτους
ἀλλὰ περιβολάρης σας νὰ εἶμ' ἢ ἀγωγιάτης!
ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Ἂς δοκιμάσωμεν!
ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Ἰδέ, ἰδέ τον, ὁ καϋμένος
πῶς ἔρχεται περίλυπος, τὰ 'μάτια 'ς τὸ βιβλίον!
ΠΟΛ. Φύγετ' εὐθύς, παρακαλῶ, κ' οἱ δύο· τραβηχθῆτε.
Ἐγὼ τὸν καταπιάνομαι.

Ἐξέρχονται ΚΛΑΥΔΙΟΣ, ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ καὶ ἡ συνοδεία των.

Εἰσέρχεται δὲ ὁ ΑΜΛΕΤΟΣ ἀναγινώσκων.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Ὦ! Νὰ μὲ συμπαθήσῃς!
Τί γίνετ' ὁ αὐθέντης μου: Πῶς εἶναι ὁ Ἀμλέτος;
ΑΜΛΕΤΟΣ. Καλά, χάρις τῷ Θεῷ!
ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Μὲ γνωρίζεις, αὐθέντα μου;
ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἐξαίρετα. Εἶσαι ψαρᾶς.
ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Ὄχι, αὐθέντα μου, ὄχι.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τότε λοιπόν, κρῖμα νὰ μὴν ἦσαι τόσον τίμιος ἄνθρωπος.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Τίμιος, αὐθέντα μου!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Μάλιστα, Κύριε! Καθὼς τὰ πηγαίνει ὁ κόσμος, ἂν ἦσαι τίμιος, εἶσαι ἕνας διαλεκτὸς μέσα ἀπὸ δέκα χιλιάδας.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Ἀληθέστατον, αὐθέντα μου!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Διότι, ἀφοῦ ἕως καὶ ὁ Ἥλιος γεννοβολᾷ σκουλήκια ἀπὸ ἕνα ψόφιον σκύλον, καί, — Θεὸς αὐτός, — φιλεῖ τὸ ψοφίμι . . . Ἔχεις θυγατέρα;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Ἔχω, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πρόσεχε νὰ μὴ σοῦ τὴν ἰδῇ ὁ Ἥλιος. Ἡ σύλληψις, εἶναι εὐλογία, ἀλλ' ὄχι καθὼς ἠμπορεῖ νὰ τὴν πάθῃ ἡ κόρη σου. Ἔχε τὸν νοῦν σου, φίλε!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Τί θέλεις νὰ εἰπῇς μὲ τοῦτο; (Καθ' ἑαυτόν:) Ὅλον μὲ τὴν κόρην μου τὰ ἔχει. Εἰς τὴν ἀρχὴν ὅμως δὲν μ' ἐγνώρισε. Μ' ἐπῆρε διὰ ψαρᾶν. Χαμένα τὰ ἔχει! Κ' ἐγὼ εἰς τὴν νεότητά μου παρ' ὀλίγον νὰ τὴν πάθω ἀπὸ ἔρωτα· ἐπάνω κάτω τὰ ἴδια! Θὰ τοῦ λαλήσω πάλιν. — Τί διαβάζεις, αὐθέντα μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Λόγια, λόγια, λόγια!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Περὶ τίνος ὁ λόγος, αὐθέντα μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Μεταξὺ ποίων;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Σ' ἐρωτῶ διὰ τὸ βιβλίον σου, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Κακογλωσσιά, κύριέ μου! Ὁ κατεργάρης ὁ σατυριστὴς ἐδῶ λέγει, ὅτι οἱ γέροι ἔχουν ἄσπρα γέ-

νεια καὶ ζαρωμένα μοῦτρα, ὅτι τὰ 'μάτια των στάζουν καθὼς ἡ κερασιά, ὅτι ἔχουν τὴν κεφαλὴν γεμάτην ἀπὸ πτωχείαν πνεύματος, καὶ διόλου κρέας εἰς τὰ μηριά. — Πράγματα, κύριέ μου, τὰ ὁποῖα, μολονότι σταθερῶς καὶ ἰσχυρῶς τὰ πιστεύω, δὲν τὸ θεωρῶ ὅμως σωστὸν καὶ πρέπον νὰ γράφωνται μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον· διότι, κύριέ μου, καὶ σὺ θὰ εἶχες τὰ χρόνια μου, ἐὰν σου ἦτο δυνατὸν νὰ 'πισοποδήσῃς ὡσὰν τὸν κάβουρα.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ καθ' ἑαυτόν. Τρέλλα εἶναι αὐτά, καὶ ὅμως ἔχουν σειράν! — (πρὸς τὸν Ἀμλέτον). Δὲν ἀλλάζεις τόπον, αὐθέντα μου, νὰ ἔβγῃς ἀπὸ τὸν ἀέρα;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Νὰ ἔμβω εἰς τὸν τάφον μου;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Καὶ τῷ ὄντι, ἐκεῖ δὲν ἔχει ἀέρα! (Καθ' ἑαυτόν). Πόσον νόημα ἔχουν ποῦ καὶ ποῦ αἱ ἀποκρίσεις του! Τὸ ἔχει συχνὰ ἡ τρέλλα ν' ἀποκρίνεται σωστά, ἐκεῖ ὅπου τὸ λογικὸν καὶ ἡ ὑγεία δὲν θὰ ἠμποροῦσαν νὰ ἐκφρασθοῦν μὲ τὴν αὐτὴν ἐπιτυχίαν. Θὰ τὸν ἀφήσω τώρα, καὶ ἀμέσως θὰ τὸ φέρω εἰς τρόπον νὰ ἐνταμώσῃ τὴν κόρην μου.—Αὐθέντα μου, ταπεινῶς σοῦ σηκόνω τὸ βάρος.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Δὲν ἠμποροῦσες νὰ μοῦ σηκώσῃς τίποτε, τὸ ὁποῖον μὲ μεγαλειτέραν εὐχαρίστησιν νὰ ξεφορτωθῶ . . . ἐκτὸς τὴν ζωήν μου, ἐκτὸς τὴν ζωήν μου!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Ἔχε ὑγείαν, αὐθέντα μου!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὤ, πλῆξις! τὸ ξεμώραμα!

Εἰσέρχονται ὁ ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ καὶ ὁ ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Τὸν Ἀμλέτον ζητεῖτε; Νάτος.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ πρὸς τὸν ΠΟΛΩΝΙΟΝ. Χαιρετῶ σε, αὐθέντα μου.

Ἐξέρχεται ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ.

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Αὐθέντα μου ἀγαπητέ!

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Καλέ μου αὐθέντα!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὦ τοὺς καλούς μου φίλους! Πῶς εἶσαι, Γιλδενστέρνη; — Ἄ! Ροζενκράνς! Πῶς εἶσθε καὶ οἱ δύο, παιδιά μου;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Καθὼς τὰ περισσότερα παιδιὰ τῆς γῆς.

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Κατὰ τοσοῦτον εὐτυχεῖς, καθ' ὅσον [ὄχι εἰς ἄκρον.
Ὡς φοῦντα δὲν μᾶς ἔβαλε 'ς τὸν σκοῦφον της ἡ Τύχη.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἀλλὰ οὔτε πάτον εἰς τὸ 'πόδημά της.

ΡΟΖΕΚΡΑΝΣ. Οὔτε, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὥστε σᾶς ἔχει ἐπάνω κάτω εἰς τὴν μέσην της. — Καὶ τί νέα:

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Τίποτε, αὐθέντα μου, ἐκτὸς ὅτι ὁ κόσμος τὸ ἐγύρισεν εἰς τὴν τιμιότητα.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τότε λοιπὸν ἦλθε ἡ δευτέρα παρουσία! Ἀλλ' ἂς ἔλθωμεν εἰς τὰ ἰδικά μας. Τί τῆς ἐκάματε, καλοί μου φίλοι, τῆς Τύχης διὰ νὰ σᾶς στείλῃ εἰς τὴν φυλακὴν ἐδῶ;

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Φυλακήν, αὐθέντα μου!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἡ Δανία εἶναι φυλακή.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Τότε ὁ κόσμος ὅλος εἶναι φυλακή.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Φυλακὴ μεγάλη, μὲ πολλὰ καὶ διάφορα χωρίσματα, δεσμωτήρια καὶ βασανιστήρια· ἡ δὲ Δανία εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ χειρότερα.

ΡΟΖΕΝΚΡ. Δὲν εἴμεθα αὐτῆς τῆς ἰδέας, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τότε λοιπὸν διὰ σᾶς δὲν εἶναι φυλακή· διότι τίποτε δὲν εἶναι οὔτε καλὸν οὔτε κακόν, ἐκτὸς κατὰ τὴν ἰδέαν μας. Δι' ἐμὲ εἶναι φυλακή!

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Σοῦ τὴν κάμνει λοιπὸν φυλακὴν ἡ φιλοδοξία. Εἶναι πολὺ στενόχωρη διὰ τὴν ψυχήν σου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὦ Θεέ μου! Ἠμποροῦσα νὰ ἦμαι κλεισμένος εἰς καρυδόφλουδον καὶ νὰ μοῦ φαίνεται ὅτι βασιλεύω εἰς ἐκτάσεις ἀπεράντους, ἐὰν δὲν εἶχα ὄνειρα κακά.

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Αὐτὰ δὰ τὰ ὄνειρα εἶναι ἡ φιλοδοξία· διότι καὶ ἡ καθ' ἑαυτὸ οὐσία τῆς φιλοδοξίας ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ ὀνείρου σκιά.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καὶ τὸ ὄνειρον δὲν εἶναι παρὰ σκιά.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Ἀληθέστατον· ἀλλ' ἡ οὐσία τῆς φιλοδοξίας μοῦ φαίνεται τόσον ἐλαφρὰ καὶ ἄϋλος, ὥστε δὲν εἶναι παρὰ σκιὰ σκιᾶς.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὥστε λοιπὸν οἱ ζητιάνοι μας εἶναι σώματα, οἱ δὲ βασιλεῖς καὶ οἱ μεγαλόσχημοι ἥρωές μας εἶναι τῶν ζητιάνων σκιαί!—Πηγαίνωμεν καλλίτερα εἰς τὴν αὐλήν, διότι μὰ τὴν πίστιν μου, δὲν ἠμπορῶ νὰ λεπτολογῶ.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ καὶ ΓΙΛΔΕΣΤΕΡΝΗΣ. Δοῦλοι τῶν ὁρισμῶν σου!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τί λόγος! Δὲν θέλω νὰ σᾶς βάλω εἰς τὴν σειρὰν τῶν δούλων μου, διότι,—νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ, ὡς τίμιος ἄνθρωπος,—ἐδῶ ὑπηρετοῦμαι ἀχρεῖα. Ἀλλὰ εἰπῆτέ μου τώρα ὡς φίλοι παλαιοί, τί ἤλθετε νὰ κάμετε εἰς τὴν Ἐλσινόρην;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ· Νὰ σὲ εὕρωμεν, αὐθέντα μου, καὶ ὄχι ἄλλο.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Κατήντησα τόσον τοῦ ἐλέους ὥστε δὲν μὲ περισσεύουν οὔτε «εὐχαριστῶ». Ἀλλὰ σᾶς εὐχαριστῶ· μολονότι, καλοὶ φίλοι, ἡ εὐχαριστία μου δὲν ἀξίζει οὔτε δίλεπτον. Σᾶς ἐμήνυσαν νὰ ἔλθετε; Ἦτο ἀφ' ἑαυτοῦ σας; Ἐλᾶτε, φερθῆτέ μου εἰλικρινῶς! Ἐλᾶτε, ἐλᾶτε, εἰπῆτε μου!

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Τί θέλεις νὰ σοῦ εἰποῦμεν, αὐθέντα;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὅ,τι καὶ ἂν εἶναι, ἀλλὰ ἐπὶ τὸ προκείμενον! — Σᾶς ἐμήνυσαν καὶ ἤλθετε! Μοῦ τὸ λέγουν τὰ μάτια σας μὲ ἓν εἶδος ἐξομολογήσεως, τὴν ὁποίαν ἡ εἰλικρίνειά σας δὲν ἔχει ἀρκετὴν τέχνην νὰ μοῦ σκεπάσῃ. Τὸ ξεύρω ἐγώ, ὁ ἀγαθὸς βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλισσα σᾶς ἔφεραν!

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Διὰ ποῖον σκοπόν, αὐθέντα μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Αὐτὸ σεῖς θὰ μοῦ τὸ εἰπῆτε. Ἀλλὰ σᾶς ἐξορκίζω, μὰ τὴν παλαιάν μας συμβίωσιν, μὰ τὴν κοινήν μας νεότητα, μὰ τὰ δικαιώματα τῆς διαρκοῦς φιλίας μας, μὰ ὅ,τι ἱερώτερον ἠμποροῦσε νὰ ἐπικαλεσθῇ ἕνας καλλίτερός μου συνήγορος, φερθῆτέ μου εἰλικρινῶς

καὶ τιμίως καὶ εἰπῆτέ μου: Σᾶς ἐμήνησαν καὶ ἤλθετε ἢ ὄχι;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ κατ' ἰδίαν πρὸς τὸν ΓΙΑΔΕΝΣΤΕΡΝΗΝ. Τί λέγεις σύ;

ΑΜΛΕΤΟΣ καθ' ἑαυτόν. (Ἄ! — Λοιπὸν πρέπει νὰ ἔχω τὸ 'μάτι μου ἐπάνω σας!!) — Ἂν μὲ ἀγαπᾶτε, μὴ μοῦ κρύψετε τὴν ἀλήθειαν!

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Αὐθέντα μου, μᾶς ἐμήνυσαν.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἐγὼ νὰ σᾶς εἰπῶ τὸ διατί, ὥστε νὰ προλάβω τὴν ἰδικήν σας ἐξομολόγησιν καὶ οὔτε πτερὸν νὰ μαδήσῃ ἀπὸ τὴν μυστικότητά σας πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὴν βασίλισσαν. Ἔχασα ἐσχάτως,—ἀλλὰ πῶς καὶ διατί δὲν γνωρίζω,—ἔχασα ὅλην μου τὴν ζωηρότητα, ἀφῆκα τὰς συνηθισμένας μου διασκεδάσεις, καὶ ἀληθῶς ἔχω τόσον βάρος εἰς τὴν ψυχήν, ὥστε ἡ μεγαλοπρεπὴς αὐτὴ πλάσις, ἡ γῆ μοῦ φαίνεται ἄγονον ἀκρωτήριον· ὁ λαμπρὸς αὐτὸς θόλος, ὁ αἰθέρας, τὸ μέγα τοῦτο στερέωμα ὑπεράνω μας, τὸ ἐξαίσιον τοῦτο στέγασμα, χρυσοκεντημένον μὲ φωτιαίς, δὲν μοῦ φαίνεται παρὰ ἕνας σωρὸς ἀτμῶν, μαῦρος καὶ βρωμερός! Ὁ ἄνθρωπος τί ἀριστούργημα! Τὸ λογικόν του πόσον εὐγενές, πόσον ἄπειροι αἱ δυνάμεις του, τὸ σχῆμα, τὰ κινήματά του πόσον ἐναρμόνια καὶ θαυμάσια! Ἄγγελος σχεδὸν εἰς τὰς πράξεις του, Θεὸς εἰς τὰς ἰδέας! Τὸ στόλισμα τῆς γῆς, ἡ ἐντέλεια τῶν ζώων! Καὶ ὅμως δι' ἐμὲ τί εἶναι αὐτὸ τοῦ πηλοῦ τὸ κατακάθισμα; Δὲν

εὑρίσκω εὐχαρίστησιν εἰς τὸν ἄνθρωπον . . . Ὄχι, ὄχι, οὔτε εἰς τὴν γυναῖκα, ἂν καὶ φαίνεται νὰ μοῦ λέγῃς τοῦτο μὲ τὸ μειδίαμά σου.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Αὐθέντα, οὔτε ἀπὸ τὸν νοῦν μου ἐπέρασε!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Διατί λοιπὸν ἐμειδίασες ἐνῷ ἔλεγα ὅτι δὲν εὑρίσκω εὐχαρίστησιν εἰς τὸν ἄνθρωπον;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Ἐσυλλογίσθηκα, αὐθέντα μου,—ἀφοῦ δὲν εὑρίσκεις εὐχαρίστησιν εἰς τὸν ἄνθρωπον,—πόσον νηστήσιμα θὰ ὑποδεχθῇς τοὺς ἠθοποιούς. Τοὺς ἐξεπεράσαμεν εἰς τὸν δρόμον. Ἔρχονται νὰ σοῦ προσφέρουν τὰς ἐκδουλεύσεις των.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καλῶς νὰ δρίσῃ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ὑποκρίνεται τὸν βασιλέα! Θὰ πληρώσω τὸν φόρον μου εἰς τὴν μεγαλειότητά του. Ὁ τολμηρὸς ἱππότης θὰ μᾶς δείξῃ τὸ ξίφος καὶ τὴν ἀσπίδα του, ὁ δὲ ἐραστὴς δὲν θὰ ἀναστενάξῃ δωρεάν· ὁ μελαγχολικὸς θὰ ξεθυμάνῃ τὸν πόνον του ἐν εἰρήνῃ, ὁ γελωτοποιὸς θὰ κάμῃ νὰ ξεκαρδισθοῦν ὅσους ἔχουν γαργάλισμα εἰς τὸν λάρυγγα, καὶ ἡ Κυρία . . . θὰ τρέχῃ ἡ γλῶσσά της ὅσον θέλει, φθάνει μόνον νὰ μὴ τὰ σκοντάψῃ εἰς τοὺς στίχους!—Τί ἠθοποιοὶ εἶναι;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Ἐκεῖνοι εἰς τοὺς ὁποίους εὕρισκες ἄλλοτε τόσην εὐχαρίστησιν. Οἱ ἠθοποιοὶ τῆς πρωτευούσης.

ΑΜΛΕΤΟΣ Καὶ πῶς συμβαίνει νὰ ταξειδεύουν; Θὰ

ἐκέρδιζαν περισσότερα, καὶ χρήματα καὶ ὑπόληψιν, ἐὰν δὲν μετετοπίζοντο.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Νομίζω ὅτι τοὺς ἔβαλεν εἰς κίνησιν ὁ τελευταῖος ἐδῶ νεωτερισμός.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καὶ ἔχουν τὴν ἰδίαν πάντοτε ὑπόληψιν καθὼς ὅταν ἐπήγαινα νὰ τοὺς βλέπω; Τρέχει πάντοτε ὁ κόσμος νὰ τοὺς ἀκούῃ;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Ἐξ ἐναντίας, ὄχι.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καὶ πῶς τοῦτο; Ἐσκούριασαν μήπως;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Καθόλου! Ὁ ζῆλός των εἶναι ὅσος καὶ πρίν. Ἀλλὰ μᾶς ἐξεφύτρωσαν τώρα κἄτι παιδάρια, καὶ ξεφωνίζουν καὶ χειροκροτοῦνται, ὄχι καὶ καλ λίτερα...

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καὶ τοὺς ἐπῆραν τὸν ἀέρα αὐτὰ τὰ παιδάρια;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Τοὺς τὸν ἐπῆραν, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Δὲν εἶναι ἄξιον ἀπορίας, ἀφοῦ ἕως καὶ ὁ θεῖός μου ἔγεινε βασιλεὺς τῆς Δανίας· ἐκεῖνοι δὲ οἱ ὁποῖοι δὲν ἐγύριζαν νὰ τὸν ἰδοῦν ἐνόσῳ ἦτο ζωντανὸς ὁ πατέρας μου, τώρα δίδουν εἴκοσι, σκράντα, πενῆντα, ἑκατὸν φλωριὰ διὰ νὰ τὸν ἔχουν ζωγραφιστόν! Μὰ τὸν Θεόν, κἄτι ἐδῶ κρύπτεται ὑπὲρ φύσιν, ἂν ἦτο τρόπος νὰ τὸ ἀνακαλύψῃ ἡ φιλοσοφία!

Ἀκούονται σάλπιγγες.

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Ἔρχονται οἱ ἠθοποιοί!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Κύριοι, καλῶς ἤλθετε εἰς τὴν Ἑλσινό-

ρην! Τὰ χέρια σας, παρακαλῶ! Ἡ ὑποδεξίωσις ἔχει διαφόρους τρόπους καὶ τύπους. Ἀφῆτέ με νὰ σᾶς χαιρετίσω μέ ὅλην τὴν τάξιν, μὴ τύχῃ καὶ ὅταν μὲ ἰδῆτε μὲ τοὺς ἠθοποιοὺς (μὲ τοὺς ὁποίους, σᾶς τὸ λέγω ἀπὸ τώρα, θὰ ἤμαι ὅλος εὐγένεια), νομίσετε ὅτι τοὺς ὑποδέχομαι καλλίτερα παρὰ σᾶς. Καλῶς ἤλθετε! Ἀλλὰ ὁ θειοπατέρας μου καὶ ἡ μανναθεία μου τὴν ἔσφαλαν.

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Εἰς τί, καλέ μου αὐθέντα;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Μόνον μὲ τὸν Βορηὰ εἶμαι τρελλός. Ὅταν φυσᾷ Νοτιά, διακρίνω τὸ γεράκι ἀπὸ τὸν γερανόν.

Εἰσέρχεται ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Καλῶς σᾶς ηὗρα ἄρχοντες!

ΑΜΛΕΤΟΣ Ἄκουσέ με, Γιλδενστέρνη, καὶ σὺ Ροζενκράνς. Ἀπὸ κάθε αὐτὶ κ' ἕνας ν' ἀκούῃ: Αὐτὸ τὸ μεγάλο μωρὸ ἀκόμη δὲν ἐβγῆκεν ἀπὸ τὰ σπάργανά του.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Ἴσως τοῦ τὰ ἔβαλαν δευτέραν φοράν· διότι ὁ γέρος, λέγουν, εἶναι δυὸ φοραὶς παιδί.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Μαντεύω ὅτι ἔρχεται νὰ μου εἰπῇ περὶ τῶν ὑποκριτῶν. Προσοχή!— (ὑψηλοτέρᾳ τῇ φωνῇ) Ἔχεις δίκαιον, Κύριε· ἦτο τὴν Δευτέραν τὸ πρωΐ, τῷ ὄντι!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Αὐθέντα μου, ἔχω νέα νὰ σοῦ εἰπῶ!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Αὐθέντα μου, ἔχω νέα νὰ σοῦ εἰπῶ! Ὅταν ὁ Ρόσκιος ἤκμαζεν εἰς τὴν Ρώμην . . .

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Οἱ ὑποκριταὶ ἦλθαν ἐδῶ, αὐθέντα μου!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὄχι δά!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Τιμίως, σοῦ λέγω!

ΑΜΛΕΤΟΣ. «Ἦλθ' ὁ καθένας 'ς τὸν γάδαρό του;»

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Οἱ καλλίτεροι ὑποκριταὶ τοῦ κόσμου διὰ τραγῳδίαν, κωμῳδίαν, ἱστορικὸν δρᾶμα, ποιμενικόν, ἱστορικοποιμενικόν, ποιμενικοϊστορικόν, τραγικοϊστορικόν, τραγικωμικοϊστορικοποιμενικόν, διὰ δρᾶμα κανονικόν, ἢ ποίημα ἀόριστον. Δι' αὐτοὺς οὔτε ὁ Σενέκας εἶναι βαρύς, οὔτε ὁ Πλαῦτος ἐλαφρός. Καὶ διὰ τὰ γραπτὰ καὶ διὰ τὰ αὐτοσχέδια αὐτοὶ εἶναι οἱ μόνοι!

ΑΜΛΕΤΟΣ. «Ὦ Ἰεφθάε, κριτὰ τοῦ Ἰσραήλ,» τί θησαυρὸν ὁποῦ τὸν εἶχες!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Τί θησαυρὸν εἶχεν, αὐθέντα μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Εἶχε «Μιὰν μονοκόρην ὡραιοτάτην· τὴν ἀγαποῦσε πάρα πολύ.»

ΠΟΛΩΝΙΟΣ καθ' ἑαυτόν. Πάλιν μὲ τὴν κόρην μου!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Δὲν εἶναι ἀλήθεια, γέρο Ἰεφθάε;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Ἂν μὲ λέγῃς ἐμένα Ἰεφθάε, αὐθέντα μου, ἔχω μίαν κόρην καὶ τὴν ἀγαπῶ πάρα πολύ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Αὐτὸ δὲν ἔπεται.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Τί λοιπὸν ἔπεται, αὐθέντα μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τί ἔπεται; «Ὅ,τι βρέξει ἂς καταιβάσῃ!» Καὶ ἔπειτα, ἠξεύρεις:

«Ἔγειν' ἐκεῖνο ποῦτον νὰ γείνῃ.»

Ἂν θέλῃς καὶ περισσότερα, θὰ τὰ εὕρῃς εἰς τὰ κάλανδα, διότι, βλέπεις, μοῦ ἦλθεν ἡ διακοπή μου ἐμένα.

Εἰσέρχονται τέσσαρες ἢ πέντε ΗΘΟΠΟΙΟΙ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καλῶς τους! Καλῶς ἤλθετε ὅλοι!—Χαίρω νὰ σὲ βλέπω καλά.—Καλῶς μοῦ ἤλθετε, φίλοι!—Ὦ, τὸν παλαιόν μου φίλον! Τὰ μάγουλά σου ἐδασώθησαν ἀφ' ὅτου ἔχω νὰ σὲ ἰδῶ! Ἦλθες νὰ μοῦ τραβήξῃς τὰ γένεια ἐδῶ; — Ὦ! Ἰδοὺ καὶ ἡ ὡραία μου Κυρία! Μὰ τὴν Παναγίαν, ἀπὸ τὸν καιρὸν ὁποῦ σὲ εἶδα ἐπλησίασες κατὰ ἕνα τσόκαρον τὸν οὐρανόν! Ἐλπίζω εἰς τὸν Θεὸν νὰ μὴ σοῦ ἐρράγισεν ἡ φωνή, ὡσὰν νόμισμα χωρὶς πέρασιν.—Καλῶς ἤλθετε ὅλοι!—Ἐλᾶτε, μὴ χάνωμεν καιρόν. Δείξατέ μας τὴν τέχνην σας. Ἀπαγγείλετέ μας τίποτε. Ἐλᾶτε! Τίποτε παθητικόν!

Α΄. ΗΘΟΠΟΙΟΣ. Τί ἀγαπᾷς, καλέ μου αὐθέντα!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Σὲ ἤκουσα ἐτὲ μίαν φορὰν νὰ λέγῃς κἄτι, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἐδόθη εἰς τὸ θέατρον ποτέ, ἢ τὸ πολὺ μίαν μόνην φοράν, διότι, ἐνθυμοῦμαι, δὲν ἤρεσεν εἰς τοὺς πολλούς. Ἦτο χαβιάρι διὰ τὸ πλῆθος! Καὶ ὅμως,—κατὰ τὴν κρίσιν μου, καὶ κατὰ τὴν κρίσιν ἄλλων, τῶν ὁποίων ἡ γνώμη εἰς αὐτὰ ἀξίζει περισσότερον ἀπὸ τὴν ἰδικήν μου,—τὸ δρᾶμα ἦτο ἀξιόλογον, μεθοδικὰ διηρημένον εἰς σκηνὰς καὶ γραμμένον μὲ πολλὴν ἀφέλειαν καὶ τέχνην. Κἄποιος, ἐνθυμοῦμαι, εἶπεν ὅτι οἱ στίχοι δὲν ἦσαν ἀρκετὰ πιπεράτοι διὰ νὰ ἔχῃ οὐσίαν τὸ πρᾶγμα, οὔτε ἀρκετὰ φουσκωμένον τὸ ὕφος διὰ νὰ ἀποδοθῇ ἐπιτήδευσις εἰς τὸν ποιητήν· ἔλεγεν ὅμως ὅτι ἡ μέθοδος ἦτο καλή, ἁπλῆ ὅσον καὶ εὐάρεστος, μᾶλλον δὲ φυσικὴ παρὰ ἐπιδει-

κτική. Μοῦ ἤρεσε πρὸ πάντων μία σκηνή, ἐκεῖ ὅπου ὁ Αἰνείας ὁμιλεῖ μὲ τὴν Διδώ,—μάλιστα ὅταν διηγεῖται τὴν σφαγὴν τοῦ Πριάμου. Ἐὰν δὲν σοῦ ἔφυγε ἀπὸ τὴν μνήμην, ἄρχισε ἀπὸ αὐτὸν τὸν στίχον . . . Στάσου νὰ ἰδῶ, στάσου νὰ ἰδῶ :

«Ὁ δὲ ἄγριος ὁ Πύρρος ὡς θηρίον Ὑρκανίας . . . . »

Ὄχι, δὲν εἶναι τοῦτο. Ἀρχίζει ὅμως μὲ τὸν Πύρρον.

«Ὁ δὲ ἄγριος ὁ Πύρρος, ὅστις φέρων πανοπλίαν
»μελανὴν ὡς ἡ ψυχή του, εἶχε τῆς νυκτὸς τὴν ὄψιν
»ὅτε ἤρχετο κρυμμένος εἰς τὸν ἀποφράδα ἵππον,
»ἤδη ἔχει ἠλειμμένα ἐπὶ τῆς φρικτῆς μορφῆς του
»φοβερώτερα σημεῖα. Ἀπὸ κεφαλῆς εἰς πόδας
»ἐρυθρόχρους ὅλος ἤδη, ἀπὸ αἷμ' ἐρραντισμένος
»καὶ πατέρων καὶ μητέρων καὶ υἱῶν καὶ θυγατέρων,
»κεχρισμένος ἐκ τῆς τέφρας τῶν ὁδῶν τῶν καιομένων,
»αἵτινες μὲ φῶς γεέννης, φῶς ἀπαίσιον, φωτίζουν
»τὴν σφαγὴν τοῦ ἄνακτός των,—φλέγων ἐκ πυρὸς καὶ
[μένους
»καὶ σχεδὸν ἐξωγκωμένος ἐξ αἱμάτων πεπηγότων,
»μ' ἄνθρακας τοὺς ὀφθαλμούς του, ὁ ἐπάρατος ὁ Πύρρος
»τὸν σεβάσμιον διώκει τοῦ Ἰλίου βασιλέα!»

Ἰδού· ἐξακολούθησε σύ.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Εὖγε, αὐθέντα μου, εὖγε! Ὡραῖα τὰ εἶπες· μὲ τόνον καὶ μὲ ἔμφασιν!

Α΄. ΗΘΟΠ. «Τὸν εὑρίσκει μετ' ὀλίγον ἀντιτάσσοντα
[εἰς μάτην

»κατὰ τῶν ἐχθρῶν Ἑλλήνων τὰ ἀνεπαρκῆ του ὅπλα.
»Τὸ ἀρχαϊκόν του ξίφος εἰς τὴν χεῖρά του ὡς ξένον,
»ὅπου πέσῃ ἐκεῖ μένει, ἀπειθὲς 'ς τὸ πρόσταγμά του.
»Πνέων μένεα ὁ Πύρρος ἐφορμᾷ εὐθὺς ξιφήρης
»κατ' ἀνίσου ἀντιπάλου· πλὴν τοῦ φοβεροῦ του ξίφους
»ἡ βοὴ ἀρκεῖ καὶ μόνη κ' ἡ συρίζουσα ὁρμή του,
»καὶ εὐθὺς ἐκλελυμένος πίπτει κατὰ γῆς ὁ γέρων!
»Τότε, ὡς νὰ συνῃσθάνθη ἡ ἀναίσθητος ἡ Τροία
»τὴν πληγὴν ἐκείνην, τρέμει, φλέγουσα δ' ἡ κορυφή της
»σείεται καὶ καταπίπτει ἐπὶ τὰ θεμέλιά της,
»καὶ τὴν ἀκοὴν τοῦ Πύρρου πάταγος φρικτὸς προσβάλλει.
«Τὸ δὲ ξίφος του,—ὦ θαῦμα!—ἕτοιμον νὰ ἐπιπέσῃ
»εἰς τοῦ πολιοῦ Πριάμου τὰς χιονολεύκους τρίχας,
»φαίνετ' αἴφνης ὡς νὰ μένῃ κολλητὸν εἰς τὸν ἀέρα·
»καὶ ὡς ξένος εἰς τὴν φύσιν, εἰς τὴν θέλησίν του ξένος,
»εἴδωλον τυράννου λέγεις, μένει ἄπρακτος ὁ Πύρρος.
»Ἀλλ' ὡς βλέπομεν συχνάκις, πρὶν ἡ καταιγὶς ἐπέλθῃ,
»εἰς τοὺς οὐρανοὺς γαλήνην, ἡσυχίαν εἰς τὰ νέφη,
»ἄνεμος φωνὴν δὲν ἔχει, τῆς δὲ γῆς ἡ σφαῖρα κάτω
»σιωπὴν κρατεῖ θανάτου, καὶ διὰ μιᾶς ἀστράπτει
»καὶ τοῦ κεραυνοῦ ὁ κρότος τὸ στερέωμα κλονίζει,
»παρομοίως καὶ ὁ Πύρρος μετὰ στιγμιαίαν παῦσιν
»λυσσωδῶς ἀρχίζει πάλιν ν' ἀπολύῃ καὶ νὰ θύῃ!
»Οὐδ' ἡ σφύρα τῶν Κυκλώπων ἔπιπτε μὲ λύσσαν τόσην
»εἰς τοῦ Ἄρεως τὰ ὅπλα, εἰς ἀεὶ τεχνουργηθέντα,
»μ' ὅσην ἔπιπτε τοῦ Πύρρου τὸ καθημαγμένον ξίφος

»ἐπι τοῦ Πριάμου ἤδη !...
»Ἔξω, ἔξω, Τύχη πόρνη ! Ἐν συνόδῳ συνηγμένοι
»ὦ Θεοί, ἰσχύν της πᾶσαν ἀφαιρέσατ' ἐκ χειρῶν της,
»καὶ συντρίψατε καὶ κύκλον καὶ ἀκτῖνας τοῦ τροχοῦ της,
»γυμνὸν δὲ τὸν ἄξονά του, ὦ Θεοί, κυλίσατέ τον
»ἀπὸ τ' οὐρανοῦ τὰ ὕψη εἰς τὰ βάθη τοῦ Ταρτάρου !»

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Αὐτὸ εἶναι πολὺ μακρύ !

ΑΜΛΕΤΟΣ. Θὰ τὸ στείλωμεν εἰς τὸν κουρέα μαζῆ μὲ τὴν γενειάδα σου. — Ἐξακολούθησε, παρακαλῶ. Αὐτὸς θέλει τραγοῦδι χοροῦ ἢ καμμίαν ἀδιάντροπην ριμάδα, εἰδὲ τὸν παίρνει ὁ ὕπνος ! Ἐξακολούθησε. Ἔλα εἰς τὴν Ἑκάβην.

ΗΘΟΠΟΙΟΣ. «Πλὴν τίς εἶδε τὴν Ἑκάβην πεπλοπερι-
[τυλιγμένην...»

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πεπλοπεριτυλιγμένην !

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Καλὸν εἶναι τὸ πεπλοπεριτυλιγμένην· πολὺ καλόν !

ΗΘΟΠΟΙΟΣ. «...ἀνυπόδητον 'ς τοὺς δρόμους ἄνω
[κάτω φερομένην,
»καὶ τὰς φλόγας ἀπειλοῦσαν μὲ τὸ ἄφθονόν της δάκρυ;
»Εἰς τὴν κεφαλήν της ράκος, ὅπου ἄλλοτ' εἶχε στέμμα,
»ἡ δὲ ἄσαρκος ὀσφύς της, ἡ ὠδίνασα τοτάκις,
»ἀντ' ἐσθῆτος πολυτίμου ἔφερε σινδόνην μόνον
»τὴν ὁποίαν εἰς τὸν τρόμον τὸν αἰφνίδιον ἐζώσθη !
»Τίς τὴν εἶδε καὶ μὲ γλῶσσαν ἀποστάζουσαν πικρίαν
»'ς τὴν παλίμβουλον τὴν Τύχην ὄνειδος νὰ μὴ προστρίψῃ;

»Κ' οἱ Θεοὶ ἐκεῖ ἂν ἦσαν, ὅτε βλέπουσα τὸν Πύρρον
»μετὰ τέρψεως ἀγρίας ἀνασείοντα τὸ ξίφος
»καὶ τοῦ ἀτυχοῦς Πριάμου κατακόπτοντα τὰ μέλη,
»ἐὰν ἤκουον τὸν θρῆνον καὶ τὴν γοερὰν κραυγήν της,
»(ἀπαθεῖς ἐκτὸς ἂν εἶναι εἰς τ' ἀνθρώπινα ἐν γένει,)
»κ' οἱ Θεοὶ αὐτοὶ ἐξ οἴκτου ἤθελον ἐκθλίψει δάκρυ
»ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἐπάνω τ' Οὐρανοῦ τῶν πυριφλέκτων!»

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Κύτταξέ τον καλέ! Ἤλλαξεν ἡ ὄψις του κ' ἔχει δάκρυα 'ς τὰ μάτια! Φθάνει, παρακαλῶ. Μὴ ἄλλο!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καλά! Μοῦ λέγεις τὸ ἐπίλοιπον ὑστερώτερα· (πρὸς τὸν Πολώνιον). — Καλέ μου αὐθέντα, ἰδὲ παρακαλῶ νὰ μὴ λείψῃ τίποτε εἰς τοὺς ἠθοποιούς. Μὲ ἤκουσες; Κύτταξε νὰ τοὺς περιποιηθοῦν καλά, διότι αὐτοὶ εἶναι ἡ συγκεφαλαίωτις καὶ ἡ συνοπτικὴ χρονογραφία τῆς ἐποχῆς. Καλλίτερα νὰ ἔχῃς κακὸν ἐπιτύμβιον μετὰ θάνατον, παρὰ ἕνα των κακὸν λόγον ἐνόσῳ ζῇς.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Αὐθέντα μου, θὰ φροντίσω νὰ ἔχουν ὅ,τι τοὺς πρέπει.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τί λέγεις, ἄνθρωπε! Κύτταξε καλά! Ἂν εἶναι νὰ ἔχῃ ὁ καθεὶς ὅ,τι τοῦ πρέπει, καὶ ποῖος θὰ γλυττώσῃ ξυλοφόρτωμα! Φρόντισέ τους ὅπως ἁρμόζει εἰς τὴν ἰδικήν σου θέσιν καὶ εἰς τὴν ἀξιοπρέπειάν σου. Ὅσον ὀλιγώτερον ἀξίζουν αὐτοί, τόσον μεγαλειτέρα ἡ ἀξία τῆς φιλοφροσύνης σου. Πᾶρέ τους μέσα.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Κοπιάσετε, Κύριοι!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πηγαίνετε μαζῆ του, φίλοι. Αὔριον θὰ ἔχωμεν παράστασιν.

Ἐξέρχεται ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ μετὰ τῶν ἠθοποιῶν, ἐκτὸς τοῦ πρώτου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἄκουσέ με, παλαιέ μου φίλε. Ἠμπορεῖτε νὰ μοῦ παραστήσετε τὸν φόνον τοῦ Γονζάγου;

ΗΘΟΠΟΙΟΣ. Μάλιστα, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Αὐτὸ νὰ ἔχωμεν αὔριον βράδυ. Ἠμπορεῖς ἐν ἀνάγκῃ νὰ μάθῃς δώδεκα ἢ δεκαὲξ στίχους, τοὺς ὁποίους θὰ γράψω διὰ νὰ τοὺς προσθέσῃς εἰς τὸ μέρος σου;

ΗΘΟΠΟΙΟΣ. Μάλιστα, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καλά! Πήγαινε καὶ σὺ μὲ τὸν γέροντα— καὶ κύτταξε μὴ τὸν περιπαίζεις. (Ἐξέρχεται ὁ Α' ΗΘΟΠΟΙΟΣ). Καλοί μου φίλοι, σᾶς ἀφίνω ἕως τὸ ἑσπέρας. Καλῶς ἤλθετε εἰς τὴν Ἐλσινόρην!

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Καλέ μου αὐθέντα...

ΑΜΛΕΤΟΣ. Εἰς τὸ καλόν, κ' οἱ δύο σας.

Ἐξέρχονται ὁ ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ καὶ ὁ ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἄ! Τώρα εἶμαι μόνος!—
Τί ποταπὸν ἀνδράποδον, τί κνώδαλον ποῦ εἶμαι!
Δὲν εἶν' ἀξιοθαύμαστον, αὐτὸς ὁ θεατρῖνος
εἰς μόνην τὴν προσποίησιν, εἰς τ' ὄνειρον τοῦ πάθους
τόσον νὰ σφίγγῃ τὴν ψυχὴν μὲ τὴν παράστασίν του,
ὥστ' ἀπ' τὸν πόνον τῆς ψυχῆς κ' ἡ ὄψις του ν' ἀλλάζῃ;
Σ τὰ βλέφαρά του δάκρυα, 'ς τὸ πρόσωπόν του λύπη,

φωνὴ πνιγμένη, ἀπὸ λυγμούς, καὶ σχήματος, κινήσεις,
ἐκφράσεις, ὅλα σύμφωνα μὲ ὅ,τι προσποιεῖται!
Καὶ ὅλα διὰ τίποτε! Πρὸς χάριν τῆς Ἑκάβης!
Τί κ' ἡ Ἑκάβη πρὸς αὐτὸν κ:' αὐτὸς πρὸς τὴν Ἑκάβην
καὶ κλαίει ἐξ αἰτίας της; Τί θἄκαμνε ἂν εἶχε
νύξιν αὐτὸς καὶ ἀφορμήν, καθὼς ἐγώ, νὰ κλαίῃ;—
Ὁλόκληρον τὸ θέατρον θὰ τὄπνιγε 'ς τὸ δάκρυ,
θὰ ξέσχιζε μὲ θρήνους του τ' αὐτιὰ τοῦ κόσμου ὅλου,
ἐνόχους θὰ ἐτρέλλαινε, θὰ 'τρόμαζε ἀθῴους,
ἀσόφους θὰ ἐξέπληττε, θὰ ἔκαμνε τῷ ὄντι
κ' ἡ ἀκοὴ κ' ἡ ὅρασις νὰ θαμβωθῇ τοῦ κόσμου!
Κ' ἐγώ, ὁ ἄθλιος ἐγώ, ὁ λασποζυμωμένος,
'σὰν τὸν χαμένον, ἀστοχῶ τὸ πάθος μου, καὶ χάσκω,
καὶ οὔτε κἂν τί νὰ εἰπῶ δὲν ἔχω,—οὔτε λέξιν,
ὄχι, δὲν λέγω τίποτε δι' ἕνα βασιλέα
ποῦ μὲ τὸν δόλον καὶ ζωὴν καὶ θρόνον τοῦ ἐπῆραν!
Δὲν εἶμαι ἕνας ἄνανδρος; Ποιὸς θέλει νὰ μὲ δείρῃ,
νὰ μὲ ὑβρίσῃ, νὰ μὲ 'πῇ ὅτ' εἶμαι ἕνας ψεύτης,
νὰ ξερριζώσῃ ἀπ' ἐδῶ τὰ γένεια μου;... Ποιὸς θέλει;
Ποιός; Ἄ! Ὅλα τ' ἀνέχομαι, ἀφοῦ δὲν ἔχω αἷμα
καὶ λείπει ἀπὸ μέσα μου χολὴ νὰ μοῦ πικράνῃ
τὴν καταπίεσιν! Εἰδὲ θὰ εἶχα χορτασμένους
ὅλους τοὺς γύπας τ' οὐρανοῦ ὡς τώρα μὲ τὰ σπλάγχνα
ἐκείνου τοῦ λῃστοῦ!. Αἰσχρὲ προδότη, δολοφόνε,
ἀναίσχυντ', ἀσυνείδητε, ἀπάνθρωπε, κακοῦργε,
προδότη!... Ὦ! Ἐκδίκησις!...Τί κτῆνος ὁποῦ εἶμαι!

Ἰδοὺ ἀνδρεία ἀληθινή, ἰδού! Ἐγώ, τὸ τέκνον
ἑνὸς πατρὸς ἀγαπητοῦ καὶ δολοφονημένου,
ἐνῷ καὶ Γῆ καὶ Οὐρανὸς ἐκδίκησιν φωνάζουν,
ἐγώ, 'σὰν πόρνη, τὴν καρδιά μὲ λόγια ἐλαφρόνω
καὶ βλαστημῶ 'σὰν κάπηλος, 'σὰν μιὰ παληογυναῖκα!
Αἶσχός μου, αἶσχος! Ἐντροπή! - Δουλεύετε, μυαλά μου.-
Τὸ ἤκουσα νὰ λέγεται, ὅτι κρυφοὶ κακοῦργοι,
'ς τὸ θέατρον, μὲ τὴν πλοκὴν τοῦ δράματος καὶ μόνην,
ἔλαβαν τόσον κλονισμὸν εἰς τὴν ψυχήν των, ὥστε
ἀναφανδὸν ἐκήρυξαν τὰ κακουργήματά των·
διότι τὸ κακούργημα, ἂν καὶ δὲν ἔχῃ γλῶσσαν,
εὑρίσκει, ὡς ἐκ θαύματος, φωνὴν καὶ ξεφωνίζει!
Θὰ βάλω τοὺς ὑποκριτὰς αὐτοὺς νὰ παραστήσουν
παράστασιν, τὸν θάνατον νὰ 'μοιάζῃ τοῦ πατρός μου,
ἐνώπιον τοῦ θείου μου. Θὰ τὸν παρατηρήσω,
θὰ τὸν σκαλίσω 'ς τὰ ψαχνά! Ἀρκεῖ ν' ἀνατριχιάσῃ
καὶ 'ξεύρω 'γὼ τὸν δρόμον μου!-Τὸ φάντασμα ποῦ εἶδα
ἴσως νὰ εἶν' ὁ Σατανᾶς, ποῦ δύναται ὅταν θέλῃ
σχῆμα νὰ παίρνῃ ἀρεστόν. Ναί. Ἴσως ὠφελεῖται
ἀπ' τὴν ἀδυναμίαν μου καὶ τὴν ἀσθένειάν μου,
(διότ' εἰς πνεύματ' ἀσθενῆ πρὸ πάντων ὑπερέχει)
καὶ μὲ γελᾷ ὁ Σατανᾶς διὰ νὰ μὲ κολάσῃ.
Πρέπει νὰ ἔχω ἀπ' αὐτὸ ἀσφαλεστέραν βάσιν!
Θὰ ἔχω τὴν παράστασιν. Ἐκείνη θὰ μοῦ μάθῃ
τί κρύπτει μέσα 'ς τῆς ψυχῆς ὁ θεῖός μου τὰ βάθη!

(Ἐξέρχεται).

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Αἴθουσα ἐν τῷ ἀνακτόρῳ.

Εἰσέρχονται ΚΛΑΥΔΙΟΣ, ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ, ΠΟΛΩΝΙΟΣ, ΟΦΗΛΙΑ, ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ καὶ ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ.

ΚΛΑΥΔ. Καὶ δὲν ἐστάθη δυνατὸν νὰ μάθετε μὲ τρόπον
πόθεν ἡ τόση ταραχὴ καὶ σύγχυσις τοῦ νοῦ του
καὶ διατὶ ἀνέτρεψε τὸν ἥσυχόν του βίον
αὐτὴ ἡ ἐπικίνδυνος κι' ὁρμητικὴ μανία ;

ΡΟΖΕΚΡΑΝΣ. Ὁμολογεῖ κι' ὁ ἴδιος ὅτ' εἶναι ταραγμένος,
ἀλλὰ δὲν θέλει νὰ εἰπῇ ποιὰ εἶναι ἡ αἰτία.

ΓΙΛΔΕΝΣΤ. Καὶ οὔτε νοστιμεύεται νὰ ἐρευνοῦν τί ἔχει,
ἂν προσπαθήσῃ δὲ κανεὶς νὰ ἔλθῃ 'ς ἐξηγήσεις,
μὲ ἐπιτηδειότητα ἐκεῖνος τ' ἀποφεύγει.

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Σᾶς ὑπεδέχθηκε καλά ;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Ὡς ἄνθρωπος τοῦ κόσμου.

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Ἀλλ' ἦτο ὡς νὰ ἔκαμνε 'ς τὸν
[ἑαυτόν του βίαν.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Ἐὰν ὁ λόγος δι' αὐτόν, τὰ λόγια του
[ὀλίγα,

ἀλλὰ εἰς τ' ἄλλα πρόθυμος νὰ κάμνῃ ὁμιλίαν.

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Καμμίαν διασκέδασιν δὲν εἴδετε νὰ θέλῃ;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Ἐσυναπαντηθήκαμεν 'ς τὸν δρόμον
[κατὰ τύχην,
μὲ μερικοὺς ὑποκριτάς, Κυρία μου, γνωστούς του,
καὶ ὅταν τοῦ τὸ εἴπαμεν, ὡσὰν νὰ τὸ ἐχάρη.
Εἶν' ἐδῶ κἄπου 'ς τὴν Αὐλήν· καὶ μάλιστα νομίζω
διέταξε παράστασιν ἀπόψε νὰ τοῦ δώσουν.

ΠΟΛ. Ἀλήθεια,—καὶ μ' ἐσύστησε νὰ σᾶς παρακαλέσω
νὰ ἰδῆτε καὶ ν' ἀκούσετε τὸ πρᾶγμα.

ΚΑΛΥΔΙΟΣ. Εὐχαρίστως!
Πολὺ μ' ἀρέσει εἰς αὐτὰ νὰ δίδεται ὁ νοῦς του.
Ἀγαπητοί μου ἄρχοντες, διασκεδάζετέ τον
ὅσον σᾶς εἶναι δυνατόν!

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Τὸ χρέος μας, αὐθέντα!
Ἐξέρχονται ὁ ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ καὶ ὁ ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ.

ΚΛ. Γερτρούδη μου ἀγαπητή, καὶ σὺ νὰ μᾶς ἀφήσῃς,
διότι περιμένομεν νὰ ἔλθῃ ὁ Ἁμλέτος,
καθὼς ἐσυμβιβάσαμεν, καὶ δῆθεν κατὰ τύχην
νὰ ἐνταμώσῃ ἔξαφνα ἐδῶ τὴν Ὀφηλίαν.
Ἐγὼ μὲ τὸν πατέρα της κρυμμένοι ἐν τοσούτῳ
'πίσω ἐδῶ,—κατάσκοποι δικαιολογημένοι,—
θὰ βλέπωμεν ἀόρατοι τὴν συναπάντησίν των
καὶ ἀσφαλῶς θὰ κρίνωμεν ἀπὸ τὸ φέρσιμόν του
ἂν εἶναι ἀπ' τὸν ἔρωτα τὸ πάθος του ἢ ὄχι.

ΓΕΡ. Σὲ ὑπακούω.—Κ' εὔχομαι, καλή μου Ὀφηλία,

νὰ εἶν' ἡ ὡραιότης σου καὶ μόνη ἡ αἰτία
τῆς τρέλλας τοῦ Ἀμλέτου μου, ὥστε ἡ ἀρετή σου
καὶ πάλιν εἰς τὰ πρῶτά του νὰ μᾶς τὸν ξαναφέρῃ
διὰ καλὸν κι' αὐτοῦ καὶ σοῦ!

ΟΦΗΛΙΑ. Τὸ εὔχομαι, Κυρία!

Ἐξέρχεται ἡ ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ.

ΠΟΛ. Σύ, Ὀφηλία, μεῖν' ἐδῶ καὶ περιπάτει μόνη.
Νὰ τὸ προσευχητάριον· πᾶρε καὶ διάβαζέ το·
αὐτὸ θὰ εἶναι πρόφασις τῆς μοναξιᾶς σου κἄπως.
Κοινὸν αὐτὸ ἁμάρτημα: πολὺ συχνὰ συμβαίνει
μὲ πρόσωπον τῆς ἀρετῆς, μὲ σχῆμα εὐλαβείας
κι' αὐτὸν νὰ ζαχαρόνωμεν τὸν διάβολον ἀπ' ἔξω!

ΚΛΑΥΔΙΟΣ καθ' ἑαυτόν. Τῷ ὄντι, ἀληθέστατον! Ὤ!
[Τὴν συνείδησίν μου
τὰ λόγια του 'σὰν δίστομο μαχαῖρι μοῦ τὴν σχίζουν!
Δὲν εἶναι τόσον ἄσχημο τὸ μάγουλο τῆς πόρνης
κάτω ἀπ' τὸ κάλλος τὸ πλαστὸν ποῦ τῆς τὸ πασσαλείφει,
ὅσον ἡ ἀνομία μου μέσ' 'ς τὰ ψευδῆ μου λόγια!
Ὤ, βάρος!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Βλέπω κ' ἔρχεται. Κρυπτώμεθα, αὐθέντα.

Ἐξέρχονται ὁ ΚΛΑΥΔΙΟΣ καὶ ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ,
εἰσέρχεται δὲ ὁ ΑΜΛΕΤΟΣ.

ΑΜΛ. Νὰ ζῇ κἀνείς, ἢ νὰ μὴ ζῇ; Ἰδοὺ ἡ ἀπορία.
Τί εἶναι πλέον εὐγενές; Νὰ ζῇ, νὰ ὑποφέρῃ
τῆς Εἱμαρμένης τῆς σκληρᾶς τὰ βέλη, τὰς σφενδόνας,
ἢ 'ς ἕνα πέλαγος δεινῶν ν' ἀντισταθῇ ἐνόπλως,

νὰ τ' ἀναγκάσῃ ἔνοπλος νὰ παύσουν!—Ν' ἀποθάνῃ,
νὰ κοιμηθῇ..... Ἰδοὺ τὸ πᾶν! Καὶ μόνον μ' ἕνα ὕπνον
νὰ παύῃ ὁ πονόκαρδος καὶ τὰ δεινὰ τὰ χίλια
ποῦ εἶν' ἡ μοῖρα τῆς σαρκός, συντέλεια θὰ ἦτο
νὰ τὴν ἐπιθυμῇ κανεὶς ἐνθέρμως!—Ν' ἀποθάνῃ,
νὰ κοιμηθῇ.—Νὰ κοιμηθῇ; Νὰ ὀνειρεύετ' ἴσως!
Ἰδοὺ τὸ πρόσκομμα, ἰδού! Διότι 'ς τοῦ θανάτου
τὸν ὕπνον τοῦτον ἄρά γε τί ὄνειρα θὰ ἔλθουν,
ἀφοῦ ἀποτινάξωμεν τὴν σκέπην τὴν φθαρτήν μας;
Αὐτὸ μᾶς φέρει δισταγμούς· αὐτὸ εἶν' ἡ αἰτία
ποῦ κάμνει τόσον μακρυνὸν τῆς συμφορᾶς τὸν βίον.
Διότι, ποῖος ἤθελε ποτὲ νὰ ὑποφέρῃ
τοῦ κόσμου τὸν περίγελων καὶ τὴν καταδρομήν του,
τυράννων καταπίεσιν, τρανῶν ὑπεροψίαν,
τὰ βάσανα τοῦ ἔρωτος τοῦ καταφρονημένου,
τοῦ νόμου τὴν βραδύτητα, τὸ ὕφος τῶν ἀρχόντων,
καὶ ὅσα κολαφίσματα ἁρπάζει καθ' ἡμέραν
ἡ μετριόφρων ἀρετὴ ἀπὸ τοὺς ἀναξίους,
ἐνῷ τοῦ ἦτο δυνατὸν τὸ πᾶν νὰ ἐξοφλήσῃ
μ' ἕνα κεντρί! Ποιὸς ἤθελε φορτία νὰ σηκόνῃ,
καὶ νὰ ἱδρόνῃ, νὰ βογκᾷ ἀπ' τῆς ζωῆς τὸ βάρος,
ἐὰν τοῦ μετὰ θάνατον ὁ φόβος,—ἂν ὁ τόπος
ὁ ἄγνωστος, ὁποῦ ποτὲ κανένας ταξειδιώτης
ἀκόμη δὲν ἐγύρισεν ἀπὸ τὰ σύνορά του,—
ἐὰν δὲν μᾶς ἐκλόνιζαν αὐτὰ τὴν θέλησίν μας,
ὥστε κανεὶς νὰ προτιμᾷ τὰ βάσανα ποῦ ἔχει,

παρὰ νὰ τρέξῃ μόνος του εἰς ἄλλα ποῦ δὲν 'ξεύρει!
'Ιδοὺ πῶς ἡ συνείδησις δειλοὺς μᾶς κάμνει ὅλους,
ἰδοὺ τῆς ἀποφάσεως τὸ φυσικὸν τὸ χρῶμα
πῶς μὲ τ' ἀχνό της θάμπωμα ἡ σκέψις τὸ χλωμιάζει,
καὶ πῶς ἐπιχειρήματα μεγάλα καὶ γενναῖα
μὲ τοὺς τοιούτους δισταγμοὺς ἀπ' τὰ νερά των 'βγαίνουν
καὶ καταντοῦν καὶ τ' ὄνομα τοῦ ἔργου νὰ τὸ χάνουν!—
Πλήν, σιωπή!—Ὦ! ἡ γλυκειὰ ἡ 'Οφηλία!—Νύμφη,
'ς τὴν προσευχήν σου μὴ ξεχνᾷς κ' ἐμὲ τὰ κρίματά μου,

ΟΦ. Αὐθέντα, πῶς ἐπέρασες τόσαις καὶ τόσαις 'μέραις;

ΑΜ. Εὐχαριστῶ σε ταπεινῶς· καλά, καλά!

ΟΦΗΛΙΑ. Αὐθέντα,
τὰ ὅσα ἐνθυμήματα μοῦ ἔδωκες τὰ ἔχω
καὶ πρὸ καιροῦ ἐπιθυμῶ νὰ σοῦ τὰ ἐπιστρέψω.
Παρακαλῶ σε, λάβε τα!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὄχι ἐγώ· ποτέ μου!
Δὲν σ' ἔχω δώσει τίποτε ποτέ μου!

ΟΦΗΛΙΑ. Μ' ἔχεις δώσει·
τὸ 'ξεύρεις ὅτι μ' ἔδωκες· καὶ μ' ἔδωκες μαζῆ των
καὶ λόγια γλυκοπρόφερτα, ποῦ ἔκαμναν τὰ δῶρα
ἀκόμη πλουσιώτερα. Τὸ ἄρωμά των 'πάγει
καὶ δὲν τὰ θέλω! Πᾶρε τα! Μιὰ εὐγενὴς καρδία
τὰ πλούσια χαρίσματα πτωχὰ τὰ λογαριάζει,
ὁπόταν ἡ προαίρεσις τοὺ χαριστοῦ ἀλλάζῃ.
'Ιδού, αὐθέντα, πᾶρέ τα!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἄ! Εἶσαι τιμημένη;

ΟΦΗΛΙΑ. Αὐθέντα μου!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Εἶσαι εὔμορφη;

ΟΦΗΛΙΑ. Τί θέλεις νὰ εἰπῆς, αὐθέντα μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὅτι ἂν ἦσαι τιμημένη καὶ εὔμορφη, δὲν πρέπει ν' ἀφήσῃς τὴν τιμήν σου νὰ παιρνοδίδῃ μὲ τὴν ὡραιότητά σου.

ΟΦΗΛΙΑ. Καὶ τί καλλίτερον σύντροφον ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἡ ὡραιότης παρὰ τὴν τιμήν;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἐκεῖνο 'ποῦ σοῦ λέγω! Διότι ἡ ὡραιότης ἔχει περισσοτέραν δύναμιν νὰ μεταμορφώσῃ τὴν τιμὴν εἰς παλλακίδα, παρὰ ὅσην ἔχει ἡ τιμὴ διὰ ν' ἀλλάξῃ τὴν ὡραιότητα καθ' ὁμοίωσίν της. Αὐτὰ ἕνα καιρὸν ἦσαν παραδοξολογίαι, ἀλλ' ὁ παρὼν καιρὸς τὰ ἀπέδειξε σωστά! Σὲ ἠγάπησα ἄλλοτε.

ΟΦΗΛΙΑ. Μὲ εἶχες κάμει τῷ ὄντι νὰ τὸ πιστεύω, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Δὲν ἔπρεπε νὰ μὲ πιστεύσῃς! Διότι ὅσον καὶ ἂν ἐμβολιασθῇ μὲ ἀρετὴν τὸ παλαιὸν δένδρον, μένει ὅμως πάντοτε ἡ πρώτη οὐσία του. Δὲν σὲ ἠγάπησα!

ΟΦΗΛΙΑ. Τόσον μεγαλειτέρα ἡ ἀπάτη μου!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πήγαινε 'ς τὸ μοναστῆρι! Πρὸς τί νὰ τεκνοποιήσῃς ἁμαρτωλούς; Ἐγὼ εἶμαι ὁπωσοῦν ἐνάρετος, καὶ ὅμως ἠμποροῦσα νὰ προσάψω εἰς τὸν ἑαυτόν μου τόσα καὶ τόσα, ὥστε καλλίτιρα νὰ μὴ μὲ εἶχε γεννήσει ἡ μητέρα μου. Εἶμαι κενόδοξος, ἐκδικητικός,

ὑπερήφανος! Ἠμποροῦσα νὰ σοῦ ἀραδιάσω ἐλαττώματά μου περισσότερα παρὰ ὅσην ἔχω σκέψιν νὰ τὰ στοχασθῶ, φαντασίαν νὰ τὰ δώσω μορφήν, ἢ καιρὸν νὰ τὰ βάλω εἰς πρᾶξιν! Τί θέλουν τοιαῦτα ὄντα νὰ ἕρπουν μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς; Εἴμεθα ὅλοι ἐξώλεις καὶ προώλεις! Μὴ πιστεύῃς κανένα! Πήγαινε 'ς τὸ μοναστῆρι!—Ποῦ εἶναι ὁ πατέρας σου;

ΟΦΗΛΙΑ. Εἰς τὸ σπίτι, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Νὰ τὸν κλείσουν μέσα, ὥστε μόνον ἐκεῖ νὰ κάμνῃ τὰ ξεμωράματά του! Ὥρα καλή!

ΟΦΗΛΙΑ καθ' ἑαυτήν. Ὦ Θεὲ τοῦ ἐλέους, βοήθησέτον!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἂν ὑπανδρευθῇς, ἰδοὺ τί κατάραν σοῦ δίδω προῖκα: Καὶ ἀγνὴ ὅσον ὁ πάγος νὰ ἦσαι, καὶ καθαρὰ ὅσον τὸ χιόνι, τὴν συκοφαντίαν δὲν θὰ τὴν γλυτώσῃς! Πήγαινε 'ς τὸ μοναστῆρι! Ὥρα καλή σου! Ἀνίσως δὲ θέλῃς καὶ καλὰ νὰ ὑπανδρευθῇς, πᾶρε ἄνδρα κουτόν, διότι οἱ γνωστικοὶ ἠξεύρουν τί τέρατα τοὺς κάμνετε! Πήγαινε 'ς τὸ μοναστῆρι,—καὶ μίαν ὥραν ἀρχήτερα! Ὥρα καλή!

ΟΦΗΛΙΑ καθ' ἑαυτήν. Ὦ οὐράνιαι δυνάμεις, θεραπεύσετέ τον!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἔχω ἀκουστὰ καὶ τὰ βαψίματά σας! Ὁ Θεὸς σᾶς ἔδωκε ἕνα πρόσωπον καὶ σεῖς κατασκευάζετε ἄλλο! Χορεύετε, σέρνεσθε, ψευδίζετε, ἀλλάζετε ὅ,τι ἔπλασεν ὁ Θεός, καὶ τὴν ἀναισχυντίαν 'σας θέλετε νὰ

μᾶς τὴν περάσετε δι' ἀθωότητα! Πηγαίνετε 'ς τὸ καλό! Δὲν θέλω ἄλλο ἀπὸ αὐτά! Αὐτὰ μ' ἐτρέλλαναν! Νὰ 'ποῦ σοῦ τὸ λέγω: Ἄλλα συνοικέσια δὲν μᾶς χρειάζονται. Ὅσοι ἔτυχαν νὰ εἶναι ὑπανδρευμένοι, ἂς ζήσουν,—ἐκτὸς ἑνός! Οἱ ἄλλοι νὰ μείνουν ὅπως εἶναι. Πήγαινε 'ς τὸ μοναστῆρι! Πήγαινε!

(Ἐξέρχεται).

ΟΦ. Τί νοῦς λαμπρός, ἀλλοίμονον, ἐδῶ κατεχρημνίσθη!
Ἡ εὐπροσήγορη 'ματιά, ἡ προκομμένη γλῶσσα,
τ' ἀνδρεῖον ξίφος, ἡ ἐλπίς, τὸ ρόδον τῆς Δανίας,
αὐτός, καθρέπτης τοῦ συρμοῦ, τῆς εὐγενείας τύπος,
σημάδι ὅλων τῶν 'ματιῶν, τόσον νὰ πέσῃ, τόσον!
Κ' ἐγώ, ἀξιοδάκρυτη καὶ μαύρη, ποῦ μ' ἐδόθη
τῆς μουσικῆς τῶν ὅρκων του νὰ εὐφρανθῶ τὸ μέλι,
βλέπω τὸν νοῦν τὸν εὐγενῆ, τὸν ἡγεμονικόν του,
'σὰν ραγισμένο σήμαντρο παράφωνα νὰ κράζῃ,
τὸ ἄνθος τῆς νεότητος τ' ἀσύγκριτον τὸ βλέπω
'ς τὴν τρέλλαν νὰ μαραίνεται! Κακή, κακή μου ὥρα
νὰ ἰδῶ ἐκεῖνα πῶβλεπα, κι' αὐτὰ νὰ βλέπω τώρα!

Εἰσέρχεται ὁ ΚΛΑΥΔΙΟΣ καὶ ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ.

ΚΛ. Ἔρως μοῦ λέγεις! Ἀπ' ἐκεῖ τὸ πάθος του δὲν ἦλθε!
Ἀλλὰ καὶ ὅσα ἔλεγε, ἂν καὶ σειρὰν δὲν εἶχαν,
δὲν ἦσαν τρέλλα καθ' αὐτό. Κάτι κρυμμένον ἔχει
εἰς τὴν ψυχήν, καὶ τὸ κλωσσᾷ μὲ τὴν μελαγχολίαν.
Φοβοῦμαι αὐτὸ τὸ κλώσσημα μήπως κακὸν μᾶς φέρῃ,

καὶ θέλω μὲ τὴν ὥραν μου νὰ τὸ προλάβω, ὥστε
ἰδοὺ τί ἀπεφάσισα νὰ κάμω,—καὶ ἀμέσως:
Χωρὶς νὰ χάνεται καιρὸς τὸν στέλλω 'ς τὴν Ἀγγλίαν
μὲ πρόφασιν τὴν πληρωμὴν τοῦ φόρου νὰ ζητήσῃ.
Ἐνδέχεται ἡ θάλασσα, ἡ ἀλλαγὴ τοῦ τόπου,
τὰ νέα τ' ἀντικείμενα, νὰ 'βγάλουν ἀπ' τὸν νοῦν του
αὐτὸ ποῦ ἔχει μέσα του καὶ τόσον τὸν σαλεύει,
ὥστε νὰ παραφέρεται. Τί λέγεις περὶ τούτου;

ΠΟΛ. Καλὸν καὶ τοῦτο. Ἀλλ' ἐγώ, αὐθέντα, ἐπιμένω
ὅτ' ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ καὶ ἡ πηγὴ δὲν εἶναι
παρὰ πληγὴ ἐρωτική.—Σὺ εἶσαι Ὀφηλία;
Δὲν εἶν' ἀνάγκη νὰ μᾶς 'πῇς τί εἶπεν ὁ Ἁμλέτος.
Τ' ἀκούσαμεν.—Αὐθέντα μου, ὅπως δρίζεις κάμε.
Ἀλλ' ἂν σοῦ φαίνεται σωστόν, ἀφοῦ παιχθῇ τὸ δρᾶμα
κατάμονη ἡ βασίλισσα ἂς μείνῃ μὲ τὸν υἱόν της
κι' ἂς τὸν βιάσῃ νὰ τῆς 'πῇ ὁ πόνος του ποιὸς εἶναι·
πλὴν στρογγυλὰ νὰ τοῦ τὰ 'πῇ! Κ' ἐγώ, μὲ ἄδειάν σου,
κρύπτομ' ἐκεῖ πλησίον των κι' ἀκούω τί θὰ λέγουν.
Ἐὰν κ' εἰς τὴν μητέρα του δὲν 'πῇ τὸ μυστικόν του,
εἰς τὴν Ἀγγλίαν στεῖλέ τον ἢ περιόρισέ τον,
ὅπως νομίσῃς γνωστικόν.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Ἂς γείνῃ τοῦτο. Πρέπει
τὴν τρέλλαν τῶν σημαντικῶν κανεὶς νὰ ἐπιβλέπῃ!

(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Β'.

Αἴθουσα ἐν τῷ ἀνακτόρῳ.

Εἰσέρχονται ὁ ΑΜΛΕΤΟΣ καί τινες ΗΘΟΠΟΙΟΙ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πρόσεχε, σὲ παρακαλῶ, ν' ἀπαγγείλῃς τοὺς στίχους καθὼς σοῦ τοὺς εἶπα ἐγώ. Νὰ τρέχουν! Ἂν εἶναι νὰ μοῦ τοὺς ξεφωνίζῃς, καθὼς κάμνουν πολλοὶ ὑποκριταί, καλλίτερα νὰ μοῦ τοὺς κράξῃ ὁ διαλαλητὴς τῆς ἀγορᾶς. Οὔτε νὰ πολυπριονίζῃς, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τὸν ἀέρα μὲ τὰ χέρια σου. Ὅλα σου νὰ εἶναι μέτρια· διότι μέσα εἰς τὸν χείμαρρον, εἰς τὴν τρικυμίαν, μέσα εἰς τὸν ἀνεμοστρόβιλον τοῦ πάθους σου, πρέπει νὰ ἔχῃς καὶ νὰ διατηρῇς τὴν πρέπουσαν μετριότητα, ὥστε νὰ τὸ κυβερνᾷς. Ὦ! μὲ πειράζει κατάκαρδα ν' ἀκούω ἕνα παλληκαρᾶν ἕως ἐκεῖ ἐπάνω, φουντωμένον καὶ φουσκωμένον, νὰ μοῦ κατακουρελιάζῃ τὸ πάθος, καὶ νὰ ξεσχίζῃ τ' αὐτιὰ τοῦ πλήθους, τὸ ὁποῖον ἄλλο δὲν ἐκτιμᾷ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, παρὰ τὴν βοὴν καὶ τὰς χειρονομίας. Εἶμαι καλὸς νὰ τὸν ξυλοφορτώσω ἕνα ὑποκριτὴν ὁποῦ μοῦ παρακάμνει τὸν Τερμαγάντην καὶ ὑπερηρωδίζει τὸν Ἡρώδην! Πρόσεχε, παρακαλῶ, νὰ τὸ ἀποφεύγῃς τοῦτο.

Α'. ΗΘΟΠΟΙΟΣ. Σοῦ τὸ ὑπόσχομαι, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἀλλ' οὔτε νὰ ἦσαι καὶ μὲ τὸ παρεπάνω ἥμερος. Ἔχε ὁδηγὸν τὴν κρίσιν σου. Πρόσεχε νὰ συμ-

φωνοῦν τὰ σχήματα μὲ τὰ λόγια, καὶ τὰ λόγια μὲ τὰ σχήματα· κύτταζε δὲ κατ' ἐξοχὴν νὰ μὴ ὑπερβαίνῃς τὴν φυσικότητα, διότι κάθε ὑπερβολὴ ἀντίκειται εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ θεάτρου. Ὁ σκοπὸς τοῦ θεάτρου, ἐξ ἀρχῆς καὶ πάντοτε, ἦτο καὶ εἶναι νὰ κρατῇ, τρόπον τινά, καθρέπτην εἰς τὴν φύσιν· νὰ παρουσιάζῃ εἰς τὴν ἀρετὴν τὸ πρόσωπόν της, εἰς τὴν κακίαν τὸ δμοίωμά της, εἰς κάθε ἐποχὴν καὶ εἰς κάθε κοινωνίαν τὸ σχῆμα καὶ τὴν ἐντύπωσίν της. Ἂν ὅμως τοῦτο τὸ παρακάμνῃς ἢ ἂν δὲν τὸ κάμνῃς ὅσον χρειάζεται, ναὶ μὲν θὰ ἔχῃς τοὺς ἀμαθεῖς νὰ γελοῦν, ἀλλὰ τοὺς φρονίμους θὰ τοὺς δυσαρεστήσῃς. Τῶν δὲ ὀλίγων φρονίμων ἡ γνώμη πρέπει νὰ ἔχῃ δι' ἐσὲ βάρος περισσότερον παρὰ ὁλόκληρον θέατρον ἀμαθῶν. Ὦ! Μ' ἔτυχε νὰ ἰδῶ ἠθοποιοὺς νὰ παριστάνουν καὶ νὰ χειροκροτοῦνται, ἐνῷ δὲν εἶχαν ὕφος ἢ σχῆμα οὔτε Χριστιανοῦ, Θεὲ συγχώρησέ με, οὔτε εἰδωλολάτρου, οὔτε ἀνθρώπου! Καὶ ἐκορδόνοντο καὶ ἐξεφώνιζαν ὡσὰν νὰ τοὺς ἄφησε μισοπελεκημένους κανεὶς λεπτουργὸς τῆς φύσεως! Τόσον αἰσχρὰ ἐμιμοῦνσο τὴν ἀνθρωπότητα!

Α'. ΗΘΟΠΟΙΟΣ. Ἐλπίζω ὅτι ὡς πρὸς τοῦτο εἴμεθα ἀρκετὰ διωρθωμένοι.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὦ, διορθωθῆτε ἐντελῶς! Καὶ οἱ γελωτοποιοὶ νὰ μὴ λέγουν τίποτε περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι εἶναι γραμμένον δι' αὐτούς. Μερικοὶ συνειθίζουν νὰ χάσκουν εἰς τὰ καλὰ καθούμενα, διὰ νὰ κάμνουν τοὺς κουτοὺς

θεατὰς νὰ γελάσουν, ἐνῷ ἐπρεπε νὰ εἶναι προτηλωμένοι εἰς οὐσιώδη περιπλοκὴν τοῦ δράματος. Τοῦτο εἶναι κακοήθεια, καὶ ἄλλο δὲν μαρτυρεῖ παρὰ τὴν ἐλεεινὴν κενοδοξίαν ἐκείνου ὁ ὁποῖος τὸ κάμνει. Πηγαίνετε, ἑτοιμασθῆτε!

Ἐξέρχονται οἱ ΗΘΟΠΟΙΟΙ.

Εἰσέρχονται δὲ ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ, ὁ ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ καὶ ὁ ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καλῶς τὸν ἄρχοντά μου! Θὰ ἔλθῃ ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν παράστασιν;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλισσα, καὶ μάλιστα τώρα εὐθύς.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πρόσταξε τοὺς ἠθοποιοὺς νὰ κάμουν γρήγορα. (Ἐξέρχεται ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ). Καὶ σεῖς οἱ δύο βιάσετέ τους, παρακαλῶ, νὰ μὴ ἀργήσουν.

Ἐξέρχονται ὁ ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ καὶ ὁ ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἔλα ἐδῶ, Ὁράτιε!

Εἰσέρχεται ὁ ΟΡΑΤΙΟΣ

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ἰδού, 'ς τοὺς ὁρισμούς σου, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὁράτιε, ἀπ' ὅσους κ' ἂν γνωρίζω σὺ εἶσ' ἀλήθεια ὁ χρηστὸς ὁ ἄνθρωπος!

ΟΡΑΤΙΟΣ. Αὐθέντα ἀγαπητέ μου!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Μὴ θαρρῇς ὅτι σὲ κολακεύω. Τί ἄρά γε τὸ κέρδος μου θὰ εἶναι ἀπὸ 'σένα,

ποῦ ἔχεις τὴν καλὴ καρδιὰ εἰσόδημά σου μόνον
νὰ τρώγῃς, νὰ ἐνδύεσαι ; Ποῦ εἶναι ἡ ἀνάγκη
νὰ κολακεύετ' ὁ πτωχός ;—Ὄχι! Ἂς γλυκογλείφῃ
τὰ μεγαλεῖα τὰ τρανὰ ἡ ζαχαρένια γλῶσσα,
καὶ ἂς λυγᾷ τὸ γόνατο τὸν πρόθυμον ἁρμόν του
ἐκεῖ ποῦ ἡ χαμέρπεια εὑρίσκει τ' ὄφελός της!
Ἀκούεις ; Ἀφοῦ ἔγεινε ἡ ἄτυχη ψυχή μου
ὁ κύριος τῆς ψήφου τη:, ἀφότου ἠδυνήθη
ἀπ' ἄνθρωπον εἰς ἄνθρωπον διάκρισιν νὰ κάμνῃ,
ἡ ἐκλογή της ἔβαλεν ἐπάνω σου σφραγίδα.
Διότι σ' εἶδα πάντοτε τὸ πᾶν νὰ ὑποφέρῃς
ὡσὰν νὰ μὴν ὑπέφερες ! Ὡς ἄνθρωπον σὲ εἶδα
ποῦ δέχεται τὰς προσβολὰς καὶ τ' ἀγαθὰ τῆς Τύχης,
μ' ἴσην γαλήνην τῆς ψυχῆς ! Κ' εὐλογημένοι ὅσοι
ἔχουν τὸ αἷμα καὶ τὸν νοῦν συγκερασμένα, ὥστε
φλογέρα νὰ μὴ γίνωνται 'ς τὰ δάκτυλα τῆς Τύχης,
'ς ὅ,τι κλειδὶ κι' ἂν ἀγαπᾷ νὰ παίζῃ ! Φέρε μού τον
τὸν ἄνθρωπον ποῦ τῶν παθῶν δὲν γίνεται ὁ δοῦλος,
καὶ νὰ τὸν ἔχω θησαυρὸν 'ς τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς μου,
ναί, 'ς τῆς καρδιᾶς μου τὴν καρδιά, καθὼς σὲ ἔχω
[ἐσένα !—
Ἀρκοῦν αὐτά!—Παράστασιν θὰ ἔχωμεν ἀπόψε
ἐνώπιον τοῦ θείου μου. Μία σκηνὴ 'ς τὸ δρᾶμα
ὁμοία μὲ τὸν θάνατον θὰ εἶναι τοῦ πατρός μου,
καθὼς σοῦ τὸν 'περίγραψα. Ἅμα ἰδῇς ν' ἀρχίζῃ,
τὴν προσοχὴν προσήλωσε τοῦ νοῦ καὶ τῆς ψυχῆς σου

'ς τὸν θεῖόν μου, Ὁράτιε! Ἐὰν τὸ ἔγκλημά του
μιὰ τῆς σκηνῆς περικοπὴ 'ς τὴν μέσην δὲν τὸ βγάλῃ,
τότ' ἦλθεν ἀπ' τὴν κόλασιν τὸ φάντασμα ἐκεῖνο
κι' ὁ νοῦς μου εἶναι σκοτεινὸς 'σὰν τ' ἄντρον τοῦ
[Ἡφαίστου!
Ναί, βλέπε τον καὶ πρόσεχε! Κ' ἐγὼ θὰ τὰ καρφώσω
ἐπάνω του τὰ 'μάτια μου! Κατόπιν καὶ οἱ δύο
ἐνόμεν τὴν κρίσιν μας, καὶ κάθε κίνημά του
μαζῆ τὸ ἐξετάζομεν.

ΟΡΑΤΙΟΣ. Πολὺ καλά. Ἐνόσῳ
θὰ γίνετ' ἡ παράστασις ἂν τίποτε μᾶς κλέψῃ
καὶ δὲν τ' ἀνακαλύψωμεν, ἐγὼ νὰ τὸ πληρόνω.

ΑΜΛ. Ἰδού τους!—Τὸν ἀνόητον ἐγὼ θὰ κάμω τώρα.

Μουσική, σάλπιγγες. Εἰσέρχονται ΚΛΑΥΔΙΟΣ, ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ, ΠΟΛΩΝΙΟΣ, ΟΦΗΛΙΑ, ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ, ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ καὶ ἄλλοι ΑΡΧΟΝΤΕΣ, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ σωματοφυλάκων φερόντων δαυλούς.

ΚΛ. Πῶς τὰ πηγαίνει ὁ ἀγαπητός μας Ἁμλέτος;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἐξαίρετα. Ὡσὰν χαμαιλέων. Τρώγω ἀέρα καὶ ἐλπιδοχορταίνω. Τὰ καπόνια σου δὲν τὰ χορταίνεις μὲ αὐτὴν τὴν τροφήν.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Δὲν εἶναι δι' ἐμὲ ἡ ἀπόκρισίς σου, Ἁμλέτε. Τὰ λόγια σου δὲν μοῦ ἀνήκουν.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Οὐδὲ εἰς ἐμένα ἀνήκουν τώρα. (Πρὸς τὸν Πολώνιον). Αὐθέντα μου, παρέστησες μοῦ εἶπες εἰς τὸ Πανεπιστήμιον μίαν φοράν.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Μάλιστα, αὐθέντα μου· καὶ ἐπέρασα διὰ καλὸς ὑποκριτής.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καὶ τί ὑπεκρίθης;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Τὸν Ἰούλιον Καίσαρα. Μ' ἐσκότωσαν εἰς τὸ Καπιτώλιον. Ὁ Βροῦτος μ' ἐσκότωσε.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πῶς νὰ τὸ κάμῃ αὐτὸ τὸ κακὸν ὁ Βροῦτος! —Εἶναι ἕτοιμοι οἱ ὑποκριταί;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Ναί, αὐθέντα· εἰς τὰς διαταγάς σου.

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Ἔλα ἐδῶ, Ἀμλέτε μου. Κάθισε κοντά μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὄχι, καλή μου μητέρα. Ἄλλο μέταλλον [ἐδῶ μ' ἑλκύει.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ (κατ' ἰδίαν πρὸς τὸν Κλαύδιον). Ὦ, ὦ! Τὸ εἶδες τοῦτο;

ΑΜΛΕΤΟΣ (πρὸς τὴν Ὀφηλίαν, καθήμενος κατὰ γῆς παρὰ τοὺς πόδας αὐτῆς). Κυρία μου, νὰ καθίσω εἰς τὰ γόνατά σου;

ΟΦΗΛΙΑ. Ὄχι, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Δηλαδή, νὰ βάλω τὴν κεφαλήν μου εἰς τὰ γόνατά σου;

ΟΦΗΛΙΑ. Εἶσαι εὔθυμος ἀπόψε, αὐθέντα μου!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ποῖος; Ἐγώ;

ΟΦΗΛΙΑ. Ναί, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὦ Θεέ μου! μόνον διὰ νὰ σὲ κάμω νὰ γελάσῃς. Καὶ τί ἄλλο νὰ κάμῃ κανεὶς παρὰ νὰ εἶναι εὔθυμος; Δὲν βλέπεις τὴν μητέρα μου πόσον γελαστὴ εἶναι, καὶ μόλις ἀπέθανε ὁ πατέρας μου πρὸ δύο ὡρῶν;

ΟΦΗΛΙΑ. Ὄχι, αὐθέντα μου. Ἐπέρασαν ἀπὸ τότε δύο φοραὶς δύο μῆνες.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τόσος καιρός! Λοιπὸν ἂς μαυροφορέσῃ ὁ διάβολος. Ἐγὼ θὰ βάλω σαμοῦρι! Κύριε ἐλέησον! Πρὸ δύο μηνῶν ἀποθαμένος, καὶ μὴ λησμονημένος ἀκόμη! Εἶναι λοιπὸν ἐλπὶς νὰ ἐπιζήσῃ ἡ μνήμη ἑνὸς μεγάλου ἀνδρὸς ἕως μισὸν χρόνον! Πρέπει μόνον νὰ εἶναι, μὰ τὴν Παναγίαν, κτίτωρ ἐκκλησιῶν, εἰδεμὴ θὰ τὴν πάθῃ ὡσὰν τὸ ξύλινο ἄλογο, ὁποῦ ἔχει τὸ ἐπιτύμβιον, «ἀλλοῖ, ἀλλοῖ, ἐλησμονήθη τ' ἄλογο».

Συμφωνία αὐλῶν. Εἰσέρχονται οἱ ΗΘΟΠΟΙΟΙ.

Ἄρχεται ἡ βωβὴ παράστασις. Εἰσέρχονται βασιλεὺς καὶ βασίλισσα περιπτύσσοντες ἀλλήλους. Ἡ βασίλισσα γονατίζουσα ἐνώπιον τοῦ βασιλέως ἐκδηλοῖ διὰ σχημάτων τὴν ἀφοσίωσιν αὐτῆς· ὁ βασιλεὺς ἀνεγείρει αὐτὴν καὶ στηρίζει τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου της· μετὰ ταῦτα ἐξαπλοῦται ἐπὶ ἑδωλίου ἀνθοσκεποῦς. Ἡ βασίλισσα βλέπουσα αὐτὸν ἀποκοιμηθέντα ἐξέρχεται. — Εἰσέρχεται ἀνήρ, ὅστις ἀφαιρῶν τὸ διάδημα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ κοιμωμένου ἀσπάζεται αὐτό, ἐγχέει δὲ δηλητήριον ἐντὸς τοῦ ὠτὸς τοῦ βασιλέως καὶ ἐξέρχεται. Ἡ βασίλισσα ἐπιστρέφει, βλέπει νεκρὸν τὸν βασιλέα καὶ φαίνεται ὀδυρομένη ἐπὶ τῷ θανάτῳ του. Ὁ δολοφόνος ἀκολουθούμενος ὑπὸ δύο ἢ τριῶν βωβῶν προσώπων ἐπανέρχεται καὶ ὀδύρεται μετὰ τῆς βασιλίσσης. Ὁ νεκρὸς φέρεται ἔξω τῆς σκηνῆς. Ὁ δολοφόνος διαδηλοῖ τὸν ἔρωτά του πρὸς τὴν βασίλισσαν, τῇ προσφέρει δὲ δῶρα. Αὕτη κατ' ἀρχὰς μὲν διστάζει καὶ ἀρνεῖται μετ' ἀποστροφῆς, ἀλλ' ἐπὶ τέλους φαίνεται δεχομένη τὸν προσφερόμενον ἔρωτα. Ἐξέρχονται.

ΟΦΗΛΙΑ. Τί σημαίνουν αὐτά, αὐθέντα μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Κατεργαροκαμώματα! Σημαίνουν κακόν!

ΟΦΗΛΙΑ. Ἴσως αὐτὴ ἡ βωβὴ παράστασις εἶναι ἡ ὑπόθεσις τοῦ δράματος.

Εἰσέρχεται ὁ ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Αὐτὸς τώρα θὰ μᾶς τὸ εἰπῇ. Οἱ ἠθοποιοὶ δὲν κρατοῦν μυστικόν. Ὅλα τὰ λέγουν.

Ο ΠΡΟΛΟΓΟΣ. Σᾶς ταπεινοπαρακαλοῦμεν
ἀκούσατέ μας εὐμενῶς
καὶ 'μᾶς καὶ ὅσα θὰ σᾶς 'ποῦμεν.

ΑΜΛ. Πρόλογος εἶναι τοῦτο, ἢ δακτυλιδιοῦ ἐπιγραφή;

ΟΦΗΛΙΑ. Δὲν ἐδάσταξε πολύ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὅσον ἡ ἀγάπη γυναικός.

Εἰσέρχονται δύο ἠθοποιοί, ΒΑΣΙΛΕΥΣ καὶ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ. »Τ' ἅρμα του τριακοντάκις περιέστρεψεν [ὁ Φοῖβος
»'ς τὸν κρουνὸν τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τοῦ Ἄτλαντος τὴν [σφαῖραν,
»καὶ τρὶς δέκα δωδεκάδες εἰς τὸν οὐρανὸν σελῆναι
»φῶς ἐπέχυσαν 'ς τὸν κόσμον ξένην δανεισθεῖσαι λάμψιν,
»ἀφ' οὗ χρόνου ἀμοιβαίως μᾶς συνέδεσαν, φιλτάτη,
»ὁ Ὑμέναιος τὰς χεῖρας καὶ ὁ Ἔρως τὰς καρδίας.

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ. «Εἴθ' εἰσέτι περιόδους ν' ἀριθμήσωμεν [τοσαύτας
»καὶ Ἡλίου καὶ Σελήνης, πρὶν ἡμῶν ὁ Ἔρως παύσῃ.
»Ἀλλὰ πρό τινος σὲ βλέπω ἀσθενοῦντα, φεῦ! τοσοῦτον,

»εὐθυμίας ἀμοιροῦντα, ἀπὸ ἄλλοτε ἀλλοῖον,
»ὥστε εἶμ' εἰς ὑποψίαν. Ἀλλ' ἂν εἶμ' εἰς ὑποψίαν
»μὴ ἀνησυχεῖς ἐκ τούτου. Ἡ ἀγάπη καὶ ὁ φόβος
»ἴσην ἔχουσι τὴν μοῖραν εἰς καρδίαν γυναικείαν:
»ἢ μηδὲν ἐξ ἀμφοτέρων, ἢ ἀμφότερα εἰς ἄκρον.
»Πόσος δέ μου εἶν' ὁ ἔρως σοὶ ἀπέδειξεν ἡ πεῖρα.
»Πρὸς τὸν ἔρωτά μου ἴσον καὶ τὸ μέγεθος τοῦ φόβου·
»Ἔνθα δὲ ὁ ἔρως μέγας, πᾶσα ὑποψία φόβος·
»ἔνθα βρίθουσι δ' οἱ φόβοι, ἔρως μέγας ἐκεῖ βρίθει!

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ. »Νὰ σὲ χωρισθῶ, φιλτάτη, καὶ μετ' οὐ
[πολύ, ὀφείλω.
»Συναισθάνομ' ἐκλειπούσας τὰς τοῦ σώματος δυνάμεις.
»Σὺ ὀπίσω μου θὰ ζήσης ἐπὶ τοῦ ὡραίου κόσμου
»ἔνδοξος, ἀγαπωμένη· ἄνδρα ἕτερον δὲ ἴσως
»καλοκἀγαθον ἐπίσης...

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ. »Μὴ τὸν λόγον συμπληρώσης
»Προδοσίαν τῆς ψυχῆς μου ἔρωτα τοιοῦτον λέγω,
»καὶ κατάρατός μου ἔστω ἡ δευτέρα συζυγία!
»Δεύτερον λαμβάνει ἄνδρα ἡ φονεύσασα τὸν πρῶτον.»

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἀψιθιά! ἀψιθιά!

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ. «Μόνον εὐτελὲς συμφέρον δεύτερον
[προάγει γάμον,
»οὐχὶ δὲ ποτὲ ἀγάπη. Τὸν θανόντα σύζυγόν μου
»ἐκ δευτέρου τὸν φονεύω, ἂν ἐπὶ ζωῆς μου λάβω
»ἀσπασμὸν ἐπὶ τῆς κλίνης ἐκ συζύγου μου δευτέρου.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ. »Ταῦτα πάντα, τὸ πιστεύω, ἤδη τὰ
[φρονεῖς, φιλτάτη.
»Ἀλλ' ἐνίοτ' ἀποφάσεις στερεὰς καταπατοῦμεν.
»Δοῦλος εἶναι—οὐδὲν ἄλλο,—ἡ ἀπόφασις τῆς μνήμης,
»καὶ ὁρμητικῶς γεννᾶται, πλὴν βραχὺ τὸ στάδιόν της.
»Καρπὸς εἶν' ἐπὶ τοῦ κλώνου κολλητὸς πρὶν ὡριμάσῃ,
»καταπίπτει δ' ὡριμάσας ἄνευ κλονισμοῦ τοῦ δένδρου.
»Τὴν ἀπότισιν τοῦ χρέους εὐχερῶς τὴν λησμονοῦμεν
»ἂν ὀφείληται τὸ χρέος εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ μόνους,
»καὶ προθέσεις συλληφθεῖσαι εἰς τὴν ἔξαψιν τοῦ πάθους
»ἐξαμβλύνονται καὶ παύουν ἅμα ψυχρανθῇ τὸ πάθος.
»Ἡ ὁρμὴ χαρᾶς ἢ λύπης καταστρεφομένη ἅπαξ
»ἐνταὐτῷ συγκαταστρέφει καὶ τὰ ἐπακόλουθά της.
»Χαρὰ ἔνθα ὑπερχαίρει, ἐκεῖ λύπη ὑπερκλαίει,
»ἀφορμὴ μικρὰ δὲ φέρει λύπης τέρψιν, χαρᾶς θρῆνον.
»Πρόσκαιρος ὁ κόσμος οὗτος, οὐδαμῶς δὲ εἶναι θαῦμα
»ἂν τῆς Τύχης τρεπομένης ἡ ἀγάπη ἀλλοιοῦται·
»ζήτημ' ἄλυτον δ' εἰσέτι τί τῶν δύο φέρει τ' ἄλλο :
»τὴν ἀγάπην μὴ ἡ τύχη, ἢ τὴν τύχην ἡ ἀγάπη :
»Τὸν εὐδαίμονα πεσόντα φεύγουσιν οἱ κόλακές του·
»ὁ πτωχὸς δ' ἂν εὐτυχήσῃ, γίνοντ' οἱ ἐχθροί του φίλοι.
»Ὥστ' ἰδού, κατὰ τοσοῦτον, φέρ' ἡ τύχη τὴν ἀγάπην.
»Ὁ μὴ ἔχων ἄλλου χρείαν στέρησιν δὲν πάσχει φίλων,
»ἀλλ' ἐάν τις ἐν πενίᾳ κενὸν φίλον δοκιμάσῃ,
»τὴν φιλίαν του εἰς ἔχθραν παρευθὺς τὴν μεταστρέφει.
»Ἐν συνόψει, καταλήγων ὅθεν ἦρχισα τὸν λόγον,

»τοῦτο λέγω, ὅτ' ἡ τύχη καὶ ἡ θέλησις ἑκάστου
»διατρέχουσι τοσοῦτον ἀντιθέτους διευθύνσεις,
»ὥστε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνατρέποντ' οἱ σκοποί μας.
»Εἶν' ἡμέτεραι αἱ σκέψεις, οὐχὶ δὲ ἡ ἔκβασίς των.
»Δεύτερον λοιπὸν σὺ ἄνδρα σκέπτου ὅτι δὲν θὰ λάβῃς,
»πλὴν τὴν σκέψιν ταύτην θάψον εἰς τοῦ πρώτου σου
[τὸν τάφον.

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ. »Μὴ τροφὴν ἡ γῆ μοὶ δώσῃ, μὴ ὁ
[οὐρανὸς τὸ φῶς του,
»μὴ ἀνάπαυσιν καὶ τέρψιν νὺξ μοὶ φέρῃ μηδ' ἡμέρα,
»νὰ στραφῇ 'ς ἀπελπισίαν ἡ ἐλπίς μου καὶ ἡ πίστις,
»ἀσκητοῦ φυλακισμένου ἔστω ἡ ζωή μου βίος,
»ὅ,τι δύναται τὴν ὄψιν τῆς χαρᾶς νὰ ἀμαυρώσῃ
»εἴθε πάσας τῆς ψυχῆς μου τὰς ἐφέσεις ν' ἀνατρέψῃ
»κ' εἰς βασάνους νὰ διέλθω κ' ἐπὶ γῆς κ' ἐντὸς τοῦ Ἅδου,
»σύζυγος ποτὲ ἂν γείνω ἀφοῦ ἅπαξ γείνω χήρα!

ΑΜΛ. Καὶ ἂν τὸν πατήσῃ τὸν ὅρκον της;

Ο ΒΑΣ. «Φοβερὸς ὁ ὅρκος οὗτος! Ἄφες με, ἀγαπητή
[μου!
»Βάρος ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου κ' ἤθελον νὰ λησμονήσω
»εἰς τοῦ ὕπνου τὰς ἀγκάλας τὰς φροντίδας τῆς ἡμέρας.

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ. »Εἴθ' ἀνάπαυσιν νὰ φέρῃ εἰς τὰς φρένας
[σου ὁ ὕπνος,
»καὶ οὐδέποτε ἡ θλῖψις νὰ τεθῇ ἀνάμεσόν μας!»

Ὁ βασιλεὺς ἀποκοιμᾶται, ἡ δὲ βασίλισσα ἐξέρχεται.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πῶς σοῦ ἀρέσει τὸ δρᾶμα, μητέρα;

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Ὡσὰν νὰ τὸ παρακάμνῃ μὲ τὰς διαβεβαιώσεις της ἡ βασίλισσα.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὦ ! θὰ τὸν κρατήσῃ τὸν λόγον της !

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Γνωρίζεις τὴν ὑπόθεσιν τοῦ δράματος; Δὲν ἔχει μέσα τίποτε ἄτοπον ;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὄχι, ὄχι ! Ὅλα εἰς τὰ ψεύματα εἶναι. Φαρμακεύονται, ἀλλὰ εἰς τὰ ψεύματα. Δὲν ἔχει τίποτε ἄτοπον.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Πῶς ὀνομάζεται τὸ δρᾶμα ;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἡ Ποντικοπαγίς. Ἀλλὰ πῶς ; — Μεταφορικῶς ! — Ἡ ὑπόθεσις εἶναι μία δολοφονία, ἡ ὁποία ἔγεινε εἰς τὴν Βιέννην. Τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως εἶναι Γονζάγος, τῆς δὲ γυναικός του Βαπτιστή. Τώρα θὰ ἰδῆτε ! Εἶναι βρωμοδουλειά, ἀλλὰ τί μᾶς μέλει; Καὶ ἡ Μεγαλειότης σου κ' ἐγὼ ἔχομεν καθαρὰν τὴν συνείδησιν, ὥστε μᾶς εἶναι ἀδιάφορον ! Τ' ἄλογο πῶχει τὴν ψώραν ἂς κλωτσᾷ ! Τὸ ἰδικόν μας πετσὶ δὲν μᾶς τρώγει !

Εἰσέρχεται ΗΘΟΠΟΙΟΣ

ΑΜΛΕΤΟΣ. Αὐτὸς λέγεται Λουκιανός. Εἶναι ἀνεψιὸς τοῦ βασιλέως.

ΟΦΗΛΙΑ. Κάμνεις ἀξιόλογα τὸ μέρος τοῦ Χοροῦ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Εἶμαι καλὸς νὰ σοῦ κάμω τὸν διερμηνέα μεταξύ σου καὶ τοῦ ἀγαπητικοῦ σου, φθάνει μόνον νὰ βλέπω πῶς χορεύουν τὰ νινιά σου.

ΟΦΗΛΙΑ. Ἀκόμη καλλίτερα, καὶ χειρότερα !

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ναί, καθὼς τὴν παθαίνετε ὅταν ὑπανδρεύε-

σθε.—Ἄρχισε δά, δολοφόνε! Ἄφησε τοὺς μορφατμούς, νὰ πάρῃ ἡ ζάλη, καὶ κάμε ἀρχήν!

«Κρώζει ὁ κόραξ κ' ἐκδίκησιν κράζει!

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ. »Πρόθυμοι αἱ χεῖρες εἶναι, στυγερώτατον [τὸ πνεῦμα

»καὶ δραστήριον τὸ πόμα, ἡ δὲ ὥρα βοηθός μου!
»Ψυχὴ ζῶσα δὲν μὲ βλέπει.—Μίγμα σὺ θανατηφόρον,
»ἐκ φυτῶν ἀπεσταγμένον μέσας νύκτας συλλεχθέντων,
»τρὶς δηλητηριασμένον διὰ φίλτρων τῆς Ἑκάτης,
»εἴθ' ἡ βάσκανος μαγεία, ἡ φρικτὴ ἐνέργειά σου,
»παρευθὺς νὰ καταστρέψῃ τὴν ἀκμάζουσαν ζωήν του!»

(Χύνει τὸ δηλητήριον εἰς τὸ οὖς τοῦ κοιμωμένου βασιλέως).

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τὸν φαρμακεύει εἰς τὸν ὕπνον του διὰ νὰ τοῦ πάρῃ τὴν βασιλείαν. Τὸ ὄνομά του Γονζάγος. Τὸ πρᾶγμα συνέβη καὶ εἶναι γραμμένον εἰς ἐκλεκτὴν Ἰταλικὴν διάλεκτον. Τώρα θὰ ἰδῆτε τὸν δολοφόνον νὰ κερδίσῃ τὴν ἀγάπην τῆς γυναικὸς τοῦ Γονζάγου.

ΟΦΗΛΙΑ. Ὁ βασιλεὺς σηκόνεται!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τί! Τὸν ἐτρόμαξεν ἡ ψεύτικη φωτιά;

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Τί ἔχεις, αὐθέντα μου;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Νὰ παύσῃ ἡ παράστασις!

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Φέξετέ με! Ἔξω, ἔξω!

ΠΑΝΤΕΣ. Φῶτα! Φῶτα! Φῶτα!

Ἐξέρχονται πάντες, ἐκτὸς τοῦ ΑΜΛΕΤΟΥ καὶ τοῦ ΟΡΑΤΙΟΥ.

ΑΜΛ. «Τὸ πληγωμένο ἐλάφι πηγαίνει νὰ κλαυθῇ,
τ' ἀπλήγωτο ζορκάδι, παίζει τρέχει.
Αἴ! ἀγρυπνᾷ ὁ ἕνας, ἄλλος θὰ κοιμηθῇ.
Αὐτὰ ὁ κόσμος ἔχει!»

Δὲν νομίζεις, φίλε, ὅτι μὲ τοῦτο καὶ μὲ ὀλίγα πτερὰ εἰς τὸ κεφάλι μου,—ἀνίσως καὶ τουρκεύσῃ ἡ Τύχη μου εἰς τὸ ἑξῆς,—καὶ μὲ δύο μεγάλα τριαντάφυλλα εἰς τὰ ὑποδήματά μου, εἶμαι κ' ἐγὼ ἄξιος νὰ λάβω μερτικὸν εἰς μίαν συντροφιὰν θεατρίνων.

ΟΡΑΤΙΟΣ. Μισὸ μερτικό.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὁλόκληρον σοῦ λέγω!

«Αὐτὴ ποῦ βλέπεις ἡ βασιλεία,
καλέ μου Δάμων, πρό τινων χρόνων
ὡς βασιλέα εἶχε τὸν Δία
καὶ τώρα ἔχει ἕνα παγῶνι.»

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ἠμποροῦσες νὰ εὕρῃς σωστὴν ὁμοιοκαταληξίαν.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἄ, καλέ μου Ὀράτιε, τώρα σοῦ στοιχηματίζω καὶ χίλια φλωριὰ εἰς ὅ,τι μοῦ εἰπῇ τὸ φάντασμα.—Τὸν εἶδες;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Πολὺ καλά, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὅταν ἦλθε ὁ λόγος περὶ φαρμακεύματος;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Τὸν παρετήρησα πολὺ καλά.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἄ, ἄ! Ἐλᾶτε, μουσικοί! Ποῦ εἶσθε;

«Ἂν δὲν τοῦ ἤρεσεν ἡ κωμῳδία,
»ἂς μὴ τοῦ ἤρεσε, ναὶ μὰ τὸν Δία!»
Ἐλᾶτε, ὀλίγην μουσικήν!

Εἰσέρχονται ὁ ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ καὶ ὁ ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ.

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Καλέ μου αὐθέντα, μὲ συγχωρεῖς νὰ σοῦ εἰπῶ μίαν λέξιν;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καὶ μίαν ἱστορίαν, Κύριέ μου.

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Αὐθέντα, ὁ βασιλεύς . . . .

ΑΜΛΕΤΟΣ. Μάλιστα, κύριε· τί ἔπαθε;

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Ἀπεσύρθη ἄνω κάτω . . .

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἀπὸ τὸ πιοτόν;

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Ὄχι, αὐθέντα· ἀπὸ χολὴν μᾶλλον.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Θὰ σὲ εἶχα πλουσιώτερον εἰς γνῶσιν ἂν ἐπήγαινες νὰ τὰ εἰπῇς αὐτὰ εἰς τὸν ἰατρόν του. Ἂν ἦτο νὰ τοῦ διορίσω ἐγὼ καθάρσιον, θὰ τοῦ ἐπερίσσευα ἴσως τὴν χολήν!

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Καλέ μου αὐθέντα, βάλε κἄποιαν τάξιν εἰς τὴν ὁμιλίαν σου καὶ μὴ μοῦ ξεφεύγῃς τόσον ἀποτόμως ἀπὸ ὅ,τι ἔχω νὰ εἰπῶ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Εἶμαι ἥσυχος, Κύριε. Λέγε!

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Ἡ βασίλισσα, ἡ μητέρα σου, κατασυγχυσμένη, μ' ἔστειλε νὰ σ' εὕρω . . . .

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καλῶς ὥρισες!

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Ὄχι, καλέ μου αὐθέντα. Αὐτή σου ἡ φιλοφροσύνη δὲν εἶναι γνησία. Ἂν ἔχῃς εὐχαρίστησιν νὰ μοῦ δώσῃς μίαν σωστὴν ἀπόκρισιν, ἐκτελῶ τὴν

παραγγελίαν τῆς μητρός σου. Εἰδέ, μὲ συγχωρεῖς, ἀναχωρῶ, καὶ τελειόνει ἡ ὑπόθεσις.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Κύριέ μου, δὲν ἠμπορῶ.....

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Τί δὲν ἠμπορεῖς, αὐθέντα μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Νὰ σοῦ δώσω σωστὴν ἀπόκρισιν. Ὁ νοῦς μου δὲν εἶναι εἰς τὰ σωστά του. Ἀλλὰ τὴν ἀπόκρισιν τὴν ὁποίαν μοῦ εἶναι τρόπος νὰ δώσω, τὴν ἔχω εἰς τοὺς ὁρισμούς σου, ἢ μᾶλλον, καθὼς λέγεις, εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς μητρός μου. Λοιπόν, εἰς τὴν οὐσίαν. Ἡ μητέρα μου, λέγεις...

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Ἰδοὺ λοιπὸν τί λέγει: Ὁ τρόπος σου τὴν ἔφερεν εἰς θαυμασμὸν καὶ ἔκπληξιν....

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὦ! θαυμάσιος υἱός, νὰ φέρῃ εἰς ἔκπληξιν τὴν μητέρα του! Καὶ τί ἔρχεται κατόπιν ἀπὸ τὸν μητρικὸν αὐτὸν θαυμασμόν; Δὲν μᾶς τὸ λέγεις;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Ἐπιθυμεῖ νὰ σὲ ὁμιλήσῃ εἰς τὸ δωμάτιόν της πρὶν πλαγιάσῃς.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Θὰ τὴν ὑπακούσω, καὶ δέκα φοραὶς νὰ τὴν εἶχα μητέρα! — Ἔχεις ἄλλην δουλειὰν μαζῆ μου;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Αὐθέντα μου, ἤτο καιρὸς ὁποῦ εἶχα τὴν ἀγάπην σου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τὴν ἔχεις πάντοτε... μὰ τὰ δεῖξε πῆξε τοῦτα!

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Καλέ μου αὐθέντα, τί εἶναι τὸ αἴτιον τῆς ταραχῆς σου; Κλείεις καὶ καλὰ τὴν θύραν εἰς τὴν

θεραπείαν σου, ἐνόσῳ δὲν φανερόνεις τὸν πόνον σου εἰς τὸν φίλον σου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Κύριέ μου, θέλω προβιβασμόν.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Πῶς γίνεται; — Πῶς γίνεται, ἀφοῦ ἔχεις τὸν λόγον τοῦ βασιλέως ὅτι εἶσαι ὁ διάδοχος τοῦ θρόνου του;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ναί, Κύριε· ἀλλὰ «Ὅσον φυτρόνει τὸ χόρτον....» Ὡς καὶ ἡ παροιμία ἐμούχλιασε!

Εἰσέρχονται οἱ ΗΘΟΠΟΙΟΙ κρατοῦντες εἰς χεῖρας αὐλούς.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὦ! Τὰ φλάουτα! Δός μου ἕνα (Πρὸς τὸν ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ καὶ τὸν ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΝ). Τραβηχθῆτε! Τί μοῦ φορτόνεσθε γύρω μου, ὡσὰν νὰ θέλετε νὰ μὲ σπρώξετε εἰς τὴν παγίδα;

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Αὐθέντα μου, ἂν ἔλειψα ἀπὸ τὸ σέβας μου, ἀπόδωσε τὴν ἔλλειψιν εἰς τὴν ἀγάπην μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Δὲν τὸ ἐκαλοκατάλαβα τοῦτο.—Μοῦ κάμνεις τὴν χάριν νὰ παίξῃς αὐτὸ τὸ φλάουτο;

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Αὐθέντα μου, δὲν ἠμπορῶ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Σὲ παρακαλῶ.

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Δὲν ἠμπορῶ, πίστευσέ με.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Θὰ μὲ ὑποχρεώσῃς.

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Δὲν γνωρίζω οὐδὲ κἂν πῶς τὸ πιάνουν, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Εὐκολώτατον, ὅσον καὶ τὸ νὰ εἰπῇς μίαν ψευτιάν! Ἀνοιγόκλειε τὰ κλειδιὰ μὲ τὰ δάκτυλά σου,

φύσα μὲ τὸ στόμα σου, καὶ νὰ ἰδῇς τί μουσικὴν θὰ σοῦ λαλήσῃ! Βλέπεις; Ἰδοὺ τὰ κλειδιά.

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ νὰ τὰ κυβερνήσω εἰς τρόπον ὥστε νὰ λαλήσουν ἁρμονικά. Μοῦ λείπει ἡ τέχνη.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἰδὲ τώρα, πόσον ἀνάξιον πρᾶγμα μὲ λογαριάζεις! Ἤθελες νὰ μὲ παίξῃς ἐμένα! Τὰ ἰδικά μου κλειδιὰ φαίνεται ὅτι τὰ γνωρίζεις! Ἤθελες νὰ μοῦ ξερριζώσῃς ἀπὸ τὴν καρδίαν τὸ μυστικόν μου, καὶ νὰ μὲ κάμῃς νὰ ἀντηχήσω κάθε ἦχον τῆς διαπασῶν μου! Καὶ ὅμως τὸ μικρὸν τοῦτο ὄργανον ἔχει μέσα του πολλὴν μουσικήν, ἔχει ὡραῖον ἦχον· καὶ αὐτὸ δὲν ἠμπορεῖς νὰ τὸ κάμῃς νὰ λαλήσῃ! Τί διάβολον! Τὸ ἔχεις εὐκολώτερον νὰ μὲ παίξῃς ἐμένα παρὰ τὸ φλάουτον τοῦτο! Ὅ,τι ὄργανον θέλεις ὀνόμασέ με, ὅσον θέλεις πασπάτευσέ με, δὲν μὲ παίζεις!

Εἰσέρχεται ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὁ Θεὸς νὰ σ' εὐλογήσῃ, Κύριε!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Αὐθέντα μου, ἡ μητέρα σου ἐπιθυμεῖ νὰ σοῦ ὁμιλήσῃ, καὶ ἀμέσως!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Κύτταξ' ἐκεῖ πέρα τὸ σύννεφον ἐκεῖνο! Δὲν σοῦ φαίνεται τὸ σχῆμά του ὡσὰν καμήλα;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Μὰ τὸν σταυρόν, ἀπαράλλακτη καμήλα!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Μοῦ φαίνεται ὡσὰν νυφίτσα!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Καὶ τῷ ὄντι! Ἔχει τῆς νυφίτσας τὸ σχῆμα!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἤ ὡσὰν κῆτος!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Κῆτος καθ' ἑαυτό!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Λοιπόν, ἔρχομαι ἀμέσως εἰς τῆς μητρός μου. (Κατ' ἰδίαν:) Θὰ μὲ κάμουν νὰ τρελλαθῶ μὲ τὰ σωστά μου!—Ἔρχομαι ἀμέσως.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Θὰ τῆς τὸ εἰπῶ.

Ἐξέρχεται ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Δὲν εἶναι δύσκολον νὰ εἰπῇ κανεὶς «ἀμέσως!»—Ἀφήσατέ με, φίλοι!

Ἐξέρχονται πάντες ἐκτὸς τοῦ ΑΜΛΕΤΟΥ

ΑΜ. Αὐτὴ εἶναι τώρα τῆς νυκτὸς ἡ στοιχειωμένη ὥρα, π' ἀνοίγουν τὰ σαγόνια των οἱ τάφοι, καὶ ὁ Ἅδης 'βγάζει μιάσματα 'ς τὴν γῆν μὲ τὴν ἀναπνοήν του. Τώρα 'μποροῦσα μὲ θερμὸν νὰ ξεδιψάσω αἷμα, 'μποροῦσα τώρα πράγματα τόσον πικρὰ νὰ κάμω, ὥστ' ἡ ἡμέρα ἔπειτα νὰ τρέμῃ νὰ τὰ βλέπῃ!— Πηγαίνω τὴν μητέρα μου νὰ εὕρω.— Ὦ καρδιά μου, ἂς μὴν ἀλλάξῃ ἡ φύσις σου! 'Σ τ' ἀλύγιστόν μου στῆθος μὴ ἔμβῃ Νέρωνος ψυχὴ ποτέ! Σκληρὸς νὰ ἦμαι, ἀλλ' ὄχι καὶ ἀπάνθρωπος! 'Σ τὴν γλῶσσάν μου μαχαίρια, ὄχι 'ς τὰ χέρια! Κ' ἡ ψυχὴ κ' ἡ γλῶσσά μου ἂς εἶναι ὑποκριταί. Τὰ λόγια μου νὰ τὴν καταφοβίσουν ἀλλὰ τὰ φοβερίσματα ἔργα νὰ μὴ σφραγίσουν!

(Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Δωμάτιον ἐν τῷ ἀνακτόρῳ.

Εἰσέρχονται ὁ ΚΛΑΥΔΙΟΣ, ὁ ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ καὶ ὁ ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ.

ΚΛ. Δὲν μοῦ ἀρέσει· κι' ἀσφαλὲς δὲν εἶναι νὰ τὸν ἔχω ἐλεύθερον 'ς τὴν τρέλλαν του. Λοιπὸν ἑτοιμασθῆτε. Θὰ βάλω τὴν σφραγίδα μου εἰς τὸν διορισμόν σας ἀμέσως. Νἄλθῃ δὲ μὲ σᾶς κ' ἐκεῖνος 'ς τὴν Ἀγγλίαν. Δὲν γίνεται ν' ἀφήσωμεν τοῦ Κράτους τὸ συμφέρον νὰ τρέχῃ τόσον κίνδυνον κάθε στιγμὴν καὶ ὥραν ἀπ' τὴν παραφροσύνην του.

ΓΙΛΔΕΝ. Θὰ προετοιμασθῶμεν.
Εὐλογητὸς καὶ ἅγιος ὁ φόβος, ὁ ὁποῖος
γίνετ' αἰτία νὰ σωθοῦν τόσαι ψυχαὶ καὶ τόσαι,
ποῦ χρεωστοῦν τὴν ὕπαρξιν 'ς τοῦ θρόνου σου τὴν σκέπην!

ΡΟΖ. Καὶ ὅποιος ζῇ παράμερα καὶ μόνος, ἔχει χρέος
μὲ ὅλην νὰ ὁπλίζεται τοῦ νοῦ τὴν πανοπλίαν
διὰ νὰ μένῃ ἀσφαλὴς καὶ σῶος. Πόσον μᾶλλον
ἐκεῖνος ὁποῦ κρέμανται ἀπὸ τὴν ὕπαρξίν του
τόσαι ζωαί! Ὁ θάνατος ἑνὸς ποῦ βασιλεύει
ἑνὸς δὲν εἶναι θάνατος, ἀλλ' εἶναι καταβόθρα
κι' ὅ,τι κοντά της εὑρεθῇ 'ς τὰ βάθη της τὸ σέρνει·
εἶναι πελώριος τροχὸς 'ς ἕνα βουνὸ μεγάλο
στημένος κατακόρυφα,—κ' εἰς κάθε του ἀδράχτι
παμμέγιστον εὑρίσκονται κολλητοζυμωμένα

δέκα χιλιάδες πράγματα μικρά! Ἐὰν κυλίσῃ,
ὅλα μαζῆ, καὶ μόρια κ' ἐλάχιστα κομμάτια,
ς τὴν βροντερὴν καταστροφὴν ὅλα μαζῆ θὰ πέσουν!
Ὅταν στενάζῃ ὁ βασιλεύς, βογκᾷ ὁ κόσμος ὅλος!

ΚΛ. Ἑτοιμασθῆτε γρήγορα, παρακαλῶ, διότι
θέλω τὸ φόβητρον αὐτὸ νὰ τὸ ἀλυσοδέσω,
ποῦ τώρα περιφέρεται ἐλεύθερον.

ROZENKP. καὶ ΓΙΛΔΕΝ. Ἀμέσως!

Ἐξέρχονται ὁ ROZENKPANΣ καὶ ὁ ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ.

Εἰσέρχεται ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ.

ΠΟΛ. Αὐθέντα, τὴν μητέρα του πάγει νὰ εὕρῃ τώρα.
Πίσ' ἀπ' τὸ παραπέτασμα θὰ εἶμ' ἐγὼ κρυμμένος
ν' ἀκούω τὰ συμβαίνοντα. Θὰ σοῦ τὸν διορθώσῃ!
Καθὼς δὲ εἶπες,—καὶ σωστὰ καὶ φρόνιμα τὸ εἶπες, —
εἶναι καλὸν ἐκτὸς μητρὸς κι' ἄλλο αὐτί, (διότι
ἡ μάννα φύσει πάντοτε πρὸς τὸ παιδί της κλίνει,)
νὰ κρυφακούῃ τί θὰ 'ποῦν. Ὑγίαινε, αὐθέντα.
Προτοῦ πλαγιάσῃς ἔρχομαι καὶ κάθε τι σοῦ λέγω.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Εὐχαριστῶ.

Ἐξέρχεται ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ

ΚΛ. Ὦ! Βδελυρὸν τὸ ἔγκλημά μου εἶναι.
Μολύνει ἡ δυσωδία του τὸν Οὐρανόν! Τὸ βάρος
τῆς πρώτης πρώτης τοῦ Θεοῦ κατάρας τὸ βαρύνει.
Ἀδελφοκτόνος!—Δὲν 'μπορῶ νὰ 'πῶ τὴν προσευχήν μου,
καὶ ὅμως νὰ προσευχηθῶ κ' ἐπιθυμῶ καὶ θέλω.
Ὑπερνικᾷ ἡ δύναμις τοῦ ἀνομήματός μου

τὴν δύναμιν τοῦ πόθου μου, κι' ὡς ἄνθρωπος δεμένος
μὲ ὑποχρέωσιν διπλῆν, στέκω καὶ ἀμφιβάλλω
εἰς τί νὰ δώσω τὴν ἀρχήν, καὶ τίποτε δὲν κάμνω!—
Κι' ἂν ἀπὸ αἷμ' ἀδελφικὸν ἐγίνετο ἄλλο τόσον
τὸ χέρι τὸ κατάρατον αὐτό, μὴ δὲν θὰ εἶχε
ὁ ἐλεήμων Οὐρανὸς βροχὴν ἐπάνω τόσην,
ὥστε ν' ἀρκέσῃ κάταspro 'σὰν χιόνι νὰ τὸ πλύνῃ;
Τὸ ἔλεος τί ὠφελεῖ, ἂν δὲν μεσολαβήσῃ
ἐνώπιον 'ς τ' ἀνόμημα; Τί καὶ αὐτὴ σημαίνει
ἡ προσευχή, ἂν τὴν διπλῆν τὴν δύναμιν δὲν ἔχῃ
ἢ νὰ μᾶς ἔλθῃ ἐν καιρῷ τὴν πτῶσιν νὰ προλάβῃ;
ἢ ἔπειτ', ἀφοῦ πέσωμεν, τὴν ἄφεσιν νὰ φέρῃ;
Λοιπόν, πρὸς τ' ἄνω ἂς στραφῶ!—Παρῆλθ' ἡ ἁμαρτία!—
'Αλλ' ὅμως, ὤ! 'ς τὴν θέσιν μου ποιὰ προσευχὴ ἁρμόζει;
Νὰ πῶ, «Θεέ, συγχώρησε τὸν μιαρόν μου φόνον;»
Πῶς τοῦτο, ἐνῷ χαίρομαι ἀκόμη τοὺς καρπούς του,
τὴν ὀόξαν, τὴν βασίλισσαν καὶ τὸ διάδημά μου;
Ὅποιος τὸ ἄδικον κρατεῖ, πῶς ἄφεσιν νὰ λάβῃ;—
'Σ τὸ ρεῦμα τῆς διαφθορᾶς τοῦ κάτω κόσμου τούτου
ἡ ἀδικία ἠμπορεῖ μὲ χέρι χρυσωμένον
τὸ Δίκαιον ἐνίοτε νὰ τὸ παραμερίζῃ,
'μπορεῖ καὶ ν' ἀγοράζεται ὁ Νόμος μὲ τὸ κέρδος
τοῦ κακουργήματος. 'Αλλά, ἐκεῖ ἐπάνω ὄχι!
'Εκεῖ ἀπάτη δὲν χωρεῖ! 'Εκεῖ ἡ κάθε πρᾶξις
γυμνὴ παρουσιάζεται, κ' ἡμεῖς διὰ τῆς βίας
φερόμεθα ὡς μάρτυρες εἰς τὸ κριτήριόν μας,

καθείς μας κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀνομήματός του!
Λοιπὸν τί μένει; Ἂς ἰδῶ τί δύναται νὰ κάμῃ
καὶ ἡ μετάνοια. Καὶ τί δὲν δύναται! Ἀλλ' ὅμως
εἰς ὅποιον δὲν μετανοεῖ τί δύναται νὰ κάμῃ;
Ὤ! συμφορά! ὦ σπλάγχνα μου ὡσὰν τὸν Χάρον μαῦρα!
Ὤ σύ, ψυχή μου ἄτυχη, 'ς τὰ 'ξόβεργα πιασμένη,
καὶ ὅσον ἀγωνίζεσαι νὰ ξεκολλήσῃς, τόσον
βαθύτερα ἐμπλέκεσαι! Ὤ Ἄγγελοι Κυρίου,
ἐλᾶτε, δοκιμάσατε! Λυγίσου, γόνατόν μου,
καὶ σύ, καρδιά μου πέτρινη, μαλάκωσε καὶ γίνου
ὡσὰν τὸ βρέφος ἁπαλὴ τὸ νεογεννημένον!

Ἀποσύρεται εἰς τὸ βάθος τῆς σκηνῆς καὶ γονατίζει.

Εἰσέρχεται ὁ ΑΜΛΕΤΟΣ.

ΑΜΛ. Τώρα ἐγίνετο καλά! Τὴν προσευχήν του λέγει.
Τὄχαμα κι' ὅλα!..Ἀλλ' αὐτὸς 'ς τοὺς Οὐρανοὺς θὰ 'πάγῃ!
Καὶ εἶν' αὐτὸ ἐκδίκησις; Τὸ πρᾶγμα θέλει σκέψιν.—
Φονεύει τὸν πατέρα μου ἕνας αἰσχρὸς κακοῦργος,
κ' ἐγώ, ὁ μόνος του ὁ υἱός, ἐκεῖνον τὸν κακοῦργον,
αὐτὸν ἐδῶ, τὸν στέλλω . . . ποῦ; 'ς τοὺς οὐρανούς! Ὤ!
[τοῦτο
εἶναι μισθὸς καὶ πληρωμή, ἐκδίκησις δὲν εἶναι!
Ἐπῆρε τὸν πατέρα μου ἐκεῖνος, χορτασμένον,
μὲ ὅλα του τὰ κρίματα 'ς τὸ ἄνθος των ἐπάνω,
'ς τὸν Μάϊόν των, — καὶ τὸ πῶς ἐκεῖ ἐλογαριάσθη
μόνος τὸ 'ξεύρει ὁ Θεός! Ἀλλ' ὅσον εἶναι τρόπος
νὰ συμπεράνωμεν, βαρὺν λογαριασμὸν θὰ ἔχῃ!

Καὶ εἶν' αὐτὸ ἐκδίκησις ; νὰ πάρω τὴν ζωήν του
ἐνῷ ἀγνίζει τὴν ψυχὴν καὶ εἶν' ἑτοιμασμένος
νὰ κάμῃ τὸ αἰώνιον ταξεῖδι; Ὄχι, ὄχι!
Στάσου, σπαθί μου! Πρόσμενε νὰ εὕρῃς εὐκαιρίαν
φρικωδεστέραν· ἢ ἐνῷ κοιμᾶται μεθυσμένος,
ἢ 'ς τὸν θυμόν του, 'ς τὴν χαρὰν τῆς μοιχικῆς του κλίνης,
ἐνῷ ἢ παίζει, ἢ βλαστημᾷ, ἢ κάμνει ἄλλην πρᾶξιν
ποῦ οὔτε κἂν τὴν μυρωδιὰν νὰ ἔχῃ σωτηρίας!
Τότε, σπαθί μου, κτύπησε καὶ κουτρουβάλησέ τον
νὰ κρημνισθῇ, τὸν οὐρανὸν νὰ πτερνοκοπανίζῃ,
κ' ἡ κολασμένη του ψυχὴ ὁλόμαυρη νὰ γείνῃ,
ὡσὰν τὴν μαύρην Κόλασιν, ἐκεῖ ὅπου θὰ πάγῃ!—
Προσμένει ἡ μητέρα μου.—Μὴ νὰ σωθῇς ἐλπίζεις
μ' αὐτὸ ἐσὺ τὸ ἰατρικόν! Μόνον καιρὸν κερδίζεις!

(Ἐξέρχεται).

ΚΛΑΥΔΙΟΣ ἐγειρόμενος. Ἐπάνω πᾶν τὰ 'λόγια μου κι'
[ὁ νοῦς μου κάτω μένει.
Ὁ οὐρανὸς χωρὶς τὸν νοῦν τὰ λόγια δὲν τὰ παίρνει!

(Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ Δ'

Ὁ κοιτὼν τῆς Βασιλίσσης

Εἰσέρχεται ἡ ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ καὶ ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ

ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Τώρα θὰ ἔλθῃ! Κύτταξε, καλὰ νὰ μοῦ
[τὸν στρώσῃς!

'Πέ ὅτι τὸ παράκαμε μὲ τὰ κινήματά του
καὶ πλέον δὲν σηκόνονται, καὶ ὅτι ἂν δὲν ἦτο
νὰ λάβῃς σὺ τὸ μέρος του καὶ νὰ μεσολαβήσῃς,
θὰ 'ζεματίζετο κακά! Ἄλλο νὰ 'πῶ δὲν ἔχω.
Πλὴν στρογγυλὰ νὰ τοῦ τὰ 'πῇς, παρακαλῶ.

ΑΜΛΕΤΟΣ ἔσωθεν. Μητέρα!

Μητέρα!

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Ἔσο ἥσυχος καὶ μὴ φοβεῖσαι. Κρύψου καὶ τὸν ἀκούω χ' ἔρχεται!

Κρύπτεται ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ ὄπισθεν τοῦ παραπετάσματος.
Εἰσέρχεται ὁ ΑΜΛΕΤΟΣ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τί ἀγαπᾷς, μητέρα;

ΓΕΡ. Ἁμλέτε, τὸν πατέρα σου ἐπείραξες 'ς τὸ ἄκρον!

ΑΜΛ. Μητέρα, τὸν πατέρα μου ἐπείραξες 'ς τὸ ἄκρον!

ΓΕΡ. Ὦ! Ἔλα, ἔλα! Παλαβὴν ἀπόκρισιν μοῦ κάμνεις.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὦ! Ἄμμε, ἄμμε! Πονηρὴν ἐρώτησιν μοῦ [κάμνεις.

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Τί εἶν' αὐτὸς ὁ τρόπος σου, Ἁμλέτε;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τί με θέλεις;

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Μή μ' ἐλησμόνησες;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἐγώ! Μὰ τὸν Θεόν, διόλου!
Εἶσ' ἡ βασίλισσα ἐσύ, τοῦ ἀδελφοῦ τ' ἀνδρός σου
ἡ σύζυγος καὶ . . . ἄμποτε καὶ τοῦτο νὰ μὴν ἦτο,
εἶσαι μητέρα μου!

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Καλά! Τώρα ἐγὼ σοῦ στέλνω
ἐκείνους ποῦ καλλίτερα 'μποροῦν νὰ σοῦ λαλήσουν.

ΑΜΛ. Ἐδῶ, ἐδῶ! Κάθισ' ἐδῶ! Δὲν ἔχει νὰ σαλεύσῃς!
Δὲν φεύγεις, πρὶν ἀντίκρυ σου καθρέπτην νὰ σοῦ στήσω,
τὰ ἔγκατά σου νὰ ἰδῇς!

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Τί θέλεις νὰ μοῦ κάμῃς;
Θὰ μὲ σκοτώσῃς; Ὤ! Ἐδῶ! βοήθεια!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ ἐκ τοῦ κρυψῶνός του. Ὤ! βοήθεια!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τί εἶναι τοῦτο; Ποντικός; Τὸν ἔχω καὶ σφαγμένον!

Διασχίζει διὰ τοῦ ξίφους τὸ παραπέτασμα.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ ὄπισθεν τοῦ παραπετάσματος. Μ' ἐσκότωσε!
(Πίπτει καὶ ἐκπνέει).

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Ἀλλοίμονον! Τί ἔκαμες;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Δὲν ἐξεύρω.
Δὲν εἶν' ἐκεῖ ὁ βασιλεύς;

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Τί ἦτο, ὦ Ἀμλέτε,
αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τὸ φρικτόν;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πρᾶγμα φρικτόν! — Ἐξ ἴσου
κακὸν περίπου καὶ αὐτό, καλὴ μητέρα, ὅσον
τὸν βασιλέα του κανεὶς ἂν ἐδολοφονοῦσε
καὶ ἔπαιρνε ὕστερ' ἀπ' αὐτὸ τὸν ἀδελφόν του ἄνδρα!

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Τὸν βασιλέα!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Μάλιστα, τὸν βασιλέα εἶπα!

(Ἀνασύρει τὸ παραπέτασμα καὶ ἀποκαλύπτει
τὸν Πολώνιον νεκρόν).

Ἐσύ, ὦ ἀδιάκριτε, κουτέ, ξεμωραμένε,
ὥρα καλή! Σ' ἐξέλαβα διὰ καλλίτερόν σου.

Ἦτο τῆς τύχης σου! Ἀλλὰ ἔχει τὸν κίνδυνόν του
νὰ πολυχώνεται κανείς.—Μὴ σφίγγῃς σὺ τὰ χέρια!
Σώπα καὶ κάθισε! Ἐγὼ θὰ σφίξω τὴν καρδιά σου,
ἂν εἶναι τρόπος τίποτε νὰ τὴν διαπεράσῃ,
ἂν δὲν τὴν ἀπελίθωσεν ἡ ἀνομία τόσον,
ὥστε νὰ εἶναι παντελῶς 'ς τὸ αἴσθημα φραγμένη!

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Τί ἔκαμα, εἰπέ μου το, διὰ ν' αὐθαδιάζῃς
καὶ νὰ τολμᾷς νὰ μοῦ λαλῇς μ' αὐτὴν τὴν γλῶσσαν;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πρᾶξιν,
ποῦ τὴν Αἰδῶ τῆς ἀφαιρεῖ κ' ἐρύθημα καὶ χάριν,
ποῦ ὡς κι' αὐτὴν τὴν Ἀρετὴν τὴν κάμν' ὑποκρισίαν,
ποῦ ἀπ' τ' ὡραῖον μέτωπον τοῦ Ἔρωτος τ' ἀθώου
'βγάζει τὸ ρόδον, καὶ πληγὴν 'ς τὸν τόπον του ἀφίνει,
ποῦ στρέφ' εἰς λόγια καπηλειοῦ τοὺς ὅρκους τῶν
[συζύγων!
Ὦ! πρᾶξιν, ποῦ τὸ ἅγιον συμβόλαιον τοῦ γάμου
τοῦ ξερριζόνει τὴν ψυχήν, καὶ κάμνει τὴν θρησκείαν
μιὰν ραψῳδίαν λέξεων! Τὸ πρόσωπον ἀνάπτει
τῶν οὐρανῶν, κ' ἡ στερεὰ ἡ κτίσις σκυθρωπάζει,
ὡσὰν νὰ ἦλθεν ἡ στιγμὴ δευτέρας παρουσίας,
καὶ φρίττει μὲ τὴν πρᾶξίν σου!

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Ἀλλοίμονον, τί πρᾶξις
εἶναι αὐτὴ ποῦ μοῦ βροντᾷς καί μ' ἐπαναλαμβάνεις;

ΑΜΛ. Κύτταξ' ἐδῶ! Ἰδὲ αὐτὴν κ' ἐκείνην τὴν εἰκόνα.
Δυὸ ἀδελφῶν ὁμοίωμα πιστὸν ἡ κάθε μία.
Αὐτὸ ἐδῶ τὸ πρόσωπον τί χάρις τὸ στολίζει!

Ἡ κόμη Ὑπερίωνος, Διὸς τὸ μέτωπόν του,
᾽ματιὰ ὡσὰν τοῦ Ἄρεως· προστάζει, φοβερίζει!
Ἡ στάσις, ἴδιος ὁ Ἑρμῆς ὁ Κῆρυξ, ὅταν μόλις
εἰς κορυφὴν ἀκροπατῇ οὐρανοφιλημένην.
Μορφὴ τῷ ὄντι, σύνολον, ὡσὰν νὰ ἤλθε κάτω
κάθε θεὸς ξεχωριστὰ σφραγίδα του νὰ βάλῃ,
νὰ δώσῃ ἄνθρωπον ᾽ς τὴν γῆν μὲ τὴν ἐγγύησίν του!
Ἦτο ὁ ἄνδρας σου αὐτός! —Ἰδὲ τὴν ἄλλην τώρα.
Εἶναι ὁ ἄνδρας σου αὐτός! Ὡσὰν τὸ σάπιο στάχυ,
ποῦ τὸ γερὸ τ᾽ ἀδέλφι του μαραίνει! —Ἔχεις ᾽μάτια;
Εἶχες νὰ βόσκῃς εἰς αὐτὸ τὸ δροσερὸ λειβάδι,
κ᾽ εἰς τοῦτον ἐπροτίμησες νὰ κυλισθῇς τὸν βοῦρκον;
Ἄ! Ἔχεις᾽μάτια;—Δὲν᾽μπορεῖς νὰ μοῦ τὸ ᾽πῇς ἀγάπην,
διότι εἰς τὰ χρόνια σου τοῦ αἵματος ἡ θέρμη
δαμάζεται, πραΰνεται κι᾽ ἀκολουθεῖ τὴν κρίσιν.
Κρίσις δὲ ποῦ, νὰ μεταβῇς ἀπὸ αὐτὸ εἰς τοῦτο!
Βεβαίως ἔχεις αἴσθησιν, ἀφοῦ μετακινεῖσαι·
ἀλλὰ θὰ τὴν ἐπλάκωσε βεβαίως ἐφιάλτης,
διότι τόσον δὲν ᾽μπορεῖ νὰ πλανηθῇ κ᾽ ἡ τρέλλα,
οὔτε ἡ ἔκστασις τὸν νοῦν νὰ κυριεύσῃ τόσον,
ὥστε νὰ λείψῃ κι᾽ ὁ βαθμὸς τῆς κρίσεως ὁ ᾽λίγος
ὅσος ἀρκεῖ διαφορὰν νὰ διακρίνῃ τόσην!
Τί δαίμονας σ᾽ ἐσκούντησε σ᾽ αὐτὴν τὴν τυφλομυῖγα;
Τὰ ᾽μάτια χώρις τὴν ἀφήν, ἀφὴ χωρὶς τὰ ᾽μάτια,
τ᾽ αὐτιά, ἡ ὄσφρησις χωρὶς τὰ ᾽μάτια καὶ τὰ χέρια,
ἢ ὅ,τι μόριον πτωχὸν ἑνὸς αἰσθητηρίου

τόσον νὰ 'πάγῃ 'ς τὰ στραβὰ τρόπος ποτὲ δὲν ἦτο !
Ὦ ἐντροπή, ὦ ἐντροπή, ποῦ τὸ ἐρύθημά σου ;
Ἂν δύναται ἡ Κόλασις νὰ ἐπαναστατήσῃ
καὶ μέσα εἰς τὰ κόκκαλα μιᾶς ἡλικιωμένης,
ἂς θεωρῇ τὴν Ἀρετὴν ἡ φλογερὰ νεότης
ὅτι τὴν ἔχῃ 'σὰν κερί, 'ς τὴν φλόγα της νὰ λυόνῃ !
Ἂς μὴ τὸ ἔχῃ 'ς τὸ ἑξῆς ὡς ἐντροπὴν ὁ κόσμος
ἐὰν τοῦ αἵματος ὁρμὴ κανένα παραφέρῃ,
ἀφοῦ ὁ πάγος, ὡς κι' αὐτός, παίρνει φωτιὰν ἐπίσης,
καὶ καταντᾷ τὸ λογικὸν ὁ μαστρωπὸς τοῦ πάθους !

ΓΕΡ. Ὦ ! Μή, Ἁμλέτε μου ! Ἀρκεῖ ! Σ' τὰ βάθη τῆς [ψυχῆς μου
στρέφεις τὰ 'μάτια μου, κ' ἐκεῖ μαυρίλα βλέπω τόσην,
ὥστε δὲν ἔχει ξεπλυμόν !

ΑΜΛΕΤΟΣ. Κι' αὐτὰ δι' ὄχι ἄλλο
παρὰ διὰ νὰ χαίρεσαι μιὰν κλίνην σιχαμένην,
'ς τῆς βρώμας τὸ ἀνάβρασμα νὰ ἐρωτοκυλιέσαι,
'ς τὴν λάσπην νὰ γλυκαίνεσαι ! . . .

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Ὦ! Παῦσε πλέον, παῦσε!
Τὰ λόγια σου ἐμπήγονται 'ς τ' αὐτιά μου 'σὰν μαχαίρια!
Ἀρκεῖ, Ἁμλέτε μου γλυκέ!

ΑΜΛΕΤΟΣ Μὲ ἕνα δολοφόνον
ποῦ οὔτε κἂν τὸ εἰκοστὸν ἀξίζει τοῦ δεκάτου
τοῦ πρώην βασιλέως σου ! Τῶν βασιλέων αἶσχος !
Κλέπτην καὶ θρόνου καὶ ἀρχῆς, ποῦ μέσ' ἀπ' τὸ ἁρμάρι

τὸ στέμμα τὸ πολύτιμον κατώρθωσε νὰ κλέψῃ
καὶ τ' ἔβαλε 'ς τὸν κόλπον του!

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Ὦ! φθάνει!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Βασιλέα
τοῦ δρόμου. . . .

Εἰσέρχεται τὸ ΦΑΣΜΑ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Βοηθεῖτέ με, Ἄγγελοι φύλακές μου,
κι' ἁπλώσετ' ὑπεράνω μου τὴν πτέρυγά σας σκέπην!—
Ἡ σεβαστή σου ἡ μορφὴ τί θέλει; τί προστάζει;

ΓΕΡ. Ἀλλοίμονον! Εἶναι τρελλός!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Νὰ ἐπιπλήξῃς ἦλθες
τ' ὀκνόν σου τέκνον, ἐπειδὴ ἀφῆκε νὰ περάσῃ
καὶ ὁ θυμός του κι' ὁ καιρός, χωρὶς νὰ ἐκτελέσῃ
τὸ φοβερόν σου πρόσταγμα ὡς τώρα; Ὦ! Εἰπέ μου!

ΤΟ ΦΑΣ. Μὴ λησμονῇς! Μόνος σκοπὸς τῆς ἐμφανί-
[σεώς μου,
τὴν ἀποναρκωμένην σου τὴν πρόθεσιν ν' ἀνάψω.
Κύτταξε! Τὴν μητέρα σου τὸ θάμβος κυριεύει!
'Σ τὴν πάλην μεσολάβησε αὐτῆς καὶ τῆς ψυχῆς της.
Ἡ φαντασία ἐνεργεῖ 'ς ὄντ' ἀσθενῆ πρὸ πάντων.
Στρέψε τὰ 'μάτια πρὸς αὐτήν, Ἀμλέτε· λάλησέ της!

ΑΜ. Τί ἔχεις, ὦ μητέρα μου;

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Ἀλλοίμονον! Τί ἔχεις
ἐσύ, ποῦ εἰς τὸ ἄπειρον τὰ μάτια προσηλόνεις
καὶ κάμνεις μὲ τὸν ἄϋλον ἀέρα ὁμιλίαν;
Πετιέται ἄγριος ὁ νοῦς μέσ' ἀπ' τὰ βλέμματά σου,

καὶ τ' ἁπλωτά σου τὰ μαλλιά, ὡσὰν νὰ ζωντανεύουν,
'σὰν στρατιῶται ποῦ 'ξυπνοῦν τὴν νύκτα ἐξ ἐφόδου,
στέκουν ὁλόρθα κ' ἔντρομα!—'Αγαπητὸ παιδί μου,
'Αμλέτε μου, τοῦ πάθους σου τὴν θέρμην καὶ τὴν φλόγα
ὦ! ράντισέ την μὲ δροσιὰν ὑπομονῆς!—Τί βλέπεις;

ΑΜ. 'Εκεῖνον! Βλέπεις; Τί χλωμός, καὶ ἡ 'ματιά του
[λάμπει!
'Η ὄψις του κι' ὁ πόνος του, ἂν ἦτο νὰ λαλήσουν,
θὰ ἔκαμναν νὰ αἰσθανθοῦν καὶ λίθοι!—Μὴ μὲ βλέπεις,
μήπως μ' αὐτήν σου τὴν μορφήν, τὴν καταλυπημένην,
τὴν στερεάν μου θέλησιν κλονίσῃς, κι' ὁ σκοπός μου
ἀλλάξῃ δρόμον, πιθανὸν ἀντὶ δακρύων αἷμα!

ΓΕΡ. Τίνος τὰ λέγεις;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Κύτταξε! Τίποτ' ἐκεῖ δὲν βλέπεις;

ΓΕΡ. Τίποτε! Κι' ὅμως κάθε τί ποῦ εἶν' ἐκεῖ, τὸ βλέπω!

ΑΜ. Καὶ τίποτε δὲν ἤκουσες;

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. 'Εσὲ κ' ἐμένα μόνον!

ΑΜ. 'Ιδού! 'Ιδέ! Κύτταξ' ἐκεῖ! 'Αναχωρεῖ. Τὸ βλέπεις;
'Ο ἴδιος ὁ πατέρας μου καθὼς ὁπόταν 'ζοῦσε!
Κύτταξε, φεύγει!—Τώρα, νά, ἔβγαίνει ἀπ' τὴν θύρα!

'Εξέρχεται τὸ ΦΑΣΜΑ.

ΓΕΡ. Αὐτὰ ὁ νοῦς σου τὰ γεννᾷ. Σὲ κάμν' ἡ ἔκτασίς σου
νὰ βλέπῃς πλάσματ' ἄϋλα!

ΑΜΛΕΤΟΣ. "Εκστασις! 'Ο σφυγμός μου
'σὰν τὸν 'δικόν σου τακτικὰ κτυπᾷ, κ' ἡ μουσική του
γερὰ ἐπίσης ἀντηχεῖ. "Οχι, δὲν εἶναι τρέλλα

τὰ ὅσα εἶπα. Βάλε με εἰς δοκιμήν, ἂν θέλῃς,
κ' εἶμ' ἱκανὸς νὰ ξαναπῶ λέξιν πρὸς λέξιν ὅλα,
ἐνῷ ἡ τρέλλα πηδηκτὴ θὰ ἔτρεχεν εἰς ἄλλα.
Μή, μὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, μητέρα, τὴν ψυχήν σου
μ' αὐτὸ τὸ ψευτοβάλσαμον τὴν κολακεύεις, ὅτι
ἐλάλησεν ἡ τρέλλα μου κι' ὄχι τ' ἀνόμημά σου.
Μόνον τὰ ἔξω τῆς πληγῆς μὲ φλοῦδαν θὰ καλύψῃς,
ἐνῷ τὸ πᾶν ἡ φάγαινα θὰ κατατρώγῃ μέσα
ἀόρατη!—Εἰς τὸν Θεὸν εἰπὲ τὰ κρίματά σου,
μετάνοιωσε τὸ παρελθόν, ἀπόφυγε τὸ μέλλον,
καὶ μὴ ἁπλόνῃς λίπασμα εἰς τὰ ζιζάνιά σου
νὰ τὰ θεριεύῃς!—Κ' εἰς ἐμὲ συγχώρησε ἂν θέλῃς
τὴν φρόνησίν μου,—ἐπειδὴ κατήντησεν ὁ κόσμος
τόσον πολὺ ἀσθματικὸς ἀπ' τὸ πολύ του πάχος,
ὥστε νὰ θέλ' ἡ Ἀρετὴ συγγνώμην τῆς Κακίας
καὶ νὰ ζητῇ τὴν ἄδειαν νὰ τὴν εὐεργετήσῃ!

ΓΕΡ. Μοῦ ἔσχισες, Ἁμλέτε μου, 'ς τὴν μέσην τὴν
[καρδιά μου.

ΑΜ. Μακράν σου τὸ χειρότερο κομμάτι πέταξέ το
καὶ ζῆσε πλέον καθαρὰ μὲ τὸ μισὸ ποῦ μένει!
Καλή σου νύκτα! Πλὴν μὴ 'πᾷς 'ς τοῦ θείου μου τὴν
[κλίνην.
Ἐὰν δὲν ἔχῃς ἀρετήν, καμώσου πῶς τὴν ἔχεις.
Διότι ἡ Συνήθεια, τὸ τέρας τὸ παμφάγον,
ἂν καὶ εἰς τ' ἄλλα Διάβολος, εἶν' Ἄγγελος εἰς τοῦτο:
ὅτι τῶν ἔργων τῶν καλῶν τὴν ἕξιν μᾶς τὴν κάμνει

ὡς φορεσιάν, ποῦ καταντᾷ ἐπάνω μας νὰ στρώνῃ.
Κάμε ἀπόψε ἀποχήν, καὶ μέ αὐτὸ θὰ δώσῃς
εἰς τὴν κατόπιν ἀποχὴν ἓν εἶδος εὐκολίας,
ἀκόμη δ' εὐκολώτερα ἡ τρίτη θὰ σοῦ ἔλθῃ.
Ἡ ἕξις καὶ τῆς φύσεως τὸν τύπον τὸν ἀλλάζει,
καὶ δύναται τὸν Διάβολον νὰ τὸν ὑπερνικήσῃ,
ἢ μ' ἐξαισίαν δύναμιν νὰ τὸν τινάξῃ ἔξω!
Καὶ πάλιν καλὴ νύκτα σου, κι' ὅταν ἐπιθυμήσῃς
νὰ σ' εὐλογήσῃ ὁ Θεός, τότε κ' ἐγὼ θὰ ἔλθω
νὰ μ' εὐχηθῇς.—Ὡς πρὸς αὐτόν, (δεικνύων τὸν Πολώνιον)
μετανοῶ ἀλήθεια.
Ἀλλὰ ἠθέλησ' ὁ Θεὸς μ' αὐτὸν νά με παιδεύσῃ,
καὶ νὰ παιδεύσῃ δι' ἐμοῦ ἐκεῖνον. Ὄργανόν του
καὶ μάστιγά του μ' ἔκαμε!—Θὰ τὸν τοποθετήσω,
καὶ ὅπου πρέπει μόνος μου ἐγὼ θὰ δώσω λόγον
τὸ πῶς τὸν ἐθανάτωσα. Καὶ πάλιν καλὴ νύκτα!
Εἶμαι σκληρός, ἀλλὰ καλὸν ζητῶ νὰ προξενήσω.
Ἀρχὴ δεινῶν! Ἀκολουθοῦν χειρότερα ὀπίσω!—
Δυὸ λόγια ἀκόμη νὰ σοῦ 'πῶ, ἀρχόντισσα καλή μου.

ΓΕΡ. Πέ, τί νὰ κάμω;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τίποτε ἀπὸ αὐτὰ ποῦ εἶπα.
Ἀφήσου εἰς τὸ στρῶμά του νὰ σὲ τραβήξῃ πάλιν
ὁ παχουλός σου βασιλεύς, νὰ σοῦ γλυκοτσιμπήσῃ
τὸ μάγουλό σου, νὰ σὲ 'πῇ γλυκό του ποντικάκι,
κ' ἐνῷ σοῦ δίδει τρυφερὰ δυὸ λιγδερὰ φιλιά του,
ἢ τὸν λαιμὸν σοῦ ψηλαφᾷ μὲ τὰ αἰσχρά του χέρια,

νὰ καταφέρῃ κάθε τί νὰ τοῦ τ' ἀποκαλύψῃς:
ὅτι τρελλὸς δὲν εἶμ' ἐγὼ ἀλλ' ὅτι προσποιοῦμαι.
Καλὰ θὰ κάμῃς νὰ τοῦ 'πῇς τὰ πάντα! Εἶναι τρόπος
μία βασίλισσα καλὴ καὶ φρόνιμη κι' ὡραία
τόσον σπουδαῖα μυστικὰ νὰ μὴ τὰ φανερώσῃ
'ς τὸ 'ταῖρί της, τὸν βαθρακόν, τὸν ἀγριόγατόν της;
Πῶς γίνεται! Καὶ μυστικὸν καὶ γνῶσιν πρόδωσέ τα,
καιρὸν μὴ χάνῃς, πήγαινε 'ς τὸ δῶμα τοῦ σπιτιοῦ σου,
τρέξε ν' ἀνοίξῃς τὸ κλουβὶ νὰ φύγουν τὰ πουλάκια,
καὶ χώσου 'σὰν τὸν πίθηκον καὶ σὺ τὸν φημισμένον
μέσ' 'ς τὸ κλουβὶ νὰ τὸ ἰδῇς, καὶ πέσε νὰ πλαντάξῃς!

ΓΕΡ. Νὰ ἦσαι βεβαιότατος, ἐὰν τὰ λόγια εἶναι
ἀναπνοή, καὶ ἡ ζωὴ ἀναπνοὴ ἂν εἶναι,
δὲν ἔχω μέσα μου ζωὴν ἀναπνοὴν νὰ δώσω
εἰς ὅ,τι καὶ ἂν ἤκουσα!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πηγαίνω 'ς τὴν 'Αγγλίαν.
Τὸ ἔμαθες:

ΓΕΡ. 'Αλλοίμονον! Τὸ εἶχα λησμονήσει.

ΑΜ. 'Εσφράγισαν τὰ γράμματα. Κ' οἱ δυὸ συμμαθηταί
[μου,—
ὁποῦ τοὺς ἔχω τὰ πιστὰ ὅσον κ' εἰς δύο φίδια,—
μὲ συνοδεύουν μ' ἐντολὴν τὸν δρόμον νὰ μοῦ στρώσουν
καὶ νὰ μὲ φέρουν μὲ πομπὴν νὰ πέσω 'ς τὴν παγίδα.
"Ας κοπιάζουν! "Αφες τους! Τὸ νόστιμον θὰ εἶναι
νὰ καύσῃς τὸν μηχανικὸν 'ς τὸ πυροτέχνημά του!
Πρέπει ἀνάποδα πολὺ τὰ πράγματα νά μ' ἔλθουν

διὰ νὰ μὴ τοὺς σκάψω 'γὼ μιὰν πήχην παρακάτω,
νὰ τοὺς τινάξω καὶ τοὺς δυὸ 'ς τὰ σύννεφα! Τὶ γλύκα,
μιὰ πονηριὰ 'ς τὰ σκοτεινὰ τὴν ἄλλην νὰ σταυρώσῃ!—
Πρῶτα κι' ἀρχή, αὐτὸν ἐδῶ ἂς τὸν ξεπροβοδίσω.

Σύρων τὸ πτῶμα τοῦ Πολωνίου.

'Σ τὸ πλαγινὸν δωμάτιον θὰ ρίξω τὸ ψοφίμι.—
Μητέρα καλὴ νύκτα σου! 'Ιδὲ τὸν σύμβουλόν σου
σιωπηλὸς καὶ σοβαρὸς καὶ ἥσυχος ποῦ εἶναι,
ἐνῷ σοῦ ἦτο ζωντανὸς τόσον μωρὸς καὶ λάλος!—
Ἔλα· καιρός σου, Κύριε, νὰ ἔβγῃς ἀπ' τὴν μέσην.—
Μητέρα, καλὴ νύκτα σου!

Ἐξέρχονται ἑκατέρωθεν τῆς σκηνῆς.

Ὁ Ἀμλέτος σύρει τὸ πτῶμα τοῦ Πολωνίου.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Αἴθουσα ἐν τῷ ἀνακτόρῳ.

Εἰσέρχονται ὁ ΚΛΑΥΔΙΟΣ, ἡ ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ,
ὁ ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ καὶ ὁ ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ.

ΚΛ. Τί εἶν' αὐτοὶ οἱ στεναγμοί. Εἰπέ μου τί σημαίνουν;
Ἐπιθυμῶ τὸν λόγον των νὰ μάθω. Ποῦν' ὁ υἱός σου;

ΓΕΡ. Παρακαλῶ, μίαν στιγμὴν ἀφήσατέ μας μόνους.

Ἐξέρχονται ὁ ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ καὶ ὁ ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ.

ΓΕΡ. Ἄχ, τί μοῦ ἔμελλε νὰ ἰδῶ, αὐθέντα μου, ἀπόψε!

ΚΛ. Τί ἔτρεξε, Γερτρούδη μου; Πῶς εἶναι ὁ Ἀμλέτος;

ΓΕΡ. Τρελλός, ὡσὰν τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ἀνεμοζάλην
ὅταν μαλλόνουν καὶ ἡ δυὸ ποιὰ ξεπερνᾷ τὴν ἄλλην!
Σ τὴν ἔξαψίν του ἤκουσε 'σὰν κάτι νὰ σαλεύῃ
πίσω ἀπ' τὸ παραπέτασμα, κι' ἀμέσως ξεσπαθόνει,
φωνάζει· «ἕνας ποντικός,» κτυπᾷ μὲ τὸ σπαθί του,
καὶ μ' ἀσυλλόγιστην ὁρμὴν φονεύει τὸν κρυμμένον,
τὸν ἀγαθόν μας γέροντα!

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Ὦ, πρᾶξις βαρυτάτη!
Ἐὰν ἐτύχαινα ἐκεῖ, μ' ἐφόνευε κ' ἐμένα!

Δι' ὅλους εἶναι κίνδυνος ἐλεύθερος νὰ μένῃ,
καὶ διὰ σὲ καὶ δι' ἐμέ, καὶ διὰ κάθε ἄλλον!
Ὦ! δι' αὐτὸ τὸ ἔγκλημα ποῖος θὰ δώσῃ λόγον;
Θἄχω τὸ βάρος του ἐγώ, ἐγὼ 'ποῦ εἶχα χρέος
ἔξω ἀπ' τὸν κόσμον νὰ κρατῶ καὶ νὰ περιορίσω
τὸν νέον τὸν παράφορον αὐτόν. Ἀλλ' ἡ στοργή μου
μ' ἔκαμε κ' ἐλησμόνησα τί ἔπρεπε νὰ κάμω,
ὡσὰν τὸν ἄρρωστον κ' ἐγὼ, ποῦ θέλει ν' ἀποκρύψῃ
τὸ πάθος ποῦ ἐντρέπεται, κ' ἐν τούτοις τὸ ἀφίνει
νὰ τρώγῃ ὡς τὸ κόκκαλον τὸ σῶμά του!—Ποῦ 'πῆγε:

ΓΕΡ. Πῆγε νὰ βγάλῃ τὸν νεκρὸν ἀπὸ τὴν μέσην. Ὅμως
καὶ μέσα εἰς τὴν τρέλλαν του φαίνετ' ἁγνὸς ὁ νοῦς του,
καθὼς εἰς μέταλλα κοινὰ τὸ καθαρὸν χρυσάφι.
Θρηνεῖ διὰ τὴν πρᾶξιν του.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Πηγαίνωμεν, Γερτρούδη.
Αὔριον, μόλις τὰ βουνὰ ὁ ἥλιος φωτίσῃ,
πρέπει νὰ φύγῃ ἀπ' ἐδῶ! Ὡς πρὸς αὐτὸν τὸν φόνον,
θὰ χρειασθῇ κ' ἡ τέχνη μου κ' ἡ δύναμίς μου ὅλη
διὰ νὰ τὸν σκεπάσωμεν καὶ νὰ τὸν δικαιώσω.—
Αἴ! Γιλδενστέρνη!

Εἰσέρχονται ὁ ΡΟΖΕΚΡΑΝΣ καὶ ὁ ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Φίλοι μου, τρέξετ' εὐθὺς κ' οἱ δύο,
κι' ἄλλους μαζῆ σας πάρετε! Ἐφόνευσε ὁ Ἀμλέτος
τὸν γέροντα Πολώνιον 'ς τὴν τρέλλαν του, κι' ὁ ἴδιος
τὸ πτῶμ' ἀπ' τὸ δωμάτιον τῆς βασιλίσσης 'πῆρε!

Πηγαίνετ' εὕρετέ μου τον! Λαλεῖτε του μὲ τρόπον!
Τρέξετ' εὐθύς!

Ἐξέρχονται ὁ ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ καὶ ὁ ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

ΚΑΛΥΔΙΟΣ. Γερτρούδη μου, θὰ συγκαλέσω τώρα
τοὺς καλλιτέρους φίλους μας νὰ μάθουν τί συνέβη
καὶ ποῖα μέτρα θὰ ληφθοῦν, ὥστ' ἡ συκοφαντία,
(ποῦ τὴν διάμετρον τῆς γῆς διαπερᾷ 'σὰν βέλος,
μ' ὅσην ὁρμὴν ἡ κανονιὰ πηγαίνει 'ς τὸ σημάδι),
τὸ ἰδικόν μας ὄνομα νὰ μὴ τὸ ἐπιτύχῃ
καὶ τὸν ἀέρα νὰ κτυπᾷ!—Πηγαίνωμεν, φιλτάτη!
Εἶν' ἡ καρδιά μου καὶ βαρειὰ καὶ ταραχὴν γεμάτη!

(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Β'.

Ἕτερος θάλαμος ἐν τῷ ἀνακτόρῳ.

Εἰσέρχεται ὁ ΑΜΛΕΤΟΣ

ΑΜΛ. Καλὰ τὸν ἐσυγύρισα!

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ καὶ ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ ἔσωθεν

Ἀμλέτε! Ὦ Ἀμλέτε!

ΑΜΛ. Τί εἶν' ὁ θόρυβος αὐτός; Ποιὸς κράζει τὸν
[Ἀμλέτον;

Εἰσέρχονται ὁ ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ καὶ ὁ ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ.

ΡΟΖ. Ποῦ εἶν' αὐθέντα ὁ νεκρός; Εἰπέ μας ποῦ τὸν
[ἔχεις;

ΑΜ. Εἶναι σμιγμένος μὲ τὴν γῆν ποῦ συγγενῆ τὸν [ἔχει.

ΡΟΖ. Εἰπέ μας ποῦ τὸν ἔβαλες, νὰ εὕρωμεν τὸ πτῶμα καὶ νὰ τὸ μεταφέρωμεν 'ς τὸ παρεκκλῆσι μέσα.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Μὴ τὸ πιστεύῃς.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Τί νὰ μὴ πιστεύω;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὅτι εἶμαι ἄξιος νὰ κρατήσω τὸ ἰδικόν σου μυστικὸν καὶ ὄχι τὸ ἰδικόν μου.—Νὰ ἔχῃς δὲ καὶ ἄντικρύ σου ἕνα σφουγγάρι νὰ σοῦ κάμνῃ ἐρωτήσεις! Τί ἀπόκρισιν νὰ δώσῃ ἕνας υἱὸς βασιλέως;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Διὰ σφουγγάρι μ' ἔχεις, αὐθέντα μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Μάλιστα, Κύριε· διὰ σφουγγάρι, τὸ ὁποῖον ρουφᾷ τὴν εὔνοιαν, τὰς ἀνταμοιβάς, τὰς προσταγὰς τοῦ βασιλέως. Ἀλλά, τὸ κάτω τῆς γραφῆς, χρησιμεύουν ἐξαίρετα εἰς τὸν βασιλέα αὐτοῦ τοῦ εἴδους οἱ ὑποτακτικοί. Τοὺς κρατεῖ καθὼς ὁ πίθηκος, ὀπίσω ἀπὸ τὰ 'δόντια. Ἐπρωτόχαψε, θὰ ὑστεροφάγῃ! Ὅταν χρειασθῇ ὅσα ἔχετε μαζευμένα, δὲν ἔχει παρὰ νὰ σφίξῃ, κ' ἐστέγνωσες σφουγγάρι!

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Δὲν σ' ἐννοῶ, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τόσον τὸ καλλίτερον!
Κοιμοῦντ' οἱ λόγ' οἱ πονηροὶ 'ς τ' αὐτιὰ τοῦ ἀνοήτου.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Αὐθέντα μου, νὰ μᾶς εἰπῇς ποῦ εἶναι τὸ σῶμα, καὶ νὰ ἔλθῃς μαζῆ μας εἰς τὸν βασιλέα.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τὸ σῶμα τὸ ἔχει ὁ βασιλεύς, ἀλλὰ ὁ βασιλεὺς δὲν ἔχει τὸ σῶμα. Ὁ βασιλεὺς εἶναι πρᾶγμα...

ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ. Πρᾶγμα, αὐθέντα μου!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Μηδαμινόν! Ὁδηγήσατέ με ἐνώπιόν του.. Κρύψου, ἀλωποῦ, καὶ ὅλοι τὸ κατόπιν της!

(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Ἕτερος θάλαμος ἐν τῷ ἀνακτόρῳ.

Εἰσέρχεται ὁ ΚΛΑΥΔΙΟΣ μετὰ συνοδείας.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Νὰ μοῦ τὸν φέρουν ἔστειλα καὶ τὸν νεκρὸν νὰ εὕρουν.. [

Ἐνόσῳ εἶν' ἐλεύθερος τί κίνδυνος! Καὶ ὅμως
νὰ ἐφαρμόσω δὲν τολμῶ ἐπάνω του τὸν νόμον.
Εἶναι τὸ εἴδωλον αὐτὸς τοῦ ἀνοήτου ὄχλου,
ποῦ μὲ τὰ 'μάτια ἀγαπᾷ καὶ ὄχι μὲ τὸν νοῦν του,
κι' ὅταν κανένα εὐνοῇ δὲν θέλει νὰ ζυγίζῃ
τὸ βάρος τοῦ ἐγκλήματος, ἀλλὰ τῆς τιμωρίας.
Διὰ νὰ γείνουν ὁμαλὰ καὶ ἥσυχα τὰ πάντα,
εἶναι ἀνάγκη νὰ φανῇ ὅτι ἀπεφασίσθη
μὲ σκέψιν καὶ μὲ δισταγμὸν ἡ ἀπομάκρυνσίς του.
Ἀπελπισμένα ἰατρικὰ 'ς ἀπελπισμένα πάθη,
εἰ δέ, δὲν θεραπεύονται!

Εἰσέρχεται ὁ ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Τί ἔγεινε; Τί τρέχει;

ΡΟΖ. Ποῦ ἔβαλε τὸ λείψανον νὰ μᾶς εἰπῇ δὲν θέλει.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Ποῦ εἶν' αὐτός;

ΡΟΖ. Οἱ φύλακες ἔξω ἐδῶ τὸν ἔχουν.

ΚΛ. Ἐμπρός μου φέρετέ μού τον.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ. Αἴ, Γιλδενστέρνη ! Ἔμβα! Φέρε τὸν πρίγκιπα ἐδῶ !

Εἰσέρχονται ὁ ΑΜΛΕΤΟΣ καὶ ὁ ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

ΚΛ. Αἴ, Ἀμλέτε, ποῦ εἶναι ὁ Πολώνιος;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Εἰς τὸ δεῖπνον.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Τὸ δεῖπνον! Ποῦ;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὄχι ἐκεῖ ὅπου τρώγει, ἀλλ' ἐκεῖ ὅπου τὸν τρώγουν. Τώρα ποῦ σοῦ ὁμιλῶ συνεδριάζουν γύρω του κἄτι σκουλήκια πολιτικὰ καὶ σοῦ τὸν ἔβαλαν ἐμπρός! Τὸ σκουλῆκι τρώγει βασιλικά! Ὅλα τὰ ἄλλα ζῶα τὰ παχύνομεν διὰ νὰ μᾶς παχύνουν, τὸ δὲ ἰδικόν μας πάχος τὸ ἑτοιμάζομεν διὰ τὰ μαυροσκούληκα. Ὁ καλοθρεμμένος σου βασιλεὺς καὶ ὁ λιγνός σου ζητιάνος εἶναι μόνον ποικιλία τροφῆς: δύο πινάκια, ἀλλὰ διὰ μίαν τράπεζαν. Ἰδοὺ τὸ τέλος !

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Ἀλλοίμονον, ἀλλοίμονον!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ ψαρεύσῃ μὲ σκουλῆκι, τὸ ὁποῖον ἔφαγε βασιλέα, — καὶ νὰ φάγῃ ἔπειτα τὸ ψάρι, τὸ ὁποῖον ἔχαψε τὸ σκουλῆκί του.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Τί θέλεις νὰ εἰπῇς μὲ τοῦτο :

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τίποτε, ἐκτὸς μόνον νὰ ἀποδείξω πῶς εἶναι τρόπος ἕνας βασιλεὺς νὰ περάσῃ εἰς τὰ ἔντερα ἑνὸς ζητιάνου.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Ποῦ εἶναι ὁ Πολώνιος;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Εἰς τοὺς Οὐρανούς! Στεῖλε νὰ ἰδῇς. Καὶ ἂν δὲν τὸν εὕρῃ ἐκεῖ ὁ ἀπεσταλμένος σου, πήγαινε σὺ νὰ τὸν εὕρῃς εἰς τὸ ἄλλο μέρος. Ἀλλ' ἂν τύχῃ καὶ δὲν τὸν ἀνακαλύψετε ἕως τὰ τέλη τοῦ μηνός, θὰ τὸν μυρισθῆτε ἐκεῖ ὅπου καταιβαίνετε εἰς τὸ προαύλιον.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ πρὸς τοὺς ἀκολούθους του. Πηγαίνετε νὰ ἰδῆτε ἂν εἶν' ἐκεῖ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Δὲν φεύγει ἕως οὗ νὰ φθάσετε.

Ἐξέρχονται τινὲς τῆς συνοδείας.

ΚΛ. Ὕστερ' ἀπὸ ὅ,τι ἔγεινε, Ἁμλέτε, εἶν' ἀνάγκη χάριν τῆς ἀσφαλείας σου, (καὶ δι' αὐτὴν φροντίζω ὅσον λυποῦμαι καὶ θρηνῶ δι' ὅ,τι ἔχεις κάμει), εἶναι ἀνάγκη ἀπ' ἐδῶ 'σὰν ἀστραπὴ νὰ φύγῃς! Λάβε λοιπὸν τὰ μέτρα σου. Εἶν' ἕτοιμον τὸ πλοῖον, ὁ ἄνεμος εἶν' οὔριος, οἱ φίλοι σου προσμένουν κ' εἶναι εἰς τάξιν κάθε τί νὰ πᾷς εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

ΑΜ. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν;

ΚΛ. Μάλιστα!

ΑΜ. Ἐξαίρετα!

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Τῷ ὄντι ἐξαίρετα, ἂν ἤξευρες, Ἁμλέτε, τοὺς σκοπούς μου!

ΑΜ. Βλέπω ἓν Χερουβεὶμ ὁποῦ τοὺς βλέπει! Ἂς εἶναι! Διὰ τὴν Ἀγγλίαν! Ἔχε ὑγείαν, φιλτάτη μου μητέρα!

ΚΛ. Εἶμαι ὁ φιλόστοργος πατέρας σου, Ἁμλέτε.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Μητέρα μου! Πατέρας καὶ μητέρα εἶναι

ἀνδρόγυνον, τὸ δὲ ἀνδρόγυνον εἶναι μία σάρξ. Λοιπόν, μητέρα μου!—Ἔμπρός, διὰ τὴν Ἀγγλίαν!

(Ἐξέρχεται).

ΚΛ. Πηγαίνετε κατόπιν του! Παρακινήσετέ τον νὰ ἔμβῃ τὸ ταχύτερον ἐς τὸ πλοῖον! Μὴν ἀργῆτε! Ἐδῶ νὰ μὴ ξενυκτωθῇ! Πηγαίνετε! Τὰ πάντα διέταξα κ' ἐσφράγισα. Πηγαίνετε ἀμέσως!

Ἐξέρχονται ὁ ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ καὶ ὁ ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ.

Καὶ σύ, Ἀγγλία, φίλον σου νὰ μ' ἔχῃς ἐὰν θέλῃς,
(κ' ἡ δύναμίς μου ἔπρεπε νὰ σὲ φωτίσῃ εἰς τοῦτο,
ἀφοῦ ὡς τώρα κόκκινη καὶ ἀνοικτὴ ἀκόμη
εἶν' ἡ πληγὴ ποῦ σ' ἔδωκεν ἡ σπάθη τῆς Δανίας,
καὶ κλίνει τὸν αὐχένα σου ὁ φόβος μας καὶ μόνος,)
τὴν ὑψηλήν μου θέλησιν νὰ μὴ τὴν ἀψηφήσῃς!
Σοῦ ἐξηγεῖ τὸ γράμμα μου τί θέλω: Τοῦ Ἀμλέτου
τὸν θάνατον! Αὐτὸ ζητῶ καὶ κάμε το Ἀγγλία!
Καίει τὸ αἷμά μου αὐτὸς σὰν θέρμη! Ἰάτρευσέ με!
Ὅσα κι' ἂν μ' ἔλθουν ἀγαθά, δὲν ἤρχισ' ἡ χαρά μου
ἑνόσῳ δὲν ἐκπληρωθῇ αὐτὸ τὸ θέλημά μου!

(Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Πεδιὰς ἐν Δανίᾳ.

Εἰσέρχονται ὁ ΦΟΡΤΙΜΒΡΑΣ, εἷς ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΣ καὶ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ ἐν πορείᾳ.

ΦΟΡ. Τὸν βασιλέα πήγαινε νὰ εὕρῃς τῆς Δανίας·

χαιρέτισέ μού τον, κ' εἰπέ, ὅτι μὲ ἄδειάν του
ἐπιθυμεῖ ὁ Φορτιμβρᾶς μὲ τὰ στρατεύματά του
νὰ διαβῇ τὴν χώραν του, καθὼς μᾶς ὑπεσχέθη.
Τὸ ποῦ θά μ' εὕρῃς ἔπειτα τὸ 'ξεύρεις. Ἂν θελήσῃ,
νὰ μὲ ἰδῇ ὁ βασιλεύς, 'ς τοὺς ὁρισμούς του εἶμαι.
Εἰπέ του το.

ΟΠΛ. Θὰ τὸ εἰπῶ, αὐθέντα·

ΦΟΡΤΙΜΒΡΑΣ. Προχωρεῖτε!

'Εξέρχεται ὁ ΦΟΡΤΙΜΒΡΑΣ μετὰ τοῦ στρατοῦ.

Εἰσέρχονται δὲ ὁ ΑΜΛΕΤΟΣ, ὁ ΡΟΖΕΝΚΡΑΝΣ, ὁ ΓΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ καὶ ἕτεροι.

ΑΜ. Τίνος στρατὸς εἶναι αὐτός, ὁπλαρχηγὲ καλέ μου;

ΟΠ. Καλέ μου νέε, ἔρχεται ἀπὸ τὴν Νορβεγίαν.

ΑΜ. Καὶ ποῦ νὰ διευθύνεται;

ΟΠ. Κἄπου 'ς τὴν Πολωνίαν.

ΑΜ. Κι' ὁ ἀρχηγός, παρακαλῶ;

ΟΠΛΑΡ. 'Ο Φορτιμβρᾶς ὁ νέος,
τοῦ βασιλέως ἀνεψιός.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ποῦ ἀκριβῶς πηγαίνει;
'Σ τὴν Πολωνίαν καθ' αὐτό, ἢ πρὸς τὰ σύνορά της;

ΟΠ. Νὰ σοῦ εἰπῶ ἀληθινὰ τὸ πρᾶγμα ὅπως εἶναι,
ζητοῦμεν μίαν πιθαμὴν νὰ πάρωμεν τῆς χώρας,
ποῦ δὲν ἀξίζει τίποτε, ἔξω ἀπ' τ' ὄνομά της.
Πέντε δὲν ἔδιδα φλωριὰ νὰ τὴν 'νοικιάσω, πέντε!
Καὶ οὔτε περισσότερα ποτέ του δὲν θὰ 'βγάλῃ
ἢ Πολωνὸς ἢ Νορβεγός, κι' ἂν ὅλην τὴν πουλήσῃ!

ΑΜ. Τότε λοιπὸν ὁ Πολωνὸς θὰ σᾶς τὴν παραιτήσῃ.

ΟΠ. Μάλιστα! Ἔνοπλος ἐκεῖ φρουρεῖ καὶ μᾶς προσ-
[μένει!
Φλωριὰ χιλιάδες εἴκοσι καὶ ἄνδρες δυὸ χιλιάδες
᾽ς αὐτὸ τὸ ψύλλου πήδημα βεβαίως δὲν θ᾽ ἀρκέσουν.
Τοῦ πλούτου εἶν᾽ ἀπόστημα καὶ τῆς εἰρήνης τοῦτο.
Πλὴν κἄποτε τ᾽ ἀπόστημα ἀνοίγει ἀπὸ μέσα,
κι᾽ ἀπ᾽ ἔξω οὔτε φαίνεται ὁ θάνατος πῶς ἦλθε.

ΑΜ. Εὐχαριστῶ, ὁπλαρχηγέ!

ΟΠΛΑΡ. Ὥρα καλή σου, φίλε!

(Ἐξέρχεται).

ΡΟΖ. Πηγαίνωμεν, αὐθέντα μου, ἂν θέλῃς.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Προχωρεῖτε.
Ἀμέσως σᾶς ἐπρόφθασα. (Ἐξέρχονται πάντες ἐκτὸς τοῦ ΑΜΛΕΤΟΥ.)
Πῶς ὅλα ὅσα βλέπω
φωνάζουν ἐναντίον μου καὶ μέσα μου ἐξάπτουν
τὴν χαλαρὴν ἐκδίκησιν!—Ὁ ἄνθρωπος τί εἶναι
ἂν ἄλλο κέρδος ᾽ς τὴν ζωὴν κι᾽ ἄλλον σκοπὸν δὲν ἔχῃ,
παρὰ τὸ πῶς νὰ τρέφεται καὶ νὰ κοιμᾶται;—Κτῆνος!
Τίποτε ἄλλο!—Βέβαια. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος
μὲ λογικὸν μᾶς ἔπλασεν ἐκτεταμένον τόσον,
ὥστε νὰ δύναται κ᾽ ἐμπρὸς νὰ βλέπῃ καὶ ὀπίσω,
δὲν μᾶς ἐπροίκισε μ᾽ αὐτὴν τὴν δύναμιν, μὲ τοῦτον
τὸν νοῦν μας τὸν ἰσόθεον, διὰ νὰ εἶν᾽ ἐντός μας
καὶ νὰ μουχλιάζῃ ἄχρηστος! Ἂς εἶν᾽ ὅ,τι κι᾽ ἂν εἶναι,

εἴτε κτηνώδης λήθη μου, εἴτ' ἄνανδρ' ὑποψία
ποῦ τὸ ἀποβησόμενον τὸ παραλογαριάζει,
(λογαριασμός, 'ποῦ ἂν κοπῇ 'ς τὰ τέσσερα, θὰ ἔβγῃ
δειλία τρία τέταρτα, κ' ἓν τέταρτον ἡ γνῶσις,)
ὅ,τι κι' ἂν εἶναι, πῶς ἐγὼ ἀκόμη ζῶ δὲν 'ξεύρω
νὰ λέγω «ἂς τὸ ἔκαμνα», ἐνῷ κ' αἰτίαν ἔχω
καὶ δύναμιν καὶ θέλησιν καὶ μέσα νὰ τὸ κάμω!
Μὴ λείπουν παραδείγματα ὡσὰν τὴν γῆν μεγάλα
νὰ μὲ προτρέψουν;—Ὁ στρατὸς ἰδοὺ αὐτὸς ὁ μέγας
ἀκολουθεῖ ἕν' ἀρχηγὸν καὶ τρυφερὸν καὶ νέον,
κι' ἀπ' αἴσθημα κινούμενος φιλοδοξίας θεῖον
ἐμπαίζει τὴν ἀόρατον τὴν ἔκβασιν, κ' ἐκθέτει
ὅ,τι φθαρτόν, ὅ,τι θνητὸν κι' ἂν ἔχῃ, τὸ ἐκθέτει
'ς τῆς Τύχης τὴν διάκρισιν, τῶν ὅπλων, τοῦ θανάτου,
δι' ἕνα καρυδόφλουδον!—Μέγας ἐκεῖνος εἶναι,
ὄχι ποῦ αἴτιον μικρὸν τοῦ φθάνει καὶ κινεῖται,
ἀλλὰ ποῦ καὶ τὸ τίποτε τὸ θεωρεῖ ὡς μέγα,
ἂν ὁ ἀγὼν περὶ τιμῆς!—Ἐγὼ λοιπὸν τί εἶμαι,
ἐγώ, μὲ τὸν πατέρα μου τὸν δολοφονημένον,
ἐγώ, μὲ τὴν μητέρα μου ἐδῶ ἐντροπιασμένην,
ἐγώ, μὲ τόσας ἀφορμὰς νοῦν κ' αἷμα νὰ μ' ἀνάπτουν,
κι' ὅμως τὰ πάντα,—αἶσχός μου!—τ' ἀφίνω καὶ κοι-
[μοῦνται,
ἐνῷ ἐμπρός μου εἴκοσι χιλιάδες στρατιῶται
διὰ τῆς δόξης τὴν σκιάν, μιᾶς ἰδέας χάριν,
'ς τὸν τάφον διευθύνονται ὡσὰν νὰ ἦτο κλίνη.

πηγαίνουν εἰς τὸν πόλεμον δι' ἕνα τόπον τόσον,
ὥστε δὲν φθάνει νὰ σταθοῦν ὅσοι θὰ πολεμήσουν,
οὐδ' εἶναι τάφος ἀρκετὸς νὰ κρύψῃ τοὺς νεκρούς των!
Ὦ! Ἀπὸ τώρα καὶ ἐμπρὸς τοὺς φονικοὺς σκοπούς μου
ἂς ἔχω μόνους εἰς τὸν νοῦν, ἢ ἂς χαθῇ κι' ὁ νοῦς μου!

(Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ Ε'.

Ἐν Ἐλσινόρῃ· θάλαμος ἐν τῷ ἀνακτόρῳ.

Εἰσέρχονται ἡ ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ καὶ ὁ ΟΡΑΤΙΟΣ.

ΓΕΡ. Ὄχι! Πρὸς τί νὰ τὴν ἰδῶ;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ἡσυχασμὸν δὲν ἔχει·
ἔξω φρενῶν καθ' ἑαυτό! Ἀλήθεια, κάμνει λύπην!

ΓΕΡ. Τί θέλει;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Τὸν πατέρα της δὲν παύει ν' ἀναφέρῃ·
ὁ κόσμος, λέγ', εἶναι κακός, βογκᾷ, στηθοκοπιέται,
ἀνάπτει μὲ τὸ τίποτε! Τὰ λόγια της χαμένα,
ἢ μισοέχουν νόημα· μηδὲν τὰ ὅσα λέγει,
ἀλλ' ἂν καὶ ἀσυνάρτητα, εἰς συλλογὴν σὲ βάζουν·
νὰ τὰ μαντεύσῃ προσπαθεῖ κανείς, καὶ προσαρμόζει
τοὺς ἰδικούς του στοχασμοὺς 'ς τὰ λόγια της. Τὰ λέγει
μὲ βλέμματα, μὲ νεύματα, μὲ σχήματα, μὲ τρόπον
ὥστε νὰ πείθεται κανεὶς ὅτι 'ς τὸν νοῦν της ἔχει
πράγματα ὄχι καθαρά, πλὴν θλιβερὰ 'ς τὸ ἄκρον.
Κάμνεις καλὰ νὰ τὴν ἰδῇς καὶ νὰ τῆς ὁμιλήσῃς,

μὴ τύχῃ κ' εὕρουν ἀφορμὴν κακολογίας ὅσοι
ὁ νοῦς των 'πάγει εὔκολα εἰς τὸ κακόν.

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Ἂς ἔλθῃ !

(Ἐξέρχεται ὁ ΟΡΑΤΙΟΣ)

Ἡ ἄρρωστή μου ἡ ψυχή, (Ἄχ, τοῦτο εἶν' ἀλήθεια
μιᾶς ψυχῆς ἁμαρτωλῆς ἡ καταδίκη,) βλέπει
εἰς κάθε τι τὸν πρόλογον μιᾶς συμφορᾶς μεγάλης.
Τόσον ὁ φόβος ὁ τυφλὸς τὸ κρῖμα πλημμυρίζει,
ὥστ' ἀπ' τὸν τρόμον μὴ χυθῇ, μονάχος ξεχειλίζει!

Εἰσέρχονται ὁ ΟΡΑΤΙΟΣ καὶ ἡ ΟΦΗΛΙΑ

ΟΦ. Ποῦ εἶναι τὸ ἀγλάϊσμα τοῦ θρόνου τῆς Δανίας;

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Τί θέλεις, 'Οφηλία μου ;

ΟΦΗΛΙΑ ᾄδουσα. Τί ὁ καλός σου θὰ φορῇ ;
'Πέ μου νὰ μὴν τὸν χάσω.—
Κοχλίδια ἔχει ἡ σκέπη του,
κρατεῖ ραβδὶ καὶ ράσο,

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. 'Αλλοίμονον νέα μου γλυκειά! Τί σημαίνει τὸ τραγοῦδί σου ;

ΟΦΗΛΙΑ. Πῶς τὸ εἶπες : Στάσου, παρακαλῶ, στάσου νὰ ἰδῇς :

(ᾄδει :) 'Απέθανε κι' ἀπέθανε!
Ἄχ, δροσερὸ χορτάρι
τοῦ ἔβαλαν προσκέφαλο,
'ς τὰ πόδια του λιθάρι.

Ἄχ! Ἄχ!

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Ὄχι, 'Οφηλία μου, μή . . .

ΟΦΗΛΙΑ. Ἄκουε, ἄκουε, παρακαλῶ,
(ᾄδει:) Σ' τὰ σάβανα τὰ κάτασπρα . . .
Εἰσέρχεται ὁ ΚΛΑΥΔΙΟΣ
ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Ἀλλοίμονον! Ἰδέ την, αὐθέντα μου.
ΟΦΗΛΙΑ ἐξακολουθοῦσα τὸ ᾄσμά της.
σὰν ὄρη χιονισμένα,
ἄνθη ἐσκόρπισαν γλυκὰ
μὲ δάκρυ ποτισμένα.
ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Πῶς εἶσαι, καλή μου Ὀφηλία;
ΟΦΗΛΙΑ. Καλά! Ὁ Θεὸς μαζῆ σου. — Ἡ κουκουβάγια, λέγουν, πρὶν γείνῃ κουκουβάγια ἦτον κόρη ψωμᾶ. Θεέ μου, τὸ τί εἴμεθα τὸ ξεύρομεν, ἀλλὰ τὸ τί θὰ γείνωμεν ποῖος τὸ ἠξεύρει;— Ὁ Θεὸς εἰς τὴν τράπεζάν σου!
ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Τὸν πατέρα της ἔχει εἰς τὸν νοῦν της.
ΟΦΗΛΙΑ. Ἔχε το κρυφόν, σὲ παρακαλῶ. Ἀλλ' ἂν σ' ἐρωτήσῃ κανεὶς τί σημαίνει, νὰ τοῦ εἰπῇς τοῦτο:
(ᾄδει:) Αὔριον εἶναι τ' ἁγίου Βαλεντίνου,
κι' ὁ κόσμος ὅλος πρωΐ θὰ σηκωθῇ,
κ' ἐγὼ θὰ ἦμαι εἰς τὸ παράθυρό σου,
ἐγὼ θὰ ἦμαι ἡ νηὰ ποῦ σὲ ποθεῖ.

Ξυπνᾷ ὁ νέος, φορεῖ τὸ φόρεμά του,
τρέχει 'ς τὴν θύρα, τὴν νέαν προσκαλεῖ.
Μέσα ἐμβῆκε ἀφίλητη ἡ καϋμένη,
πλὴν δὲν ἐβγῆκεν ἀφίλητη ἡ καλή.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Ὀφηλία μου καλή!

ΟΦΗΛΙΑ. Ἀλήθεια, χωρὶς νὰ σοῦ κάμω ὅρκον, ἰδοὺ τὸ τέλος:—

(ᾄδει:) Ὦ Παναγιά μου, ὤ! τί κακὸ μὲ ηὗρε!
Τί ἦτο τοῦτο; Θεέ, τί ἐντροπή!
Ἄ! ὅταν εὕρουν οἱ νέοι δὲν ἀφίνουν.
Ὤ, συμφορά μου, ὁ κόσμος τί θὰ 'πῇ;

Πρὶν μὲ φιλήσῃς μοῦ ἔταξες, τοῦ λέγει,
μ' ὅρκους μεγάλους νὰ μὲ στεφανωθῇς.

Καὶ ἐκεῖνος ἀποκρίνεται:

Θὰ τοὺς 'κρατοῦσα, ναὶ μὰ τὸ φῶς ποῦ λάμπει,
ἂν δὲν σὲ εἶχα ἐδῶ νὰ κοιμηθῇς.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Εἶναι πρὸ πολλοῦ εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν;

ΟΦΗΛΙΑ. Ὅλα θὰ διορθωθοῦν ἐλπίζω. Χρειάζεται ὑπομονή! Ἀλλὰ πῶς νὰ μὴ κλαίω ὅταν συλλογίζωμαι ὅτι μοῦ τὸν ἔβαλαν μέσα εἰς τὴν κρύαν γῆν; Πρέπει νὰ τὸ μάθῃ ὁ ἀδελφός μου!—Λοιπόν, εὐχαριστῶ διὰ τὰ καλά σας λόγια! — Ποῦ εἶναι ἡ ἄμαξά μου; Καλὴ νύκτα, Κυρίαι. Καλή σας νύκτα, Κυρίαι μου! Καλὴ νύκτα! Καλὴ νύκτα!

(Ἐξέρχεται.)

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Συντρόφευσέ την. Πρόσεχε, παρακαλῶ, τί κάμνει.

Ἐξέρχεται ὁ ΟΡΑΤΙΟΣ

Ὦ! Πῶς τὴν ἐφαρμάκωσε κατάκαρδα ἡ λύπη!
Τὰ πάντα ἀπὸ τὸν θάνατον πηγάζουν τοῦ πατρός της.
Γερτρούδη, ὦ Γερτρούδη μου, ὅταν μᾶς ἔλθουν λύπαι,
δὲν ἐμφανίζονται μιὰ μιά, ἀλλ' ἔρχονται κοπάδια.
Ἐν πρώτοις, ὁ πατέρας της φονεύεται· κατόπιν,
φεύγει ὁ υἱός σου·—κ' αἴτιος εἶναι αὐτὸς καὶ μόνος
ἀνίσως τὸν ἐξώρισα δικαίως·—ὁ δὲ κόσμος
κινεῖται κ' ὑποπτεύεται καὶ κρυφοσχολιάζει
τοῦ Πολωνίου τοῦ καλοῦ τὸν θάνατον· καὶ λάθος
λάθος μας νὰ τὸν θάψωμεν μὲ βίαν, ἄψε σβῦσε!
Ἡ δ' Ὀφηλία ἡ πτωχὴ χωρὶς τὰ λογικά της,
ποῦ ὅταν λείψουν, ξόανα γινόμεθα καὶ κτήνη.
Καὶ ἐπὶ τέλους,—τοῦτο δὲ τὰ ὑπερβαίνει ὅλα,—
ὁ ἀδελφός της ἔρχεται κρυφὰ ἀπ' τὴν Γαλλίαν,
ἔχει τὴν λύπην του τροφήν, συννεφιασμένος μένει,
καὶ ζῆνες ἀπ' τὸ πλάγι του δὲν λείπουν νὰ βούζουν
μὲ βόϋσμα φαρμακερὸν τὸν φόνον τοῦ πατρός του,
κι' ἀφοῦ δὲν ἔχουν τί νὰ 'ποῦν, ὡς τίποτε τὸ ἔχουν
νὰ διασύρουν εἰς τ' αὐτιὰ τοῦ κόσμου τ' ὄνομά μας.
Ἄ! Ὅλ' αὐτά, 'σὰν πιστολιὰ βόλια πολλὰ γεμάτη,
πολλοὺς θανάτους περισσοὺς διὰ μιᾶς μοῦ δίδουν!

Ἀκούεται θόρυβος ἔξωθεν.

ΓΕΡ. Τί εἶν' ὁ τόσος θόρυβος;
ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Ποῦ εἶν' οἱ φύλακές μου;
Πῶς δὲν ὑπερασπίζονται τὴν θύραν;

Εἰσέρχεται ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Τί συμβαίνει;

ΑΞ. Φυλάξου, ὦ αὐθέντα μου! Ἀπὸ τὰ ὅριά του
τὸ πέλαγος δὲν χύνεται νὰ φάγῃ τὰ χαλίκια
μὲ τόσην βίαν καὶ ὁρμήν, μὲ ὅσην ὁ Λαέρτης
ὥρμησ' ἐδῶ, μὲ τὸν λαὸν ἐπαναστατημένον!
Ὁ ὄχλος ἀπὸ 'πίσω του τὸν κράζει βασιλέα,
καὶ ὡς νὰ ἦτο ἡ ἀρχὴ τοῦ κόσμου τώρα μόνον,
ὡσὰν νὰ ἐλησμόνησαν τί εἶναι ἀρχαιότης,
ἢ πρᾶγμ' ἀκόμη ἄγνωστον ὡσὰν νὰ εἶν' ὁ Νόμος,
ἡ βάσις καὶ τὸ στήριγμα κάθε Ἀρχῆς, φωνάζουν:
«Τὸν θέλομεν, ἐκλέγομεν, αὐτὸς νὰ βασιλεύσῃ!»
Καὶ ὡς τὰ σύννεφα πετοῦν χέρια, φωναὶς καὶ σκοῦφοι.
«Ζήτω ὁ Λαέρτης! Βασιλεὺς νὰ γείνῃ ὁ Λαέρτης!»

ΓΕΡ. Κυνῆγι ἐμυρίσθηκαν καὶ χαίρονται! Ὦ σκύλοι,
τὸ γαύγισμά σας τοῦ κακοῦ! (Κρότος ἔξωθεν).

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Μᾶς ἔσπασαν τὴν θύραν!

Εἰσέρχεται ὁ ΛΑΕΡΤΗΣ ἔνοπλος, ἀκολουθούμενος ὑπὸ Δανῶν.

ΛΑΕΡ. Ποῦ εἶν' αὐτὸς ὁ βασιλεύς; — Σταθῆτ' ἀπ' ἔξω, φίλοι!

ΟΙ ΔΑΝΟΙ. Ὄχι! Ἐμπρός!

ΛΑΕΡΤΗΣ. Παρακαλῶ, τὴν χάριν κάμετέ μου!

ΟΙ ΔΑΝΟΙ. Καλά! Καλά! (Ἀποσύρονται)

ΛΑΕΡΤΗΣ. Εὐχαριστῶ! Φυλάγετε τὴν θύραν.—
Ποῦ εἶναι ὁ πατέρας μου, ὦ σύ, τοῦ θρόνου αἶσχος!

ΓΕΡ. Καλὲ Λαέρτη, ἡσύχασε!

ΛΑΕΡΤΗΣ. Ἂν μέσα μου ὑπάρχῃ

μιὰ στάλα αἷμα ἥσυχη, θὰ μὲ κηρύξῃ νόθον,
θὰ 'βρίσῃ τὸν πατέρα μου, τῆς πόρνης τὴν σφραγίδα
'ς τὸ μέτωπον τὸ ἄσπιλον θὰ βάλῃ τῆς μητρός μου!

ΚΛ. Τί ἔπαθες καὶ φαίνεται γιγαντιαία τόσον,
Λαέρτη, ἡ ἀνταρσία σου;— Γερτρούδη, ἄφησέ τον.
Μὴ ἔχῃς φόβον! Τοῦ Θεοῦ ἡ χάρις περιβάλλει
ὡσὰν φραγμὸς τοὺς βασιλεῖς, ὥστε ἡ προδοσία
βλέπει μακρόθεν τί ποθεῖ, ἀλλὰ νὰ τ' ἀποκτήσῃ
δὲν ἠμπορεῖ!—Τί ἔπαθες; καὶ εἶσαι ὠργισμένος;
Ὁμίλησε, ὦ ἄνθρωπε! Μὴ τὸν κρατῇς, Γερτρούδη!

ΛΑΕΡ. Ποῦ εἶναι ὁ πατέρας μου;

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. 'Απέθανε.

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. 'Αλλ' ὄχι—
ἀλλ' ὄχι ἐξ αἰτίας του!

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Ἂς λέγῃ! Ἄφησέ τον!

ΛΑΕΡ. Πῶς ν' ἀποθάνῃ; Διατί; Δὲν θέλω νά μ' ἐμ-
[παίζουν!
'Σ τὸν ἄνεμον ὑποταγή, 'ς τὸν διάβολον οἱ ὅρκοι!
'Σ τοῦ Ἅδου τὰ βαθύτερα συνείδησις, θρησκεία!
Δὲν τὴν μετρῶ τὴν κόλασιν! Κατήντησα εἰς τοῦτο,
νὰ μὴ ψηφῶ οὔτε αὐτόν, οὔτε τὸν ἄλλον κόσμον,
νὰ μὴ μὲ μέλῃ τίποτε,—ἂς γείνῃ ὅ,τι γείνῃ,—
μὲ φθάνει τὸν πατέρα μου νὰ ἐκδικήσω μόνον!

ΚΛ. Νὰ σ' ἐμποδίσῃ ποιὸς 'μπορεῖ;

ΛΑΕΡΤΗΣ. Ἡ θέλησίς μου μόνη,

ὄχι ὁ κόσμος σύσσωμος! Καὶ ὅσον διὰ μέσα,
μὲ τὰ ὀλίγα μου 'μπορῶ πολὺ μακρὰν νὰ 'πάγω.

ΚΛ. Ἐὰν διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀκριβοῦ πατρός σου
νὰ μάθῃς τὴν ἀλήθειαν ἐπιθυμῇς, Λαέρτη,
τὸ ἔχεις ἄρά γε γραπτὸν εἰς τὴν ἐκδίκησίν σου
ὅλους μαζῆ διὰ μιᾶς νὰ τοὺς συμπεριλάβῃς,
ἐχθροὺς καὶ φίλους, ἐνταυτῷ ἐνόχους καὶ ἀθώους;

ΛΑ. Μόνον ἐχθρούς!

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Τότε λοιπόν, δὲν θέλεις νὰ τοὺς μάθῃς;

ΛΑΕΡ. Θ' ἀνοίξω τὴν ἀγκάλην μου 'ς τοὺς φίλους τοῦ
[πατρός μου,
καὶ ὅπως μὲ τὰ σπλάγχνα του ὁ πελεκάνος τρέφει
τὰ νεογνά του, μ' αἷμά μου κ' ἐγὼ θὰ τοὺς χορτάσω.

ΚΛ. Τώρα 'μιλεῖς ὡς υἱὸς καλός, ὡς νέος καθὼς πρέπει!
Τὸ ὅτι εἰς τὸν θάνατον δὲν πταίω τοῦ πατρός σου,
κι' ὅτι ἐκ βάθους τῆς ψυχῆς τὸν κλαίω, θὰ σὲ πείσω,
φῶς φανερόν!

ΔΑΝΟΙ ἔξωθεν.

Ἀφῆτέ την! Ἂς ἔμβῃ

ΛΑΕΡΤΗΣ. Τί συμβαίνει;
Τί εἶναι τοῦτο;

Εἰσέρχεται ἡ ΟΦΗΛΙΑ.

ΛΑΕΡΤΗΣ. Ὦ φωτιά, τὸν νοῦν μου ξέρανέ τον!
Ὦ δάκρυα ἑπτάπικρα, τὰ 'μάτια καύσετέ μου,
καὶ ὅρασιν καὶ αἴσθησιν νὰ χάσουν! Μὰ τὸν Πλάστην,
τὴν πληρωμὴν τῆς τρέλλας σου θὰ πάρω μὲ τὸ ζύγι,

ὡς ποῦ νὰ γύρῃ ἡ ζυγαριὰ 'ς τὸ μέρος μας!—φιλτάτη,
Ματ᾽ου ρόδον, ἀδελφή, γλυκειά μου 'Οφηλία!....
Ὦ οὐρανέ, πῶς γίνεται ὁ νοῦς μιᾶς παρθένου
θνητὸς νὰ εἶναι καὶ αὐτὸς 'σὰν τὴν ζωὴν τοῦ γέρου;
Ὦ! ἡ ἀγάπη τὴν ψυχὴν λεπτὴν λεπτὴν τὴν κάμνει,
καὶ ὅ,τι ἔχει ἡ ψυχὴ πολύτιμον τὸ στέλνει
μ' ἐκεῖνο ποῦ ἠγάπησε μαζῆ κι' αὐτὸ νὰ 'πάγῃ!

ΟΦ. ᾄδουσα. Μὲ πρόσωπον ἀσκέπαστον
ἐσήκωσαν τὸ πτῶμα,
καὶ δάκρυ ἔπεσε βροχὴ
'ς τοῦ τάφου του τὸ χῶμα

Ἔχε ὑγείαν, περιστέρι μου!

ΛΑΕΡ. Κι' ἂν εἶχες ὅλον σου τὸν νοῦν, καὶ μ' ὅλην [τὴν πειθώ σου
'ς ἐκδίκησιν ἂν μ' ἔσπρωχνες, δέν μ' ἐκινοῦσες τόσον

ΟΦΗΛΙΑ. Τραγούδα καὶ σύ, «'ς τοῦ τάφου του, 'ς τοῦ τάφου του.» Λέγε καὶ σύ, «τὸ χῶμα.» Ὡραῖα πηγαίνει ὁ σκοπός.—Ἠξεύρεις; τὴν ἔκλεψεν ὁ ἄπιστος γραμματικὸς τὴν κόρην τοῦ αὐθέντου του.

ΛΑΕΡ. Τί δὲν περιέχουν αὐτὰ τὰ κενὰ λόγια!

ΟΦΗΛΙΑ. Ἰδοὺ δενδρολίβανον· σημαίνει ἐνθύμησιν.—'Αγάπη μου, μὴ μὲ λησμονήσῃς.—Ἰδοὺ καὶ βασιλικόν, διὰ νὰ μὲ συλλογίζεσαι.

ΛΑΕΡ. Μάθημα μοῦ δίδει ἡ παραφροσύνη: Νὰ ἐνθυμοῦμαι καὶ νὰ συλλογίζωμαι!

ΟΦΗΛΙΑ. Ἰδοὺ μάραθρον διὰ σένα.—Διὰ σένα ἀπή-

γανος· καὶ δι' ἐμένα ὀλίγος. Ἰδοὺ κ' ἕνα γαρύφαλον.— Ἤθελα νὰ σοῦ δώσω ὀλίγα ἰούλια, ἀλλὰ μοῦ ἐμαράθηκαν ὅλα ὅταν ἀπέθανε ὁ πατέρας μου. Μοῦ εἶπαν ὅτι ἦσαν καλὰ τὰ τέλη του.

«Ναί, ὁ ἀγαπητικός μου εἶν' ἡ μόνη μου χαρά.»

ΛΑΕΡ. Τὸ πάθος της, τὸ πένθος της, ὡς καὶ αὐτὸν [τὸν Ἅδην,
τὰ μεταστρέφ' εἰς εὐμορφιὰν τὰ πάντα καὶ εἰς χάριν.

ΟΦ. ᾄδουσα. «Λοιπὸν δὲν ξαναέρχεται;
»Ποτὲ δὲν θὰ ξανάλθῃ;
»Ποτέ, ποτέ! Ἀπέθανε!
»'ς τὸ χῶμά του κυλίσου,
»Ποτὲ δὲν θὰ ξανάλθῃ!
»Εἶχε τὰ γένεια κάτασπρα,
»'σὰν χιόνι τὰ μαλλιά του,
»Ἀπέθανε, ἀπέθανε!
»Οἱ θρῆνοί μας τοῦ κάκου.
»Θεέ, ἀνάπαυσέ τον!

Καὶ ἐκεῖνον καὶ ὅλους τοὺς καλοὺς χριστιανούς, Θεέ μού!— Ὁ Θεὸς μαζῆ σας!

(Ἐξέρχεται)

ΛΑΕΡ. Αὐτὰ τὰ βλέπεις, ὦ Θεέ!

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Τῆς λύπης σου, Λαέρτη, θέλω νὰ ἔχω μερτικόν, καὶ μὴ μοῦ τὸ στερήσῃς.
Ὅσους κι' ἂν θέλῃς διάλεξε ἀπ' τοὺς πιστούς σου φίλους νὰ μᾶς ἀκούσουν, καὶ αὐτοὶ ἂς κρίνουν μεταξύ μας.

Ἂν εὕρουν ὅτι σ' ἔπταισα πλαγίως ἢ ἀμέσως,
ὅ,τι κι' ἂν ἔχω,—θρόνον μου, βασίλειον, ζωήν μου,—
τὰ πάντα πάρε τα ἐσὺ καὶ ἱκανοποιήσου.
Ἂν ὄχι,—κάμ' ὑπομονὴν καὶ ἄκουσέ μ' ἐμένα,
ὥστ' ἑνωμένοι καὶ οἱ δυὸ νὰ εὕρωμεν τὸν τρόπον
νὰ λάβῃς τὴν ἐκδίκησιν τὴν πρέπουσαν.

ΛΑΕΡΤΗΣ. Ἂς εἶναι!
Ὁ τρόπος τοῦ θανάτου του, ἡ μυστικὴ ταφή του,—
χωρὶς σπαθὶ καὶ τρόπαιον ἐπάνω 'ς τὰ ὀστᾶ του,
χωρὶς καμμιὰν παράταξιν, χωρὶς πομπὴν διόλου,—
καθῆκον ὡς ἐξ Οὐρανοῦ 'ς τὴν γῆν μοῦ ἐπιβάλλουν
νὰ μάθω μὲ ἀκρίβειαν τὰ πάντα.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Θὰ τὰ μάθῃς!
Κι' ὅπου τὸ ἔγκλημα, ἐκεῖ ὁ πέλεκυς νὰ πέσῃ!

(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Ἕτερος θάλαμος ἐν τῷ ἀνακτόρῳ.

Εἰσέρχονται ὁ ΟΡΑΤΙΟΣ καὶ ΥΠΗΡΕΤΗΣ

ΟΡ. Τί εἶν' αὐτοὶ ποῦ ἤθελαν νὰ μοῦ 'μιλήσουν;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ. Ναῦται.
Σοῦ φέρουν, λέγουν, γράμματα.

ΟΡΑΤΙΟΣ. Πήγαινε, φέρε μού τους.

Ἐξέρχεται ὁ ΥΠΗΡΕΤΗΣ.

Δὲν ξεύρω ποιὸς καὶ ἀπὸ ποῦ χαιρετισμοὺς μοῦ στέλνει,— ἐκτὸς ἀπὸ τὸν φίλον μου ἂν εἶναι τὸν Ἀμλέτον.

Εἰσέρχονται ΝΑΥΤΑΙ

Α'. ΝΑΥΤ. Ὁ Θεὸς νά σ' ἔχῃ καλά, Κύριε!

ΟΡΑΤΙΟΣ. Κ' ἐσένα φίλε μου.

Α'. ΝΑΥΤ. Θά μ' ἔχῃ καλά, ἂν εἶναι θέλημά του. Σοῦ ἔχω ἕνα γράμμα, Κύριε·—ἔρχεται ἀπὸ τὸν ἀπεσταλμένον ὁποῦ ἐπήγαινε διὰ τὴν Ἀγγλίαν,—ἐὰν τὸ ὄνομά σου εἶναι Ὁράτιος, ὡς καθὼς μ' ἐπληροφόρησαν.

ΟΡΑΤΙΟΣ ἀναγινώσκων. «Ὁράτιε, ἀφοῦ ἀναγνώσῃς »τὸ παρόν, δῶσε εἰς τοὺς ἐπιφέροντας τὰ μέσα νὰ πα»ρουσιασθοῦν εἰς τὸν βασιλέα· ἔχουν γράμμα καὶ δι' «ἐκεῖνον. Μόλις εἴχαμεν γηράσει κατὰ δύο ἡμέρας εἰς »τὸ πέλαγος καὶ μᾶς ἔβαλεν ἐμπρὸς πλοῖον πειρατικὸν »φοβερὰ ὡπλισμένον. Ὅταν εἴδαμεν ὅτι τὰ πανιὰ δὲν »μᾶς βοηθοῦν, ἐκάμαμεν ἐξ ἀνάγκης τοὺς γεννάιους, εἰς »δὲ τὴν συμπλοκὴν ἐπήδησα εἰς τὸ ἐχθρικὸν πλοῖον· »ἀλλὰ τὴν ἰδίαν στιγμὴν οἱ πειραταὶ χωρίζουν ἀπὸ τὸ »ἰδικόν μας, ὥστε ἔμεινα μόνος αἰχμάλωτός των. Μοῦ »ἐφέρθησαν ὡς λῃσταὶ πολυεύσπλαγχοι· ἀλλὰ ἤξευ»ραν τί ἔκαμναν· ἔχω νὰ τοὺς τὸ ἀνταποδώσω. Κύτ»ταξε νὰ λάβῃ ὁ βασιλεὺς τὸ γράμμα μου. Σὺ δὲ ἔλα »νά μ' εὕρῃς ἀμέσως, μὲ ὅσην βίαν θὰ ἔτρεχες νὰ γλυ»τώσῃς τὴν ζωήν σου. Θὰ μείνῃς ἄλαλος ὅταν ἀκούσῃς »ὅσα ἔχω νὰ σοῦ εἰπῶ, καὶ ὅμως θὰ τὰ εὕρῃς ἐλαφρὰ »ὡς πρὸς τὸ βάρος τῆς ὑποθέσεως. Οἱ καλοὶ αὐτοὶ ἄν-

»θρωποι θὰ σὲ ὁδηγήσουν ὅπου εὑρίσκομαι. Ὁ Ροζεν-
»κρὰνς καὶ ὁ Γιλδενστέρνης ταξειδεύουν διὰ τὴν Ἀγ-
»γλίαν. Περὶ αὐτῶν ἔχω πολλὰ νὰ σοῦ εἰπῶ. Ὑγίαινε
»Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον γνωρίζεις ὡς ἰδικόν σου.
»Ἁμλέτος.»

Ἔλᾶτ' ἀκολουθεῖτέ με νὰ δώσετε τὸ γράμμα,
καὶ νὰ μὲ ὁδηγήσετε 'ς ἐκεῖνον ποῦ τὸ στέλνει.

(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

Ἕτερος θάλαμος ἐν τῷ ἀνακτόρῳ.

Εἰσέρχονται ὁ ΚΛΑΥΔΙΟΣ καὶ ὁ ΛΑΕΡΤΗΣ.

ΚΛ. Δός μου ἀθώωσιν λοιπὸν μὲ τὴν συνείδησίν σου,
κ' εἰς τὴν καρδιάν σου βάλε με ὡς φίλον σου, Λαέρτη,
ἀφοῦ σ' ἐπληροφόρησα κ' ἐβεβαιώθης πλέον,
ὅτι ὁ ἴδιος ὁ φονεὺς τοῦ εὐγενοῦς πατρός σου
καὶ τὴν 'δικήν μου τὴν ζωὴν ἠθέλησε νὰ πάρῃ.

ΛΑΕΡΤ. Αὐτὰ μοῦ τὰ παρέστησες. Ἀλλὰ ἐξήγησέ με,
πῶς δὲν τὸν κατεδίωξες διόλου διὰ πράξεις
τόσον πολὺ καὶ σοβαρὰς κ' ἐπικινδύνους, ὥστε
αὐτή σου ἡ ἀσφάλεια, ἡ φρόνησις, τὰ πάντα
ἐπέβαλαν νὰ κινηθῇς;

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Ὦ! Διὰ δύο λόγους.
Τὴν δύναμίν των πιθανὸν ἐσὺ νὰ μὴ τὴν βλέπῃς,
πλὴν δι' ἐμὲ εἶν' ἰσχυροί. Ἐν πρώτοις, τῆς μητρός του,

τῆς βασιλίσσης, εἶν' αὐτὸς ζωὴ καὶ ὕπαρξίς της·
κ' ἐγώ,—εἰπέ το ἀρετήν, εἰπέ το βάσανόν μου,—
τόσον συνδέονται μ' αὐτὴν ζωή μου καὶ ψυχή μου
ὥστ', ὅπως περιστρέφεται 'ς τὴν σφαῖράν του τὸ ἄστρον
χωρὶς αὐτὴν δὲν ἠμπορῶ κ' ἐγώ! Ὁ ἄλλος λόγος
νὰ μὴ θελήσω φανερὰ εἰς δίκην νὰ τὸν φέρω,
εἶναι τὸ φίλτρον τὸ πολὺ τοῦ πλήθους πρὸς ἐκεῖνον,
Βουτοῦν εἰς τὴν ἀγάπην των τὰ ἐλαττώματά του,—
'σὰν τὸ νερὸν ὅπου βουτᾷς τὸ ξύλον καὶ πετρόνει,—
κ' εἰς χάριν μεταβάλλεται τὸ κάθε ἐλάττωμά του.
Θὰ ἦτο φόβος μή, μ' αὐτὸν τὸν δυνατὸν ἀέρα,
'πίσω 'ς τὸ τόξον μου στραφοῦν τὰ ἐλαφρά μου βέλη,
ἀντὶ νὰ φθάσουν 'ς τὸν σκοπὸν ὅπου τὰ σημαδεύω.

ΛΑΕΡ. Ἐν τούτοις ἔχασα ἐγὼ ἀγαπητὸν πατέρα,
κ' ἐλεεινὴ ἀπέγεινε ἡ μαύρη ἀδελφή μου,
μι' ἀδελφὴ ποῦ ἤξιζεν,—ἐὰν εἰπῶ τί ἦτο,—
νὰ στέκῃ ὡς παράδειγμα 'ς τὴν κορυφὴν τοῦ κόσμου!
Πλὴν θἄλθῃ κ' ἡ ἐκδίκησις!

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Ἡσύχασ' ὡς πρὸς τοῦτο!
Τόσον δὲν εἴμεθα νωθροὶ κ' οἱ δυὸ καὶ τόσον πρᾶοι,
ν' ἀφήσωμεν τὸν κίνδυνον νὰ μᾶς τραβᾷ τὰ γένεια
καὶ νὰ διασκεδάζωμεν! Ἔχεις ν' ἀκούσῃς κι' ἄλλα...
Λαέρτη, τὸν πατέρα σου ἐγὼ τὸν ἀγαποῦσα,
κ' ἐμὲ τὸν ἴδιον ἀγαπῶ, ὥστε θὰ ἐννοήσῃς...

Εἰσέρχεται ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ κομίζων ἐπιστολήν.

ΚΛ. Τί εἶναι; λέγε.

ΑΓ. Γράμματα, αὐθέντα, τοῦ Ἁμλέτου.
Ἰδού, Μεγαλειότατε· εἶν' ἰδικόν σου τοῦτο·
αὐτὸ πρὸς τὴν βασίλισσαν.
ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Τί λέγεις! Τοῦ Ἁμλέτου;
Ποιὸς τἄφερε;
ΑΓ. Θαλασσινοί, μοῦ εἶπαν. Δὲν τοὺς εἶδα.
ΚΛ. Ἰδού, Λαέρτη, ἄκουε τί γράφει.—(Πρὸς τὸν ἀγγελιαφόρον.) [Ἄφησέ μας.

Ἐξέρχεται ὁ ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ

ΚΛΑΥΔΙΟΣ ἀναγινώσκων. «Ὑψηλότατε καὶ μεγαλειό»τατε, μάθε ὅτι μὲ ἀπεβίβασαν γυμνὸν εἰς τὸ βασί»λειόν σου. Αὔριον θὰ ζητήσω τὴν ἄδειαν νὰ ἰδῶ τὸ »βασιλικόν σου πρόσωπον· τότε δὲ θὰ σοῦ ἐκθέσω τὰ »περιστατικὰ τῆς ἀπροσδοκήτου καὶ παραδόξου ἐπι»στροφῆς μου. Ἁμλέτος.»
Τί εἶναι τοῦτο; Κ' οἱ λοιποὶ ἐπέστρεψαν μαζῆ του;
Πλαστὸν μὴ τάχα εἶν' αὐτό, κι' ἀνύπαρκτα τὰ πάντα;
ΛΑ. Σ' εἶναι τὸ γράψιμον γνωστόν;
ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Τὸ χέρι τοῦ Ἁμλέτου!
«Γυμνός!» Καὶ ὑστερόγραφον ἐδῶ προσθέτει, «μόνος».
Τί γνώμην δίδεις;
ΛΑ. Τί νὰ 'πῶ δὲν 'ξεύρω. Ἀλλ' ἂς ἔλθη!
Ἡ πονεμένη μου καρδιὰ ἀνάπτει ποῦ θὰ ἔχω
νὰ τὸν ἰδῶ 'ς τὸ πρόσωπον καὶ νὰ τοῦ ξεφωνήσω!
«Τί μ' ἔκαμες!»
ΚΛ. Ἀφοῦ λοιπὸν τὸ θέλεις ὦ Λαέρτη,—

καὶ πῶς θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ τὸ θέλῃς τοῦτο,—
θ' ἀφήσῃς νὰ σὲ ὁδηγῶ ;

ΛΑΕΡ. Σ' ἀφίνω, ἀρκεῖ μόνον
ποτὲ εἰρήνην μὲ αὐτὸν νὰ μὴ μοῦ ἀναφέρῃς.

ΚΛ. Εἰρήνην 'ς τὴν καρδίαν σου θὰ φέρω !—Ἂν τῷ [ὄντι
ἦλθεν ὀπίσω, κι' ἀπ' ἐδῶ νὰ φύγῃ δὲν σκοπεύῃ,
θὰ καταφέρω τότ' ἐγὼ ν' ἀγωνισθῇ ἀγῶνα
(καθὼς τὰ ἐσχεδίασα μέσα 'ς τὸν νοῦν μου τώρα),
ὅπου ἐξ ἅπαντος αὐτὸς τὸν ὄλεθρον νὰ εὕρῃ,
χωρὶς ἀνέμου κἂν πνοὴ νὰ μᾶς κατηγορήσῃ,
ἀλλ' ἕως κ' ἡ μητέρα του ἀθώους νὰ μᾶς ἔχῃ
καὶ ν' ἀποδώσῃ τὸ κακὸν 'ς τὴν τύχην.

ΛΑΕΡΤΗΣ. Σ' ὑπακούω
καὶ μάλιστ' ἂν θὰ εἶμ' ἐγὼ τ' ὄργανον τοῦ ὀλέθρου!

ΚΛ. Ὡραῖα συμβιβάζεται τὸ πρᾶγμα!—Προτοῦ ἔλθῃς
ἔγεινε λόγος περὶ σοῦ ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἀμλέτον,
κι' ἀνέφεραν προτέρημα ὅπου ἐξέχεις, λέγουν.
Ἀπ' ὅλαις δὲ ταῖς χάραις σου δὲν σοῦ ἐφθόνησ' ἄλλην
τόσον πολύ, ἂν κ' εἶν' αὐτὴ ἀπ' ταὶς μικροτεραίς σου.

ΛΑ. Ποιὰ χάρις;

ΚΛ. Εἶναι στολισμὸς αὐτὴ εἰς ἕνα νέον,
πρὸς τούτοις δὲ καὶ χρήσιμος. Διότι ὅσον πρέπουν
'ς τὰ γηρατεῖα πένθιμα φορέματα καὶ γούναις,
σημεῖα σοβαρότητος καὶ ἀξιοπρεπείας,
ἐπίσης 'ς τὴν νεότητα ἁρμόζει ἄλλο τόσον

ἡ ἐλαφρά της ἡ στολὴ καὶ ἡ ἀμελημένη.—
Πρὸ δυὸ μηνῶν ἦλθεν ἐδῶ ἀπὸ τὴν Νορμαδίαν
ἕνας ἐκεῖθεν εὐγενής.—Τοὺς Γάλλους τοὺς γνωρίζω·
τοὺς ἔκαμα τὸν πόλεμον· περίφημα ἱππεύουν·
ἀλλὰ ἐκεῖνος ἔλεγες ὡσὰν νὰ εἶχε μάγια!
Ἐφαίνετο 'ς τὴν σέλλαν του ἐπάνω φυτρωμένος,
καὶ ἔκαμνε μὲ τ' ἄλογον θαυμάσια παιγνίδια,
ὡσὰν νὰ ἦτο σύμψυχος καὶ συσσωματωμένος
μὲ τὸ γενναῖον ζῶόν του! Ἐξεπερνοῦσε τόσον
ὅ,τι κι' ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ φαντασθῇ ὁ νοῦς μου,
ὥστ' ἦτο μῦθος δι' ἐμὲ τὰ κατορθώματά του.

ΛΑ. Ἦτο μοῦ εἶπες Νορμανδός;

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Ναί. Νορμανδός.

ΛΑΕΡΤΗΣ. Βεβαίως
εἶν' ὁ Λαμόνδος!

ΚΛ. Ναί, αὐτὸς ὁ ἴδιος!

ΛΑΕΡΤΗΣ. Τὸν γνωρίζω!
τὸ καύχημα τοῦ τόπου του!

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Ἀνέφερε μ' ἐπαίνους
τὴν ἐπιτηδειότητα καὶ τέχνην σου 'ς τὰ ὅπλα,
πρὸ πάντων δὲ εἰς τὸ σπαθί. Ἀντίπαλον νὰ εὕρῃς
θὰ ἦτο θαῦμα, ἔλεγε· κι' ὡρκίζετο ἐμπρός μας
ὅτι κοντά σου ἔχαναν οἱ Γάλλοι ξιφομάχοι
τὴν τέχνην των 'ς τὴν ἄμυναν, 'ς τὴν προσβολήν, 'ς
(τὸ 'μάτι.
Τόσον ἐρέθιζαν αὐτὰ τὸν φθόνον τοῦ Ἀμλέτου,

ὥστ' ἄλλο τι δὲν ἔκαμνε παρὰ νὰ λέγῃ ὅτι
ἐπιθυμεῖ καὶ εὔχεται ὀπίσω νὰ γυρίσῃς
καὶ μὲ αὐτὸν νὰ μετρηθῇς. Τώρα λοιπόν, μὲ τοῦτο....

ΛΑ. Μὲ τοῦτο;

ΚΛ. Τὸν πατέρα σου περὶ πολλοῦ τὸν εἶχες;
Ἢ μὴ τῆς λύπης ζωγραφιά, μὴ ὄψις μόνον εἶσαι,
χωρὶς καρδιάν;

ΛΑΕΡ. Τί μ' ἐρωτᾷς;

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Δὲν λέγ' ὅτι δὲν ἔχεις
στοργὴν πρὸς τὸν πατέρα σου, Λαέρτη, ἀλλ' ἠξεύρω
ὅτι μαζῆ μὲ τὸν καιρὸν παρέρχετ' ἡ ἀγάπη,
καὶ ἀπὸ τὰ διδάγματα τῆς πείρας συχνοβλέπω
ὅτι δαμάζει ὁ καιρὸς τὴν θέρμην, τὴν φωτιά της.
Εἶδος ὑπάρχει φυτιλιοῦ 'ς τὴν φλόγα τῆς ἀγάπης
καὶ τὴν 'ξοδεύει. Στάσιμος κ' ἡ ἀρετὴ δὲν μένει.
κ' ἐκείνη δέ, ἂν προχωρῇ, θὰ φθάσῃ 'ς τὴν πληθώραν
καὶ θ' ἀποθάνῃ μόνη της ἀπ' τὴν ὑπερβολήν της.
Ἐνόσῳ θέλεις, κύτταζε νὰ κάμῃς ὅ,τι θέλεις,
διότι μεταβάλλεται τὸ θέλω μας, καὶ τόσους
ἔχει τὸ θέλω δισταγμοὺς κ' ἐμπόδια ἐμπρός του,
ὅσα ἐμπρός του εὑρεθοῦν συμβάντα, χέρια, χείλη.
Καὶ τότε μόνον ἤθελα μᾶς βγαίνει ἀπ' τὸ στῆθος,
ὡς στεναγμὸς ὁποῦ πονεῖ ἐνῷ ἀνακουφίζει.
Ἂς ἔλθωμεν 'ς τὸν πόνον μας. Ἐδῶ εἶν' ὁ Ἀμλέτος.
Πέ, τί νὰ κάμῃς δύνασαι εἰς τρόπον ν' ἀποδείξῃς
πῶς τοῦ πατρὸς σου εἶσαι υἱός, ὄχι μὲ λόγια, μ' ἔργα;

ΛΑ. Τί; Νὰ τοῦ πάρω τὴν ζωὴν 'ς τὴν ἐκκλησίαν
[μέσα!

ΚΛ. Ὁ δολοφόνος ἄσυλον δὲν ἔπρεπε νὰ ἔχῃ,
οὔτε νὰ ἔχῃ ὅρια καὶ ἡ ἐκδίκησίς σου!
Ἀλλὰ νὰ κάμῃς τὸ ἐξῆς: Σ τὰ ἴδιά σου κλείσου·
ἔξω διόλου μὴ φανῇς. Θὰ μάθῃ ὁ Ἀμλέτος
ὅτ' εἶσ' ἐδῶ. Ἐπαίνους σου θὰ βάλω νὰ τοῦ λέγουν,
καὶ λάμψιν εἰς τὴν φήμην σου νὰ δίδουν διπλασίαν
ἀπ' ὅσην σοῦ ἀπέδωκεν ὁ Γάλλος. Ἐπὶ τέλους
θὰ φέρω καὶ τοὺς δύο σας νὰ συναπαντηθῆτε,
καὶ ποιὸς νικᾷ εἰς τὸ σπαθὶ ὡς στοίχημα θὰ βάλω.
Ἐκεῖνος εἶναι ἄδολος, ἀστόχαστος, γενναῖος
καὶ τὰ σπαθιὰ δὲν θὰ σκεφθῇ νὰ ἐξετάσῃ, ὥστε
ὀλίγον ἐπιδέξιος νὰ ἦσ' ἀρκεῖ, κ' ἐκλέγεις
σπαθὶ μὲ μύτην κοπτερὴν καὶ μὴ προφυλαγμένην,
καὶ τότε ξεπληρόνεται ὁ φόνος τοῦ πατρός σου
μὲ μιὰν σπαθιάν σου τεχνικήν, Λαέρτη!

ΛΑΕΡΤΗΣ. Θὰ τὸ κάμω!
Καὶ διὰ τοῦτον τὸν σκοπὸν θὰ βάψω τὸ σπαθί μου.
Ἔχω ἐγὼ μιὰν ἀλοιφὴν θανατηφόρον τόσον,
ὥστ' ἂν ἀλείψῃς μὲ αὐτὴν ὀλίγον μιὰν λεπίδα
καὶ αἱματώσῃς ἄνθρωπον κατάπλασμα δὲν ἔχει,
δὲν ἔχει κάτω ἀπ' τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ βοτάνι
νὰ σώσῃ ἀπ' τὸν θάνατον ἐκεῖνον ποῦ ἐγγίσῃ!
Εἰς τὸ φαρμάκι μου αὐτὸ θὰ βάψω τὸ σπαθί μου,
κι' ὁ θάνατός του βέβαιος ἂν μόλις τὸν κεντήσω!

ΚΛ. Βλέπομεν πάλιν. Προσοχὴ χρειάζεται μεγάλη
διὰ νὰ ἔλθουν δεξιὰ τὰ πάντα 'ς τὸν σκοπόν μας,
καὶ μέσα καὶ περίστασις. Ἂν ἦναι ν' ἀποτύχῃ,
καὶ ὁ σκοπός μας προδοθῇ ἀπ' τὴν ἀποτυχίαν
καλλίτερα ἡ δοκιμὴ νὰ λείψῃ! Διὰ τοῦτο
πρέπει τὸ σχέδιον αὐτὸ νὰ συντροφεύῃ κι' ἄλλο,
καὶ γίνεται τὸ δεύτερον ἂν χάσωμεν τὸ πρῶτον.
Στάσου ὀλίγον νὰ σκεφθῶ! — Ἰδού . . . Στοιχηματίζω
ποιὸς εἶν' ὁ δυνατώτερος ἀπὸ τοὺς δυό!... Τὸ ηὗρα!
Ἐνῷ θὰ ἦσθε καὶ οἱ δυὸ ζεστοὶ καὶ διψασμένοι
ἀπ' τὸν ἀγῶνα, καὶ αὐτὸς νὰ δροσισθῇ θὰ θέλῃ,
θὰ ἔχω ἕτοιμον ἐγὼ ἐπίτηδες ποτῆρι,
ποῦ, κι' ἂν ἀπὸ τὸ κέντημα γλυτώσῃ τοῦ σπαθιοῦ σου,
τοῦ φθάνει μιὰ σταλαγματιὰ καὶ γίνετ' ὁ σκοπός μας!
Πλὴν σιωπή! Ποιὸς ἔρχεται;

Εἰσέρχεται ἡ ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ

ΚΛΑΥΔΙΟΣ Ἀγαπητὴ Γερτρούδη,
τί ἔχεις;

ΓΕΡ. Καταποδιαστὰ μᾶς ἔρχεται ἡ λύπη·
καϋμὸς ἐπάνω 'ς τὸν καϋμόν! Λαέρτη, ἡ ἀδελφή σου
ἐπνίγηκε.

ΛΑ. Ἐπνίγη! Ποῦ;

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Εἰς ἕνα ποταμάκι
χαμηλογέρνει μιὰ ἰτιά, καὶ τρεμοκαθρεφτίζει
'ς τὰ κρυσταλλένια του νερὰ τ' ἀσπρειδερά της φύλλα.
Ἐκεῖ ἐπῆγε κ' ἔπλεκε 'ς τὴν ὄχθη του στεφάνια

μὲ ἄγρι' ἀνεμόχορτα, χαμόμηλα, δακράκια·
κ' ἐνῷ 'λυγοῦσε τὴν ἰτηὰν νὰ τὴν στολίσῃ μ' ἄνθη,
σπάνει ἓν ἄσπλαγχνο κλαδί,—καὶ τ' ἄνθη της κ' ἐκείνη
μέσ' 'ς τὸ ποτάμι ἔπεσαν ποῦ τρέχει σὰν νὰ κλαίῃ.
Τὸ φόρεμά της 'ς τὸ νερὸ ἁπλώθηκε, κ' ἐκείνη
ὀλίγην ὥραν ἔπλεε 'ς τὸ ρεῦμα 'σὰν Νεράϊδα,
καὶ τραγουδοῦσε παλαιὰ χωρὶς σειρὰν τραγούδια
ὡσὰν νὰ μὴν ἠσθάνετο αὐτὴ τὴν συμφοράν της,
ἢ 'σὰν νὰ ἦτο φυσικὸν στοιχεῖόν της ἐκεῖνο.
'Αλλὰ τὸ φόρεμα, βαρὺ ἀπ' τὰ νερὰ τὴν σύρει
ἀπ' τὰ γλυκὰ τραγούδια της μὲς 'ς τὸν ὑγρό της τάφο!

ΛΑΕΡ. 'Επνίγηκε;

ΓΕΡΤΡ. 'Επνίγηκε!

ΛΑΕΡΤΗΣ. 'Απ' τ' ἄφθονα νερά σου
τὰ δάκρυά μου 'στείρευσαν, καϋμένη 'Οφηλία!
Κι' ὅμως ἡ φύσις τ' ἀπαιτεῖ· τὸν φόρον της πληρόνει,
καὶ ὅ,τι θέλ' ἡ ἐντροπὴ ἂς λέγῃ! 'Αφοῦ παύσουν,
τότ' ἄνδρας ξαναγίνομαι!—'Υγίαινε, αὐθέντα.
"Ω! "Εχω λόγια πύρινα καὶ ἤθελαν ν' ἀνάψουν,
πλὴν μοῦ τὰ σβύν' ἡ λύπη μου!

'Εξέρχεται.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Πηγαίνωμεν μαζῆ του.
Τί κόπον ἐδοκίμασα νὰ τὸν καταπραΰνω!
Τώρα, φοβοῦμαι, μὲ αὐτὰ πάλιν φωτιὰ θὰ πάρῃ.
Πηγαίνωμεν κατόπιν του!

'Εξέρχονται.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Νεκροταφεῖον.

Εἰσέρχονται ΔΥΟ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΑΙ, φέροντες ἀξίνας κτλ.

Α΄ ΝΕΚ. Γίνεται νὰ τὴν θάψουν 'σὰν Χριστιανή, μίαν ποῦ ἠθέλησε στανικῶς νὰ σώσῃ τὴν ψυχή της;

Β΄ ΝΕΚ. Σοῦ εἶπα, ναί! Λοιπὸν σκάψε τὸν λάκκον της. Καὶ μὴν ἀργῇς! Ἡ 'Αρχὴ τὰ ἐσκάλισε τὰ πράγματα καὶ ὁρίζει νὰ τὴν θάψουν 'σὰν Χριστιανή.

Α΄ ΝΕΚ. Πῶς γίνεται; 'Εκτὸς ἐὰν ἦτο ἄμυνα τὸ πνίξιμό της.

Β΄ ΝΕΚ. Αὐτὸ δὰ εἶπαν!

Α΄ ΝΕΚ. Ἄμυνα ἦτον! Δὲν γίνεται διαφορετικά.— Νὰ ποῦ στέκει ἡ ὑπόθεσις: Ἂν πνιγῶ θελληματικῶς, κάμνω μίαν πρᾶξιν·—μία πρᾶξις μοιράζεται εἰς τρία· εἰς προαίρεσιν, ἐνέργειαν καὶ ἐκτέλεσιν. 'Εκατάλαβες; Τὸ λοιπόν, ἐπνίγηκε θελληματικῶς.

Β΄ ΝΕΚ. 'Πάγει καλά. Ὅμως ἐκατάλαβες, κὺρ σκαφτιᾶ μου . . .

Α΄ ΝΕΚ. Μὲ συμπάθειο! 'Εδῶ εἶναι τὸ νερό· καλά!— ἐδῶ εἶναι ὁ ἄνθρωπος· καλά!— Ἂν ἔλθῃ ὁ ἄνθρωπος

ς τὸ νερὸ καὶ πνιγῇ, θέλει δὲν θέλει ἐπῆγε μόνος του κ' ἐπνίγηκε. Ἐκατάλαβες ;— Ἂν ὅμως 'πάγῃ τὸ νερὸ εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν πνίξῃ, τότε δὲν ἐπνίγηκε μόνος του. Τὸ λοιπόν, ὅποιος δὲν εἶναι ἔνοχος διὰ τὸν θάνατόν του δὲν ἐσκοτώθηκε μόνος του.

Β'· ΝΕΚΡ. Αὐτὸ λέγει ὁ νόμος;

Α'. ΝΕΚΡ. Καὶ βέβαια!

Β'. ΝΕΚΡ. Θέλεις νὰ μάθῃς ὅλην τὴν ἀλήθειαν; Ἂν δὲν ἦτον ἀρχοντοπούλα, δὲν τὴν ἔθαπταν 'σὰν Χριστιανή.

Α'. ΝΕΚΡ. Τώρα δὰ τὸ εἶπες! Τὸ κακὸ εἶναι, ὅτι ὅποιος εἶναι ἀπὸ γένος ἔχει εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον δικαίωμα καὶ νὰ πνιγῇ καὶ νὰ χρεμασθῇ, περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον Χριστιανόν.—Δός μου τὴν τσάπα μου. —Τὸ ἀληθινὸ ἀρχοντολόγι εἶναι οἱ περιβολαραῖοι, οἱ σκαφτιάδες καὶ οἱ νεκροθάπται. Αὐτοὶ βαστοῦν τὴν τέχνην τοῦ Ἀδάμ.

Β'. ΝΕΚΡ. Ἦτον εὐγενὴς ὁ Ἀδάμ;

Α'. ΝΕΚΡ. Καὶ μεγαλοκτηματίας! Πρῶτος αὐτὸς εἶχε χωράφια.

Β'. ΝΕΚΡ. Δὲν εἶχε τίποτ' ἀπ' αὐτά!

Α'. ΝΕΚΡ. Τοῦρκος εἶσαι; Δὲν διαβάζεις τὰ Εὐαγγέλια; Ἐκεῖ λέγει ὅτι ὁ Ἀδὰμ ἔσκαπτε. Καὶ τί ἔσκαπτε ἂν δὲν εἶχε χωράφια; Ἔλα νά σ' ἐρωτήσω κἄτι ἄλλο. Ἂν δὲν τὸ εὕρῃς αὐτό, κάμε τὸν σταυρό σου καί . . .

Β΄. ΝΕΚΡ. Ἔλα, λέγε!

Α΄. ΝΕΚΡ. Ποιὸς κτίζει στερεώτερα καὶ ἀπὸ κτίστην καὶ ἀπὸ ξυλουργὸν καὶ ἀπὸ ναυπηγόν;

Β΄. ΝΕΚΡ. Ἐκεῖνος ὁποῦ στήνει τὴν κρεμάλα·—διότι αὐτὴ βαστᾷ, καὶ χιλίους νὰ βαστάξῃ.

Α΄. ΝΕΚΡ. Δὲν εἶσαι κουτός, μὰ τὴν πίστι μου! Καλὴ κ' ἡ κρεμάλα. Ἀλλὰ πῶς καλή; Καλὴ δι' ὅσους κάμνουν κακό· καὶ σὺ δὲν κάμνεις καλὰ νὰ λέγῃς ὅτι ἡ κρεμάλα εἶναι πλέον στερεὰ καὶ ἀπὸ ἐκκλησίαν. Τὸ λοιπόν, ἡ κρεμάλα εἶναι καλὴ δι' ἐσένα. Ἔλα εὕρε τίποτε ἄλλο. Ἐμπρός!

Β΄. ΝΕΚΡ. Ποιὸς κτίζει στερεώτερα ἀπὸ κτίστην, ἀπὸ ξυλουργὸν καὶ ἀπὸ ναυπηγόν;

Α΄. ΝΕΚΡ. Μάλιστα· εὑρέτο καὶ τράβα τὸν δρόμο σου.

Β΄. ΝΕΚΡ. Τὸ ηὗρα!

Α΄. ΝΕΚΡ. Λέγε!

Β΄. ΝΕΚΡ. Ὄχι, μὰ τὸν Σταυρόν! Δὲν τὸ ηὗρα.

Εἰσέρχονται μακρόθεν ὁ ΑΜΛΕΤΟΣ καὶ ὁ ΟΡΑΤΙΟΣ.

Α΄. ΝΕΚΡ. Ἄφησε τὸ μυαλό σου ἥσυχο· μὴ τὸ κεντᾷς. Τὸ γαϊδοῦρι σου ὅταν δὲν θέλῃ νὰ περιπατήσῃ, τοῦ κακοῦ τὸ ξυλοφορτόνεις. Καὶ ἂν σὲ ξαναρωτήσῃ κανεὶς τὸ εὑρετό μου, νὰ 'πῇς; Ἐκεῖνος ποῦ κτίζει τάφον· διότι τὸ κτίριό του βαστᾷ ἕως τὴν δευτέρα παρουσία.-Πήγαινε τώρα νὰ μοῦ φέρῃς ἕνα ποτῆρι κρασί.

Ἐξέρχεται ὁ Β΄. ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Α΄. ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ ᾄδει.

Ὅταν ἔχαμν' ἀγάπη 'ς τὰ νειάτα μου
ὤ, τί γλύκα ποῦ ἦτο, τί γλύκα!
Πῶς 'περνοῦσ' ὁ καιρός! μὰ τὰ μάτια μου;
Νὰ χαθῇ ὁ καιρὸς δὲν ἀφῆκα.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Δὲν ἔχει ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς τὴν συναίσθησιν τοῦ ἔργου του, καὶ τραγουδεῖ ἐνῷ σκάπτει τάφον;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Τὸ ἐσυνήθισε καὶ δὲν τὸν μέλει.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Αὐτὸ εἶναι! Ὅσον ὀλιγώτερον ἐργάζεται τὸ χέρι, τόσον λεπτοτέρα ἡ ἀφή.

Α΄. ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ ᾄδει.

Πλὴν 'σὰν κλέπταις τὰ χρόνια ἐπλάκωσαν
καί μ' ἁρπάζουν καί μ' ἔρριξαν χάμω.
Τὰ γεράματα ὤ! μ' ἐχανδάκωσαν
καὶ ποῦ πλέον ἀγάπην νὰ κάμω!

('Ανασκάπτει κρανίον).

ΑΜΛΕΤΟΣ. Αὐτὸ τὸ κρανίον εἶχε γλῶσσαν ἄλλοτε καὶ ἐτραγουδοῦσε καὶ αὐτό! Πῶς τὸ κυλᾷ καταγῆς ὁ παληάνθρωπος, ὡσὰν νὰ ἦτο τοῦ Κάϊν τὸ σαγόνι, τοῦ πρώτου δολοφόνου! Ἴσως ἦτο ἑνὸς μεγάλου πολιτικοῦ καύκαλο, καὶ τὸ ποδοπατεῖ τώρα τὸ γαϊδοῦρι τοῦτο!... Κανενὸς ὁ ὁποῖος ἦτο ἄξιος νὰ παίξῃ ἕως καὶ τὸν Θεόν. Δὲν εἶναι πιθανόν;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Πιθανόν, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἢ κανενὸς αὐλικοῦ, ὁ ὁποῖος ἤξευρε νὰ γλυκολέγῃ: «Δοῦλος τῆς εὐγενείας σου. Πῶς ἔχει ἡ

ἐκλαμπρότης σου;» Ἴσως ἦτο αὐτὸς ἐδῶ ὁ Ἄρχων Δεῖνας, ὁ ὁποῖος ἐξεθείαζε τὸ ἄλογον τοῦ Ἄρχοντος Τάδε, ὅταν εἶχε κατὰ νοῦν νὰ τοῦ τὸ ζητήσῃ χάρισμα. Δὲν εἶναι πιθανόν;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ναί, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καὶ βέβαια! Ἀλλὰ τώρα νά σού τον. Ἄρχων Σκούληκας, χωρὶς μάγουλα, κτυπημένος κατασάγονα ἀπὸ τὴν ἀξίνην ἑνὸς νεκροθάπτου! Ἰδοὺ μεταβολὴ μία φορὰ—δι' ὅποιον ἔχει 'μάτια νὰ βλέπῃ! Κατήντησαν αὐτὰ τὰ κόκκαλα νὰ μὴ ἀξίζουν οὔτε δι' ἀμάδαις! Τὰ ἰδικά μου κόκκαλα μοῦ πονοῦν, μόνον νὰ τὸ συλλογίζωμαι.

Α΄. ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ ᾄδει.

Ὦ! ἀξίνη, ἀξίνη καὶ δίκελλα
κ' ἕνα σάβανο κάτασπρο σκέπη,
κ' ἕνας λάκκος βαθύς,—τόσον ἤθελα,
τόσο μόνον ἐμένα μοῦ πρέπει.

(Ἀνασκάπτει ἕτερον κρανίον)

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἰδοὺ καὶ ἄλλο! Διατί ἆρά γε νὰ μὴ εἶναι τοῦτο ἑνὸς δικηγόρου τὸ κρανίον; Ποῦ εἶναι τώρα οἱ κώδικές του, αἱ σοφιστεῖαί του, αἱ ὑποθέσεις του, τὰ ἤξεις ἀφίξεις του; Πῶς ἀφίνει αὐτὸν τὸν χυδαῖον ἄνθρωπον νὰ τοῦ κτυπᾷ τὴν κολοκύθα μὲ μίαν βρωμοαξίνην, καὶ δὲν τὸν ἐνάγει ἐπὶ τραυματισμῷ; Χμ! Ἴσως τοῦ λόγου του ἦτο εἰς τὸν καιρόν του μεγαλοκτηματίας μὲ τοὺς τίτλους του, τὰ συμβόλαιά του, τὰ ἐνοικιαστή-

ριά του, τὰς μονὰς καὶ διπλᾶς ἐγγυήσεις του καὶ τὰς ἐξοφλήσεις του. Αὐτὴ τώρα εἶναι ἡ ἐξόφλησις τῶν ἐξοφλήσεών του καὶ τὸ κέρδος τῶν κερδῶν του; — νὰ τοῦ παραγεμίζῃ λάσπη τὸ καύκαλον; Ὅλαι τοῦ ἐκεῖναι αἱ ἐγγυήσεις καὶ παρεγγυήσεις δὲν κατώρθωσαν νὰ τοῦ ἐξασφαλίσουν οὐδὲ κἂν τόσον πλάτος καὶ μῆκος, ὅσον ἠμποροῦσε νὰ σκεπάσῃ μία του περγαμηνή; Αἴ;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Οὐδὲ ἰῶτα περισσότερον!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Δὲν γίνεται ἀπὸ δέρμα προβάτου ἡ περγαμηνή;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Καὶ ἀπὸ δαμαλιοῦ, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πρόβατα λοιπὸν καὶ δαμάλια ὅσοι γυρεύουν νὰ ἐξασφαλισθοῦν διὰ τῶν περγαμηνῶν! — Θὰ ὁμιλήσω αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον. — Αἴ, τοῦ λόγου σου! Τίνος τάφος εἶναι τοῦτος;

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ. Ἰδικός μου κύριε.

(ᾄδει) Κ' ἕνας τάφος βαθύς, — τόσο ἤθελα,
τόσο μόνον ἐμένα μοῦ πρέπει.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἰδικός σου θὰ εἶναι, ἀφοῦ θέλεις νὰ μὲ βάλῃς μέσα.

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ. Νά ποῦ δὲν σ' ἔβαλα μέσα, ὥστε ἰδικός σου δὲν εἶναι. Ἀλλ' οὔτε σὺ μ' ἔβαλες μέσα, καὶ ὅμως εἶναι ἰδικός μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ποῖον θὰ βάλῃς μέσα;

Α'. ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ. Κανένα.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ποίαν λοιπόν;

Α΄ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ. Οὔτε ἄνδρα, οὔτε γυναῖκα.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καὶ τί θὰ θάψουν ἐδῶ;

Α΄ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ. Τὸ λείψανον μιᾶς γυναικὸς ποῦ, ὁ Θεὸς συγχωρέσοι την, ἀπέθανε.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἀκριβολογίαν ὁποῦ σοῦ τὴν ἔχει ὁ φίλος! Πρέπει νὰ τοῦ τὰ λέγωμεν μὲ τὸν διαβήτην, εἰδέ, μᾶς ἐχανδάκωσε. Τὸ ἔχω πρὸ τριῶν ἐτῶν παρατηρημένον, Ὁράτιέ μου: Ὁ κόσμος ἐξύπνησε τόσον, ὥστε, πατεῖς με πατῶ σε, ὁ χωριάτης πατεῖ τὴν πτέρναν τοῦ εὐγενοῦς καὶ τοῦ πονεῖ τὰ ξεπαγιάσματά του. — Ἀπὸ πότε χάμνεις τὸν νεκροθάπτην;

Α΄ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ. Σωστὰ ἀπὸ τὴν ἡμέραν ὁποῦ ἐνίκησε τὸν Φορτιμβρᾶν ὁ συγχωρεμένος ὁ βασιλεύς, ὁ Ἁμλέτος.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πόσος καιρὸς εἶναι ἀπὸ τότε;

Α΄ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ. Δὲν τὸ ξεύρεις; Καὶ ποιὸς κουτὸς δὲν τὸ ξεύρει! Τὴν ἴδιαν ἡμέραν ἐγεννήθηκε ὁ νέος Ἁμλέτος, ποῦ τώρα ἐτρελλάθηκε καὶ τὸν ἔστειλαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καὶ διατί τὸν ἔστειλαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν;

Α΄ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ. Διότι ἐτρελλάθηκε. Ἐκεῖ θὰ ἰατρευθῇ,—ἢ καὶ νὰ μὴ ἰατρευθῇ, δὲν πολυπειράζει ἐκεῖ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πῶς αὐτό;

Α΄ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ. Δὲν θὰ φαίνεται ἡ τρέλλα του. Ἐκεῖ ὅλοι εἶναι τρελλοὶ ὡσὰν αὐτόν.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καὶ πῶς ἐτρελλάθηκε;

Α΄ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ. Πολὺ παράξενα.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πῶς παράξενα;

Α΄ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ. Ἔχασε τὰ λογικά του.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἐπάνω εἰς τί;

Α΄ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ. Ἐπάνω ἐδῶ, εἰς τὴν Δανίαν. — Κοπέλι καὶ μάστορης, εἶναι τριάντα χρόνοι ὁποῦ κάμνω τὸν νεκροθάπτην.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πόσον καιρὸν ἠμπορεῖ νὰ μείνῃ ὁ νεκρὸς εἰς τὸ χῶμα χωρὶς νὰ σαπίσῃ;

Α΄ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ. Ἂν δὲν εἶναι σάπιος καὶ προτοῦ ἀποθάνῃ,—καθὼς μᾶς φέρνουν τώρα κἄτι εὐλογιασμένους, ποῦ δὲν βαστοῦν μήτε ὡς νὰ τοὺς θάψῃς,—ἠμπορεῖ, μὰ τὴν πίστιν μου, νὰ σοῦ βαστάξῃ ὀκτὼ χρόνια, ἢ ἐννηά. Ὁ βυρσοδέψης τὰ πηγαίνει τὰ ἐννηά.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Διατί περισσότερον ὁ βυρσοδέψης;

Α΄ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ Διότι, κύριέ μου, ἐξ αἰτίας τῆς τέχνης του εἶναι καὶ τὸ πετσί του κατεργασμένον, ὥστε δὲν τὸ περνᾷ εὔκολα ἡ ὑγρασία. Ἡ ὑγρασία σοῦ ἀφανίζει τὸ ψοφίμι.—Νά σου ἕνα καύκαλο! Αὐτὸ τὸ καύκαλο ποῦ βλέπεις ἔμεινε εἴκοσι τρεῖς χρόνους μέσα εἰς τὴν γῆν.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τίνος ἦτον;

Α΄ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ. Ἑνός . . . Ὦ, τῆς σκρόφας τὸν υἱόν, τί θεόλωλος ἦτο!—Τίνος ἦτο νομίζεις;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ποῦ νὰ ξεύρω;

Α΄ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ. Ἄ, τὸν λωλό, τὸν ἀθεόφοβο! Μοῦ

περέχυσε μία φορὰ μίαν γαβάθαν χρασί. Αὐτὸ ἐδῶ, κύριέ μου, ἦτο τοῦ Γιώρικ τὸ καύκαλον, τοῦ γελωτοποιοῦ τοῦ βασιλέως.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Αὐτό!

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ. Ὅλο καὶ ὅλο!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Δός μού το ἐδῶ! (Λαμβάνει εἰς χεῖρας τὸ κρανίον). Ἀλλοίμονον καϋμένε Γιώρικ!—Τὸν ἐγνώρισα, Ὁράτιε. Ἦτο ἄνθρωπος γεμάτος φαντασίαν. Ὁ οἶστρός του δὲν εἶχε ὅρια. Πόσαις καὶ πόσαις φοραὶς μ' ἐσήκωσεν εἰς τοὺς ὤμους του! Καὶ τώρα... Ὁ νοῦς μου φρίττει,— ἀνατριχιάζω νὰ τὸ φαντάζωμαι. Ἐδῶ ἐκρέμαντο τὰ χείλη ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα ἔδωσα δὲν ἠξεύρω πόσα φιλιά!— Ποῦ εἶναι οἱ ἀστεϊσμοί σου τώρα, ἡ ζωηρότης σου, τὰ τραγούδια σου; Ποῦ τὰ σπιθοβολήματα τῆς εὐθυμίας, μὲ τὴν ὁποίαν ἔκαμνες ὅλον τὸ τραπέζι νὰ ξεκαρδίζεται; Δὲν σοῦ ἀπέμεινε τίποτε, οὔτε κἂν διὰ νὰ περιπαίξῃς τὰ μοῦτρα σου; Ἄχειλος ὁλότελα; Κόπιασε τώρα, πήγαινε νὰ εὕρῃς τὴν ἀρχόντισσαν κατάντικρυ εἰς τὸν καθρέπτην της, καὶ εἰπέ της ὅτι καὶ ἕνα δάκτυλον βαφὴν νὰ πασσαλείφῃ εἰς τὰ μάγουλά της, ἰδού, εἰς τοῦτο ἐδῶ θὰ καταντήσῃ! Κάμε την νὰ γελάσῃ μὲ τοῦτο!- Ὁράτιε, παρακαλῶ δὲν μοῦ λέγεις;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Τί, αὐθέντα μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Νομίζεις ὅτι ὁ μέγας Ἀλέξανδρος εἶχεν αὐτὴν ἐδῶ τὴν μορφὴν μέσα εἰς τὴν γῆν;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ἀπαράλλακτα.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καὶ τὴν ἰδίαν μυρωδιάν; Πούφ!

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ἀπαράλλακτα, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Εἰς πόσον ποταπὰ πράγματα ἠμποροῦμεν ἐπὶ τέλους νὰ χρησιμεύσωμεν, Ὁράτιε! Διατί ἡ φαντασία νὰ μὴ παρακολουθήσῃ τὴν εὐγενῆ τέφραν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἕως ὅτου νὰ τὸν εὕρῃ .... βούλλωμα βαρέλας;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Τὸ παρακάμνει κανεὶς ἂν συλλογίζεται μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὄχι, φίλε· οὔτε ἰῶτα δὲν τὸ παρακάμνω. Ἠμπορεῖς ἀξιόλογα νὰ τὸν ἀκολουθήσῃς ἕως ἐκεῖ, ἂν βαδίσῃς μὲ προσοχήν, καὶ μὲ ὁδηγόν σου τὴν πιθανότητα. Δηλαδή, ὁ Ἀλέξανδρος ἀποθνήσκει, ὁ Ἀλέξανδρος θάπτεται, ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιστρέφει εἰς χοῦν, χοῦς εἶναι χῶμα, ἀπὸ χῶμα γίνεται ὁ πηλός· καὶ διατί μὲ τὸν πηλὸν ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον μετεβλήθη ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, νὰ μὴ βουλλωθῇ μία κρασοβαρέλα;

«Ὁ πανίσχυρος ὁ Καῖσαρ, χῶμα τώρα καὶ πηλός,
»χρησιμεύει τὸν ἀέρα ν' ἀποκλείῃ ἀσφαλῶς!
»Μὲ τὴν τέφραν, τὴν ὁποίαν ἔτρεμε ποτὲ ἡ γῆ,
»τοῖχος τώρ' ἀλείφετ' ἴσως, ἴσως φράσσεται ραγή.»

Πλὴν σιωπή! Ἔλα ἐδῶ παράμερα! Τί βλέπω!

Εἰσέρχονται ΙΕΡΕΙΣ προπορευόμενοι ἐν νεκρωσίμῳ πομπῇ τοῦ λειψάνου τῆς ΟΦΗΛΙΑΣ. Ἕπονται δὲ ΛΑΕΡΤΗΣ, ΚΛΑΥΔΙΟΣ, ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ, αἱ συνοδίαι αὐτῶν, κτλ.

ΑΜ. Οἱ βασιλεῖς, οἱ αὐλικοί! Τίνος κηδεία εἶναι:
Κ' ἡ ἐκφορὰ τί χολοβή!... Τοῦτο σημαίνει ὅτι
μόνος του ὁ ἀποθανὼν ἔκοψε τὴν ζωήν του
Εἶν' ἀπὸ γένος, φαίνεται! Κρύψου ἐδῶ καὶ βλέπε.

Ἀποσύρεται μετὰ τοῦ ΟΡΑΤΙΟΥ

ΛΑ. Δὲν μένει ἄλλο τίποτε νὰ γείνῃ;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τὸν γνωρίζω.
Εἶν' ὁ Λαέρτης! Προσοχή, ν' ἀκούσωμεν τί λέγει!

ΛΑ. Δὲν μένει ἄλλο τίποτε;

Α' ΙΕΡΕΥΣ Ὁ ἐνταφιασμός της
ὅσον μᾶς ἦτο δυνατὸν ἐν τάξει ἐτελέσθη.
Ὁ θάνατός της ὕποπτος, κι' ἂν δὲν ὑπερνικοῦσε
μιὰ ὑψηλὴ διαταγὴ τοὺς ἱεροὺς κανόνας,
εἰς χώματ' ἀναγίαστα θὰ ἔμενε θαμμένη
ὡς τὴν ἐσχάτην σάλπιγγα· ἀντὶ τῶν προσευχῶν μας,
ἐπάνω της θὰ 'σώρευαν λιθάρια καὶ χαλίκια,
ἐνῶ, ἰδού, παρθενικὰ στεφάνια τὴν στολίζουν,
κι' ὡς νύμφην τὴν κηδεύομεν μὲ ὕμνους καὶ καμπάναις.

ΛΑ. Λοιπὸν δὲν μένει τίποτε νὰ γείνῃ πλέον;

ΙΕΡΕΥΣ. Ὄχι.
Τῶν νεκρωσίμων τελετῶν βεβήλωσις θὰ ἦτο,
ἐὰν εἰς τὴν κηδείαν της ἐψάλλαμεν τὰ ἴδια
καθὼς δι' ὅσους εὐσεβῶς παρέδωκαν τὸ πνεῦμα.

ΛΑ. Σ τὸ χῶμα βάλετέ μου την, κι' ἀνθάκια νὰ
[φυτρώσουν
ἐπάνω 'ς τ' ἀγγελόμορφο, τὸ ἄσπιλό της σῶμα!

Καλόγερε ἀναίσθητε, 'ς τὰ δεξιὰ τοῦ Πλάστου
ἡ ἀδελφή μου ἄγγελος θὰ εἶναι παραστάτης,
ἐνῷ ἐσὺ 'ς τὰ Τάρταρα θὰ ἔχῃς νὰ οὐρλιάζῃς!

ΑΜ. Ἡ Ὀφηλία ἡ γλυκειά, Θεέ μου!

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ ραίνουσα ἄνθη. Ἄνθη 'ς τ' ἄνθος!
Ὦ, χαῖρε! Τοῦ Ἀμλέτου μου σὲ ἤλπιζα γυναῖκα,
μ' ἄνθη νὰ στρώσω ἤλπιζα τὴν νυμφικήν σου κλίνην,
ὄχι, παρθένε μου γλυκειά, τὸν τάφον σου νὰ ράνω!

ΛΑ. Τριπλῆ κατάρα, δεκαπλῆ, 'ς τὴν κεφαλὴν ἐκείνου
ποῦ ἔγειν' αἴτιος σκληρὸς νὰ στερηθῇς τὸν νοῦν σου!—
Μὴ χώματα ἐπάνω της ἀκόμη, μή! Σταθῆτε,
σταθῆτε 'ς τὴν ἀγκάλην μου καὶ πάλιν νὰ τὴν σφίξω.

(Εἰσπηδᾷ ἐντὸς τοῦ τάφου).

Τώρα νεκρὰν καὶ ζωντανὸν μαζῆ σκεπάσατέ μας,
στοιβάσατε τὸ χῶμά σας, ὡς ποῦ νὰ γείνῃ ὄρος
νὰ ξεπερνᾷ τὴν κεφαλὴν τοῦ γέρου τοῦ Ὀλύμπου,
ἢ τὰ οὐράνια μαλλιὰ τοῦ κυανοῦ Πηλίου!

ΑΜ. προχωρῶν. Ποῖος ἐδῶ τὴν λύπην του μ' ἔμφασιν [λέγει τόσην,
καὶ κράζει, 'σὰν νὰ ἤθελε νὰ ἐξορκίσῃ τ' ἄστρα
νὰ σταματήσουν κ' ἔκθαμβα τὸν θρῆνόν του ν' ἀκούουν;
Εἶμ' ὁ Ἀμλέτος ὁ Δανὸς ἐγώ!

(Εἰσπηδᾷ ἐντὸς τοῦ τάφου).

ΛΑΕΡΤΗΣ. Ὦ! Τὴν ψυχήν σου
νὰ σοῦ τὴν πάρῃ ἡ Κόλασις!

Ἐφορμᾷ κατὰ τοῦ ΑΜΛΕΤΟΥ

ΑΜΛΕΤΟΣ. Κακὴν εὐχὴν μοῦ δίδεις.—
Παρακαλῶ τὰ χέρια σου ἀπ' τὸν λαιμόν μου βγάλ' τα.
Δὲν εἶμαι θερμοαίματος, ἀράθυμος δὲν εἶμαι,
πλὴν μέσα μου αἰσθάνομαι κἄτι ποῦ θέλει φόβον.
Ἂν ἔχῃς γνῶσιν πρόσεχε! Κάτω τὰ χέρια, λέγω!

ΚΛ. Χωρίσετέ τους!

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Ἄκουσε! Ἀμλέτε μου, Ἀμλέτε!
Ὦ ἄρχοντες!

ΟΡ. Ἡσύχασε, αὐθέντα μου καλέ μου!

(Οἱ παρεστῶτες χωρίζουσιν αὐτούς, ἐξέρχονται δὲ τοῦ τάφου).

ΑΜ. Ὦ! Δι' αὐτὴν τὴν ἀφορμὴν τὸν πολεμῶ, ἐνόσῳ
κινοῦντ' αὐτὰ τὰ βλέφαρα!

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Τί ἀφορμήν, παιδί μου;

ΑΜ. Τὴν ἀγαποῦσα! Ἀδελφοὶ σαράντα χιλιάδες,
κι' ἂν ὅλην τὴν ἀγάπην των σωρεύσουν, δὲν θὰ φθάσουν
'ς τὸ ἰδικόν μου τὸ ποσόν!—Πὲ τί 'μπορεῖς νὰ κάμῃς
χάριν αὐτῆς;

ΚΛ. Εἶναι τρελλός, Λαέρτη· ἄφησέ τον!

ΓΕΡ. Ὦ, μὴ τὸν συνερίζεσαι, δι' ὄνομα Κυρίου!

ΑΜ. Ἐμπρός! Εἰπέ μου νὰ ἰδῶ τί δύναται νὰ κάμῃς;
Νὰ κλαύτῃς; νὰ κομματιασθῇς; τῆς πεί'νας ν' ἀποθάνῃς;
νὰ ξεδιψάσῃς μὲ χολήν; κροκόδειλον νὰ φάγῃς;
Ἐγὼ τὰ κάμνω!—Ἦλθ' ἐδῶ νὰ μᾶς μοιρολογήσῃ,
νὰ καυχηθῇ ὅτι πηδᾷ 'ς τὸν ἀνοικτόν της τάφον!
Θάψου μαζῆ της ζωντανὸς καὶ νὰ ταφῶ μαζῆ σου,
κι' ἀφοῦ λαλεῖς περὶ βουνῶν, ἐπάνω μας ἂς ρίξουν

χίλιαις χιλιάδαις στρέμματα, ὥστε βουνὸν νὰ γείνῃ,
νὰ τοῦ ψηθῇ τὸ καύκαλον εἰς τοῦ πυρὸς τὴν ζώνην,
κι' ὡσὰν σπυρὶ πλησίον του νὰ φαίνεται ἡ Ὄσσα!
Νά, λόγια ἤθελες; Κ' ἐγὼ νὰ φλυαρῶ ἠξεύρω.

ΓΕΡ. Εἶναι τῆς τρέλλας του αὐτά, δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο!
Τὸν παραφέρει ἡ ἔξαψις, ἀλλὰ θὰ τοῦ περάσῃ,
καὶ μετ' ὀλίγον ἥσυχος,—καθὼς ἡ περιστέρα
ἀφοῦ τῆς ἔβγουν ἀπ' τ' αὐγὸ τὰ δυὸ χρυσόπουλά της,—
θὰ τὸν ἰδῇς σιωπηλὸν νὰ ἡσυχοκουρνιάσῃ.

ΑΜ. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπον διατί νὰ μοῦ φερθῇς, Λαέρτη;
Ἐγὼ ἐσένα σ' ἀγαπῶ! Ἀλλ' ὅμως, δὲν πειράζει.
Κι' ὁ Ἡρακλῆς δὲν ἠμπορεῖ ποτὲ νὰ ἐμποδίσῃ
σκύλον νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα του, γάτον νὰ νιαουρίσῃ!

(Ἐξέρχεται).

ΚΛ. Ὁράτιε, παρακαλῶ, μὴ τὸν ἀφίνῃς μόνον.

(Ἐξέρχεται ὁ Ὁράτιος).

Λάβε, Λαέρτη, ὑπομονὴν ἀπ' ὅσα χθὲς σοῦ εἶπα.
Νὰ βάλω τὴν ὑπόθεσιν εἰς δρόμον δὲν θ' ἀργήσω.—
Καλὴ Γερτρούδη, πρόσταξε τὸν υἱόν σου νὰ προσέχουν.—
Ἔς αὐτὸν τὸν τάφον ζωντανὸν θ' ἀνεγερθῇ μνημεῖον!
Θὰ ἔλθῃ τέλος κ' ἡ στιγμὴ τῆς ἀναπαύσεώς μας.
Ὡς τότε ἡ ὑπομονὴ ἂς εἶναι ὁδηγός μας.

(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Β'.

Αὐλὴ ἐν τῷ ἀνακτόρῳ.

Εἰσέρχονται ὁ ΑΜΛΕΤΟΣ καὶ ὁ ΟΡΑΤΙΟΣ.

ΑΜ. Τόσον ἀρκεῖ ὡς πρὸς αὐτό· ἂς ἔλθωμεν εἰς τ' [ἄλλο.
Θυμᾶσαι τὰ καθέκαστα.

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ἐὰν τὰ ἐνθυμοῦμαι!

ΑΜ. Εἰς τὴν καρδιάν μου, φίλε μου, εἶδος πολέμου [εἶχα·
τὸν ὕπνον μου ἐτάραττε· χειρότερ' ἀπὸ σκλάβος
μ' ἐφαίνετο νὰ κοίτωμαι 'ς τὸ κάτεργον δεμένος. —
Ἀστόχαστα ... Καὶ τὸν Θεὸν δοξάζω διὰ τοῦτο,
διότι κἄποτ' ὠφελεῖ κ' ἡ ἀπερισκεψία,
ἐνῷ βαθειά μας σχέδια πηγαίνουν 'ς τὰ χαμένα....
Καὶ ἔπρεπεν, Ὁράτιε, αὐτὸ νὰ μᾶς διδάξῃ,
ὅτι τὴν τύχην καθενὸς τὴν πλάθει μιὰ θεότης,
καὶ χάνομεν τὸν κόπον μας μὲ τὰ ζυμώματά μας!

ΟΡ. Αὐτὸ εἶναι τὸ βέβαιον!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Σηκώθηκ' ἀπ' τὸ στρῶμα,
'τυλίχθηκα 'ς τὴν κάπα μου κ' ἐπῆγα νὰ τοὺς εὕρω
ψηλαφητά, 'ς τὰ σκοτεινά. Μ' ἐπέτυχαν τὰ πάντα,
τὰ ἔγγραφά των ἔκλεψα κ' ἦλθα 'ς τὰ ἴδιά μου.
Οἱ φόβοι μου ἐνίκησαν τὰ ἤθη τὰ χρηστά μου
κ' ἐτόλμησ' ἀπ' τὰ γράμματα νὰ σχίσω τὴν σφραγίδα,
καὶ ηὗρα,—ὦ, βασιλική, Ὁράτιε, αἰσχρότης!—

διαταγήν του, μὲ πολλοὺς πασσαλειμμένην λόγους,
πρὸς τὸ συμφέρον δηλαδὴ Δανίας καὶ Ἀγγλίας,
μὲ φόβους δὲ καὶ τρόμους του ἐνόσῳ ζῶ κ' ὑπάρχω,
ὅτι εὐθύς, ἅμα ληφθῇ κι' ἀναγνωσθῇ τὸ γράμμα,
χωρὶς ποσῶς χρονοτριβήν, χωρὶς νὰ περιμένουν
ν' ἀκονισθῇ ὁ πέλεκυς, νά μ' ἀποκεφαλίσουν!

ΟΡ. Τί λέγεις! Εἶναι δυνατόν;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἰδοὺ ἐδῶ τὸ γράμμα,
καὶ μὲ τὴν ἡσυχίαν σου ἀνάγνωσέ το.—Θέλεις
ν' ἀκούσῃς τί τοὺς ἔκαμα;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ὦ, λέγε!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὅταν εἶδα
τριγύρω μου τὰ δίκτυά των στημένα τὰ πανοῦργα,
(πρὶν μυρισθῶ τὸν πρόλογον, τὸ δρᾶμα εἶχε ἀρχίσει,)
ἀμέσως νέον ἔγγραφον καθίζω σχεδιάζω,
τὸ ἀντιγράφω καθαρά... Ἕνα καιρὸν τὸ εἶχα,
καθὼς τὸ ἔχουν φαίνεται καὶ οἱ πολιτικοί μας,
ὅτι ἐξέπεσε κανεὶς ἂν εἶναι καλλιγράφος,
κι' αὐτό μου τὸ προτέρημα 'ζητοῦσα νὰ τὸ χάσω·
πλὴν 'ς τὴν περίστασιν αὐτὴν ὠφέλιμον μοῦ ἦτο.
Θέλεις νὰ μάθῃς τῆς γραφῆς αὐτῆς μου τὴν οὐσίαν;

ΟΡ. Παρακαλῶ!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἐξορκισμοὶ θερμοὶ τοῦ βασιλέως·
ἀνίσως εἶν' ὑποτελὴς καὶ φίλος του ὁ Ἄγγλος,
ἂν θέλῃ ἡ συμμαχία των 'σὰν φοινικιὰ ν' ἀνθίζῃ,
ἂν θέλῃ μὲ τὰ στάχυα της χρυσοστεφανωμένην

ὡς σύνδεσμον αἰώνιον νὰ ἔχουν τὴν Εἰρήνην,
(καὶ μ' ἄλλα ἂν καὶ ἐπειδὴ γεμάτα σημασίαν,)
ἅμ' ἀναγνώσῃ τὴν γραφήν, χωρὶς καιρὸν νὰ χάσῃ,
χωρὶς διόλου νὰ ἰδῇ ἐμπρὸς οὐδὲ ὀπίσω,
νὰ θανατώσῃ καὶ τοὺς δυὸ τοὺς κομιστάς, ἀμέσως,
νὰ μὴ τοὺς δώσῃ τὸν καιρὸν νὰ 'ποῦν τὴν προσευχήν των!

ΟΡ. Καὶ τί σφραγίδα ἔβαλες;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καὶ ὡς πρὸς τοῦτο, φίλε,
μοῦ ἦλθεν ὡς ἀπὸ Θεοῦ τὸ πρᾶγμα. Τοῦ πατρός μου
συνέπεσεν ἐπάνω μου νὰ ἔχω τὴν σφραγίδα,
μὲ ὅμοια τὰ σύμβολα τοῦ κράτους τῆς Δανίας.
'Εδίπλωσ' ἀπαράλλακτα τὸ γράμμα ὅπως τἄλλα.
'Επρόσθεσ' ἀπαράλλακτα ἐπιγραφήν, σφραγίδα,
καὶ τοὺς τὸ ἔβαλα κοντά, χωρὶς νὰ ἐννοήσουν
τὴν ἀλλαγήν. Τὴν αὔριον συνέβ' ἡ ναυμαχία.—
Τὰ ὅσα ἠκολούθησαν κατόπιν τὰ γνωρίζεις.

ΟΡ. Λοιπὸν ἐπῆγαν 'ς τὸ καλὸν οἱ δύο σύντροφοί σου;

ΑΜ. Νὰ λάβουν τὸ ὑπούργημα, τὸ εἶχαν τόσον πόθον!
'Επάνω 'ς τὴν συνείδησιν διόλου δὲν τοὺς ἔχω.
'Ανίτως καταστρέφονται, πταίουν αὐτοὶ καὶ μόνοι.
Τὸ πρᾶγμα ἐπικίνδυνον δι' ὄντα τιποτένια,
νὰ χώνωνται ἀνάμεσα 'ς τὰ μανισμένα ξίφη
κ' εἰς τὰ σπαθοκοπήματα μεγάλων ἀντιπάλων!

ΟΡ. Τί βασιλεὺς εἶναι αὐτός!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καθῆκόν μου δὲν εἶναι,
εἰπέ, τοῦ βασιλέως μου ἐγὼ τὸν δολοφόνον,

αὐτόν, ποῦ τὴν μητέρα μου ... ἐπῆρε τὴν τιμήν της,
κ' ἐπήδησε ἀνάμεσα ἐλπίδων μου καὶ θρόνου,
αὐτόν, ποῦ μ' ἐπαγίδευσε ν' ἁρπάσῃ τὴν ζωήν μου
μὲ τόσον δόλον,—δίκαιον καὶ ἄξιον δὲν εἶναι
εἰπέ μου, μὲ τὸ χέρι μου νὰ τὸν ἀντιπληρώσω;
Καὶ δὲν θὰ ἦτο ἔγκλημα ν' ἀφήσω νὰ μᾶς τρώγῃ
αὐτὴ ἀκόμ' ἡ γάγγραινα τὴν σάρκα;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Εἰς ὀλίγον
ἀπ' τὴν Ἀγγλίαν εἴδησιν θὰ λάβῃ τί συνέβη.

ΑΜ. Ὦ! Δὲν ἀργῶ! Ὁ δὲ καιρὸς ὡς τότε ἰδικός μου,
καὶ πρὶν προφθάσῃς νὰ 'πῇς ἕν, ζωὴ ἀνθρώπου 'πάγει!
Ἀλλὰ μὲ κακοφαίνεται, Ὁράτιε καλέ μου,
πῶς νὰ συμβῇ νὰ ξεχασθῶ μὲ τὸν Λαέρτην τόσον!
Ἡ λύπη του μοῦ φαίνεται τῆς λύπης μου καθρέπτης,
καὶ φίλον μου τὸν ἤθελα. Πλὴν μ' ἔκαμε ν' ἀνάψω,
τ' ὁμολογῶ, τῆς λύπης του ἡ κομπορρημοσύνη,

ΟΡΑΤΙΟΣ. Σιώπα, ποῖος ἔρχεται;

Εἰσέρχεται ὁ ΟΣΡΙΚΟΣ.

ΟΣΡΙΚΟΣ. Καλῶς ὥρισες, αὐθέντα μου, καὶ πάλιν εἰς τὴν Δανίαν.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Εὐχαριστῶ σε ταπεινῶς, κύριέ μου. (Πρὸς τὸν Ὁράτιον μυστικῶς:) Τὸν γνωρίζεις αὐτὸν τὸν κούνουπα;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ὄχι, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τόσον τὸ καλλίτερον διὰ τῆς ψυχῆς σου τὴν σωτηρίαν! Θὰ κολασθῇς ἂν τὸν γνωρίσῃς. Ἔχει

κτήματα πολλὰ καὶ καρποφόρα. Ἀρκεῖ, φίλε μου, νὰ ἐξουσιάζῃ κτήνη πολλὰ ἕνα κτῆνος, καὶ ἡ σκάφη του εἶναι πάντοτε γεμάτη εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως! Σοῦ τὸν δίδω διὰ καρακάξαν σωστήν, ἀλλὰ καθὼς σοῦ λέγω, ἔχει ἀφθονίαν κοπριᾶς εἰς τὴν ἐξουσίαν του.

ΟΣΡΙΚΟΣ. Γλυκύτατέ μου αὐθέντα, ἐὰν εὐαρεστηθῇς νὰ μὲ ἀκούσῃς, ἔχω κἄτι νὰ σοῦ κοινοποιήσω ἀπὸ τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Θὰ τὸ ἀκούσω, κύριέ μου, μετὰ πάσης προθυμίας πνεύματος. Ἀλλά, σὲ παρακαλῶ, βάλε τὸ σκιάδιόν σου εἰς τὴν θέσιν του· χρησιμεύει διὰ τὴν κεφαλήν.

ΟΣΡΙΚΟΣ. Εὐχαριστῶ, αὐθέντα μου· κάμνει πολλὴν ζέστην.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὄχι, σὲ βεβαιῶ. Ἐδρόσισε πολύ. Φυσᾷ βοριᾶς.

ΟΣΡΙΚΟΣ. Καὶ τῷ ὄντι, ἐδρόσισεν, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἀλλά, διὰ τὴν κράσιν μου, μοῦ φαίνεται ζεστὸς ὁ καιρὸς καὶ βαρύς.

ΟΣΡΙΚΟΣ. Εἰς τὸ ἄκρον, αὐθέντα μου· πολὺ βαρύς· ὡσὰν νὰ ἦτο. . . . Δὲν ἠξεύρω πῶς νὰ τὸ ἐκφράσω.— Ἀλλά, αὐθέντα μου, ὁ Μεγαλειότατος μὲ διέταξε νὰ σοῦ κοινοποιήσω ὅτι ἐστοιχημάτισε περὶ σοῦ στοίχημα μέγα. Ἰδοὺ περὶ τίνος πρόκειται.

ΑΜΛΕΤΟΣ δεικνύων τὸν πῖλον. Παρακαλῶ, κάμε μου τὴν χάριν . . .

ΟΣΡΙΚΟΣ. Ὄχι, ὄχι, καλέ μου αὐθέντα· πρὸς ἰδικήν μου εὐχαρίστησιν, σὲ βεβαιῶ! — Αὐθέντα μου, ἐπέστρεψεν ἐσχάτως εἰς τὴν Αὐλὴν ὁ Λαέρτης, νέος, πίστευσέ με, χαριτωμένος καὶ ἀξιόλογος, μὲ τρόπους λαμπροὺς καὶ ἐξαίρετον παρουσιαστικόν. Τῇ ἀληθείᾳ, διὰ νὰ τὸν περιγράψω ὅπως τοῦ ἀξίζει, εἶναι τῆς εὐγενείας τὸ ὡροσκόπιον, διότι ἐπάνω του ἠμπορεῖς νὰ εὕρῃς ὅ,τι καλὸν καὶ ἂν ἤθελες νὰ ἰδῇς εἰς ἕνα εὐγενῆ!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Κύριέ μου, δὲν τὸν ἀδικεῖ τὸ ἐγκώμιόν σου· μολονότι, ἐὰν ἤθελε κανεὶς νὰ ἀπαριθμήτῃ τὸν κατάλογον τῶν προτερημάτων του, θὰ ἔχανεν ἡ μνήμη τὴν σειρὰν τῆς ἀριθμητικῆς, καὶ δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ προφθάσῃ μὲ τὴν περιγραφήν των τὴν ἀξίαν του· τόσον τρέχει ἐμπρὸς ἐκείνη! Ἀλλά, διὰ νὰ τὸν ἐκθειάσω ἐντὸς τῆς ἀληθείας, τὸν ἔχω διὰ ψυχὴν πολύτιμον, μὲ τόσα κειμήλια πλούσια καὶ σπάνια, ὥστε διὰ νὰ ἀκριβολογήσω, ὁμοίωμά του δὲν ἔχει παρὰ τὸν καθρέπτην του, καὶ μόνη ἡ σκιά του ἠμπορεῖ νὰ συγκριθῇ μὲ αὐτόν, ὄχι ἄλλο τίποτε!

ΟΣΡΙΚΟΣ. Τὰ ὅσα λέγεις περὶ αὐτοῦ, αὐθέντα μου, ἀλάνθαστα!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τί δὲ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, κύριέ μου; Πρὸς τί περικαλύπτομεν τὸ καλόν του ὄνομα διὰ τῶν ψυδαίων μας ἐκφράσεων;

ΟΣΡΙΚΟΣ. Αὐθέντα μου;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Δὲν εἶναι τρόπος νὰ γείνῃ εἰς ἄλλην γλῶσσαν ἡ συνεννόησις; Δοκίμασε, Κύριέ μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Πρὸς τί μνημονεύεις τοῦ ἄρχοντος;

ΟΣΡΙΚΟΣ. Τοῦ Λαέρτου;

ΟΡΑΤΙΟΣ μυστικῶς πρὸς τὸν ΑΜΛΕΤΟΝ. Ἄδειασε τὸ πουγγί του! Ὅλα τὰ χρυσᾶ του λόγια μᾶς τὰ ἐκένωσε,

ΑΜΛΕΤΟΣ. Μάλιστα, κύριε, τοῦ Λαέρτου.

ΟΣΡΙΚΟΣ. Γνωρίζω ὅτι δὲν ἀγνοεῖς . . .

ΑΜΛΕΤΟΣ. Εἴθε νὰ τὸ ἐγνώριζες! Μολονότι, καὶ ἂν τὸ ἐγνώριζες, μικρὸν τὸ κέρδος μου.-Λοιπόν, Κύριέ μου;

ΟΣΡΙΚΟΣ. Ὅτι δὲν ἀγνοεῖς πόσον ὁ Λαέρτης ἐξέχει...

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τοῦτο δὲν τὸ παραδέχομαι, ἀπὸ φόβον μὴ ὑποθέσῃς ὅτι συγκρίνομαι μ' ἐκεῖνον·—τὸ νὰ εἰπῇ τις ὅτι γνωρίζει καλῶς ἕνα ἄλλον, εἶναι ὡς νὰ ἔλεγεν ὅτι γνωρίζει τὸν ἑαυτόν του.

ΟΣΡΙΚΟΣ. Ὁ λόγος περὶ ὅπλου, αὐθέντα μου. Κατὰ τὴν φήμην του, δὲν ἔχει ὡς πρὸς τοῦτο τὸν ὅμοιόν του.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ποῖον ὅπλον, Κύριε;

ΟΣΡΙΚΟΣ. Τὴν σπάθην καὶ τὴν μάχαιραν,

ΑΜΛΕΤΟΣ. Αὐτὸ κάμνει δύο ὅπλα. Λοιπόν, ἔπειτα;

ΟΣΡΙΚΟΣ. Ὁ βασιλεύς, αὐθέντα μου, ἐστοιχημάτισεν ἓξ ἄλογα τῆς Βαρβαρίας, ἐκεῖνος δὲ παρακατέθεσε, καθὼς πληροφοροῦμαι, ἓξ Γαλλικὰς σπάθας καὶ μαχαίρας μὲ τὰ ἐξαρτήματά των, ἤγουν ζώνας, ζωστῆρας καὶ λοιπά. Τὰ τρία ζεύγη εἶναι ἀληθῶς ἐξαίσια· ἡ λαβὴ προσαρμόζεται θαυμασίως εἰς τὴν χεῖρα,

ἡ δὲ συσκευὴ εἶναι λεπτοτάτης ἐργασίας καὶ τὸ σχέδιον τεχνικώτατον.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τί ὀνομάζεις συσκευήν;

ΟΡΑΤΙΟΣ μυστικῶς πρὸς τὸν ΑΜΛΕΤΟΝ. Τὸ ἤξευρα ὅτι θὰ μᾶς χρειασθῇ λεξικὸν πρὶν τελειώσῃ.

ΟΣΡΙΚΟΣ. Συσκευή, αὐθέντα μου, εἶναι τὰ λωριά.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τὸ ὄνομα θὰ ἐσυγγένευε περισσότερον μὲ τὸ πρᾶγμα, ἐὰν μᾶς ἦτο δυνατὸν νὰ ζώσωμεν κανόνια. Ἐν τῷ μεταξὺ ἂς τὰ λέγωμεν λωριά. Ἀλλ' ἐξακολούθει. Ἔξ ἅλογα τῆς Βαρβαρίας ἐξ ἑνός, ἐξ ἄλλου δὲ ἓξ Γαλλικὰς σπάθας μὲ τὰ ἐξαρτήματά των, καὶ μὲ συσκευὴν λεπτοτάτης ἐργασίας. Αὐτὰ στοιχηματίζει ἡ Δανία καὶ ἡ Γαλλία. Ἀλλὰ πρὸς τί τὰ «παρεκατέθεσεν,» καθὼς μᾶς εἶπες;

ΟΣΡΙΚΟΣ. Ὁ βασιλεύς, αὐθέντα μου, ὑποστηρίζει ὅτι εἰς δώδεκα συμπλοκὰς μεταξύ σας, ὁ Λαέρτης θὲ ἐπιτύχῃ μόνον τρίς. Ὁ δὲ Λαέρτης λέγει ἐννεάκις. Ἡ δὲ δοκιμὴ νὰ γείνῃ ἀμέσως, ἐὰν ἔχῃς εὐχαρίστησιν νὰ μοῦ χαρίσῃς ἀπόκρισιν.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καὶ ἂν ἡ ἀπόκρισίς μου εἶναι ὄχι;

ΟΣΡΙΚΟΣ. Δηλαδή, αὐθέντα μου, ἐὰν ἔχῃς εὐχαρίστησιν νὰ λάβῃς μέρος εἰς τὴν δοκιμήν.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Κύριέ μου, κάμνω ἐδῶ τὸν περίπατόν μου. Ἐὰν εἶναι μὲ ἄδειαν τῆς Μεγαλειότητός Του, αὐτὴν τὴν ὥραν παίρνω τὸν ἀέρα μου. Ἂς φέρουν τὰ ὅπλα, καὶ ἂν ἔχῃ διάθεσιν ἡ εὐγενεία του, ὁ δὲ βασι-

λεὺς δὲν ἤλλαξε σκοπόν, θὰ βάλω τὰ δυνατά μου διὰ νὰ κερδίσῃ τὸ στοίχημα. Ἂν ἀποτύχω, θὰ μείνῃ εἰς βάρος μου ἡ ἐντροπὴ καὶ ὅσα περισσότερα σπαθοκτυπήματα λάβω.

ΟΣΡΙΚΟΣ. Νὰ διακοινώσω αὐτά;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τὴν οὐσίαν, Κύριε· στόλισέ τα δὲ μὲ ὅσας περιφράσεις ἠξεύρεις.

ΟΣΡΙΚΟΣ. Συνιστῶμαι εἰς τὴν ἐκλαμπρότητά σου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Εἰς τοὺς ὁρισμούς σου, εἰς τοὺς ὁρισμούς σου. (Ἐξέρχεται ὁ ΟΣΡΙΚΟΣ).

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καλὰ κάμνει καὶ συνιστᾶται μόνος του. Πῶς θὰ εὕρισκεν ἄλλον νὰ τοῦ κάμῃ αὐτὴν τὴν δούλευσιν;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Φυσικὸν τῆς σουσουράδας νὰ σείῃ τὴν οὐράν της.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Αὐτός, φίλε μου, πρὶν βυζάξῃ ἔκαμνεν ὑποκλίσεις εἰς τὴν ρώγα τῆς παραμάνας του. Ἰδοὺ πῶς χαριεντίζονται, καὶ αὐτὸς καὶ ἕνας σωρὸς ὅμοιοί του, μὲ ὅλα τὰ ἐξωτερικὰ σχήματα καὶ τοὺς τύπους τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς, διὰ νὰ τοὺς θαυμάζῃ ὁ ἐλαφρόμυαλος κόσμος. Ἄφρός, ὁ ὁποῖος τοὺς κάμνει καὶ περνοῦν ἀπὸ τὸ κόσκινον τῆς κοινῆς ὑπολήψεως. Ἀλλὰ μόνον νὰ τοὺς φυσήσῃς, πάγει ἡ φοῦσκα!

Εἰσέρχεται εἷς ΑΡΧΩΝ.

Ο ΑΡΧΩΝ. Αὐθέντα μου, ὁ βασιλεὺς σοῦ ἔστειλε τὸν νέον Ὀσρῖκον, ὁ ὁποῖος τοῦ ἔφερεν ἀπόκρισιν ὅτι τὸν

περιμένεις ἐδῶ. Ἐπιθυμεῖ νὰ ἠξεύρῃ ἐὰν ἔχῃς εὐχαρίστησιν νὰ παίξῃς τώρα μὲ τὸν Λαέρτην, ἢ προκρίνῃς νὰ τὸ ἀναβάλῃς;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Δὲν ἤλλαξα σκοπὸν καὶ εἶμαι εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ βασιλέως. Ἐὰν ἐκεῖνος ἔχῃ εὐχαρίστησιν, συνακολουθεῖ καὶ ἡ ἰδική μου. Ἢ τώρα, ἢ ὁπόταν θέλῃ, φθάνει νὰ ἦμαι ἱκανὸς ὅσον καὶ τώρα.

Ο ΑΡΧΩΝ. Ὁ βασιλεύς, ἡ βασίλισσα καὶ ὅλοι ἔρχονται.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Καλῶς νὰ ὁρίσουν.

Ο ΑΡΧΩΝ. Ἡ βασίλισσα σὲ παρακαλεῖ νὰ καλοδεχθῇς τὸν Λαέρτην, προτοῦ γείνῃ ἀρχὴ τῆς ξιφομαχίας.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἀξιόλογα μὲ συμβουλεύει.

(Ἐξέρχεται ὁ ΑΡΧΩΝ).

ΟΡΑΤΙΟΣ. Θὰ τὸ χάσῃς τὸ στοίχημα, αὐθέντα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Δὲν πιστεύω. Ἀφότου ἐπῆγεν εἰς τὴν Γαλλίαν, δὲν ἔπαυσα νὰ γυμνάζωμαι. Καθὼς τὸ ἔβαλαν τὸ στοίχημα, θὰ κερδίσω. — Δὲν ἠμπορεῖς ὅμως νὰ φαντασθῇς πόσην ἔχω στενοχωρίαν ἐδῶ εἰς τὴν καρδίαν μου! Δὲν πειράζει ὅμως!

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ἀλλά, καλέ μου αὐθέντα...

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἀνοησία καὶ μόνον! Ἀλλ' ἔχω εἶδος προαισθήματος, τὸ ὁποῖον μίαν γυναῖκα θὰ τὴν ἐσύγχιζεν ἴσως.

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ἂν ἡ ψυχή σου λέγῃ νὰ μὴ τὸ κάμῃς,

ἄκουσέ την!... Πηγαίνω νὰ τοὺς προλάβω καὶ νὰ εἰπῶ ὅτι δὲν ἔχεις διάθεσιν.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὄχι, ὄχι. Δὲν ψηφῶ τοὺς οἰωνούς. Ὑπάρχει Πρόνοια καὶ αὐτὴ ὁρίζει πότε θὰ πέσῃ τὸ στρουθίον. Ἂν εἶναι διὰ τώρα, δὲν θὲν εἶναι διὰ κατόπιν. Ἐὰν δὲν εἶναι διὰ κατόπιν, θὰ εἶναι τώρα. Ἐὰν δὲν εἶναι τώρα, θὰ ἔλθῃ πάλιν ἡ ὥρα. Τὸ πᾶν συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἦσαι ἕτοιμος. Ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος ἀγνοεῖ τὸ τί ἀφίνει, τί σημαίνει τὸ πότε θὰ τὸ ἀφήσῃ!

Εἰσέρχονται ΚΛΑΥΔΙΟΣ, ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ, ΛΑΑΡΤΗΣ, ΟΣΡΙΚΟΣ, ΑΡΧΟΝΤΕΣ, ΥΠΗΡΕΤΑΙ φέροντες ξίφη καὶ χειρόκτια, πρὸς δὲ τράπεζα, ἐφ' ἧς ποτήριον πλῆρες οἴνου.

ΚΛ. Ἁμλέτε, ἀπ' τὰ χέρια μου δέξου τὸ χέρι τοῦτο. (Θέτει τὴν χεῖρα τοῦ ΛΑΕΡΤΟΥ εἰς τὴν τοῦ ΑΜΛΕΤΟΥ).

ΑΜ. Συγχώρησέ με! Ἄδικον σοῦ ἔκαμα, Λαέρτη,
ἀλλὰ συγχώρησέ μού το ὡς ἄνθρωπος γενναῖος.
Τὸ ξεύρουν ὅλοι των ἐδῶ, καὶ σὺ θὰ τὸ γνωρίζῃς
πῶς μὲ παιδεύει κἄποτε δεινὴ παραφροσύνη.
Ὅ,τι κι' ἂν σ' ἔκαμα ποτὲ διὰ νὰ σοῦ ἐξάψῃ
καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπομονήν σου,
ἦτο τῆς τρέλλας μου. Ἐδῶ σοῦ τὸ διακηρύττω.
Μὴ ὁ Ἁμλέτος ἤθελε νὰ βλάψῃ τὸν Λαέρτην;
Ὄχι! Ἂν ἔξω ἑαυτοῦ εὑρίσκετ' ὁ Ἁμλέτος,
κ' ἐνῷ εἶν' ἔξω ἑαυτοῦ πειράξῃ τὸν Λαέρτην,
δὲν εἶν' ἐκεῖνος ἔνοχος· τ' ἀρνεῖται ὁ Ἁμλέτος.
Ποιὸς εἶν' ὁ ἔνοχος λοιπόν; ἡ τρέλλα του καὶ μόνη.

Εἶναι δ' ἐπίσης καὶ αὐτὸς ἀπ' τοὺς ἀδικημένους·
ἔχει τὴν τρέλλαν του ἐχθρὸν ὁ δυστυχὴς Ἀμλέτος!
Λαέρτη, ἡ διακήρυξις ἡ πάνδημός μου, ὅτι
δὲν εἶχα πρόθεσιν κακὴν ἂς μ' ἀθωώσῃ τόσον
ὅσον ἐὰν ἐτόξευα ἐπάν' ἀπ' ἕνα τοῖχον
κ' ἐπλήγονε τὸ βέλος μου τὸν ἴδιον ἀδελφόν μου.

ΛΑ. Εἶναι τὰ λόγια σου αὐτὰ ἱκανοποίησίς μου,
ἂν κ' ἔχω λόγους δυνατοὺς ἐκδίκησιν νὰ θέλω.
Ἀλλὰ οἱ ὅροι τῆς τιμῆς ν' ἀπέχω μ' ἀναγκάζουν.
Δὲν θέλω συμφιλίωσιν προτοῦ γνωμοδοτήσουν
ἁρμοδιώτεροι κριταὶ καὶ γεροντότεροί μας
ἂν ἡ τιμὴ τὸ συγχωρεῖ μὲ σὲ νὰ εἰρηνεύσω.
Ὡς τότε ἡ φιλία σου φιλία μου θὰ εἶναι
κι' οὔτ' ἀπ' ἐμὲ θὰ ταραχθῇ.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Τὸ δέχομαι, προθύμως
κ' εἶμ' ἕτοιμος ἀδελφικὰ ν' ἀγωνισθῶ μαζῆ σου.
Ἔλα! Ποῦ εἶναι τὰ σπαθιά;

ΛΑΕΡΤΗΣ. Δότε κ' ἐμένα ἕνα!

ΑΜ. Ὅπλον σου, φίλε, εἶμαι ἐγώ. Εἰς τὴν ἀμάθειάν
[μου.
θὰ χύσῃ φῶς ἡ τέχνη σου, ὡς ἄστρον εἰς τὰ σκότη.

ΛΑ. Μ' ἐμπαίζεις;

ΑΜΛΕΤΟΣ. Σοῦ ὁρκίζομαι, διόλου!

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Σύ, Ὀσρῖχε,
δὸς τὰ σπαθιά. Τὸ στοίχημα, Ἀμλέτε, τὸ γνωρίζεις

ΑΜ. Τὸ μέρος τὸ ἀδύνατον ἐλπίζεις νὰ κερδίσῃ.

ΚΛ. Δὲν ἔχω φόβον διὰ σέ! Σᾶς εἶδα καὶ τοὺς δύο.
Ἐκλέγουσι τὰ ξίφη.
ΛΑ. Αὐτὸ μοῦ ἔρχεται βαρύ. Ἂς δοκιμάσω ἄλλο.
ΑΜ. Τοῦτό μ' ἀρέσει. Ὅλα των ἔχουν τὸ ἴδιον μῆκος;
ΟΣ. Μάλιστα, αὐθέντα μου καλέ.
Προετοιμάζονται διὰ τὴν ξιφομαχίαν.
ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Ποῦ εἶναι τὰ ποτήρια;
Ἐδῶ, 'ς τὴν τράπεζαν αὐτὴν γεμάτα βάλετέ τα.
Ἐὰν 'ς τὴν πρώτην συμπλοκὴν κερδίσῃ ὁ Ἀμλέτος,
καὶ δευτερώσῃ καὶ φανῇ ὁ νικητὴς 'ς τὴν τρίτην,
οἱ προμαχῶνες ὅλοι μας ἂς χύσουν τὴν φωτιά των,
ἐνῷ εἰς τὴν ὑγείαν του ὁ βασιλεὺς θὰ πίνῃ.
Καὶ μέσα 'ς τὸ ποτῆρί μου μαργαριτάρι θἄχῃ
ἀκόμη πλουσιώτερον ἐκείνου ποῦ 'φοροῦσαν
τέσσαρες πρώην βασιλεῖς 'ς τὸ στέμμα τῆς Δανίας!
Ποῦν' τὰ ποτήρια; Δότε τα. — Ἂς τὸ διαλαλήσουν
τὰ τύμπανα 'ς τὰς σάλπιγγας, κ' ἐκεῖναι 'ς τὰ κανόνια,
καὶ τὰ κανόνια εἰς τὴν γῆν, κ' ἡ γῆ ἕως τὰ νέφη:
«'ς τοῦ νικητοῦ ὁ βασιλεὺς προπίνει τὴν ὑγείαν!»
Ἐλᾶτε, κάμετε ἀρχήν.—Καὶ σεῖς ἀγωνοδίκαι,
τὰ 'μάτια σας ἐπάνω των.
ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἐμπρὸς λοιπόν, Λαέρτη,
ΛΑ. Εἶμ' ἕτοιμος, αὐθέντα μου.
Ξιφομαχοῦσι
ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἕν!
ΛΑΕΡΤΗΣ. Ὄχι!

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἂς μᾶς κρίνουν!

ΟΣ. Τὸν ἤγγισε, τὸν ἤγγισε!

ΛΑΕΡΤΗΣ. Ἂς εἶναι! Ἔλα πάλιν!

ΚΛ. Σταθῆτε! Δότε μου νὰ πιῶ. Νὰ τὸ μαργαριτάρι, Ἀμλέτε. Εἰς ὑγείαν σου.

Σάλπιγγες καὶ πυροβολισμοὶ ἔξωθεν.

Πίε καὶ σύ, Ἀμλέτε.

ΑΜ. Πρῶτα νὰ γίνῃ ἡ συμπλοκή. Τὸ πίνω μετ' ὀλίγον.

Ἐμπρός! (Ξιφομαχοῦν.) Καὶ πάλιν σ' ἤγγισα. Ἰδού! Τί λέγεις τώρα;

ΛΑ. Τ' ὁμολογῶ, μὲ ἤγγισες.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Ὁ υἱός μας θὰ κερδίσῃ.

ΓΕ. Εἶναι παχὺς κι' ἀγκομαχεῖ.—Ἀγαπητὲ Ἀμλέτε, ἰδοὺ μαντίλι, σφόγγισε μὲ αὐτὸ τὸ μέτωπόν σου. Ἀμλέτε, ἡ βασίλισσα 'ς τὴν τύχην σου προπίνει!

ΑΜ. Εὐχαριστῶ, μητέρα μου.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Μὴ πιῇς, μὴ πιῇς, Γερτρούδη!

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ, λαμβάνουσα τὸ ποτήριον.

Συμπάθησέ με θὰ τὸ πιῶ, αὐθέντα, μ' ἄδειάν σου.

ΚΛ. καθ' ἑαυτόν. Ἄ! τώρα πλέον εἶν' ἀργά! Ἐπῆρε τὸ φαρμάκι!

ΑΜ. Ὄχι, μητέρα· δὲν θὰ πιῶ. Τὸ πίνω μετ' ὀλίγον.

ΓΕΡ. Νὰ σοῦ σφογγίσω ἄφησε τὸ πρόσωπον, Ἀμλέτε.

ΛΑ. Θὰ τὸν ἐγγίσω, βασιλεῦ, 'ς τὴν τρίτην.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Δὲν πιστεύω.

ΛΑ. καθ' ἑαυτόν. Καὶ ὅμως 'ς τὴν συνείδησιν 'σὰν νὰ
[τὸ ἔχω βάρος!
ΑΜ. Λαέρτη, καὶ τὴν τρίτην μας! Ἔμπρός! Ἀλλὰ
[σὺ παίζεις
χωρὶς διόλου ὄρεξιν. Τὴν δύναμίν σου βάλε.
Μὲ θεωρεῖς, μοῦ φαίνεται, ὡσὰν παιδὶ ἐμπρός σου.
ΛΑ. Σοῦ φαίνεται; Λοιπόν, ἐμπρός!
(Ξιφομαχοῦσιν ἐκ τρίτου.)
ΟΣΡΙΚΟΣ. Δὲν ἤγγισε κανείς των.
ΛΑ. Ἰδοὺ καὶ μία διὰ σέ!
(Ὁ ΛΑΕΡΤΗΣ πληγόνει τὸν ΑΜΛΕΤΟΝ. Ἐν τῇ συμπλοκῇ
ἀλλάζουσι ξίφη, πληγόνει δὲ καὶ ὁ ΑΜΛΕΤΟΣ
τὸν ΛΑΕΡΤΗΝ
ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Χωρίσετέ τους! Φθάνει.
Κ' οἱ δυὸ εἶν' ἔξω ἑαυτῶν!
ΑΜΛΕΤΟΣ. Ἄ, ὄχι! Ἔλα πάλιν!

Ἡ ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ πίπτει κατὰ γῆς.

ΟΣ. Ἰδέτε τὴν βασίλισσαν!
ΟΡΑΤΙΟΣ. Κ' οἱ δύο πληγωμένοι!
Πῶς εἶσαι, ὦ αὐθέντα μου;
ΟΣΡΙΚΟΣ. Πῶς εἶσαι, ὦ Λαέρτη;
ΛΑ. Πιασμένος 'ς τὴν παγίδα μου! Ἰδοὺ πῶς εἶμ',
['Οσρῖκε.
Ἀπὸ τὴν προδοσίαν μου φονεύομαι δικαίως!
ΑΜ. Τί ἔχει ἡ βασίλισσα;

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Τὰ αἵματά των εἶδε
κ' ἐλιποθύμησε κι' αὐτή.
ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Ἂ! Ὄχι! Τὸ ποτῆρι!...
Ἂ! Τὸ ποτῆρι!... Τέκνον μου, Ἁμλέτε, τὸ ποτῆρι!...
Ἁμλέτε, μ' ἐφαρμάκευσαν! (Ἀποθνήσκει).
ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὦ, φρίκη, προδοσία!
Τὴν θύραν κλείσετε, εὐθύς! Ποῦ εἶναι ὁ προδότης;
ΛΑ. Ἐδῶ, Ἁμλέτε! Ἄκουσε. Εἶσαι νεκρός, Ἁμλέτε!
Νὰ σὲ γλυτώσῃ ἰατρικὸν 'ς τὸν κόσμον δὲν ὑπάρχει,
καὶ δὲν σὲ μένει οὔτε κἂν ὥρα μισὴ νὰ ζήσῃς.
Τῆς προδοσίας τ' ὄργανον 'ς τὸ χέρι σου τὸ ἔχεις:
τὸ ξίφος μὲ τὴν κόψιν του δηλητηριασμένην.
Ἐστράφηκ' ἐναντίον μου ὁ δόλος μου. Ἰδού με,
κοίτομ' ἐδῶ,—πλέον ποτὲ νὰ ἐγερθῶ δὲν ἔχω!
Ἀπέθαν' ἡ μητέρα σου ἀπ' τὸ φαρμάκι!... Παύω,
δὲν ἠμπορῶ.... Ὁ βασιλεύς .... ὁ βασιλεὺς τὰ πταίει.
ΑΜ. Φαρμάκι κ' εἰς τὴν κόψιν του! Τὸ ἔργον σου,
[φαρμάκι!
Ἐφορμᾷ ξιφήρης κατὰ τοῦ ΚΛΑΥΔΙΟΥ καὶ τὸν πληγόνει.
ΠΑΝΤΕΣ. Ὦ! Προδοσία!
ΚΛΑΥΔΙΟΣ. Φίλοι μου, ἐλᾶτε, βοηθεῖτε!
Μόνον μ' ἐπλήγωσεν!
ΑΜΛΕΤΟΣ Ἐσύ, μοιχέ, καὶ δολοφόνε,
Πιέ το αὐτό! Μοῦ ἔβαλες μαργαριτάρι μέσα;
Πιέ το καὶ πήγαινε καὶ σὺ κατόπιν τῆς μητρός μου!
Ἐκπνέει ὁ βασιλεύς.

ΛΑ. Τ' ἀξίζει τὰ ἐπίχειρα τῶν ἔργων του νὰ λάβῃ !
Αὐτὸς τὸ κατεσκεύασεν ὁ ἴδιος τὸ φαρμάκι.
'Αμλέτ', ἂς συγχωρήσωμεν ὁ ἕνας μας τὸν ἄλλον.
Εἰς βάρος σου ὁ θάνατος μὴ πέσῃ τοῦ πατρός μου,
μήτ' ὁ 'δικός μου,—κ' εἰς ἐμὲ ὁ θάνατός σου οὔτε!

'Εκπνέει.

ΑΜ. Νά σ' ἐλεήσῃ ὁ Θεός!—'Οράτι', ἀποθνήσκω!—
Ὥρα καλή, βασίλισσα ἐσὺ δυστυχισμένη!—
'Εσεῖς ποῦ βλέπετ' ἔντρομοι κι' ὠχροὶ αὐτὴν τὴν θέαν,
κ' εἶσθε βωβοὶ ἀκροαταὶ αὐτῆς τῆς τραγῳδίας,
καιρὸν ἂν εἶχα,—ἀλλ' αὐτὸς ὁ μαῦρος δεσμοφύλαξ,
ὁ Θάνατος ἐπάνω μου χέρι βαρὺ ἁπλόνει,—
Ὦ! Εἶχα πράγματα νὰ 'πῶ! 'Αλλ' ἂς τ' ἀφήτω.-Φίλε,
ἀπέθανα, σὺ ὅμως ζῇς, καὶ σὺ δικαίωσέ με
κ' ἐμένα καὶ τὰ ἔργα μου!

ΟΡΑΤΙΟΣ. Αὐτὸ μὴ τὸ προσμένῃς!
Εἶμ' ὀλιγώτερον Δανός, ἢ παλαιὸς Ρωμαῖος.
'Λίγο φαρμάκι ἔμεινε.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὦ, μή, ἂν ἦσαι ἄνδρας!
Δὸς τὸ ποτῆρι! Ἄφες το! Μὰ τὸν Θεόν, τὸ θέλω!—
Τί ὄνομα ὀπίσω μου θὰ ζῇ κηλιδωμένον,
ἂν ἄγνωστα τὰ πράγματα, 'Οράτιέ μου μείνουν;
'Εὰν ποτέ σου ἀκριβὸν μὲ εἶχες 'ς τὴν καρδιά σου,
ἀπ' τὴν μακαριότητα μεῖνε ἀπὼν ἀκόμη,
κ' ἐπὶ τοῦ κόσμου τοῦ σκληροῦ ἀνάπνεε μὲ πόνον
νὰ 'πῇς τὴν ἱστορίαν μου.

Σάλπιγγες καὶ πυροβολισμοὶ ἔξωθεν

Πόθεν αὐτὸς ὁ κρότος;

ΟΣΡΙΚΟΣ. Ἦλθεν ὀπίσω νικητὴς ἀπὸ τὴν Πολωνίαν
ὁ Φορτιμβρᾶς, καὶ χαιρετᾷ τοὺς πρέσβεις τῆς Ἀγγλίας
πολεμικὸν χαιρετισμόν.

ΑΜΛΕΤΟΣ. Ὁράτι', ἀποθνήσχω.
Τοῦ φαρμακιοῦ ἡ δύναμις μ' ἐδάμασε τὸ πνεῦμα.
Δὲν θὰ προφθάσουν νὰ μοῦ 'ποῦν τὰ νέα τῆς Ἀγγλίας!
Ἀλλὰ μαντεύω, βασιλεὺς ὁ Φορτιμβρᾶς θὰ γείνῃ!
Κ' ἐγὼ νεκρὸς τὴν ψῆφόν μου 'ς τὴν ἐκλογήν του δίδω.
Εἰπέ τού το καὶ πρόσθεσε πῶς ἔγειναν τὰ πάντα!
Εἰς τὸ ἐξῆς ἡ σιωπή!... (Ἀποθνήσκει).

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ὦ Μιὰ καρδιὰ γενναία
ἔπαυσε τώρα νὰ χτυπᾷ! Καλή σου νύκτα, φίλε,
κι' ἀγγέλων φτερουγιάσματα νἄχῃς νανούρισμά σου!
Ἐδῶ τί θέλουν κ' ἔρχονται τὰ τύμπανα;

(Μουσικὴ στρατιωτικὴ ἔξωθεν. Εἰσέρχονται ὁ ΦΟΡΤΙΜΒΡΑΣ
καὶ οἱ ΠΡΕΣΒΕΙΣ τῆς Ἀγγλίας μετὰ τυμπάνων,
σημαιῶν καὶ συνοδείας).

ΦΟΡΤΙΜΒΡΑΣ. Ποῦ εἶναι,
ποῦ εἶν' αὐτὸ τὸ θέαμα;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Τί νὰ ἰδῇς γυρεύεις;
Ἂν φρίχης ἀντικείμενα ἢ θαυμασμοῦ, ἰδέ τα!

ΦΟΡ. Ἐδῶ βογκᾷ τὸ ἔδαφος ἀπὸ νεκροὺς στρωμένον!
Ὦ Θάνατε ἀγέρωχε, 'ς τ' ἀπέραντόν σου ἄντρον
τί ἆρά γε συμπόσιον νὰ γίνεται, καὶ θέλεις

τόσα κορμιὰ βασιλικὰ διὰ μιᾶς νὰ πάρῃς;

Α' ΠΡ. Εἶναι τὸ θέαμα φρικτόν! Ἐφθάσαμεν ἐξώρας
κι' οὐδ' ἔχουν αἴσθησιν τ' αὐτιὰ ποῦ ἔπρεπε ν' ἀκούσουν
ὅτι τὰ πάντα ἔγειναν κατὰ τὸ θέλημά του,
ὅτι νεκροὶ ὁ Ροζενκρὰνς κι' ὁ Γιλδενστέρνης εἶναι.
Ποιὸς θὰ μᾶς 'πῇ: εὐχαριστῶ;

ΟΡΑΤΙΟΣ. Ὄχι αὐτὰ τὰ χείλη,
καὶ ζωντανὰ τὴν δύναμιν νὰ τὸ εἰποῦν ἂν εἶχαν.—
Ὁ θάνατός των προσταγὴ δὲν ἦτο ἰδική του.
Ἀλλά, ἀφοῦ συνέπεσε 'ς αὐτὸν ἐδῶ τὸν θρῆνον
νὰ εὑρεθῆτε μάρτυρες καὶ σεῖς ἀπ' τὴν Ἀγγλίαν,
καὶ σὺ ἀπ' τοὺς πολέμους σου κατὰ τῆς Πολωνίας,
προστάξετε εἰς ὕψωμα τὰ πτώματα νὰ στήσουν
κι' ἀφήσετέ με νὰ εἰπῶ ἐνώπιον τοῦ κόσμου
πῶς ὅλ' αὐτὰ συνέβησαν. Θ' ἀκούσετε συμβάντα
φρικτὰ καὶ ἀποτρόπαια, καὶ παρὰ φύσιν ἔργα,
καὶ φόνους κατὰ σύμπτωσιν, κ' ἐκ τύχης ἐκδικήσεις,
καὶ θανατώσεις ὡς καρπὸν τοῦ δόλου ἢ τῆς βίας,
'ς τὸ τέλος δὲ τεχνάσματα ἐδῶ ματαιωμένα
'ς τὴν κεφαλὴν νὰ στρέφωνται τοῦ ἐφευρέτου. Ὅλα
λεπτομερῶς θὰ τὰ εἰπῶ.

ΦΟΡ. Νὰ μᾶς τὰ ἐξηγήσῃς,
κι' ἄ; προσκληθοῦν ἀκροαταὶ οἱ πρόκριτοι τοῦ τόπου.
Ὡς πρὸς ἐμέ, τὴν τύχην μου τὴν δέχομαι μὲ λύπην,
ἀλλ' ἔχω δικαιώματα 'ς αὐτὸν ἐδῶ τὸν θρόνον
καὶ ἦλθε τώρα ὁ καιρὸς νὰ τὰ διεκδικήσω.

ΟΡ. Καὶ περὶ τούτου ἀφορμὴν θὰ ἔχω νὰ λαλήσω,
ἀπὸ τὰ χείλη μάλιστα ἑνός, ὁποῦ θὰ σύρῃ
κι' ἄλλους πολλοὺς ἡ ψῆφός του. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμ' ἂς
[γείνῃ
ἐνόσῳ θάμβος τὸν λαὸν ἀκόμη κυριεύει,
μὴ φέρῃ νέαν συμφορὰν πλάνη καμμιὰ ἢ στάσις.
ΦΟΡ. Ἐλᾶτε. Σὰν πολεμιστὴν ἀνδρεῖον τὸν Ἀμλέτον
ἂς τὸν σηκώσουν τέσσαρες ὁπλαρχηγοὶ 'ς τοὺς ὤμους,
διότι θὰ ἐφαίνετο ἀντάξιος τοῦ θρόνου
ἐὰν νὰ γείνῃ βασιλεὺς τοῦ ἦτο πεπρωμένον.
Ἂς παιανίζῃ ἡ μουσικὴ καὶ ἂς βροντοῦν τὰ ὅπλα!
Σηκώσετε τὰ πτώματα. Αὐτὴ ἐδῶ ἡ θέα
εἶναι καλὴ 'ς τὸν πόλεμον, ὄχι ἐμπρός μας τώρα.
Προστάξετε τὸ στράτευμα νὰ κανονοβολήσῃ!

(Μουσικὴ νεκρώσιμος. Ἐξέρχονται πάντες φέροντες τοὺς νεκρούς. Πυροβολισμοὶ μακρόθεν.)

ΤΕΛΟΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

Ὁ Ἁμλέτος ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1604. Ὑπάρχει προγενεστέρα τῆς αὐτῆς τραγῳδίας ἔκδοσις, κατὰ τὸ ἔτος 1603 γενομένη, ἀλλ' ἐν τῇ πρώτῃ ταύτῃ ἐκδόσει τὸ δρᾶμα εἶναι συντομώτερον καὶ ἀτελέστερον. Ἐκ συγχρόνων δὲ μαρτυριῶν φαίνεται ὅτι τραγῳδία τις τοῦ Ἁμλέτου εἶχεν ἤδη ἀναβιβασθῇ ἐπὶ τῆς σκηνῆς κατὰ τὸ ἔτος 1589 ἢ καὶ πρὸ τούτου, ὅτε ὁ Σαικσπεῖρος ἦγε τὸ εἰκοστὸν πέμπτον τῆς ἡλικίας ἔτος. Ὅθεν ἀναφύεται τὸ ζήτημα ἐὰν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ 1603 ἐδημοσιεύθη ἀτελῶς τὸ δρᾶμα ὑπὸ στενογράφου τυποκλόπου, ἢ ἐὰν ὁ Σαικσπεῖρος ἐπεξεργασθεὶς τὸ νεανικὸν αὐτοῦ ἔργον ἐν ὡριμωτέρᾳ ἡλικίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς διανοίας του, μετεποίησε, μετήλλαξε καὶ ἐπηύξησεν αὐτό. Πολλοὶ τῶν Σαικσπειριστῶν ἀποκλίνουσι πρὸς τὴν δευτέραν ταύτην γνώμην, ἀλλ' ἐν ἐλλείψει αὐθεντικῶν μαρτυριῶν τὸ ζήτημα μένει μέχρις ὥρας, ἴσως δὲ προώρισται νὰ μείνῃ ἐς ἀεί, ἄλυτον.

«Ἡ Ἱστορία τοῦ Ἁμλέτου ἀναφέρεται κατὰ

πρῶτον ὑπὸ τοῦ χρονογράφου Saxo Grammaticus (ἀποβιώσαντος περὶ τὸ 1204 μ. Χ. συγγράψαντος δὲ Λατινιστί)· ἐπραγματεύθη δὲ αὐτὴν χαριέστερόν πως ὁ Γάλλος μυθογράφος Belleforest (1564) εἰς τὰ Διηγήματα αὐτοῦ, ἐξ ὧν μετηνέχθη εἰς τὴν Ἀγγλικήν. Ἡ ἀρχαιοτέρα τῆς μεταφράσεως ταύτης γνωστὴ ἔκδοσις εἶναι ἡ τοῦ ἔτους 1608. Κατὰ τὸν Belleforest τὸν βασιλεύοντα Ὀρβενδίλην φονεύει ὁ ἀδελφός του Φέγκων, ὅστις καταλαμβάνει τὴν ἀρχήν, νυμφεύεται δὲ τὴν χήραν τοῦ φονευθέντος Γερούθην. Ἡ προσποιητὴ τοῦ Ἀμλέτου φρενοβλάβεια ἀποτελεῖ τὸν κύριον πυρῆνα τοῦ διηγήματος. Ἐν αὐτῷ ὁ Ἀμλέτος φέρει εἰς πέρας τὴν ἐκδίκησίν του καὶ ἀνυψοῦται ἐπὶ τοῦ θρόνου. Ἡ σκηνὴ ἔνθα ὁ Ἀμλέτος προσπαθεῖ νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν μητέρα του εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, ὁ φόνος τοῦ ὠτακούοντος κατασκόπου, καὶ ὁ τρόπος δι' οὗ παγιδεύονται οἱ εἰς Ἀγγλίαν ἀποστελλόμενοι πρέσβεις, ταῦτα εἶναι τὰ μόνα τοῦ διηγήματος ἐπεισόδια, ἅτινα ὁ Σαικσπεῖρος ἐτήρησεν ἐν τῇ τραγῳδίᾳ του. Τὴν ὑπόθεσιν ἐπελήφθη καὶ ἐπραγματεύθη διαφοροτρόπως ἐκεῖνος· ἐν τῷ διηγήματι δὲν ὑπάρχουσιν ὁ Λαέρτης καὶ ἡ Ὀφηλία· γίνεται μὲν ἐν αὐτῷ μνεία, ἀλλ' ἀσχέτως ὡς πρὸς τὴν διέλιξιν τῆς πλοκῆς, νέας τινὸς συναναστραφείσης μετὰ τοῦ Ἀμλέτου καὶ ἀγαπωμένης ὑπ' αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν ἐξορκίζει νὰ τηρήσῃ μυστικὸν τὸν ἀμοιβαῖον αὐτῶν ἔρωτα. — Οὐδὲν τῶν δραμάτων τοῦ Σαικ-

σπείρου ἀνάγεται εἰς τοσοῦτο πενιχρὰν πηγήν· ἀλλ' ἐκ ταύτης ἔπλασε τραγῳδίαν, ἥτις πρώτη ἀνέρχεται εἰς τὴν μνήμην, ὁπουδήποτε τὸ ὄνομα τοῦ Σαικσπείρου ἀναφέρεται, —ἐν τῇ ὁποίᾳ φαίνονται συνενούμενα ἅπαντα, καὶ τὰ μᾶλλον ἀντιφατικά, χαρακτηριστικὰ τῆς τέχνης καὶ τῆς διανοίας του, —τραγῳδίαν ὑπερβαίνουσαν ὡς πρὸς τὴν πρωτοτυπίαν ἅπαντα τὰ ἔργα του, καὶ ὅμως καταστᾶσαν τὴν δημοτικωτέραν ἁπασῶν, καὶ τὴν μᾶλλον πάσης ἄλλης ἀπηλλαγμένην παντὸς τεχνάσματος.» (Gervinus, Shakespeare Commentaries).

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Πλὴν ἄλλων ἐπουσιωδῶν παροραμάτων περὶ τὴν στίξιν ἢ τὸν τονισμὸν διορθωτέα τὰ ἑξῆς δύο οὐσιώδη.

Σελ. 39 στίχος 1 γραπτέον **μιαρὸν** ἀντί: **μικρὸν**

Σελ. 76 στίχος 1 γραπτέον **πνιγμένη ἀπὸ λυγμούς, καὶ σχήματα** ἀντί: **φωνὴ πνιγμένη ἀπὸ λυγμοὺς καὶ σχήματος.**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΝ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ Π. ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ

ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΟΥΣ ΕΞ 96 ΠΕΡΙΠΟΥ ΣΕΛΙΔΩΝ

ΕΚΑΣΤΟΣ ΤΟΜΟΣ Λ. 60

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

Τόμοι 1—3. **ΘΑΝΟΣ ΒΛΕΚΑΣ**, μυθιστόρημα ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΛΛΙΓΑ.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ.

Τόμ. 4—5. **Ο ΕΞΗΝΤΑΒΕΛΟΝΗΣ** κωμῳδία ΜΟΛΙΕΡΟΥ κατ' ἐξελλήνισιν τοῦ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΕΞ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ.

ΔΗΓΗΜΑΤΑ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΚΟΠΠΕ.

Τόμος 6. **ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ**, ὑπὸ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ.

Τόμοι 7 καὶ 9. **ΡΑΔΙΟΥΡΓΙΑ** καὶ **ΕΡΩΣ**. Τραγῳδία, ὑπὸ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΥ ΣΧΙΛΛΕΡΟΥ.

Τόμος 8. **ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ** κατὰ μετάφρασιν Ζ.

Τόμος 10. **ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΔΗΓΗΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**.

Τόμοι 11—13. **ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΑΛΟΠΙΧΕΙΡΟΣ** ὑπὸ ΣΤΕΦ. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗ.

Τόμ. 14—15. **ΑΜΛΕΤΟΣ** Σαικσπείρου· μετάφρ. Δ. ΒΙΚΕΛΑ.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἐν Ἑλλάδι δρ. 12. — Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 12.